

LETOPIŠ

SLOVENSKE
AKADEMIJE ZNANOSTI IN UMETNOSTI

32. KNJIGA
1981

LJUBLJANA
1982

LETOPIS
SLOVENSKE
AKADEMIJE ZNANOSTI IN UMETNOSTI
32/1981

THE YEARBOOK
OF THE SLOVENE ACADEMY
OF SCIENCES AND ARTS
VOLUME 32/1981

LETOPIŠ

**SLOVENSKE
AKADEMIJE ZNANOSTI IN UMETNOSTI**

**32. KNJIGA
1981**

**LJUBLJANA
1982**

SPREJETO
NA SEJI PREDSEDSTVA
SLOVENSKE AKADEMIJE ZNANOSTI IN UMETNOSTI
DNE 22. APRILA 1982

ANALIZI

1982

I ORGANIZACIJA

SKUPŠČINA SAZU

<i>Predsednik</i>	Janez Milčinski, redni član
<i>Podpredsednik</i>	Robert Blinc, redni član
<i>Podpredsednik</i>	Bratko Kreft, redni član
<i>Glavni tajnik</i>	Jože Goričar, redni član

ČASTNI ČLAN

Josip Vidmar

REDNI ČLANI (49)

Anton Bajec, Oton Berkopec, France Bezlaj, Robert Blinc, Bogdan Breclj, Srečko Brodar, Miroslav Brzin, Dragotin Cvetko, Bojan Čop, Davorin Dolar, Janez Fettich, Alojzij Finžgar, Jože Goričar, Peter Gosar, Bogo Grafenauer, Stanko Grafenauer, Dušan Hadži, Svetozar Ilešič, Anton Ingolič, Božidar Jakac, Janko Jurančič, Zdenko Kalin, Viktor Korošec, Miško Kranjec, Stane Krašovec, Bratko Kreft, Gorazd Kušej, Rudi Kyovsky, Valentin Logar, Boris Majer, France Mihelič, Janez Milčinski, Dušan Moravec, Marjan Mušič, Franc Novak, Vladimir Pavšič, Janez Peklenik, Anton Peterlin, Stojan Pretnar, Ivan Rakovec, Edvard Ravnikar, Anton Slodnjak, Lujo Šuklje, Miha Tišler, Lado Vavpetič, Ivan Vidav, Josip Vidmar, Fran Zwitter, Andrej O. Župančič.

DOPISNI ČLANI (32)

Aleksander Bajt, Janez Batis, Jože Bole, Marja Boršnik, Emilijan Cevc, Matija Drovenik, Ivan Gams, Anton Grad, Ludvik Gyergyek, Mile Klopčič, Janko Kos, Uroš Krek, Filip Kumbatovič, Janez Logar, Janez Matjašič, Ernest Mayer, Boris Merhar, Milan Mihelič, Lev Milčinski, Zdravko Mlinar, Boris Paternu, Mario Pleničar, Ivan Potrč, Primož Ramovš, Janez Stanonik, Gabriel Stupica, Anton Trstenjak, Jože Udovič, Sergij Vilfan, Lojze Vodovnik, Anton Vratuša, Franc Zadravec.

Pri delu skupščine SAZU lahko sodelujejo tudi zunanji dopisni člani (49):
Mihailo Apostolski, Krešimir Balenović, Alojz Benac, Nikolaj A. Boriševič, Vladimir Brajković, Johann Cilenšek, Edhem Čamo, Avgust Černigoj, Vaso Čubrilović, Mirko Deanović, Aleksandar Despić, Milan Dimitrijević, Jovan Djordjević, Branislav Djurdjev, Boris Drujan, Kurt von Fischer, Aldo Franchini, Milovan Gavazzi, Leon Geršković, Drago Grdenić, Erwin L. Hahn, Pavle Ivić, Vanda Kochansky-Devidé, Franjo Kogoj, Blaže Koneski, Josef Kratochvíl, Emmanuel Laroche, Janko Lavrin, Desanka Maksimović, Esad Mekuli, Mihailo Mihailović, Zoran Mušič, Dimitr Panteleev, Branko Pavičević, Bogdan Povh, Vladimir Prelog, Stanojlo Rajičić, Alfred Rammelmeyer, Chintamani N. R. Rao, Harald Saeverud, Pavle Savić, Jakov Sirotković, Petar Stevanović, Ivo Šupičić, Janos Szentagothai, Jaroslav Šidak, Mstislav Volkov, Dimitrij Vučenov, Vilem Zavada.

Pri delu skupščine SAZU sodelujejo še delegati delovne skupnosti SAZU (Ladislav Ciglenečki), OO ZK (Zvonka Leder-Mancini) in IO OOS (Vojislav Likar).

Delovna skupnost SAZU je 31. decembra 1981 štela 192 delavcev.

Svet delovne skupnosti SAZU v letu 1981

Tatjana Brejc, Ladislav Ciglenečki, Nada Gspan-Prašelj, Marjeta Hegler, Marjeta Humar, Alenka Kranjc, Magdalena Kregar, Alojz Marinček, Darja Mihelič, Andrej Mihevc, Karel Natek, Julijan Strajnar, Cvetana Tavzes.

Izvršni odbor osnovne organizacije sindikata SAZU v letu 1981

Marija Brezigar-Kovič, Frančiška Buttolo, Olga Dežman-Jokić, Alenka Gložančev, Marija Gorenšek, Božena Kafol, Vojislav Likar, Meta Novak, Damjan Prelovšek, Marija Stanonik, Marina Šinigoj, Ivan Turk.

Člani nadzornega odbora

Radoslav Gospodarič, Alenka Ložar-Podlogar, Anamarija Valantič.

PRESEDSTVO SAZU

<i>Predsednik</i>	Janez Milčinski
<i>Podpredsednika</i>	Robert Blinc Bratko Kreft
<i>Glavni tajnik</i>	Jože Goričar
<i>Tajnik 1. razreda in načelnik oddelka za zgodovinske vede (zgodovinske in družbene vede)</i>	Fran Zwitter
<i>Načelnik oddelka za družbene vede</i>	Alojzij Finžgar
<i>Tajnik 2. razreda (filološke in literarne vede)</i>	Janko Jurančič
<i>Tajnik 3. razreda (matematične, fizikalne in tehnične vede)</i>	Dušan Hadži
<i>Tajnik 4. razreda (naravoslovne vede)</i>	Ivan Rakovec od 6. maja dalje Stanko Grafenauer
<i>Tajnik 5. razreda (umetnosti)</i>	Anton Ingolič od 19. maja dalje Zdenko Kalin
<i>Tajnik 6. razreda (medicinske vede)</i>	Franc Novak

Člani plenuma Sveta akademij znanosti in umetnosti SFRJ
Janez Milčinski, Jože Goričar, Anton Ingolič

Sedež Sveta akademij znanosti in umetnosti SFRJ v letu 1981 je bil do 30. junija v Skopju, predsedoval mu je Mihailo Apostolski od 1. julija v Titogradu, predsedoval mu je od 1. julija do 23. oktobra Branko Pavičević, od 24. oktobra pa Branislav Šoškić.

ORGANIZACIJA AKADEMIJE

(po stanju 31. decembra 1981)

I. UPRAVNA PISARNA

Upravni direktor: Bojan Plavc.

Pomočnik upravnega direktorja: Marjetka Pogačnik-Novak.

Tajnica uprave: Magdalena Kregar

Tajnica predsedstva: Darja Šerbelj.

Sej odseka za finančno in materialno poslovanje: Milena Moraus.

Analitik: Jože Pakiž.

II. ODDELEK ZA NAČRTOVANJE IN USKLAJEVANJE RAZISKOVALNEGA DELA

Upravnik: akademik dr. Miroslav Brzin.

Samostojni referent: Jolanta Groo-Kozak.

Samostojni referent za tisk publikacij: Cveta Stepančič.

Tajnica razredov: Marija Brezigar-Kovič.

III. BIBLIOTEKA

Upravnik: dopisni član Primož Ramovš.

Višji bibliotekar-specialist: Ana Koblar-Horetzky.

Bibliotekar specialist: Marija Fabjančič.

Bibliotekar: Majda Capuder.

Bibliotekar (za določen čas): Mojca Puntar-Brzin.

Višji knjižničarski referenti: Marina Šinigoj, Stana Tomšič in Anamarija Valantič.

Višja knjižničarja: Tatjana Brejc in Majda Fister.

Knjižničarji: Irena Janežič, Milan Osrajnik in Drago Samec.

Višji knjižničarski manipulant: Marija Kozlevčar.

Knjižničarski manipulant: Anton Mušič.

Tajnica: Pavla Plavc.

Oskrbnik knjižnega fonda: Alenka Lavrač.

Knjigovez: Janez Skerl.

Knjigoveški mojster (s skrajšanim delovnim časom): Gabrijel Skerl.

IV. SVET ZA PROUČEVANJE IN VARSTVO OKOLJA

Predsednik: znanstveni svetnik dr. Avguštin Lah.

V. INŠTITUT ZA MARKSISTIČNE ŠTUDIJE

Upravnik: akad. prof. dr. Boris Majer.

Znanstveni svet: akademiki: dr. Robert Blinc, prof. Stane Krašovec, dr. Boris Majer, dr. Janez Milčinski; dopisna člana Ivan Potrč in dr. Franc Zadavec; prof. dr. Adolf Bibič, prof. dr. Marjan Britovšek.

Asistenti: mag. Aleš Erjavec, Vojislav Likar in Rado Riha.

Strokovni svetnik: Neda Brglez.

Administrativna tajnica: Zvezdana Bizjak-Pitamic.

UPRAVA INŠTITUTOV, KOMISIJ IN ŠTUDIJSKIH CENTROV

1. ZGODOVINSKI INŠTITUT MILKA KOSA

Upravnik: akademik dr. Fran Zwitter.

Znanstveni svet: akademika dr. Fran Zwitter in dr. Bogo Grafenauer, dopisni član prof. dr. Sergij Vilfan, znanstveni svetnik dr. Pavle Blaznik.

Strokovni svetnik: Božo Otorepec.

Asistenti: Darja Mihelič, mag. Stane Granda — tajnik inštituta, Eva Holz in Janez Šumrada.

Strokovna delavka: Dragica Bradeško.

2. UMETNOSTNOZGODOVINSKI INŠTITUT FRANCETA STELETA

Upravnik: dopisni član znanstveni svetnik dr. Emilijan Cevc.

Znanstveni svet: dopisni član znanstveni svetnik dr. Emilijan Cevc, prof. dr. Stane Mikuž, akademik Marjan Mušič, dr. Sergej Vrišer.

Znanstveni sodelavec: dr. Damjan Prelovšek.

Asistent: Aleš Rojec.

Višja strokovna sodelavka: Vera Baloh.

Bibliotekarka-specialistka: Vida Urek.

3. INŠTITUT ZA ARHEOLOGIJO

Upravnik: znanstveni svetnik dr. ing. Demetrij Brodar.

Znanstveni svet: akad. dr. Srečko Brodar, prof. dr. Jože Kastelic (predstojnik PZE za arheologijo FF), dr. Peter Petru (Narodni muzej) in delavci inštituta dr. ing. Demetrij Brodar, dr. Jaroslav Šašel, dr. France Leben.

Znanstvena svetnika: dr. ing. Demetrij Brodar in dr. Jaroslav Šašel.

Višji znanstveni sodelavec: dr. France Leben.

Strokovni svetnik: Ana Šašel (do 30. junija 1981).

Asistenti: mag. Slavko Ciglencečki, mag. Andrej Pleterski in Janez Dular.

Strokovni sodelavec: Ivan Turk.

Strokovni sodelavec-knjižničar: Dragan Božič (od 1. julija 1981 dalje).

Strokovna sodelavka: Dragica Knific-Lunder.

Administrativna tajnica: Breda Justin.

4. INŠTITUT ZA PRAVA STAREGA ORIENTA

Upravnik: akademik dr. Viktor Korošec.

Znanstveni svet: akademik dr. Viktor Korošec in dr. Gorazd Kušej, prof. dr. Jože Kastelic.

Višja knjižničarka-referentka: Julijana Šuštaršič.

5. MUZIKOLOŠKI INŠTITUT

Upravnik: akad. dr. Dragotin Cvetko.

Znanstveni svet: akademik dr. Dragotin Cvetko, prof. dr. Jože Sivec, prof. dr. Andrej Rijavec, višji znanstveni sodelavec dr. Danilo Pokorn.

Višji znanstveni sodelavec: dr. Danilo Pokorn, tajnik inštituta.

Asistent: Jurij Snoj.

Zunanji znanstveni sodelavec: prof. dr. Jože Sivec.

6. ŠTUDIJSKI CENTER ZA ZGODOVINO SLOVENSKEGA IZSELJENSTVA

Predsednik: akademik dr. Fran Zwitter.

7. ŠTUDIJSKI CENTER ZA DRUŽBENE VEDE

Predsednik: akademik dr. Lado Vavpetič.

8. INŠTITUT ZA SLOVENSKI JEZIK

Upravnik: akademik dr. Bratko Kreft.

Namestnik upravnika: akademik dr. Janko Jurančič.

Znanstveni svet: akademik dr. Anton Bajec, akademik redni prof. dr. France Bezlaj, akademik dr. Bojan Čop, akademik dr. Janko Jurančič, akademik dr. Bratko Kreft, akademik dr. Valentin Logar, izred. prof. dr. Martina Orožen.

Administrativna tajnica: Ivana Hafner.

a) Leksikološka sekcija

Načelnik: akademik dr. Janko Jurančič.

Strokovni svetniki: Ivana Černelič, Milena Hajnšek-Holz, Marija Janežič, Zvonka Leder-Mancini, Marta Silvester, Stanislav Suhadolnik, tajnik inštituta.

Višji strokovni sodelavci: Marjeta Humar, Jakob Müller, Ivanka Šircelj, Cvetana Tavzes.

Asistenti: Martin Ahlin, Ljudmila Bokal, Alenka Gložančev, Janez Keber, Branka Lazar, Polona Kostanjevec, Borislava Košmrlj-Levačič, Terezija Leben-Pivk, Zvonka Praznik, Jerica Snoj, Nastja Vojnovič.

Strokovni delavec: Marija Dolenc.

Višji tehnični sodelavec: Ana Anžel.

b) Dialektološka sekcija

Načelnik: izred. prof. dr. Martina Orožen.

Znanstveni svetnik: dr. Jakob Rigler.

Zunanji znanstveni sodelavec: akademik dr. Valentin Logar.

Asistentki: mag. Frančiška Benedik, Sonja Horvat.

c) **Etimološko-onomastična sekcija**

Načelnik: akademik dr. France Bezlaj.

Asistent: mag. Darja Žorga-Globevnik.

Strokovni sodelavec: Drago Mertelj.

d) **Komisija za pravopis, pravorečje in gramatiko**

Razrešeno predsedstvo zastopa akademik dr. Bratko Kreft.

e) **Komisija za historične slovarje slovenskega jezika**

Predsednik: akademik dr. France Bezlaj.

Člani komisije: izred. prof. dr. Jože Koruza, redni prof. dr. Vilko Novak, izred. prof. dr. Martina Orožen, izred. prof. dr. Breda Pogorelec, Stanislav Suhadolnik, strokovni svetnik SAZU.

Višji strokovni sodelavec: France Novak.

Asistentki: Majda Merše, Francka Premk.

9. INŠTITUT ZA SLOVENSKO LITERATURO IN LITERARNE VEDE

Upravnik: dopisni član prof. dr. Janko Kos.

Znanstveni svet: akademik dr. France Bezlaj, akademik Josip Vidmar, dopisni član dr. Janko Kos.

a) **Sekcija za slovensko literarno zgodovino**

Znanstveni svetnik: prof. dr. Francè Bernik.

Asistent: mag. Marjan Dolgan.

b) **Sekcija za literarno teorijo**

Raziskovalni sodelavec: mag. Darko Dolinar.

Strokovna svetnica: Majda Stanovnik-Blinc.

Višja strokovna sodelavka: Vlasta Pacheiner-Klander.

Stožistka asistentka: Jola Škulj.

c) **Sekcija za biografiko, bibliografijo in dokumentacijo**

Strokovna svetnika: Jože Munda, Nada Gspan-Prašelj.

Asistentki: Frančiška Buttolo, mag. Metka Pavčič.

č) **Skupne službe inštituta**

Višja knjižničarka-referentka: Angela Turnšek.

Administrativna tajnica: Alenka Maček.

10. KABINET AKADEMIKA JOSIPA VIDMARJA

Vodi ga akademik Josip Vidmar.

Višji strokovni sodelavec v pokoju: Jože Javoršek.

Strokovna sodelavka: Darja Kulenović.

11. INŠTITUT ZA SLOVENSKO NARODOPISJE

Upravnik: znanstveni svetnik dr. Milko Matičetov.

Znanstveni svet: akademik dr. Bratko Kreft, dopisni član prof. VPS dr. Boris Merhar, dop. član dr. Sergij Vilfan, znanstvena svetnika dr. Zmaga Kumer in dr. Milko Matičetov.

a) **Sekcija za ljudsko slovstvo**

Znanstveni svetnik: dr. Milko Matičetov.

Asistentka: Marija Stanonik.

b) **Sekcija za ljudske šege in igre**

Raziskovalna sodelavka: mag. Helena Ložar-Podlogar.

c) **Sekcija za materialno kulturo**

Znanstveni svetnik: dr. Angelos Baš.

Višji znanstveni sodelavec: dr. Tone Cevc.

Strokovna sodelavka: Sinja Zemljič-Golob.

Administrativna tajnica inštituta: Marta Koren.

č) **Sekcija za glasbeno in plesno narodopisje**

Znanstvena svetnika: dr. Zmaga Kumer in dr. Valens Vodušek.

Asistent: mag. Marko Terseglav.

Višji strokovni sodelavec: Bogomir Ramovš.

Višji strokovni sodelavec: Julijan Strajnar.

Administrativna tajnica sekcije: Tatjana Nartnik.

12. INŠTITUT ZA RAZISKOVANJE KRASA

Upravnik: znanstveni svetnik dr. Peter Habič.

Znanstveni svet: akademiki dr. Srečko Brodar, dr. Svetozar Ilešič,

dr. Ivan Rakovec, znanstvena svetnika dop. član dr. Jože Bole in

dr. Peter Habič, višji znanstveni sodelavec dr. Rado Gospodarič.

Upravnik: znanstveni svetnik dr. Peter Habič.

Višji znanstveni sodelavec: dr. Rado Gospodarič.

Strokovni svetnik: Mehtilda Urleb.

Raziskovalna sodelavca: mag. Andrej Kranjc in mag. Janja Kogovšek.

Asistenta: France Šušteršič in Andrej Mihevc.

Višji strokovni delavec: Ivan Kenda.

Strokovna delavca: Jurij Hajna in Franc Malečkar.

Višja tehnična sodelavka: Vladoša Elesini (do 30. 11. 1981).

Tehnični sodelavec: Marjan Luzar.

Višja knjižničarka-referentka: Marija Alenka Kranjc.

Administrativna tajnica: Božena Kafol.

Jamski vodnik: Alojz Vadnjal.

13. GEOGRAFSKI INŠTITUT ANTONA MELIKA

Upravnik: dop. član dr. Ivan Gams.

Znanstveni svet: akademiki dr. Srečko Brodar, dr. Svetozar Ilešič,

dr. Ivan Rakovec, dr. Stanko Grafenauer, dop. član dr. Ivan Gams,

znanstveni svetniki dr. Peter Habič, dr. Avguštin Lah, dr. Drago Meze,

dr. Darko Radinja in dr. Milan Šifrer.

Znanstvena svetnika: dr. Drago Meze in dr. Milan Šifrer.

Strokovni svetnik: Milan Natek, tajnik inštituta.

Raziskovalni sodelavec: mag. Milan Orožen Adamič, tehnični vodja kartografskega oddelka.

Asistent: Karel Natek.

Višja knjižničarka-referentka: Marija Gorenšek.

Strokovna delavca: Maruša Rupert in Vlado Vivod.

Višja tehnična sodelavka: Meta Ferjan.

14. INŠTITUT ZA PALEONTOLOGIJO

Upravnik: akademik prof. dr. Ivan Rakovec.

Znanstveni svet: akad. prof. dr. Ivan Rakovec, dopisni člani dr. Janez Matjašič, dr. Jože Bole in prof. dr. Mario Pleničar, dr. Dragica Turnšek, dr. Katica Drobne.

Znanstvena svetnica: dr. Dragica Turnšek.

Višja znanstvena sodelavka: dr. Katica Drobne.

Strokovni svetnik: ing. Franc Cimerman.

Višja tehnična sodelavka: Milojka Huzjan.

Laborantka: Kata Cvetko.

Prof. dr. Mario Pleničar je postal član znanstvenega sveta 12. novembra 1981.

15. BIOLOŠKI INŠTITUT JOVANA HADŽIJA

Upravnik: dopisni član znanstveni svetnik dr. Jože Bole.

Znanstveni svet: dopisni člani prof. dr. Ernest Mayer, prof. dr. Janez Matjašič in dr. Jože Bole, prof. dr. Kazimir Tarman, višji znanstveni sodelavec dr. Mitja Zupančič.

Znanstveni svetniki: dopisna člana prof. dr. Janez Matjašič in prof. dr. Ernest Mayer, dr. Jan Carnelutti, dr. Alojz Šercelj.

Višji znanstveni sodelavci: dr. Lojze Marinček, dr. Ivka Munda, dr. Ivo Puncer, dr. Mitja Zupančič.

Znanstveni sodelavec: dr. Božo Drovenik.

Asistenti: Metka Culiberg, Marij Čuček, Narcis Mršič, mag. Andrej Seliškar, Vinko Žagar.

Višja strokovna sodelavca: Milan Prešeren in Jelka Suhač.

Knjižničarka-referentka: Inge Kalan.

Strokovni delavec: Peter Tonkli.

Višja tehnična sodelavka: Olga Dežman-Jokič.

Zunanji znanstveni sodelavci: prof. dr. Viktor Petkovšek, prof. dr. Bogdan Vovk, prof. dr. Miroslav Zei.

16. INŠTITUT ZA MEDICINSKE VEDE

Upravnik: akademik dr. Bogdan Breclj.

Zunanji znanstveni sodelavci: prof. dr. Stanko Banič, primarij dr. Slavko Rakovec, prof. dr. Miroslav Kališnik.

17. TERMINOLOŠKA KOMISIJA SAZU

Predsednik: zaslužni univ. prof. dr. h. c. ing. Albert Struna.

Strokovni svet: akademik dr. Viktor Korošec, zaslužni univ. prof. dr. h. c. ing. Albert Struna, prim. dr. Franjo Smerdu, dop. član dr. Janez Batis, prof. Ivan Krečič, akademik dr. Dragotin Cvetko.

a) Pravna sekcija

Načelnik: akademik dr. Viktor Korošec.

Člani sekcije: akademik dr. Alojzij Finžgar, univ. prof. dr. Peter Kobe, akademik dr. Gorazd Kušej, univ. prof. dr. Vladimir Murko, univ. prof. dr. Stanko Peterlin, akademik dr. Lado Vavpetič.

Znanstveni svetnik: dr. Ciril Kržišnik.

Zunanja sodelavca: strokovni svetnik Inštituta za slovenski jezik SAZU prof. Zvonka Leder-Mancini, dop. član dr. Sergij Vilfan.

b) Tehniška sekcija

Načelnik: zaslužni univ. prof. dr. h. c. ing. Albert Struna.

Člani sekcije: univ. prof. dr. ing. France Adamič, ing. Stane Bonač, ing. Venčeslav Funtek, univ. prof. dr. ing. Janko Kavčič, višji razisk. sodelavec ing. Marko Kmecl, zaslužni univ. prof. ing. Bojan Kraut, univ. prof. ing. Franc Mlakar, ing. Franc Špiler, univ. prof. dr. ing. Srdjan Turk.

Jezikovni svetovalec: strokovni svetnik SAZU v pokoju prof. Joža Meze.

Strokovna delavka: Majda Jereb.

c) Medicinska sekcija

Načelnik: prim. dr. Franjo Smerdu.

Člani sekcije: univ. prof. dr. Stanko Banič, asist. Andrej Baraga, dop. član dr. Janez Batis, prim. dr. Janko Držečnik, izred. univ. prof. dr. Slobodan Grobelnik, univ. prof. dr. Miroslav Kališnik, univ. prof. dr. Hubert Pehani, prim. dr. Eman Pertl, univ. prof. dr. Danilo Tavčar, univ. prof. dr. Bogomir Vargazon, zdravnik David Vodusek.

Jezikovni svetovalec: višja strokovna sodelavka prof. Ivanka Šircelj.

č) Veterinarska sekcija

Načelnik: dop. član dr. Janez Batis.

Člani sekcije: univ. prof. dr. Janez Banič, univ. prof. dr. Oskar Böhm, univ. prof. dr. Ivanka Brglez, univ. prof. dr. Vlado Gregorović, dipl. vet. Marko Osredkar, univ. prof. dr. Leo Rigler in dokumentalistka Zdenka Karlin.

d) Naravoslovna sekcija

Načelnik: prof. Ivan Krečič.

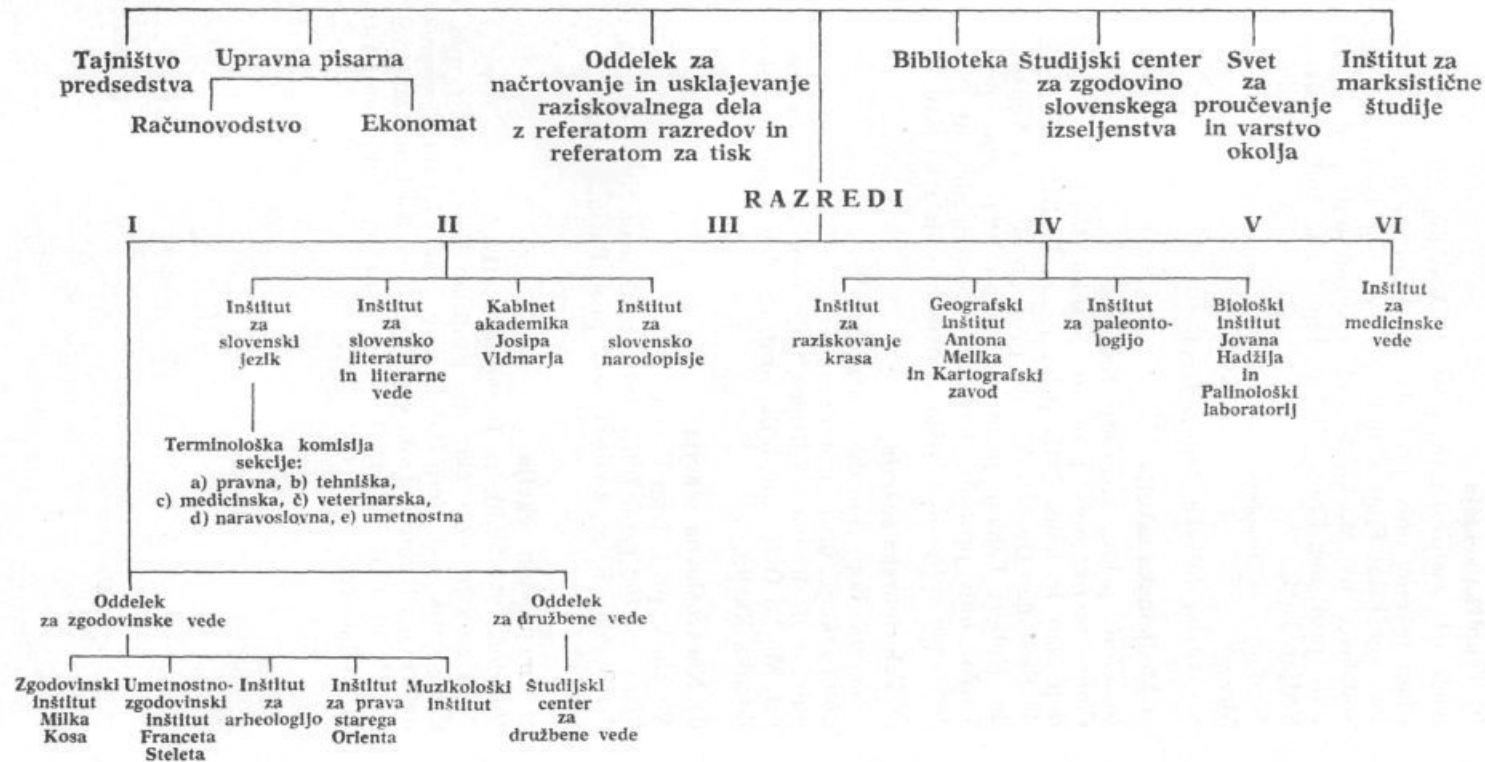
Člani sekcije: prof. Julije Antić, prof. mag. Nina Dekleva, univ. prof. dr. Bogdan Kilar, znanstv. sod. prof. Pavla Razinger, prof. Gabrijel Simčič.

e) Umetnostna sekcija

Načelnik: akademik dr. Dragotin Cvetko.

Člani sekcije: dop. član dr. Emilijan Cevc, znanstv. sod. dr. Tone Cevc, strok. sod. Vera Baloh, mag. Ivan Klemenčič, znanstv. svetnik dr. Zmaga Kumer, strok. svet. prof. Zvonka Leder-Mancini, dr. Henrik Neubauer, akad. Dušan Moravec, dokumentalistka Sonja Žitko-Bahovec.

SKUPŠČINA PRESEDSTVO

Preglednica organizacije Slovenske akademije znanosti in umetnosti

**STATUT
SLOVENSKE AKADEMIJE ZNANOSTI
IN UMETNOSTI**

*Na podlagi 28. člena
Zakona o Slovenski akademiji znanosti in umetnosti
(Uradni list št. 30/80) je
skupščina SAZU dne 19. 11. 1981 sprejela*

STATUT

Slovenske akademije znanosti in umetnosti

I. TEMELJNE DOLOČBE

---

1. člen

Slovenska akademija znanosti in umetnosti (v nadaljnjem besedilu SAZU) je nacionalna znanstvena in umetnostna organizacija, ki združuje najpomembnejše znanstvenike in umetnike, razvija, spodbuja in pospešuje znanost ter organizira raziskovalno delo, spodbuja in neguje umetnost in pospešuje umetnostno dejavnost, predvsem na tistih področjih, ki so pomembna za slovenski narod, njegovo zavest, kulturo in umetnost in s svojo dejavnostjo prispeva k razvoju samoupravne socialistične družbe.

2. člen

SAZU ima predvsem naslednje naloge:

- obravnava temeljna vprašanja znanosti in umetnosti;
- sodeluje pri oblikovanju politike raziskovalne dejavnosti in umetnostnega ustvarjanja ter skrbi, da dobe najpomembnejši znanstveni dosežki ustrezno družbeno priznanje in uveljavitev;
- sodeluje pri obravnavi perečih družbenih vprašanj;
- sodeluje pri oblikovanju programov raziskovalne in kulturne dejavnosti ter izobraževanja v SR Sloveniji;
- sodeluje pri ocenjevanju rezultatov raziskovalnega dela in umetniškega ustvarjanja;
- spodbuja znanstveno in umetniško dejavnost italijanske in madžarske narodnosti v SR Sloveniji;
- podpira razvoj znanstvene in umetniške dejavnosti slovenske narodne skupnosti v zamejstvu in Slovencev v tujini;

- daje predloge in mnenja o pospeševanju znanosti, organizaciji raziskovalnega dela in umetniškega ustvarjanja ter o uporabi sodobnih znanstvenih dosežkov;
- skrbi za naravno in kulturno dediščino slovenskega naroda;
- skrbi za kulturo slovenskega jezika;
- organizira sama ali v sodelovanju z visokošolskimi in raziskovalnimi organizacijami raziskovalno delo, zlasti na področjih, ki so pomembna za poznavanje naravne in kulturne dediščine slovenskega naroda in za razvoj njegovega jezika in kulture.

3. člen

SAZU uresničuje svoje naloge tako, da:

- organizira raziskovalno in umetniško delo svojih članov in izvajanje svojega programa prek razredov, prek raziskovalnih in drugih organizacij ali v sodelovanju z njimi;
- organizira letna posvetovanja znanstvenikov in drugih zainteresiranih, zaradi obravnavanja temeljnih vprašanj s področja znanosti v SR Sloveniji;
- organizira letna posvetovanja umetnikov in drugih zainteresiranih, zaradi obravnavanja temeljnih vprašanj s področja umetnosti v SR Sloveniji;
- izdaja znanstvene in umetniške publikacije pomembne za znanost in kulturo slovenskega naroda, posebej še dela svojih članov;
- sodeluje z raziskovalnimi, visokošolskimi in drugimi organizacijami;
- sodeluje pri delu družbenih svetov;
- organizira zbiranje, urejanje, opremljanje in proučevanje virov, dokumentacije in drugih gradiv s področja znanosti in umetnosti;
- pomaga pri ustanavljanju znanstvenih in umetniških društev, spremlja in vzpodbuja njihovo delo in sodeluje z njimi;
- organizira znanstvena posvetovanja, predavanja, razpravljanja, znanstvene ekskurzije in umetniške razstave.

4. člen

SAZU sodeluje pri idejni opredelitvi temeljnih vprašanj znanosti in umetnosti, razvija marksistično teorijo in metodologijo na različnih področjih znanosti in umetnosti in povezuje znanstvenike in umetnike, ki s svojim teoretičnim znanjem in praktičnimi izkušnjami lahko vplivajo na ustvarjalno uporabo marksističnih spoznanj na posameznih področjih znanosti in umetnosti. Pri tem sodeluje z marksističnimi centri, zlasti z marksističnimi centri univerz in Marksističnim centrom pri Centralnem komiteju zveze komunistov Slovenije.

5. člen

SAZU sodeluje z akademijami znanosti in umetnosti v drugih socialističnih republikah in pokrajinah SFRJ, se dogovarja z njimi o skupnih nalogah in izvajanju teh nalog in v ta namen skupaj z njimi ustanavlja skupne organe.

6. člen

SAZU sodeluje pri oblikovanju, organizaciji in izvajanju programov mednarodnega znanstvenega in kulturnega sodelovanja in sodeluje z akademijami znanosti in umetnosti ter drugimi znanstvenimi in umetnostnimi ustanovami v tujini.

7. člen

SAZU sodeluje prek svojih delegatov s samoupravnimi interesnimi skupnostmi za kulturo in raziskovalno dejavnost pri obravnavi vprašanj s področja znanosti in umetnosti, pri oblikovanju politike in programov kulturnih in raziskovalnih dejavnosti ter pri ocenjevanju rezultatov raziskovalnega dela in umetniškega ustvarjanja.

Člani SAZU se prek SAZU vključujejo kot izvajalci v samoupravne interesne skupnosti za raziskovalno dejavnost in kulturo.

II. STATUSNE DOLOČBE

---

8. člen

SAZU je pravna oseba s pravicami in dolžnostmi, ki jih določajo ustava, zakon in ta statut.

Sedež SAZU je v Ljubljani, Novi trg 3.

9. člen

SAZU predstavlja in zastopa predsednik SAZU, v njegovi odsotnosti pa eden izmed obeh podpredsednikov; določi ga predsednik.

Predsednik SAZU je odredbodajalec za izvajanje finančnega načrta SAZU; lahko pa prenese pooblastila za njegovo izvajanje v celoti ali delno na oba podpredsednika in na glavnega tajnika.

10. člen

SAZU je vpisana v sodni register.

11. člen

SAZU ima svoj pečat.

Pečat je okrogel in ima v sredini znak SAZU, okoli pa besedilo: Slovenska akademija znanosti in umetnosti.

12. člen

Delo SAZU je javno.

V skrbi, da so dosežki znanstvenega in raziskovalnega dela ter umetniške dejavnosti njenih članov predstavljeni in dostopni javnosti, in da se širijo znanstvena spoznanja, SAZU razvija, pospešuje ter uresničuje sodelovanje z drugimi ustanovami in zagotavlja javnost svojega dela zlasti s tem, da objavlja program dela in letno poročilo o delu.

SAZU zagotavlja javnost svojega dela tudi s tem, da:

- izdaja znanstvena dela, zbornike del, poročila, Letopis in periodiko;
- objavlja monografije svojih članov ali kako drugače posreduje njihovo delo;

- zamenjuje svoje publikacije s podobnimi ustanovami doma in v tujini;
- organizira znanstvena posvetovanja, predavanja, razpravljanja, znanstvene ekskurzije in umetniške razstave.

13. člen

Zakonitost dela SAZU nadzoruje republiški upravni organ, ki je pristojen za kulturo in znanost.

III. ČLANI SAZU

---

14. člen

Člani SAZU so: redni člani — akademiki, dopisni člani, zunanji dopisni člani in častni člani.

Za člana SAZU je lahko izvoljen ob izpolnjevanju posebnih pogojev iz tega statuta znanstvenik ali umetnik, ki ima pozitiven odnos do socialistične samoupravne ureditve naše družbe in do humanih medčloveških razmerij.

Izvolitev za člana SAZU je nacionalno in družbeno priznanje za ustvarjalno delo in dosežke na področju znanosti in umetnosti.

15. člen

Za rednega člana — akademika je lahko izvoljen znanstvenik ali umetnik, ki je ustvaril posebno pomembna znanstvena ali umetniška dela in ki živi in deluje v SR Sloveniji.

Za rednega člana je lahko izvoljen tudi znanstvenik ali umetnik slovenskega rodu, ki ne živi v SR Sloveniji, je pa dejavno povezan z domovino in je ustvaril posebno pomembna znanstvena ali umetniška dela.

16. člen

Za dopisnega člana SAZU je lahko izvoljen znanstvenik ali umetnik, ki živi in deluje v SR Sloveniji in ki je ustvaril pomembna znanstvena ali umetniška dela.

Za dopisnega člana je lahko izvoljen tudi znanstvenik ali umetnik slovenskega rodu, ki ne živi v SR Sloveniji, je pa z njo dejavno povezan in je ustvaril pomembna znanstvena ali umetniška dela.

17. člen

Za zunanjega dopisnega člana SAZU je lahko izvoljen znanstvenik ali umetnik, ki živi ali deluje zunaj SR Slovenije in je ustvaril pomembna znanstvena ali umetniška dela ali ima posebne zasluge za slovensko kulturo.

18. člen

Za častnega člana je lahko izvoljen tisti, ki ima posebne zasluge za slovensko kulturo, za obči razvoj znanosti ali umetnosti, za socialistični razvoj naše širše in ožje družbene skupnosti ali za krepitev mednarodnega sodelovanja in miru v svetu.

19. člen

Redne, dopisne in zunanje dopisne člane SAZU voli skupščina SAZU vsako drugo leto.

Pismeni predlog za izvolitev rednega, dopisnega ali zunanjega dopisnega člana SAZU lahko dajo:

- najmanj trije člani SAZU s področja znanosti ali umetnosti ustreznega razreda. Za redne člane dajo predlog samo redni člani, za dopisne člane in zunanje dopisne člane pa redni in dopisni člani;
- razredi SAZU za kandidate s področja delovanja razredov;
- predsedstvo SAZU s kateregakoli področja znanosti ali umetnosti;
- univerzi, druge visokošolske organizacije, raziskovalne organizacije, kulturne organizacije, samoupravne interesne skupnosti, strokovna in umetniška društva.

Pismene predloge za izvolitev rednih, dopisnih in zunanjih dopisnih članov naslovijo zunanji predlagatelji na predsedstvo SAZU. Predlogi morajo vsebovati ustrezne podatke o kandidatih z njihovimi biografskimi in bibliografskimi podatki, oceno njihovega znanstvenega oziroma umetniškega in družbenega dela in odmevnost tega dela doma in v tujini ter utemeljitev predloga s presojo njihovega dela in njihovih zaslug. Takšne predloge odstopi predsedstvo v obravnavo pristojnemu razredu SAZU.

Za predloge, ki jih pripravi predsedstvo SAZU, si le-to priskrbi mnenje ustreznega razreda.

20. člen

Predsedstvo SAZU določi v letu pred volilno skupščino rok za vložitev predlogov za nove člane tako, da ostane od poteka tega roka do volilne skupščine najmanj šest mesecev.

Predsedstvo SAZU zagotavlja vsem predlagateljem, kakor tudi pristojnim družbenopolitičnim organizacijam možnost, da se izrečejo o kandidatih za nove člane. V ta namen predloži po izteku roka za vložitev predlogov seznam kandidatov z navedbo predlagateljev predsedstvu Republiške konference SZDL in vsem predlagateljem.

21. člen

Po sprejemu predlogov določi razred vsaj dva poročevalca s področja delovanja predlaganega kandidata, da predlog proučita in o njem izčrpno poročata. Poročevalci za izvolitev rednih članov morajo biti redni člani, za dopisne pa redni ali dopisni člani SAZU ali katere druge akademije znanosti in umetnosti v Jugoslaviji. Kadar po tej poti ni mogoče določiti ustreznih poročevalcev, predsedstvo SAZU določi način ocenjevanja kandidatov.

22. člen

Ko razred prejme poročilo o predlaganih kandidatih, razpravlja o njem na seji, in če predlog na seji sprejme, ga pošlje s podrobno obrazložitvijo drugim razredom SAZU v presojo. Obrazložitev predlogov mora vsebovati oceno kandidatovega znanstvenega in družbenega delovanja doma in v tujini ter odmevnost le-tega. Razredi obravnavajo predloge z obrazložitvami na seji in obvestijo o svojih stališčih razred, ki je poslal predlog.

23. člen

Ko prejme razred, ki je predlog poslal, mnenje drugih razredov, poroča njegov tajnik na seji predsedstva SAZU o predlogu. Po tako opravljenem postopku vrne predsedstvo SAZU predlog ustreznemu razredu.

24. člen

Skupščina SAZU voli nove člane na podlagi predloga in poročila, ki ga poda tajnik ustreznega razreda ali njegov namestnik.

Skupščina SAZU razpravlja o predlogih, voli pa s tajnim glasovanjem.

25. člen

Ko predsedujoči ugotovi sklepčnost skupščine, izvoli skupščina SAZU iz svoje srede dva skrutinatorja, da izvedeta volitve. Vsem navzočim članom skupščine razdelita listke z imeni kandidatov, ki jih po glasovanju zbereta in ugotovita število glasov, ki so jih dobili posamezni kandidati.

Po opravljenih volitvah objavi predsedujoči izid volitev.

26. člen

Za člana je izvoljen kandidat, za katerega je glasovala najmanj polovica vseh rednih in dopisnih članov SAZU.

27. člen

Častne člane voli skupščina SAZU na predlog predsedstva ali razredov. Predlog poda in utemelji predsednik SAZU.

Za častnega člana je izvoljen kandidat, za katerega je glasovalo najmanj polovica vseh rednih in dopisnih članov.

Častni člani praviloma niso uvrščeni v razrede. Na lastno željo pa je častni član lahko vključen v delo razreda.

Častni člani, ki so vključeni v delo razreda, imajo vse pravice in dolžnosti rednih članov SAZU.

Častni člani pa, ki v delo razreda niso vključeni, lahko sodelujejo na skupščini SAZU, vendar brez pravice glasovanja.

28. člen

Redni in dopisni člani SAZU so člani razredov, opravljajo znanstveno ali umetniško delo v skladu z delovnim programom SAZU, kakor tudi druge naloge, ki jim jih zaupa SAZU.

Redni in dopisni člani SAZU so dolžni udeleževati se sej in sestankov SAZU, na katere so vabljeni.

29. člen

Redni in dopisni člani SAZU prejemajo redno mesečno nagrado kot družbeno priznanje.

Rednim članom pripada nagrada v višini sto odstotkov, dopisnim članom pa v višini šestdeset odstotkov povprečnega čistega mesečnega osebnega dohodka zaposlenih delavcev v SR Sloveniji v preteklem letu.

Funkcionarji SAZU prejemajo tudi redni mesečni dodatek kot povračilo za opravljanje funkcije. Ta znaša: za predsednika sto odstotkov,

za podpredsednika in glavnega tajnika osemdeset odstotkov, za tajnike razredov petdeset odstotkov in načelnike oddelkov štirideset odstotkov povprečnega čistega mesečnega osebnega dohodka zaposlenih delavcev v SR Sloveniji v preteklem letu.

Nagrade in funkcijski dodatki se začno izplačevati s prvim dnevom naslednjega meseca po dnevu izvolitve.

30. člen

Redni in dopisni člani uresničujejo svoje članske pravice in dolžnosti s tem, da:

- sodelujejo pri delu in uresničevanju programa SAZU;
- uveljavljajo pravice člana SAZU in njenih razredov ter v zvezi z njimi volijo organe SAZU in njenih razredov;
- predstavljajo SAZU, kadar jih za to pooblasti predsednik;
- za svoje znanstveno ali umetniško delo lahko uporabljajo sredstva in naprave SAZU;
- uživajo podporo SAZU pri znanstvenem raziskovanju ali umetniškem delovanju;
- imajo zagotovljene možnosti in pravice za nadaljnje ustvarjalno delovanje na SAZU. Za delovanje v delovnem okolju, iz katerega so izšli, pa jim zagotavlja SAZU podporo pri uresničevanju pravic iz 18. člena Zakona o Slovenski akademiji znanosti in umetnosti;
- prenašajo izkušnje svojega znanstvenega ali umetniškega dela na mlajše raziskovalce ali umetnike;
- uporabljajo izkušnje svojega znanstvenega ali umetniškega dela pri obravnavanju tekočih znanstvenih, umetniških in drugih družbenih problemov;
- objavljajo oz. predstavljajo svoja dela v knjižnih izdajah SAZU, s predavanji in razstavami, ki jih omogoča SAZU, in na druge načine.

31. člen

Zunanji dopisni člani so razvrščeni v ustrezni razred glede na svoje delovno področje. Lahko sodelujejo na sejah razreda in skupščine SAZU, vendar brez pravice glasovanja. Redno prejemajo publikacije razreda.

32. člen

Novoizvoljenim članom predsednik SAZU izroči na slovesen način diplomu o članstvu na sedežu SAZU.

Zunanjim dopisnim članom se izroči diploma tudi na drug način.

33. člen

Članstvo SAZU preneha s smrtjo člana, z njegovo odpovedjo članstvu in z odvzgom članstva.

Član SAZU pismeno sporoči svojo odpoved članstva predsedniku SAZU, ki odpoved sprejme.

Članu se odvzame članstvo, če se ugotovi, da je bil obsojen za kaznivo dejanje, ki je za člana SAZU nečastno ali naši družbi sovražno.

V tem primeru poda predlog za prenehanje članstva pristojni razred, sklepa pa o tem skupščina SAZU na predlog predsedstva.

O odvzemu članstva sklepa skupščina SAZU z večino vseh rednih in dopisnih članov. Glasovanje o odvzemu članstva je tajno.

34. člen

O vsakem članu se vodi članski list, ki obsega pomembnejše podatke o življenju in znanstvenem ali umetniškem delu člana. Navodila za sestavo in dopolnjevanje članskega lista predpiše predsedstvo SAZU.

IV. ORGANIZACIJA SAZU

---

35. člen

Znanstveno in umetniško delo usmerjajo in nanj vplivajo:

- skupščina SAZU z določanjem izhodišč in ciljev znanstvenega in umetniškega dela;
- razredi in njihovi oddelki.

a) Razredi SAZU

36. člen

Razredi združujejo člane sorodnih znanstvenih oz. umetniških vej. SAZU ima tele razrede:

1. za zgodovinske in družbene vede; ta razred ima dva oddelka:
za zgodovinske in za družbene vede,
2. za filološke in literarne vede,
3. za matematične, fizikalne in tehniške vede,
4. za naravoslovne vede,
5. za umetnosti,
6. za medicinske vede.

37. člen

Za uresničevanje strokovnih nalog z ožjih področij znanosti ali umetnosti se v okviru razredov lahko ustanovijo oddelki. Določbe za razrede se smiselno uporabljajo tudi za oddelke, če ni določeno drugače.

Oddelke ustanavlja in odpravlja skupščina SAZU na predlog ustreznega razreda.

38. člen

Razred sestavljajo redni in dopisni člani.

Član SAZU je praviloma član tistega razreda, v katerega področje spada njegova stroka. Član SAZU lahko sodeluje tudi pri delu drugih razredov, če to zahteva narava dela in se o tem razredi medsebojno sporazumejo.

39. člen

Razredi opravljajo naloge SAZU s področja svojih strok in so samostojni pri reševanju znanstvenih in umetnostnih vprašanj in problemov. Razredi v mejah svojega delovnega področja uresničujejo naloge SAZU zlasti s tem, da:

- uresničujejo politiko znanstvenega in umetniškega delovanja, ki jo določa skupščina SAZU;

- spremljajo in obravnavajo znanstvene oz. umetnostne probleme ustreznih disciplin in njihovega razvoja in iščejo zanje ustrezne rešitve;
- organizirajo sestanke znanstvenikov oz. umetnikov in drugih uglednih delavcev zaradi obravnavanja pomembnih vprašanj s področja znanosti ali umetnosti in uporabe znanstvenih dosežkov in spodbujanja javne razprave o njih;
- ustanavljajo po potrebi posebna telesa za obravnavanje pomembnih vprašanj s področja znanstvene in umetniške dejavnosti;
- spremljajo in ocenjujejo znanstveno in umetniško dejavnost na svojih področjih;
- spremljajo in ocenjujejo ustreznost organiziranosti znanstvenega in umetniškega dela na svojih področjih;
- spodbujajo in pospešujejo interdisciplinarno delo;
- sodelujejo z znanstvenimi in umetniškimi ustanovami ali organizacijami doma in na tujem;
- dajejo po potrebi predloge in mnenja zainteresiranim organizacijam in organom o znanstveno raziskovalnih in drugih delovnih programih znanstvenih in umetniških ustanov;
- določajo svoje predstavnike in delegate za zborovanja in druge sestanke znanstvenikov in umetnikov, ki jih organizira SAZU ali na katere je SAZU vabljena;
- obravnavajo predloge za volitve članov SAZU;
- volijo razrednega tajnika in njegovega namestnika oz. načelnika oddelka;
- volijo na predlog Sveta raziskovalne delovne organizacije znanstvene delavce v ustrezni naslov;
- dajejo mnenja predsedstvu SAZU o letnem raziskovalnem programu in dosežkih raziskovalne delovne organizacije, ki jo je ustanovila SAZU;
- izdajajo stalne in občasne publikacije s svojih področij;
- opravljajo druge naloge na podlagi tega statuta in sklepov skupščine SAZU in predsedstva SAZU.

40. člen

Razredi razvijajo znanost oz. pospešujejo umetnost s skupnim in individualnim delom svojih članov, s seznanjanjem in objavljanjem dosežkov znanstvenega in umetniškega dela svojih članov in drugih znanstvenikov in umetnikov in s sodelovanjem z drugimi akademijami znanosti in umetnosti, fakultetami, znanstvenimi in umetniškimi organizacijami, skupinami znanstvenikov in umetnikov ter s posameznimi znanstveniki in umetniki doma in na tujem.

41. člen

Razred sklepa in odloča na sejah.

Delo razreda vodi tajnik razreda. Izvolijo ga redni in dopisni člani praviloma izmed rednih članov SAZU z večino glasov članov razreda.

Tajnik ima lahko namestnika, ki ga izvoli na njegov predlog razred izmed svojih članov z večino glasov članov razreda.

Delo oddelka vodi načelnik. Izvolijo ga redni in dopisni člani praviloma izmed rednih članov z večino glasov.

Načelnik oddelka je lahko istočasno namestnik tajnika tistega razreda, v katerega oddelek spada.

Tajnik, njegov namestnik in načelnik oddelka se volijo za dobo štirih let in so lahko ponovno izvoljeni.

42. člen

Razredi imajo seje po potrebi.

Sejo razreda skliče in vodi tajnik razreda. Na sejo vabi člane z navedbo dnevnega reda vsaj tri dni pred sejo.

Seja je sklepčna, če je navzočih večina članov razreda. Na seji se odloča z večino glasov navzočih članov. Ob enakosti števila glasov za in proti odloča glas tajnika razreda.

Na seji se piše zapisnik na način, kot ga določi razred.

Tajnik razreda mora sklicati sejo razreda v osmih dneh, če to zahtevajo najmanj trije člani razreda z navedbo zadeve, o kateri naj se razpravlja na seji.

Tajnik razreda skrbi za izvršitev sklepov razreda.

43. člen

Zadeve, ki se tičejo dveh ali več razredov, se obravnavajo na skupnih sejah pristojnih razredov. Skupno sejo skliče in vodi po letih najstarejši izmed tajnikov teh razredov.

Za pripravo ali raziskavo posameznega predmeta lahko izbere razred komisijo ali odbor izmed svojih članov in tudi drugih znanstvenih delavcev oz. umetnikov.

b) Druge organizacijske oblike dela na SAZU

44. člen

Enota za načrtovanje in usklajevanje znanstvenega dela:

- opravlja naloge v zvezi z načrtovanjem in usklajevanjem raziskovalnega dela, s čimer pomaga predsedstvu in razredom SAZU pri uresničevanju njihovega znanstveno raziskovalnega programa;
- v zvezi s tem opravlja potrebna organizacijska dela;
- sodeluje po navodilih predsedstva SAZU z Raziskovalno skupnostjo Slovenije in drugimi samoupravnimi interesnimi skupnostmi;
- pomaga pri organiziranju posvetovanj, predavanj, razstav ipd., ki jih prireja SAZU;
- skrbi za občasno obveščanje javnosti o delu SAZU;
- pomaga pri organiziranju stikov in delovnih zvez SAZU z drugimi domačimi in tujimi akademijami ter opravlja vse naloge, ki so s tem v zvezi;
- opravlja druge naloge, ki jih določi predsedstvo SAZU.

45. člen

Biblioteka SAZU, ki jo sestavljajo centralna knjižnica in knjižnice inštitutov raziskovalne delovne organizacije, ima naslednje naloge:

- zbira, ureja, hrani in restavrira knjižno gradivo;
- vodi knjižno akcesijo, inventarizacijo in katalogizacijo;
- obvešča člane SAZU in druge interesente o novih knjižnih pridobitvah;
- izposoja strokovnim interesentom knjige in drugo gradivo, ki ga hrani;
- ima javno čitalnico;
- zamenjuje publikacije SAZU z domačimi in tujimi akademijami in ustanovami;
- opravlja vsa dokumentacijska opravila za SAZU, vključno tista, ki omogočajo avtomatsko obdelavo podatkov.

Biblioteka je pod enotnim upravnim in strokovnim vodstvom.

Njenega vodjo imenuje in razrešuje predsedstvo SAZU.

Strokovna dela v biblioteki opravljajo strokovno usposobljeni delavci, ki so vključeni v delovno skupnost za opravljanje del skupnega pomena za SAZU.

46. člen

Za uresničevanje posebnih nalog SAZU, ob katerih se združujejo interesi raznih disciplin ali institucij, lahko ustanavlja predsedstvo SAZU delovne ali koordinacijske odbore ali skupine, katerim določi naloge in organizacijo in jim zagotovi pogoje za delovanje.

47. člen

Medakademijskim odborom — delovnim in koordinacijskim, — ki jih ustanovi Svet akademij znanosti in umetnosti SFRJ za posebne naloge in imajo svoj sedež pri SAZU, omogoči predsedstvo potrebne delovne pogoje.

48. člen

SAZU ima lahko v svojem sestavu tudi arhive, galerije in podobno.

49. člen

SAZU lahko ustanavlja za individualno, znanstveno ali umetniško delo posameznih svojih članov kabinetov. Delovanje kabineta določi poseben poslovnik.

50. člen

Za opravljanje administrativnih in drugih strokovno pomožnih opravil ima SAZU tajništvo kabineta predsednika SAZU, tajništvo predsedstva in tajništvo razredov, ki so del delovne skupnosti za opravljanje del skupnega pomena za SAZU.

V. UPRAVLJANJE SAZU

51. člen

Organi SAZU so: skupščina, predsedstvo in predsednik.

52. člen

a) Skupščina

Skupščina je organ upravljanja SAZU.

Skupščino sestavljajo s pravico odločanja vsi redni in dopisni člani ter tisti častni člani, ki so vključeni v delo razreda.

Delo skupščine SAZU je javno. Skupščina pa z večino glasov izjemo- ma lahko sklene, da obravnava posamezne točke dnevnega reda na zaprti seji.

53. člen

Skupščina SAZU opravlja naslednje naloge:

- sprejema program dela SAZU;
- sprejema statut SAZU, njegove spremembe in dopolnitve;
- ustanavlja za uresničevanje nalog SAZU inštitute, raziskovalne in druge delovne organizacije in delovne enote;
- daje soglasje k statutom raziskovalnih organizacij, ki jih ustanovi SAZU;
- sprejema finančni načrt in zaključni račun SAZU;
- usmerja politiko znanstvenega delovanja SAZU;
- odloča o organizacijskih vprašanih SAZU;
- voli redne, dopisne in zunanje dopisne člane vsako drugo leto, častne člane pa lahko tudi na drugih zasedanjih skupščine;
- odloča o prenehanju članstva SAZU;
- voli in razrešuje predsednika, oba podpredsednika in glavnega tajnika SAZU;
- ustanavlja razrede in oddelke SAZU in določa njihove naloge;
- ustanavlja kabinete svojih članov;
- odloča o združitvi, delitvi ali prenehanju obstoječih razredov, oddelkov in kabinetov SAZU;
- razpravlja o priporočilih razredov SAZU in njihovih oddelkov;
- sprejema načela za sodelovanje s sorodnimi institucijami;
- skrbi, da je delovanje SAZU dostopno javnosti;
- soodloča o prenehanju delovanja delovnih organizacij, katerih soustanovitelj je SAZU;
- opravlja druge naloge, ki jih določajo zakon, ta statut in drugi akti SAZU.

54. člen

Skupščino skliče po sklepu predsedstva predsednik SAZU vsaj enkrat na leto.

Predsednik SAZU je dolžan sklicati skupščino SAZU na pobudo predsedstva SAZU, na predlog najmanj dveh razredov SAZU ali na predlog najmanj desetih rednih oziroma dopisnih članov SAZU.

Vabilo z dnevnim redom mora biti dostavljeno vsaj pet dni pred skupščino vsem rednim, dopisnim in častnim članom SAZU.

55. člen

Skupščina SAZU sklepa veljavno, če ji prisostvuje večina rednih in dopisnih članov.

Skupščina SAZU sklepa z večino glasov prisotnih rednih in dopisnih članov, razen pri sprejemanju statuta, spremembah statuta, volitvah članov SAZU in volitvah predsednika, podpredsednikov in glavnega tajnika SAZU, ko sklepa s skupno večino vseh rednih in dopisnih članov.

56. člen

b) *Predsedstvo SAZU*

Predsedstvo SAZU je izvršilni organ skupščine SAZU in ji odgovarja za izvajanje njenih odločitev in smernic.

Predsedstvo SAZU sestavljajo: predsednik, dva podpredsednika, glavni tajnik, tajniki razredov in načelniki oddelkov SAZU.

57. člen

Predsedstvo SAZU zlasti:

- sklepa o sklicu skupščine SAZU in predlaga dnevni red za njeno delo;
- daje skupščini predloge za volitve članov;
- daje skupščini v razpravo in odločitev načrt statuta, njegove dopolnitve ali spremembe in načrte splošnih aktov, za katere je pristojna;
- predlaga skupščini ustanovitev raziskovalne delovne organizacije in sprejem ustreznih samoupravnih aktov ali samoupravnih sporazumov, ki so v zvezi z ustanovitvijo raziskovalne delovne organizacije;
- sestavlja dolgoročne programe dela, ki jih predlaga v razpravo in odobritev skupščini SAZU;
- predlaga skupščini v odločitev predloge finančnega načrta, zaključnega računa in investicijskega programa;
- sprejema poslovnike in podobne akte SAZU v okviru svojih pristojnosti;
- sprejema program publikacij, ki jih izdaja SAZU;
- razpravlja o poročilih razredov in seznanja skupščino o njihovem delu in delovnih načrtih;
- izvaja kadrovske politike SAZU;
- daje soglasje k letnemu delovnemu načrtu raziskovalne in druge delovne organizacije, ki jo ustanovi SAZU, po predhodnem mnenju ustreznega razreda.

58. člen

Predsedstvo SAZU odloča o nagrajevanju članov in drugih strokovnjakov za posebno delo, ki jim ga je naročila SAZU, in o povračilu stroškov, ki so jih imeli pri opravljanju naročenega dela.

59. člen

Predsedstvo odloča na sejah.

Na sejo predsedstva morajo biti vabljeni vsi njegovi člani pismeno z navedbo dnevnega reda.

Način sklicevanja in poteka sej predsedstva določi predsedstvo SAZU.

Seja predsedstva je sklepčna, če je navzoča večina njegovih članov, med njimi predsednik ali oba podpredsednika. Predsedstvo odloča z navadno večino glasov. Ob enakem številu glasov odloča glas predsedujočega.

Na sejo predsedstva so lahko vabljeni tudi drugi člani SAZU, vodja raziskovalne delovne organizacije in vodja delovne skupnosti.

O zadevi, ki se tiče samo določenega razreda, se ne sme sklepati, če ni navzoč tajnik tega razreda ali njegov namestnik.

Na sejah predsedstva se piše zapisnik.

60. člen

Predsedniku SAZU je v pomoč posvetovalno telo, ki ga sestavljajo oba predsednika, glavni tajnik in vodja delovne skupnosti SAZU.

61. člen

Posvetovalno telo predsednika se sestaja praviloma vsak teden.

Na sestanke posvetovalnega telesa so lahko povabljeni posamezni člani predsedstva in vodja raziskovalne delovne organizacije, ki jo je ustanovila SAZU, da dajo podatke in mnenja o vprašanjih, ki so na dnevnem redu.

Na sestankih posvetovalnega telesa se piše zapisnik.

62. člen

c) Predsednik SAZU

Predsednik SAZU je za svoje delo odgovoren skupščini SAZU; za naloge, ki jih opravlja predsedstvo SAZU, pa tudi predsedstvu.

Predsednik sklicuje in vodi skupščino in seje predsedstva SAZU ter sestanke posvetovalnega telesa. Skrbi za izvrševanje sklepov skupščine in predsedstva SAZU in opravlja zadeve, ki mu jih nalagajo ta statut, drugi akti SAZU in sklepi skupščine ter predsedstvo.

63. člen

Če predsednik meni, da je akt, ki sta ga sprejela skupščina SAZU ali predsedstvo SAZU v nasprotju z zakonom, statutom ali drugimi akti SAZU, mora na to opozoriti organ, ki je sprejel takšen akt. Če le-ta kljub opozorilu vztraja pri takšnem aktu, mora predsednik zadržati njegovo izvršitev in o tem v treh dneh obvestiti za nadzor zakonitosti dela SAZU pristojni republiški upravni organ.

64. člen

Predsedniku pomagata pri njegovem delu oba podpredsednika, ki opravljata sporazumno z njim posamezna dela z njegovega področja. V primeru, da je zadržan, določi predsednik enega izmed obeh podpredsednikov, da ga nadomešča.

Če predsednik tega ne more storiti, določi njegovega namestnika predsedstvo SAZU na posebni seji, ki jo skliče glavni tajnik SAZU.

65. člen

Glavni tajnik SAZU:

- pomaga predsedniku pri opravljanju njegovih nalog;
- organizira pripravo materiala za seje skupščine in predsedstva SAZU in zanje sporazumno s predsednikom SAZU sestavlja dnevni red, predloge in poročila;

- sodeluje z razrednimi tajniki, kadar je to potrebno za izvršitev nalog razredov in usklajevanje njihovega dela;
- ureja Letopis SAZU in podobne publikacije SAZU ter poroča predsedstvu SAZU o tiskovni dejavnosti SAZU;
- v imenu predsedstva SAZU opravlja nadzorstvo nad delom njene delovne skupnosti;
- vodi v imenu predsedstva SAZU vsa opravila, potrebna za opravljanje njegovih usklajevalnih nalog in daje o tem potrebne pobude;
- opravlja druge naloge na podlagi zakona, tega statuta in drugih aktov ter na podlagi sklepov skupščine in predsedstva SAZU.
- če je glavni tajnik zadržan, ga nadomešča redni član, ki ga določi predsednik SAZU.

66. člen

Predsednika, oba podpredsednika in glavnega tajnika voli skupščina SAZU izmed rednih članov SAZU po predhodnem mnenju Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije.

Predsednik, oba podpredsednika in glavni tajnik so voljeni za dobo štirih let in so lahko ponovno izvoljeni.

Za predsednika, podpredsednika in glavnega tajnika so lahko izvoljeni redni člani SAZU, ki so aktivni in ustvarjalni pri razvijanju in uveljavljanju samoupravnih socialističnih odnosov in ki se pri svojem javnem delu zavzemajo za humane družbene odnose.

67. člen

Če predsedniku, podpredsedniku ali glavnemu tajniku preneha funkcija pred potekom dobe za katero je bil izvoljen, mora predsedstvo sklicati skupščino SAZU najpozneje v roku enega meseca zaradi izvolitve novega predsednika, podpredsednika ali glavnega tajnika SAZU.

VI. SREDSTVA SAZU

---

68. člen

Proračun SR Slovenije zagotavlja sredstva za delovanje in razvoj SAZU.

Sredstva za znanstveno, raziskovalno in umetniško delo SAZU si zagotavlja SAZU tudi s svobodno menjavo dela v neposrednih odnosih ter v ustreznih samoupravnih interesnih skupnostih.

SAZU lahko pridobiva sredstva tudi s prodajo proizvodov in storitev, z dotacijami, volili in darili ali iz drugih virov, v skladu z zakonom in tem statutom.

69. člen

SAZU sprejme vsako leto finančni načrt in zaključni račun.

Finančni načrt in zaključni račun obravnava in sprejema skupščina SAZU na predlog predsedstva SAZU.

VII. DELOVNA SKUPNOST ZA OPRAVLJANJE DEL SKUPNEGA POMENA ZA SAZU

---

70. člen

Za opravljanje del in nalog skupnega pomena za SAZU se oblikuje delovna skupnost.

71. člen

Naloge skupnega pomena so:

- strokovna,
- administrativna,
- pomožna in tem podobna dela.

72. člen

Medsebojne pravice, obveznosti in odgovornosti med delavci delovne skupnosti SAZU in SAZU ureja samoupravni sporazum.

S sporazumom se urejajo zlasti:

- naloge in dela, ki jih bodo opravljale posamezne enote delovne skupnosti;
- osnove in merila za pridobivanje dohodka delovne skupnosti;
- pravice, ki jih ima delovna skupnost glede odločanja o zadevah in uporabi sredstev v zvezi z opravljanjem njenih del;
- temeljni pogoji glede strukture delovnih mest in kvalifikacijske strukture kadrov v delovni skupnosti;
- odgovornost delovne skupnosti za opravljanje del in nalog;
- način reševanja medsebojnih sporov;
- način koordiniranja dela med SAZU in delovno skupnostjo
- in druga vprašanja skupnega pomena.

73. člen

Delo delovne skupnosti za opravljanje del skupnega pomena za SAZU vodi neposredno vodja delovne skupnosti. Za svoje delo odgovarja predsedstvu SAZU.

Vodjo delovne skupnosti imenuje in razrešuje predsedstvo SAZU, ko dobi mnenje delavskega sveta delovne skupnosti.

74. člen

Delovna skupnost je organizirana v službe glede na posamezna področja del in nalog, ki jih mora opravljati. Te službe so:

- kadrovski oddelek;
- tajništvo SAZU, ki združuje: znanstveno koordinacijo, referat za tisk, tajništvo kabineta predsednika, tajništvo predsedstva, tajništvo razredov;
- odsek za finančno in materialno poslovanje;
- plansko-analitični odsek;
- ekonomat;
- uprava zgradb;
- tehnične službe — fotolaboratorij, kopirnica ipd.

75. člen

Za akte in dejanja delovne skupnosti za opravljanje del skupnega pomena za SAZU, ki se ne nanašajo na uresničevanje samoupravnih pravic delavcev delovne skupnosti, temveč na uresničevanje nalog, zaradi katerih je le-ta oblikovana, je potrebno soglasje predsedstva SAZU.

VIII. PUBLIKACIJE SAZU

---

76. člen

Publikacije SAZU so splošne publikacije in publikacije razredov.

Splošne publikacije so: Letopis, večja dela in skupne periodične publikacije.

Publikacije razredov so: periodične publikacije, posamezna dela in razprave, monografije, strokovna poročila in podobno.

77. člen

V publikacijah razredov SAZU se objavljajo dela, ki jih sprejme pristojni razred in za katera da privolitev za tisk predsedstvo SAZU.

O tem, ali se objavi v publikaciji razreda delo nečlana, odloča pristojni razred na podlagi pismene ocene vsaj enega strokovnjaka, ki ga določi razred po možnosti izmed svojih članov. Publikacije imajo urednika ali uredniški odbor, ki ga določi razred.

78. člen

Publikacije SAZU se tiskajo praviloma v slovenskem jeziku. Na podlagi sklepa razreda, ki ga potrdi predsedstvo SAZU, se lahko tiskajo tudi v enem izmed drugih jezikov narodov Jugoslavije ali v enem izmed svetovnih jezikov.

Povzetki razprav oz. publikacij in krajših strokovnih poročil se tiskajo najmanj v enem izmed svetovnih jezikov.

Publikacije SAZU, natisnjene v slovenskem jeziku, imajo kratek izvleček v enem izmed svetovnih jezikov.

Publikacije SAZU, ki niso natisnjene v slovenskem jeziku, morajo imeti kratek izvleček v slovenskem jeziku.

79. člen

Podrobnejše določbe o publikacijski dejavnosti SAZU predpisuje poslovnik za izdajanje in razdeljevanje publikacij SAZU, sprejme ga predsedstvo SAZU.

IX. USTANAVLJANJE

RAZISKOVALNIH IN DRUGIH DELOVNIH ORGANIZACIJ

---

80. člen

Za uresničevanje nalog in programov, ki jih ima SAZU po zakonu in po tem statutu, lahko ustanavlja SAZU raziskovalne in druge delovne organizacije.

Za izvajanje programa SAZU »Naravna in kulturna dediščina slovenskega naroda«, ustanovi SAZU znanstveno raziskovalni center.

81. člen

Medsebojne pravice in obveznosti urejata SAZU in raziskovalna ali druga delovna organizacija, ki jo je ustanovila SAZU, z aktom o ustanovitvi in s samoupravnim sporazumom.

82. člen

Raziskovalno dejavnost v raziskovalnih organizacijah, ki jih ustanovi SAZU, opravljajo raziskovalci, ki so člani SAZU, znanstveni delavci SAZU in raziskovalci z drugimi naslovi.

83. člen

Znanstveni delavci SAZU so:

- znanstveni svetnik,
- višji znanstveni sodelavec in
- znanstveni sodelavec.

Naslove raziskovalcev z drugimi naslovi ter pogoje, merila in postopek za njihovo izvolitev določa samoupravni splošni akt raziskovalne organizacije, ki jo ustanovi SAZU.

84. člen

Poleg splošnih pogojev, ki jih morajo izpolnjevati kandidati po zakonu o SAZU in njihove moralno-politične neoporečnosti se za izvolitev v znanstvene naslove zahteva:

- za znanstvenega svetnika: doktorat znanosti in objavljena številna pomembna dela, s katerimi je kandidat prispeval k razvoju ali obogatitvi znanosti, k obogatitvi metod raziskovalnega dela in strokovne metodike za uporabo znanstvenih spoznanj v praksi;
- za višjega znanstvenega sodelavca: doktorat znanosti in izkušnje v znanstveno raziskovalnem delu, objavljena pomembnejša znanstvena dela ali raziskovalne ekspertize, druga pomembna dela ali konstrukcije in praktične rešitve, ki dokazujejo izkušnje, inventivnost in samostojnost ter sposobnost za vodenje raziskovalne skupine;
- za znanstvenega sodelavca: doktorat znanosti in objavljena dela, izpričana sposobnost za samostojno znanstveno delo.

85. člen

Znanstvene delavce volijo na predlog sveta raziskovalne organizacije redni in dopisni člani ustreznega razreda.

86. člen

Razred voli znanstvene delavce na seji razreda. Volilni postopek v razredu je treba končati v roku štirih mesecev od prejema predloga za izvolitev.

Izvoljen je tisti kandidat, ki je dobil večino glasov članov razreda.

87. člen

Znanstveni delavci SAZU se volijo za dobo petih let in se lahko ponovno volijo v isti ali višji naslov.

88. člen

Izvolitev za znanstvenega delavca dobi javno veljavo, ko potrdi izvolitev predsedstvo SAZU.

Znanstveni delavec ima pravico obdržati in uporabljati pridobljeni naslov do preteka elekcijske dobe, četudi mu je prej prenehalo delovno razmerje na SAZU, razen v primeru, ko mu je prenehalo delo po lastni krivdi.

89. člen

Ce pristojni razred oceni, da znanstveni delavec SAZU ne izpolnjuje več vseh, za izvolitev v znanstveni naslov določenih pogojev, mu lahko odvzame naslov.

Predlog za odvzem naslova lahko dasta predsedstvo SAZU ali svet raziskovalne organizacije.

V postopku za odvzem naslova mora biti znanstvenemu delavcu SAZU zagotovljena pravica, da pojasni svoje stališče.

90. člen

Znanstveni delavci SAZU lahko s privolitvijo predsedstva SAZU in sveta raziskovalne organizacije opravljajo mentorsko delo za sodelavce drugih znanstveno raziskovalnih ali visokošolskih organizacij ali v raziskovalnem delu zunaj SAZU oz. raziskovalne organizacije.

91. člen

Za pridobljene naslove znanstvenih delavcev SAZU in za ponovno izvolitev v znanstveni naslov veljajo določila 45. člena Zakona o Slovenski akademiji znanosti in umetnosti.

X. LJUDSKA OBRAMBA — DRUŽBENA SAMOZAŠČITA

---

92. člen

Na podlagi 8. poglavja Ustave SRS in Zakona o ljudski obrambi in družbeni samozaščiti SRS je na SAZU organizirana splošna ljudska obramba in družbena samozaščita.

93. člen

V obrambnem načrtu SAZU so določene naloge, ukrepi in postopki SAZU v času izvajanja ukrepov za pripravljenost, ob prehodu iz mirnodobnega v vojno stanje in v vojni ter razpored sil in sredstev in njihova smotrna uporaba v splošnem ljudskem odporu.

94. člen

Obrambni načrt SAZU mora biti usklajen z obrambnim načrtom SR Slovenije, programom civilne zaščite in narodne zaščite, pa tudi z občino in krajevno skupnostjo, v kateri je sedež SAZU.

95. člen

V varnostnem načrtu SAZU so določeni položaj, naloge in vloga SAZU v izrednih razmerah.

96. člen

Naloge s področja splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite operativno politično usmerja Komite za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito, konkretne naloge pa izvajajo organi SAZU in za to določene osebe.

XI. KONČNE DOLOČBE

---

97. člen

SAZU bo uskladila svojo organizacijo in svoje splošne akte z določbami tega statuta v šestih mesecih od njegove uveljavitve.

98. člen

Statut SAZU sprejme skupščina SAZU, potrdi pa ga skupščina SR Slovenije.

99. člen

Statut začne veljati osmi dan po objavi odloka skupščine SR Slovenije o njegovi potrditvi.

Z dnem, ko začne veljati ta statut, preneha veljati dosedanji.

100. člen

Spremembe in dopolnitve statuta sprejme SAZU na enak način in po enakem postopku, kakor je določen za sprejem statuta.

Ta statut je skupščina SR Slovenije potrdila dne 24. febraurja 1982. (Uradni list SRS št. 8. 5. marca 1982, str. 451.)

II ČLÁNÍ

ČASTNI ČLAN

Josip Vidmar

član Predsedstva SR Slovenije; za častnega člana izvoljen 25. marca 1976, hkrati redni član.

Glej Letopis 3, 172—184; 31, 39—40.

REDNI IN DOPISNI ČLANI

I. RAZRED

Za zgodovinske in družbene vede

Redni člani

Dragotin Cvetko

rojen 19. septembra 1911, dr. phil., redni profesor za zgodovino slovenske in novejšje svetovne glasbe in predstojnik Oddelka za muzikologijo na Filozofski fakulteti Univerze E. Kardelja v Ljubljani. Upok. 1. septembra 1981. Dopisni član SAZU od 7. febr. 1967, redni od 5. febr. 1970. Dopisni član SANU od 1968 in JAZU od 1979. Upravnik Muzikološkega inštituta SAZU in načelnik umetnostne sekcije TK SAZU. Njegova raziskovalna dejavnost se je koncentrirala predvsem v pripravljanje orisa *J. Gallusa* za zbirko *Znameniti Slovenci* in v proučevanje gradiva za monografijo o *A. Lajovicu*. Ob tem je veljala še vprašanja univerzalnosti glasbe v smislu projekta, ki si ga je zastavil UNESCO. V letu 1981 je sodeloval na mednarodnem muzikološkem simpoziju maja v Pragi z referatom *Bohuslav Martinu ve slovinském hudebním prostředí*, na muzikološkem simpoziju avgusta v Zadru z referatom *Vloga glasbe in glasbenikov v 2. pol. 16. in na začetku 17. stoletja v vojvodini Kranjski*, na mednarodnem kongresu PEN septembra v Lyonu in Parizu, na znanstvenem srečanju Skupnosti jugoslovanskih akademij oktobra v Strugi (Ohrid) z referatom *Glasba v NOB na Slovenskem* in v istem mesecu na simpoziju SANU v Beogradu z referatom *Rad Kornelija Stankovića u svetlu razvoja muzike u Srbiji i Evropi* ter na znanstvenem zasedanju SANU in Madžarske akademije znanosti novembra v Budimpešti z referatom *Die romantische Oper bei den Südslawen und ihre Eingliederung in den europäischen Rahmen*. Med širše družbene dejavnosti sodijo njegova prizadevanja pri redakcijah Enciklopedije Jugoslavije II (redakcija za SR Slovenijo), Enciklopedije Slovenije, Herderjevega leksikona glasbe (CZ) in International Review of the Aesthetics and Sociology of Music ter članstvo v predsedstvu Slovenske matice. V ta okvir sodi tudi vodstvo jugoslovanske sekcije za International Repertory of Music Literature, aktivno članstvo v tujih muzikolo-

ških družbah (International Musicological Society, American Musicological Society, Gesellschaft für Musikforschung) in funkcija podpredsednika znanstvenega sveta International Institute for Comparative Music Studies and Documentation. V letu 1981 je bil izvoljen za podpredsednika slovenskega centra PEN.

Glej Letopis 18, 31–38; 21, 35–38; 30, 23–24; 31, 31–32.

Alojzij Finžgar

rojen dne 30. decembra 1902, dr. jur., redni profesor za civilno in rodbinsko pravo na Pravni fakulteti Univerze E. Kardelja v Ljubljani v pokoju. Dopisni član od 20. marca 1975, redni član od 22. marca 1978. V letu 1981 je izšla v Razpravah XII Razreda za zgodovinske in družbene vede SAZU študija *Pravni sistem Socialistične federativne republike Jugoslavije*. Organiziral je delo v zvezi s to študijo in napisal skico pravnega sistema Socialistične federativne republike Jugoslavije. V okviru javnih predavanj, ki jih je v aprilu 1981 organiziral Marksistični center Univerze E. Kardelja v Ljubljani, je predaval o problemih pravnega sistema Jugoslavije, udeležil se je tudi okrogle mize o različnih teoretičnih pogledih na družbeno lastnino. Ta razprava je objavljena v reviji Teorija in praksa 1981, št. 9. Udeležil se je strokovnega simpozija o Zakonu o združenem delu v teoriji in praksi dne 7. in 8. maja 1981 v Portorožu z referatom *Upravljanje družbenih sredstev kot temeljni institut pravnega režima družbenih sredstev* in sodeloval v diskusiji, ki je objavljena v reviji Združeno delo 4/81. Za XI. mednarodni kongres primerjalnega prava v Karakasu (Venezuela) je napisal nacionalni referat o temi *Intervencija države v kmetijstvu*. V novembru 1981 je predaval na podiplomskem študiju v Prištini. Ob tej priložnosti je učiteljem Pravne fakultete v Prištini predaval o pravnem sistemu Socialistične federativne republike Jugoslavije. Za posvetovanje »Pravo na rad i njegovo ostvarivanje u samoupravnem društvu«, ki ga je organiziral Marksistični center konference SKH Zajednice općina v Splitu dne 24. in 25. XI., je napisal referat *Pravo na rad i društveno vlasništvo*.

Glej Letopis 26, 47–53; 29, 53–55; 30, 34 in 192.

Jože Goričar

rojen 20. januarja 1907, dr. jur., upokojeni redni profesor za sociologijo na Pravni fakulteti Univerze E. Kardelja v Ljubljani. Dopisni član od 7. februarja 1969, redni od 25. marca 1976. Od 1. 7. 1980 glavni tajnik SAZU. V zvezi s sociološkimi aspekti samoupravnega prava, zlasti s sankcijskim sistemom tega prava, se je ukvarjal s proučevanjem vprašanja odgovornosti v samoupravni družbi.

Na posvetovanju Jugoslovanskega centra za teorijo in prakso samoupravljanja E. Kardelj v Ljubljani je sodeloval s prispevkom *Mezdana miselnost, subjektivni izraz odtujitve delavca*. Zihnerlovih dni v dneh 22. in 23. 10. v Ljubljani se je udeležil z referatom *Odgovornost danes in tukaj*. Znanstvenega posvetovanja Jugoslovanskega združenja za sociologijo v dneh 26. in 27. oktobra 1981 v Beogradu se je udeležil z referatom *Odgovornost — neka teorijska zapažanja*.

Na podiplomskem tečaju FSPN je 12. 6. 1981 predaval in vodil razgovor o temi *Teorija Adama Schaffa o odtujeni revoluciji*.

Med pomembnejšo družbeno dejavnost spada članstvo v delegaciji SAZU na obisku pri Akademiji znanosti Beloruske SSR v dneh od 15. do 22. 6. 1981. V dneh od 3. do 6. 2. 1981 je sodeloval pri komisiji za personalna vprašanja Evropskega centra za koordinacijo raziskovanja in dokumentacijo v družbenih vedah na Dunaju.

Leta 1981 je prejel listini o častnem članstvu Sociološkega društva Slovenije in Sociološkega društva Srbije. Dne 22. 10. 1981 pa je prejel listino Fakultete za sociologijo, politične vede in novinarstvo v Ljubljani kot priznanje za prispevek pri uresničevanju smotrov fakultete in njenega družbenega ugleda.

Glej Letopis 20, 35—36; 27, 47—49; 31, 32, 193.

Bogo Grafenauer

rojen 10. marca 1916, dr. phil., redni profesor za zgodovino Slovencev na Filozofski fakulteti Univerze E. Kardelja v Ljubljani, dopisni član od 7. februarja 1968, redni član od 13. marca 1972.

Glej Letopis 19, 33—34; 23, 39—44; 31, 32—34 in 193—194.

Viktor Korošec

rojen 7. decembra 1899 v Ljubljani, dr. jur., redni član SAZU od 2. oktobra 1956, zaslužni profesor od 27. novembra 1980. V letu 1981 je nadaljeval s pripravo rokopisa o *Šunaššurovi vazalni pogodbi*. Sproti je proučeval novo asiriološko, zlasti hetitsko literaturo. Udeležil se je 28. Rencontre assyriologique internationale (od 6. do 10. julija 1981) na Dunaju, kjer je imel 7. julija 1981 referat *Über den nichtparitätischen Charakter des Šunaššura-Vertrages*.

Glej Letopis 8, 35—36; 31, 34 in 195.

Stane Krašovec

rojen 14. julija 1905, dipl. ing. oec., redni profesor Ekonomske fakultete Univerze E. Kardelja v Ljubljani v pokoju. Dopisni član od 25. marca 1976, redni član od 24. aprila 1981.

V letu 1981 je raziskoval vprašanja mešanih gospodinjstev s posebnim ozirom na mednarodni seminar v Ljubljani. Kot predsednik Medakademijskega odbora za proučevanje mešanih gospodinjstev je organiziral jugoslovanski posvet o mešanih gospodinjstvih dne 2. marca 1981 v Zagrebu in mednarodni seminar o isti tematiki od 21. do 24. junija 1981 v Ljubljani. Seminarja se je aktivno udeležilo 15 akademikov in strokovnjakov iz Jugoslavije ter 15 iz raznih evropskih dežel, Kanade in Japonske. Za ta seminar je izdelal vnaprejšnjo osnovo za diskusijo o obeh glavnih točkah dnevnega reda. Pripravlja podrobno publikacijo z diskusijo in temeljno dokumentacijo.

Z referatom iz iste tematike se je udeležil III. evropske konference agrarnih ekonomistov v Beogradu od 1. do 3. sept. 1981. XIV. letnega sestanka Zveze statističnih društev Jugoslavije v Novem Sadu od 30. sept. do 2. okt. 1981 se je udeležil z referatom *Problemi potpunosti statistike mešovitih gazdinstava*.

V letu 1981 je bil odlikovan z redom republike z zlatim vencem.

Glej Letopis 27, 50—51; 31, 35 in 196 ter to knjigo Letopisa, str. 81—82.

Gorazd Kušej

rojen 17. decembra 1907, dr. jur., redni profesor za teorijo državne in prava ter primerjalno ustavno pravo na Pravni fakulteti Univerze E. Kardelja v Ljubljani v pokoju. Redni član od 17. oktobra 1958. Glej Letopis 9, 33–34; 31, 34 in 196.

Rudi Kyovsky

rojen 17. avgusta 1906, dr. jur., redni profesor na Pravni fakulteti Univerze E. Kardelja v Ljubljani v pokoju. Dopisni član od 25. 3. 1970, redni član od 24. 4. 1981.

Glej Letopis 27, 52–53; 31, 35 in 196 ter to knjigo Letopisa, str. 83–84.

Boris Majer

rojen 15. februarja 1919, dr. phil., honorarni redni profesor za filozofijo na Filozofski fakulteti Univerze E. Kardelja v Ljubljani, upravnik Inštituta za marksistične študije SAZU, predstojnik podiplomskega študija Teorije marksizma in samoupravljanje pri MC CK ZKS.

Dopisni član SAZU od 20. marca 1975, redni član od 24. aprila 1981.

V letu 1981 je delal v okviru raziskovalne naloge »Zgodovina in razvoj marksistične misli na Slovenskem« pri Inštitutu za marksistične študije SAZU. V okviru te raziskave je pripravil in objavil spremno besedo k I. knjigi Zbranih del Borisa Ziherla.

13. marca je imel uvodno besedo na posvetu *Vloga marksistične znanosti v političnem sistemu socialističnega samoupravljanja — s posebnim ozirom na vlogo MC pri MK ZKS Ljubljana*; 26. junija je sodeloval v diskusiji pri okrogli mizi MC CK ZKS *Aktualnost nacionalnega vprašanja danes pri nas in v svetu*. Z uvodnim referatom je sodeloval na IX. plenumu kulturnih delavcev OF v Velikih Laščah 25. in 26. septembra. Sodeloval je na seminarjih za učitelje predmeta Samoupravljanje s temelji marksizma.

Med najpomembnejše družbene dejavnosti v letu 1981 spada: članstvo v predsedstvu CK ZKS in članstvo v CK ZKS; predsedovanje svetu MC CK ZKS; predsedovanje uredniškemu odboru Teorije in prakse; predsedovanje programskemu svetu za raziskave s področja teorije samoupravnega socializma v družbenih vedah skupnega programa RSS; članstvo v Svetu za znanost pri P RK SZDL; funkcija delegata v skupini CK ZKS za sodelovanje pri delu koordinacijskega odbora republiškega družbenega sveta za vzgojo in izobraževanje pri P RK SZDL; članstvo v upravnem odboru sklada Borisa Kidriča; članstvo v uredniškem svetu Anthroposa; članstvo v glavnem uredniškem odboru Enciklopedije Slovenije; članstvo v delovni skupini za pripravo načrta programa dela politične šole ZLJ »Josip Broz Tito« v Kumrovcu; članstvo v sosvetu »Književni listi« pri Delu; članstvo v komisiji P CK ZKS za idejno in teoretično delo v ZK; članstvo v komisiji za pripravo resolucije IX. kongresa ZKS.

Glej Letopis 26, 54–59; 31, 35–36 ter 196–197 in to knjigo Letopisa, str. 85–86.

Stojan Pretnar

rojen 23. januarja 1909 v Bovcu, dr. jur., redni profesor za gospodarsko pravo na Pravni fakulteti Univerze E. Kardelja v Ljubljani

v pokoju. Dopisni član od 25. marca 1975., redni član od 24. aprila 1981. Tudi v letu 1981 je posvečal svojo glavno pozornost intelektualnim kreacijam v njihovem družbenem in pravnem pomenu, o čemer priča tudi v tem letopisu našeta bibliografija. Sicer pa je sodeloval pri posvetovanju, ki sta ga skupno organizirali SAZU in Fakulteta za sociologijo, politične vede in novinarstvo in ki je bilo posvečeno vlogi znanosti pri oblikovanju strategije razvoja SR Slovenije (Ljubljana, 22. in 23. aprila 1981). Prispeval je referat o znanstvenih odkritjih in njihovem mestu v inovacijskem procesu. Udeležil se je strokovnega izobraževalnega seminarja društva ekonomistov Ljubljane na Bledu (6. in 7. nov. 1981) z referatom o ekonomskih vidikih industrijske lastnine s posebnim ozirom na novi zakon o varstvu izumov, tehničnih izboljšav in znakov razlikovanja. V maju je predaval na podiplomskem študiju Pravne fakultete v Sarajevu o teoriji prava zatiranja in preprečevanja neloyalne konkurence. Na Univerzi Edvarda Kardelja v Ljubljani mu je bilo poverjeno predsedstvo posebne delovne skupine za problematiko intelektualnega ustvarjanja in inovacij v univerzitetnem študiju. Sodeluje tudi v komisiji za industrijsko lastnino in transfer tehnologije pri GZ Slovenije.

V tujini je sodeloval kot ekspert na drugem posvetovanju o nacionalni in mednarodni pravni zaščiti folklore, ki sta ga skupno organizirala UNESCO in WIPO (Svetovna organizacija za intelektualno lastnino) v Parizu od 9. do 13. februarja 1981. Udeležil se je tudi posvetovanja ob okrogli mizi o tematiki študija in raziskav na področju intelektualne lastnine, ki ga je organizirala sredi julija 1981 že omenjena Svetovna organizacija za intelektualno lastnino v Ženevi in nanj povabila profesorje in najvidnejše raziskovalce s tega področja z vsega sveta. Ob tej priložnosti je bilo ustanovljeno novo mednarodno združenje (International Association for the Advancement of Teaching and Research in Intellectual Property), katerega ustanovni član je z drugimi udeleženci posvetovanja.

Glej Letopis 26, 50–60; 31, 36 in to knjigo Letopisa, str. 87–88.

Lado Vavpetič

rojen 26. junija 1902. dr. jur., redni profesor za javno upravo in upravni postopek na Pravni fakulteti Univerze E. Kardelja v Ljubljani v pokoju. Redni član od 17. oktobra 1958.

Glej Letopis 9, 35–37; 31, 34.

Fran Zwitter

rojen 24. oktobra 1905, dr. phil., redni profesor za občo zgodovino novega veka na Filozofski fakulteti Univerze E. Kardelja v Ljubljani v pokoju. Dopisni član od 2. junija 1953, redni član od 17. oktobra 1958. Zunanji dopisni član JAZU (od 1961) in SANU (od 1970). Častni občan Novega mesta (od 1975), zaslužni profesor (od 1977), častni član Zgodovinskega društva za Slovenijo (od 1980). Upravnik Zgodovinskega inštituta Milka Kosa SAZU. Tajnik I. razreda SAZU. Kot zastopnik SAZU in Zgodovinskega inštituta Milka Kosa SAZU je član Jugoslovanskega komiteja za historične vede in Jugoslovanskega komiteja za zgodovino II. svetovne vojne. Konzultant mednarodne

komisije za Zgodovino človeštva, ki dela v okviru organizacije UNESCO v Parizu in ima nalogo izvesti revizijo prve izdaje te Zgodovine. V letih 1980—81 član organizacijskega odbora za znanstveno zborovanje o temi *Kultura in znanost v NOB in revoluciji*, s katerim je sklenil Svet akademij znanosti in umetnosti SFRJ proslaviti 40-letnico upora l. 1941. Na tem zborovanju, ki je bilo od 7. do 9. oktobra 1981 v Strugi pri Ohridu, je imel referat *Partizanski Znanstveni inštitut*, ki je oddan v tisk. V dneh 19. in 20. novembra 1981 se je v Ljubljani aktivno udeležil mednarodnega diskusijskega sestanka strokovnjakov o koroškem plebiscitu l. 1920. Tudi v tem letu član jugoslovanske delegacije za pogajanja z Avstrijo zaradi izvedbe arhivskega sporazuma iz l. 1923 in restitucije kulturnih dobrin, odnešenih na avstrijsko ozemlje v času II. svetovne vojne, in predsednik 2. skupine jugoslovanskih ekspertov za vprašanje jugoslovanskih zahtev do Štajerskega deželnege arhiva v Gradcu.

Glej Letopis 5, 76—82; 9, 41—42; 31, 34—35 in 201.

Dopisni člani

Aleksander Bajt

Glej to knjigo Letopisa, str. 89—90.

Emilijan Cevc

Glej to knjigo Letopisa, str. 91—92.

Zdravko Mlinar

Glej to knjigo Letopisa, str. 93—94.

Anton Trstenjak

rojen 8. januarja 1906, dr. phil., dr. theol., redni profesor na Teološki fakulteti v Ljubljani v pokoju. Dopisni član od 29. marca 1979. V letu 1981 se je razen z vprašanjem samomora ukvarjal zlasti z vprašanji ekonomske psihologije, ki sodi med najmlajše, hkrati pa najbolj aktualne panoge psihološkega raziskovanja in je obenem tesno povezana z ekološko psihologijo, ki je prav tako predmet njegovih raziskovanj v zadnjih letih. Udeležil se je kongresa 23. Kongress des Berufsverbandes österreichischer Psychologen v Celovcu od 23. do 25. aprila 1981 z glavno temo *Umweltpsychologie — Bewältigung neuer und veränderter Umwelten*. Predaval je: na VII. kongresu psihologov SFRJ v Zagrebu od 26. do 29. maja 1981 s temo *Ekopsihološki trend v sodobni psihologiji*; na mednarodnem seminarju On mixed households pri SAZU v Ljubljani 23. junija s temo: *The adjustment of part time farmer from an economic psychological point of view*. Na Colloque international de psychologie économique v Parizu od 25. do 29. avgusta je imel dva referata (*Stop to dehumanize advertising in The adjustment of part time farmer from an economic point of view*) in je predsedoval sekciji: Problèmes du travail et de la production. Imel je plenarno predavanje na Posvetovanju psihologov Slovenije v Portorožu od 18. do 21. novembra z naslovom *Opredelitev ekonomske*

psihologije ob njeni stoletnici. Razen tega je imel 10. junija predavanje v Razvojnem centru v Celju s temo *Ustvarjalno mišljenje*. Na ljubljanskem Radiu je imel 20. septembra intervju o temi *Jesen življenja*, 25. oktobra pa pogovor *Pisava in značaj* in 8. novembra pogovor o temi *Človek in barve*. Na RTV je 27. oktobra predstavil knjigo *Psihologija ustvarjalnosti*, ki jo je predstavil tudi na tiskovni konferenci Slovenske matice 30. septembra. V slovenskem centru PEN je imel 24. novembra predavanje za naslovom *Ustvarjalnost v sporu ali soglasju s prevladujočo zavestjo*. Predaval je za podiplomski študij na oddelku za psihologijo Filozofske fakultete. Postal je Mitglied des wissenschaftlichen Beirats pri široko zasnovani izdaji *Bibliographie zur österreichischen Philosophie* v Gradcu. Dobil je diplomu in bil sprejet v *The International Who's Who of Intellectuals*, *International Biographical Center*, Cambridge, Anglija. Ob 75-letnici življenja je ob izidu knjige *Psihologija ustvarjalnosti* prejel plaketo mesta Ljubljane.

Glej *Letopis* 30, 57–59; 31, 36–37 in 199.

Sergij Vilfan

rojen 5. aprila 1919, dr. jur., redni profesor na Pravni fakulteti Univerze E. Kardelja v Ljubljani. Dopisni član od 23. marca 1978. V letu 1981 je v glavnem nadaljeval raziskovanje virov in literature za zgodovino civilnega prava pri jugoslovanskih narodih od začetkov do 1918. V tej zvezi je večkrat delal v nekaterih knjižnicah tudi v tujini. Izdelal je študijo o klavzuli splošne deželne obveze za škodo in študijo o reformah kmetovega položaja na jugoslovanskih tleh v 18. stoletju. Nadaljeval je obravnavo avtonomije v Sloveniji in v primerjalnem okviru; tako je delal pri ediciji in obdelavi Ptujskega statuta iz 1376. Poleg tega je zbiral gradivo za historično metrologijo in obdeloval tematiko spodaj navedenih tem kongresov ali posvetovanj. Pri kongresu *Société Jean Bodin*, ki je bil od 4. do 10. maja 1981 v Atenah oz. Delfih, je sodeloval pismeno z referatom *L'individu face au pouvoir* (La fin du moyen-âge, essai d'une comparaison entre l'empire serbe et les provinces sud-est-alpines), kongresa se ni mogel osebno udeležiti. Udeležil pa se je seje Mednarodne komisije za zgodovino mest, ki je bila od 12. do 14. oktobra v Leningradu, kjer je sodeloval zlasti v razpravi o skupni komisijski temi »Omrežje mest in podeželje v Evropi od 14. do 18. stoletja«. Konec novembra je bil v Frankfurtu na uredniški seji za Priročnik virov in literature za zgodovino civilnega prava.

Junija 1981 je postal član *Académie européenne d'histoire* s sedežem v Bruslju, 12. okt. 1981 pa je bil izvoljen za predsednika Mednarodne komisije za zgodovino mest.

Glej *Letopis* 29, 56–61; 31, 37 in 200–201.

Anton Vratuša

rojen 21. februarja 1915, dr. phil., častni doktor Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani. Dopisni član SAZU od 23. marca 1978. Redni profesor na Fakulteti za sociologijo, politične vede in novinarstvo Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani in na Fakulteti za politične vede Univerze v Beogradu.

V letu 1981 je aktivno deloval pri dopolnjevanju in izvrševanju koncepta raziskovalnega, izobraževalnega in svetovalnega programa dela Mednarodnega centra za upravljanje podjetij v družbeni lasti v deželah v razvoju (Ljubljana); sodeloval je tudi pri pripravi jugoslovanskega projekta »Podjetje v družbeni lasti v deželah v razvoju«, ki predstavlja obliko sodelovanja jugoslovanskih znanstvenikov in strokovnjakov z imenovanim Mednarodnim centrom. Nadaljeval je raziskovanje teme »Vloga družbenih svetov v političnem sistemu socialističnega samoupravljanja v Jugoslaviji«.

Udeležil se je: VI. mednarodne konference za proizvodna raziskovanja ICPR'81 (Novi Sad, od 24. do 28. avgusta 1981) s temo *Družbeno-zgodovinski viri produktivnosti in učinkovitosti* (Socio-historical sources of productivity and efficiency); seminarja INAP (CLAD) ICPE (Managua, od 30. marca do 3. aprila 1981) s temo *Analiza upravljanja javnih podjetij v Nikaragvi* (An Analysis of Management of Public Enterprises in Nicaragua); delovne konference Instituta za družbene študije v Haagu (Institute of Social Studies, The Hague, 14. in 15. maja 1981) z uvodnim referatom *Profili delavskega samoupravljanja — izkušnje Jugoslavije* (Profiles of Workes Selfmanagement — the Yugoslav Experience); mednarodnega znanstvenega srečanja ob 20-letnici Beograjske konference neuvrščenih držav (Petrovaradin, od 28. do 30. avgusta 1981) z referatom *Možnosti za izboljšanje medsebojnega sodelovanja neuvrščenih in drugih dežel v razvoju na osnovi načela kolektivnega naslanjanja na lastne sile* (Possibilities for Promoting Mutual Co-operation of Non-Aligned and other Developing Countries on the Basis of the Principle of Collective Self-Reliance).

Za UNESCO je junija 1981 napisal študijo *Vloga javnih podjetij v naporih za vzpostavitev nove mednarodne ekonomske ureditve* (The Role of public Enterprises in Efforts to Establish the New International Economic Order).

Predavanja in referati: *Izkušnje in problemi socialističnega samoupravljanja v Jugoslaviji*, Peking, Čengdu, Šangaj, od 9. do 21. januarja 1981; *Znanost in politika v socialistični izgradnji*, referat na posvetovanju »Misel in revolucionarno delo Edvarda Kardelja«, Ljubljana, 27. in 28. januarja 1981; uvodni referat na Problemski konferenci o vlogi in nalogah znanosti v nadaljnjem družbeno-ekonomskem razvoju, Ljubljana, 29. januarja 1981; *Vloga znanosti pri oblikovanju strategije razvoja SR Slovenije*, referat na znanstvenem posvetovanju FSPN in SAZU, Ljubljana, 22. in 23. aprila 1981; *Uresničevanje zakona o združenem delu v teoriji in praksi*, referat na posvetovanju Pravne fakultete Univerze Edvarda Kardelja in DD Univerzum Ljubljana, Portorož, 7. maja 1981; *O aktualnem družbeno-političnem položaju na Kitajskem* političnemu aktivu Splita, Split, 19. februarja 1981 in SAZU, Ljubljana, 10. junija 1981; *Neuvrščenost kot samoupravni princip v mednarodnih odnosih* (Non-Aligment as the Self-Management Principle in International Relations), predavanje na 7. mednarodnem poletnem seminarju o novih vidikih samoupravljanja v Jugoslaviji, Maribor, od 13. do 18. julija 1981; *Družbeno politični sistem socialističnega samoupravljanja*,

predavanje slušateljem poletne šole KP Velike Britanije, Dubrovnik, 21. avgusta 1981; *Družbeno-zgodovinske korenine sistema socialističnega samoupravljanja v Jugoslaviji in smeri njegovega razvoja*, referat za srečanje sovjetskih in jugoslovanskih politologov, Beograd-Ljubljana, od 5. do 9. oktobra 1981; *Bistvo socialističnega samoupravljanja v Jugoslaviji in njegove mednarodne dimenzije*, referat za Mednarodni bilateralni simpozij »Samoupravljanje v SFRJ — sodločanje v ZRN«, Ljubljana, od 12. do 16. oktobra 1981; *Delavsko samoupravljanje in participacija v deželah v razvoju* (Workers Self-Management and Participation in Developing Countries), referat za Mednarodno konferenco »Delavsko samoupravljanje in participacija v deželah v razvoju«, New Delhi, Indija, od 2. do 4. novembra 1981; *Participacija delavcev in samoupravljanje s posebnim ozirom na jugoslovanske izkušnje* (Labour Participation and Self-Management with Particular Reference to the Experience of Yugoslavia), referat za Mednarodni simpozij o ekonomski vlogi javnih podjetij, Islamabad, Pakistan, od 24. do 28. novembra 1981.

Pomembnejša družbena dejavnost v letu 1981: Kot član predsedstva CK ZK Slovenije je delal na področju organiziranja znanosti v SR Sloveniji in na področju medrepubliškega in mednarodnega znanstvenega sodelovanja. Nadaljeval je z delom v okviru mednarodnega političnega in ekonomskega sodelovanja Jugoslavije, posebno na III. konferenci OZN o pomorskem pravu.

Glej Letopis 29, 59—69; 31, 37—38 in 201.

Zunanji dopisni člani

Mihajlo Apostolski

rojen 8. novembra 1906, zgodovinar in vojaški teoretik. Dopisni član od 10. marca 1977.

Glej Letopis 28, 53—55; 30, 28.

Alojz Benac

rojen 20. oktobra 1914, dr. arheol., redni profesor prazgodovinske arheologije filozofske fakultete v Sarajevu. Dopisni član od 23. marca 1978.

Glej Letopis 29, 62—64; 30, 28.

Vladislav Brajković

Glej to knjigo Letopisa, str. 95—97.

Vasa Čubrilović

Glej to knjigo Letopisa, str. 98—99.

Jovan Djordjević

rojen 10. marca 1908, dr. jur., redni profesor za politične vede in ustavno pravo na univerzi v Beogradu. Dopisni član od 17. oktobra 1958.

Glej Letopis 9, 45—46; 30, 28.

Branislav Djurdjev

rojen 4. avgusta 1908, dr. phil., redni profesor za zgodovino turškega obdobja in metodologije zgodovine na filozofski fakulteti univerze v Sarajevu v pokoju. Dopisni član od 7. februarja 1969.

Glej Letopis 20, 37—38; 30, 28.

Kurt v. Fischer

rojen 25. aprila 1913, dr. phil., profesor za muzikologijo in direktor muzikološkega seminarja na univerzi v Zürichu. Dopisni član od 29. marca 1979.

Glej Letopis 30, 63—65.

Leon Geršković

rojen 2. februarja 1910, dr. jur., redni profesor političnih znanosti. Dopisni član od 17. oktobra 1958. Član Sveta federacije.

Glej Letopis 9, 49—50; 30, 28.

Emmanuel Laroche

rojen 11. julija 1914, dr. sc., profesor za splošno lingvistiko in primerjalno slovnico na univerzi v Strassbourgu in direktor Francoskega arheološkega inštituta v Carigradu v pokoju. Zunanji dopisni član od 29. marca 1979.

Glej Letopis 30, 60—62.

Branko Pavičević

rojen 2. marca 1922, dr. jur. Dopisni član od 10. marca 1977.

Glej Letopis 28, 56—58.

Jakov Sirotković

rojen 7. oktobra 1922, dr. sc. oec., redni profesor za ekonomijo na univerzi v Zagrebu. Dopisni član od 29. marca 1979.

Glej Letopis 30, 66—68.

Ivo Supičić

Glej to knjigo Letopisa, str. 100—101.

Jaroslav Šidak

Glej to knjigo Letopisa, str. 102—104.

II. RAZRED

Za filološke in literarne vede

Redni člani

Anton Bajec

rojen 6. januarja 1897, dr. phil., profesor za slovenski jezik na Filozofski fakulteti Univerze E. Kardelja v Ljubljani v pokoju. Dopisni član od 13. marca 1972, redni od 23. marca 1978.

Glej Letopis 23, 45—48; 29, 65—66; 31, 39.

Oton Berkopec

rojen 6. decembra 1906, vodja Bibliografije slavik v češkem tisku pri Akademiji znanosti (ČAZ) v Pragi v pokoju. Dopisni član SAZU od 5. februarja 1971, redni član od 24. aprila 1981. V letu 1981 je prejel Čopovo diplomu, priznanje Društva bibliotekarjev Slovenije. Glej Letopis SAZU 22, 46—51; 31, 40 in 190 in to knjigo Letopisa, str. 105—106.

France Bezljaj

rojen 19. septembra 1910, dr. sc., redni profesor za primerjalno slovensko jezikoslovje na Filozofski fakulteti Univerze E. Kardelja v Ljubljani v pokoju, predsednik Komisije za historične slovarje slovenskega jezika SAZU in načelnik Etimološko-onomastične sekcije SAZU. Redni član SAZU od 3. junija 1964. V letu 1981 je bil odlikovan z Redom republike s srebrnim vencem.

V letu 1981 je pripravil za tisk 18 avtorskih pol druge knjige *Etimološkega slovarja slovenskega jezika*; dokončana so gesla *K* in *L*, ne pa še popolnoma tista z začetnim *M*.

Udeležil se je IV. jugoslovanske onomastične konference v Portorožu od 14. do 17. oktobra 1981 z referatom *Kočljivi onomastični problemi*.

Na 17. seminarju slovenskega jezika, literature in kulture v Ljubljani od 6. do 18. julija je imel predavanje *Slovenski delež v razvoju etimologije 19. stoletja*.

Glej Letopis 15, 31—34; 31, 39 in 190.

Bojan Čop

rojen 23. maja 1923, dr. phil., redni profesor za primerjalno indoevropsko jezikoslovje na Filozofski fakulteti Univerze E. Kardelja v Ljubljani. Dopisni član od 13. marca 1972; redni član od 25. marca 1976.

Glej Letopis 23, 49—52; 27, 54—57; 31, 39.

Janko Jurančič

rojen 18. decembra 1902, doktor filoloških znanosti, redni profesor za srbski ali hrvaški jezik ter za starejšo hrvaško in srbsko literaturo na Filozofski fakulteti Univerze E. Kardelja v Ljubljani v pokoju. Tajnik II. razreda SAZU, namestnik upravnika Inštituta za slovenski jezik SAZU, načelnik Leksikološke sekcije istega inštituta, predsednik glavnega uredniškega odbora za Slovar slovenskega knjižnega jezika. Dopisni član SAZU od 25. marca 1976, redni član od 24. aprila 1981. Častni član Slavističnega društva Slovenije in častni član čebelarske družine »Ivan Jurančič« v Cerkvenjaku. Red zaslug za narod III, Red dela z zlatim vencem, Red Republike s srebrnim vencem, častno priznanje Skupščine mesta Ljubljane ob 30-letnici vstaje slovenskega naroda. Udeležil se je X. mednarodnega znanstvenega sestanka pri Slavističnem centru Srbije v Beogradu septembra 1981 s predavanjem *Jarnikov slovenački prevod rusko-slovenskog teksta iz Cvetnika Jovana Rajića*.

Glej Letopis 27, 58—63; 31, 40—41 in to knjigo Letopisa, str. 107—109.

Valentin Logar

rojen 11. februarja 1916, dr. phil., honorarni redni profesor za zgodovino in dialektologijo slovenskega jezika na Filozofski fakulteti Univerze E. Kardelja v Ljubljani v pokoju. Dopisni član SAZU od 13. marca 1972, redni od 24. aprila 1981. V letu 1981 je raziskoval govor vasi Repnje na Gorenjskem in napisal o njem referat za XVII. seminar slovenskega jezika, literature in kulture. Napisal je tudi študijo o govoru kraja Podlešče na Banjščicah, ki se tiska v publikaciji goriškega muzeja. Opravil je dve korekturi 10 fonoloških opisov slovenskih govorov in splošnoslovenskega fonološkega opisa, ki se tiskajo med publikacijami ANU BiH. Vodil je delo za kakih 10 diplomskih nalog študentov slavistike na FF iz slovenske dialektologije in bil mentor pri enem magistrskem delu iz slovenske dialektologije. Udeležil se je štirinajstdnevnega delovnega zasedanja OLA v Moskvi (maj—junij 1981) in sodeloval pri pripravi slovenskega dialektičnega gradiva za to zasedanje (*refleksi e, o, a*). Na 17. seminarju slovenskega jezika, literature in kulture je predaval *O govoru Repenj* in imel kurz petih predavanj *O zgodovini in dialektologiji slovenskega jezika* (julij 1981). Bil je delegat komisije za znanstvenoraziskovalno dejavnost v krajevni skupnosti Tabor in predsednik Programskega sveta za jezikoslovne raziskave pri RSS. Glej Letopis 23, 53—58; 31, 41—42 in to knjigo Letopisa, str. 110—111.

Dušan Moravec

rojen 4. oktobra 1920, ravnatelj Slovenskega gledališkega muzeja v pokoju. Dopisni član od 25. marca 1976, redni član od 24. aprila 1981. V letu 1981 je raziskoval predvsem Govekarjevo pisemsko zapuščino, oddal za tisk pripravljeno drugo knjigo, uredil tretjo knjigo in pripravljaval komentar za *Pisma Frana Govekarja*, ki jih izdaja SAZU. Vzporedno je raziskoval tudi gledališko kritiko Antona Ocvirka in odmeve Brechtove dramatike na Slovenskem, zlasti v času pisateljevega življenja. Opravljaval je več funkcij v raznih komisijah, uredniških odborih in založniških svetih; med drugim je bil delegat SAZU v skupščini RTV, član uredniškega odbora Enciklopedije Slovenije, komisije pri Borštnikovem srečanju itd. Z referatom se je udeležil Brechtovega seminarja Univerze v Mariboru (oktobra 1981).

Glej Letopis 27, 67—73; 31, 42 in 197 ter to knjigo Letopisa, str. 112—114.

Anton Slodnjak

rojen 13. junija 1899, dr. phil., redni profesor za slovensko književnost na Filozofski fakulteti Univerze E. Kardelja v Ljubljani v pokoju. Redni član od 7. februarja 1967. Dopisni član Jugoslovenske akademije znanosti i umjetnosti v Zagrebu. Častni doktor vseučilišča v Zagrebu od 1970 itd.

V letu 1981 je raziskoval *Korespondenco Matije Čopa* in jo pripravljaval za objavo. Izbral, uredil in razložil je zbirko izbranih *Pesmi Frana Levstika* in *Izbrano mladinsko besedo* istega avtorja, ki pa še ni izšla.

Dne 7. in 8. maja je predaval na Muljavi o Josipu Jurčiču, dne 1. oktobra pa v Postojni o Franu Levstiku. Dne 15. oktobra je sodeloval s predavanjem o Levstikovem značaju in delu na simpoziju Slovenske matice in SAZU.

Glej Letopis 18, 39—41; 31, 39 in 198.

Josip Vidmar

rojen 14. oktobra 1895, dr. h. c., redni član SAZU od 6. decembra 1949, predsednik SAZU od 27. oktobra 1952 do 25. marca 1976, častni član SAZU od 26. marca 1976.

V letu 1981 se je ukvarjal z vsakodnevno kulturno politiko, z estetsko filozofskimi problemi, s pisanjem nove knjige meditacij in prevajanjem.

Ob štiridesetletnici ustanovitve Osvobodilne fronte slovenskega naroda je 26. aprila sodeloval v oddaji RTV Ljubljana. Na akademiji v Kulturnem domu Ivana Cankarja je imel 27. aprila slavnostni govor. RTV Zagreb je v oddaji Kultura srca dne 1. maja ponovila pogovor Sandija Čolnika z Josipom Vidmarjem ob njegovi petinosemdesetletnici. Dne 3. junija je ob petindvajsetletnici Sterijinega pozorja govoril na slavnostni seji Glavnega odbora, 13. junija pa podelil Sterijeve nagrade in imel ob sklenitvi iger zaključni govor. Na tiskovni konferenci ob izidu knjige *Esej o lepoti pri Založništvu tržaškega tiska* je govoril o njej dne 22. junija v Trstu. Na beograjski televiziji je imel razgovor s Petrom Savkovičem (11. septembra). Ob izidu knjige dr. Matjaža Kmecla o Franu Levstiku je kot urednik zbirke Znameniti Slovenci sodeloval dne 21. septembra na tiskovni konferenci v Velikih Laščah. V dneh 25. in 26. septembra je kot predsednik Plenuma kulturnih delavcev Osvobodilne fronte sodeloval na simpoziju o kritiki, ki ga je odprl z uvodnim govorom. Dne 27. septembra je bil slavnostni govornik na Levstikovem taboru v Retjah. V oddaji RTV Ljubljana Kulturne diagonale je sodeloval 28. septembra in govoril o 9. sklicu Plenuma kulturnih delavcev OF, posvečenem kritiki. Dne 29. septembra je bil v oddaji o knjigi gost titograjske televizije. Na Cetinju je bila 16. oktobra podelitev Njegoševe nagrade, kjer je govoril na svečani akademiji. Kot član častnega odbora simpozija *Dante in slovanski svet* se je od 26. do 29. oktobra udeleževal tega simpozija v Dubrovniku. Dne 8. novembra je na Sorici odkril spomenik slikarja Ivana Groharja. Dne 16. novembra je v Celovcu sodeloval na tiskovni konferenci ob tretji izdaji knjige Florjana Lipuša *Zmote dijaka Tjaša*. Naslednjega dne je v Društvu slovenskih pisateljev govoril na žalni seji o pokojnem Antonu Podbevšku. Dne 27. novembra je govoril na otvoritvi Slovenskega kulturnega doma v Gorici. V Slovenskem centru PEN je imel 10. decembra uvodno besedo k razpravi: *Ali raven duhovne kulture raste skladno s civilizacijskim, materialnim in političnim napredkom*. Dne 14. decembra je bil imenovan v odbor za pogreb Toneta Fajfarja. V okviru oddaje Glasbeni četrtek je imel dne 24. decembra na RTV Ljubljana razgovor o glasbi, ki ga je vodila Kaja Šivic. Dne 29. decembra je bil imenovan v odbor za pogreb Miroslava Krleže. Istega dne je govoril na radiu in televiziji ob smrti Miroslava Krleže.

Dne 22. oktobra je bil na skupščini Črnogorske akademije znanosti in umetnosti v Titogradu sprejet za dopisnega člana. Dne 24. novembra ga je Vojvodinska akademija znanosti in umetnosti v Novem Sadu izvolila za zunanjega člana. Skupaj z uredniškim odborom knjižne zbirke *Beseda sodobnih jugoslovanskih pisateljev*, ki mu je predsedoval, je prejel Župančičevo nagrado (11. junija). Za knjigo *Obrazi* je dobil Njogoševo nagrado, ki so mu jo podelili na Cetinju (16. oktobra). Ob petindvajsetletnici Sterijevega pozorja je prejel priznanje, Sterijevo zlato kolajno in Sterijevo značko (3. junija).

Glej Letopis 3, 172–184; 31, 39–40 in 199–200.

Dopisni člani

Marja Boršnik

rojena 24. januarja 1906, dr. phil., redna profesorica za zgodovino slovenske književnosti, dopisna članica od 10. marca 1977. V letu 1981 je razrešila kamuflirano korespondenco Milice Mironove in jo pripravlja za izdajo pri SAZU. — Kljub letošnjemu Aškerčevemu jubileju njena knjiga, zdaj že po drugi korekturi, še zmeraj čaka na tisk. Takšne ovire ji onemogočajo drugo osredotočeno delo. (Glej Letopis 30, 31).

Javna predavanja v letu 1981: *Nekateri novi problemi o Aškerčevem življenju in delu*, 20. marca (Ob stopetindvajsetletnici Aškerčevega rojstva) v Klubu kulturnih delavcev v Celju; *Ob stotridesetletnici Tavčarjevega rojstva v Poljanah* (ob odkritju spominske plošče na »Kosmovi« hiši in ob začetku Tavčarjevih svečanosti) 30. avgusta; *Kulturne pridobitve v mojem rojstnem kraju* (svečanost ob razširitvi šole v Borovnici), 15. oktobra.

Glej Letopis 28, 59–62; 31, 40 in 191.

Anton Grad

rojen 23. februarja 1907, dr. phil., redni profesor za romansko filologijo na Filozofski fakulteti Univerze E. Kardelja v Ljubljani v pokoju. Dopisni član od 10. marca 1977.

V letu 1981 je napisal naslednje jezikoslovne razprave s področja zgodovine slovenskega jezika: *K etimologiji slovenskega toponima Opčine* (nad Trstom), članek za Slavistično revijo; *Toponomastični prispevki*, razprava za Zbornik v čast P. Skoku, ki ga bo izdala JAZU ob 100-letnici njegovega rojstva; *Starejši grecizmi v slovenščini (II)*, razprava za revijo *Linguistica*. Dokončal je rokopis *Velikega slovensko-angleškega slovarja*, ki ga bo izdala DZS.

Glej Letopis 28, 63–65; 31, 40 in 193.

Janko Kos

rojen 9. marca 1931, doktor literarnozgodovinskih ved, redni profesor za primerjalno književnost in literarno teorijo na Filozofski fakulteti Univerze E. Kardelja v Ljubljani, upravnik Inštituta za slovensko literaturo in literarne vede SAZU. Dopisni član od 10. marca 1977.

Glej Letopis 28, 68–71; 31, 41 in 195–196.

Filip Kalan Kumbatovič

Glej to knjigo Letopisa, str. 115—118.

Janez Logar

rojen 3. februarja 1908, višji znanstveni sodelavec Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani v pokoju. Dopisni član od 23. marca 1978.

V letu 1981 je nadaljeval pred leti začeto raziskovanje časnikarskega dela Josipa Jurčiča in njegove korespondence. Oddal je v tisk 10. knjigo Jurčičevega Zbranega dela; rokopis obsega 1. del Jurčičevih člankov (leposlovne članke, podlistke, ocene, 1. del političnih člankov ter dodatke) z obširnimi opombami.

Za Marksistični center v Ljubljani je napisal obsežnejšo oceno rokopisa Štefke Bulovec *Bibliografija Edvarda Kardelja*. Razen tega je imel v Slavističnem društvu dne 14. maja 1981 predavanje *O Jurčičevi poti v časnikarstvo*.

Glej Letopis 29, 67—69; 31, 41 in 196.

Boris Merhar

rojen 1. maja 1907, profesor za zgodovino slovenske književnosti na Pedagoški akademiji v Ljubljani v pokoju, višji predavatelj za zgodovino slovenskega slovstva do moderne na Filozofski fakulteti Univerze E. Kardelja v Ljubljani v pokoju. Dopisni član od 25. marca 1976.

V letu 1981 je še nadalje snoval in dopolnjeval že pred leti zastavljeni prikaz in razbor *Slovanskih verzni oblik v slovenski poeziji do konca moderne*.

Glej Letopis 27, 64—66; 31, 42.

Boris Paternu

rojen 5. junija 1926, dr. sc., redni profesor za slovensko književnost na Filozofski fakulteti Univerze E. Kardelja v Ljubljani. Dopisni član od 29. marca 1979. V letu 1981 je nadaljeval raziskovanje tipologije slovenske književnosti in na mednarodnem simpoziju Obdobje realizma v slovenskem jeziku, književnosti in kulturi, ki ga je tudi vodil, imel sintetični referat *K tipologiji slovenskega realizma* (Ljubljana, 2. julija 1981). Ob koncu l. 1980 je izšla njegova dvojezična antologija sodobne slovenske lirike *Na zeleni strehi vetra — Auf dem grünen Dach des Windes* (Klagenfurt-Celovec 1980, 254 strani, s spremno študijo na s. 178—211), ki je nastala ob sodelovanju s slavisti celovške univerze. Ob promociji knjige in literarnem večeru na Dunaju 5. maja 1981, ki ju je pripravila Österr. Gesellschaft für Literatur in Jugosl. kulturni center na Dunaju (Palfy. Pal.) je imel predavanje *O slovenski poeziji in funkciji poezije v današnjem času*. Pripravil je novo knjižno izdajo Martina Krpana po nespremenjenem besedilu prve objave 1858 s spremno študijo *Levstikov Martin Krpan med mitom in resničnostjo* (MK, Ljubljana 1981, s. 13—28, upodobitve Boris Kobe). Na simpozijskem »Levstikovem srečanju«¹ ljubljanskih in celovških slavistov je imel referat *Problemi sodobnega slovenskega vojnega romana* (Ljubljana, 22. maja 1981). Na simpoziju o Louisu Adamiču referat *Nastajanje Adamičevega sestava vrednot ob Ameriki in Jugoslaviji* (Ljubljana, 17.

sept. 1981). Na simpoziju o kritiki ob IX. plenumu kulturnih delavcev OF referat *Razpoltja sodobne slovenske literarne kritike* (Velike Lašče, 25. sept. 1981). Ob Levstikovih dnevih v Trstu predavanje *Pesniško delo Frana Levstika* (Trst, 28. sept. 1981). Na znanstvenem zborovanju *Kultura in znanost v NOB*, ki ga je priredil Svet akademij znanosti in umetnosti SFRJ, referat *Poetika slovenskega narodnoosvobodilnega pesništva* (Ohrid-Struga, 7. okt. 1981). Ta je z zbirko *Pesmi partizana Cirila (1942—1944)* s spremno študijo (Obzorja Maribor 1980, 126 strani) del širše in dolgoročne raziskovalne naloge Slovensko narodnoosvobodilno pesništvo 1941—1945, ki jo financira RSS. Prejel je Kidričevo nagrado za monografijo *France Prešeren in njegovo pesniško delo I, II* in Župančičevo nagrado uredniškemu odboru zbirke *Beseda sodobnih jugoslovanskih pisateljev* (J. Vidmar, F. Bohanec, J. Kos, J. Mušič, B. Paternu, F. Zadravec). Glej Letopis 30, 69—71; 31, 42—43 in 197.

Janez Stanonik

Glej to knjigo Letopisa, str. 119—122.

Franc Zadravec

rojen 27. septembra 1927, dr. sc., redni profesor za slovensko literarno zgodovino na Filozofski fakulteti Univerze E. Kardelja v Ljubljani. Dopisni član od 29. marca 1979.

Posebna predavanja v letu 1981: *Nazorski razponi in meje Gradnikove lirike*, SAZU, Ljubljana, 9. marca 1981; *Ivan Cankar kot naturalist in realist v teoriji in praksi*, Mednarodni simpozij o realizmu, Ljubljana, 2. julija 1981; *Oton Župančič in Louis Adamič*, Mednarodni simpozij o Louisu Adamiču, Ljubljana, 17. septembra 1981; *Kardeljevi pogledi na kritiko in njihov pomen za literarno kritiko*, Plenum kulturnih delavcev, Velike Lašče, 25. septembra 1981; *Die spezifischen Merkmale des slovenischen Symbolismus, Die Kontakte zwischen dem deutschen und slovenischen Expressionismus*, Slavistični inštitut univerze v Regensburgu, 8. in 9. decembra 1981.

Njegova družbena dejavnost v letu 1981 je bila taka kot prejšnje leto, poleg tega je bil še delegat SAZU v Svetu Mladinske knjige, član Sveta Založbe Obzorja, predsednik sekcije za pripravo učnih načrtov in programov slovenskega jezika in literature za 3. in 4. stopnjo usmerjenega izobraževanja.

Glej Letopis 30, 72—74; 31, 43 in 201.

Zunanji dopisni člani

Mirko Deanović

rojen 13. maja 1890, dr. phil., redni profesor za romansko filologijo na univerzi v Zagrebu v pokoju. Dopisni član SAZU od 21. marca 1974.

Glej Letopis 24, 41—46; 30, 32.

Milovan Gavazzi

rojen 18. marca 1895, dr. sc., redni profesor za etnologijo na Filozofski fakulteti v Zagrebu v pokoju. Dopisni član od 25. marca 1976.

Glej Letopis 27, 74—75; 30, 32.

Pavle Ivić

rojen 1. decembra 1924, dr. sc., redni profesor za srbskohrvaški jezik na univerzi v Beogradu v pokoju. Dopisni član od 29. marca 1979.

Glej Letopis 30, 75—77.

Blaže Koneski

rojen 19. decembra 1921, redni profesor za makedonski jezik na filozofski fakulteti univerze v Skopju. Dopisni član od 7. februarja 1968.

Glej Letopis 19, 37—38.

Janko Lavrin

rojen 10. februarja 1887, redni profesor za novejšo rusko literaturo na univerzi v Nottinghamu v pokoju in Magister Artium iste univerze. Dopisni član od 2. oktobra 1956.

Glej Letopis 8, 29—42; 30, 33.

Alfred Rammelmeyer

Glej to knjigo Letopisa, str. 123—124.

Dimitrij Vučenov

Glej to knjigo Letopisa, str. 125—126.

III. RAZRED

Za matematične, fizikalne in tehnične vede

Redni člani

Robert Blinc

rojen 31. oktobra 1933, doktor fizikalnih znanosti, redni profesor Fakultete za naravoslovje in tehnologijo Univerze E. Kardelja v Ljubljani. Dopisni član od 7. februarja 1969, redni član od 25. marca 1976. Tajnik III. razreda do 2. oktobra 1980, podpredsednik od 2. oktobra 1980 dalje. S sodelavci je v okviru Instituta »Jožef Stefan« in VTO Fizika na FNT raziskoval dinamiko in strukturo inkomenzurabilnih feroelektrikov in kiralnih tekočih kristalov. Meritve jedrske spin-mrežne relaksacije so omogočile prvo določitev obstoja razcepa fazonskega spektra v akustični in optični del v inkomenzurabilnih sistemih in določitev izginotja akustičnega dela pri prehodu iz multisolitonske v komenzurabilno fazo. Prvič je bil ugotovljen obstoj Lifshitzove točke med smektično A, modulirano smektično C* in homogeno urejeno smektično C fazo pri feroelektričnih tekočih kristalih. Z jedrsko magnetno resonanco je bil izmerjen molekularni red v diskotičnih tekočih kristalih, ki predstavljajo novo in zelo malo raziskano podvrsto smektičnih tekočih kristalov. Udeležil se je: 5. mednarodnega kongresa za feroelektrike v University Park, Pennsylvania, od 19. do 21. 8. 1981, kamor so ga povabili, da je predaval na temo *Magnetic Resonance in Incommensurate Ferroelectrics*; specializiranega kongresa Ampère »NMR in Solids« v Uppsali, Švedska, kjer je na povabilo imel dne 18. 8. 1981 predavanje *Phasons*,

Solitons and Phase Transitions. V okviru meddržavne pogodbe o znanstvenem in kulturnem sodelovanju med SFRJ in Norveško je imel v času od 30. 5. do 6. 6. 1981 4 predavanja na norveških univerzah, v času od 23. 8. do 4. 9. 1981 pa 6 predavanj na ameriških univerzah v okviru obiska National Academy of Sciences, ZDA. Dne 30. 9. 1981 je na povabilo odšel na ETH Zürich kot gostujoči profesor, ki v zimskem semestru predava *Phase Transitions in Equilibrium and Non-equilibrium Systems*. Je član predsedstva republiške konference SZDL in predsednik zbora izvajalcev Raziskovalne skupnosti Slovenije; član univerzitetnega sveta Univerze E. Kardelja v Ljubljani; podpredsednik Societe AMPERE; član komisije za strukturo in dinamiko kondenzirane materije mednarodne unije za čisto in uporabno fiziko IUPAP; član širših uredniških odborov mednarodnih strokovnih revij *Ferroelectrics*, *Ferroelectrics Letters*, *Phase Transitions*, *Chemical Physics*, *PHYSICA (Section B)*, *Materials Science*; član uredniških odborov domačih strokovnih revij *Fizika*, *Obzornik za matematiko in fiziko*, *Raziskovalec*.

Glej Letopis 20, 42—44; 27, 76—79; 31, 44 in 190—191.

Davorin Dolar

rojen 1. februarja 1921, doktor kemijskih znanosti, redni profesor za fizikalno kemijo na Fakulteti za naravoslovje in tehnologijo Univerze E. Kardelja v Ljubljani. Dopisni član od 5. februarja 1970, redni član od 10. marca 1977. V letu 1981 je raziskoval raztopine polielektrolitov. Delo je zajelo naslednje probleme: interakcija med elektroliti in polielektroliti, separacija faz v sistemih elektrolit/polielektrolit, osmozni koeficient, korelacijski čas za gibanje protiionov. Udeležil se je naslednjih kongresov: International Symposium on Macromolecules, od 6. do 9. julija 1981 v Strasbourgu, z referati *The mean activity coefficient of a polyelectrolyte in mixed solutions of electrolytes and polyelectrolytes*, skupaj s K. Iwasa, I. Kobal, V. Vlachy ter *Conductivity of polyelectrolyte solutions containing mono- and divalent counterions*, skupaj z D. Bratko, N. Celija, J. Špan, L. Trnkova in V. Vlachy; Symposium sur les polyélectrolytes et interfaces chargées, 10. in 11. julija v Strasbourgu, kjer je imel predavanje *The influence of electrostatic interactions on thermodynamic properties of polyelectrolyte solutions* ter referat *Nuclear magnetic relaxation of ^{23}Na in polyelectrolyte solutions*, skupaj s C. Pohar in I. Zupančič; International Society of Electrochemistry, 32nd Meeting, od 13. do 20. septembra 1981 v Cavtatu, kjer je imel v prvi sekciji uvodno predavavnje *Transport phenomena in polyelectrolyte solutions* ter referate *The influence of the chain length on the osmotic behaviour of polyelectrolytes containing mixtures of mono- and divalent counterions*, skupaj z D. Bratko in V. Vlachy, *Enthalpies of dilution of salt-containing polyelectrolyte solutions*, skupaj z J. Škerjanc, D. Bratko, V. Crescenzi in F. Quadrifoglio ter *Solubility of argon in polyelectrolyte solutions*, skupaj s C. Poharjem; Polysaccharide solutions and gels, round table discussion, od 4. do 6. novembra 1981, Torviscosa v Italiji. Od leta 1979 je član komisije za elektrokemijo pri Uniji kemijskih društev Jugoslavije.

Glej Letopis 21, 39—43; 31, 45 in 192.

Peter Gosar

rojen 15. oktobra 1923, doktor fizikalnih znanosti, redni profesor za fiziko na Fakulteti za naravoslovje in tehnologijo Univerze E. Kardelja v Ljubljani. Dopisni član od 7. februarja 1969, redni član od 27. marca 1976. V letu 1981 je raziskoval dinamiko točkastih in črtastih defektov v elastičnem kontinuumu, mehanizem večelektroonskih preskokov med primesnimi centri v zmerno kompenziranih polprevodnikih in kvantno elektrodinamiko na ploskovno centrirani mreži. Imel je naslednja strokovna predavanja: *Fotoelektrični pojavi*, 11. seminar iz fizike DMFA SRS, 23. januarja 1981; *Uvod v kvantno mehaniko*, seminar SVIO, 6. februarja 1981; *Fizikalne osnove optoelektronike*, Institut Jožef Stefan, 27. februarja 1981, vse v Ljubljani. Je predsednik znanstvenega sveta Instituta Jožef Stefan.

Glej Letopis 20, 45—46; 27, 80—83; 31, 45.

Dušan Hadži

rojen 26. avgusta 1921, doktor kemijskih znanosti, dr. phil. h. c., redni profesor za strukturno kemijo, svetnik generalnega direktorja tovarne LEK. Dopisni član od 7. februarja 1967, redni član od 21. marca 1979. Dopisni član JAZU od 1. 1975, SANU od 1. 1978, inozemski član Indijske Nacionalne Akademije znanosti od 1. 1979. Raziskovalno je delal v treh smereh: 1. dinamika in nihajna spektroskopija kristalov z močnimi vodikovimi vezmi; 2. karakterizacija farmakofornih vzorcev adrenergičnih in dopaminergičnih učinkovin z metodami molekularne mehanike in kvantne kemije; 3. uporaba miniračunalnikov v kemiji in razvoj računalniških informacijskih sistemov.

Udeležil se je kongresa EUROANALYSIS IV (Helsinki, od 24. do 28. avgusta) s plenarnim predavanjem *Infrardeča spektroskopija s podporo miniračunalnika kot orodje analitika*. Od 4. do 8. septembra je bil na kongresu Horizonti raziskav vodikove vezi v Montpellieru in imel plenarno predavanje *Vodikove vezi v kristalih in v bioloških sistemih — razlike v pristopih*. Od 4. do 8. oktobra se je udeležil simpozija »Sferični efekti v biomolekulah« (Eger, Madžarska) in imel 3 referate (skupaj z D. Kocjanom, L. Šolmajerjem in I. Lulovitsom): *Studij konformacij dopaminskih liganidov*, *Razčlenitev energije interakcije etanolamina z modelnimi receptorskimi mesti*; *Elektrostatski potencial kot indeks v korelaciji strukture z aktivnostjo*. Razen tega je imel posebna predavanja: na Inštitutu za polimere Kitajske akademije znanosti v Pekingju (29. 4.) *Miniračunalniški kemijski informacijski sistem KISIK*, na Inštitutu za organsko kemijo v Šangaju isto predavanje (3. 5.) in predavanje *Čitanje informacij v bioloških molekulah* (4. 5.), na kemijskem Inštitutu »Giacomo Ciamician« Univerze v Bologni *Farmakoforni vzorci dopaminergičnih in adrenergičnih učinkovin* (18. 6.) in na seminarju za informatiko Unesca v Ljubljani *Banke podatkov za analizo kemijo* (27. 10.).

V l. 1981 je bil predsednik Slovenskega kemijskega društva, predsednik znanstvenega sveta kemijskega inštituta Boris Kidrič, član

Sveta za znanost pri RK SZDL, predsednik programskega sveta RSS za kemijo, član širših uredniških odborov *Spectrochimica Acta*, *Journal Molecular Structure*, *Chemical Physics letters in Spectroscopy Letters*. Prejel je medaljo Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani.

Glej Letopis 18, 43—49; 25, 45—49; 31, 44 in 194.

Janez Peklenik

rojen 11. junija 1926, redni profesor za tehnično kibernetiko, avtomatizacijo obdelovalnih sistemov, eksperimentalne metode in konstruiranje z računalnikom na Fakulteti za strojništvo Univerze E. Kardelja v Ljubljani. Dopisni član od 5. februarja 1970, redni od 29. marca 1979. V letu 1981 je prejel medaljo »Frederic W. Tylor« za raziskovalno delo.

Znanstvenoraziskovalna dejavnost v letu 1981 je obsegala raziskave koncepta proizvodne kibernetike, raziskave integracije konstrukcijskega in proizvodnega procesa z računalnikom ter identifikacije in raziskave adaptivnega krmiljenja brusilnega procesa s teorijo stohastičnih procesov. Nadaljevale so se raziskave celičnih proizvodnih sistemov z integriranimi funkcijami računalniškega konstruiranja priprave proizvodnje in izdelave. V letu 1981 se je kot povabljen referent s prispevki udeležil več mednarodnih in domačih simpozijev: III. Feinbearbeitungskolloquium TU Braunschweig, Beurteilung der Schleifscheibenprofile zu adaptiren Regelung beim Schleifen, 24.—27. III. 1981; Vloga znanosti v strateškem razvoju SRS, Posvetovanje SAZU, diskusijski prispevek; NAMRAC — North American Research Conference, 24.—26. 5. 1981, New Development in Classification of Part by Means of Potential Functions; 13th CIRP International Seminar on Manufacturing Systems, Leuven, 23.—24. 6. 1981, referat Systematic Approach to Microprocessor Controller Design for Control of Manufacturing Systems, Proc. of the 13th Seminar on MS, 1981; CRIP — Generalna skupščina, Toronto Canada, 30. 7. do 6. 9. 1981, Simulation of Manufacturing Systems, contribution to the keynote paper; Application of correlation function techniques to the assessment of active cutting profiles on grinding wheels. Posvetovanje o avtomatizaciji proizvodnje, Ljubljana, 12.—23. 11. 1981; Avtomatizacija proizvodnje v naslednjih dvajsetih letih, Zbornik, Ljubljana 1981, 25.—69. Vloga računalniške tehnologije pri proizvodnji zahtevnih orodij, Posvetovanje o orodjarstvu v SRS, Celje, 9.—10. 12. 1981. Glej Letopis 21, 44—49; 31, 46—47 in 197—198.

Anton Peterlin

rojen 25. septembra 1908, dr. sc. nat. (Berlin, Nemčija, 1939), dr. sc. nat. h. c. (Mainz, Nemčija 1979), pomočnik načelnika polimernega oddelka v National Bureau of Standards, Washington, D. C., ZDA, gostujoči profesor na Case Western Reserve University, Cleveland, Ohio, ZDA. Dopisni član od 21. decembra 1946, redni od 6. decembra 1949. V letu 1981 se je udeležil naslednjih konferenc in kongresov: American Physical Soc. Meeting, Phoenix, Arizona, od 12. do 16. 3., s predavanji *Accordion Type Laser-Raman Scattering of Polymers*, *Acoustic Emission of Glassy Polymers During Crazing*, *Acoustic Emission Signal Measurement by LASER Probe During Crazing of*

Polymers (skupaj z B. B. Djordjevićem, J. C. Murphyem in R. E. Greenom, Jr.), *Diffusion of Ethyl Acetate in Strained Low Density Polyethylene* (skupaj z J. C. Phillipsom); *European Polymer Physics Group Meeting*, Leeds, Anglija, od 7. do 11. 4., z uvodnim predavanjem *Structure and Properties of Oriented Polymers*. Poleg tega je imel sledeča predavanja: 13. 4. v Bristolu, Anglija (Fizikalni oddelek univerze), *Accordion Type LASER-Raman Scattering of Crystalline Polymers*; 16. 4. v Hamburgu, Nemčija (Oddelek za industrijsko kemijo na univerzi), *Mechanical Properties of Drawn Polyethylene*; 23. 4. v Neaplju, Italija (Institut za tehnologijo polimerov in reologijo, CNR), *Accordion Type LASER-Raman Scattering of Crystalline Polymers*; 13. 5. v Bologni, Italija (Instiut za kemijske vsadke, univerza), *Transport Properties of Vapors in Polymers*; 22. 5. v Ljubljani (Institut J. Stefan, univerza), *Fizika trdnega stanja polimerov*; 28. 9. Shell Development Company, Houston, Texas, ZDA, *Crystallization from Strained Melt and Solution*.

Glej Letopis 2, 45—46; 31, 47—48 in 198.

Lujo Suklje

rojen 21. septembra 1910, doktor tehničnih ved, zaslužni profesor Fakultete za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo Univerze E. Kardelja v Ljubljani. Dopisni član od 7. februarja 1969, redni član od 29. marca 1979. S sodelavci je v okviru laboratorija za mehaniko tal FAGG Univerze E. Kardelja v Ljubljani po dopolnilnem programu za četrto leto nadaljeval raziskave reoloških sovisnosti za zemljine; raziskave financirata Raziskovalna skupnost Slovenije in U. S. Department of Transportation. Na povabilo univerze v Kuwaitu je imel v času od 24. marca do 14. aprila kot gostujoči profesor niz predavanj in konzultacij na oddelku za gradbeništvo te univerze. Med 20. septembrom in 7. oktobrom je v okviru medakademijskih dogovorov obiskal institute Academiae Sinicae za geologijo in za mehaniko v Pekingu ter za mehaniko zemljin in skale v Wuhanu; predaval je o *zemljinah kot nelinearnih Kelvinovih telesih*, o *konsolidaciji nelinearnih viskoznih tal*, o *gradnji velike ceste na zelo mehkih tleh* in o *uporabi metode končnih elementov za napoved pogrezanja tal zaradi podzemnega rudarjenja*. Kot gost prireditelj je v maju udeležil simpozija o raziskavi in sanaciji plazov na Bledu, v oktobru pa 15. posvetovanja jugoslovanskega društva za mehaniko tal in temeljenje v Ohridu. V maju mu je bil izročen red dela z rdečo zastavo (podeljen 26. 11. 1980).

Glej Letopis 20, 47—48; 30, 36 in 81—83; 31, 48 in 198.

Miha Tišler

rojen 18. septembra 1926, dr. sc. kemijskih znanosti, redni profesor za organsko kemijo na Fakulteti za naravoslovje in tehnologijo Univerze E. Kardelja v Ljubljani. Dopisni član od 5. februarja 1970, redni član od 10. marca 1977. V letu 1981 je raziskoval heterociklične sisteme na bazi pirimidina, pirazina, predvsem analoge naravnih purinov in pteridinov, reaktivnost določenih organskih spojin s hidroksilaminsko oziroma hidroksiiminsko skupino ter nekatere žveplo vsebujoče heterociklične sisteme.

Udeležil se je naslednjih kongresov: II. Jugoslovenski simpozij o organski kemiji, Zagreb, februar 1981, sekcijsko predavanje *Novi aspekti sinteze bi- i tricikličkih sistema na bazi azina, naročito pirimidina*; na istem simpoziju še 6 krajših referatov s sodelavci; 2nd European Symposium on Organic Chemistry, Stresa, Italija, junij 1981, predavanje *Synthetic Studies on Heterocyclic Hydroxylamines and Hydroxyimino Compounds*; na istem simpoziju še 3 krajši referati s sodelavci; 8th International Congress of Heterocyclic Chemistry, Gradec, Avstrija, avgust 1981, *New Synthetic Approaches for Some Azolopyrazines*; na istem kongresu še 5 krajših referatov s sodelavci; 6th Symposium on Chemistry of Heterocyclic Compounds, Bratislava, ČSSR, avgust 1981, *Modified Amidines as Synthons for Heterocycles*; 10th International Conference on Photochemistry, Iraklion, Grčija, september 1981, *Photochemically Induced Formation of Some Azaheterocycles*.

Poleg tega je imel naslednja posebna predavanja s področja kemije organskih spojin: *Organische Hydroxylaminverbindungen als Synthone*; *Heterocyclische Diazo- und Azidverbindungen*; *Einige Aspekte der Chemie bi- und tricyklischer Purin und Pteridin Analoga*; na univerzah v Heidelbergu, Saarbrückenu in Kaiserslauternu (junija 1981) ter na univerzi na Dunaju (decembra 1981). V letu 1981 je prejel listino in plaketo Slovaške tehniške visoke šole v Bratislavi in nagrado za izume in tehnične izboljšave Sklada Borisa Kidriča (skupaj s sodelavci).

Glej Letopis 21, 50–59; 28, 78–80; 31, 48–49.

Ivan Vidav

rojen 17. januarja 1918, dr. phil., redni profesor za matematiko na Fakulteti za naravoslovje in tehnologijo Univerze E. Kardelja v Ljubljani. Dopisni član od 17. oktobra 1958, redni član od 21. decembra 1960. V letu 1981 je delal na področju funkcionalne analize. Med drugim je pripravil rokopis predavanj *Linearni operatoriji na Banachovih prostorih*, ki jih je imel v šolskem letu 1979/80 za diplomski študij matematike.

Glej Letopis 9, 55–56; 13, 32; 31, 49 in 199.

Dopisni člani

Ludvik Gyergyek

Glej to knjigo Letopisa, str. 127–129.

Lojze Vodovnik

rojen 6. septembra 1933, dr. sc., redni profesor za biokibernetiko in dinamiko sistemov na Fakulteti za elektrotehniko Univerze E. Kardelja v Ljubljani. Dopisni član od 10. marca 1977. V letu 1981 je kot štipendist sklada World Rehabilitation Fund ter gostujoči profesor šest mesecev raziskoval vpliv električne stimulacije na spastičnost kolenskega sklepa pri hemiplegičnih in paraplegičnih bolnikih (Rancho Los Amigos Hospital, University of Southern California, Los Angeles). Nadaljeval je raziskave terapevtskih učinkov električne stimulacije ter študij optimizacije stimulacijskih tokov za denervirano mišico. Udeležil se je naslednjih kongresov: Biomechanics

and Neural Control of Movement, 7. julija, Henniker, New Hampshire, s predavanjem *Approaches to Spinal Cord Rehabilitation*; External Control of Human Extremities, od 7. do 11. septembra, Dubrovnik, s prispevki *FES assisted manipulation in quadriplegic patients* (skupaj z D. Rudlom, T. Bajdom in S. Reberškom), *Functional electrical stimulation of denervated muscles* (skupaj z V. Valenčičem, M. Štefančičem, T. Jelnikarjevo, F. Gračaninom, S. Reberškom), *Electrotherapy of spastic muscles in hemiplegia* (skupaj s S. Reberškom, N. Grosovo, A. Stefanovsko, R. Aćimovićevo), *Epidural cerebellar stimulation for the therapy of epilepsy* (skupaj s P. Strojnikom, B. Klunom, V. Stojanovićem). Bil je tudi soavtor referatov na naslednjih konferencah: Konferenca Jurema, Zagreb, 10. aprila, *Biomehanski model gležnja* (skupaj s S. Reberškom); konferenca ETAN, 10. junija, Mostar, *Funkcionalna električna stimulacija denerviranih mišic* (skupaj z V. Valenčičem, T. Jelnikarjevo, M. Štefančičem, F. Gračaninom in S. Reberškom).

Razen tega je imel naslednja posebna predavanja: *Electrical stimulation of spastic extremities*, Case Western Reserve University, Cleveland, 2. julija; *A New Clinical Method for Evaluation Spasticity and the Effects of Electrical Stimulation*, 14. avgusta, Rancho Los Amigos Hospital, Downey, Los Angeles; *Treatment of Spasticity by Electrical Stimulation*, Texas Institute for Rehabilitation Research, Houston, 15. avgusta. Med pomembnejše družbene dejavnosti v l. 1981 spada vodenje Odbora za koordinacijo področij skupnega programa pri RSS.

Glej Letopis 28, 81—82; 31, 49 in 201.

Zunanji dopisni člani

Krešimir Balenović

rojen 1914, dr. sc., redni profesor za organsko kemijo in biokemijo pri inštitutu za kemijo univerze v Zagrebu. Dopisni član od 25. marca 1976.

Glej Letopis 27, 84—86; 30, 37.

Nikolaj A. Borisevič

Glej to knjigo Letopisa, str. 130—131.

Aleksander Despić

rojen 1927, dr. fizikalne kemije, redni profesor fizikalne kemije na tehnološki fakulteti v Beogradu. Dopisni član od 25. marca 1976.

Glej Letopis 27, 87—88; 30, 37.

Drago Grdenić

rojen 1919, dr. organske kemije, redni profesor za anorgansko kemijo na univerzi v Zagrebu, predsednik Jugoslovanskega centra za kristalografijo JAZU. Dopisni član od 25. marca 1976.

Glej Letopis 27, 89—90; 30, 37.

Emin L. Hahn

Glej to knjigo Letopisa, str. 132—133.

Mihajlo Lj. Mihajlović

rojen 22. januarja 1924, dr. kem., redni profesor organske kemije na prirodoslovno-matematični fakulteti v Beogradu. Dopisni član od 25. marca 1976.

Glej Letopis 27, 91—92; 30, 38.

Bogdan Povh

rojen 20. avgusta 1932, dr. fizike, redni profesor fizike na univerzi v Heidelbergu, redni član in direktor Max-Planckovega inštituta za jedrsko fiziko. Dopisni član od 10. marca 1977.

Glej Letopis 28, 75—77; 30, 38.

Vladimir Prelog

rojen 23. julija 1906, dr. sc., predstojnik laboratorija za organsko kemijo na ETH v Zürichu v pokoju. Zunanji dopisni član od 29. marca 1979.

Glej Letopis 30, 87—89.

C. N. R. Rao

Glej to knjigo Letopisa, str. 134—136.

Pavle Savić

rojen 10. januarja 1909, fizikalni kemik, redni profesor za fizikalno kemijo na naravoslovno-matematični fakulteti v Beogradu v pokoju. Zunanji dopisni član od 13. marca 1972.

Glej Letopis 23, 59—61; 30, 38.

IV. RAZRED

Za naravoslovne vede

Redni člani

Srečko Brodar

rojen 6. maja 1893, dr. phil., redni profesor za kvartarologijo na Fakulteti za naravoslovje in tehnologijo Univerze E. Kardelja v Ljubljani v pokoju. Dopisni član od 6. decembra 1949, redni od 22. junija 1953.

Glej Letopis 3, 205—206; 5, 98—100; 31, 50.

Stanko Grafenauer

rojen 13. maja 1922, dipl. ing. rudarstva, doktor geoloških znanosti, redni profesor za kristalografijo, mineralogijo in petrologijo na Fakulteti za naravoslovje in tehnologijo Univerze E. Kardelja v Ljubljani ter predstojnik katedre za mineralogijo in petrologijo na odseku za geologijo. Dopisni član od 17. aprila 1973, redni od 24. aprila 1981, tajnik IV. razreda za naravoslovne vede SAZU od 25. maja 1981. V letu 1981 je raziskoval triadne magmatske kamnine vzhodnih Karavank in preizkušal novo metodo radiografske preiskave kamnin in rud s povratno sipanimi žarki beta. Pripravljal je 9. mednarodno razstavo mineralov in fosilov v Tržiču in razstavo, ki jo je priredil razred v čast 40-letnici oboroženega upora. Raziskoval je zbrane vzor-

ce mineralov za izdajo prvega dela knjige *Mineralni pojavi na Sloven-skem*. V letu 1981 je imel 8. maja pozdravni nagovor na 9. med-narodni razstavi v Tržiču, 4. junija pa na TV polurno oddajo Po sledih napredka (raziskovanje magmatskih kamnin). Je član pred-sedstva enote za odkrivanje in raziskovanje surovin splošnega po-mena pri Raziskovalni skupnosti Slovenije, član izvršnega odbora PIS za rudarstvo in geologijo SRS in predsednik odbora za kadrovska vprašanja VTOZD Montanistika na Fakulteti za naravoslovje in tehnologijo. V letu 1981 je prejel Zoisovo plaketo kot priznanje Zveze rudarskih, geoloških in metalurških inženirjev in tehnikov SRS.

Glej Letopis 24, 53—57; 31, 52 in 194 ter to knjigo Letopisa, str. 137—138.

Svetozar Ilešič

rojen 8. junija 1907, dr. phil., redni profesor za geografijo na Filo-zofski fakulteti Univerze E. Kardelja v Ljubljani v pokoju s častnim naslovom zaslužnega profesorja. Dopisni član od 7. februarja 1967, redni od 5. februarja 1970. Kot upravnik Geografskega inštituta Anto-na Melika SAZU do junija 1981, ko je bil prisiljen zaradi zdravstvenega stanja odstopiti, je usmerjal raziskovalno delo v vseh raz-iskovalnih nalogah Inštituta, ki jih je obsegal RSS predloženi pro-gram za to leto. Po tem datumu je obdržal funkcijo predsednika Znanstvenega sveta inštituta, nadaljeval pa je tudi delo pri razisko-valni podnalogi *Regionalizacija Slovenije*, zlasti z oblikovanjem struk-turne sheme za regionalno geografsko monografijo, ki jo ima Inštitut v svojem srednjeročnem programu. Udeležil se je XI. kongresa geo-grafov Jugoslavije v Bečićih (Budva) v dneh od 28. sept. do 2. okt. 1981 z referatom *Specializacija in reintegracija v sodobni geogra-fiji* in 12. zborovanja slovenskih geografov v Kranju in na Bledu od 15. do 17. okt. 1981 z referatom *Gorenjska, njena regionalna oprede-litev in notranja regionalna razčlenitev*.

Glej Letopis 18, 52—54; 21, 59—82; 31, 50 in 194.

Ivan Rakovec

rojen 18. septembra 1899, dr. phil., redni profesor za geologijo in paleontologijo na Falkuleti za naravoslovje in tehnologijo Univerze E. Kardelja v Ljubljani v pokoju. Dopisni član od 21. decembra 1946, redni od 6. decembra 1949. Med pomembnejše družbene dejavnosti v letu 1980 spada upravništvo Paleontološkega inštituta SAZU, uredni-štvo paleontološkega dela Razprav IV. razreda, članstvo v uredni-škem odboru Slovenskega biografskega leksikona.

Glej Letopis 2, 47—53; 3, 66; 31, 51.

Dopisni člani

Jože Bole

rojen 17. junija 1929, dr. bioloških znanosti, znanstveni svetnik Bio-loškega inštituta Jovana Hadžija pri SAZU in njegov predstojnik. Dopisni član od 10. marca 1977. V letu 1981 je dokončal raziskave zoogeografskih razmer kopenskih polzev dinarskega sveta Slovenije in revidiral rod *Lithoglyphus*. Nadaljeval je z malakološkimi raziska-vami narodnega parka Durmitor in okolice. Posebno pozornost je

posvetil raziskavam visokogorskih vrst v Julijskih in Savinjskih Alpah. Zoocenotske raziskave je usmeril na Komenski Kras, kjer je raziskoval na štirih poskusnih ploskvah. Kabinetno delo je obsegalo predvsem obdelavo na terenu zbranega materiala in revizije nekaterih problematičnih rodov, kot so npr. *Cochlostoma* in *Aegopis*. Glej Letopis 28, 83—85; 31, 51 in 191.

Matija Drovenik

rojen 14. februarja 1927, dr. tehniških znanosti, redni profesor za nahajališča mineralnih surovin ter za mikroskopijo rud in premogov na Fakulteti za naravoslovje in tehnologijo Univerze E. Kardelja v Ljubljani. Dopisni član od 23. marca 1978. V letu 1981 je začel proučevati svinčevo-cinkovo rudišče Ledino, ki leži v spodnjeskitskih plasteh vzhodnega dela posavskih gub. Dosedanje raziskave so pokazale, da dolomiti hidrotermalno sicer niso bili spremenjeni, toda v določenem horizontu so razpršeni drobcji svežih plagioklazov, kar dokazuje spodnjeskitsko vulkansko aktivnost. Izotopska sestava žvepla galenita kaže na obogatitev s težkim izotopom ter se približuje sestavi sulfidnega žvepla v rudišču Puharje ter v rudišču Bohor. Udeležil se je naslednjih simpozijev: International symposium on the mineral deposits of the Alps, od 4. do 10. okt., Berchtesgaden, z referatom *Mineral deposits in the Permian and Triassic beds of Slovenia*; Geotectonic evolution and metallogeny in the eastern Mediterranean and western Asia, od 14. do 16. okt., Leoben, z referatom *Mobilization of ore and gangue minerals in some Slovenian mineral deposits*. Razen tega je imel naslednja predavanja: *Pridobivanje bakra v Boru* na seminarju Sodobni vidiki geologije in mineralogije, Tržič; ciklus predavanj *Uranium deposits* na Interregional training Course on uranium ore processing, pod pokroviteljstvom IAEA, Ljubljana; z J. Duhovnikom in J. Pezdničem predavanje z naslovom *Cinkovo-svinčevo rudišče Zavrh*, Geološko posvetovanje, Ljubljana. V letu 1981 je bil med drugim član skupščine Jugoslovanskega komiteja za nahajališča mineralnih surovin, član jugoslovanskega komiteja UNESCO-IGCP ter do septembra predstojnik VTO Montanistika. Prejel je tudi priznanje Tehniške fakultete v Boru, univerze v Beogradu kot znak posebnega priznanja za sodelovanje in prispevek k razvoju.

Glej Letopis 29, 70—73; 31, 51.

Ivan Gams

rojen 5. julija 1923, dr. geografije, redni profesor za fizično geografijo na Filozofski fakulteti Univerze E. Kardelja v Ljubljani. Dopisni član od 23. marca 1978. Od 1. junija 1981 upravnik Geografskega inštituta Antona Melika. Predsednik projektnega sveta RSS za geografsko okolje v Sloveniji. V okviru programa Geografskega inštituta SAZU je proučeval hribovske kmetije na Pohorju v okviru slovenjgraške občine ter sodeloval pri meritvah na Triglavskem ledeniku. Ugotavljal je pokrajinsko-ekološko sestavo Gorenjske, neotektonski relief v Sloveniji in Jugoslaviji ter nastajanje kraških ravnikov. 18. februarja je na geografskem inštitutu univerze v Regensburgu predaval o *metodiki pokrajinsko-ekološke členitve Slovenije*. 28. septembra je na 11. kongresu jugoslovanskih geografov

v Bečićih (Budvi) predaval o temi *Geografija in proučevanje prirodnih nezgod*. Na 12. zborovanju slovenskih geografov je 14. oktobra v Kranju predaval o *pokrajinsko-ekološki sestavi Gorenjske*. Na 8. mednarodnem speleološkem kongresu v Bowling Greenu (ZDA), ki se ga je udeležil ob delni podpori predsedstva SAZU, je avgusta predaval o temi *Prispevek k morfometriji stalagmitov*. Kot koordinator mednarodnega raziskovanja in kot predsednik komisije za kraško denudacijo je tam poročal o ugotavljanju korozije s pomočjo standardnih apneniških tablet.

Glej Letopis 29, 74—77; 31, 51—52 in 192—193.

Janez Matjašič

rojen 14. maja 1921, dr. prirodnoslovnih ved, znanstveni svetnik v Biološkem inštitutu Jovana Hadžija SAZU. Dopisni član od 21. marca 1974.

V letu 1981 je raziskoval epizojične protozoje na morskih raki, morfologijo in filogenijo temnocefalov (Turbellaria) ter problematiko parazitizma. Dalje je proučeval taksonomijo in zoogeografijo hroščev iz skupine Lamellicornia.

Udeležil se je srečanj entomologov na Dunaju in v Pragi. V oktobru 1981 je imel posebno predavanje na SAZU o vtisih s potovanja po Kitajski, Nepal in Shri Lanki v letu 1980. Na Univerzi Edvarda Kardelja je imel ciklus predavanj *Filogenija živali* za študente ob delu in ciklus predavanj iz *splošne zoologije o razvoju živali* za redne študente.

Med pomembnejše družbene dejavnosti v letu 1981 spada opravljanje naslednjih funkcij: predsednik SIS za raziskovanje občine Kamnik, predsednik odbora za nagrade Toma Brejca, član več komisij OS Kamnik, glavni urednik Biološkega vestnika, urednik zoološkega dela Razprav IV. razreda SAZU.

V letu 1981 je prejel srebrno priznanje Osvobodilne fronte slovenskega naroda.

Glej Letopis 25, 66—68; 31, 52.

Ernest Mayer

rojen 10. novembra 1920, dr. phil., znanstveni svetnik v Biološkem inštitutu Jovana Hadžija SAZU. Dopisni član od 21. marca 1974. V letu 1981 je raziskoval polimorfizem in endemizem v vaskularni flori Jugoslavije in osrednjega Balkanskega polotoka. Na dveh večjih in več manjših ekskurzijah po Sloveniji, Dalmaciji, Hercegovini, Črni gori in zahodni Srbiji je nabiral obsežen rastlinski material za kasnejšo podrobnejšo morfološko-taksonomsko in horološko obdelavo. Pri tem je posvečal posebno pozornost polimorfnim kompleksom v okviru rodov *Aquilegia*, *Dianthus*, *Moehringia*, *Minuartia*, *Euphrasia*, *Edraianthus*, *Centaurea*, *Serratula*, *Crepis* i. dr. Udeležil se je simpozija Vzhodnoalpsko-dinarskega društva za proučevanje vegetacije v Trstu in Furlaniji od 7. do 10. 6. 1981; na letni skupščini je bil izvoljen za predsednika tega društva. V letu 1981 je bil odlikovan z redom republike s srebrnim vencem.

Glej Letopis 25, 69—73; 31, 52—53 in 197.

Mario Pleničar

Glej to knjigo Letopisa, str. 139—140.

Vanda Kochansky-Devidé

rojena 10. aprila 1915, dr. prirodoslovnih ved, redni profesor na prirodoslovno-matematični fakulteti univerze v Zagrebu. Dopisni član od 20. marca 1975.

Glej Letopis 26, 62—65; 30, 42.

Josef Kratochvíl

rojen 6. januarja 1909, doktor naravoslovja in doktor biologije, profesor zoologije, ravnatelj inštituta za raziskovanje vretenčarjev Češkoslovaške akademije znanosti. Dopisni član od 5. februarja 1970.

Glej Letopis 21, 76—77; 30, 42.

Petar Stevanović

rojen 3. junija 1914, doktor geoloških in mineraloških znanosti, redni profesor na rudarsko-geološki fakulteti v Beogradu. Dopisni član od 20. marca 1975.

Glej Letopis 26, 66—69; 30, 42.

V. RAZRED

Za umetnosti

Redni člani

Anton Ingolič

rojen 5. januarja 1907, pisatelj, dopisni član SAZU od 25. marca 1976, redni član od 24. aprila 1981; tajnik V. razreda od 18. marca 1977 do 19. maja 1981; član Sveta Jugoslovanskih akademij od 17. decembra 1980; častni občan občine Slovenska Bistrica od 8. januarja 1981; član Založniškega sveta Slovenske matice in član Glavnega odbora Prešernove družbe.

Glej Letopis 27, 93—96; 31, 54—55 in 194—195 ter to knjigo Letopisa, str. 141—142.

Božidar Jakac

rojen 16. julija 1899, redni profesor Akademije za likovno umetnost v Ljubljani v pokoju. Redni član od 6. decembra 1949.

Samostojne razstave v letu 1981: Lendava, Kulturni delavci, Galerija Muzej (28. 5. do 15. 6.); Banja Luka, Dom Kulture (IV. — V. ofenziva, 12. 5. do 30. 5.); Gornja Stubica, Muzej Seljačkih Buna (28. 4. do 15. 6.); Sombor, Likovni salon (maja); Apatin, Galerija Kulturnog centra (maja); Ljubljana, Klinični center (Partizanske bolnice, maja); Subotica, Salon Likovnog susreta (4. 7. do 25. 8.); Sarajevo, umjetnički paviljon Collegium Artisticum (23. 6. do 7. 7.); Kragujevac, Mali likovni Salon (mapa, 7. 7. do 22. 7.); Jablanica (IV. — V. ofenziva, julija); Vuzenica, Koroški mladi grafiki (julija); Travnik, Izložbeni paviljon (9. 10. do 31. 10.); Vrbas, Dom kulture (IV. — V. ofenziva, oktobra); Trebnje; Trebnje, Ljudska šola (mapa), Novo mesto, Muzej NOB (Partizanske bolnice, 2. 10. do 31. 10.); Reka (Tito, 2 olji in mapa, oktobra); Ivangrad (mapa NOB, 30. 11. do 5. 12.); Zaječar (grafike NOB); Zrenjanin (grafike NOB).

Udeležba na skupnih razstavah: Beograd, Državni arhiv (Titova slika); Beograd, SANU (sedem živali, 27. 9.); Novi Sad, Galerija Matice Srpske (Slovenska grafika, 23. 11. do 10. 12.); Kranj, Prešernova hiša (risbe, grafike 4. 2.) Ljubljana, Moderna galerija (Umetniki in spremljevalci, 22. 10.).

Glej Letopis 3, 207—213; 31, 53 in 195.

Zdenko Kalin

rojen 11. aprila 1911, akademski kipar, redni profesor za kiparstvo na Akademiji upodabljajočih umetnosti v Ljubljani. Dopisni član od 25. marca 1976; redni član od 24. aprila 1981; tajnik V. razreda od 19. maja 1981.

Glej Letopis 27, 97—99; 31, 55 in to knjigo Letopisa, str. 143—144.

Miško Kranjec

rojen 15. septembra 1908, književnik. Redni član od 2. junija 1953. Glej Letopis 5, 125—132; 31, 53.

Bratko Kreft

rojen 11. februarja 1905, dr. phil., redni profesor za novejšo rusko književnost na Filozofski fakulteti Univerze E. Kardelja v Ljubljani v pokoju, teatrolog, književnik, gledališki umetnik I. A. (od 1962) v pokoju. Redni član od 22. decembra 1961, podpredsednik Akademije od 1976, upravnik Inštituta za slovenski jezik pri Akademiji. Glej Letopis 12, 63—63; 31, 53.

France Mihelič

rojen 27. aprila 1907, redni profesor na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani v pokoju. Redni član od 6. februarja 1963. V letu 1981 je imel samostojno razstavo slik v Mali galeriji v Ljubljani. Sodeloval je na razstavi Slovenske grafike v Novem Sadu, na razstavi Likovna umetnost na temo NOB v Beogradu in na razstavi Zveze likovnih umetnikov Jugoslavije v Skopju, kjer je prejel nagrado za slikarstvo.

Glej Letopis 16, 31—35; 31, 53.

Marjan Mušič

rojen 16. novembra 1904, arhitekt, redni profesor Univerze E. Kardelja v Ljubljani v pokoju. Dopisni član od 5. februarja 1970, redni član od 29. marca 1979. V letu 1981 se je poglobljeno ukvarjal z veliko monografijo *o življenju, delu in pomenu arhitekta Jožeta Plečnika*, ki bo izšla v založbi Partizanske knjige leta 1982. Nadaljeval je s preučevanjem historične kulturne pokrajine v Sloveniji in Istri z vso ustrezno grafično in fotodokumentacijo; prav tako je tudi nadaljeval s preučevanjem kozolcev na območju nekdanje Velike Karantanije. V tem obdobju je napravil številne risbe in popotne skice, pa tudi slike. V letu 1981 je prejel Plečnikovo nagrado.

Glej Letopis 21, 81—86; 30, 90—91 in 46; 31, 54.

Vladimir Pavšič-Matej Bor

rojen 14. aprila 1913, književnik. Redni član od 6. februarja 1965. V letu 1981 je izdal roman *Odloženi* in je za življenjsko delo prejel nagrado vstaje.

Glej Letopis 16, 36—52; 31, 54.

Edvard Ravnikar

rojen 4. decembra 1907, ing. arh., redni profesor za urbanizem in javne zgradbe na FAGG Univerze E. Kardelja v Ljubljani. Dopisni član SAZU od 1969, redni član od 29. marca 1979.

V letu 1981 je nadaljeval s projekti in gradnjo Kulturnega doma I. Cankarja, državnega hotela v Bagdadu, dozidka k zgradbi Ljudske pravice v Ljubljani in Tehnološke fakultete v Prištini.

Načrtoval je hotel Novi Miločer v Pržnu pri Budvi. V letu 1980/81 je bil gostujoči profesor na tehniški univerzi v Gradcu, javno je predaval v Münchnu (*Vpliv agrarne reforme na jugoslovanski urbanizem po letu 1945*) in v Gradcu (*Zgodnji Le Corbusier in Modern Mouvement*).

Glej Letopis 20, 58—63; 30, 46—47 in 92—93; 31, 54.

Dopisni člani

Mile Klopčič

rojen 16. novembra 1905, pesnik in prevajalec. Dopisni član od 23. marca 1978.

Glej Letopis 29, 78—81; 31, 55 in 195.

Uroš Krek

rojen 21. maja 1922, skladatelj, redni profesor za kompozicijo in teoretske predmete na Akademiji za glasbo v Ljubljani. Dopisni član od 29. marca 1979. Pomembnejši izvedbi v letu 1981: *Mouvements concertants*, marca v Ljubljani, in *scenska glasba k radijski drami Andreja Hienga Krvava ptica* na Norddeutscher Rundfunk Hamburg, 14. maja.

Glej Letopis 30, 94—96; 31, 55.

Milan Mihelič

Glej to knjigo Letopisa, str. 145—147.

Ivan Potrč

rojen 1. januarja 1913, pisatelj. Dopisni član od 10. marca 1977.

Glej Letopis 28, 86—88; 31, 55.

Primož Ramovš

rojen 20. marca 1921, skladatelj. Dopisni član od 10. marca 1977. Upravnik Biblioteke SAZU. V letu 1981 so doživele krstno izvedbo naslednje skladbe: *Koncert za fagot in orkester* (Ljubljana), *Triplum za pihala, trobila in tolkala* (Opatija), *A-Cis-fonia za klavir* (Ljubljana), *Diminuendo za klarinet in klavir* (Maribor), *Crescendo za klarinet in klavir* (Maribor). Koncertno izvedbo so med drugim doživele skladbe: *Trije nokturni* (Mehika, ZDA, Kanada), *Sarkazmi* (Kitajska) in v SFRJ: *Triplum, Koncert za fagot, Diminuendo, Crescendo, A quattro, Sarkazmi, Fanfara, Enneafonia, Aulofonia, Portret, Pianissimo, Violoncello solo, Apel, Pogled, Partitura*. V letu 1981 je bil odlikovan z redom dela z zlatim vencem. Festival komorne glasbe XX. stoletja v Radencih je priredil poseben koncert s komornimi deli za skladateljevo 60-letnico (4. 10. 1981). Tribuna glasbene ustvarjalnosti Jugoslavije je v Opatiji priredila okroglo mizo 7. 11. 1981 za skladateljevo 60-letnico.

Glej Letopis 28, 89—91; 31, 55 in 198.

Gabriel Stupica

rojen 21. marca 1913, akad. slikar, redni profesor Akademije za likovne umetnosti v pokoju. Dopisni član od 10. marca 1977. V letu 1981 se je ukvarjal s poklicnim delom in naslikal niz tihožitij in portretov. Razstavljal je v Celovcu (Aula slovenica) in v Ljubljani na razstavi Umetniki in spremljevalci (Moderna galerija). Prejel je Prešernovo nagrado 1981.

Glej Letopis 28, 92—94; 31, 55—56.

Jože Udovič

Glej to knjigo Letopisa, str. 148—149.

Zunanji dopisni člani

Johann Cilenšek

rojen 4. decembra 1913, skladatelj, profesor Franz Liszt-Hochschule für Musik v Weimarju. Dopisni član od 7. februarja 1967.

Glej Letopis 18, 61—63; 30, 48.

Avgust Černigoj

Glej to knjigo Letopisa, str. 150—152.

Desanka Maksimović

rojena 16. maja 1898, književnica. Dopisna članica od 7. februarja 1969.

Glej Letopis 20, 57; 30, 48.

Zoran Mušič

Glej to knjigo Letopisa, str. 153—155.

Dimitr Panteleev

Glej to knjigo Letopisa, str. 156—157.

Stanojlo Rajičić

rojen 16. decembra 1910, skladatelj, redni profesor na Muzički akademiji v Beogradu. Dopisni član od 20. marca 1975.

Glej Letopis 26, 70—72; 30, 49.

Harald Saeverud

rojen 17. aprila 1897, komponist in dirigent. Dopisni član od 25. marca 1976.

Glej Letopis 27, 103—106; 29, 45.

Wilém Závada

rojen 22. maja 1905, pesnik, predsednik Češkega literarnega fonda v Pragi v pokoju. Zunanji dopisni član od 29. marca 1979.

Glej Letopis 30, 97—98.

Redni člani

Bogdan Breclj

rojen 6. maja 1906, dr. med., redni profesor za ortopedijo na Medicinski fakulteti Univerze E. Kardelja v Ljubljani in predstojnik Ortopedske klinike v Ljubljani v pokoju. Redni član od 6. decembra 1949. V letu 1981 je sodeloval pri nadaljevanju raziskav na temo: Mehanizmi nastajanja idiopatske skolioze, ki jo vodi Franc Bizjak, dr. med., vodja centra za skolioze v Valdoltri, ter v raziskavah o nevrofizioloških pogojih asimetrične inervacije mišic pri idiopatski skoliozi. Nosilec naloge je doc. dr. Fedor Pečak s sodelavci. Na znanstvenem sestanku akademij oktobra 1981 v Ohridu (Struga) na temo »Kultura in znanost v NOV in revoluciji« je imel referat *Medicinska doktrina v NOV v Sloveniji*. Maja 1981 je bil odlikovan z redom junaka socialističnega dela.

Glej Letopis 3, 199—200; 31, 56—57.

Miroslav Brzin

rojen 13. aprila 1923, dr. sc., redni profesor na Medicinski fakulteti Univerze E. Kardelja v Ljubljani in sodelavec Inštituta za patološko fiziologijo. Upravnik Oddelka za načrtovanje in usklajevanje raziskovalnega dela SAZU. Dopisni član od 2. marca 1974, redni od 29. marca 1979. V letu 1981 je vodil raziskovalno delo na Inštitutu za patološko fiziologijo po pogodbah z RSS in Sanitetsko upravo ZSNO, Beograd (raziskave molekularnih mehanizmov holinergičnega prenosa). Udeležil se je kongresa mednarodnega društva za nevrokemijo od 5. do 9. 9. 1981 v Nottinghamu s tremi referati. S sodelavci je objavil štiri članke. Oktobra in novembra je obiskal pet univerz in raziskovalnih organizacij v ZDA in je imel več seminarjev in predavanj o raziskovalnem delu raziskovalne skupine. Je predsednik programskega sveta usmerjenega raziskovalnega programa Nevrobiologija. Bil je imenovan za člana redakcije časopisa *Neurochemical Research* in za člana programskega komiteja za kongres ISN, ki bo leta 1983.

Glej Letopis 25, 54—59; 31, 57 in 191—192.

Janez Fettich

rojen 9. oktobra 1921, dr. sc., dr. med., redni profesor dermatovenerologije, predstojnik katedre za dermatovenerologijo na Medicinski fakulteti Univerze E. Kardelja v Ljubljani in predstojnik Dermatološke klinike Kliničnega centra v Ljubljani. Dopisni član od 21. marca 1974, redni član od 29. marca 1979. V letu 1981 je redno opravljal pedagoško dejavnost s poukom dermatovenerologije na Medicinski fakulteti, v temeljnem in podiplomskem študiju, ter naloge predstojnika klinike. Poleg rednih obveznosti se je ukvarjal z epidemiologijo in socialno medicinskimi problemi spolnih bolezni v Sloveniji in napisal obširno poročilo v obliki ekspertize za Republiški zavod za zdravstveno varstvo SRS. Nadaljeval je z raziskavami v okviru raziskovalnih načrtov matične ustanove, Dermatološke kli-

nike. Največ se je ukvarjal s patogenezo ekcemske senzibilizacije in pogostnostjo alergijskega kontaktnega ekcema in alergijskih medikamentoznih, posebej iatrogenih eksantemov. Proučeval je socialno medicinski pomen in pojavljanje profesionalnih dermatoz. Udeležil se je 29. medakademijskega in IV. znanstvenega sestanka medicinskih razredov in oddelkov jugoslovanskih akademij od 24.—26. septembra 1981 na Brdu pri Kranju z referatom *Socialno medicinski aspekti spolnih bolesi*. Udeležil se je simpozija »Dermatoterapeutski dani« od 24.—26. septembra 1981 na Bledu z referatom *Dermatoterapija nekad i danas*. Poleg tega se je udeležil kongresa švicarskega dermatološkega društva v Baslu od 24.—26. oktobra 1981 z diskusijo. Med pomembnejše družbene dejavnosti v letu 1981 spada delo v številnih komisijah v Kliničnem centru, na Medicinski fakulteti, na Univerzi in Raziskovalni skupnosti Slovenije. Bil je glavni in odgovorni urednik *Acta dermatovenerologica Iugoslavica*, organiziral je simpozij *Dermatoterapeutski dani* na Bledu in uredil knjižico *Rezi-meji referata i saopštenja*. Leta 1981 je kot priznanje prejel zlato plaketo Saveza lekarskih društava Jugoslavije.

Glej *Letopis* 25, 60—65; 30, 102—104; 31, 57—58 in 192.

Janez Milčinski

rojen 3. maja 1913, dr. jur., dr. med., častni doktor Univerze E. Kardelja v Ljubljani, redni profesor, predstojnik Inštituta za sodno medicino na Medicinski fakulteti. Dopisni član od 22. decembra 1961, redni član od 5. februarja 1970. Od 25. marca 1976 predsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti, ponovno izvoljen za 4 leta na skupščini SAZU dne 24. junija 1980. V letu 1981 je opravljal redno pedagoško dejavnost s poukom sodne medicine in deontologije na Medicinski in Pravni fakulteti, v temeljnem in podiplomskem študiju na obeh fakultetah. Od študijskega leta 1979/80 vodi pouk sodne medicine na medicinski fakulteti v Tuzli. Razen tega se je ukvarjal z etično-deontološkimi vprašanji biomedicinskega raziskovanja in medicinskega izobraževanja. Predseduje strokovni komisiji za etična vprašanja, pristojni za oceno načrtov vseh medicinskih raziskav na ljudeh v Sloveniji. Udeležil se je teh kongresov in znanstvenih srečanj: 30. strokovni sestanek Združenja za sodno medicino SFRJ, dne 29. in 30. 5. 1981 v Kruševu, s prispevkoma o *organizaciji ugotavljanja alkoholiziranosti in ocenjevanju telesnih poškodb*; mednarodni simpozij o drogah in alkoholu, 12. do 18. 9. 1981 v Jeruzalemu, s poročilom o *patogenih toksikomanijah*; mednarodni simpozij o *intenzivni negi otroka*, 22. in 23. 9. 1981 v Ljubljani, kot moderator v delovni skupini o etičnih problemih; simpozij »Sodna medicina« v dneh 28. do 30. 9. 1981 v Berlinu — NDR, s prispevkom o *novem čudežnem zdravilu zoper raka* v sekciji »Paramedizin«; 30. sestanek Zveze znanstvenih društev za zgodovino medicinske kulture Jugoslavije, dne 2. 10. 1981 v Novem mestu, s prispevkom o *vzgoji partizanskih zdravstvenih kadrov*; interdisciplinarni simpozij »Otrok v cestnem prometu«, Salzburg, 30. in 31. 10. 1981. Razen tega je imel posebna predavanja na seminarju za zdravnike splošne medicine v Mariboru 10. 1. 1981: *Sodnomedicinski inštitut v Ljubljani 1945 do 1980* in *Naloge zdravnika splošne medicine v izrednih razmerah*,

dne 27. 3. 1981 pa *Sodna medicina v izrednih razmerah* v seminarju SLO v Ljubljani. Na srečanju študentov medicine medicinske fakultete v Zagrebu z nekdanjimi absolventi te fakultete dne 9. 10. 1981 na Petrovi gori je predaval o *pouku etike na Medicinski fakulteti v Ljubljani*.

Tudi v letu 1981 je predsedoval republiški strokovni komisiji za etična vprašanja, v Svetu za preventivo in varnost v prometu v SRS, v odboru Mednarodnega združenja za medicinsko pravo. Sprejet je bil za člana AAAS (Ameriško združenje za napredek znanosti). Prejel je priznanje Franceta Hubarja, zvezno plaketo varnosti in zvezno plaketo civilne zaščite.

Glej Letopis 12, 43—45; 21, 63—68 in 45—46; 31, 58 in 197.

Franc Novak

rojen 2. junija 1908, dr. sc., dr. med., častni doktor univerze v Torinu, redni profesor za ginekologijo in porodništvo na Medicinski fakulteti Univerze E. Kardelja v Ljubljani v pokoju, zaslužni profesor od leta 1978. Dopisni član od 22. decembra 1961, redni član od 5. februarja 1970. V letu 1981 je pripravil dopolnjen srbohrvaški prevod svoje knjige v italijanščini *Techniche chirurgiche ginecologiche*, ki je tiskana v prvi izdaji tudi v španščini, nemščini, francoščini, angleščini in se tiska v portugalsščini. Knjigo je prevzela JUMENA, Zagreb, vendar je tiskanje v domačem jeziku zaradi majhne naklade vprašljivo. Udeležil se je »XXV. ginekološko-akušerske nedelje« v Beogradu v dneh od 27. do 29. maja 1981 z referatom *Kratak istorijat vaginalne histerektomije*; 29. medakademijskega in IV. znanstvenega sestanka medicinskih razredov in oddelkov jugoslovanskih akademij v dneh od 24. do 26. septembra 1981 na Brdu pri Kranju z referatom *Dopolnilo k zgodovini radikalne vaginalne histerektomije*. 26. junija 1981 je predaval v San Sepolcru v Italiji. Bil je slavnostni govornik na proslavi nove bolnišnice, ki so se je udeležili profesorji ginekologije bližnjih medicinskih fakultet. Predavanje je bilo na magistratu. Naslov predavanja: *Operazione vaginale radicale di Schauta nel cancro della cervice dell'utero* (predvajal je film o obravnavani operaciji). Poleg tega je predaval: na tečaju o operativni ginekologiji za italijanske ginekologe (na Ginekološki kliniki v Ljubljani), za zdravnike na specializaciji iz splošne medicine in na Zavodu SRS za zdravstveno varstvo za podiplomski študij socialne medicine. Med pomembnejše družbene dejavnosti spada obisk v San Sepolcru, kjer se je srečal s predstavniki italijanskih partizanov, župan pa mu je razkazal partizanski muzej in pokopališče, kjer je tudi grobnica 490 naših partizanov.

Glej Letopis 12, 46—48; 21, 69—73; 31, 59 in 197.

Andrej O. Župančič

rojen 27. januarja 1916, dr. med., redni profesor za patološko fiziologijo na Medicinski fakulteti Univerze E. Kardelja v Ljubljani v pokoju. Dopisni član od 3. julija 1964; redni član od 5. februarja 1970.

Glej Letopis 15, 50—51; 21, 74—75; 31, 59.

Janez Batis

rojen 15. marca 1919, dr. sc. vet. znanosti s področja mikrobiologije, imunologije in kužnih bolezni, redni profesor Biotehniške fakultete Univerze E. Kardelja v Ljubljani, predstojnik Inštituta za mikrobiologijo in parazitologijo VTOZD za veterinarstvo iste fakultete. Dopisni član od 10. marca 1977.

V letu 1981 se je ukvarjal z raziskovalnim in pedagoškim delom na področju mikrobiologije in epizootologije. Raziskovalno delo je opravljal v laboratorijih inštituta, ki ga vodi. Pri usmerjenem raziskovalnem programu »Epizootologija in veterinarska dejavnost v javnem zdravstvu in higieni živil« in pri medakademijskem projektu »Proučevanje infekcij s *Str. agalactiae* pri ljudeh in živalih« je koordinator raziskovalnega dela. Sodeluje pri raziskovalni nalogi »Proučevanje okužb s *Str. agalactiae* pri živalih in ljudeh«, v programskem raziskovalnem sklopu SAZU pa je nosilec naloge »Veterinarski terminološki slovar«.

Udeležil se je: VIII. mednarodnega simpozija o streptokokih in o streptokoknih boleznih v Lundu na Švedskem (23. do 26. junija) z referatom *Infections in human and cows due to Str. agalactiae* (soavtorici: Ivanka Brglez in Zlata Stropnik); sestanka Arbeitsgruppe der Alpenländer für Mastitisbekämpfung v Bolzanu v Italiji (15. do 18. oktobra) z referatom *Massnahmen für Mastitisbekämpfung bei Kühen in Slowenien*; IV. znanstvenega sestanka medicinskih razredov in oddelkov jugoslovanskih akademij na Brdu pri Kranju (24. do 26. septembra) z referatom *Kužna presušitev vimena krav v Sloveniji*; XXX. sestanka Zveze znanstvenih društev za zgodovino zdravstvene kulture Jugoslavije v Novem mestu (1. do 4. oktobra) in posvetovanja Sekcije za higijeno i tehnologiju namirnica animalnog porekla pri Zvezi društev veterinarjev in vet. tehnikov Jugoslavije v Arandjelovcu (12. do 14. novembra) z referatom *Suzbijanje mastitisa u nas i u susjednim alpskim zemljama*.

Sodeloval je v Svetu za vzgojo in izobraževanje RK SZDL kot član sveta; v Posebni raziskovalni skupnosti za kmetijstvo, živilstvo in veterinarstvo kot član odbora za planiranje, pripravo raziskovalnih programov in svobodno menjavo dela; v odboru za vprašanja vzgojno-izobraževalnega in znanstveno-raziskovalnega dela na Univerzi E. Kardelja v Ljubljani, v upravnem odboru Slovenske matice in v izvršilnem odboru Znanstvenega društva za zgodovino zdravstvene kulture Slovenije kot podpredsednik.

V letu 1981 je bil izvoljen za člana newyorške akademije znanosti (The New York Academy of Science), prejel je priznanje OF občinske konference SZDL Litija in priznanje ob 25. obletnici začetka delovanja VTOZD za veterinarstvo Biotehniške fakultete.

Glej Letopis 28, 95–97; 31, 59–60.

Lev Milčinski

rojen 23. junija 1916, dr. med. dr. sc., redni profesor psihiatrije na Medicinski fakulteti Univerze E. Kardelja v Ljubljani. Dopisni član od 1979. leta. Pod okriljem Klinične bolnišnice za psihiatrijo in s sodelovanjem Skupnosti zdravstvenih ustanov SRS je v letu 1981 na-

prej vodil raziskavo Psihodinamične in kulturne determinante samomorilstva s posebnim ozirom na SR Slovenijo. Sedaj teče druga faza raziskave: Psihološke avtopsije 100 primerov samomora. Udeležil se je XI. mednarodnega kongresa za preprečevanje samomora in intervencije v krizi, v Parizu, 6. do 8. julija 1981, z referatom *Some reflections on psychological background of suicide in Yugoslavia*. Z referatom *Dileme institucionalne psihiatrije* je sodeloval tudi na seminarju, ki ga je v času od 6. do 9. oktobra priredila Škola institucionalne psihiatrije. Naprej opravlja družbene funkcije, navedene v lanskem poročilu.

V letu 1981 je prejel priznanje za dolgoletno delo v psihiatrični stroki in bil odlikovan z redom republike s srebrnim vencem.

Glej Letopis 29, 82—84; 31, 60 in 197.

Zunanji dopisni člani

Edhem Čamo

rojen 30. decembra 1909, dr. vet., redni profesor za zoohigieno na veterinarski fakulteti v Sarajevu. Dopisni član od 13. marca 1972.
Glej Letopis 23, 62—64; 30, 53.

Milan Dimitrijević

Glej to knjigo Letopisa, str. 158—159.

Boris Drujan

rojen 27. julija 1928, dr. organske kemije in farmakologije, predstojnik laboratorija za nevrokemijo IVIC v Venezueli, Caracas. Dopisni član od 10. marca 1977.
Glej Letopis 28, 98—100; 30, 53.

Aldo Franchini

rojen 1910, dr. medicinskih ved, predstojnik inštituta za sodno medicino v Genovi. Zunanji dopisni član od 29. marca 1979.
Glej Letopis 30, 105—106.

Franjo Kogoj

rojen 13. oktobra 1894, dr. med., redni profesor za dermatovenerologijo vseučilišča v Zagrebu v pokoju. Dopisni član od 2. junija 1953.
Glej Letopis 5, 101—102; 30, 53—54.

Esad Mekuli

rojen 17. decembra 1916, dr. veterine, pesnik in prevajalec. Bivši predsednik Akademije znanosti in umetnosti Kosova. Dopisni član od 29. marca 1979.
Glej Letopis 30, 107—108.

Janos Szentagothai

Glej to knjigo Letopisa, str. 160—161.

Mstislav Vasiljevič Volkov

rojen 1923, doktor ortopedije in redni profesor, direktor Centralnega inštituta za travmatologijo in ortopedijo N. N. Priorova v Moskvi; glavni travmatolog ZSSR. Dopisni član od 7. februarja 1968.
Glej Letopis 19, 40; 30, 54.

NOVI ČLANI

Stane Krašovec

je bil izvoljen za dopisnega člana dne 25. marca 1976. Med njegovimi novejšimi deli se omenja predvsem osnovni referat na temo *Prehrana in prebivalstvo*, ki ga je podal skupaj s Tarlakom Singhom na 16. mednarodni konferenci agrarnih ekonomistov v Nairobiju leta 1976. V tem referatu govori o načinih reševanja problematike, nastale zaradi neenakomerne rasti prebivalstva in dinamike poljedelske proizvodnje. Ugotavlja, da bo v gospodarsko nerazvitih deželah še vedno mali kmet osnova razvoja proizvodnje. Priporoča združništvo in druge ukrepe, s katerimi bi se lahko dvignila produktivnost velikega števila delavcev v gospodarstvu in povečali prihodki od zemljišč.

Na seminarju, ki ga je julija 1977 organiziral Center za evropske poljedelske študije Wye College Ashford, Kent, Anglija, je imel uvodni referat o mestu in vlogi kmečko-delavskega gospodarstva v vaškem in regionalnem razvoju. V njem ugotavlja, da bi bilo ekonom-

skemu razvoju in socialni enakosti v prid, če bi v gospodarsko nezadostno razvitih območjih zagotovili večstranske profile kmetov in nekmetov, omogočili kreditiranje novih dejavnosti na bivših kmečkih gospodarstvih in zlasti z izgradnjo infrastrukturnih objektov omogočili, da bi se taka gospodarstva hitreje razvijala.

Tudi v referatu na 17. mednarodni konferenci agrarnih ekonomistov v septembru 1979 v Banffu, Kanada, o vlogi kmečko-delavskih gospodarstev v gospodarskem razvoju ugotavlja, da bi bilo potrebno v korist mešanih gospodarstev sprejeti konkretne pozitivne ukrepe agrarne politike, s katerimi bi se potencirale obstoječe pozitivne tendence. Bil je zadolžen, da organizira poseben mednarodni seminar o tej tematiki. Priprave za ta seminar, ki bo v Ljubljani, že tečejo. Stane Krašovec je doma sodeloval na raznih posvetovanjih in simpozijih tudi z referati o drugih ekonomskih temah.

Na znanstvenem simpoziju Ekonomske fakultete v Beogradu »Dvesto godina ekonomske nauke« je imel referat z naslovom *Smithovo učenje o podeli rada u svetlu današnjice i budućnosti*. V njem avtor analizira, v kakšnem obsegu je Smithov koncept »delo sploh v njegovi splošni družbeni obliki pri delitvi dela« postal temeljni kamen marksistične vede o vrednosti, o družbenem značaju dela in ciljih, ki jih more imeti komunistična družba, da bi »odpadla delitev dela v stari obliki« z odpravo nasprotij med mestom in vasjo, med umskim in fizičnim delom in druga. Avtor opaža, da danes prihaja do vse večje delitve dela, kar nas sili k temu, da bi zmanjšali razlike, nastale z družbeno delitvijo dela.

Pomemben je referat *Današnji problemi smanjivanja resursa i čovekova okolina u svetlu klasične ekonomije i Marxa*, ki ga je imel na simpoziju Crnogorske akademije znanosti in umetnosti v Hercegovnem oktobra 1977. Ugotavlja, da so pri kakršnemkoli ekonomskem sistemu možnosti avtomatičnega varovanja naravnih virov, varčevanja in omejitev razsipanja omejene in je pri tem potreben zunanji korektiv. Tak aktivni zunanji faktor bi bila »družbena zavest«. Pri tem bi morala mutatis mutandis veljati Marxova teza za zemljišča, po kateri niti družba niti narod niso lastniki, marveč le uživalci naravnih bogastev, kar edino lahko prepreči hiperprodukcijo in hiperkonsumacijo.

Velik pomen za ekonomsko politiko ima razprava o *gospodarskem razvoju Japonske*, ki jo je Stane Krašovec objavljaval v nadaljevanjih v »Delu« leta 1978, pozneje pa izdal v knjigi *Japonski prodor — pogoji in faktorji eksplozivne rasti*, Ljubljana 1979. V njej kaže, kako je gospodarski razvoj Japonske temeljito omajal nekatere tradicionalne postavke klasične ekonomske vede o ekonomskih in družbenih zakonitostih razvoja.

Stane Krašovec je po izvolitvi za dopisnega člana nadaljeval z aktivnim delom. Njegove bogate izkušnje analitika, pedagoga, teoretika politične ekonomije in analitika ekonomske politike so mu omogočile, da uspešno analizira teoretično in praktično stran ekonomike današnjega sveta. S svojim delom si je pridobil zlasti ugled največjega strokovnjaka za vprašanja kmečko-delavskega gospodarstva. Skupščina SAZU ga je dne 24. aprila 1981 izvolila za rednega člana.

Rudi Kyovsky

je bil po izvolitvi za dopisnega člana dne 25. marca 1976 izredno aktiven. V letu 1978 je pripravil novo izdajo 1961 izdanega dela *Delovno pravo I*, splošni del. Novo izdajo tega dela je narekovala nova ustava in zakon o združenem delu. V *komentarju zakona o združenem delu, II. del* (ČGP DELO — TOZD Gospodarski vestnik, Ljubljana 1978), je zlasti obdelal poglavje o pravicah, obveznostih in odgovornostih delavcev v organizaciji združenega dela. V *komentarju slovenskega zakona o delovnih razmerjih*, ki je izšel pri isti založbi leta 1978, obravnava zlasti varstvo pravic delavcev. V knjigi *Delovna razmerja v teoriji in praksi*, Ljubljana 1980, je avtor prvega, drugega in tretjega poglavja, ki obravnavajo samoupravno delovno razmerje. V knjigi Inštituta za delo z naslovom »Urejanje delovnih razmerij v pravilnikih z raznih področij dela«, Ljubljana 1980, je avtor prispevka *Delovna razmerja v kmetijstvu*. Omeniti je treba še pomembno delo *Oris jugoslovanskega delovnega prava*, ki bo objavljeno v veliki italijanski enciklopediji »Encyclopedia giuridica del lavoro« v založbi Cedam, Milano, in njegov sedaj že objavljeni prispevek za študijo oddelka za družbene vede o *pravnem sistemu SFRJ*, kjer zagovarja obstoj delovnega prava kot posebne pravne panoge in učne discipline tudi v samoupravni socialistični družbeni ureditvi.

Rudi Kyovsky je po izvolitvi za dopisnega člana objavil v revijah vrsto člankov (11). Tako npr. v članku *Konfederacija evropskih sindikatov (KES) in naši sindikati*, *Združeno delo 1/76*, govori o sodelovanju evropskih delavcev v vseh organih obstoječih integracij (EGS in SEV) in o pozitivnem stališču naših sindikatov do te konfederacije. V članku *Nadaljnji razvoj formalnega delovnega prava SFRJ (SRS) na področju združenega dela*, *Združeno delo 3/76*, se zavzema za uskladitev formalnega (procesnega) prava z novim ma-

terialnim pravom združenega dela. V članku *Deveti kongres Mednarodnega združenja za delovno pravo in socialno varnost*, Združeno delo 1/79, ugotavlja, da od pariških mirovnihi pogodb 1979 teče nenehen proces izgrajevanja delovnega prava in institucionaliziranihi organizmov, ki se ukvarjajo s problemi dela. Članek daje pregled nekaterih organizacij s tega področja. V članku *Socialna in gospodarska kriza na območju Evropske gospodarske skupnosti in industrijska demokracija* (udeležba delavcev pri upravljanju podjetij), Združeno delo 6/80, ugotavlja, da je rešitev gospodarske in socialne krize v večji ali manjši udeležbi delavcev pri upravljanju podjetij. Po tej poti je krenila tudi EGS, kar je v članku posebej opisano.

V letih od 1978 do 1980 je Rudi Kyovsky sodeloval pri petih raziskavah Inštituta za delo pri Pravni fakulteti v Ljubljani in imel več referatov na seminarjih, ki jih je organiziral Inštitut za delo. Rudi Kyovsky velja za enega od vodilnih teoretikov delovnega prava. Pri obravnavanju snovi upošteva mednarodno, državno in samoupravno ureditev delovnega razmerja. Bil je med prvimi, ki se je zavzemal za ureditev varstva pravic delavcev zunaj okvira varstva civilnih pravic in za izločitev socialne varnosti iz delovnega prava v posebno pravno panogo. Ukvarja se tudi z novo pomožno pravno vejo »Sindikalno pravo«.

Predaval je na šoli za mednarodno delovno pravo in socialno varnost v Strasbourgu in je bil več let koordinator te šole. O problemih jugoslovanskega delovnega prava in socialnega prava je predaval v številnih univerzitetnih središčih. Tako je imel tudi v letu 1980 v Parmi predavanje *o združenem delu v Jugoslaviji*.

Bil je več let član organizacijskega komiteja »Univerzitet danas« v Dubrovniku. Je član Izvršilnega odbora društva Société Internationale de droit de Travail et de la Sécurité sociale. Je član uredniškega odbora ali izdajateljskega sveta več revij s področja dela v Jugoslaviji in v tujini.

Leta 1977 je prejel Kidričevo nagrado za življenjsko delo na področju delovnega prava, leta 1979 pa naslov zaslužnega profesorja.

Skupščina SAZU ga je dne 24. aprila 1981 izvolila za rednega člana.

Boris Majer

je po izvolitvi za dopisnega člana dne 20. marca 1975 izdal naslednje samostojne publikacije: *Strukturalizem*, Beograd 1976 in II. dopolnjena izdaja, Ljubljana 1978; *Pomen in smisel Marxovega pojmovanja materializma*, Ljubljana 1977, Razprave I. razreda SAZU; *Osnove dialektičnega materializma*, Ljubljana 1976, Zavod za šolstvo, v zbirki Novi vidiki. Napisal je več znanstvenih in strokovnih sestavkov, poljudno znanstvenih sestavkov, recenzij, ocen in strokovnih poročil.

Pomembnejši znanstveni in strokovni sestavki so: *Marksizem in strukturalizem*, Beograd, *Marksizem v svetu* 1975, Ljubljana, Naši razgledi 1976, šte. 3—4; *Filozofska misel v Sloveniji včeraj in danes*, Ljubljana, Anthropos 1976, šte. 1—2; *Značaj i smisao Marksovog shvatanja materializma*, Beograd, Naučna knjiga 1977; *Marksizem in marksizmi*, Beograd, Naučna knjiga 1977 in Ljubljana, Anthropos 1977, šte. 5—6.

V vodilnih znanstvenih revijah in časopisih je pisal tudi o drugih aktualnih problemih s svojega področja in aktualnih družbenih dogajanjih. Nekateri prispevki v slovenskem tisku: *Marksizem, sodobna meščanska filozofija in svetovni nazor*, Ljubljana, Teorija in praksa 1978, šte. 10; *Ustvarjalna sinteza marksistične misli in strategije socializma*, Ljubljana, Delo, 13. 2. 1979; *Današnji trenutek samoupravljanja*, Ljubljana, Teorija in praksa 1980, šte. 6—7; *Samoupravljanje in filozofija — delež filozofije v proučevanju naše samoupravne družbe. Zvezki za teorijo in prakso samoupravljanja, Delavska enotnost*, Ljubljana 1980.

Pomembno je zlasti njegovo sodelovanje na različnih posvetovanjih, seminarjih in okroglih mizah, kjer se je razpravljalo o temah, ki zadevajo današnjo filozofsko in družbeno problematiko.

Nekateri referati s teh posvetovanj: uvodni referat na posvetovanju v Beogradu »Doprinos izdavačke delatnosti medjusobnom poznavanju literarnog stvaralaštva naroda i narodnosti Jugoslavije«, 25. 6. 1975; referat »Izvori moralnopolitične snage naše revolucije i uloga Titove ličnosti«, Kumrovec, 14. 12. 1977; »Marksizam, savremena gradjanska filozofija i pogled na svijet«, Titograd, oktober 1978; »Pluralizem samoupravnih interesov in kulturna ustvarjalnost«, Ljubljana, 28. in 29. 6. 1979; »Samoupravljanje in filozofija«, Ljubljana, 28. in 29. 1. 1980; »Vodilna vloga ZK — subjektivne sile in vodilna vloga ZK v političnem sistemu«, Bohinj, 26. in 27. 2. 1980; »Boris Zihlerl — marksistični teoretik in revolucionar«, »Zihlerlovi dnevi«, Škofja Loka, 23. 10. 1980.

Boris Majer je eden od najvidnejših delavcev s področja filozofskih in družbenih ved, ne samo v Sloveniji, marveč tudi v Jugoslaviji, in zelo ploden tvorec ustvarjalne marksistične misli. Posebej je poudarjena njegova široka razgledanost po sodobnih tokovih filozofije in družbene znanosti v svetu ter njegova odprtost do njih, ki se kaže na eni strani v izostreni kritičnosti do teženj, ki bi utegnile razvrednotiti temeljna izhodišča marksistične znanstvene misli, po drugi strani pa v opozarjanju na tisto, s čimer bi lahko obogatili teoretično, zlasti pa občo metodološko aparaturo marksistične družbene misli.

Boris Majer je organizator in vodja Inštituta za marksistične študije pri predsedstvu SAZU.

Je član upravnega odbora Sklada Borisa Kidriča, Sveta za znanost pri RK SZDL, Sveta za vzgojo in izobraževanje pri RK SZDL, Sveta Jugoslovanskega centra za teorijo in prakso samoupravljanja Edvard Kardelj v Ljubljani, član uredniškega odbora Enciklopedije Slovenije in uredništev Anthroposa in Teorije in prakse.

Skupščina SAZU ga je dne 24. aprila 1981 izvolila za rednega člana.

Stojan Pretnar

je po izvolitvi za dopisnega člana dne 25. marca 1975 napisal teoretično pomembno razpravo *Die Ware als Grundlage der gewerblichen Schutzrechte und des Urheberrechts*, ki je bila objavljena v *Festschrift für Alois Troller*, Basel 1976, v kateri postavlja t. i. blagovno teorijo intelektualnih storitev. Njeno bistvo je, da je »ratio iuris« pravic industrijske lastnine in avtorskega prava možnost njihovega gospodarskega izkoriščanja. V tedaj še neobjavljenem prispevku za Zbornik ob 25-letnici Instituta za uporedno pravo v Beogradu je napisal prispevek *Industrijska svojina i društveno uredjenje*, ki je bil v prevodu objavljen tudi v reviji Svetovne organizacije za industrijsko lastnino, v katerem je poglobljeje obdelal odnos industrijske lastnine do družbene ureditve, o katerem je govoril tudi že na znanstveni konferenci v Hallu, dne 16. in 17. septembra 1980, ki je obravnavala tematiko: znanstveni tehnološki dosežki in socialistično pravo.

Za mednarodno Enciklopedijo primerjalnega prava, ki jo pripravlja Max Plancks Institut für internationales und ausländisches Privatrecht v Hamburgu, je napisal okrog 200 tipkanih strani obsegajoč prispevek o *inovacijskem pravu socialističnih držav*. Prispevek je pomembno delo in v določenem smislu sinteza avtorjevega dela na področju znanstvenih odkritij in prava industrijske lastnine.

S svojimi prispevki se je Stojan Pretnar vključil v leto inovacij (1975 do 1976). V zvezi s tem je v *Slovenija-Paralele*, št. 62/63 iz leta 1979, objavil prispevek *Inovacijski proces kot gibalno človekovega napredka in njegove odmevnosti v zakonodajah*, v katerem govori o inovacijskem procesu, ki teče od znanstvenih odkritij, izumov, izboljšav in tehničnih izpopolnitev do kompletne tehnologije. O problemu inovacij je Stojan Pretnar napisal za leto inovacij še druge prispevke,

objavljene v zborniku »Inventivna dejavnost v združenem delu«, v »Raziskovalcu« in v »Naših razgledih« (glej Bibliografija članov SAZU, Letopis za leto 1976, str. 265).

Stojan Pretnar je v zborniku »Problemi attuali del diritto industriale«, Milan 1977, objavil referat *La Crise de l'Union de Paris*, kjer ugotavlja, da razvoj industrijske lastnine in sploh tehnologije povzroča globoko razliko v ustvarjanju in razporeditvi bogastva med deželami.

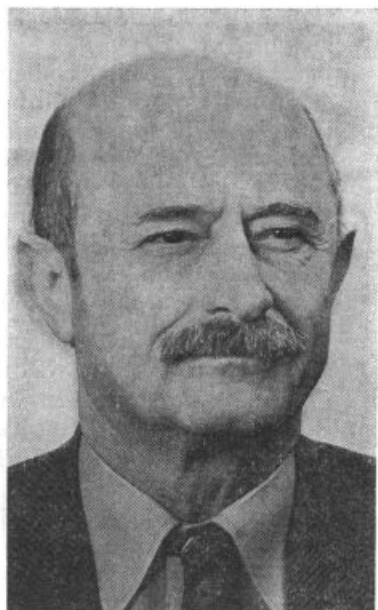
V letu 1979 je Stojan Pretnar za Univerzitetni svet Univerze v Ljubljani priredil *Teze o vlogi in pomenu intelektualnih stvaritev in posebej inovacij v univerzitetnem študiju*. Zelo se je angažiral v diskusiji o temeljnih izhodiščih za novo zakonsko ureditev pravnega varstva industrijske lastnine, v Naših razgledih 1978, št. 13, pa je poročal o *Konvenciji o mednarodni registraciji znanstvenih odkritij*. V letu 1975 se je udeležil kot član jugoslovanske delegacije kongresa Mednarodnega združenja za industrijsko lastnino v San Franciscu; mednarodnega simpozija v Parizu, ki ga je organizirala Zveza fabrikantov, z referatom *Marques et droit économique*; januarja 1980 posvetovanja v Ženevi, ki je bilo posvečeno ureditvi pravnega varstva folklorne v nacionalnih in mednarodnih okvirih.

S področja širšega gospodarskega prava je treba omeniti: sodelovanje Stojana Pretnarja na devetem Osthandels-Fachseminar aprila 1976, na katerem je imel referat *Ausländische Kapitalanlagen in Jugoslawien*; razpravo *Pravna in organizacijska struktura transnacionalnih podjetij*, objavljeno v Zborniku znanstvenih razprav 1978; članek *Les conditions générales des Contrats Commerciaux en Droit Yougoslave* v zborniku pod naslovom »Liber amicorum«, posvečenem Frideriku Eismannu.

Njegov prispevek o *pravni znanosti v Jugoslaviji* je objavljen v knjigi *La scienza del diritto nell' ultimo secolo*, M. Rotondi, Inchieste di diritto comparato, Padova 1976.

Ob 70-letnici je Stojan Pretnar dobil Kidričevo nagrado za življenjsko delo na področju prava industrijske lastnine in bil odlikovan z redom dela z rdečo zastavo.

Skupščina SAZU ga je dne 24. aprila 1981 izvolila za rednega člana.

Aleksander Bajt

je bil rojen 27. 2. 1921 v Ljubljani. Diplomiral je leta 1943 na Pravni fakulteti v Ljubljani. Tu si je pridobil tudi doktorat ekonomskih znanosti. Izpopolnjeval se je leta 1954 na Institut Universitaire d'Etudes Européennes v Torinu (Italija), 1959 na Departement of Applied Economics v Cambridgeu (Anglija), v letih 1959/1960 pa je bil v ZDA (Cornell University of California, Berkeley in Massachusetts Institute of Technology, Cambridge, Mass.).

Aleksander Bajt je bil po demobilizaciji (od novembra 1945) direktor tovarne nogavic Polzela (1945—46), bil je komercialni in računovodski direktor Direkcije za tekstilno industrijo SR Slovenije (1946—47), načelnik oddelka za cene ministrstva industrije in rudarstva LRS. Delal je v Generalni direkciji tekstilne in usnjarske industrije LRS in v Upravi za cene pri ministrstvu za finance LRS. Od aprila 1951 je delal na Pravni fakulteti, nazadnje kot redni profesor za politično ekonomijo, sedaj pa je predstojnik Ekonomskega inštituta Pravne fakultete, ki ga je on ustanovil in ki je od leta 1970 samostojna organizacija združenega dela. Bil je prodekan (1961/62 in 1962/63) in dekan pravne fakultete (1963/64 in 1964/65).

Aleksander Bajt je izredno ploden ekonomski pisec, njegova bibliografija obsega 30 samostojnih publikacij, 84 večjih znanstvenih razprav in 71 krajših člankov, več kot 40 znanstvenih razprav je objavljenih v tujih jezikih (angleškem, francoskem, italijanskem in češkem). Bibliografija njegovih del je v arhivu SAZU.

V začetku njegovega znanstvenega delovanja je bilo težišče njegovega dela Marxova teorija vrednosti in teorija reprodukcije. S tega področja je njegova doktorska disertacija *Marxov zakon vrednosti* in učbeniki politične ekonomije (*Politična ekonomija kapitalizma*, I. izdaja, Ljubljana 1958, II. izdaja, Ljubljana 1962, *Temelji politične*

ekonomije, I. izdaja, Maribor 1961, II. izdaja, Ljubljana 1963, *Uvod v politično ekonomijo*, Ljubljana 1965 in 1972). Tako v disertaciji kot v učbenikih Aleksander Bajt ubira samostojno raziskovalno pot in prihaja do originalnih in znanstveno pomembnih rezultatov. Delo *Uvod v politično ekonomijo* je originalen in uspešen prispevek k jugoslovanski ekonomski teoretični misli; v njem je pokazal široko ekonomsko kulturo, poznavanje marksistične ekonomske teorije in sodobne ekonomske literature. Posebno uspešen je pri vzpostavljanju zveze med teorijo in gospodarskimi dogajanjem, kar mu je omogočilo, da je teoretične kategorije in procese pokazal ob analizi odnosov in procesov, ki nastajajo v naši socialistični stvarnosti.

V sklop del, ki uspešno povezujejo marksistično teorijo in analizo s konkretnimi gospodarskimi gibanji, spadata tudi monografski deli *Produktivnost rada i društveno-ekonomski uslovi njenog povećanja*, Beograd 1960, in *Raspodjela nacionalnog dohotka i sistem ličnih dohodaka u našoj privredi*, Beograd 1962. V kasnejših delih, zlasti v knjigah *Osnove ekonomike*, Zagreb 1967, *Osnove ekonomske analize i politike*, Zagreb 1979, si je Aleksander Bajt zastavil drugačno nalogo: študentom ekonomije dati tako teoretično znanje, da bi mogli doumeti temeljne zakonitosti in gospodarska gibanja pri nas. V okviru tega koncepta je sistematično podal temeljne kategorije družbenega procesa proizvodnje, kriterije in organizacijo gospodarskega odločanja, temeljne elemente teorije menjave (s teorijo ponudbe, povpraševanja, cene in oblik konkurence), splošne teorije proizvodnje, teorije razdelitve in mehanizma denarnega gospodarstva. Tudi za ta dela je značilen nekonformističen pristop k reševanju ekonomskih problemov.

V okviru Ekonomskega inštituta Pravne fakultete je Aleksander Bajt s svojimi sodelavci prišel do vrste teoretičnih in praktičnih rešitev za tekoča ekonomska gibanja in dal niz dragocenih sugestij za konkretno ekonomsko politiko.

Za delo Aleksandra Bajta je značilno povezovanje teoretičnih raziskav z analizo empiričnih gibanj in visoka znanstvena vrednost njegovih del, kar mu daje velik ugled med ekonomisti. Praktičen pomen njegovih del je v tem, da v njih raziskuje, kako izboljšati funkcioniranje samoupravnega gospodarstva Jugoslavije.

Kot profesor je predaval v Ljubljani, na Višji pravni šoli v Mariboru (1960—61) in na podiplomskem študiju ekonomske teorije na Ekonomski fakulteti v Ljubljani. Imel je cikel podiplomskih predavanj v Tremezzu (1967) in Benetkah (1968) in je občasno predaval na številnih domačih in tujih fakultetah.

Sodeloval je na številnih mednarodnih in domačih posvetovanjih, skoraj vedno z referati.

Bil je član in predsednik Ekonomskega sveta Izvršnega sveta SR Slovenije (1965 in 1980/81), član Zveznega ekonomskega sveta in zunanji svetnik Izvršnega sveta SR Slovenije.

Odlikovan je bil z redom dela z zlatim vencem (1971).

Skupščina SAZU ga je dne 24. aprila 1981 izvolila za dopisnega člana.

Emilijan Cevc

je bil rojen 5. septembra 1920 v Kamniku. Po maturi 1940. leta je študiral umetnostno zgodovino na ljubljanski Filozofski fakulteti in diplomiral leta 1946. Po osvoboditvi je imel razne zadolžitve, bil leto dni tudi kustos Narodne galerije, po organizaciji inštitutov na SAZU pa je postal leta 1950 asistent pri Sekciji za zgodovino umetnosti Inštituta za zgodovino SAZU. Leta 1952 je bil promoviran za doktorja na podlagi disertacije o srednjeveški skulpturi Slovenije. Študijsko se je izpopolnjeval v ZR Nemčiji, Avstriji in Italiji. V letih 1962—63 je študiral kot štipendijat A. v. Humboldtove ustanove v Münchnu pri prof. dr. Theodorju Müllerju, enem glavnih strokovnjakov za srednjeevropsko gotsko kiparstvo. Leta 1955 je postal strokovni sodelavec, leta 1958 znanstveni sodelavec, leta 1968 znanstveni svetnik. Po smrti akad. dr. Franceta Steleta in po osamosvojitvi dotedanjih sekcij Inštituta za zgodovino SAZU leta 1972 je postal upravnik inštituta, ki nosi danes ime Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta SAZU.

Celotna bibliografija Cevčevih objav do leta 1975 je pristopna javnosti po publikaciji Biografije in bibliografije znanstvenih in strokovnih sodelavcev Slovenske akademije znanosti in umetnosti, Ljubljana 1976, za poznejša leta pa v Letopisih SAZU. Najnovejša rokopisna bibliografija navaja sedem samostojnih publikacij in prek sto razprav in člankov iz stroke, ne navaja pa objav v dnevnem tisku in sodelovanja v leksikonih in enciklopedijah.

Prvo pomembnejše Cevčevo znanstveno delo je njegova doktorska disertacija *Srednjeveška plastika na Slovenskem*, pionirsko delo o temi, ki je bila dotlej popolnoma neobdelana; Cevc ni odkril samo velikega števila dotlej neznanih umetnin, ampak je gradivo tudi kronološko uredil, analiziral in prikazal v logični stilski razvojni liniji.

K tej tematiki se je vračal v svojih knjigah *Gotsko kiparstvo*, Lj. 1967, in *Poznogotska plastika na Slovenskem*, Lj. 1970, s področja baroka pa je prispeval nekaj študij o ljubljanskih baročnih kiparjih. V svoji najnovejši monografiji *Plastika med gotiko in barokom* pa obravnava okrog 400 spomenikov od konca 15. do prve tretjine 17. stoletja, razlikuje predreformacijsko razdobje, reformacijsko razdobje in poreformacijski prehod k baroku, rešuje problem renesančne umetnosti na Slovenskem in razlikuje vplive italijanske renesanse, nemške gotike in ogrskih renesančnih vplivov, pri čemer upošteva tudi položaj v sosednjih deželah.

Kiparstvo je glavno, niti približno pa ne edino področje Cevčevega raziskovanja. Študiral je freske in Valvasorja, slikarstvo 17. stoletja na Slovenskem, v novejši dobi pa posebno slikarje prve polovice 19. stoletja in impresioniste, pisal pa je tudi o današnjih slikarjih. Zanimale so ga panjske končnice in sploh kmečka umetnost alpskega prostora, o kateri je napisal več razprav. V nekaterih razpravah je posegel v arheologijo in ob študiju stare arhitekture dal svoj prispevek k vprašanju kontinuitete z antiko in zgodnjim srednjim vekom.

Težišče njegovega raziskovanja je v kiparstvu, vendar je kot raziskovalec posegel tudi v vse druge vrste likovne umetnosti, v etnologijo in arheologijo, časovno pa sega področje njegovega dela od zgodnjega srednjega veka ali celo od antike do našega stoletja; v teh ozirih je edinstven med današnjimi slovenskimi umetnostnimi zgodovinarji. Zato je mogel dati celotno sliko od dobe naselitve Slovencev do impresionizma v svoji knjigi *Slovenska umetnost*, Ljubljana 1966; ta knjiga je pisana popularno, vsebuje pa mnogo novega in je edina knjiga te vrste po Steletu. Njegov pristop je umetnostnozgodovinsko-geografski, v tem oziru sledi svojemu učitelju Fr. Steletu, ki je uveljavil to metodo kot primerno za slovensko umetnostno zgodovino. E. Cevc je delal pri Umetnostnozgodovinskem društvu, pri uredništvih in strokovnih svetih, udeleževal se je kongresov in znanstvenih sestankov doma in v tujini, vzdrževal je stike z znanstvenimi ustanovami in publikacijami v tujini, posebno pomemben pa je njegov delež pri raznih razstavah. Posebej naj omenimo, da je soavtor za jugoslovansko področje pri novi izdaji *Thieme-Beckerjevega Künstlerlexikona* in da je sodeloval pri veliki razstavi *umetnosti narodov Jugoslavije* v Parizu leta 1971 in pri kölnski razstavi *Die Parler und der schöne Stil 1350—1400* leta 1978. Dr. E. Cevc je danes eden najpomembnejših jugoslovanskih umetnostnih zgodovinarjev, njegovo delo ima seveda poseben pomen za umetnostno zgodovino Slovenije, njegove publikacije in delo pa so priznani tudi v tujini.

Skupščina SAZU je dne 24. aprila 1981 izvolila dr. E. Cevca za dopisnega člana.

Zdravko Mlinar

se je rodil 30. 1. 1933 v Zireh. Leta 1958 je diplomiral na Pravni fakulteti v Ljubljani. Od 1958 do 1960 je študiral sociologijo na podiplomskem študiju Inštituta društvenih nauka v Beogradu. V letu 1963 se je študijsko izpopolnjeval na London School of Economics and Political Sciences, koncem tega leta si je pridobil naslov magistra družbeno-političnih znanosti na Pravni fakulteti v Ljubljani, kjer si je leta 1967 pridobil doktorat družbeno-političnih znanosti. Leta 1968 je bil izvoljen za izrednega profesorja za sociologijo lokalnih skupnosti na takratni Visoki šoli za sociologijo, politične vede in novinarstvo v Ljubljani. Leta 1974 je bil izvoljen za rednega profesorja za sociologijo lokalnih skupnosti na Fakulteti za sociologijo, politične vede in novinarstvo. Od leta 1976 je predstojnik Centra za raziskovanje lokalnih skupnosti in delovnih organizacij ter predstojnik seminarja za socialno delo na FSPN. Njegovo osrednje znanstveno in pedagoško področje je sociologija lokalnih skupnosti.

Doslej je objavil 19 samostojnih publikacij, od teh 3 v tujini, kjer nastopa pri dveh kot soavtor, 106 razprav, študij in sestavkov, od teh 22 v tujem tisku. V poročilu so podrobneje analizirana nekatera njegova novejša dela. Bibliografija del je v arhivu SAZU.

V delu *Urbanizacija, urbanizem in sociologija*, FSPN, Ljubljana 1978, Zdravko Mlinar s sociološkega vidika obravnava proces urbanizacije in prostorsko-družbenih sprememb kot tudi protislovja, do katerih prihaja v zavestnem načrtnem usmerjevanju teh procesov, še zlasti v kontekstu socialistične družbe. S poglobljeno sociološko analizo razkriva različne vidike dehumanizacije človekovega bivalnega okolja in tako presega ustaljene okvire tehnicističnega in subjektivističnega delovanja pri gradnji mest in stanovanjskih naselij. V knjigi »The Social Ecology of Change — From equilibrium to De-

velopment« (Sage Publ., 1978) je kot sourednik v razpravi *A Theoretical Transformation of Social Ecology* podal svojo zamisel temeljne teoretične preobrazbe socialne ekologije kot sociološke discipline. V tem delu je dal vrsto izvirnih zamisli, ki jih je predstavil sociologom v mednarodnem merilu in s pomočjo marksistične dialektike prispeval k teoretični preusmeritvi socialne ekologije.

V delu *The Development Logic of Social Systems*, Sage 1978, je kot soavtor poskušal razkriti nekatere splošne pravilnosti razvojnih procesov. Različno od teorije faktorjev in pozitivističnega obravnavanja vzročno-posledičnih odnosov to delo ni usmerjeno k iskanju posameznih vzrokov družbenih sprememb, temveč pojasnjuje razvojno dinamiko kot splet medsebojnih odvisnosti v toku časa. Pri tem uvaja jasno razlikovanje med rastjo in razvojem.

Delo *Sociološko raziskovanje razvojnih procesov-sprememb in razvoj v teritorialno-družbenih skupnostih*, FSPN, Ljubljana 1978, je nastalo kot rezultat Mlinarjevih preučevanj značilnih tematskih sklopov, ki vzpostavljajo povezavo med splošno marksistično teorijo globalnodružbenega razvoja in konkretnim empiričnim raziskovanjem razvojnih procesov v današnjih razmerah.

V publikaciji *Preoblikovanje krajevnih skupnosti v Ljubljani*, Ljubljana 1979, je podal rezultate svoje sociološke analize prostorske in družbeno-politične preobrazbe krajevnih skupnosti. S tem delom je s sociološkega zornega kota obogatil vsebino konkretne politične akcije in prispeval k preseganju pragmatičnega in normativno institucionalnega obravnavanja krajevnih skupnosti.

V bibliografiji so navedene tudi raziskave, pri katerih je sodeloval kot avtor ali soavtor, zlasti nekaj večjih mednarodnih primerjalnih raziskav.

Zaradi svojega teoretičnega in empiričnega raziskovalnega dela je Zdravko Mlinar danes priznan strokovnjak na področju sociologije lokalnih skupnosti tako doma kakor v tujini. Je član uredniških odborov oziroma svetov uglednih domačih in tujih družboslovnih revij in opravlja tudi pomembne funkcije v Mednarodni sociološki asociaciji (International Sociological Association): je podpredsednik njenega raziskovalnega komiteja za socialno ekologijo, podpredsednik raziskovalnega komiteja za urbani in regionalni razvoj in član raziskovalnega sveta.

Skupščina SAZU ga je dne 24. 4. 1981 izvolila za dopisnega člana.

Vladislav Brajković

je bil rojen leta 1915 v Kninu. Po maturi se je vpisal na Pravno fakulteto v Beogradu, ki jo je zaključil z odličnim uspehom leta 1927. Študij je nato nadaljeval v Aix-en-Provence (Aix-Marseille) in ga zaključil leta 1953 z doktoratom na podlagi disertacije o zgodovinskem razvoju pomorskega zasebnega prava ob jugoslovanski obali. Svojo akademsko kariero je začel na Pravni fakulteti v Subotici, najprej kot privatni docent in kasneje docent, in jo je nadaljeval leta 1941 na Pravni fakulteti v Zagrebu, najprej kot izredni in od leta 1945 kot redni profesor za pomorsko in splošno transportno pravo, kjer je ostal vse do upokojitve. V času NOB je ves čas sodeloval v odporu. V letu 1961 je postal dopisni član Jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti v Zagrebu, leta 1968 pa je bil izvoljen za rednega člana. Je tudi član Črnogorske akademije znanosti in umetnosti.

Njegov znanstveni opus obsega okoli 200 del, knjig, znanstvenih razprav in člankov v domačem jeziku in tudi v angleščini, francoščini, holandsščini, poljščini in grščini. Z njimi je utiral pota pomorskemu pravu v naši državi in posebej v naši samoupravni socialistični ureditvi.

Njegovo delo je vseskozi pionirsko. Že njegova doktorska disertacija je kritično raziskovalno delo o zgodovini pomorskega prava naših obal do začetka 19. stoletja. Prva v Jugoslaviji je leta 1937 izšla njegova monografija *Medjunarodna konvencija za zaščito ljudskega života na moru*, s katero je uvedel še sedaj veljavno strokovno terminologijo. V krajših razpravah (*Jednoobraznost ili raznoobraznost pravnog poretka u saobraćaju*, 1939 in *Pravni problemi robnog*

transporta voda-kopno-more, 1970) se prvi zavzema za unifikacijo celotnega transportnega prava s posebnim ozirom na razvoj tehnologije in ekonomike transporta. Delo *Problem pomorskega zakonika ili zakonika o plovidbi* (1948) je prvi teoretično utemeljen predlog za uvedbo zakona o plovidbi v našem novem pravnem sistemu. V več delih, zlasti v obširnejši študiji *Problem brodarja i njegove odgovornosti de iure condendo* (1951) obravnava pravni status in odgovornost ladjarja kot enega od najpomembnejših problemov. Obširna monografija *Medjunarodno transportno pravo* je v naši znanstveni literaturi prva sistemska obdelava raznih vrst blagovnega transporta s stališča mednarodnega prava in domače zakonodaje. Pojav nuklearne energije in njene uporabe v pomorskem transportu je izzvala pozornost Vladislava Brajkovića, ki mu je posvetil več krajših monografskih razprav. Bil je tudi pobudnik in organizator posebne konference organizacije za pomorsko pravo, ki je sprejela načrt Konvencije o odgovornosti podjetnika-ladjarja za nuklearno škodo. Vladislav Brajković ima tudi pomembne zasluge za sodobno pomorsko zakonodajo nove Jugoslavije. Pod njegovim mentorstvom so bili v okviru Jadranskega inštituta v Zagrebu pripravljene vsi naši novi predpisi s področja pomorskega prava. Tu je treba omeniti, da je bil eden od ustanoviteljev tega inštituta in od leta 1966 tudi predsednik Sveta inštituta.

Vladislav Brajković je tudi urednik revij s področja pomorskega prava: »Vjesnika Jugoslovanskega združenja za pomorsko pravo«, »Zbornika za pomorsko pravo« in publikacij Jadranskega inštituta v Zagrebu »Uporedno pomorsko pravo i pomorska kupoprodaja«.

Velik je njegov delež pri Jugoslovanski pomorski enciklopediji, kjer je deloval ne samo kot urednik, marveč tudi kot avtor mnogih gesel, v katerih je zajeta tematika pomorskega prava.

Izredno bogata in plodna je njegova aktivnost v družbenih in strokovnih organizacijah. Od leta 1951 je član stalnega odbora vodilne mednarodne organizacije za pomorsko pravo, od 1969 do 1973 pa je bil njen podpredsednik. Je častni član Jugoslovanskega udruženja za pomorsko pravo, katerega dolgoletni predsednik je bil, častni član Društva za proučevanje in napredek pomorstva, ki mu je bil predsednik v letih 1972—1974, častni član društev prometnih inženirjev in tehnikov Jugoslavije in SR Hrvatske in Kluba pomorcev v Splitu, admiral Bokeljske mornarice.

Kot ekspert je sodeloval v sestavi naše delegacije na mirovni konferenci z Italijo leta 1946 in bil večkrat vodja ali član naših delegacij na diplomatskih konferencah s področja pomorskega in transportnega prava. Bil je član pravnega sveta Zveznega izvršnega sveta in član pravnih strokovnih svetov SR Hrvatske in SR Črne gore.

Na svojem področju spada Vladislav Brajković med vodilne osebnosti v svetu in je član številnih mednarodnih strokovnih ter znanstvenih institucij in organizacij, med katerimi je treba naštetih zlasti

Académie de Marine, Paris; Académie de Sciences, Arts et Belles Lettres d'Aix, Aix Marseille; American Society of International Law; Institut International pour l'Unification du Droit Privé, Rim; International Law Association, London; Société de Législation comparée, Paris; Centro Internazionale di Studi Giuridici sulla Circolazione stradale, Mantova; Société Européenne de Culture, Venezia; arbiter na seznamu arbitrov Mednarodne trgovinske arbitraže pri Mednarodni trgovinski zbornici v Parizu.

O mnogih priznanjih doma in v svetu je dovolj povedano že v doslej navedenih podatkih, iz katerih je razviden lik osebnosti, kot je prof. Brajković, vendar je treba ob zaključku navesti, da je prof. Brajković za vse svoje življenjsko delo in velikanske zasluge prejel leta 1977 nagrado AVNOJ in da je bil odlikovan z redom dela z rdečo zastavo in redom republike s srebrnim vencem.

V Franciji je bil odlikovan z imenovanjem za Chevalier d'ordre du Mérite Maritime, ki se podeljuje samo za izredne zasluge za pomorstvo v svetu.

Skupščina SAZU je dne 24. aprila 1981 izvolila Vladislava Brajkovića za zunanjega dopisnega člana.

Vasa Čubrilović

je bil rojen v Bosanski Gradiški 14. 1. 1897. Zaradi sodelovanja v gibanju bosanske nacionalnorevolucionarne mladine je bil izključen iz gimnazije v Tuzli, prešel na gimnazijo v Sarajevu, sodeloval pri sarajevskem atentatu in bil obsojen na 16 let ječe. Ob zlomu Avstro-Ogrske je bil novembra 1918 izpuščen iz ječe, dokončal gimnazijo in nato študij zgodovine na filozofski fakulteti v Beogradu z diplomo leta 1922. V naslednjih letih je bil suplent in profesor na raznih gimnazijah, leta 1929 je v Beogradu doktoriral in začel delati pri seminarju za občo zgodovino novega veka na beograjski filozofski fakulteti. Leta 1934 je postal docent, leta 1939 pa izredni profesor. V času okupacije je bil od 3. julija 1941 do konca leta 1941 v zaporu gestapa, nato do decembra 1942 v koncentracijskem taborišču na Banjici, v začetku leta 1943 pa je bil upokojen. Po osvoboditvi je bil reaktiviran, novembra 1947 je postal redni profesor za zgodovino narodov Jugoslavije v novem veku in opravljal to funkcijo do upokojitve ob svoji sedemdesetletnici leta 1967. Vzporedno je bil od aprila 1945 do aprila 1951 tudi minister zvezne vlade. Leta 1961 je postal redni član SANU, kjer je opravljal funkcije tajnika oddelka historičnih ved (1971 do 1977), direktorja Balkanološkega inštituta (1968—1977), od leta 1977 pa je izvoljeni član predsedstva SANU. Leta 1961 je bil izvoljen za dopisnega člana JAZU, leta 1969 za dopisnega člana ANU BiH, leta 1976 za rednega člana ANU Črne gore, isto leto pa tudi za inozemskega člana AN SSSR. Leta 1969 je prejel sedmojuljsko nagrado.

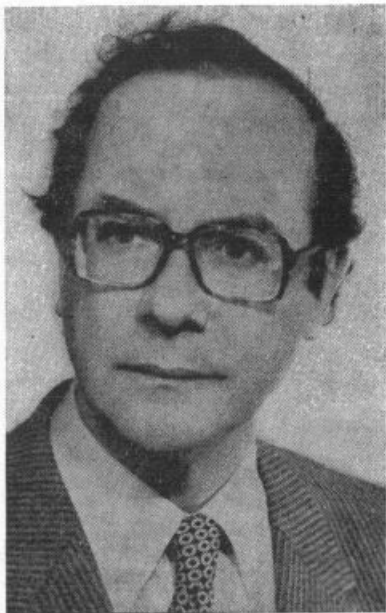
Bibliografija objav Vase Čubrilovića je zelo obsežna; ob njegovih osemdesetletnici je revija *Balkanica VIII*, Beograd 1977, objavila članek R. Samardžića o njem in izbrano bibliografijo njegovih objav, ki

šteje 73 številik; druga bibliografija v Godišnjaku LXXXIV SANU za 1977 obsega 104 številke; vse to pa ni popolno že zato, ker se Čubrilo-
vićevo delo ni končalo ob njegovi osemdesetletnici. Čubrilo-
vić je preučeval predvsem zgodovino novega veka, zlasti dobe od približno sre-
de 18. stoletja dalje, le za nekatera vprašanja je segal bolj v pretek-
lost. Njegovo prvo večje znanstveno delo je disertacija o bosanskem
uporu 1875—1878; zgodovina Bosne, posebno v turški dobi, ga je zani-
mala vse življenje. Drugo področje njegovega dela je patriarhalna
družba s svojimi plemenskimi in vaškimi avtonomijami, z zadru-
go in ljudsko kulturo, ki ima po njegovem mnenju svojo predzgodovino,
nastane pa po propadu srednjeveških fevdalnih držav in po turških
osvajanjih; s tega vidika ga zanima posebej zgodovina Črne gore.
Preučeval je zgodovino moderne Srbije skupaj z njeno predzgodovino
od začetka propadanja moči Turčije proti koncu 17. stoletja. Za mo-
numentalno *Istorijo Beograda* (I—III, 1974) je bil njen glavni ured-
nik, urednik za 19. stoletje in avtor nekaterih poglavij.
Hrvatska zgodovina ga zanima predvsem s stališča zgodovine
jugoslovanskega problema; v tem okviru predstavlja zanimiv doku-
ment njegova *Politička prošlost Hrvata* (Beograd 1939). Te in
druge probleme je obravnaval v svoji knjigi *Istorija političke
misli u Srbiji XIX veka* (Beograd 1958), morda svoji najboljši publi-
kaciji, ki hoče predstavljati vodilno nit za razumevanje zgodovine
Srbije do leta 1941. Zgodovina Slovencev je Čubrilo-
vića vedno zani-
mala, v svojih publikacijah pa se je dotika le mimogrede, morda zato,
ker se ne čuti kompetentnega za izrekanje novih sodb, za katerimi
teži v svojih publikacijah.

Za Čubrilo-
vića je značilna težnja po sintezi, ne ustavlja se ob malen-
kostih. V svojih delih kombinira sliko političnega in vojaškega doga-
janja na terenu z analizo odnosov v sosednjih pokrajinah in politike
velesil, tako da pri njem ni ostre meje med narodno in občo zgodo-
vino. Verjame v napredek, vendar poudarja v preteklosti tisto, kar je
v njej pozitivnega. Tak odnos ima tudi do starejših raziskovalcev;
priznava jim, kar so napravili pozitivnega, vendar je kritičen do tiste-
ga, kar pri njih ne drži; absolutnih avtoritet zanj ni, vedno dela kri-
tično po virih.

Publikacije, ki so izšle kot njegove knjige in razprave, ne dajejo ce-
lotne slike o njegovem znanstvenem delu. V SANU je organiziral delo
za študij in izdajanje virov npr. za srbski upor in za narodnoosvobo-
ditelna gibanja na Balkanu v letih 1856—1878. Kot organizator in preda-
vatelj je sodeloval zlasti v zadnjih letih pri več znanstvenih sestankih,
potem pa kot urednik in avtor pri publikacijah o teh sestankih; teh
publikacij je bilo v letih od 1967 do 1977 pet, pri njih so večinoma
sodelovali tudi slovenski avtorji.

Skupščina SAZU je dne 24. aprila 1981 izvolila dr. Vaso Čubrilo-
vića za zunanjega dopisnega člana.

Ivo Supičić

se je rodil 18. julija 1928 v Zagrebu. Najprej je absolviral na pravni fakulteti in diplomiral na Muzički akademiji, oboje v Zagrebu. Nato je študiral muzikologijo na Sorbonni v Parizu in tam leta 1962 doktoriral. V letih 1960—1963 je bil znanstveni raziskovalec v Centre National de la Recherche Scientifique (Pariz). Leta 1964 je postal docent, leta 1970 pa profesor za zgodovino in sociologijo glasbe na Muzički akademiji v Zagrebu, kjer je v letih 1972—1980 vodil tudi Muzikološki zavod te institucije, od leta 1980 dalje pa vodi Zavod za muzikološke raziskave JAZU. V letih 1967—1968 se je izpopolnjeval na harvardski univerzi, po letu 1979 sodeluje kot gostujoči predavatelj pri muzikološki katedri univerze v Strasbourgu. Od 1973 dalje je izredni član JAZU, od 1978 dalje tudi tajnik Razreda za glasbeno umetnost in član predsedstva JAZU. Predaval je na številnih mednarodnih simpozijih in kongresih (npr. Rim 1962, Rotterdam 1968, Ljubljana 1967, Uppsala 1968, Berkeley 1977) in na raznih univerzah (npr. Bruxelles, Ljubljana, Strasbourg). Je glavni urednik revije *International Review of the Aesthetics and Sociology of Music* in član redakcije *Acta musicologica* ter *Zvuka*. Poleg tega je član več znanstvenih društev, tudi Mednarodnega muzikološkega društva, katerega podpredsednik je za razdobje 1977—1982.

Prof. Supičić se je kmalu zatem, ko je začel znanstveno delovati, iz zgodovine glasbe usmeril v estetiko in sociologijo glasbe, v dve področji, ki na jugoslovanskem prostoru prej obsežneje še nista bili razviti. Upoštevajoč historična izhodišča, se je v navedenih smereh koncentriral v vprašanja, ki se nanašajo na vlogo estetske funkcije glasbe in na razmerje med družbo ter glasbo raznih struktur in formacij. V raziskovanju in koncipiranju tekstov, ki so sledili, je pokazal temeljito obvladanje navedenih področij in izvirnost v iskanju

novih vidikov ter rešitev, pri čemer se je poslužil sodobnih muzikoloških prijemov. Z načinom obravnavanja problematike je vzbudil pozornost doma in izven domačih meja — tu in tam so pozitivno ocenili njegovo delo.

O obsežnosti in uspešnosti njegovega dela pričajo številni natiski, samostojni in v okviru periodike, ki je namenjena estetskim in sociološkim umetnostnim vprašanjem. Sem sodijo njegove knjige *La musique expressive* (Pariz 1957), 130 str., *Elementi sociologije muzike* (Zagreb 1964), 160 str., *Wstep do socjologii muzyki* (Warszawa 1969), 187 str., *Musique et Société* (Zagreb 1971), 203 str., in *Estetika evropske glazbe* (Zagreb 1978), 300str. Od mnogih njegovih razprav naj bodo omenjene *Savremeni slušalac i moderna muzika* (Zvuk 1956, št. 6), *La musique et les techniques de production* (Schweizerische Musikzeitung-SMZ 1961, št. 4), *Positive Musikwissenschaft und Wertprobleme der Musik* (Festschrift der Akademie für Musik und darstellende Kunst, Wien 1967), *Musicology in Yugoslavia* (Zvuk 1967, št. 77—78), *Formalizem in ekspresionizem v estetiki evropske glasbe* (Muzikološki zbornik-MZ 1967, št. 3), *Estetski pogledi u novijoj hrvatskoj muzici* (Arti musices-Am 1970, št. 1), *Aesthetics Views in Contemporary Croatian Music* (Am 1970), *Musique et expression* (SMZ 1970), *Matter and Form in Music* (International Review of the Aesthetics and Sociology of Music-IRASM 1970), *Sociology in Music* (IMS Report of the Xth Congress, 1970), *Expression and Form in Music* (IRASM 1971), *Sens and nonsens en musique* (IRASM 1972), *Zvok kot gradivo ali znak in smisel glasbe* (MZ 1973), *Suvremena estetika i umjetnička glazba* (Am 1975), *De music~ integritate Federika Grisogona-Bartolačića* (Zvuk 1972), *Glazba u djelu F. Grisogona* (Zbornik radova o F. Grisogonu, Zadar 1975).

Supičičevo znanstveno delo se giblje v razponu zgodovina-estetika-sociologija glasbe in predstavlja pomemben prispevek tem vejam tako v jugoslovanskem kot mednarodnem okviru. Avtor z njim vredno sodeluje v razvijanju teh disciplin.

Z delom, ki ga opravlja, prof. Supičič uspešno vpliva tudi na razvoj domačih muzikoloških kadrov, ki se posvečajo estetiki in sociologiji glasbe, kar pomeni širjenje muzikoloških prizadevanj na jugoslovanskem prostoru in skupno z drugimi rezultati tudi afirmacijo našega muzikološkega prispevka doma in v širšem prostoru. Tesno se veže prof. Supičič tudi s slovensko muzikologijo. To potrjujejo njegove razprave v MZ Ljubljanske FF in ciklusi predavanj s področja sociologije in estetike glasbe, ki jih ima občasno v okviru PZE za muzikologijo Filozofske fakultete. S slednjimi seznanja slušatelje in tudi širšo javnost s historično pogojenimi in aktualnimi problemi omenjenih področij ter tehtno dopolnjuje kompleksni študij muzikoloških disciplin na omenjeni instituciji. Skupščina SAZU je Iva Supičiča dne 24. aprila 1981 izvolila za zunanjega dopisnega člana.

Za podrobnejšo bibliografijo še gl. Riemann, Musik-Lexikon L-Z, suppl., 1975, 739 do 740; Muzička enciklopedija, 2. izd., zv. 3, 1977, 485.

Jaroslav Šidak

je bil rojen na Dunaju 4. januarja 1903 v češki družini, še kot predšolski otrok je prišel s starši v Zagreb in postal naturaliziran Hrvat. V Zagrebu je obiskoval osnovno šolo in klasično gimnazijo, nato pa na filozofski fakulteti dokončal leta 1926 študij zgodovine in zemljepisa in leta 1935 doktoriral. Po očetovi smrti je v času študija in še pozneje vzdrževal sebe in pomagal vzdrževati družino z igranjem klavirja in kot urednik mesečnika Jugoslavenski muzičar oz. Muzičar. Od 1934 do 1940 je bil srednješolski profesor v Senju, 1940—1941 pa v Zagrebu. Leta 1941 je bil na lastno prošnjo dodeljen kot član redakcije Hrvatske enciklopedije za sodelavca v Hrvatskemu leksikografskemu zavodu. Na podlagi predloga tedanjega dekana filozofske fakultete Ljudmila Hauptmanna je bil 1943 imenovan za docenta za hrvaško zgodovino. Leta 1945 je bil izvoljen za izrednega in leta 1953 za rednega profesorja za občo zgodovino novega veka na filozofski fakulteti v Zagrebu. Po smrti prof. Barade je 1958 prevzel katedro hrvaške zgodovine in ostal redni profesor do upokojitve leta 1973, v manjšem obsegu pa je predaval o zgodovini Hrvatov v 18. in 19. stoletju še do 1978 kot honorarni redni profesor.

Šidakovo objavljeno zgodovinsko delo je izredno obsežno. V tisku obstoji bibliografija njegovih objav do 1968 (Historijski zbornik XIX—XX, 1966—1967) in pa druga bibliografija, ki daje izbor iz prve in jo nadaljuje do vključno leta 1976 (Historijski zbornik XXIX—XXX, 1967—1977), medtem ko bibliografije za zadnja leta, ko je Šidak še vedno zelo aktiven, še nimamo; v celoti je njegovih objav okrog 500.

Predmet Šidakove doktorske disertacije, njegove sinteze iz leta 1940 in številnih drugih njegovih objav je problem srednjeveške »bosan-

ske cerkve«, ki naj bi bila samostojna cerkev med katoliškim zahodom in pravoslavnim vzhodom in naj bi ne bila patarenska; leta 1954 je to radikalno tezo umaknil, priznal koncepcijo Račkega o patarenstvu te cerkve kot okvir za bodoča raziskovanja, opozarjal pa na številna odprta vprašanja in se večkrat vračal k temu problemu, zadnjič še v knjigi leta 1975. V svojih razpravah in historiografskih študijah je posegal tudi v druga vprašanja zgodovine srednjeveške Bosne in hrvatske zgodovine pred 19. stoletjem; pisal je o hrvatsko-slovenskem kmečkem uporu leta 1573, o Juriju Križaniću, o zrinskofrankopanski zaroti, o deležu Hrvatov v Martinovićevi »jakobinski« zaroti in o zagrebškem višjem šolstvu. Najbolj pomembno področje Šidakovega dela predstavljajo pa njegove študije hrvatske zgodovine 19. stoletja; objave s tega področja začenjajo nekako z letom 1947, predstavljajo pa od konca petdesetih let do danes centralno področje njegovega dela. Pregled teh številnih objav nam je danes olajšan s tem, da je avtor izdal dve knjigi, ki vsebujeta deloma že prej objavljene razprave v dopolnjeni obliki, deloma so pa poglavja napisana na novo. To sta knjiga *Studije iz hrvatske povijesti XIX stoljeća* (1973), ki govori o jugoslovanski ideji v hrvaški politiki od ilirskega gibanja do leta 1914, o ilirskem gibanju samem, o nekaterih pomembnih osebnostih hrvaškega političnega življenja 19. stoletja, o položaju na Hrvaškem od Bachovega absolutizma do Kvaternikovega upora leta 1871 in o Stjepanu Radiću, in pa knjiga *Studije iz hrvatske povijesti za revolucije 1848 do 1849* (1979), ki govori o številnih spornih vprašanjih te dobe.

To široko področje zgodovinskih raziskovanj je omogočilo Šidaku sodelovanje pri sintetičnih delih. Bil je eden od avtorjev in član ožje redakcije I. knjige *Zgodovine narodov Jugoslavije*, ki je izšla 1953 v srbski, hrvatski in slovenski izdaji in sega do konca srednjega veka. Bil je eden od avtorjev II. knjige te zgodovine, ki je izšla v letih 1959 in 1960 in sega do konca XVIII. stoletja. Za knjigo *Nacionalni problemi v habsburški monarhiji*, ki jo je za mednarodni kongres historičnih ved v Stockholmu leta 1960 napisal Fran Zwitter ob sodelovanju Jaroslava Šidaka in Vase Bogdanova in je izšla v francoščini leta 1960, slovenska izdaja pa leta 1962, je J. Šidak preštudiral nacionalne probleme pri Hrvatih, Čehih in Slovaki, kar je predstavljalo podlago za te dele teksta, nekatere svoje pripravljalne študije pa je objavil posebej. V knjigi *Povijest hrvatskog naroda g. 1860—1914* (Zagreb 1968) je J. Šidak obdelal skoraj vso zgodovino Hrvatov do leta 1883, predvsem s stališča političnega razvoja. Široka zgodovinska razgledanost je omogočila Šidaku njegovo zelo dragoceno sodelovanje pri enciklopedičnih publikacijah, ki se začenja že s sodelovanjem pri Hrvatski enciklopediji, posebno važno pa je pri vsaki knjigi Enciklopedije Jugoslavije. Pomembno je njegovo sodelovanje pri pregledih razvoja jugoslovanske historiografije v razdobjih 1955—65 in 1965—1975, ki sta bila v francoščini in angleščini predložena mednarodnima kongresoma historičnih ved na Dunaju leta 1965 in v San Franciscu leta 1975.

Knjige in razprave, ki so izšle z njegovim imenom, pa še ne dajejo izčrpane slike o delu Šidaka kot zgodovinarja. Leta 1948 je bil ustanovitelj glavnega hrvatskega zgodovinskega časopisa Historijski zbornik in je njegov urednik od ustanovitve do danes, z izjemo letnika 1976—77, ki je izšel kot Šidakov zbornik ob njegovi 75-letnici. S svojim zelo vestnim uredniškim delom je vzgajal generacije hrvatskih zgodovinarjev. Bil je nekaj časa predsednik Povijesnog društva in predsednik koordinacijskega odbora zgodovinskih društev Jugoslavije, ki je pripravil prvi kongres zgodovinarjev Jugoslavije in ustanovil Zvezo zgodovinarjev Jugoslavije v Beogradu leta 1954.

Za Šidakovo delo je značilno prizadevno ugotavljanje, kaj moremo trditi z gotovostjo in katera vprašanja so še odprta. Mogoče je trditi, da je danes daleč najboljši poznavalec hrvatskega zgodovinoписа v celoti in eden od najboljših poznavalcev jugoslovanskega zgodovinoписа. Njegovi stiki s Slovenci segajo nazaj v njegova gimnazijska leta, pisal je v Sodobnost leta 1940, poznejši stiki s slovenskimi zgodovinarji pa se ne omejujejo na sodelovanje pri skupnih akcijah, ampak je sam sodeloval v slovenskih publikacijah in pritegnil slovenske zgodovinarje k sodelovanju pri publikacijah, ki izhajajo v Zagrebu. Predvsem je s svojim znanstvenim, uredniškim in vzgojnim delom v krogu jugoslovanskih zgodovinarjev že dolgo priznan za osrednjo osebnost sodobnega hrvatskega zgodovinoписа.

Skupščina SAZU je dne 24. aprila 1981 izvolila dr. Jaroslava Šidaka za zunanjega dopisnega člana.

Oton Berkopec

Znanstveni sodelavec Češkoslovaške akademije znanosti dr. Oton Berkopec je bil 5. februarja 1971 izvoljen za dopisnega člana SAZU (Letopis 22, 1972, 46—51). Izvolitev je bila utemeljena predvsem z obsežnim raziskovalnim delom rojaka, ki je večji del svojega življenja prebil v Pragi, pisal v obeh jezikih in objavljaj svoje razprave, članke, ocene in poročila tako v čeških kakor v slovenskih revijah, zbornikih, časopisih in v samostojnih publikacijah. Nič manj pa ni bilo že takrat poudarjeno izredno pomembno in zaslužno delo, ki ga je opravil dr. Oton Berkopec kot posredovalec med češko kulturo in zlasti književnostjo na eni strani in med slovensko in tudi jugoslovansko kulturo na drugi strani, kot prevajalec, pobudnik, ocenjevalec, pisec številnih uvodov in spremnih besed, bibliografskih pregledov, člankov o slovenskih problemih in ustvarjalcih za češke enciklopedije in podobno.

Vse to velja tudi za Berkopčevo delo zadnjega desetletja. V tem času je objavil novo vrsto znanstvenih razprav in strokovnih prispevkov s področja slovstvene zgodovine, portretov, ocen in poročil o novih tokovih ali imenih bodisi na Češkem ali pri nas. Med slovenskimi pisatelji, ki jih je predstavljal Čehom ne le z informativnimi sestavki, ampak tudi s kritičnim odmikom, so med drugimi Srečko Kosovel, Zofka Kvedrova, Prežihov Voranc, Oton Župancič, Josip Vidmar; nič manj pomembna pa niso imena čeških avtorjev, o katerih je pisal eseje za slovenske periodične publikacije: Karel Novy, Otto František Babler, Vilém Závada, František Langer, Josef Strnadel in še mnogi drugi. S priložnostnimi prispevki je sodeloval v kulturnih rubrikah mnogih dnevnikov, tako praških kakor tudi

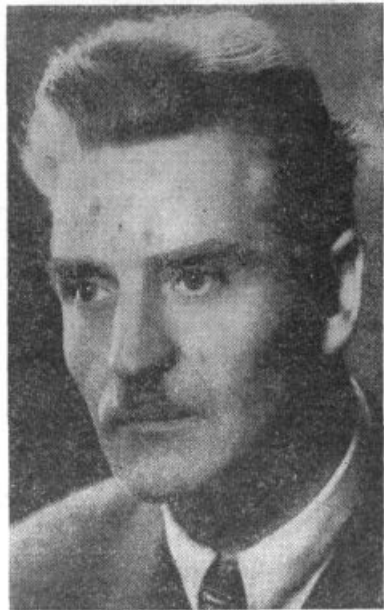
ljubljskih, zagrebskih in drugih (Práce, Lidová demokracie, Delo Vjesnik), tehtnejše in obsežnejše študije in članke pa je objavljaval v znanstvenih, strokovnih ali literarnih revijah, tako čeških (Slavia, Literární měsíčník itd.) kakor tudi domačih (Slavistična revija, Sodobnost, Dialogi, Naši razgledi itd.).

Po vrnitvi v domovino je sodeloval na obeh simpozijih ob stoletnici rojstva Otona Župančiča. Naslov njegovega referata na simpoziju, ki ga je priredila SAZU v sodelovanju z drugimi ustanovami, je bil *Oton Župančič in Čehi*, na drugem simpoziju, ki so ga priredili prevajalci v Novem mestu, prav tako 1978. leta, pa je podrobno obravnaval témo *Oton Župančič v čeških prevodih*. Oba referata sta bila tudi natisnjena. Župančičeva stoletnica mu je dala priložnost tudi za nove objave o slovenskem pesniku v češkem tisku, malo prej pa je ob Cankarjevi stoletnici poskrbel za podroben bibliografski popis njegovih prevodov v češki jezik. Tudi sicer je bila poglobljena Berkopčeva skrb v tem obdobju namenjena vezem med češko in slovensko oz. jugoslovansko kulturo: značilna primera sta njegovi študiji *Anton Aškerc a Čehi* in *Aleksa Šantić a česká literatura*. Najobsežnejši prispevek k osvetlitvi medsebojnih odnosov pa je iz tega obdobja objava *Aškercova pisma Čehom* (SR 1974). Ne gre samo za objavo Aškercjevih besedil in za komentarje; Berkopec je v obširnem uvodu razčlenil pesnikov odnos do drugih slovanskih kultur in predvsem do češke, o vsakem pisatelju ali uredniku, s katerimi je Aškerc kontaktiral, pa je napisal še posebno študijo (Jan Lego, Adolf Černý, Josef Karásek, Jaroslav Vrchlický in drugi) in tako iz vseh zornih kotov osvetlil Aškercovo odpiranje v takratno češko kulturno sfero. Tako lahko rečemo, da je Berkopčevo delo tudi v tem obdobju ohranilo vse značilnosti njegove znanstvene akribije in posredovalne vneme, čeprav mu bolezen v zadnjih letih preprečuje, da bi bile njegove objave tako številne kakor prej.

Ob sedemdesetletnici dr. Otona Berkopca je češki raziskovalec, njegov učenec in nadaljevalec njegovega dela dr. Jaroslav Pánek pripravil publikacijo *Dr. Oton Berkopec, Življenje in delo*, ki jo je izdala študijska knjižnica Mirana Jarca v Novem mestu. Avtor je v uvodni študiji, natisnjeni v slovenskem in češkem jeziku, zbral podatke o Berkopčevem življenju in ocenil pomen njegovega dela, jedro knjižnice, ki obsega 88 strani, pa je *Bibliografija za leta 1926—1975*. Ta popis zajema 638 enot in daje pregled Berkopčevega dela na najrazličnejših področjih: slavistika, knjižničarstvo, bibliografija; izvirno leposlovje; prevodi v slovenščino in češčino; uredniško delo.

Ob odhodu iz Prage 1977. leta je dobil dr. Oton Berkopec tudi dve priznanji za svoje življenjsko delo. Zveza čeških pisateljev mu je podelila medaljo za zasluge pri propagiranju češke literature v tujini, Češki literarni fond pa nagrado za pomembno sodelovanje pri poglobljanju odnosov med češko literaturo in literaturo narodov Jugoslavije.

Skupščina SAZU ga je dne 24. aprila 1981 izvolila za svojega rednega člana.

Janko Jurančič

A. Dela na področju slovenske in srbskohrvaške lingvistike.

Janko Jurančič se je razvil v enega izmed najboljših poznavalcev slovenske in srbskohrvaške leksikološke problematike. Že pred izvolitvijo za dopisnega člana se je krepko uveljavil kot predsednik glavnega uredniškega odbora pri Slovarju slovenskega knjižnega jezika v Inštitutu za slovenski jezik SAZU, kjer pripravljajo sedaj že četrto knjigo. Izšel pa je tudi njegov nov obsežen *Slovensko-srbskohrvaški slovar*, ki je dopolnilo *Srbskohrvaško-slovenskemu slovarju*, do sedaj daleč najboljšemu in uporabnemu slovarju za medsebojno distanciranje obeh sorodnih jezikov.

V slovensko in srbskohrvaško leksikologijo je vnesel marsikaj novega in s tem omajal tradicionalno prakso. Dvojezični slovarji, zlasti tisti s slovenskimi iztočnicami, se redno omejujejo samo na prevod gesla, brez sleherne dodatne informacije. Redki slovarji na relaciji slovenščina-srbohrvaščina in obratno spadajo med najbolj šibke. Pisali so jih avtorji, ki niso v zadostni meri znanstveno in praktično obvladali obeh jezikovnih področij.

Dr. Janko Jurančič je že v 1. izdaji *Srbohrvaško-slovenskega slovarja* 1955, ki mu je sledila izpopolnjena in znatno razširjena druga izdaja 1972, nakazal novo smer. Od prejšnjih slovarjev se razlikuje v metodi in v načinu obdelave gradiva. S pridom je uporabljal izkušnje, ki si jih je pridobil ob delu za *Slovar slovenskega knjižnega jezika*. Srbskohrvaška gesla so dosledno akcentuirana in pojasnjena s kvalifikatorji povsod, kjer ni mogoče navesti ustreznega slovenskega ekvivalenta. Še preciznejši je v tem oziru njegov *slovensko-srbskohrvaški del*, s posebnim poudarkom na naravi akcenta v obeh jezikih.

Dognanost, ki jo je avtor uvedel že v prvi izdaji in nato skozi desetletja dopolnjeval, so s priznanjem potrdili tudi hrvaški in srbski strokovnjaki. Prof. Ivšić, vodilni hrvaški lingvist, je v svojem seminarju opozarjal slušatelje na Jurančičeve rešitve akcentskih problemov. Za slovenskega uporabnika slovarja je precizna akcentuacija nadvse pomembna, saj na tem področju delamo največ napak. V zadnjih desetih letih, ko je nastajal Slovensko-srbskohrvaški slovar, se je dr. Jurančič intenzivno poglobljal tudi v leksikološke in semantične razlike in finese v obeh jezikih, za katere manjka izčrpnih predhodnih študij. To delo je vsaj deloma potekalo vzporedno z analizami, potrebnimi za Slovar slovenskega knjižnega jezika. Tudi ta se izogiba izumrlih in takih narečnih besed, ki se v knjižnem jeziku niso uveljavile, upošteva pa strokovno in znanstveno terminologijo, ki je nepogrešljiva v današnji živi rabi. Poleg knjižnega se uveljavlja tudi pogovorni jezik s številnimi izposojenkami, ki jih knjižni jezik odklanja. Ker se kriteriji vrednotenja vseh takšnih pojavov v obeh jezikih in sferah dokaj razlikujejo, mora avtor preciznega dvojezičnega slovarja opraviti kar precej pionirskega dela. O teh avtorjevih prizadevanjih pričajo tudi razprave, objavljene v zadnjih letih v slovenskih in tudi v srbskohrvaških publikacijah. Naj posebej opozorim na študiji *O pojmu narodni književni jezik kod Slovenaca, Hrvata i Srba i o njegovom nastanku* in *Naloge in dosežki panonske leksikografije*. Avtor, ki je sam doma z vzhodnega štajerskega jezikovnega področja, se v svojem življenjskem delu vedno vrača s poglobljenimi kriteriji k eni, na obeh straneh jezikovne meje enako kočljivi temi. Med kajkavsko in međimursko, prekmursko in vzhodno štajersko leksiko je toliko skupnih, težko deljivih pojavov, da predstavljajo tako za historično kakor za sodobno leksikologijo posebno področje, ki ga znanstveno zanimanje ne more in ne sme v nedogled zanemarjati.

V zadnjih letih je Jurančič k svojim obravnavam pritegnil tudi antroponimijo. V razpravah *O priimkih pri Južnih Slovanih* in *O jeziku in priimkih na obeh straneh slovensko-hrvaške meje v Panoniji* se loteva problematike, ki se je tako Slovenci kot Hrvatje pretirano izogibamo.

B. Delo na srbskohrvaškem jezikoslovnem področju

Iz obsežne dejavnosti prof. J. Jurančiča, ki se tiče srbskohrvaškega jezika, so znana v prvi vrsti njegova leksikografska dela: *Srbsko-hrvatsko-slovenski slovar* (1. izd. 1955. 2. izd. 1972) ter dva manjša trijezična slovarja italijanskega, slovenskega in srbskohrvaškega jezika (Bologna, 1966).

Srbskohrvatsko-slovenski in *Slovensko-srbskohrvatski slovar* predstavljata doslej najboljšo realizacijo na področju vzajemnih slovarjev obeh jezikov. Šele ti dve deli sta definitivno pometli z diletantizmom in improvizacijami, ki so od vsega začetka vladali na tem področju. Ta dva slovarja sta napisana solidno in studiozno, z velikim poznavanjem leksikografskih metod in širokim načinom obdelave materiala, o katerem so podana bogata sporočila. Težišče je na živem, uporabnem jeziku, vključujoč semkaj tudi terminologijo

najrazličnejših strok, hkrati pa tudi žargonske besede »najsodobnejše« generacije kot tudi vsakdanji pogovorni jezik. Ob geslih so gramatični podatki o besedah in informacije o tujkah in njihovi etimologiji (ki jo je v mnogo primerih ugotovil avtor sam). Prav tako so podane informacije o pripadnosti besede določeni posebni leksično-stilni plasti, če gre za tak primer (zastarela, narečna, vulgarna ipd. beseda). Kakor slovenski tako je tudi srbskohrvaški leksični material ves akcentuiran. Gramatično težjim geslom so dodane ključne sklanjatvene in spregatvene oblike. Srbskohrvaška leksika se uporablja na zelo prostranem ozemlju. Zato so v njej nastali veliki razločki. Avtor upošteva različne reflekse jata, hkrati pa tudi razlike, ki so rezultat različnega zgodovinskega razvoja v posameznih pokrajinah (srednjeveške države zahodnega in vzhodnega fevdalizma, tri religije oz. tri kulturne sfere, soseščina z različnimi narodi in njihovi jezikovni vplivi). Avtor se ozira na sintaktične in frazeološke pojave. Prikazano je, kako beseda živi v stavku, podane so številne stalne fraze. S temi deli je avtor močno zadolžil ne samo znanost, temveč tudi samobitne kulture naših narodov, kajti najpomembnejši instrument v kontaktiranju med različnimi kulturami so ravno slovarji. Na tem področju je naš avtor ustvaril dela, ki so preseгла in obrezpredmetila vse drugo, ker eksistira na tem področju.

Iz večdesetletnega študija leksične problematike rezultira Jurančičeva pomembna študija *O strukturi leksike v srbskohrvatskem in slovenskem jeziku* (Razprave SAZU, II. razreda, 1970, 248—292), ki nam daje presek teh dveh leksičnih fondov v perspektivi njenega porekla. Pri tem avtor zelo uspešno odkriva kulturno historično ozadje pojavljanja različnih leksičnih plasti in številnih raznovrstnih procesov regionalne diferenciacije na srbskem in hrvaškem ozemlju.

Zelo pomembna je tudi njegova knjiga *Biografije ali žitja srbskih srednjeveških vladarjev in arhiepiskopov* (Mlad. knjiga 1975), ki slovenski publiki na lep in znanstveno utemeljen način prezentira najpomembnejša dela srednjeveške srbske književnosti. Tudi to delo je prispevek k poznavanju in medsebojnemu razumevanju naših narodov. Enak prispevek podaja prof. Jurančič s svojo udeležbo in predavanji na simpoziju »Znanstveni sestanek ob Vukovih dnevih« v Beogradu, skoraj vsako leto od 1972 dalje, v organizaciji Mednarodnega slavističnega centra Srbije. Njegova predavanja v diskusiji dobro odmevajo in visoko se cenijo njegova prizadevanja, ki se zrcalijo v sodelovanju na teh sestankih kakor tudi na simpoziju ob 150-letnici rojstva Đure Daničića (1975, SANU).

Kratek pregled o delu prof. Jurančiča kaže, da je ustvaril dela velike vrednosti in si pridobil izjemno velike zasluge za kulturno vzajemnost med narodi naše skupne domovine.

Skupščina SAZU ga je dne 24. aprila 1981 izvolila za svojega rednega člana.

Valentin Logar

S svojim dosedanjim delom se je profesor dr. Valentin Logar, dopisni član SAZU, uvrstil med najpomembnejše raziskovalce slovenskega jezika. Zgradil je trdno in znanstveno neoporečno osnovo sinhronične razčlenjenosti in tudi diahroničnega razvoja slovenskih narečij. Ko smo ga pred osmimi leti izvolili za dopisnega člana, je imel za seboj že bogato publicistično dejavnost. Dokazal je, da so bile predhodne raziskave narečij preveč ohlapne in posplošene, da bi omogočale precizen sintetični pregled. Z gostejšo, skrbno izbrano mrežo opazovalnih lokacij in s stalnim dopolnjevanjem narečnega gradiva se je V. Logar povečini sam, le deloma tudi s sodelovanjem drugih raziskovalcev in svojih učencev, dokopal do natančnih, celovitih in enotnih dognanj na vsem slovenskem ozemlju, tudi onstran sedanjih državnih meja. Po slovanskem svetu bi komaj še našli delavca, ki bi narečno razvejenost svojega jezika tako temeljito obvladal. Brez tega pa so različni poskusi rekonstrukcije zgodovinskega razvoja narečij dokaj dvomljive vrednosti.

V zadnjih osmih letih je dr. Logar skrb za dokončno oblikovanje Lingvističnega atlasa Slovenije prepustil drugim, žal ne tako prizadevnim rokam. Vendar je tudi sam objavil vrsto študij in predavanj o svojih opažanjih, ki postajajo vedno bolj sintetična. Naj posebej omenim glasoslovno skico rezijskega dialekta leta 1972 in slovenskih narečij v Avstriji 1973, nato govor Slovencev v Porabju na Madžarskem. V istih letih je objavil tudi sistematični pregled *Slovenska narečja* in *Pregled zgodovine slovenskega jezika*. Sledile so študije *Izvenjezikovni vzroki za dialektizacijo slovenskega jezika* ter *Konzonantni sistemi v slovenskih narečjih*. Posebno pozornost zasluzi njegova študija *Slovenska dialektična metatonija* z novimi samostojnimi izsledki o razvoju slovenskega naglašanja.

Odveč bi bilo govoriti o vsaki Logarjevi razpravi posebej. Niso obsežne po številu strani, odlikujejo se pa po konciznem, jedrnatem slogu. Potrebno bi jih bilo ponatisniti v enotni knjigi, razporejeni ne po času nastajanja, ampak geografsko, in dobili bi Slovensko dialektologijo, kakršno premore le redke slovanski narod. Ni pa Logarjevo delo omejeno samo na Lingvistični atlas Slovenije. V zadnjem desetletju je zelo aktivno angažiran tudi pri pripravljanih delih za Splošnoslovanski lingvistični atlas, za katerega je bilo treba izbrati manjše število najbolj karakterističnih lokacij. V publikaciji Fonološki opisi južnoslovanskih govorov, ki je trenutno v tisku pri ANU BiH, je tudi slovenski del, v katerem je deset Logarjevih orisov izbranih lokacij poleg petnajstih, ki so jih izdelali drugi zapisovalci. Poleg tega je Logar tudi član glavnega uredniškega odbora v Moskvi in odbora za južnoslovanske dialektološke atlase pri SANU.

S področja dialektološkega raziskovanja slovenskega jezika je treba omeniti tudi njegovo do sedaj edino monografijo *Slovenska narečja*, ki jo je v zbirki Kondor leta 1975 izdala Mladinska knjiga. To je zbirka skrbno akcentuiranih izbranih tekstov v enotni znanstveni transkripciji. Ne obsega sicer vseh narečij ampak samo tista, za katera je avtor do takrat razpolagal z materialom; besedila niso samo jezikovno, ampak tudi vsebinsko zanimiva. V informativnem zborniku *Slovenski jezik, literatura in kultura* sta Logarjeva prispevka *Slovenska narečja* in *Pregled zgodovine slovenskega jezika*. Tudi v knjigi *Besedila slovenskega jezika* je objavljena vrsta izbranih dialektičnih tekstov v strogo znanstveni transkripciji.

Okvir dialektologije pa presegajo fonološke analize, tako *Starogorski rokopis iz konca XV. stoletja* in *Glasoslovne in oblikoslovne variante v jeziku Trubarjeve Cerkovne ordninge*. Med prispevki, ki so še v tisku, naj navedem v Zborniku goriškega muzeja *Govor kraja Podlešče na Banjščicah*, sorazmerno obsežno glasoslovno študijo za področje, ki ga je avtor zapisoval že pred petindvajsetimi leti, do jasnosti v zapletenih razmerjih pa se je dokopal šele polagoma, ko je od vasi do vasi obdeloval večji del Posočja in sosednje Benečije.

Logarjevo znanstveno delo je priznано tudi v tujini. Kot gost je predaval ne samo na bližnjih univerzah v Celovcu in Vidmu, ampak tudi na Dunaju, v Innsbrucku, v Leipzigu in v Moskvi. V letih 1974 do 1979 je bil tudi tajnik drugega razreda SAZU. Dr. Valentin Logar je še vedno živahno aktiven, čeprav je na Filozofski fakulteti že upokojen in predava samo honorarno. Pričakujemo od njega še vrsto sintetičnih izsledkov. Dokazal pa je z dosedanjim delom, da je izkušen, dozorel, široko razgledan in strogo kritičen jezikoslovec. Skupščina SAZU ga je dne 24. aprila 1981 izvolila za svojega rednega člana.

Dušan Moravec

Delo dopisnega člana SAZU prof. Dušana Moravca *Slovensko gledališče od vojne do vojne* ne sodi le med najpomembnejša dela slovenske in jugoslovanske zgodovinarske teatrologije, marveč je tudi eno izmed najpomembnejših znanstveno-zgodovinskega del s področja slovenske kulture, kar jih je izšlo v letu 1980 v slovenskem jeziku. Čeprav to Moravčevo delo ni neposredno povezano s prav tako pomembnim predhodnim delom *Cankar in slovensko gledališče*, pa ga je vendar treba posredno šteti kot nadaljevanje raziskovanj in ugotavljanj na področju gledališke zgodovine in teatrološko-znanstvene obravnave tako dramaturških kakor gledališko ustvarjalnih vprašanj dobe, v katero segata obe deli.

Znanstveno in po svoji vrednosti in ustvarjalnosti pa sta vsekakor *Slovensko gledališče Cankarjeve dobe* in *Slovensko gledališče od vojne do vojne (1918—1941)* ne samo osrednji teatrološki in gledališko zgodovinski knjigi v Moravčevem delu, marveč osrednji in doslej glavni znanstveni deli na tem področju sploh. Odlika Moravčevega dela ni samo v znanstvenem raziskovanju skrbno in natančno zbranega in preštudirane gradiva, marveč tudi zanesljivost podatkov, navedkov in dejstev, ki so v zvezi z dogajanjem in ustvarjanjem v gledališču Cankarjeve dobe in dobe med obema vojnoma. Ker pa je gledališče z vsem svojim delom, ustvarjanjem in sporedom močno povezano z družbo in narodom, je moral Moravec večkrat poseči prek ožjih meja gledališča tudi v splošno dogajanje, kolikor je seveda to bilo za njegovo analizo in sintetično podobo gledališča v teh dobah potrebno. Z obema knjigama je dokazal, da zgodovina gledališča ni nikoli nekaj vase zaprtega in osamljenega od splošno časovnega in družbeno-narodnega žitja in bitja, marveč

je velikokrat z marsikaterimi dogajanji v družbi in narodu celo neposredno povezano. To dokazujejo zlasti številni primeri v Cankarjevi dobi, ki jih Moravec odkriva, raziskuje in jih kritično zaključuje v svojih sodbah in ocenah. Zaradi vseh teh lastnosti njegovih del sta obe knjigi tudi del slovenske kulturne zgodovine, kar jima daje še poseben pomen in vrednost. Avtorjeva odlika je poleg skrbnega zbiranja, raziskave in sklepov iz njih še v tem, da je v svojih izvajanjih zmeraj neposreden in jasen ter stvarno in zgledno gospodarjen v oznakah in sklepih. Že v knjigi *Slovensko gledališče v Cankarjevi dobi* je ustvaril in iz pozabljenja rešil režijsko in igralsko ustvarjanje tiste dobe ter kritično presodil razmere družbe in gledališča do Cankarja in do dramatične sploh. Nič manj se mu to ni posrečilo v knjigi *Slovensko gledališče od vojne do vojne*, zlasti še, ker mu je bilo časovno bližje in ker segajo nekateri njegovi ustvarjalni in stilni odmevi prek leta 1941 — to se pravi, da je marsikaj mogel raziskovati in sklepati tudi iz živih lastnih doživetij in spoznanj mladega človeka, ki je že takrat strastno posvečal svoje osebno in raziskovalno-znanstveno zanimanje za gledališče in njegovo večvejno umetnost, ki se tvorno zliva v celovitost predstave tako v literarno-dramaturško kakor v gledališko izvirno poustvarjanje in soustvarjanje. Dramatikovo delo preustvarja v predstavo, ko hkrati izpričuje individualno ustvarjalno moč igralca, režiserja itd. Vse to je v obeh Moravčevih knjigah dobilo monografično ustvarjeno živo podobo slovenske gledališke umetnosti v teh dobah in vrsto plastičnih portretov umetniško najvidnejših njegovih zastopnikov.

Delo *Slovensko gledališče od vojne do vojne* (1917—1941) je sicer zaokrožena celota tako v časovnem kakor v monografično enotnem delu, vendar je pravzaprav tretji del njegove zgodovine slovenskega gledališča, kajti prvi del je že obsežna študija *Vezi med slovensko in češko dramo* (SM 1963, 356 str.), drugi del pa že omenjeno *Slovensko gledališče Cankarjeve dobe* (1892—1918). Vsa tri dela skupaj dajejo nazoren, stvaren in vsestransko raziskan pregled zgodovine slovenskega gledališča od leta 1892 do leta 1941.

Zato je kritik Vasja Predan med drugim upravičeno zapisal: »Knjiga *Slovensko gledališče od vojne do vojne* je tako v metodološkem kot seveda tudi vsebinskem pomenu nadaljevanje Moravčeve obsežne raziskave Slovenskega gledališča Cankarjeve dobe, dela, ki je leta 1974 na mah postalo 'magistralno dejanje' naše gledališke historiografije...« V nadaljnjem kritik ugotavlja, da je avtor knjige »...eden izmed najvestnejših, najobjektivnejših in najlucidnejših teatrologov... Knjiga... ni nikjer gola faktografija, čeprav je domala vsak stavek dokumentiran, in hkrati knjiga, ki se ponekod povzpne do lokov inteligentnega esejja in do vsaj obrisnih rekonstrukcij tistih tako usodno minljivih umetniških stvaritev, ki se jim pravi s skupno označbo — gledališka predstava... Eno je gotovo: petdeset let slovenske gledališke zgodovine je po Moravčevi zaslugi zdaj »pod streho«. In to je vse prej kot lahko raziskovalno in pisateljsko dejanje«.

Pod naslovom *Tehtno delo o slovenskem teatru* je Moravčevo omenjeno delo v daljši kritiki (Delo, 7. avgusta 1980) ocenil tudi knji-

ževnik in dramaturg Drame mariborskega Slovenskega narodnega gledališča Tone Partljič, ki med drugim pravi:

»Že v knjigi *Slovensko gledališče v Cankarjevi dobi*, prav tako pa v pričujoči, je poskušal Moravec zajeti tudi »neljubljanska gledališka prizadevanja«, skratka — vse slovensko gledališče ... Ves čas se mi je vsiljevalo tudi nekakšno primerjanje s še kar številnimi slovenskimi literarnimi zgodovinami, ki imajo že bogato tradicijo, Moravčeva gledališka zgodovina pa je kljub številnemu že objavljenemu gradivu vendarle neke vrste pionirsko dejanje; in prav zaželel sem si, da bi bile tudi nekatere literarne zgodovine zapisane tako »faktografsko« in obenem iz enega ter tako strastno privržene stvari. Skratka knjiga ... ki pa je v celoti zares veliko dejanje naše kulture in naše zavesti ...«

V Primorskem dnevniku (5. oktobra 1970) je D. Rupel napisal med drugim: »... Dušan Moravec ima izredno sposobnost pisati strokovno neoporečno, rahlo literarno privzdignjeno, skoraj esejistično in obenem izredno zanimivo. Njegova gledališka zgodovina torej ni suhoparno naštevanje dejstev, temveč je živo plastično, esejistično pripovedovanje o gledališču. Pri tem pa je to pisanje vseskozi dokumentirano, kritično, opremljeno z opombami, da nikjer ne zdrsne na nivo pripovedi. Obenem pa je Moravčevo pripovedovanje duhovito, temperamentno, zavzeto za stvar in predvsem za slovensko gledališče osebno prizadeto in zanosno ...«.

Kritik Andrej Inkret je v »Teleksu« (5. 9. 1980) med drugim zapisal: »Pregled vse te razsežne in vsestransko dokumentirane faktografije je pri Moravcu zasnovan na arhivskih in muzejskih listinah, dnevnih poročilih in kritikah o posameznih predstavah, spominskih pričevanjskih delih znanih protagonistov z odra in izza kulis, v manjši meri tudi na ohranjenem ikonografskem gradivu. S tega vidika je Moravčevo delo gotovo fundamentalnega značaja ...«.

Književnik, kritik in gledališčnik Bojan Štih pa je v »Dnevniku« (13. 9. 1980) pod naslovom »Stalnice gledališkega snovanja« med drugim zapisal:

»... Dušan Moravec je opravil veliko znanstveno in študijsko delo. Tako delo pa ni mogoče opraviti samo zaradi pridnosti, marveč je nadarjenost tista poteza v duševnem in znanstvenem značaju zgodovinarja, ki vzpodbuja junaško plovbo po visokem in odprtem morju. Slog njegove zgodovinske pripovedi je takšen, kakršnega gojijo zgodovinarji romanskega in anglosaksonskega kulturnega kroga ... Živ, jasen, nedolgočasen, neredko tudi ironičen in ne brez podtonov, ki pa izvirajo iz življenja in umetniške izkušnje našega avtorja.«

Skupščina SAZU ga je dne 24. aprila 1981 izvolila za svojega rednega člana.

Filip Kalan Kumbatovič

Ustvarjalnost Filipa Kalana Kumbatoviča, rojenega 25. marca 1910, je izredno mnogostranska, saj sega od pripovedne proze prek literarne kritike in esejistike do literarne in gledališke zgodovine ali teatrologije. Ti dve znanstveni panogi zavzemata v njegovem opusu osrednje in prevladujoče mesto, saj skoraj v celoti izpolnjujeta delo njegovih zrelih let, tako da sta se mu doslej zaokrožili v obsežno, na vse strani razvejano in hkrati sklenjeno celoto.

Ko je leta 1931 začel z objavami, se je najprej posvečal novelistiki. Tej zvrsti pripada predvojna knjižna izdaja dveh novel *Pustolovci* in *Streli za hišo* (1933). Ostal ji je zvest še nekaj let po drugi svetovni vojni, ko je na podlagi starejših zasnov izoblikoval večja novelistična teksta *Otrok* (1948) in *Gospodična Mary* (1960). Literarna kritika je tem delom priznala posebno mesto v razvoju slovenske proze k modernejšemu stilu in izrazu. Prav tako v čas prvih objav segajo začetki njegove esejistike, literarne in gledališke kritike. S teksti, ki jih je objavljaval v revijah *Modra ptica* in *Sodobnost*, se je v tridesetih letih uvrstil med osrednje esejiste in gledališke kritike, združujoč svetovljansko razgledanost po evropski literaturi s čutom za aktualnost časa in domače razmere, predvsem pa z osebnim stilom, ki ga je že v tem začetnem obdobju oblikoval v enega najbolj izvirnih, pa tudi izbrušenih izrazil naše esejistike. Eseju in literarni kritiki je deloma ostal zvest še po drugi svetovni vojni; leta 1958 je v knjigi *Nemirni čas* objavil izbor starejših in novih spisov te vrste. Hkrati se je za vrsto let še enkrat vrnil k tekoči gledališki kritiki, nato pa jo zbral v knjigi *Odmevi z ekrana* (1969), ki sodi med reprezentativna dela slovenske gledališke kritike.

Esejistika, literarna in gledališka kritika so postale Kumbatoviču izhodišče za znanstveno delo, ki ga je začel razvijati po drugi svetovni vojni; iz tega izhodišča je povzel esejistični stil in ga v izvirni obliki prenesel na znanstveno področje, s tem pa ga razvil v obravnavo tem, ki so terjale strožjo, sistematično, historično in hkrati teoretično utemeljeno obravnavo na literarnozgodovinski in gledališkozgodovinski, tj. teatrološki ravni. V tem smislu je Kumbatovičevo znanstveno delo organsko zraslo iz njegove esejistične tvornosti. Seveda so na njegovo znanstveno orientacijo odločilno vplivale tudi organizacijske, pedagoške in znanstveno organizatorične dejavnosti, ki jih je začel opravljati že med vojno, predvsem pa takoj po njenem koncu. Ob drugih dolžnostih je v NOB prevzel ravnateljstvo Slovenskega narodnega gledališča za osvobojeno ozemlje in ga vodil do osvoboditve. Takoj po vojni je pripravil ustanovitev Akademije za igralsko umetnost, današnje Akademije za gledališče, radio, film in televizijo, bil njen prvi rektor, na njej vodil in oblikoval zgodovino gledališča kot novo panogo slovenskih humanističnih ved, jo utemeljil na empiričnih podlagah, ki vključujejo obsežne dokumentacijske zbirke, nato pa jo povezal z mednarodno teatrološko znanostjo; bil je med ustanovitelji Mednarodne zveze za gledališke raziskave, njen podpredsednik in predsednik. V tako široko zastavljenem znanstveno-organizacijskem in pedagoškem okviru je njegova ustvarjalnost sprejemala nove spodbude, ki so ga usmerile v izrazito znanstveno, sistematično, historično in teoretično utemeljeno raziskovanje.

Ta znanstveno-raziskovalna dejavnost je izredno obsežna, saj šteje v svojih objavah izjemno veliko število bibliografskih enot; od teh so bile mnoge prvič objavljene v tujih jezikih in v mednarodnih znanstvenih publikacijah. Zato jo je na tem mestu mogoče orisati samo po najbolj bistvenih potezah in jo predstaviti ob večjih knjižnih delih, v katerih je doslej zbrana glavnina avtorjevih znanstvenih prispevkov.

Kumbatovičevo znanstveno delo zajema več območij — literarno zgodovino, prehodno področje med literarno in gledališko zgodovino in pa zgodovino gledališča v strogem smislu ali teatrologijo. Povezava teh področij je v njegovem delu naravna in nujna, ker tudi gledališče pojmuje v logični zvezi z literaturo; ta mu je podlaga in material odrskim stvaritvam, tako da je tudi igralske in režiserske dosežke mogoče razumeti in historično dojeti predvsem skozi literaturo, ki je v njih gledališko dojeta in posredovana. Obratno pa tudi literarno ustvarjalnost razume kot živo, nazorno in večstransko življenjsko dogajanje, ki ga tudi znanost ne sme razlagati samo skozi abstraktno pojmovno shematiko, ampak predvsem s pomočjo konkretnega orisa, življenjskih zvez in dokumentacije. Takšno stališče je Kumbatoviču omogočilo, da je izoblikoval v svojih znanstvenih prispevkih poseben tip literature in gledališke zgodovine, ki družbi v skladno celoto na videz raznorodne elemente — esejističen stil in kompozicijo, neposredno življenjske in karakterne

orise, biografski material, kulturnozgodovinske poglede, historiat problema, eksaktno bibliografsko obdelavo področja, interpretacijo samih tekstov pa tudi upoštevanje njihove recepcije pri literarni ali gledališki kritiki, podrobno arhivsko delo in nazadnje poudarjeno vrednotenje, ki pa noče biti zgolj subjektivno, ampak se opira na historično izpričane recepcijske vidike.

Opisane značilnosti, ki so hkrati odlike njegovega znanstvenega opusa, je najti že v prvih Kumbatovičevih povojnih razpravah. Takšna je na primer njegova obsežna monografska študija o pesniku Igu Grudnu iz leta 1949, ki je s svojo podrobno biografsko, psihološko in literarnokritično dokumentacijo še zmeraj bistvenega pomena za razumevanje enega od osrednjih pesniških tokov med obema vojnama, v času vojne in po nji. Podobno spadajo v območje literarne zgodovine njegovi sestavki o partizanskih pesnikih, zbrani v prvem delu knjige *Veseli veter* (1956); s svojimi interpretacijami tekstov, neposrednimi pričevanji in historično dokumentacijo so med temeljnimi prispevki za zgodovino tega pesništva. V razpravi *Problemi sodobne slovenske lirike* je leta 1965 razgrnil nove, pogosto kritične poglede na njen novejši razvoj. Vrh v tej smeri predstavlja njegov doslej najobsežnejši literarnozgodovinski spis *Med Trubarjem in moderno*, ki ga je začel objavljati že leta 1953, v dokončni podobi pa izdal v knjigi leta 1974. Delo po svoji zunanji podobi ni običajna literarna zgodovina, ampak predvsem poskus prevrednotenja slovenskega slovstva v označenem obdobju, to pa na podlagi celotnega historičnega materiala, ki sta ga doslej izdelali literarna kritika in zgodovina. Če naj velja teza Reneja Welleka, da je vrednotenje ena glavnih nalog sodobne literarne vede, je ta spis eden prvih poskusov te vrste pri nas, napisan iz trezne historične distance in hkrati z diskretno kritično skepso.

V vmesno območje literarne in gledališke zgodovine sodi Kumbatovičev spis *Veseli veter*, objavljen v osrednjem delu knjige s tem naslovom. S svojo dokumentacijo, neposrednimi pričevanji in časovnimi orisi je temeljno historično delo o partizanski dramatik in gledališču. Podobno sega iz literarne v gledališko zgodovino Kumbatovičev najobsežnejši spis *Anton Tomaž Linhart* (1979), kjer je z upoštevanjem obsežne literature o Linhartu, kulturnozgodovinskih problemih časa in poznejši recepciji Linhartovih del zarisana njegova podoba, vključujoč nove teze, osvetljave in dokumentacijo.

Kumbatovičev prispevek k slovenski gledališki zgodovini v ožjem smislu je zbran v treh obsežnejših knjigah. V knjigi *Essais sur le theatre* iz leta 1961 so v francoskem prevodu izšli teksti, ki jih je večidel pripravil za mednarodna znanstvena srečanja in prvič objavil v tujih jezikih. V novi obliki in razširjeni sestavi je te tekste zajela leta 1980 knjiga *Živo gledališko izročilo*, ki prinaša avtorjeve historične poglede ne le na razvoj slovenske dramatike in gledališča od prvih zametkov v 17. stoletju do novejše dobe, ampak jih razširja še z upoštevanjem gledališkega razvoja pri drugih jugoslovan-

skih narodih. V tako zaokroženem kontekstu je delo reprezentativen prikaz slovenske dramsko-gledališke tradicije, podprt z bogato faktografsko in slikovno dokumentacijo. Z bolj specialne strani razpravlja o slovenskem gledališču Kumbatovičeva knjiga *Hvalnica igri* (1980), kjer so zbrane študije o treh pomembnih igralcih novejšega obdobja; tudi to delo združuje na izviren način esejističen prijem z obsežnim biografskim, bibliografskim in dokumentarnim gradivom, kar daje Kumbatovičevemu znanstvenemu opusu slej ko prej specifično težo in vlogo v razvoju slovenske znanstveno-humanistične misli.

Skupščina SAZU ga je dne 24. aprila 1981 izvolila za svojega dopisnega člana.

Janez Stanonik

Dr. Janez Stanonik, rojen 2. januarja 1922, je začel z znanstveno-raziskovalnim delom že v času, ko je na oddelku za germanske jezike in književnosti Filozofske fakultete v Ljubljani opravljal delovne dolžnosti asistenta pod vodstvom utemeljitelja in staroste slovenske germanistike dr. Jakoba Kelemine. Čeprav sta bili njegovo prvotno študijsko področje tako nemški jezik s književnostjo kot čista anglistika, se je v tem času znanstveno-raziskovalno posvečal predvsem problemom sosednjega germanskega književno-jezikovnega območja, tj. nemškemu jeziku in literaturi, in sicer v njegovih starejših obdobjih. S tem je nadaljeval, naprej razvijal in poglobljal medievalistično tradicijo, ki jo je slovenska germanistika dotlej izoblikovala šele v zametkih. Ko je po smrti dr. Kelemine v letu 1957 moral polagoma prevzeti nase težo znanstveno-pedagoškega dela na ljubljanskem oddelku za germanske jezike in književnosti, se je premaknilo tudi težišče njegovega znanstvenega raziskovanja. Iz nemške medievalistike se je polagoma preusmeril k proučevanju anglo-ameriške literature. Ta preusmeritev je bila povezana z njegovimi študijsko-organizatoričnimi nalogami, saj je svoja fakultetna predavanja o angleškem jeziku in književnosti kmalu dopolnil s posebno skrbjo za predavateljsko uvajanje ameriške literature in tako z letom 1962 kot prvi uvedel na ljubljanski Filozofski fakulteti predavanja o tem predmetu. Podlago za to pomembno študijsko novost je ustvaril že pred tem s svojimi raziskavami nekaterih specialnih ameriških literarnih pojavov, predvsem v zvezi z delom največjega ameriškega romanopisca v 19. stoletju Hermana Melvilla. Posvečanje ameriški literaturi ga je polagoma

pripeljalo do novega znanstveno-raziskovalnega področja, ki ima za slovensko literarno in kulturno zgodovino poseben pomen, to pa je raziskovanje stikov med slovensko in ameriško kulturo, kot so se izoblikovali predvsem s slovenskim izseljenstvom v 19. stoletju in pozneje. Temu področju se posveča predvsem zadnja leta, ko mu specialne raziskave polagoma dozorevajo v sintetične orise problemov.

Objave, v katerih je dr. Stanonik predstavljal dognanja, do katerih so ga pripeljale raziskave v območju germanistike in angloamerikanistike, po svoji zunanji podobi niso številne, so pa zmeraj specialne, za nadaljnje raziskovanje temeljne, po svoji metodi in ciljih izrazito znanstvene v smislu objektivno kritičnega, empirično stvarnega in metodično doslednega raziskovanja.

V območje nemške medievalistike spada njegova temeljna razprava *Ostanki srednjeveškega nemškega slovstva na Kranjskem*, objavljena leta 1957, izdelana pa že pred tem kot doktorska disertacija. Razprava je plod podrobnega dela z ohranjenimi srednjeveškimi rokopisi na Slovenskem; poleg objave samih tekstov prinaša njihovo natančno historično, genetično in literarno določitev, predvsem pa tekstno-kritično in filološko obdelavo. V tem je njen pomen za zgodovino srednjeveške kulture na Slovenskem. Podobnega pomena je tudi razprava iz leta 1973 *Althochdeutsche Glossen aus Ljubljanaer Handschriften*, ki prinaša objavo glosarja iz 14. stoletja s filološko analizo teksta. V območje medievalistike spadata poleg drugega tudi prispevka *Še o Kosezih* in pa *Cotseti in Kosezi* (1963, 1964), s katerima se je dr. Stanonik vključil v razpravljanje o problemu slovenskih kosezov.

Osrednji prispevek dr. Stanonika k raziskovanju ameriške literature je njegova knjiga *Moby Dick, The Myth and the Symbol*, objavljena leta 1962. Nastala je iz izvirne raziskave o nastanku ljudske tradicije o belem kitu in o uporabi teh folklornih izvirov v znamenitem Melvillovem romanu; s tem je avtor prišel tudi do novih pogledov na zapleteni problem simboličnih pomenov tega romana. Knjiga je v skladu z novostjo svojih pogledov zbudila kritično pozornost in odmeve v evropskih, pa tudi v ameriških strokovnih glasilih. Svoje zanimanje za Melvillovo delo je leta 1971—1972 dopolnil še z dvema krajšima razpravama o možnih biografskih oziroma literarnih izvorih romana. Že pred tem, leta 1970, pa je posvetil obširnejšo razpravo *Ruskin's Theory of Literature as Communication* avtorju, ki je bil svoj čas pomemben tudi za slovensko estetsko tradicijo, a ga je dr. Stanonik prikazal z nove strani kot sociološko orientiranega teoretika umetnosti.

Ob Melvillu je bil predvsem Longfellow tisti ameriški pisec, ki je največkrat pritegnil Stanonikovo znanstveno pozornost. Vendar se je ravno ob Longfellowu že zgodaj usmeril predvsem v raziskovanje slovensko-ameriških stikov od prve polovice 19. stoletja do novejših obdobj. Tak je krajši prispevek z naslovom *Potovanje Longfellowa*

skozi Slovenijo leta 1828. Sicer pa je ob Longfellowu postal že zgodaj pozoren na ameriško obdobje v življenju Andreja Smolnikarja, prvega slovenskega utopičnega socialista. To mu je postalo izhodišče za vsestransko proučevanje Smolnikarjevega življenja in dela, s čimer je postal osrednji raziskovalec te pomembne osebnosti, zlasti pa njegovih spisov kot vira za spoznavanje Smolnikarjevih sodobnikov, na primer Vodnika in Čopa. Že leta 1964 je v razpravi *Longfellow in Smolnikar* raziskal, kako se Smolnikarjeva osebnost pojavlja v pesnikovih delih, pa tudi njegove stike z ameriški sodobniki. V obsežni razpravi *Smolnikar in Valentin Vodnik* (1977) je analiziral Smolnikarjeve ameriške spise in iz njih izluščil vse tisto, kar je pomembno za novo osvetlitev njegovega razmerja do Napoleonove Ilirije in zlasti Vodnikovega mišljenja v teh in poznejših letih. Sem spada tudi krajša razprava *Vodnikova Ilirija oživljena: prvi slovenski verz, tiskan v ZDA* (1977), predvsem pa obširna raziskovalna tema *A. B. Smolnikar in prvi slovenski poskus izdaje periodičnega glasila v Združenih državah* (1980, tipkopis), kjer je podrobno prikazana Smolnikarjeva ameriška publicistična dejavnost. Dež svojih izsledkov o Smolnikarju je že pred tem porabil za sintetičen prispevek v SBL III, ki ga je napisal v sodelovanju z A. Gspanom in F. Koblarjem.

Stanonikovo raziskovanje slovensko-ameriških stikov se zaokroža s krajšimi prispevki o Louisu Adamiču in zlasti o Antonu Fistru, ki mu je posvetil razpravo *Anton Fister v Ameriki* (1980), ne nazadnje pa s sintetičnim pregledom *Prispevek Slovencev k ameriški kulturi* (1978), kjer je zarisana celota slovensko-ameriških kulturnih stikov in zlasti slovenska kulturna ustvarjalnost v ZDA od 17. stoletja do danes.

K naštetemu je potrebno dodati še številne krajše prispevke s področja angleško-slovenskih in ameriško-slovenskih in jugoslovanskih stikov: članek *Britansko-slovenski kulturni stiki*, napisan za Enciklopedijo Jugoslavije, podprt z obširno bibliografijo; *American Studies in Jugoslavija*, kjer je izčrpno prikazano raziskovalno delo na področju amerikanistike v celotni Jugoslaviji; končno pa še ocene skoraj vseh pomembnejših publikacij s področja slovenskih stikov z angleško in ameriško kulturo.

Podoba znanstveno-raziskovalnega dela dr. Janeza Stanonika bi bila nepopolna, ko ne bi bilo ob njegovem predavateljskem in pedagoškem delu, s katerim spodbuja in usmerja znanstvena prizadevanja svojih študentov zlasti v smeri raziskovanja slovenskih stikov z angleško in ameriško literaturo, omenjeno tudi njegovo vsestransko delovanje v organizaciji, vodenju in izpopolnjevanju humanističnih ved na Slovenskem, kar se z ene strani kaže v tem, da je bil vrsto let predstojnik oddelka za germanske jezike in književ-

nosti na Filozofski fakulteti v Ljubljani, nekaj časa prodekan in nato dekan te fakultete in od 1977 naprej predsednik Odbora za znanstvene in kulturne stike s tujino pri rektoratu univerze; z druge strani pa v dejstvu, da je svoje znanstveno-raziskovalno delo ves čas povezoval s pogostim študijskim izpopolnjevanjem v Avstriji, Zahodni Nemčiji, Angliji in Ameriki, predaval na jugoslovanskih, avstrijskih in nemških univerzah in aktivno sodeloval na simpozijih v Avstriji in Ameriki; v letu 1981 je predsednik odbora za pripravo slovenskega simpozija o Louisu Adamiču in sodelavec v pripravi podobnega ameriškega simpozija. K njegovemu delu za razvijanje znanstvenih stikov s tujino sodi tudi ustanovitev revije za zahodnoevropske in ameriške literature *Acta neophilologica*, ki ji je vrsto let urednik.

Skupščina SAZU ga je dne 24. aprila 1981 izvolila za svojega dopisnega člana.

Alfred Rammelmayer

Prof. dr. Alfred Rammelmayer se je rodil 31. decembra 1909 v Moskvi kot sin nemškega uvoznika Ottona Rammelmayerja in njegove žene Marije Dimitrijevne roj. Nekrasove. Po mirovni pogodbi v Brest Litovskem se je 1918 izselil s starši v Berlin. Tu je 1930 maturiral na višji realki in nato študiral do 1935 slovansko in romansko filologijo, filozofijo in teologijo na univerzi v Berlinu. Študije je dopolnil 1932 in 1933 z izpiti iz klasične latinščine in grščine. Leta 1935 je promoviral na isti univerzi za doktorja filozofije. Od 1936 do 1937 je bil lektor za ruščino na univerzi v Greifswaldu, od 1. novembra 1937 do 31. maja 1945 pa je učil ruščino na univerzi in trgovski visoki šoli v Königsbergu. Za Hitlerjeve diktature ni bil član Nacionalne socialistične stranke. Od 1. novembra 1945 je bil docent in od 1. februarja 1952 izredni profesor za slovansko filologijo na univerzi v Kielu, a že od 1. oktobra istega leta redni profesor na univerzi v Marburgu. Od 15. do 21. septembra 1955 je bil gost naše države na beograjskem Mednarodnem slavističnem sestanku in član delovnega komiteja. Dne 12. marca 1958 so ga poklicali za rednega profesorja slavistike na univerzo v Frankfurtu, kjer je postal ravnatelj novega slavističnega seminarja. Poleti 1960 je bil gostujoči profesor filozofske fakultete v Zagrebu, marca 1961 pa filozofske fakultete v Zadru. Leta 1963 je razširil slavistiko v Frankfurtu z lektoratom za slovenščino, leta 1964 pa za bolgarščino, tako da so se učili vsi slovanski jeziki in obravnavale vse slovenske literature. Po Rammelmayerjevi upokojitvi (1978) deluje slovenski lektorat, ki so ga vodili dr. Bratko Kreft, dr. Anton Slodnjak, dr. Lojze Krakar, samo še zaradi zanimanja študentov in požrtvovalnosti lektorja za srbohrvaščino dr. Marka Dvořáka.

Prof. Rammelmayer je bil od 15. oktobra 1963 do 14. oktobra 1964 rektor univerze v Frankfurtu in se je od takrat večkrat udeležil kongresa Univerzitet danas, kjer so ga osebno spoznali tudi naši znanstveniki. Ob taki priložnosti je obiskal tudi našo univerzo in njenega tedanjega rektorja prof. Modica. Ogledal si je tudi del Slovenije. Od 1967 do 1970 je bil prorektor univerze v Frankfurtu. Kot profesor in kot univerzitetni funkcionar se je trudil, da bi študij slavistike v Frankfurtu čim bolj razširil in poglobil. Dne 31. marca 1978 je bil po več kakor 40-letni službi upokojen.

V središču Rammelmayerjevega znanstvenega zanimanja je bil študij ruskega slovstvenega in kulturnega življenja do oktobrske revolucije posvečen predvsem Dostojevskemu. Skrbel pa je tudi za praktičen pouk ruščine in napisal dva temeljita učbenika.

Slovenskemu slovstvu je posvetil Rammelmayer primerjalno študijo *Ivan Cankars »Wiederkehrender Christus«*, *Studia Slovenica Monacensia*, V, str. 94—103. O našem jeziku in slovstvu je pisal tudi v knjigi *Jugoslawien zwischen West und Ost 1961, Sprachen und Literaturen in Jugoslawien*, str. 57—87. Tu je po mnenju nekaterih slovenistov slovensko slovstvo preskromno prikazal v primeri s hrvaškim in srbskim. Glede na njegovo celotno delovanje pa lahko s prepričanjem rečemo, da je bil kot znanstvenik in kot univerzitetni funkcionar zmerom zaščitnik znanstvenega študija slovenskega jezika in slovstva in rahločuten pokrovitelj njune znanstvene in pedagoške enakopravnosti na univerzi J. W. Goetheja v Frankfurtu in v kulturni javnosti Zvezne republike Nemčije.

Skupščina SAZU ga je dne 24. aprila 1981 izvolila za svojega zunanjega dopisnega člana.

Dimitrij Vučenov

Profesor Filozofske fakultete v Beogradu, dr. Dimitrij Vučenov, rojen 30. oktobra 1911 v Vukovaru, spada med najuglednejše in najdelavnejše srbske literarne zgodovinarje, ki se pri svojih znanstvenih raziskavah ne omejuje zgolj na delo v svoji ožji domovini, temveč posega kot raziskovalec literarnih problemov v ves jugoslovanski kulturni prostor. Celoten njegov literarnozgodovinski opus šteje nad tristo bibliografskih enot, od tega jih okoli sto obravnava slovenske probleme. To kaže človeka, ki se ne zapira v ozke nacionalne meje. S svojim življenjskim delom hoče dokazati, da tudi besedna umetnost ne priznava nobenih pregraj, ne jezikovnih ne nacionalnih. Verjetno je ravno njegov zgled široke jugoslovanske orientacije spodbudil druge kulturne delavce pri Hrvatih in Srbih, ki s svojim delom posegajo v problematiko slovenske književnosti, kot so na primer prof. Ivanović v Beogradu, prof. Martinović v Sarajevu in drugi.

Naključna namestitev tik pred vojno na gimnaziji v Celju iz njega ni naredila vzvišenega solunca, kakršnih smo takrat precej poznali, marveč je med slovenskimi ljudmi postal iskren prijatelj slovenske kulture in slovenskega ljudstva. Dve leti službovanja v Celju sta ga za vse življenje usmerili v raziskovanje slovenske umetniške, predvsem književne ustvarjalnosti. Rezultate svojega dela je predstavil svojim srbskim rojakom v študijah in člankih o slovenski književnosti ter v izdajah in prevodih slovenskih literarnih del. Predvsem so ga zanimali slovenski klasiki od Prešerna do novejših, Kranjca, Ingoliča in Zupančiča. V središču njegovega zanimanja pa je *Cankar*, čigar dela je prevajal, jim pisal predgovore in komentarje. Iz bogatega Cankarjevega literarnega dela je izbral najboljše, *Hlapca Jerneja*, *Martina Kačurja*, *Hišo Marije Pomočnice* in vrsto odlomkov

iz drugih del. Ker so ti njegovi prevodi skupaj s študijami ponovno in ponovno izhajali in v visokih nakladah, je razumljivo, da je delež Vučenova pri popularizaciji slovenske knjige na srbohrvaškem jezikovnem področju izredno velik.

Pisal je tudi o slovenskih avtorjih 2. pol. 19. stol. in začetka 20. stol. in jih prevajal. Ker se je v srbski literaturi predvsem zanimal za realiste, je precej dela posvetil Kersniku in prevedel *Agitatorja* in *Jaro gospodo*. Prevodu je dodal spremno študijo. Z odlično študijo je opremil tudi izdajo Tavčarjeve *Visoške kronike*. Razen o Cankarju je za srbske bralce napisal študijo o Župančiču in poskušal ugotoviti paralelo med Župančičem in Nazorjem.

Iz literature med obema vojnoma in obdobjem po vojni je prevedel in razčlenil Kreftovo *Kalvarijo za vasjo* ter Župančičevo *Sedmino*. Prežihovemu Vorancu je posvetil manj pozornosti, čeprav tudi nanj ni pozabil, kakor tudi ne na začetnika slovenske književnosti Primoža Trubarja. V elegantnih esejih je srbski publiki prikazal delo slovenskih literarnih zgodovinarjev Ivana Prijatelja, Franceta Kidriča in Antona Slodnjaka.

Zasluge profesorja Vučenova za srbsko literaturo in literarno zgodovino pisje tu niso navajane. Priložena bibliografija zgovorno priča o njegovi delavnosti, njegovi privrženosti slovenski stvari in široki jugoslovanski kulturni orientaciji.

Skupščina SAZU ga je dne 24. aprila 1981 izvolila za svojega zunanjega dopisnega člana.

Ludvik Gyergyek

je bil rojen v Vidoncih 2. septembra 1922. Po zaključeni gimnaziji je najprej študiral matematiko in fiziko v Budimpešti, nato pa leta 1950 diplomiral na Fakulteti za elektrotehniko v Ljubljani. Sočasno je tudi študiral matematiko na naravoslovni fakulteti v Ljubljani. Doktorat tehniških znanosti si je pridobil leta 1957 na Université Libre de Bruxelles.

Dr. Gyergyek je postal asistent Fakultete za elektrotehniko leta 1951, leta 1960 je bil izvoljen za docenta, leta 1962 za izrednega profesorja, leta 1967 pa za rednega profesorja za področje teorije vezij, teorije o sistemih ter teorije informacij in statistične metode. Za predmete, ki jih predava, je napisal šest učbenikov.

Njegovo mentorsko delo je izjemno obsežno, saj je vodil prek 150 diplomantov in 57 diplomantov magistrskega študija, bil pa je mentor tudi prek 30 doktorjem znanosti, od katerih so bili nekateri tudi iz tujine (Indija, Egipt, Mehika, ZDA).

V prvi dobi svoje znanstvene poti (1950—1960) je prof. Gyergyek gojil zlasti teorijo električnih filtrov in električnih vezij. V naslednjem desetletju je posegel še v avtomatiko, kibernetiko in teorijo o informacijah, v zadnjem obdobju pa se je posvetil predvsem sistemskim vedam in umetni inteligenci.

S področja avtomatskih regulacij je predložil novo metodologijo obravnave adaptivnih sistemov glede na stabilnost njihovega delo-

vanja ob prisotnosti motenj. Bistveno je tudi prispeval k uporabnosti Kalman-Bucyjevega filtra.

Prvi je praktično izvedel filtriranje govornih signalov iz ozadja motenj, kjer zavzemajo govorni in motilni signali isto frekvenčno območje, toda ob različnih statističnih lastnostih. S konstrukcijo filtra na analognem računalniku je uspel ločiti govorni signal z znanim močnostnim spektrom od motilnega belega šuma.

Več let se je prof. Gyergyek ukvarjal z matematično lingvistiko in še posebej s statistično informacijsko obdelavo slovenščine. Tako je raziskoval srednjo vrednost informacije na črko slovenske abecede ter statistične lastnosti slovenskega pisanega teksta. Posebno tehten pa je njegov prispevek *Naravni jeziki kot uspešne kode*, kjer je z računalniško obdelavo več slovenskih besedil iz različnih stilnih obdobj in različnih zvrsti pisanja potrdil domnevo, da se naravni jeziki obnašajo kot uspešne binarne kode.

Svoje bogato teoretično znanje je uporabil tudi pri optimalnem reševanju problemov železniškega transporta in distribucije vode v mestnem vodovodnem omrežju, s čimer je pokazal, kako je treba teorijo sistemskih ved uporabiti v praksi.

Velik del svoje znanstvene dejavnosti je dr. Gyergyek posvetil avtomatičnemu razpoznavanju vzorcev, posebej tako zapletenih vzorcev, kot so pisane in tiskane črke ter prstni odtisi. Med številnimi izvirnimi prispevki naj omenimo uporabo prilagojenih filtrov za razpoznavanje števil.

Med važnejše prispevke k razpoznavanju vzorcev lahko štejemo tudi Gyergyekove svojske rešitve razpoznavanja prstnih odtisov. Identifikacija prstnih odtisov je zahteven problem, ki doslej še nikjer ni bil zadovoljivo rešen. Gyergyekove metode razpoznavanja so zasnovane na primerjanju lege značilnih točk oz. elementarnih vzorcev (minucij) prstnega odtisa. Ti začetki in konci papilarnih linij ter njihova razvejišča in stečiča so za vsak prst tako značilni, da ne obstajata niti dva prsta, kjer bi se lege minucij ujemale.

Dr. Gyergyek je znatno prispeval tudi k računalniški diagnostiki elektrokardiogramov. Za avtomatično analizo EKG signalov pri testu obremenitve je razvil tri metode za identifikacijo kolena J in naklona S—T v elektrokardiogramu.

Ustvarjalno in obsežno delo prof. Gyergyeka je vselej obravnavalo najbolj aktualne probleme elektrotehnike. Če se danes Slovenija razmeroma uspešno vključuje v svetovni razvoj elektronike, predvsem računalništva in avtomatike, gre zasluga dobro in sodobno izobraženim inženirjem, ki so skoraj vsi Gyergyekovi učenci. S svojo široko razgledanostjo in izostrenim občutkom za razvojne smeri je prinesel v našo elektrotehniko številna nova področja, jih gojil ter prilagajal našim potrebam.

Rezultate svojega dela na vseh teh področjih je Gyergyek objavil v prek sto člankih in referatih doma in v tujini. Pri skoraj vseh publikacijah ima še so-avtorje, svoje doktorande, asistente in sodelavce, vendar je njegovo idejno vodstvo očitno.

Prof. Gyergyek je član sledečih strokovnih in znanstvenih društev: Association Internationale pour le Calcul Analogique, Association Internationale de Cybernetique, Societé Internationale de Medecine Cybernetique, Senior member Institute for Electrical and Electronics Engineers, Društvo matematikov in fizikov Slovenije, Elektrotehniška zveza Slovenije.

Za svoje obsežno delo je prejel nagrado Sklada Borisa Kidriča leta 1965, nagrado ETAN leta 1956 in 1973 ter red zaslug za narod s srebrnimi žarki leta 1980.

Skupščina SAZU ga je dne 24. aprila 1981 izvolila za dopisnega člana.

Nikolaj
Aleksandrovič Borisevič

je bil rojen leta 1923 v Lučnem mostu (Minska oblast), ZSSR. Po končani srednji šoli leta 1941 se je udeležil obrambe domovine kot partizan in borec armade ZSSR. Leta 1950 je diplomiral na fizikalno-matematični fakulteti Leninove univerze v Minsku. Aspiranturo je opravljal pod vodstvom akademika Terenina in jo zaključil z disertacijo kandidata leta 1954. Po tem je bil do leta 1969 namestnik direktorja znanstvenega dela Inštituta za fiziko AZ Beloruske SSR in vodja gradnje inštituta. Leta 1965 je dosegel doktorat fizikalno-matematičnih ved, leta 1967 mu je bil priznan naslov profesorja. Leta 1966 je bil izvoljen za dopisnega člana AZ BSSR, leta 1969 za njenega člana in predsednika, leta 1972 pa za dopisnega člana AZ ZSSR. Leta 1977 je bil izvoljen za inozemskega dopisnega člana Čehoslovaške AZ. Predsedstvo Poljske AZ ga je za znanstvene dosežke odlikovalo s Kopernikovo medaljo. Leta 1980 je dobil Leninovo nagrado, poleg številnih odlikovanj in medalj je dobil tudi naziv heroja socialističnega dela.

Akademik Borisevič je avtor 145 znanstvenih razprav in dveh monografij. Njegovo raziskovalno delo obsega področje molekularne spektroskopije in luminiscence, kvantne elektronike in infrardeče tehnologije. Razvil je statistično teorijo fotofizikalnih procesov v kompleksnih molekulah, ki zajema energetiko in dinamiko intra- in intermolekularnih interakcij, in jo eksperimentalno potrdil. Postavil je zvezo med osnovnimi spektralnimi in luminiscenčnimi karakteristikami molekul, pri čemer je uvedel nove količine za karakterizacijo luminiscenčnih procesov in izdelal eksperimentalne metode za njihovo določitev. Proučeval je termalno aktivirano dušenje fluorescence in novo obliko kooperativne luminiscence molekul v plinski fazi ter rešil problem antistoksove luminiscence. Računsko je ob-

delal optično inducirano anizotropijo ansambla prostih molekul in odkril polarizacijo luminiscence in inducirane emisije prostih molekul.

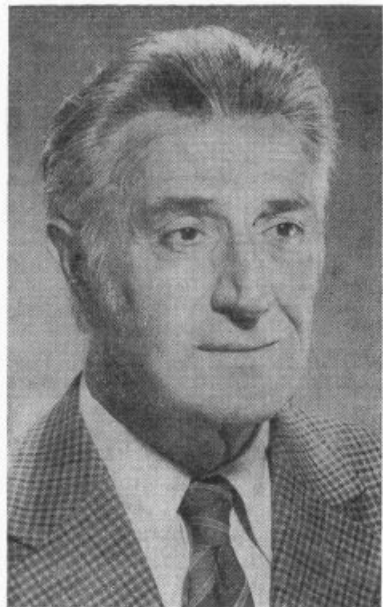
Več del je posvečenih spektralnim značilnostim molekul pri prehodu iz plinastega v tekoče stanje. Odkril je pojave stabilizacije oziroma labilizacije vzbujenih elektronskih stanj večatomskih molekul, ki se kažejo v spektrih, fotokemičnih reakcijah in kvantno elektronskih pojavih in so pomembni za življenjsko dobo vzbujenih stanj ter za procese medmolekularne izmenjave energije.

Zelo pomembna so dela v zvezi s teoretično analizo osnovnih faktorjev, ki določajo zmožnost kompleksnih molekul za laserski efekt, študije kinetike pri laserskih procesih in raziskave v zvezi z uporabo nelinearnih efektov pri določanju spektralnih in energetskih karakteristik plinastih laserjev. Pod vodstvom akademika Boriseviča in z njegovim direktnim sodelovanjem je bil dosežen laserski efekt pri večatomskih molekulah v plinu in konstruiran nov tip laserjev z zvezno spremenljivo valovno dolžino sevanja.

Za infrardečo tehnologijo so zelo pomembne študije sipanja svetlobe disperzivnih sistemov, ki so pripeljale do konstrukcije in končno do proizvodnje filtrov za infrardečo svetlobo z različnimi karakteristikami, ki so uporabni v raziskavah in v praksi. Za te dosežke je leta 1973 dobil državno nagrado.

Akademik Borisevič je eden vodilnih sovjetskih fizikov. Uspešno združuje lastnosti kreativnega znanstvenika, organizatorja in pedagoga s smislom za reševanje tehničnih problemov. Pod njegovim vodstvom je AZ BSSR dosegla visoko raven v znanstveni produkciji, obenem pa prispevala k rešitvi aktualnih gospodarskih nalog in k splošnemu napredku znanstveno-tehnične kulture.

Skupščina SAZU ga je dne 24. aprila 1981 izvolila za zunanjega dopisnega člana.

Erwin L. Hahn

je bil rojen 9. junija 1921 v Sharonu, ZDA. Od leta 1955 dalje je profesor fizike na University of California, Berkeley, California, ZDA. Prejel je Buckleyjevo nagrado za dosežke v fiziki trdne snovi in nagrado Mednarodne unije za magnetne resonance. Je član National Academy of Sciences, ZDA, in American Academy of Arts and Sciences ter številnih drugih mednarodnih združenj.

E. L. Hahn je leta 1950 odkril jedrski spinski odmev in s tem odprl povsem novo področje raziskav v fiziki trdne snovi, fiziki tekočin, kemiji in biologiji. Njegovo odkritje je omogočilo meritve jedrskih spin-mrežnih in spin-spinskih relaksacijskih časov, nedestruktivno določanje lastne difuzije molekul v tekočinah in študij spektralne porazdelitve fluktuacij lokalnih magnetnih in električnih polj v kristalih. Pionirske raziskave E. L. Hahna na področju jedrskega magnetizma so bile osnova za razvoj pulznih NMR in EPR metod, ki so komplementarne stacionarnim metodam, kot sta jih uvedla Bloch in Purcell. Omenjene metode je E. L. Hahn pozneje uvedel tudi na področje laserske kvantne optike. Poznejše raziskave so pokazale, da pojave, analogne jedrskemu spinskemu odmevu, najdemo tudi v vrsti drugih sistemov od plazme do akustičnih mrežnih vibracij.

E. L. Hahn je omenjene pojave ne samo odkril in eksperimentalno raziskal, temveč je zanje izdelal tudi ustrezno teorijo. Odkril je indirektno rotacijsko invariantno spin-spin interakcijo, ki poleg kemijskega premika določa NMR spektre tekočin. Prvi je tudi oblikoval teorijo, ki popisuje vpliv kemijske izmenjave na NMR spektre. Raziskave E. L. Hahna tvorijo osnovo za uporabo jedrske magnetne resonance za kemijsko analizo.

Pomembno je tudi njegovo delo na področju fizike trdne snovi. Skupaj z M. Bloomom je odkril jedrski kvadrupolni odmev. Skupaj

s S. R. Hartmanom je odkril jedrsko dvojno resonanco. S tem je omogočil merjenje jedrskih magnetnih resonančnih spektrov redkih izotopov, ki jih zaradi šibkih signalov direktno ni mogoče zaznati. S pomočjo jedrske dvojne resonance je E. L. Hahn u uspelo izmeriti spektre izotopa ^{17}O v kristalih v naravni koncentraciji kot tudi spektre deuterija v organskih snoveh v naravni koncentraciji.

Leta 1965 je Hahn odkril, da se v resonančnem dvonivojskem optičnem sredstvu lahko razširjajo pulzi svetlobe tako, kot da bi bilo sredstvo prozorno. Pojav, ki so ga imenovali »samoinducirana prozornost«, je najpomembnejše Hahnovo odkritje v laserski kvantni optiki. Močan pulz koherentne laserske svetlobe tako spremeni lastnosti neprozornega sredstva, da začasno postane prozorno in se pulz po sredstvu širi brez absorpcije. Omenjeni pojav je ena od najlepših manifestacij nelinearnih ekscitacij, ki jih označujemo z imenom soliton.

E. L. Hahn je avtor 97 člankov, večih knjig in vrste patentov.

Prof. E. L. Hahn od leta 1966 dalje sodeluje z ljubljansko skupino za magnetne resonance. Večkrat je obiskal Ljubljano in imel vrsto predavanj za kandidate podiplomskega študija. Redno sodeluje na letnih šolah in simpozijih, ki jih organiziramo v SFRJ. Aktivno sodeluje tudi s skupino za lasersko optiko v Iskri in raziskovalci iz Ljubljane so v njegovem laboratoriju vedno dobrodošli gostje. Skupščina SAZU ga je dne 24. aprila 1981 izvolila za zunanjega dopisnega člana.

Chintamani
Nagesa Ramachandra Rao

se je rodil leta 1934 v Bangalorju (Indija), prvi doktorat znanosti je dosegel na univerzi v Mysoru leta 1958, drugega pa na univerzi Purdue (ZDA). Leta 1959—63 je bil docent na Indian Institute of Science, Bangalore, od leta 1963 pa je profesor na Indian Institute of Technology, Kanpur. V letih 1969—72 je bil tam dekan za raziskave in razvoj. Poleg tega je sedaj predstojnik oddelka za strukturno kemijo in kemijo trdne snovi na Indian Institute of Science, Bangalore. Leta 1967—1968 je bil gostujoči profesor za kemijo na univerzi Purdue (ZDA), leta 1974—75 je bil Commonwealth Visiting Professor kemije na univerzi v Oxfordu, leta 1979 pa Distinguished Visiting Professor na univerzi La Trobe (Australia).

Prof. Rao je član Indijske Akademije znanosti in Indijske Nacionalne Akademije znanosti. Leta 1967 je prejel Marlow Medal Faradayevega društva (Z. K.), leta 1968 Bhatnagarjevo nagrado (Z. S. LR. Indije), leta 1973 medaljo in nagrado Yeddanapali Indijskega kemijskega društva; 1973. je imel štipendijo Nehrujevega spominskega sklada. Leta 1974 mu je podelil predsednik Indije nacionalno priznanje Padma Shri, leta 1975 univerza v Calcutti medaljo Acharya P. C. Ray, meduniverzitetna komisija pa nagrado Sir C. V. Ramana. Leta 1976 je bil izbran za Centennial Fellow ameriškega kemijskega društva, leta 1980 pa je prejel S. N. Bosejevo medaljo Indijske Nacionalne Akademije znanosti.

Prof. Rao je predsednik komiteja za kmetijsko izobraževanje in član komisije za spektroskopijo in strukturo molekul IUPAC-a, član predsedstva IUPAC-a, član komiteja za podatke iz znanosti in tehnologije ICSU ter član uredniških odborov 16 domačih in mednarodnih revij. Bil je podpredsednik, sedaj pa tajnik Indijske Akademije znanosti ter član številnih nacionalnih odborov za področja znanosti, tehnologije in izobraževanja.

Prof. Rao je izredno ploden raziskovalec na področjih kemije trdnega stanja in površin, strukture molekul in molekulske spektroskopije in zelo aktiven na področju kemijskega izobraževanja. Skupno je objavil okrog 350 razprav in napisal ali uredil 15 knjig.

Največ originalnih razprav (152) je s področja faznih prehodov v trdni snovi, elektronskih in magnetnih lastnosti, defektov v ionskih kristalih in elektronskih spektrov trdnih snovi in površin.

Značilno za raziskave prof. Raa je, da uporablja domala vse fizikalne metode za študij strukture in lastnosti snovi na nivoju molekul in kristalov, predvsem vse spektrometrične metode od spektroskopij visoke energije (rentgenska in ultravijolična fotoelektronska spektroskopija) do najnižjih (jedrska magnetna in elektronska spinska resonanca) in difrakcijskih metod, kar ob študiju zelo velikega števila dobro izbranih sistemov omogoča zanesljivo sintezo rezultatov in postavljanje modelov za teoretično obravnavo zanimivih fenomenov. Pri tem je znanstvena želja po razumevanju mehanizmov faznih prehodov, električnih in magnetnih lastnosti, poznavanju površinskih karakteristik itd. povezana z aspekti uporabnih lastnosti materialov. Primer za to so obširne študije površin kovin in kovinskih oksidov s katalitskimi lastnostmi, sprememb energij valenčnih elektronov v površinskih plasteh ob adsorpciji plinov in sprememb v strukturi adsorbiranih plinov, ki imajo osnovni pomen za razumevanje katalitskih procesov. Prav tako pomembne so obsežne študije prehodov spinskega stanja pri kompleksih in oksidih kovin, prehoda z elektronsko konfiguracijo d^4-d^8 , prehodov polvodnik—kovina, elektronske prevodnosti v stehiometričnih kovinskih oksidih, ki so poleg silno obsežnega fenomenološkega materiala bistveno prispevale k razumevanju osnovnih mehanizmov.

V treh monografijah, ki jih je uredil, je tudi sam prispeval iz bogate zakladnice rezultatov raziskav, ki jih je vodil: monografija *Phase Transitions in Solids* (Mc Graw Hill 1978, 1979), kjer je glavni avtor, je tako uspešna, da je bil že po enem letu potreben ponatis.

Druga velika skupina del (104 publikacije) je s področja molekulske spektroskopije in strukture kompleksnih molekul. Več del je posvečenih efektom substituent na razne kromofore v elektronskih spektrih in efektom medija, eksperimentalno delo pa kombinira s kvantno mehanskimi računi energijskih nivojev in prehodov. Z infrardečo in ramansko spektroskopijo je obravnaval vrsto molekul z omejeno notranjo gibljivostjo in študiral faktorje, ki vplivajo na višino potencialnih pregrad in prenašal izkušnje, dobljene pri obravnavi manjših molekul iz vrste amidov in amidnih derivatov, na biološke molekule. Za vrsto molekul je podal izračun polja sil, več del pa je posvečenih efektom medija na infrardeče frekvence in intenzitete, pri čemer je zopet eksperimentalno delo kombinirano z modelno teoretičnimi obravnavami. Tudi s tega področja je objavil več monografij. Njegova knjiga *Ultraviolet and Visible Spectroscopy*, prvič izšla 1960, je izredno uspešna, saj je doživela tri izdaje in je prevedena v ruščino, španščino, poljščino in japonščino.

Tretje pomembno področje raziskovalnega dela so medmolekulski kompleksi s prenosom naboja, kar vključuje tudi vodikovo vez. Z metodami molekulske spektroskopije (infrardeča, ramanska, elektronska in jedrska magnetna resonanca) je obravnaval strukturo in termodinamiko številnih kompleksov, veliko del pa je osnovanih na metodah kvantne kemije. Najbolj znana in upoštevana so njegova teoretska dela o deležu prenosa naboja pri energiji in spektroskopskih manifestacijah vodikove vezi.

Poleg izjemno bogatega opusa razprav in raziskovalnih dosežkov je prof. Rao objavil tudi 33 del o kemijskem izobraževanju, zlasti visokošolskem, uredil je 3 pomembne monografije in izdal več univerzitetnih učbenikov in priročnikov za študente. Zlasti pomembne so študije o problemih kemijskega izobraževanja v deželah v razvoju in študije o vzpodbujanju kreativnosti ob visokošolskem študiju. Priznanje za to dejavnost so najvišje funkcije v ustreznih komisijah IUPAC-a.

Skupščina SAZU ga je dne 24. aprila 1981 izvolila za zunanjega dopisnega člana.

Stanko Grafenauer

redni profesor za kristalografijo, mineralogijo in petrologijo na Fakulteti za naravoslovje in tehnologijo Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani je bil izvoljen za dopisnega člana v razredu za naravoslovne vede SAZU 17. aprila 1973.

Poleg pedagoškega dela na Fakulteti za naravoslovje in tehnologijo v Ljubljani opravlja tudi dolžnost mentorja pri podiplomskem študiju fakultete za rudarstvo, nafto in geologijo v Zagrebu za predmet kristalografija. Od julija 1973 do julija 1974 je bil gostujoči profesor na univerzi Purdue, West Lafayette, ZDA, kjer je predaval o kvantitativnih merjenjih z mikroskopom v odsevni in presevni svetlobi in izbrana poglavja o rudnih nahajališčih vzhodne Evrope. Sodeloval je v skupini za mikroskopsko raziskavo vzorcev Lune, pri čemer je pri določanju mineralov uporabljal tudi mikrosondo in rentgenski difraktometer. Leta 1975 je v Ljubljani organiziral mednarodno šolo o kvantitativnih metodah raziskovanja mineralov v odsevni svetlobi. Od 1976 je predsednik Društva prijateljev mineralov in fosilov in organizator vsakoletne mednarodne razstave mineralov in fosilov v Trzinu. Aktivno se je udeležil mnogih kongresov in simpozijev. Tako je predaval 1974. v Berlinu (Int. Min. Assoc., 9th General Meeting), v Angliji (Meeting of European Geological Societies, Reading University 1975), na Nizozemskem (2^e Meeting of European Geol. Soc., Amsterdam 1978).

Je član predsedstva enote za odkrivanje in raziskovanje surovin splošnega pomena pri RSS, član izvršnega odbora PIS za rudarstvo in geologijo SRS in predsednik odbora za kadrovska vprašanja VTO montanistika na Fakulteti za naravoslovje in tehnologijo v Ljubljani.

V dobi od 1973—1980 je prof. Grafenauer objavil 5 večjih samostojnih publikacij ter 15 znanstvenih in strokovnih člankov. Napisal je okrog 110 recenzij za Rudarsko metalurški zbornik in 214 povzetkov iz 24 periodičnih publikacij in knjig za Zentralblatt für Mineralogie.

Grafenauerjevo raziskovalno delo obsega moderne laboratorijske metode preiskave, mineraloške preiskave, petrološke probleme in petrologijo ultramafičnih kamnin s kromnimi rudišči. S skupino sodelavcev uvaja metodo raziskave površine vzorcev kamnin in rud s povratno sipanimi β -žarki. Med prvimi v Jugoslaviji je pričel raziskovati minerale s pomočjo elektronske mikrosone, pri čemer je prvi v Jugoslaviji uspel odkriti številne redke minerale. V obširni monografiji *Petrologija triadnih magmatskih kamnin na Slovenskem* je dal sistematski prikaz teh kamnin na področju Slovenije kot dela dinarske magmatske province. Na temelju številnih kemičnih analiz je izdelal QLM, CaMgFe, CaKNa in QAPF diagrame in diferenciacijske diagrame. Uspeš je dokazati nastanek in razvoj teh kamnin. Največji dosežek 25-letnega raziskovanja je velika monografija *Rudna petrologija ultramafičnih kamnin Jugoslavije*, ki je vzbudila veliko pozornost v mednarodni znanstveni javnosti, saj je znana založba Springer že po enem letu izdala njegovo delo *Genesis of Chromite in Yugoslavian Peridotite*. V navedeni monografiji podaja avtor celotno problematiko jugoslovanskih peridotitov in njihove metalogenije. Ob uporabi najmodernejših laboratorijskih fizikalno-kemijskih metod raziskovanja je dosegel veliko natančnost pri rezultatih mineraloške preiskave. V kromitih Jugoslavije je prvi ugotovil prisotnost številnih redkih mineralov in prvi v svetu odkril sideronitsko teksturo kromita.

Številna predavanja doma in v svetu, dolžnosti urednika in referenta evropskih znanstvenih revij in večkratni pozivi za gostujočega profesorja kažejo ugled, ki ga je Stanko Grafenauer pridobil izven naše domovine.

Skupščina SAZU ga je dne 24. aprila 1981 izvolila za rednega člana.

Mario Pleničar

se je rodil 5. avgusta 1924 v Ljubljani. Po maturi na gimnaziji v Ljubljani (1943) in diplomi iz kemije in geologije na prirodoslovno-matematični fakulteti v Ljubljani (1951) je služboval do leta 1970 pri Geološkem zavodu v Ljubljani, kjer je vodil oddelek za geološko kartiranje, vmes pa je delal eno leto kot geolog pri Proizvodnji nafte v Lendavi. Od leta 1970 do 1976 je bil izredni in nato redni profesor za fizikalno geologijo, biostratigrafijo in geološko kartiranje na Fakulteti za naravoslovje in tehnologijo v Ljubljani. Doktorat je dosegel 1960. Od 1971—1973 je bil predstojnik odseka za geologijo in od 1978 predstojnik Inštituta za geologijo pri VTO Montanistika v Ljubljani. Je član uredniškega odbora revije *Geologija*, dve leti je bil predsednik geološkega društva. Je član znanstvenega sveta za nafto pri JAZU, dalje član Palaentologische Gesellschaft v Münstru, član izvršnega odbora pri področni raziskovalni skupnosti za geologijo, rudarstvo in metalurgijo in član iniciativnega odbora programa odkrivanja in raziskav splošnega pomena za SRS. Od 1976 je član redakcijskega odbora Zveznega geološkega zavoda za Osnovno geološko karto SFRJ. Od 1979 je urednik za geologijo pri Enciklopediji Jugoslavije in pri Enciklopediji Slovenije.

Z objavljenimi referati se je udeležil številnih geoloških kongresov, posvetovanj in srečanj doma in v tujini. Sodeloval je pri mednarodni delovni skupini za stratigrafijo Paratetide v Bratislavi in Krakovu.

Od 1949 do danes je prof. dr. Mario Pleničar izredno aktiven pri raziskovanju najrazličnejših geoloških in paleontoloških problemov. Bil je soavtor kart in tolmačev za naslednje liste Osnovne geološke karte SFRJ: Postojna, Goričko, Trst, Ilirska Bistrica in Novo mesto. Piše članke o naftno-geološki problematiki Obmurja in Slovenskih

goric in o boksitih kredne starosti. Važen je njegov prispevek h geologiji Cerkniškega Polja, Postojnskega jamskega sistema, Primorskega in Notranjskega krasa. Glavno področje znanstvene dejavnosti prof. Pleničarja pa se giblje v okvirih stratigrafskih in paleontoloških problemov. Na področju stratigrafije se ukvarja s problemi krede v Sloveniji, posebej še z določevanjem meje med kredo in terciarjem. Kot paleontolog se ukvarja predvsem s kredno favno, zlasti z rudisti. Pri tem je odkril nov rod *Neocaprina* z dvema vrstama, ki so ju pozneje našli še drugod po Jugoslaviji in Italiji.

Svoja dela je prof. Pleničar objavljaval v publikacijah v Ljubljani, Beogradu, Zagrebu, Ohridu, Bratislavi in Kopenhagenu. Vrsto del je objavil v izdajah SAZU. Skupno je objavil 52 znanstvenih publikacij in 29 poljudno-znanstvenih člankov. Seznam njegovih del najdemo v ULBB III/1 (1979). Zaradi omejenega prostora v Letopisu bibliografije ne objavljamo na tem mestu, interesentom pa je na voljo v arhivu SAZU.

Za svoje delo je dobil prof. dr. Pleničar tudi javna priznanja, med njimi nagrado Sklada Borisa Kidriča (1961), red dela s srebrnim vencem (1976) in zlato značko generalštaba JNA (1979).

Skupščina SAZU je prof. dr. Maria Pleničarja dne 24. aprila 1981 izvolila za dopisnega člana.

Anton Ingolič

Od izvolitve za dopisnega člana SAZU dne 25. marca 1976 je Anton Ingolič izdal vrsto del, ki so mu prinesla priznanje bralcev in kritike in ki ga uvrščajo med najplodovitejše in najpopularnejše slovenske pripovednike. Kot prejšnja so tudi ta njegova dela po vsebini široko in globoko razvejana s prikazovanjem tako družbenih kot splošno človeških problemov v vseh plasteh ljudskega in narodovega življenja.

V zadnjih petih letih je Anton Ingolič presenetil zlasti s tremi svojimi knjigami: z zgodovinskim romanom iz XVII. stoletja *Gorele so grmade* (1977) in dvema avtobiografskima izpovedma, *Zgodbe mojega jutra* (1979) in *Moje pisateljstvo* (1980). V romanu *Gorele so grmade*, nekakšnem nadaljevanju njegovih *Pradedov* (1975), je živo prikazal življenje in trpljenje kmečkega ljudstva iz neposredne okolice svojega rojstnega kraja, segel pa tudi v življenje gradov in med uskoške družine, ki so se v tistem času naselile v teh krajih; s tem romanom je ustvaril ne samo prepričljivo zgodovinsko, pač pa tudi prepričljivo umetniško delo. *Zgodbe mojega jutra* so spomini na rano Ingoličevo mladost in presegajo svoj čas ter govorijo v našega. Posebno mesto v Ingoličevem pisateljskem delu zavzema obsežno *Moje pisateljstvo* (s podrobno bibliografijo). V tej knjigi avtor ni izpovedal in razkril le načina in tehnike svojega pisanja in ustvarjanja, marveč je z njo opozoril na probleme ustvarjanja realističnega pisatelja sploh, na pisatelja, ki pred pisanjem posveča življenjski stvarnosti vso pozornost in jo smotrno raziskuje, da bi

bila umetniška resnica njegovega dela kljub ustvarjalnemu preoblikovanju tudi življenjska resnica. Pozornost je zbudil tudi njegov kratki roman *Delovni dan sestre Marje* (1980).

V zadnjih letih je Anton Ingolič napisal nadaljevanje *Zgodb moje mladosti*, ki bo pod naslovom *Nemir mladosti* izšlo 1982. leta, ko bo izšel tudi njegov najnovejši roman iz sodobnega življenja *Obračun*.

Posebno poglavje v Ingoličevem delu predstavlja slovstvo za mladino, ki se mu še zmerom posveča. V letih 1977 do 1980 so izšle tri njegove slikanice (*Srečanje s povodnim konjem*, *Bila sem izgnanka* in *Stavka*), jeseni 1981 pa je izšla njegova daljša povest iz vojnih časov *Zaupno*.

Tudi v tem času je bilo nekaj njegovih mladinskih knjig prevedenih v tuje jezike (*Potopljena galeja* v srbohrvaščino in italijanščino, *Udarne brigada* v makedonščino, *Tajno društvo PGC* v albanščino, v ruščino pa *Tajno društvo PGC* in *Deček z dvema imenoma*), več njegovih knjig pa je doživelo ponatise, tako pri nas kot zunaj naših meja.

Leta 1978 je Anton Ingolič prejel Prešernovo nagrado za življenjsko delo, leto prej pa diplomu Zmajevih otroških iger v Novem Sadu za ustvarjalnost na področju mladinske literature. Za častnega člana Slovenske izseljenske matice je bil izvoljen leta 1979, za častnega občana občine Slovenska Bistrica pa 1981. Od 17. decembra 1980 je član Sveta jugoslovanskih akademij.

Dne 24. aprila 1981 je skupščina SAZU izvolila Antona Ingoliča za svojega rednega člana.

Zdenko Kalin

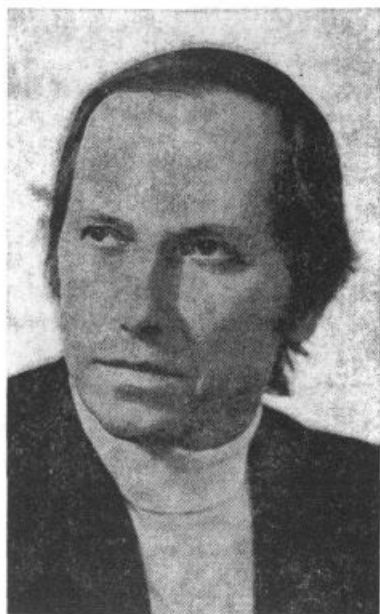
Akademski kipar Zdenko Kalin, rojen 11. aprila 1911 v Solkanu pri Gorici, se je šolal na umetnostni akademiji v Zagrebu (1930—1934). Leta 1948 je bil imenovan za docenta za kiparstvo na Akademiji upodabljaljivih umetnosti, leta 1963 je bil izvoljen za izrednega ter leta 1965 za rednega profesorja. Rektor akademije je bil v letih 1971 do 1973, leta 1978 pa je odšel na lastno željo v pokoj. Za dopisnega člana Slovenske akademije znanosti in umetnosti je bil izvoljen 25. marca 1976.

Njegovo kiparstvo se je razvijalo s stalnim študijem narave od predvojne dobe do danes v okviru široko pojmovanega realizma trdne plastične forme, ki jo občasno razgiba živahnejša površinska modelacija. Bil je kipar ženskega akta, portreta in velikih spomenikov, vedno občutljiv za skladnost teme in materiala, v katerem je ostvarjena. Med portreti pomembnih osebnosti je ustvaril 1978 *bronasti portret Edvarda Kardelja*, poln izredne vitalnosti, tako značilne za upodobljenca. Plastično mirnejša sta *portreta Ivana Cankarja* (1976) in *Franceta Prešerna* (1977) za Slovensko izseljensko matico v Melbournu v Avstraliji. Med privatnimi portreti so tudi otroški, za katere je našel kipar vedno nove, občutljive karakterizacije, ki jih je dosledno likovno rešil. Prav tako za ostale male plastike, stanjšane, lirične figurine, za katere je dobil na 3. jugoslovanskem bienalu male plastike v Murski Soboti veliko častno priznanje (1977).

Med spomenišskimi deli je 1979 končal *Kardeljev bronasti kip* za ljubljansko univerzo. Kip je za odprt prostor s slogovno tujerodnim ozadjem zasnoval strožje, z večjim posegom v njegovo realistično podobo. Moč izraža nekoliko geometrično očiščena, somerno modelirana gmota telesa, ki jo oživljajo značilne kretnje rok in asimetrično razčlenjeni obrazni deli. Ob tej sili ravnih linij in velikih

gladkih površinah gmote razodevajo mehke krivulje človeško toplino in ostali zarisi obraza pronicljivost duha. Tako dokazuje delo kiparja Z. Kalina sposobnost obnavljanja velike evropske kiparske tradicije z novostmi, ki ustrezajo sodobni kiparski občutljivosti.

Kipar Zdenko Kalin je s svojim kiparstvom stalno prisoten v slovenskem kulturnem prostoru. Leta 1979 je prejel Župančičevo nagrado za kiparski prispevek mestu Ljubljani. S svojim delom v različnih žirijah, v svetih Narodne in Moderne galerije ter drugih samoupravnih in društvenih telesih odgovorno deluje za uspešnejšo rast slovenske umetnosti. Leta 1981 je prejel red zaslug za narod z zlato zvezdo. Skupščina SAZU ga je dne 24. aprila 1981 izvolila za rednega člana.

Milan Mihelič

Ustvarjalnost arhitekta Milana Miheliča, rojenega 20. julija 1925 v Dolenjih lazih pri Ribnici, je tesno povezana z najpomembnejšimi dosežki v razvoju novejšje slovenske arhitekture. Spada med najprodornejše predstavnike generacije, ki je izšla iz seminarja E. Ravnikarja, generacije, ki se je sredi petdesetih let, ko se je slovenska arhitektura z zavestjo kontinuirane pripadnosti izročilu in živim tokovom evropske sodobne arhitekture pričela ponovno dejavneje včlenjati v njen pestri ustvarjalni in problemski utrip.

Na začetku svoje ustvarjalne poti se je prizadeto in odgovorno lotil najprej stanovanjske arhitekture, takrat — in danes še zmerom — posebej poudarjene naloge časa. Zasnova stanovanja z osrednjim funkcionalnim jedrom in možnostjo prostorsko prožne razmestitve bivalnih enot, ki jo je razvil v letih 1956—1957 in jo potem uporabil in naprej razvijal v stolpnih in pritličnih stavbah, dokazuje ne le uspešno rešitev naloge v okviru zastavljenih družbenih ciljev, marveč predvsem mojstrsko domišljanje stanovanjske celice, ki kljub racionalnim omejitvam množične zidave uresničuje tudi možnost individualne priredbe, se pravi tiste človeške razsežnosti, ki jo prav v stanovanjski arhitekturi najpogosteje pogrešamo.

Miheličevo načrtovalsko delo je vezano zlasti na mesto Ljubljano, kjer se je prek zmag na večkrat ponovljenih natečajih lotil *urbanističnega in arhitekturnega reševanja* dveh mestnih predelov, *Gospodarskega razstavišča* (1965—79) in *Bavarskega dvora* (1963—72). V obeh primerih gre spričo zazidalno nehomogene in programsko neizoblikovane podobe teh četrti za ključni urbanistični nalogi v

mestu. Njegovi nagrajeni načrti razgrinjajo načrtovalsko celovite zamisli teh mestnih delov s pretanjšanim smislom za združitev estetskih in funkcionalnih sestavin v sporočilno in označitveno skladne izseke mestnega organizma.

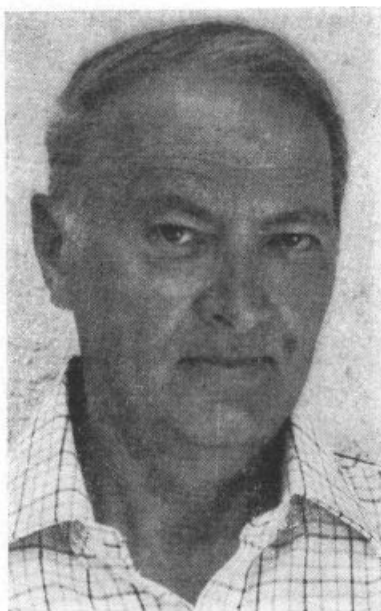
Mihelič uveljavlja v svojih arhitekturah tudi dejstva sodobnega gradbeništva, zato je morda bolj kot drugi arhitekti pri nas vselej odprt k novim tehnično-tehnološkim možnostim, ki se v njegovih delih kažejo v dorečeni oblikovni govorici, ki določa videz celote in podobo detajla. Ta značilnost »ljubljske arhitekturne šole« ima v Miheličevi arhitekturi resnično zagnanega uresničevalca, saj je to arhitekt, ki ga je kritika že zdavnaj označila kot ustvarjalca, neposredno navezanega na Plečnikovo izročilo, obenem pa povsem privrženega tisti načrtovalski miselnosti, ki jo danes najzgovorneje izpričuje teorija in praksa industrijskega oblikovanja. Ravno zato so bila njegova dela deležna najvišjih ocen o izvedbeni, popolnosti, s trditvami, da se v njegovih delih značilno odseva tudi industrijska narava časa, v katerem živimo. Ta dejstva skupaj s poprej omenjenimi govorijo o Miheliču tudi kot o neutrudnem in doslednem borcu, govorijo o arhitektu, ki se ni pripravljen podvreči diktatu nikakršne vrste: ves talent, sposobnost in voljo je treba vložiti v uresničevanje arhitekturne zamisli, kajti postavljena stavba je tisto, kar govori o bistvu arhitekture, nič zunaj tega ne more opravičevati njene vsebine in sporočilnosti. Zanj je zatorej vsaka postavitev stavbe tudi poudarjeno moralno dejanje, gre tedaj za odločno zavedanje tiste sestavine, ki potrjuje arhitekturo kot družbeno najbolj izpostavljeno umetnost.

Miheličev obsežni opus, na katerega je l. 1980 opozorila retrospektivna razstava v Ljubljani in s katerim se v tako kvalitetnem izboru lahko postavi malokateri arhitekt pri nas, o čemer nas prepričujejo tudi odmevi na razstavo, dokazuje neverjetno oblikovno in vsebinsko konsistentnost. Toda ta nit je slej ko prej prepletena z živim in prizatedim zanimanjem za sprotne pobude, ki jih izžareva sodobna arhitektura v svetu. Uresničuje se kot ustvarjalni dialog, vendar vselej s prepoznavno avtorsko noto. Zadošča, da izvzamemo le nekaj njegovih stavb, ki utemeljujejo veljavnost te trditve: *razstavnih paviljoni na GR* (Ljubljana 1965—67), *poslovna stavba Konstrukta* (Ljubljana, 1965—66), *stanovanjski stolpnici v Kersnikovi ulici* (Ljubljana, 1969—71), *veleblagovnica v Osijeku* (1963—1967) in *Novem Sadu* (1968—1972), *stavba Mednarodne avtomatske telefonske centrale* (Ljubljana, 1972—1978) in *veleblagovnica Slovenijales* (Ljubljana, 1974—1979).

Ustvarjalnost arhitekta Milana Miheliča ni bila, niti ni mogla biti anonimna. Že podatek, da je večino nalog dobil z zmagami na urba-

nistično-arhitekturnih natečajih, izpričuje močno prisotnost javnosti, drugače povedano, gre za družbeno in seveda strokovno preverjanje, kateremu sicer množična zidava na tej stopnji ni podvržena. Toda Miheličeva arhitektura postaja dejavnik javnosti predvsem zaradi svoje estetske in sporočilne prepričljivosti v prostoru, zaradi česar je vseskozi terjala opredeljevanje in se uveljavljala kot spodbuda in vrednostno merilo. Zato je tudi vplivala na sodobno arhitekturno oblikovanje pri nas, kar so že ugotovljena dejstva, obenem pa je prav tako požela vrsto priznanj, lahko zatrdimo, da kar vse pomembnejše oblike priznanj, ki se pri nas podeljujejo za arhitekturno ustvarjalnost. Ne nazadnje kaže pristaviti, da je prav Miheličeva arhitektura med tistimi izjemami pri nas, ki je v svetu vzbudila največ pozornosti. Podatki o teh dejstvih so zbrani v Miheličevi monografiji, v kateri je dokumentirano in označeno njegovo dosedanje ustvarjalno delo.

Skupščina SAZU je dne 24. aprila 1981 izvolila Milana Miheliča za dopisnega člana.

Jože Udovič

rojen 17. oktobra 1912 v Cerknici pri Rakeku, književnik in prevajalec. Na gimnaziji v Šentvidu nad Ljubljano je maturiral 1932, nato je študiral slavistiko na Ljubljanski univerzi in diplomiral 1940.

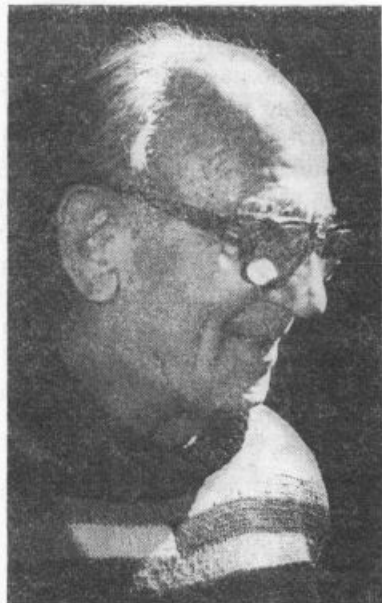
Med okupacijo je bil februarja 1942 aretiran, potem v internaciji, najprej v Čiginu, nato v Gonarsu in Trevisu. Jeseni 1943 je odšel v partizane, nekaj časa je bil pri propagandni komisiji IO Osvobodilne fronte, med nemško ofenzivo v XIII. brigadi, potem pri Znanstvenem inštitutu pri Predsedstvu SNOS. Tam je skrbel za zbiranje, urejanje in hranjenje gradiva za znanstveno delo inštituta.

Pred vojsko je objavljial kratko prozo in poezijo v Domu in svetu, od 1938 do vojske pa v Dejanju, poleg poezije in proze je pisal tudi kritiko in esejistiko. Med vojsko so bile njegove pesmi objavljene v raznih partizanskih pesmaricah. Po osvoboditvi je objavljial poezijo, eseje in prevode poezije v raznih revijah: *Novi svet*, *Obzornik*, *Naša sodobnost*, *Sodobnost*, *Dialogi*, *Prostor in čas*, *Naši razgledi*. V prvi zbirki *Ogledalo sanj* (1961) je zbral svoje predvojne, medvojne in povojne pesmi; zbirka je pomenila vsebinsko in slogovno razširitev sodobne slovenske poezije. V drugi zbirki z naslovom *Darovi* (1975)) je zbral svojo poezijo, nastalo med leti 1961 in 1975. V zbirki je poskušal na nov način zajeti znano in nepredvideno, abstrakcijo in vitalen vzgib, misel in skrivnost. Njegove pesmi so objavljene v mnogih tujih antologijah slovenske lirike, izšlo pa je tudi nekaj samostojnih knjig s prevodi njegove poezije v češčino in srbohrvaščino (Praga, Sarajevo, Beograd). Posamezne njegove pesmi so prevedene v angleščino, nemščino, francoščino, italijanščino, srbohrvaščino, češčino in ruščino.

Prevajal je iz raznih literatur predvsem poezijo, izdal je več samostojnih knjig s prevodi modernih evropskih pesnikov: G. Lorca, D. Thomas, J. R. Jiménez, P. Neruda, V. Aleixandre. V revijah je objavljajal prevode iz starejše in novejše poezije: Goethe, Verlaine, Mallarmé, Rimbaud, Baudelaire, Saint-John-Perse, Celan, Bachmann, Auden. Z nekaterimi prevodi moderne evropske poezije je vplival na razvoj novejše slovenske poezije. Njegovi prevodi proze obsegajo dela J. Cassouja, H. Laxnessa, N. Kazantzakisa, E. A. Poeja, A. Huxleya, F. Kafke, J.-P. Sartra, W. Woolfa, H. Brocha, J. Joycea, E. T. A. Hoffmanna, H. Hesseja in drugih. Prevajal je tudi dramatiko: J. Racina, C. Fryja, J. Anouilha, J. Giraudoux, T. S. Eliota, Le Bosuja, G. Buchnerja.

Prejel je Prešernovo nagrado 1961, nagrado mesta Ljubljane 1976 in Sovretovo nagrado 1970 in odlikovanji znak hrabrosti in red za slug za narod III. stopnje.

Skupščina SAZU ga je dne 24. aprila 1981 izvolila za dopisnega člana.

Avgust Černigoj

Akademski slikar in grafik prof. Avgust Černigoj, rojen 1898. leta v tržaški proletarski družini, sodi po svojem obsežnem umetniškem delu med najpomembnejše slovenske in jugoslovanske zastopnike tiste likovne smeri, ki si je pred več desetletji dala ime konstruktivizem. Smer je izšla iz prvih let februarske in iz oktobrske revolucije, katere ideje so njeni prvi zastopniki sprejeli v svoj umetniški program in jih skušali umetniško stvariteljsko na svoj poseben način uresničevati v svojem delu. Ker se niso hoteli imeti za akademsko usmerjene slikarje in grafike, marveč so hoteli s svojim umetniškim delom in propagando prispevati k revolucionarni obnovi in gradnji družbe in človeka po revoluciji, so se tudi zaradi tega imenovali konstruktivisti; ker so hoteli »konstruirati«
novo družbo, osvobodeno od vseh preteklih socialnih, moralnih, umetniških in tudi splošnih kulturnih spon kapitalistično meščanskega sveta. Zato je treba tudi danes natanko razločevati revolucionarni konstruktivizem, ki se mu je pridružil z vsem ognjem mladi slikar in arhitekt Černigoj že za časa svojega študijskega bivanja v Münchenu in v weimarskem Bauhausu, ki pomeni eno izmed prelomnic v zgodovini novejši mednarodne likovne umetnosti in arhitekture, od larpurlartističnega, saj je njihove nove težnje skušal uveljavljati konstruktivizem na vseh področjih umetnosti, predvsem pa v likovni in leposlovnji, zlasti v Rusiji prva leta po oktobrski revoluciji.

V naši književnosti zastopajo literarni konstruktivizem predvsem Kosovelovi »Integrali«, ki so posredno nastali na Černigojevo pobudo, čeprav so kot stvaritev izvirno delo mladega konstruktivista Kosovela. Takratna povezava med Kosovelom in Černigojem ter njegovim konstruktivizmom je bila v naši literarni kritiki in zgodovini že večkrat obravnavana, vendar problematika še ni docela izčrpana, zlasti kar zadeva A. Černigoja in njegovo široko razgleda-

nost, s katero je prišel 1924/25 v Ljubljano. Ta razgledanost je segala vsaj posredno tudi na literarno področje oz. na vsa področja avantgardistične likovne umetnosti in arhitekture, literarno pa vsaj toliko, kolikor so se Černigoj, Kosovel in Ferdo Delak skupaj navduševali tudi za literarni in gledališki konstruktivizem v reviji »Tank«.

Nastopu ruskih konstruktivistov sta v začetku stala na čelu Vasilij Kandinski in Aleksander Tatlin, mednje pa sodi zlasti tudi scenograf A. M. Rodčenko, ki je hkrati utemeljitelj t. im. fotomontaže v Rusiji. Bil je glavni scenograf znamenitega ruskega gledališkega avantgardista-konstruktivista V. Mejerholda. Ker se je Černigoj v začetku svojega viharneškega konstruktivizma skušal pri avantgardističnih gledaliških poskusih Ferda Delaka uveljaviti tudi kot konstruktivistični arhitekt, je celo za razumevanje vsega njegovega konstruktivizma in neokonstruktivizma potrebno povedati tudi nekaj o njegovem inscenacijskem konstruktivizmu.

Scensi osnutki Avgusta Černigoja pričajo, da pri njihovi ustvaritvi ni sodeloval le »inženirski scenografski konstruktor«, marveč tudi slikar-kolorist, ki se ni zadovoljeval le s trodimenzionalno materialno konstruirano inscenacijo, marveč ji je dodal tudi nekaj barvnih ploskev, ki jih je znal umno vkomponirati v samo konstrukcijo (glavno ogrodje inscenacijskega okvira odrskega prostora, v katerem prav tako »agira« trodimenzionalen igralec). Čeprav Černigoj svojih nekdanjih ohranjenih inscenacijskih osnutkov ni označeval, upravičeno domnevamo, da sta inscenacijska osnutka, ki sta objavljena v idrijskem katalogu, bila napravljena na pobudo prijatelja in prav tako avantgardista-režiserja F. Delaka, katerega ideal in želja je bila uprizoriti Cankarjeva dela na nov, nekonvencionalen način. Zato domnevamo, da je prvi osnutek bil namenjen za uprizoritev Cankarjevega »Kralja na Betajnovi«, drugi pa za »Hlapce«. V obeh je Černigoj vkomponiral tudi fotomontažne elemente. S podrobno analizo med seboj skomponiranih elementov konstrukcije, barve in vlepljene, iz fotografije izrezane množice ali posameznika, govori za gornje, zlasti pa govori za »Hlapce« visoko nad železno konstrukcijo svojevrstnega tovarniškega ali celo ladijskega stolpa stoječi Kristus v rdeči halji, kakor ga je Cankar opisal v svoji znameniti legendi »Kristusova procesija«. Černigoj ni bil le viharneški konstruktivist slikar, marveč tudi politični levičar, kar je bil glavni vzrok, da ga je policija izgnala. Na razstavi, ki jo je priredil za čas ljubljanskega velesejma (15.—25. avgusta 1924) so bila poleg razstavljenih del, zlasti lepljenk in grafik itd., obešena tudi revolucionarna politična gesla.

Med podobnimi pozivi pa je še ena zahteva, ki je bila realizirana šele po naši revoluciji, ko se je celo v osnovne šole uvedla svobodna likovna vzgoja. Na razstavi je terjal Černigoj likovno vzgojo za vso mladino in ljudstvo. Morala je zmagati naša osvobodilna vojna in revolucija, da se je Černigojeva zahteva iz leta 1924 lahko uresničila, kakor je tudi res, da je mogel šele naš čas odkriti vrednost in umetniške vrline ne samo njegovega ranega in poznega konstruktivizma, marveč vsega umetniškega dela. To je sicer poleg konstruk-

tivizma in neokonstruktivizma v raznih delih stilno različno (primeri postcezanizma, abstraktizma, kubizma, neorealizma, pa tudi nadrealizma itd.), toda mirno se sme reči, da nikoli ni delal konjunkturistično ali celo »merkantilno«, kakor imamo nekaj primerov v povojnih pariških in ameriških »avantgardizmih« tja do pop arta. In še nekaj: teh stilnih variant ni ustvaril zgolj viharški in večno iščoči umetnik, marveč tudi slikar in grafik, ki je dokazal, da poleg svojega konstruktivizma obvlada tudi nekatere druge stilne oblike in vsebine, ki so mu prav tako blizu in ki jih ume prav tako umetniško uveljavljati in uresničevati. Zlasti se izkazuje tudi kot risar.

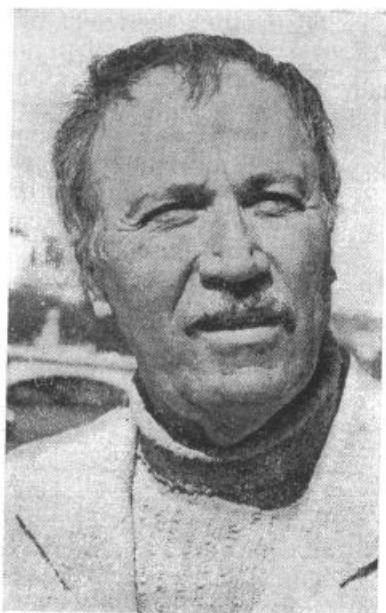
Černigoj je v svojem dolgem življenju in ustvarjanju kljub svoji viharosti in nekonformizmu dosegel tudi v tujini več priznanj, doma pa najvišje slovensko priznanje za življenjsko delo, Prešernovo nagrado leta 1976.

Iz zbrane pomembnejše literature o A. Černigoju je dovolj razvidno, da je o njem veliko napisanega. Omejen obseg tega predloga in utemeljitve kandidature Avgusta Černigoja za izvolitev za zunanje dopisnega člana SAZU pa ne dovoljuje, da bi več navajali iz kritik in esejev, ki so bili zlasti v zadnjih desetih letih napisani o njem. Černigojev monograf Peter Krečič omenja v svojem sintetičnem uvodu k monografiji, da je po razstavi v Mariboru »...med vsemi tedaj pišočimi najgloblje dojel bistvo njegovega (Černigojevega) ustvarjanja« (Monogr. str. 82) Sergej Vrišer.

Kako zgodaj si je odkril Černigojevo nenavadno risarsko nadarjenost arhitekt Plečnik, priča sporočilo, da ga je v času njegovega bivanja v Ljubljani obiskal celo na njegovem stanovanju. Kakor je izpričal po Krečiču arhitekt Jaroslav Černigoj, je Plečnik celo svoje učence opozoril nanj in dejal: »V Ljubljani živi en čuden človek, ki pa zna čudovito risati!« Da mu tudi religiozno čustvovanje v likovno-umetniškem smislu ni bilo tuje, pričajo dovolj zgovorno njegove freske v cerkvi v Drežici in še v štirih drugih cerkvah v Sloveniji in v eni v Istri.

Če je Černigoj v začetku poudarjal s časom in razmerami povezano revolucionarno tendenco konstruktivizma in revolucionarne umetnosti sploh, je ob prejemu Prešernove nagrade leta 1976 za življenjsko delo v nasprotju z dogmatičnim sorealizmom in tudi v nasprotju s Picassovo nekoliko cinično larpurlartistično izjavo iz leta 1923 (»Vsi vemo, da umetnost ni resnica. Umetnost je laž, ki nam pomaga doumeti resnico, vsaj tisto, ki jo ljudje moremo razumeti.«) jasno poudaril: »...naj bo sedanji umetnik bolj socialno naravnani, času primeren, progresiven in politično zadržani.«

Skupščina SAZU ga je dne 24. aprila 1981 izvolila za zunanjega dopisnega člana.

Zoran Mušič

se je rodil 12. februarja 1909 v Gorici. Ker je prva svetovna vojna pregnala družino na Stajersko, je končal gimnazijo v Mariboru. Že kot otroka sta ga privabljali narava in umetnost, zato se je po končani gimnaziji leta 1930 vpisal na zagrebško akademijo likovnih umetnosti, kjer mu je bil glavni profesor slikar Ljubo Babić. Želja po razširitvi umetnostnega obzorja ga je že v študentskih letih med počitnicami vodila na potovanja po Evropi, po akademiji pa se je leta 1934 odpravil po Babićevem nasvetu v Španijo. Tamkaj so ga najmočneje prevzele El Grecove in Goyeve slike, a tudi kastiljska pokrajina mu je zapustila vtise, ki so zaživelii ob spominu na domači Kras. V drugi polovici tridesetih let ga je privezala nase Dalmacija s svojo značilno pokrajino.

Od vsega začetka spremlja Mušiča vera v čisto umetnost, ki mu jo je potrdila tudi zagrebška šola s prof. Babićem. Vidni svet doživlja v subjektivni prepesnitvi. Spočetka ga je poustvarjal s fauvistično živo paleto harmonično uglašeni barv v atmosferno trepetajočih vedutih in interjerih, v tihožitjih in z lahko spominsko patino požlahtnjenih predmetih. Doživetje Španije je odprlo Mušiču oči za skrivnostne razsežnosti življenja in elementarnost bivanja, a tudi za grozljivo resničnost, kakršno mu je razkril Goya in jo je nato sam podoživljal med drugo vojno. Na temeljih razmerja barvnih ploskev z vsemi odtenki je gradil svojo likovno izpoved, ki se je počasi vse bolj zresnjevala in sublimirala. Leta 1937 se je pridružil ljubljanski skupini Neodvisnih, umetnikom, ki so odločno iskali nove likovne rešitve.

Počasi se je slikarjevo barvno razpoloženje in mladostno veselje nad predmetnostjo začelo umikati tonskim barvnim akordom in

znakovnim redukcijam vidnega sveta, ne nazadnje pod vplivom beneške fauvistične smeri in njenega glavnega zastopnika Filipa de Pisisa. Leta 1942 se je namreč Mušič vrnil v rojstno Gorico, leto pozneje pa odšel v Benetke, kjer je na prvi samostojni razstavi pokazal svoje dalmatinske pejzaže in beneške vedute. Ker pa se je pridružil odporniškemu gibanju, ga je gestapo aretiral in ga skozi tržaške zapore odgnal v Dachau, kjer je v stvariteljski grozi ob srečevanju s trpljenjem in smrtjo napravil množico pretresljivih risb, od katerih pa se jih je ohranilo le manjše število.

Svet, ki poslej oživlja v Mušičevih risbah, grafikah, gvaših in oljih, je samo še odmev vtisov realnega sveta in narave. To je Kras s svojim kamenjem in grmičjem, to so dalmatinski hribi, ograde, steze. Ljudje in živali se luščijo iz tonske megličavosti in tonejo vanjo. Tihi mimohod življenja: žene s tovari in sončniki nad glavo, goveda, mule, konji, zajeti v tonskih sencah. Po koncu vojske se je Mušič ustalil v Benetkah. Izleti v Toskano so mu odkrili spet resen, Krasu podoben svet. Leta 1952 je razstavljal v pariški Galerie de France, leto pozneje je najel v Parizu nekdanji Soutinov atelje. Poslej Mušičeva umetnost zori med Krasom, Benetkami in Parizom. Sokovi iz domačih korenin ženejo njegovo umetniško rast v mednarodno širino s premagovanjem vseh meja razen tistih, ki si jih sam zastavlja v resnem likovnem iskanju. Kritika je za njegova nenavadna, a z velikim priznanjem sprejeta razkritja neznanih pokrajin zaobljenih gričev, kjer se zdi, kakor da se je čas ustavil in da so se živa bitja spremenila v ideograme ritmičnih zvočnih valovanj, kjer je zemlja izžgana in odločajo le še njene prvinske barve, iskala odgovor v ljudskem primitivizmu in usedlinah trecenta, v odmevih Orienta in vzgibih slovanske duše, v ozračju Bizanca in Mediterana, cepljenega na okus in znanje Pariške šole, v prelivajočem se ozračju Benetk in v srečanju konkretnosti antike z iracionalnim Severom, v združitvi individualizacije Zahoda z vzhodnjaško tradicijo. Morda se je Mušičevo likovno zorenje res pretisnilo skozi tako kompleksno sito, nač manj pa ni poganjalo iz njegove osebnosti, iz prirojenega razpoloženja in iz vse urejajoče discipline. S strogo izbiro si je zožil motivno klaviaturo, se odrekel vablјivim efektom, segel pa po poglobljenih kompozicijah in strukturnih formulacijah, ob katerih se nam zdi, kakor da bi stali ob rojstvu prvih slikarskih realizacij, ko so tonske tančine ugrablјene samo zemlji, kamnu, sencam. Pokrajina izgublja prostorske razsežnosti, abstrahira se v ploskovno projekcijo in v skopa barvna sorazmerja. Omeščane barvne lise, skopi relief skope pokrajine, meditativna osamljenost, nemi dialog z umirajočim planetom — pa vendarle slutimo, da se vse preliva v pričevanje bivanjskih temeljev, ki jih ne more izničiti hrup mestne civilizacije. Ta je umetnika celo prisilila v meditativno samoto, v kateri se asketsko osmišlja njegovo sporočilo, ki je, navsezadnje, tudi odgovor na iskanje človekovega merila. Zato je še bolj nepričakovano in kot usoden krik dehumanizacije udaril ciklus, spočet iz dušečega spomina na koncentracijsko taborišče »Nismo mi zadnji«: mrlič v brezoblični gmoti nemo vpijejo v pretekli in sedanji čas apokaliptično videnje smrti — in obsodbe.

V Mušiču občutimo umetnika, porojenega iz naših tal in našega čustvovanja, ki pa prebija meje domačije. Njegovo delo je skoraj barbarsko prvinsko, a obrušeno do asketske žlahtnosti. Je sinteza slovenske lirične občutljivosti in latinske urejenosti Mediterana. Zasedano je v zavesti trajnosti, je protest proti nemiru našega časa in zato humanistično in optimistično. Tudi tedaj, kadar je le privid nad mirom narave.

Zrelo Mušičevo slikarsko delo se razvija v motivnih ciklih, v katerih so posamične slike variacija na temo in se tudi njihovo poimenovanje pogosto ponavlja. V štiridesetih letih prevladujejo dalmatinski motivi s konji (npr. *Temna gora*, *Konjički*, *Trajekt*), nato se pridružijo umbrijske krajine in v petdesetih letih sienske pokrajine, *Kraške sence*, *Jesen v Dalmaciji*; italijanski motivi skupaj z dalmatinskimi prehajajo v šestdeseta leta, nakar se v leto 1970 rezko zareže ciklus *Nismo mi zadnji*. Nato sledi dolga vrsta *Skalnatih pokrajin*. Med ta opus se vpletejo portreti (*Jakob Soklič*, *Ida*, *avtoportreti* itd.), *akti*, *risbe in študije*.

Skoraj nemogoče je naštetih vse razstave, ki so Mušičevo umetnost ponesle čez vse celine. Komaj pregledna je domača in tuja literatura, ki poskuša razvozljati uganko te ustvarjalnosti, za katero velja, da je resnično mednarodna, zato pa nič manj nepogrešljiv del slovenske likovne kulture.

Pregled pomembnejše slovenske in tuje literature (vmes so tudi samostojne monografije) o umetniku in njegovem delu je zajet v katalogu Mušičeve razstave v ljubljanski Moderni galeriji leta 1967 (kljub izbiri obsega okrog 250 bibliografskih enot); dodan je tudi seznam glavnih razstav. Ljubljanski katalog dopolnjuje za nadaljnji čas tisti z razstave v Gorici leta 1979.

Skupščina SAZU ga je 21. aprila 1981 izvolila za zunanjega dopisnega člana.

Dimitr Pantelev

se je rodil 26. novembra-1901 v Sofiji, kjer je končal gimnazijo. Od 1926 do 1932 je bil zaposlen kot bibliotekar v Narodnem gledališču v Sofiji, od leta 1932 do 1951 kot bibliotekar v narodni skupščini, od 1952 do 1958 pa kot dramaturg v narodni operi v Sofiji. Zdaj živi v Sofiji in se še zmerom ukvarja z literarnim delom; bil je več let tajnik Zveze bolgarskih književnikov, zdaj pa je član upravnega odbora te Zveze in predsednik njene sekcije pesnikov.

Dimitr Pantelev je bil imenovan za ljudskega umetnika in je leta 1974 dobil najvišjo nacionalno nagrado, nagrado Dimitrova.

Prve pesmi je objavil 1919 v reviji *Golgota*, sam pa je izdal in urejal revijo *S'dba* (1932—1944), v kateri je 1938 objavil svoje prve prevode iz slovenske poezije in prve bio- in bibliografske članke o slovenskih književnikih.

Doslej je izdal več kot deset pesniških zbirk in sedem zbirk otroških pesmi; njegova *Izbrana lirika* je izšla 1976. Nekaj njegovih pesniških zbirk je bilo nagrajenih z nagrado Zveze bolgarskih književnikov.

V samostojnih knjigah so izšli Pantelevi prevodi pesmi *Karla Destovnika Kajuha* (Partizanske pesmi, 1948 — 20 pesmi) in izbor pesmi *Otona Župančiča* (Mojte korabi, 1965 — 50 pesmi).

V antologiji *Slavjanski poeti*, ki je izšla 1946, je prispeval prevod naslednjih slovenskih pesnikov: po eno *J. Murna-Aleksandrova*, *Dragotina Ketteja*, *I. Cankarja*, *S. Sardenka*, *I. Grudna* in *P. Golie*; po dve *M. Jarca* in *Kajuha*, po tri *F. Prešerna*, *I. Gradnika*, *M. Klopčiča*, *Toneta Seliškarja* in pet pesmi *Otona Župančiča*. Po letu 1946 je v periodičnem tisku objavil več prevodov z označitvami sloven-

skih pesnikov, tako *F. Prešerna* (šest sonetov), *J. Menarta*, *I. Grudna*, *T. Seliškarja*, *M. Bora*, *C. Vipotnika*, *L. Krakarja*, *A. Škerlove*, *F. Kosmača* in *Daneta Zajca*.

Prevajal je tudi slovensko prozo, tako črtice *I. Cankarja* in *F. Bevka*, in napisal vrsto člankov o slovenskih pesnikih in pisateljih, tako o *F. Prešernu*, *I. Tavčarju*, *I. Cankarju*, *I. Gradniku*, *K. D. Kajuhu*, *O. Župančiču* in drugih. V periodičnem tisku je objavljaj tudi topisne članke iz Slovenije; z njo je še zmerom intimno povezan kot človek in pesnik. V zadnjem času pripravlja izbor iz poezije *F. Prešerna* in zapise o svojih srečanjih s slovenskimi pesniki in pisatelji.

O *Dimitru Panteleevu*, ki ga prištevajo med najboljše živeče bolgarske pesnike, je bilo pri nas ob raznih priložnostih napisanih več člankov izpod peresa *Božidarja Borka*, *Toneta Potokarja*, *Mateja Rodeta*, *Bogdana Pogačnika* in drugih.

Dimitr Panteleev je prevajal tudi iz hrvaške in srbske poezije od *Preradovića* in *Radičevića* do *Tadijanovića* in *Desanke Maksimović*, v samostojni knjigi pa je izšel njegov prevod *Njegoševga Gorskega venca* (1949).

Skupščina SAZU je *Dimitra Panteleeva* dne 24. aprila 1981 izvolila za zunanjega dopisnega člana.

Milan R. Dimitrijević

Rodil se je 27. januarja 1931 v Nišu, kjer je leta 1949 maturiral in se vpisal na Medicinsko fakulteto v Ljubljani, na kateri je končal študij leta 1955. Leta 1957 je nastopil službo na Nevrološki kliniki v Ljubljani. Leta 1961 je opravil izpit za zdravnika-specialista iz nevropsihiatrije. Leta 1961 je ustanovil laboratorij za klinično nevrofiziologijo Nevrološke klinike v Ljubljani.

V letih 1961 in 1962 se je predvsem posvetil uvajanju in razvijanju preiskovalnih in raziskovalnih metod iz klinične nevrofiziologije, kot so: določanje motorične hitrosti perifernih živcev, elektroencefalografija, pnevmoelektroencefalografija, ter s tem ustvarjal pogoje za pričetek raziskovalnih del na področju nevromuskularnih obolenj, spastičnosti in klinične elektroencefalografije.

Leta 1962 je delal pri pripravah za elektromiografske raziskave spastičnosti pri paraplegikih na Inštitutu za nevrološke znanosti pri National Hospital v Londonu kot štipendist Sklada Borisa Kidriča v Ljubljani. Takrat se je začel uresničevati skupni raziskovalni program za probleme spastičnosti med omenjenim Inštitutom in Laboratorijem za klinično nevrofiziologijo Nevrološke klinike v Ljubljani. Na Medicinski fakulteti v Ljubljani je leta 1966 za pridobitev doktorata znanosti obranil disertacijsko tezo z naslovom: *Študij elektrofizioloških značilnosti spinalne refleksne aktivnosti pri perifernih nevropatijah in njihov klinični pomen*. Leta 1967 je bil izvoljen za docenta nevrologije na Medicinski fakulteti v Ljubljani. Leta 1968 je za razprave o spastičnosti pri človeku, objavljene z P. W. Nathanom v ugledni angleški reviji *Brain*, prejel nagrado sklada Borisa Kidriča.

Leta 1969 je ustanovil v okviru Kliničnega centra Inštitut za klinično nefrofiziologijo, katerega prvi predstojnik je postal in ga vodil do leta 1975.

Leta 1971 je bil izvoljen za izrednega profesorja neurologije na Medicinski fakulteti v Ljubljani.

Istega leta je bil izvoljen za gostujočega profesorja za klinično nefrofiziologijo na Baylor College of Medicine v Houstonu, Texas, leta 1980 pa za rednega profesorja te stroke na isti ustanovi. Leta 1971 je osnoval oddelek za klinično nefrofiziologijo v Teksaskem inštitutu za rehabilitacijo in raziskave v Houstonu. Še istega leta je osnoval tudi mednarodni raziskovalni program na področju klinične nefrofiziologije s skupno raziskovalno temo »Študij motorične organizacije pri človeku«.

Leta 1975 je za svoje originalne raziskave s področja motorične kontrole pri okvarah centralnega živčevja in pri obolenjih perifernega živčno-mišičnega sistema pri človeku prejel Kidričevo nagrado.

Leta 1976 je osnoval mednarodni program za reparativno nevrologijo, ki ga tudi sam vodi.

Čeprav profesor Dimitrijevič ni več predstojnik Inštituta za klinično nefrofiziologijo Kliničnega centra v Ljubljani, mu vseskozi posveča aktivno skrb: za skupino raziskovalcev v Ljubljani in skupino raziskovalcev v Houstonu je zasnoval koordiniran komplementaren program s stalno zamenjavo strokovnjakov in včasih celo bolnikov. To plodno sodelovanje je bilo leta 1978 tudi formalno potrjeno s pogodbo o sodelovanju med Medicinsko fakulteto in Kliničnim centrom v Ljubljani z ene strani ter Inštitutom za rehabilitacijo in raziskave in pa Baylorjevim medicinskim kolidžem z druge strani.

Skupine iz drugih centrov ZDA in Evrope, zlasti iz Švedske, Poljske in Anglije, se pridružujejo skupnemu raziskovalnemu programu.

Dosedanji opus profesorja Dimitrijeviča obsega 66 razprav v revijah, 16 v knjigah in monografijah ter 40 prispevkov v posebnih kongresnih publikacijah.

Kot je razvidno iz priložene bibliografije, sega njegovo znanstveno zanimanje na mnoga področja klinične nefrofiziologije, vendar je njegovo temeljno in stalno torišče patološka fiziologija hrbtenjače pri človeku. Ravno razprave s tega področja, ki jih je objavil dr. Dimitrijevič s sodelavci, citirajo kot temeljno literaturo s tega področja.

Profesor Dimitrijevič ima redke dar, da spoznanja fiziologije uporabljaja v klinični medicini. Njegov koncept je funkcionalna in reparativna nevrologija v rehabilitaciji kroničnih nevroloških bolnikov. Kot je ta koncept v osnovi aktiven, pogumen in optimističen, tako v praksi olajšuje ali celo preprečuje trpljenje ravno tistim bolnikom, pred katerimi je do nedavna medicina stala nemočna in resignirana.

Profesor Dimitrijevič ni samo doma in v svetu nesporno priznan znanstvenik — je tudi zdravnik, ki zna kroničnega nevrološkega bolnika usmerjati k novemu odnosu do tegob obolenja.

Skupščina SAZU ga je dne 24. aprila 1981 izvolila za zunanjega dopisnega člana.

János Szentágothai

se je rodil 31. oktobra 1912 v Budimpešti. Že kot 23-letni študent medicine je pod mentorstvom nevroanatora Lenhosséka objavil svoj prvi znanstveni članek o ovojnica živčnih vlaken. Z njim je napovedal svoj vstop v raziskovanje anatomije živčevja in se je v naslednjih 35 letih uvrstil v svetovni vrh raziskovalcev na tem področju.

Od študija vegetativnih živčnih končičev v različnih organih je najprej prešel na preučevanje stikov med nevroni v osrednjem živčevju s pomočjo izvirne metode za povzročanje degeneracije sinaps. Glavni dosežki s tega področja so bila spoznavanja o refleksnih zvezah med vestibularnimi in okulomotornimi jedri, predvsem pa anatomska potrditev monosinaptične narave mišičnih lastnih refleksov. Prispeval je tudi temeljna spoznanja o propriospinalnih nevronih in njihovih sinapsah. S svojimi izsledki je omogočil ali pa potrdil številna spoznanja mikroelektrofiziologije motoričnih in vmesnih nevronov v hrbtnem mozgu ter osvetlil splošni odnos med strukturo in funkcijo sinaps.

Njegov najpomembnejši prispevek nevroanatomiji so verjetno dela o nevronskih zvezah skorje malih možganov, pri čemer je plodno sodeloval s šolo Nobelovega nagrajenca Johna Ecclesa. Skupaj z njim je izdal monografijo o malih možganih, ki sodi v klasična dela nevroanatomije. V številnih člankih o sinapsah v malomožganski skorji ter o kvantitativnih analizah posameznih plasti skorje je osvetlil način delovanja tega višjega živčnega centra. S tem v zvezi so tudi povsem nova spoznanja o pomenu kompleksnih glomerularnih sinaps v osrednjem živčevju. Še korak naprej so njegova temeljna dela o arhitekturi skorje velikih možganov in o njenih nevronskih mrežjih. Z njimi je tudi utemeljil svojo teorijo o modular-

ni zgradbi višjih živčnih centrov. Prikaz njegovega ogromnega opusa, ki obsega v bibliografiji pet samostojnih monografij in 118 znanstvenih člankov, mora vsaj omeniti še področje nevroendokrinologije, na katerem je s svojimi sodelavci prispeval temeljna spoznanja o nekaterih jedrih hipotalamusa.

Njegova dela, zlasti o skorji velikih in malih možganov, so citirana v vsaki novejši publikaciji s tega področja. O pomembnosti njegovega dela pričajo tudi številna priznanja, od katerih naj bo omenjen samo sprejem v članstvo National Academy of Sciences (USA), Akademije znanosti (SSSR), Royal Society of Medicine (Velika Britanija) in Nemške akademije naravoslovcev Leopoldina. Leta 1948 je postal dopisni član Madžarske akademije znanosti, leta 1967 redni član. Od leta 1967 do 1973 je bil sekretar in predsednik biološke sekcije Akademije, od leta 1973 podpredsednik Akademije do 1977, ko je bil izvoljen za njenega predsednika, kar je po ponovni izvolitvi leta 1980 še danes.

Vse življenje je poučeval anatomijo študente medicine, zlasti na anatomskem inštitutu v Budimpešti, vmes pa mnogo let tudi v Pecs. Njegov anatomski atlas, ki ga je pripravil s sodelavcem Kissom, je izšel v več jezikih in je zaradi svoje didaktične vrednosti zelo cenjen tudi med študenti v naši državi. S tem delom sta si ime in ugled profesorja Jánosa Szentágothaia utrla pot tudi v najširšo zdravniško javnost v Jugoslaviji.

V dolgoletnih stikih s Slovensko akademijo znanosti in umetnosti in z drugimi jugoslovanskimi akademijami smo ga spoznali kot zavzetega in vztrajnega pobudnika medakademijskega sodelovanja in iskrenega prijatelja naše dežele.

Zaradi njegovega ustvarjalnega raziskovalnega in znanstvenega dela in zaradi njegovega iskrenega odnosa do jugoslovanskih narodov, še posebej do slovenskega, ga je skupščina SAZU dne 24. aprila 1981 izvolila za zunanjega dopisnega člana.

UMRLI ČLANI

Rado Kušej

rojen 21. julija 1875, umrl 10. maja 1941, dr. jur., redni profesor za cerkveno pravo na univerzi v Ljubljani. Redni član pravnega razreda od 7. oktobra 1938.

Glej Letopis 1, 185—190.

Metod Dolenc

rojen 19. decembra 1875, umrl 10. oktobra 1941, dr. jur., redni profesor za kazensko pravo na univerzi v Ljubljani. Redni član pravnega razreda od 7. oktobra 1938, načelnik tega razreda od 28. januarja 1939 do smrti.

Glej Letopis 1, 193—197.

Gregor Krek

rojen 27. junija 1874, umrl 1. septembra 1942, dr. jur., redni profesor rimskega in civilnega prava na univerzi v Ljubljani. Redni član pravnega razreda od 7. oktobra 1938, prvi glavni tajnik akademije od 28. januarja 1939 do 11. julija 1942.

Glej Letopis 1, 201—238.

Alfonz Pavlin

rojen 14. septembra 1853, umrl 1. decembra 1942; gimnazijski profesor, strokovnjak za floristiko, fitogeografijo in botanično sistematiko. Dopisni član matematično-prirodoslovnega razreda od 16. maja 1940.

Glej Letopis 1, 241—257.

Ferdinand Seidl

rojen 10. marca 1856, umrl 1. decembra 1942, realčni profesor, strokovnjak za meteorologijo, klimatologijo, seizmologijo in geologijo. Dopisni član matematično-prirodoslovnega razreda od 16. maja 1940.

Glej Letopis 1, 261—290.

Rihard Jakopič

rojen 12. aprila 1869, umrl 21. aprila 1943, akademski slikar. Redni član umetniškega razreda od 7. oktobra 1938.

Glej Letopis 1, 41—43; 2, 75—89.

Anton Breznik

rojen 26. junija 1881, umrl 26. marca 1944, dr. phil., gimnazijski ravnatelj, jezikoslovec. Dopisni član filozofsko-filološko-historičnega razreda od 16. maja 1940.

Glej Letopis 1, 157—160; 2, 61—74.

Matija Jama

rojen 4. januarja 1872, umrl 4. aprila 1947, akademski slikar. Redni član umetniškega razreda od 7. oktobra 1938.

Glej Letopis 1, 47—49; 2, 90—103.

Ivan Regen

rojen 9. decembra 1868, umrl 27. julija 1949, dr. phil., gimnazijski profesor, strokovnjak za živalsko fiziologijo in občo biologijo. Dopisni član matematično-prirodoslovnega razreda od 16. maja 1940.

Glej Letopis 1, 175—176; 2, 104—105.

Milan Škerlj

rojen 4. septembra 1875, umrl 8. decembra 1947, dr. jur., redni profesor za trgovinsko, menično in čekovno pravo na univerzi v Ljubljani. Redni član pravnega razreda od 16. maja 1940.

Glej Letopis 1, 127—130; 2, 106—125.

Oton Župančič

rojen 23. januarja 1878, umrl 11. junija 1949, književnik. Redni član razreda za umetnost od 7. oktobra 1938.

Glej Letopis 1, 151—153; 2, 225—256.

France Kidrič

rojen 23. marca 1880, umrl 11. aprila 1950, dr. phil., redni profesor za starejše slovanske in slovensko literaturo na univerzi v Ljubljani, višji znanstveni svetnik akademije. Redni član filozofsko-filološko-historičnega razreda od 7. oktobra 1938; od 28. junija 1941 do 1. julija 1942 načelnik tega razreda; od 2. oktobra 1945 do smrti predsednik akademije.

Glej Letopis 1, 51—61; 2, 34—44; 257—266; 4, 86—100.

Sergej Ivanovič Vavilov

rojen 24. marca 1891, umrl 25. januarja 1951. Prezident Akademije nauk ZSSR v Moskvi. Zunanji dopisni član razreda za matematično-prirodoslovne, medicinske in tehnične vede od 7. novembra 1947.

Glej Letopis 2, 31.

Janko Šlebinger

rojen 19. oktobra 1876, umrl 5. februarja 1951, dr. phil., upravnik Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani, slovenski bibliograf. Dopisni član razreda za zgodovinske in zemljepisne vede, filozofijo in filologijo od 21. decembra 1946.

Glej Letopis 2, 54—58; 4, 101—124.

Matija Murko

rojen 10. februarja 1861, umrl 11. februarja 1952, dr. phil., redni profesor za slovansko filologijo na Karlovi univerzi v Pragi. Zunanji dopisni član filozofsko-filološko-historičnega razreda od 16. maja 1940.

Glej Letopis 1, 172—174; 5, 169—177.

Fran Ramovš

rojen 14. septembra 1890, umrl 16. septembra 1952, dr. phil., redni profesor za fonetiko in zgodovino slovenskega jezika na univerzi v Ljubljani. Redni član filozofsko-filološko-historičnega razreda od 7. oktobra 1938, načelnik tega razreda od 28. januarja 1939 do 31. januarja 1940, glavni tajnik akademije od 11. julija 1942 do 19. maja 1950; predsednik akademije od 19. maja 1950 do smrti; upravnik Inštituta za slovenski jezik.

Glej Letopis 1, 105—110; 5, 148—160.

Boris Kidrič

rojen 10. aprila 1912, umrl 11. aprila 1953; predsednik Gospodarskega sveta SFRJ, Redni član razreda za zgodovinske in družbene vede od 6. decembra 1949.

Glej Letopis 3, 156—164; 5, 161—167.

Lucien Tesnière

rojen 13. maja 1893, umrl 6. decembra 1954, redni profesor za primerjalno jezikoslovje na univerzi v Montpellieru. Zunanji dopisni član razreda za filološke in literarne vede od 2. junija 1953.

Glej Letopis 5, 92—94; 7, 59—63.

Pavel Lunaček

rojen 31. januarja 1900, umrl 2. aprila 1955, dr. med., redni profesor za ginekologijo in porodništvo, predstojnik ginekološko-porodniške klinike medicinske fakultete univerze v Ljubljani. Redni član razreda za prirodoslovne in medicinske vede od 30. junija 1954.

Glej Letopis 6, 61—65; 7, 55—58.

Petar Skok

rojen 1. marca 1881, umrl 3. februarja 1956, dr. phil., redni profesor za romansko filologijo na vseučilišču v Zagrebu. Zunanji dopisni član od 2. junija 1953.

Glej Letopis 5, 89—91; 8, 77—82.

Janko Polec

rojen 19. avgusta 1880, umrl 12. maja 1956, dr. jur., redni profesor za narodno in primerjalno pravno zgodovino na univerzi v Ljubljani. Redni član od 7. oktobra 1938, načelnik pravnega razreda od 23. februarja 1942 do 30. septembra 1949; predsednik Terminološke komisije pri akademiji.

Glej Letopis 1, 97—101; 8, 48—60.

Jože Plečnik

rojen 23. januarja 1872, umrl 7. januarja 1957, redni profesor za arhitekturo na univerzi v Ljubljani. Redni član od 7. oktobra 1938.

Glej Letopis 1, 78—89; 8, 61—67.

Rajko Nahtigal

rojen 14. aprila 1877, umrl 29. marca 1958, dr. phil., redni profesor za slovansko filologijo in primerjalno gramatiko slovanskih jezikov in častni predstojnik Slovenskega inštituta na univerzi v Ljubljani. Redni član od 7. oktobra 1938, prvi predsednik akademije od 4. januarja 1939 do 27. junija 1942, načelnik razreda za zgodovinske in zemljepisne vede, filozofijo in filologijo od 2. oktobra 1945 do 30. septembra 1949.

Glej Letopis 1, 71—75; 9, 63—67.

Franc Ksav. Lukman

rojen 24. novembra 1880, umrl 12. junija 1958, dr. theol., dr. phil., redni profesor za historično dogmatiko na teološki fakulteti v Ljubljani. Dopisni član od 16. maja 1940.

Glej Letopis 1, 168—169; 9, 78—81.

Andrija Štampar

rojen 1. septembra 1888, umrl 26. junija 1958, dr. med., redni profesor za higieno in socialno medicino na vseučilišču v Zagrebu, predsednik Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti. Zunanji dopisni član od 7. novembra 1947.

Glej Letopis 9, 82—84.

Izidor Cankar

rojen 22. aprila 1886, umrl 22. septembra 1958, dr. phil., redni profesor za zgodovino umetnosti na univerzi v Ljubljani. Redni član od 2. junija 1953. Glej Letopis 5, 67—73; 9, 68—77.

Kazimierz Nitsch

rojen 1. februarja 1874, umrl 26. septembra 1958, profesor poljskega jezika na univerzi v Krakovu. Zunanji dopisni član od 7. novembra 1947. Glej Letopis 9, 85—87.

Pavel Golia

rojen 10. aprila 1887, umrl 13. avgusta 1959, književnik, upravnik Slovenskega narodnega gledališča. Redni član od 2. junija 1953. Glej Letopis 5, 116—120; 10, 34—39.

Aleksandar Belić

rojen 2. avgusta 1876, umrl 26. februarja 1960, dr. phil., profesor za lingvistiko na univerzi v Beogradu, predsednik Srpske akademije nauka i umetnosti. Zunanji dopisni član od 7. novembra 1947. Glej Letopis 11, 36—38.

Anton Lajovic

rojen 19. decembra 1878, umrl 28. avgusta 1960, komponist in muzikolog. Redni član od 16. maja 1940, tajnik razreda za umetnosti od 30. septembra 1949 do smrti. Glej Letopis 1, 63—76; 34—35.

Ejnar Dyggve

rojen 17. oktobra 1887, umrl 6. avgusta 1961, dr. h. c., dr. ing. h. c., arhitekt in arheolog v Kopenhagnu. Zunanji dopisni član od 17. oktobra 1958. Glej Letopis 9, 47—48; 12, 81—82.

Božidar Lavrič

rojen 10. novembra 1899, umrl 15. novembra 1961, dr. med., dr. h. c., redni profesor za kirurgijo na Medicinski fakulteti v Ljubljani in predstojnik kirurški klinike. Redni član od 6. decembra 1949, od 21. marca 1950 do smrti podpredsednik akademije. Glej Letopis 3, 201—202; 12, 72—80.

Zdeněk Nejedlý

rojen 10. februarja 1878, umrl 9. februarja 1962, profesor Karlove univerze v Pragi, prezident Akademije znanosti ČSSR. Zunanji dopisni član od 7. novembra 1947. Glej Letopis 1, 23—25; 13, 43—46.

Fran Saleški Finžgar

rojen 9. februarja 1871, umrl 2. junija 1962, književnik. Redni član od 7. oktobra 1938, od 28. januarja 1939 do 30. septembra 1949 načelnik razreda za umetnost. Glej Letopis 1, 23—25; 13, 43—46.

Milan Vidmar

rojen 22. junija 1885, umrl 9. oktobra 1962, dr. h. c., dr. techn. ing., redni profesor za elektrotehniko na univerzi v Ljubljani. Redni član od 16. maja 1940, načelnik matematično-prirodoslovnega razreda od 10. oktobra 1940 do 16. junija 1942, predsednik akademije od 27. junija 1942 do 2. oktobra 1945, tajnik razreda za matematične, fizikalne in tehnične vede od 30. septembra 1949 dalje; upravnik Inštituta za elektriško gospodarstvo od 1. junija 1948 do 1. maja 1959, konzultant tega inštituta od 1. maja 1959 dalje. Glej Letopis 1, 130—142; 13, 47—50.

Vale Vouk

rojen 21. februarja 1886, umrl 27. novembra 1962, dr. phil., redni profesor za botaniko na vseučilišču v Zagrebu. Zunanji dopisni član od 2. junija 1953.

Glej Letopis 5, 108—109; 13, 51—53.

Anton Sovre

rojen 4. decembra 1885, umrl 1. maja 1963, redni profesor za grški jezik na univerzi v Ljubljani. Redni član od 2. junija 1953.

Glej Letopis 5, 86—88; 14, 36—38.

Milan Bogdanović

rojen 4. januarja 1892, umrl 28. februarja 1964, književnik, gledališki kritik in esejist, profesor za sodobno jugoslovansko književnost na univerzi v Beogradu od 1946 do 1949, do 1962 upravnik Narodnega gledališča v Beogradu. Zunanji dopisni član od 2. junija 1953.

Glej Letopis 5, 135—136.

Maks Samec

rojen 27. junija 1881, umrl 1. julija 1964, dr. phil., redni profesor za kemijo na univerzi v Ljubljani od 1919 do 1945, nato do 1959 upravnik Kemičnega inštituta Boris Kidrič v Ljubljani in od 1959 njegov znanstveni svetovalec. Redni član od 6. decembra 1949, od 16. novembra 1962 do smrti tajnik razreda za matematične, fizikalne in tehnične vede.

Glej Letopis 3, 188—198; 15, 60—61.

Juš Kozak

rojen 26. junija 1892, umrl 29. avgusta 1964, književnik. Redni član od 22. decembra 1961.

Glej Letopis 12, 54—62; 15, 62—65.

Ivan Grafenauer

rojen 7. marca 1880, umrl 29. decembra 1964, dr. phil., gimnazijski profesor. Dopisni član od 16. maja 1940, redni član od 21. decembra 1946, tajnik razreda za filološke in literarne vede od 30. septembra 1949 do smrti.

Glej Letopis 1, 161—165; 15, 65—71.

Ilija Djuričić

rojen 18. julija 1898, umrl 2. aprila 1965, dr. med., redni profesor za fiziologijo na veterinarski fakulteti univerze v Beogradu. Zunanji dopisni član od 22. decembra 1961, predsednik Srpske akademije nauka i umetnosti v Beogradu.

Glej Letopis 12, 40—42; 17, 50—52.

Igor Tavčar

rojen 2. novembra 1899, umrl 27. decembra 1965, dr. med., redni profesor za interno medicino na Medicinski fakulteti univerze v Ljubljani. Redni član od 6. decembra 1949, upravnik Inštituta za medicinske vede pri akademiji.

Glej Letopis 3, 203—204; 16, 63—65.

Ivo Krbek

rojen 23. avgusta 1890, umrl 16. januarja 1966, dr. jur., redni profesor za upravno pravo na vseučilišču v Zagrebu. Zunanji dopisni član od 17. oktobra 1958.

Glej Letopis 9, 51—52; 17, 53—55.

Anton Melik

rojen 1. januarja 1890, umrl 8. junija 1966, dr. phil., redni profesor za geografijo na univerzi v Ljubljani. Dopisni član od 16. maja 1940, redni član od 21. decembra 1946, tajnik razreda za prirodoslovne in medicinske vede od 8. oktobra 1955, upravnik Inštituta za geografijo pri akademiji. Glej Letopis 1, 170—171; 17, 37—46.

Marijan Kozina

rojen 4. junija 1907, umrl 19. junija 1966, izredni profesor na Akademiji za glasbo v Ljubljani. Redni član od 2. junija 1953. Glej Letopis 5, 123—124; 17, 47—49.

Marjan Salopek

rojen 23. decembra 1883, umrl 23. februarja 1967, dr. phil., redni član od 7. februarja 1967. Glej Letopis 18, 59—60; in 83—86.

Josip Plemelj

rojen 11. decembra 1873, umrl 22. maja 1967, dr. phil., častni doktor matematičnih in tehničnih znanosti, redni profesor za matematiko na univerzi v Ljubljani. Redni član od 7. oktobra 1938, načelnik matematično-prirodoslovnega razreda oziroma razreda za matematične, prirodoslovne in tehnične vede od 16. julija 1942 do 30. septembra 1949. Glej Letopis 1, 93—94; 18, 73—78.

Alojz Gradnik

rojen 3. avgusta 1882, umrl 14. julija 1967, dr. jur., književnik. Redni član od 21. decembra 1962. Glej Letopis 13, 33—38; 18, 79—82.

Ljudmil Hauptman

rojen 5. februarja 1884, umrl 19. aprila 1968, dr. phil., zlati doktorat univerze v Gradcu, redni profesor za občo zgodovino srednjega veka na vseučilišču v Zagrebu. Zunanji dopisni član od 16. januarja 1940. Glej Letopis 1, 166; 19, 51—62.

Venčeslav Koželj

rojen 17. septembra 1901, umrl 6. avgusta 1968, dr. techn., redni profesor za teoretično elektrotehniko na univerzi v Ljubljani. Dopisni član od 2. junija 1953, redni član od 21. decembra 1962. Glej Letopis 9, 55—56; 13, 31; 19, 49—50.

Othmar Kühn

rojen 5. novembra 1892, umrl 26. marca 1969, dr. phil., redni profesor za paleontologijo in paleobiologijo na univerzi na Dunaju. Zunanji dopisni član od 6. februarja 1965. Glej Letopis 16, 53—54; 20, 78—80.

Robert Neubauer

rojen 7. decembra 1895, umrl 3. maja 1969, dr. med., redni profesor za fiziologijo na medicinski fakulteti univerze v Ljubljani. Redni član od 22. decembra 1961. Glej Letopis 12, 38—39; 20, 74—77.

Frank Wollman

rojen 5. maja 1888, umrl 9. maja 1969, dr. phil., redni profesor za slovanško slovstvo in splošne literarne vede na filozofskih fakultetah v Bratislavi in Brnu. Zunanji dopisni član od 7. februarja 1969. Glej Letopis 20, 41 in 81—82.

Feliks Lobe

rojen 14. oktobra 1894, umrl 9. maja 1970, dr. h. c. univerze v Ljubljani, redni profesor na Fakulteti za strojništvo univerze v Ljubljani. Redni član od 6. decembra 1949.

Glej Letopis 3, 186—187; 21, 99—100.

Gojmir Anton Kos

rojen 24. januarja 1896, umrl 22. maja 1970, akademski slikar, redni profesor na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani. Redni član od 6. decembra 1949.

Glej Letopis 3, 214—215; 21, 105—107.

Lojze Dolinar

rojen 19. aprila 1893, umrl 9. septembra 1970, akademski kipar, redni profesor na Akademiji za umetnost v Beogradu. Dopisni član od 2. junija 1953, redni član od 7. februarja 1970.

Glej Letopis 5, 137—138; 21, 78—81 in 111—113.

France Bevk

rojen 17. septembra 1890, umrl 17. septembra 1970, književnik. Redni član od 2. junija 1953, tajnik razreda za umetnosti od 28. oktobra 1960 do 26. novembra 1966.

Glej Letopis 5, 110—115; 21, 117—121.

Zoran Rant

rojen 14. septembra 1904, umrl 12. februarja 1972, dr. tehničnih znanosti, redni profesor za procesno tehniko na tehniški univerzi v Braunschweigu. Zunanji dopisni član od 3. julija 1964.

Glej Letopis 15, 47—49; 23, 81—84.

Milko Kos

rojen 12. decembra 1892, umrl 24. marca 1972, dr. phil., redni profesor za občo zgodovino srednjega veka in pomožne zgodovinske vede na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Od 1950 do 1972 glavni tajnik akademije, redni član od 7. oktobra 1938.

Glej Letopis 1, 53—62; 23, 85—95.

Maks Wraber

rojen 16. septembra 1905, umrl 14. maja 1972, doktor naravoslovja, znanstveni svetnik v Inštitutu za biologijo pri akademiji. Dopisni član od 7. februarja 1969.

Glej Letopis 20, 51—55; 23, 97—101.

France Stelè

rojen 21. februarja 1886, umrl 10. avgusta 1972, dr. phil., redni profesor za umetnostno zgodovino na Filozofski fakulteti univerze v Ljubljani. Redni član od 16. maja 1940.

Glej Letopis 1, 113—123; 23, 103—115.

Jovan Hadži

rojen 22. novembra 1884, umrl 11. decembra 1972, dr. phil., redni profesor za zoologijo na prirodoslovno-matematični fakulteti univerze v Ljubljani. Redni član od 7. oktobra 1938.

Glej Letopis 1, 29—37; 23, 117—120.

Dimitrije Jovčić

rojen 14. oktobra 1889, umrl 16. februarja 1973, redni profesor za ortopedijo in travmatologijo. Zunanji dopisni član od 7. februarja 1967.

Glej Letopis 18, 55—58; 24, 69—72.

Lucijan Marija Škerjanc

rojen 17. decembra 1900, umrl 27. februarja 1973, redni profesor na Akademiji za glasbo. Redni član od 6. decembra 1949.

Glej Letopis 3, 216—220; 24, 73—76.

Alija Košir

rojen 6. aprila 1891, umrl 9. junija 1973, redni profesor za histologijo in embriologijo na medicinski fakulteti. Redni član od 24. junija 1955.

Glej Letopis 7, 45—48 in 24, 77—81.

Miodrag Ibrovac

rojen 24. avgusta 1885, umrl 21. junija 1973, redni profesor romanistike na filozofski fakulteti v Beogradu. Zunanji dopisni član od 17. aprila 1973.

Glej Letopis 24, 47—52 in 83—85.

Franc Čelešnik

rojen 27. oktobra 1911, umrl 28. avgusta 1973, redni profesor za čeljustno kirurgijo na Medicinski fakulteti v Ljubljani. Dopisni član od 7. februarja 1969.

Glej Letopis 20, 49—50; 24, 87—91.

Vojeslav Molè

rojen 14. decembra 1886, umrl 5. decembra 1973, redni profesor za srednjeveško umetnost na Jagelonski univerzi v Krakovu. Zunanji dopisni član od 22. decembra 1961.

Glej Letopis 12, 29—34; 24, 93—98.

Siniša Stanković

rojen 26. marca 1892, umrl 24. februarja 1974, dr. phil., redni profesor za zoologijo na univerzi v Beogradu. Zunanji dopisni član od 2. junija 1953.

Glej Letopis 5, 103—104; 25, 93—94.

Milan Bartoš

rojen 10. novembra 1901, umrl 12. marca 1974, dr. prava, redni profesor pravne fakultete v Beogradu. Zunanji dopisni član od 17. oktobra 1958.

Glej Letopis 9, 43—44; 25, 97—99.

Vaso Butozan

rojen 5. decembra 1905, umrl 14. maja 1974, dr. vet., dr. h. c., redni profesor veterinarske fakultete v Sarajevu. Zunanji dopisni član od 7. februarja 1967.

Glej Letopis 18, 50—51; 25, 103—104.

France Koblar

rojen 29. novembra 1889, umrl 11. januarja 1975, dr. phil., redni profesor na Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo v Ljubljani. Redni član od 3. julija 1964, tajnik razreda za filološke in literarne vede od 22. januarja 1965 do smrti.

Glej Letopis 15, 35—38; 26, 83—87.

Jean Nougayrol

rojen 14. februarja 1900, umrl 23. januarja 1975, asiriolog, profesor na Ecole pratique des Hautes Études v Parizu. Zunanji dopisni član od 7. februarja 1968.

Glej Letopis 19, 35—36; 26, 89—95.

Ivo Andrić

rojen 10. oktobra 1892, umrl 13. marca 1975, književnik, Nobelov nagrajencec za književnost. Zunanji dopisni član od 2. junija 1953.

Glej Letopis 5, 133—134; 26, 97—102.

Krsto Hegedušić

rojen 28. novembra 1901, umrl 8. aprila 1975, akademski slikar-mojster. Zunanji dopisni član od 20. marca 1975.

Glej Letopis 26, 103—108.

Boris Kalin

rojen 24. junija 1905, umrl 22. maja 1975, kipar-mojster, redni profesor na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani. Redni član od 2. junija 1953.

Glej Letopis 5, 121—122; 26, 109—113.

Dušan Kermavner

rojen 7. decembra 1903, umrl 11. junija 1975, dr. jur., znanstveni svetnik Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani. Dopisni član od 5. februarja 1971.

Glej Letopis 22, 39—45; 26, 115—118.

Branimir Gušić

rojen 6. aprila 1901, umrl 7. julija 1975, dr. med., dr. phil., redni profesor za otorinolaringologijo na medicinski fakulteti v Zagrebu. Zunanji dopisni član od 3. junija 1964.

Glej Letopis 15, 41—46; 26, 119—121.

Stanko Škerlj

rojen 7. februarja 1893, umrl 21. julija 1975, dr. phil., redni profesor za romansko filologijo na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Redni član od 7. februarja 1969.

Glej Letopis 20, 39—40; 26, 123—126.

Kosta Todorović

rojen 5. julija 1887, umrl 19. septembra 1975, dr. med., redni profesor za infekcijske bolezni medicinske fakultete v Beogradu. Zunanji dopisni član od 2. junija 1953.

Glej Letopis 5, 107; 26, 127—130.

Boris Ziherl

rojen 25. septembra 1910, umrl 11. februarja 1976, redni profesor za občo sociologijo in za zgodovino marksizma na Filozofski fakulteti in Fakulteti za sociologijo, politične vede in novinarstvo v Ljubljani. Dopisni član od 6. decembra 1949, redni član od 17. oktobra 1958; podpredsednik akademije od 20. marca 1975 do smrti.

Glej Letopis 3, 165—171; 9, 38—40; 27, 119—124.

Mirko Bedjanič

rojen 29. junija 1904, umrl 15. februarja 1976, redni profesor za infekcijske bolezni na Medicinski fakulteti v Ljubljani. Dopisni član od 7. februarja 1968, redni član od 21. marca 1974. Tajnik razred za medicinske vede od 20. marca 1975 do smrti.

Glej Letopis 19, 39; 25, 50—53; 27, 125—129.

Pavel Stern

rojen 17. marca 1913, umrl 20. marca 1976, redni profesor za farmakologijo na medicinski fakulteti v Sarajevu. Zunanji dopisni član od 21. marca 1974.

Glej Letopis 25, 74—76; 27, 131—134.

Marko Kostrenčić

rojen 21. marca 1884, umrl 19. maja 1976, redni profesor za zgodovino države in prava narodov SFRJ do 19. stoletja na pravni fakulteti v Zagrebu. Zunanji dopisni član od 2. junija 1953.

Glej Letopis 5, 74—75; 27, 135—138.

Velibor Gligorić

rojen 28. junija 1899, umrl 3. oktobra 1977, književni kritik. Zunanji dopisni član od 7. februarja 1967.

Glej Letopis 18, 42; 28, 113—116.

Gustav Krklec

rojen 23. junija 1899, umrl 30. oktobra 1977, književnik. Zunanji dopisni član od 7. februarja 1969.

Glej Letopis 20, 56; 28, 123—126.

Matija Bravničar

rojen 24. februarja 1897, umrl 25. novembra 1977, skladatelj, redni profesor za kompozicijo in glasbeno teoretske predmete na Akademiji za glasbo v Ljubljani. Dopisni član od 13. marca 1972, redni član od 21. marca 1974.

Glej Letopis 13, 68—70; 25, 77—79; 28, 117—121.

Anica Sodnik-Zupanc

rojena 21. marca 1892, umrla 20. januarja 1978, slikarka. Dopisna članica od 25. marca 1976.

Glej Letopis 27, 100—102; 29, 99—100.

Grga Novak

rojen 2. aprila 1888, umrl 7. septembra 1978, dr. phil., redni profesor za zgodovino starega veka na vseučilišču v Zagrebu. Zunanji dopisni član od 22. decembra 1961.

Glej Letopis 12, 35—37; 29, 103—105.

Leonid Semenovič Persianinov

rojen 18. avgusta 1908, umrl 27. decembra 1978. Predstojnik I. moskovskega medicinskega inštituta za ginekologijo in porodništvo. Zunanji dopisni član.

Glej Letopis 30, 143—146.

Edvard Kardelj

rojen 27. januarja 1910, umrl 10. februarja 1979. Marksistični teoretik in revolucionar, soorganizator Komunistične partije Jugoslavije in Komunistične partije Slovenije. V najožjem vodstvu narodnoosvobodilne vojne in socialistične revolucije. Med vodilnimi političnimi funkcionarji nove Jugoslavije. Avtor mnogih pomembnih znanstvenih del s področja marksističnega družboslovja, ki so prevedena v mnoge svetovne jezike. Tvorec samoupravnega sistema SFRJ. Častni član SAZU od 6. decembra 1949.

Glej Letopis 3, 119—132; 30, 121—127.

Milan Grošelj

rojen 19. septembra 1902, umrl 12. februarja 1979. Redni profesor za klasično filologijo na Filozofski fakulteti Univerze E. Kardelja v Ljubljani. Dopisni član od 17. oktobra 1958, redni od 10. marca 1977.

Glej Letopis 9, 53—54; 28, 66—67; 30, 130—132.

Alois Tavčar

rojen 2. marca 1895, umrl 2. marca 1979. Redni profesor za genetiko in žlahtnenje rastlin na agronomski fakulteti vseučilišča v Zagrebu. Zunanji dopisni član od 2. junija 1953.

Glej Letopis 5, 105—106; 30, 139—142.

Makso Šnuderl

rojen 13. oktobra 1895, umrl 23. junija 1979. Redni profesor za ustavno pravo SFRJ na Pravni fakulteti Univerze E. Kardelja v Ljubljani. Redni član od 2. oktobra 1956.

Glej Letopis 8, 37—38 in 30, 133—137.

Anton Ocvirk

rojen 23. marca 1907, umrl 6. januarja 1980, redni profesor za zgodovino svetovne književnosti in literarno teorijo na Filozofski fakulteti Univerze E. Kardelja v Ljubljani. Redni član od 3. junija 1964.

Glej Letopis 15, 30—40; 31, 8—87.

Ciril Kosmač

rojen 28. septembra 1910, umrl januarja 1980. Književnik. Redni član od 22. decembra 1961.

Glej Letopis 12, 49—53; 31, 89—91.

Josip Broz-Tito

rojen 25. maja 1892, umrl 4. maja 1980. Predsednik SFRJ, maršal Jugoslavije.

Glej Letopis 3, 77—89; 31, 75—78.

Anton Kuhelj

rojen 11. novembra 1902, umrl 31. julija 1980. Redni profesor za mehaniko na Fakulteti za naravoslovje in tehnologijo Univerze E. Kardelja. Redni član od 6. decembra 1949, od 22. decembra 1961 podpredsednik akademije.

Glej Letopis 3, 185; 31, 79—82.

Maksim Gaspari

rojen 26. januarja 1883, umrl 14. novembra 1980. Slikar. Redni član od 13. marca 1972.

Glej Letopis 23, 65—67; 31, 93—96.

Waclaw Olszak

rojen 24. oktobra 1902, umrl 10. decembra 1980. Eden od treh rektorjev Mednarodnega centra za mehanične znanosti v Vidmu (Udine). Zunanji dopisni član od 29. marca 1979.

Glej Letopis 30, 84—86; 31, 97—99.

Miroslav Krleža

rojen 7. julija 1893, umrl 30. decembra 1981. Književnik. Zunanji dopisni član od 2. junija 1953.

Glej Letopis 5, 139—141 in to knjigo Letopisa, str.

MIROSLAV KRLEŽA
(1893—1981)

Rad bi se zahvalil pokojnemu Krleži in se poslovil od njega. Hvaležen sem mu za vse, za kar so mu hvaležni vsi, ki ga slave ob njegovem odhodu. Hvaležen sem mu za njegovo ogromno delo, ki ga sestavljajo njegove pesmi, novele, igre in drame, povesti in romani, dnevniki in vsakršni zapisi o vsem, kar se je rodilo in dogajalo v njegovem času, njegovi protesti in filipike in satire, razmišljanja, zlasti pa eseji in članki in še govori in naposled njegove enciklopedije, ki so kajpada kolektivno delo, ki pa le nosijo na sebi pečat njegovega duha. Hvaležen sem mu za vse to, kar je dal svojemu narodu in vsakršnim svojim bralcem. Še posebej pa mu moram biti hvaležen za tisoč in en razgovor, za tisoč in en večer, za njegove povesti, ki nam jih je pripovedoval v ožji družbi, in za utrinke njegovega neugnanega duha in njegove umetniške domišljije, ki nam jih je poklanjal v dolgih poletnih in jesenskih večerih z razsipnostjo bogataša, ki ve, da je zlati sloj njegovega duha neizčrpen. In vse, kar je pisal in govoril, je bilo posvečeno resnici človeškega življenja in početja od iskanj duha in od ljubezni do politike in smrti. In marsikaj je bilo izrečeno s protestom in z melanholijo, toda s trajnim pričevanjem o živosti njegove misli, ki ni poznala ne razmišljenosti ne počitka in ki je imela v vsakem trenutku popoln pregled nad vsem, česar se je v svoji duhovni neugnanosti kdaj dotaknil. In ta misel je imela značaj mogočne naravne sile, ki se ti je zdela, da ne miruje niti v spanju. In česa se ta um ni dotaknil?

Niti njegovo ogromno znanje ni moglo obremeniti njegove misli. Bilo je povsem v skladu z naravo in mero njegove osebnosti. In v takem skladu je bila tudi v vsem njegovem snovanju prisotna melanholija, ki je v njem tako očitna. Razložil mi jo je nekoč nenadno, nepričakovano iz dolge in globoke zamišljenosti: »Bilo bi zelo žalostno, če bi imelo človeško življenje enak smisel kakor življenje amebe.« In kljub tej melanholiji tako strastno, ognjevito snovanje njegovega duha.

Zdaj je ta ogenj ugasnil. Od živega Krleže se moremo samo še posloviti. Toda kaj reči v slovo temu tako nenavadnemu in tako človeškemu človeku? Spominjam se, kako sva v pogovorih nekajkrat razpravljala o Shakespearu, zlasti o njegovem Hamletu. Krleža se ni zlahka navduševal, ko pa sva govorila o tej drami, je tiho zažarel. Takega nisem videl nikoli poprej. Naj mi bo tedaj dovoljeno, da se poslovim od njega z besedami zvestega Horacija mrtvemu kraljeviču Hamletu: »Lahko noč, predragi — Krleža.« Blag počitek si je v svojem burnem življenju in ustvarjanju zaslužil.

Josip Vidmar

III
POROČILO O DELU AKADEMIJE
V LETU 1981

RAZRED ZA ZGODOVINSKE IN DRUŽBENE VEDE

Na skupščini SAZU dne 24. aprila 1981 so bili s področja razreda izvoljeni trije dopisni člani: *dr. Emilijan Cevc*, znanstveni svetnik in upravnik Umetnostno-zgodovinskega inštituta Franceta Steleta, *dr. Aleksander Bajt*, redni profesor za politično ekonomijo na Pravni fakulteti, in *dr. Zdravko Mlinar*, redni profesor za sociologijo na Fakulteti za sociologijo, politične vede in novinarstvo. Med dosedanjimi dopisnimi člani so postali redni člani *Stane Krašovec*, *Rudi Kyovsky*, *Boris Majer* in *Stojan Pretnar*. Novi zunanji dopisni člani so postali *dr. Vladislav Brajković*, redni profesor pravne fakultete v Zagrebu in član JAZU, *dr. Vasa Čubrilović*, akademik in redni profesor v pokojju beograjske filozofske fakultete, *dr. Ivo Supićić*, profesor na Muzički akademiji v Zagrebu in izredni član JAZU, in *dr. Jaroslav Šidak*, redni profesor filozofske fakultete v Zagrebu v pokojju. Tako ima razred ob koncu leta 12 rednih članov, od teh 4 na oddelku za zgodovinske in 8 na oddelku za družbene vede, 6 dopisnih članov, od teh 2 na oddelku za zgodovinske in 4 na oddelku za družbene vede, poleg tega pa 13 zunanjih dopisnih članov (11 iz Jugoslavije in 2 iz tujine).

Razred je imel v letu 1981 štiri seje, in sicer 19. marca, 30. marca, 12. junija in 1. oktobra. Ob vseh teh sejah (z izjemo 30. marca) se je sestalo še volilno telo, sestavljeno iz članov razreda in iz znanstvenih delavcev in zastopnikov raziskovalcev inštitutov, ki spadajo v kompetenco razreda, in kompetentno za volitve, reelekcije in napredovanja znanstvenih delavcev in raziskovalcev z drugimi naslovi v okviru razreda.

Medtem ko se je na prvih dveh sejah razreda razpravljalo predvsem o že omenjenih in drugih kandidatih za nove člane, je bilo kasneje v ospredju vprašanje novega statuta in bodoče organizacije SAZU. Že pred koncem leta 1980 je bil sprejet novi zakon o SAZU, stopil je že v veljavo in bil objavljen tudi v Letopisu SAZU za leto 1980. V letu 1981 se je delalo za novi statut, razred je razpravljajl o tem predvsem na svoji seji 12. junija in je dal vrsto pripomb, od katerih je bila večina tudi sprejeta. Statut je nato sprejela skupščina SAZU z nekaterimi korekturami, predlaganimi na sami skupščini. Do diskusije je prišlo zaradi predloga ustanovitve Znanstvenoraziskovalnega centra SAZU, ki spreminja ves odnos inštitutov SAZU do same SAZU, kar v okviru našega razreda interesira predvsem oddelek za zgodovinske vede, kjer sloni skoraj vse delo na inštitutih. Končno je bila ustanovitev centra načelno odobrena, vendar pa pod pogojem, da bo statut tega centra predložen novi skupščini.

Kar se tiče publikacij SAZU s področja razreda, kjer natisk odobri razred, potrdi pa predsedstvo, so bili v okviru serije publikacij »Gospodarska in družbena zgodovina Slovencev, Enciklopedična obravnava po panogah«, v decembru 1980 vezani prvi izvodi *Zgodovine agrarnih panog*, II. zvezek, *Družbena razmerja in gibanja*. S tem zvezkom je zaključena *Zgodovina agrarnih panog* v tej seriji, ki jo je izdala SAZU, založila pa Državna založba Slo-

venije. Konec leta je izšel tudi XXX. letnik *Arheološkega vestnika* (za leto 1979). Obe publikaciji sta prišli na knjižni trg šele v začetku leta 1981 in je bila javnost obveščena o njih na tiskovni konferenci SAZU dne 26. februarja 1981. V letu 1981 sta izšli še dve publikaciji. V aprilu 1981 je bila natisnana knjiga *Pravni sistem Socialistične federativne republike Jugoslavije*, rezultat dela oddelka za družbene vede razreda (*Razprave razreda za zgodovinske in družbene vede*, XII.); javnost je bila o tej publikaciji obveščena na tiskovni konferenci SAZU dne 30. junija. Izšel je tudi XXXI. letnik *Arheološkega vestnika* (za leto 1980). Ob koncu leta 1981 sta odobreni za tisk in v tiskarni dve publikaciji, *Arheološki vestnik XXXII* (za leto 1981) in I. Zelko, *Gradivo za historično topografijo Slovenije, Prekmurje do leta 1500*. Ta knjiga je sestavni del načrta izdaje historične topografije slovenskega ozemlja in v določnem smislu nadaljevanje elaborata za Kranjsko, dela prof. dr. Milka Kosa, ki je bil razmnožen samo kot elaborat za interno uporabo strokovnjakov, medtem ko bo rokopis I. Zelka izšel v tisku v izdaji SAZU in v založbi Pomurske založbe. Predloženih je še nekaj rokopisov, ki so še v postopku.

Razred, njegovi inštituti in posamezni člani so izdelali svoje srednjeročne programe za razdobje 1981—1985; prav tako so bili izdelani tudi programi za leto 1982. Delo v okviru Akademije je zajeto v poročilih oddelkov, inštitutov in posameznih članov in tu se omenja le najvažnejše. Obveznost akademije, da sledi razvoju znanosti na ozemlju SR Slovenije sploh, se je v letu 1981 izpolnjevala z organizacijo simpozija o temi *Vloga znanosti pri oblikovanju strategije razvoja SR Slovenije* v Ljubljani od 22. do 23. aprila; simpozij sta organizirali SAZU in Fakulteta za sociologijo, politične vede in novinarstvo, od članov razreda sta imela referat dr. Vratuša in dr. Pretnar, diskutiral je dr. Grafenauer, glavni organizator pa je bil glavni tajnik SAZU dr. Goričar. SAZU je priredila v dneh od 21. do 24. junija v Ljubljani mednarodni seminar o temi *mešanih (kmečko-delavskih) gospodinjstev*, ki ga je organiziral akad. Krašovec. Ob simpoziju ob 30-letnici smrti L. Adamiča v Ljubljani v septembru je bilo ugotovljeno, da bi bilo potrebno študirati Adamiča in sploh slovensko izseljenstvo kontinuirano, da je bil l. 1963 pri SAZU že ustanovljen študijski center za zgodovino slovenskega izseljenstva, ki je nekaj časa delal, pozneje pa je to delo zastalo, ker ni bilo mogoče rešiti vprašanja kadrov in prostorov, čeprav center ni bil nikdar formalno razpuščen; sklenjeno je bilo, da naj se center v nekoliko spremenjeni obliki oživi in ob koncu leta je edina resna ovira še nerešeno vprašanje prostorov; kakor prejšnji bi moral biti tudi novi center pri predsedstvu Akademije, ker mora biti študij multidisciplinaren, jasno pa je, da je naš razred zelo zainteresiran za ta vprašanja.

Svet akademij SFRJ je sklenil, da naj se ob 40-letnici upora l. 1941 priredi simpozij o temi *Kultura in znanost v NOB in revoluciji*; po pripravah, ki so se začele že v l. 1980, je prišlo do tega simpozija v dneh od 7. do 9. oktobra 1981 v Strugi pri Ohridu; organizacijo udeležbe Slovencev je prevzel tajnik razreda, na simpoziju je bilo pet slovenskih udeležencev, od teh trije s področja našega razreda, v tisk je pa bilo oddanih sedem referatov slovenskih sodelavcev, med njimi štiri s področij našega razreda (D. Cvetko, E. Cevc, L. Ude in Fr. Zwitter). V Ljubljani na SAZU je imel dopisni član dr. A. Vratuša 10. junija predavanje *Aktualna vprašanja družbenega razvoja v LR Kitajski*. Ljubljano in SAZU je obiskalo v tem letu več tujih znanstvenikov, ki delajo na področjih našega razreda.

Oddelk za zgodovinske vede

Delo v strokah, ki jih združuje oddelk za zgodovinske vede, poteka na SAZU v glavnem po inštitutih, ki jih je zdaj pet, in je razvidno iz poročil teh inštitutov. Skupni interes predstavljajo publikacije in vprašanja, ki pressegajo interes posamezne stroke. Sem spadajo splošna vprašanja o stanju znanosti v Sloveniji, ki jih je deloma obravnaval simpozij o temi *Vloga znanosti pri oblikovanju strategije razvoja SR Slovenije*, v Ljubljani 22. in 23. aprila 1981, kjer pa so bile v ospredju naravoslovne, tehnične, pravne in

organizacijske vede, medtem ko so bile zgodovinske vede zelo malo zastopane; glede prihodnjega simpozija v letu 1982 se predvideva, da naj bi bilo težišče na družbenih in humanističnih vedah in s tem bodo nastale nove naloge tudi za zgodovinske vede, o čemer se je razpravljalo na seji oddelka 22. decembra 1981.

Na tej seji se je razpravljalo tudi o položaju inštitutov v okviru sedanje reorganizacije SAZU. Skupščina SAZU 19. novembra 1981 je načelno odobrila ustanovitev Znanstvenoraziskovalnega centra SAZU, sklenila pa tudi, da bo statut tega centra predložen novi skupščini akademije. Seja oddelka je sklenila, da morajo ostati inštituti povezani z akademijo predvsem glede izvolitev, reelekcij in napredovanj znanstvenih in strokovnih kadrov in glede znanstvenih publikacij in pripravljalnega dela za te publikacije.

Oddelek za družbene vede

Na redni skupščini SAZU dne 24. 4. 1981 sta bila na predlog oddelka in razreda izvoljena dva nova dopisna člana, zunanji dopisni član in štirje dopisni člani za redne člane.

V začetku aprila 1981 je izšla kot XII. zvezek *Razprav* publikacija *Pravni sistem SFRJ*, ki jo je pripravil oddelek pod vodstvom akademika Alojzija Finžgarja. To delo je bilo že obširneje registrirano v »Naših razgledih« in registrirano bo tudi v »Pravniku«.

Na posvetovanju *Vloga znanosti pri oblikovanju strategije razvoja SR Slovenije* v aprilu 1981 je imel akademik Stojan Pretnar referat o znanstvenih odkritjih, dopisni član Anton Vratuša pa uvodni referat.

Mednarodnega seminarja o mešanih gospodinjstvih v juniju 1981 se je udeležilo 15 strokovnjakov iz tujine in 16 iz Jugoslavije.

Akademik Stane Krašovec, ki je vodil vsa pripravljalna dela za organizacijo tega seminarja, je z delom tega seminarja seznanil tudi širšo javnost v »Naših razgledih« 1981, št. 19. in 20. Kot uvod v ta seminar je akademik Stane Krašovec 3. 3. 1981 organiziral v Zagrebu jugoslovanski posvet o nekaterih vprašanih mešanih gospodinjstev.

Na področju filozofije je tudi v letu 1981 delo potekalo predvsem v Inštitutu za marksistične študije, ki je že pričel izdajati svoje publikacije; na področju sociologije je omeniti udeležbo na znanstvenostrokovnem seminarju na temo odgovornost v okviru Ziherlovih dnevov 22. in 23. oktobra v Ljubljani, na področju politologije udeležbo na znanstvenem posvetovanju v oktobru 1981 v Titovih Užicah o narodnoosvobodilnih odborih 1941 in o teoretičnem in revolucionarnem prispevku Edvarda Kardelja k izgradnji nove narodne oblasti, omeniti pa je tudi knjižno delo dopisnega člana Antona Trstenjaka *Psihologija ustvarjalnosti*.

Dne 2. 7. 1981 je bil v okviru Akademije organiziran pogovor s predstavniki Akademije znanosti LR Kitajske o vprašanih organizacije znanstvenoraziskovalnega dela. Tega pogovora sta se udeležila tudi dva člana oddelka.

Dopisni član Anton Vratuša je bil predsednik organizacijskega odbora za proslavo 150-letnice rojstva Frana Levstika. Ta je organiziral zlasti Levstikov teden v Velikih Laščah od 19. do 27. septembra z ljudskim taborom in proslavo v okviru Akademije.

Oddelek je imel v letu 1981 štiri seje, na zadnjih dveh dne 7. 10. 1981 in 16. 12. 1981 je razpravljal zlasti o delu oddelka v letu 1982, tudi o posvetovanju v letu 1982, ki naj bi zajelo področje družboslovnih in humanističnih ved.

RAZRED ZA FILOLOŠKE IN LITERARNE VEDE

Razred ima 9 rednih, 9 dopisnih in 7 zunanjih dopisnih članov. V letu 1981 je imel 7 sej, in sicer 17. februarja, 13. marca, 1. aprila, 20. aprila, 16. junija, 1. julija in 13. oktobra. Na sejah so se reševala organizacijska, personalna in znanstvena vprašanja, ki spadajo v kompetenco razreda. Ocenjevalo in odločalo se je, katera znanstvena dela članov razreda in zunanjih znanstvenih sodelavcev bodo predložena predsedstvu akademije za objavo.

Častni član SAZU in redni član II. razreda akademik Josip Vidmar je v tem letu prejel kot priznanje za ustvarjalno delo v kulturi naših narodov Njegoševo nagrado SR Črne gore in bil izvoljen za člana Akademije znanosti in umetnosti AP Vojvodine.

Izšla je publikacija *Glasbena folklorja Prlekije* Josipa Dravca, v tiskarno pa smo oddali *Pisma Emila Korytka*, ki jih je ob sodelovanju akad. A. Slodnjaka in s pomočjo soproge zbral, uredil in komentiral profesor londonske univerze Henry Leeming. Pisma je prevedel v slovenščino Niko Jež, lektor poljskega jezika na FF v Ljubljani. Akad. D. Moravec je razredu predložil *2. del Govekarjevih pism*. Razred je predlog odobril na seji 13. oktobra skupaj s *Traditiones* Inštituta za slov. narodopisje.

Akademija je organizirala dve »okrogli mizi«, dne 16. decembra za predstavitev in obrazložitev problematike Inštituta za slovenski jezik in dne 17. februarja z enako temo Inštituta za slovensko literaturo in literarne vede ter Inštituta za slovensko narodopisje.

O tiskovnih konferencah ter o personalnih spremembah in problemih bodo poročali posamezni inštituti. Omenim naj samo, da je Inštitut za slov. jezik obširno poročal razredu na seji dne 20. aprila zlasti o delu Leksikološke in Etimološke sekcije.

Na več sejah je razred razpravljal o kandidatih za redne, izredne in zunanje izredne člane SAZU. Skupščina je dne 24. aprila izvolila za redne člane: *O. Berkopca*, *V. Logarja*, *D. Moravca* in *J. Jurančiča*; za dopisna člana: *F. Kalana Kumbatoviča* ter *J. Stanonika* in za zunanja dopisna člana *Dimitrija Vučenova* iz Beograda in *Alfreda Rammelmeyerja* iz Frankfurta ob Majni.

O znanstvenem delu članov je beseda na drugem mestu. Inštitut za slovenski jezik sodeluje z Zavodom za jezik v Zagrebu ter z Inštitutom za jezik v Beogradu in Sarajevu. Po sklepu razreda se je tajnik dne 20. aprila udeležil seje Medakademijskega odbora za proučevanje slovanskih knjižnih jezikov na JAZU v Zagrebu. Konstituiral se je odbor s področnimi komisijami za fonetiko in fonologijo, za standardne slovanske knjižne jezike, za terminologijo, za gramatiko ter za leksikologijo.

Dop. član F. Zadravec je 11. marca imel nastopno predavanje *Nazorski razponi in meje Gradnikove lirike*.

Leta 1984 bo Slovenija obhajala 400-letnico izida Dalmatinove Biblije in Bohoričeve slovnice *Arcticae horulae*.

RAZRED ZA MATEMATIČNE, FIZIKALNE IN TEHNIČNE VEDE

Razred je imel v letu 1981 skupaj z novoizvoljenimi člani deset rednih, dva dopisna in enajst zunanjih dopisnih članov.

Razred je imel 7 sej. V začetku leta je bila poglobljeni predmet sej obravnava kandidatov za nove člane. Poleg tega je razred na drugih sejah obravnaval tekoče zadeve s sej predsedstva, dajal pripombe na predloge Statuta SAZU, predlagal člane svetov inštitutov, pri katerih je SAZU soustanovitelj, dal pobudo za vabila dopisnim članom razreda za predavanja in sodeloval pri izvedbi le-teh, razpravljal o predlogih za kandidate za izmenjavo v okviru

mednarodnih pogodb in o predlogih za znanstvene sestanke. Člani razreda so bili vključeni v priprave za posvetovanje *Vloga znanosti v strategiji razvoja SR Slovenije* in aktivno sodelovali pri samem posvetovanju.

V okviru razreda delujeta odbora za molekularne vede (predsednik D. Hadži) in za energetiko (predsednik J. Peklenik).

Raziskovalno delo so notranji člani opravljali v okviru kateder in inštitutov na fakultetah, samostojnih inštitutih in v TOZD Raziskave in razvoj LEK-a. Delo je potekalo na sledečih področjih: funkcionalna analiza, teorijska fizika trdne snovi, fizika feroelektrikov in tekočih kristalov, fizika polimerov, molekularna spektroskopija in struktura molekul, teoretična farmakologija, termodinamika in transportne lastnosti polielektrolitov, sinteza, struktura in mehanizmi pretvorbe pri heterocikličnih spojinah, geometrija, teorija obdelovalnih sistemov, proizvodna in tehnična kibernetika, biokibernetika in električna stimulacija denerviranih mišic, teorija informacij in umetna inteligenca.

O svojem raziskovalnem delu so člani razreda poročali: v 58 originalnih razpravah, 43 referatih na znanstvenih sestankih 31 kongresnih plenarnih in še 30 posebnih predavanjih.

RAZRED ZA NARAVOSLOVNE VEDE

Razred je imel v zadnjem poslovnem letu sedem sej, in sicer 5. februarja, 25. marca, 6. maja, 18. junija, 17. septembra, 22. oktobra in 23. decembra. Na seji 5. februarja so člani razreda sklenili, da bo razred na pobudo Mestne konference SZDL z vsemi štirimi inštituti organiziral razstavo *Dosežki raziskav razreda za naravoslovne vede SAZU in njegovih inštitutov skozi 40 let* kot počastitev 40-letnice vstaje slovenskega naroda. Razstava je bila v Prešernovi dvorani SAZU od 16. decembra 1981 do 8. januarja 1982. Nadaljeval se je pogovor o novih članih IV. razreda. Člani so soglašali z obema predlogoma o kandidiranju *dr. Stanka Grafenauerja* za rednega in *dr. Maria Pleničarja* za dopisnega člana. Razred je soglašal s predlogom akademika dr. Svetozarja Ilešiča, da prevzame mesto upravnika Geografskega inštituta Antona Melika dopisni član dr. Ivan Gams. Na seji 6. maja je bil sprejet rokopis dr. Baba Senowbari-Daryana z naslovom *Zur Paläontologie des Riffes innerhalb der Amphyclinen-Schichten unter besonderer Berücksichtigung der Kalkschwämme* (Lokalität Hudajužna, Slowenien) in rokopis Franceta Potočnika z naslovom *Catalogus faunae Jugoslaviae, Crustacea, Isopoda*. Na predlog akademika dr. Ivana Rakovca je razred za novega tajnika izvolil akademika dr. Stanka Grafenauerja. Na seji 18. junija so člani razreda obravnavali problematiko varstva okolja in sklenili, da bo potrebno skrbno preučiti vprašanje zaščite Ljubljanskega barja in varnosti okolja ob gradnji jedrske elektrarne pri Dolskem.

Na osnutek statuta SAZU so dali člani nekatere pripombe, sicer pa so se z njim strinjali. Po obširni razpravi so se člani strinjali s predlogom o ustanovitvi raziskovalnega centra pri SAZU.

Sprejeti so bili rokopisi dr. Karla Natka *Geomorfološka karta 1:100.000 in razvoj reliefa v Litijski kotlini*, dr. Draga Mezeta *Hribovske kmetije ob Kokri in Krvavškem predgorju*, dr. Andreja Kranjca in dr. Franca Lovrenčaka *Poplavni svet na Kočevskem Polju*, dr. Milana Sifererja *Katastrofalni učinki neurij v severovzhodni Sloveniji*, dalje tri razprave dr. Petra Habiča *Pregledna speleološka karta Slovenije, Kraški relief in tektonika ter Kraški izvir Mrzlek, njegovo zaledje in varovalno območje*. Sprejeti so bili nadalje še rokopisi Jožeta Čara *Geološka zgradba požiralnega obroba Planinskega Polja in njen vpliv na nekatere kraške pojave*, Janje Kogovšek *Vertikalno prenikanje v Planinski Jami v obdobju 1980/81*, Franca Šušteršiča *Morfologija in*

hidrologija Najdene Jame, dr. Rada Gospodariča *Kraške votline v ponornem obrobju Planinskega Polja in Stratigrafija jamskih sedimentov v Najdeni Jami ob Planinskem Polju* ter Andreja Kranjca *Sedimenti iz Babje Jame pri Mostu na Soči*.

Razred se je nadalje strinjal s predlogom Znanstvenega sveta Biološkega inštituta Jovana Hadžija, da se izvoli mag. Andrej Seliškar ponovno za asistenta, dr. Alojz Šerclj ponovno za znanstvenega svetnika in Metka Culiberg ponovno za asistenta.

Na seji 17. septembra je bil sprejet rokopis dop. člana dr. Jožeta Boleta *Zur Problematik der Gattung Lithoglyphus* (Hartmann 1821, *Gastropoda: Lithoglyphidae*) in dop. člana dr. Ernesta Mayerja *Notulae ad floram Jugoslaviae*. Člani so razpravljali o pripravah za razstavo v decembru, strinjali so se tudi s predlogom Znanstvenega sveta Biološkega inštituta Jovana Hadžija, da se izvoli dr. Jan Carnelutti v naziv znanstvenega svetnika. Na seji 22. oktobra je razred obravnaval sklepe seje Tiskovne komisije z dne 8. oktobra in materiale, ki jih je posredoval razredu Svet za preučevanje in varstvo okolja Predsedstva SAZU. Tajnik razreda in upravniki inštitutov so imeli več sestankov s predstavniki RTV Ljubljana zaradi organizacije televizijske predstavitve raziskovalnega dela in problematike razreda in njegovih inštitutov v javni oddaji na RTV. Na seji 23. decembra so člani obravnavali tekočo problematiko v zvezi z razstavo in so preučevali problematiko varstva okolja v Sloveniji. Razen tega je bilo 10 sej znanstvenih svetov in sicer: Biološkega inštituta Jovana Hadžija 20. aprila, 21. maja, 26. junija, 6. julija in 30. oktobra; Inštituta za paleontologijo 12. novembra; Geografskega inštituta Antona Melika 11. marca, 16. aprila, 27. maja in 29. oktobra; Inštituta za raziskovanje krasa v Postojni 24. marca in 16. aprila. Na teh sejah so bila obravnavana poročila inštitutskih sodelavcev o izvršenem raziskovalnem delu, programi za prihodnje leto, izmenjave s strokovnjaki s Kitajske, Madžarske in Bolgarske akademije znanosti in osebne zadeve.

V okviru razreda je bilo več javnih predavanj. Dopisni član dr. Janez Matjašič je 21. oktobra predaval *O vtisih iz Kitajske, Nepala in Sri Lanke*, dopisni član dr. Mario Pleničar 18. novembra *O raziskavah na nafto v Sloveniji*, redni profesor in predstojnik Geološkega inštituta na Univerzi v Harkovu dr. Vladimir Petrovič Makridin je predaval 19. maja o dveh spodnjekrednih paleogeografskih temah (*1. Organogene tvorbe, 2. Skalni bregovi in kamnito dno Klansejskega morja v puščavi Kizil-Kum*), dr. Vasil Zlatarski z Bolgarske akademije znanosti pa je predaval 23. septembra *O raziskavah recentnih koral v Atlantskem oceanu*. 12. in 14. novembra je podal razred v polurni oddaji na RTV (Po sledih napredka) delo nekaterih svojih inštitutov in tajnik je v uvodu poročal o organizaciji in nalogah razreda za naravoslovne vede.

RAZRED ZA UMETNOSTI

Razred za umetnosti ima 9 rednih, 7 dopisnih in 8 zunanjih dopisnih članov. Dne 29. decembra je s smrtjo Miroslava Krleže izgubil svojega najodličnejšega zunanjega dopisnega člana. V letu 1981 je V. razred imel 7 sej (14. januarja, 13. marca, 31. marca, 19. maja, 18. junija nesklepčna, ker ni imela kvoruma, 14. oktobra in 12. novembra). Na sejah je razpravljal o kandidatih za dopisne in zunanje dopisne člane ter o tistih dopisnih članih, ki jih bo na skupščini SAZU predlagal za izvolitev za redne člane. Razpravljal je nadalje o kandidaturah za nove člane, ki so jih razredu poslali drugi razredi.

Sodeloval je pri proslavi 150-letnice rojstva Levstika in počastitvi 30-letnice tragične smrti L. Adamiča. Ob 40-letnici ustanovitve OF je skupaj z Društvom slovenskih pisateljev in slovenskim centrom PEN priredil 20. aprila v naši dvorani spominski literarni večer, na katerem so dela slovenskih književnikov, padlih v boju za svobodo in zmago revolucije, brali književniki,

udeleženci NOB. Skupaj z JAZU je ob 100-letnici smrti hrvaškega pisatelja Avgusta Senoe pripravil hrvaško-slovensko izdajo njegove novele *Karanfil s pjesnikovog groba—Nagelj s pesnikovega groba*, vendar do izdaje ni prišlo iz finančnih razlogov, je pa izdaja ostala v načrtu našega razreda.

Po sporazumu o sodelovanju med Akademijo umetnosti NDR in našo Akademijo so bili izbrani literarni prispevki naših članov in predani uredništvu revije Sinn und Form, ki jo izdaja Akademija umetnosti NDR. V nemškem prevodu bodo po dogovoru izšli v letu 1982, naš razred pa bo s sodelovanjem NUK v letu 1983 organiziral v Berlinu knjižno razstavo Ivana Cankarja; ob tej priložnosti bo imel podpredsednik SAZU prof. dr. Bratko Kreft predavanje o življenju in delu Ivana Cankarja.

S Partizansko knjigo je bilo dokončno dogovorjeno, da ta založba izda jeseni 1982 monografijo Lojzeta Dolinarja v uredništvu prof. dr. E. Čopič; bil pa je napravljen tudi vrstni red slikarskih in kiparskih monografij naših članov, že umrlih in živečih, za nekaj naslednjih let. Za tisk je pripravljena *Belokranjska rapsodija* Matije Bravničarja, izšla bo v prvi polovici 1982, za notografiranje je končno pripravljena opera Marjana Kozine *Ekvinokcij*, prvo dejanje naj bi izšlo v tisku v letu 1982.

Na svojih sejah je razred razpravljal tudi o perečih kulturnih problemih, predvsem problemih umetniškega ustvarjanja pri nas. Sicer pa so člani našega razreda ustvarili v letu 1981 vredna umetniška dela, ki so že bila predstavljena slovenski javnosti ali pa bodo v kratkem.

RAZRED ZA MEDICINSKE VEDE

Na redni letni skupščini SAZU dne 24. aprila 1981 sta bila izvoljena dva nova zunanja dopisna člana: *prof. dr. Milan Dimitrijevič* in *prof. dr. Janos Szentagothai*. Tako je imel razred ob koncu leta 16 članov, in sicer 6 rednih in 2 dopisna ter 8 zunanjih dopisnih članov.

Razred je organiziral 29. medakademijski in IV. znanstveni sestanek medicinskih razredov in oddelkov jugoslovanskih akademij, ki je bil od 24. do 26. septembra 1981 na Brdu pri Kranju. Udeležencev je bilo 45. *Zbornik referatov* je bil razposlan že pred sestankom. V 45 referatih in dveh dokumentarnih filmih je bilo prikazano delo akademikov in sodelavcev. Na sestanku je aktivno sodelovalo šest članov našega razreda. Štirje referati so bili iz medakademijskega projekta *Proučevanje infekcij s Str. agalactiae pri ljudeh in živalih*. Z referatom je sodelovala tudi dr. Jarmila Jelinkova iz WHO centra za streptokoke iz Prage. Ta streptokok je povzročitelj nevarnih infekcij pri ljudeh, povzroča pa tudi veliko škodo proizvodnji mleka. Projekt je na predlog medicinskega razreda SAZU sprejel Svet jugoslovanskih akademij kot srednjeročni program dela medicinskih razredov in oddelkov jugoslovanskih akademij. Predstavniki medicinskih razredov in oddelkov JAZU, SANU, ANU BiH in SAZU so osnovali medakademijski odbor za projekt in so se na sestanku marca 1981 v Ljubljani dogovorili za srednjeročni in letni program raziskav ter glede financiranja projekta.

Razred je imel v letu 1981 osem rednih in eno izredno sejo. Na njih je reševal tekoče zadeve v zvezi z delom SAZU, razpravljal o perečih problemih medicinskih raziskav v Sloveniji, o sodelovanju na posvetovanju o kulturi in znanosti v NOB, o delu inštituta za medicinske vede, o delu medicinske sekcije terminološke komisije, o sodelovanju na posvetovanjih o varstvu okolja, poslušal poročila članov o udeležbi na znanstvenih sestankih doma in v tujini ter razpravljal o stikih z medicinskimi razredi drugih jugoslovanskih in zamejskih akademij.

Na povabilo razreda je 24. februarja 1981 predaval akademik prof. dr. Gojko Nikoliš, član SANU.

Člani razreda so kot nosilci ali sodelavci delali na sledečih raziskovalnih nalogah: Mehanizmi nastajanja idiopatske skolioze. Raziskave o nevrofizioloških pogojih asimetrične inervacije mišic pri idiopatski skoliozi. Patogeneza ekcemske senzibilizacije. Pogostnost alergijskega kontaktnega ekcema in alergijskih medikamentoznih, posebej iatrogenih eksantemov. Naravna in kulturna dediščina slovenskega naroda. Psihodinamske in kulturne determinante samomorilstva s posebnim ozirom na SR Slovenijo. Psihološka avtopsijska 100 primerov samomora. Epizootiologija in veterinarska dejavnost v javnem zdravstvu in higieni živil. Proučevanje infekcij s streptokokom agalaktije pri ljudeh in živalih.

Člani razreda so sodelovali na znanstvenem sestanku jugoslovanskih akademij »Kultura in znanost v NOB in revoluciji« v Ohridu z referatom *Medicinska doktrina v NOB v Sloveniji*, na simpoziju »Dermatoterapevtski dnevi« na Bledu z referatom *Dermatoterapija nekdanj in danes*, na XXV. ginekološko-porodniškem tednu v Beogradu z referatom *Kratak istorijat vaginalne histerektomije*, v San Sepolcru (Italija) na svečanosti ob otvoritvi ginekološkega oddelka v novi bolnišnici z referatom *Operacija po Schauti pri raku materničnega vratu* in s filmom o tej operaciji, na VIII. mednarodnem simpoziju o streptokokih in streptokoknih boleznih v Lundu na švedskem z referatom *Infections in humans and cows due to Str. agalactiae*, na sestanku »Arbeitsgruppe der Alpenländer für Mastitisbekämpfung« v Bolzanu (Italija), na posvetovanju »Sekcije za higijenu i tehnologiju namirnica animalnog porekla« v Arandjelovcu, na posvetovanju o forenzični psihiatriji v Ljubljani z referatom *Etični vidiki psihiatričnega izvedenstva*, na XI. mednarodnem kongresu za prevencijo samomora in intervencijo v krizi v Parizu z referatom *Some reflections on psychological background of suicide in Yugoslavia*.

Člani razreda so objavili skupaj 40 del, in sicer 22 znanstveno strokovnih in 18 strokovnih. Od teh je bilo objavljenih 33 doma in 7 v tujini, med njimi je ena knjiga izšla doma in dve v tujini. Udeležili so se 13 kongresov doma in 7 kongresov v zamejstvu, in sicer so sodelovali aktivno 11-krat v domovini in 8-krat v tujini. Poleg tega so imeli na univerzah in drugih ustanovah itd. v SFRJ 6 predavanj in 5 v zamejstvu. Eden izmed članov je v letu 1981 posnel 1100 m dokumentarnega filma o živalstvu pri nas.

Člani razreda so vključeni v raziskovalno in deloma tudi v pedagoško delo pri ustreznih ustanovah zunaj akademije. Pri tem sodelujejo s tamkajšnjimi strokovnjaki in uporabljajo gradivo teh ustanov.

Poročilo o delu Inštituta za medicinske vede je podano posebej, kar velja tudi za delo medicinske in veterinarske sekcije terminološke komisije SAZU.

Poročila posameznih članov razreda za medicinske vede o delu v letu 1981 so na vpogled v arhivu razreda.

AKADEMIJA V LETU 1981

SPLOŠNO

Slovenska akademija znanosti in umetnosti je imela konec decembra 1981 enega častnega člana, 49 rednih, 32 dopisnih in 49 zunanjih dopisnih članov, skupaj 130.

SAZU je v letu 1981 izgubila zunanjega dopisnega člana Miroslava Krležo (29. XII. 1981).

Konec leta 1981 je delalo na SAZU 192 delavcev s polnim delovnim časom.

ENOTE

SAZU ima 14 inštitutov, terminološko komisijo s pravno, tehniško, medicinsko, veterinarsko, naravoslovno in umetnostno sekcijo, svet za preučevanje in varstvo okolja, medakademijske odbore za floro in favno, za vprašanja mešanih gospodinjstev, za molekularne vede in za proučevanje infekcije ljudi in živali s streptokokom agalaksije, kabinet akad. Josipa Vidmarja, knjižnico, oddelek za načrtovanje in usklajevanje raziskovalnega dela, upravno službo in fotolaboratorij.

JUBILEJI

V letu 1981 so praznovali:

80-letnico zunanji dopisni član Dimitar Pantellev; 75-letnico akademika Bogdan Breclj in Rudi Kyovsky, dopisni člani Marja Boršnik, Oton Berkopec in Anton Trstenjak; 70-letnico akademika Dragotin Cvetko in Zdenko Kalin in zunanji dopisni član Dimitrije Vučenov; 60-letnico akademiki Davorin Dolar, Janez Fettich in Dušan Hadži, dopisni člani Aleksander Bajt, Janez Matjašič in Primož Ramovš ter zunanji dopisni član Blaže Koneski.

NAGRADE, ODLIKOVANJA, PRIZNANJA, IZVOLITVE

Kidričevo nagrado je prejel dopisni član Boris Paternu.

Nagrado za izume in tehnične izboljšave sklada Borisa Kidriča je prejel akademik Miha Tišler.

Nagradi sklada Borisa Kidriča sta prejela dr. Mitja Zupančič in prof. Bogomir Ramovš.

Prešernovo nagrado je prejel dopisni član Gabriel Stupica.

Nagrada AVNOJ je prejel akademik Ivan Vidav.

Njegoševo nagrado je dobil častni član SAZU akademik Josip Vidmar.

Zupančičevo nagrado so dobili: akademik Josip Vidmar in dopisni člani Janko Kos, Boris Paternu in Franc Zadavec.

Plečnikovo nagrado je dobil akademik Marjan Mušič.

Nagrada za slikarstvo Zveze likovnih umetnikov Jugoslavije je prejel akademik France Mihelič.

Nagrada Skender Kulenović je prejel akademik Miško Kranjec.

Akademik Josip Vidmar je bil izvoljen za *zunanjega dopisnega člana Vojvodinske akademije znanosti in umetnosti* in za *dopisnega člana Crnogorske akademije znanosti in umetnosti*.

Dopisni član Janez Batis je bil izvoljen za člana *newyorške akademije znanosti*.

Akademik Dragotin Cvetko je bil izvoljen za *podpredsednika slovenskega centra PEN*.

Akademik Stojan Pretnar je postal *ustanovni član mednarodnega združenja International Association for the Advancement of Teaching and Research in Intellectual Property*.

Odlikovanja so dobili:

Akademika Stane Krašovec in Dušan Hadži — red republike z zlatim vencem; akademik France Bezljaj in dopisna člana Ernest Mayer ter Lev Milčinski — red republike s srebrnim vencem;

akademik Bogdan Breclj — red junaka socialističnega dela;

akademik Zdenko Kalin — red zaslug za narod z zlato zvezdo;

dopisni član Emilijan Cevc — red zaslug za narod s srebrnimi žarki;

akademik Luj Šuklje — red dela z rdečo zastavo;

dopisni član Primož Ramovš in dr. Jan Carnelutti — red dela z zlatim vencem;

Nada Jesse in Vida Baebler — red dela s srebrnim vencem.

Priznanja so dobili:

Dopisni član Janez Batis — priznanje OF občinske konference SZDL Litija in priznanje ob 25-letnici začetka delovanja VTOZD za veterinarstvo Biotehniške fakultete.

Dopisni član Lev Milčinski — priznanje za dolgoletno delo v psihiatrični stroki.

Dopisni član Janez Matjašič — srebrno priznanje Osvobodilne fronte slovenskega naroda.

Akademik Janez Milčinski — priznanje Franceta Hribarja ter zvezno plaketo varnosti in zvezno plaketo civilne zaščite.

Akademik Oton Berkopec — Čopovo diplomu in priznanje Društva bibliotekarjev Slovenije.

Akademik Jože Goričar — listini o častnem članstvu Sociološkega društva Slovenije in Sociološkega društva Srbije ter listino Fakultete za sociologijo, politične vede in novinarstvo.

Dopisni član Anton Trstenjak — zlato plaketo mesta Ljubljane.

Akademik Janez Fettich — zlato plaketo Saveza lekarskih društev Jugoslavije.

Akademik Miha Tišler — listino in plaketo Slovaške tehniške visoke šole v Bratislavi.

Akademik Stanko Grafenauer — Zoisovo plaketo.

Akademik Dušan Hadži — medaljo Univerze Edvarda Kardelja.

Akademik Janez Peklenik — medaljo Frederic W. Tylor.

Priznanje za 25-letno delo na SAZU sta prejela dr. Valens Vodušek in Marija Dolenc.

Izvolitve:

Akademik Stanko Grafenauer je postal tajnik IV. razreda SAZU.

Akademik Zdenko Kalin je postal tajnik V. razreda SAZU.

Dopisni član Ivan Gams je postal upravnik Geografskega inštituta Antona Melika pri SAZU.

Dopisni član Uroš Krek je postal namestnik tajnika V. razreda SAZU.

15. 1. se je predsednik udeležil slovesnosti ob 30-letnici Izseljenske matice, podpredsednik akademik Blinc se je udeležil seje pripravljalnega odbora posvetovanja »Vloga znanosti v razvoju SR Slovenije«, ki sta ga organizirali FSPN in SAZU.
26. 1. se je predsednik v Kulturnem domu Ivan Cankar udeležil predstavitve albumov plošč in kaset z govori in pričevanji Edvarda Kardelja.
27. 1. se je udeležil otvoritve znanstvenega posveta Samoupravljanje — pot osvobajanja dela, ki ga je organiziral Jugoslovanski center za teorijo in prakso samoupravljanja Edvard Kardelj. Glavni tajnik akademik Goričar je sodeloval z referatom.
29. 1. se je predsednik udeležil problemske konference Centralnega komiteja ZKS o vlogi in nalogah znanosti v družbenoekonomskem razvoju.
2. 2. se je udeležil otvoritve razstave Nova pisarija, ki jo je ob 150-letnici slovenske literarne satire pripravila NUK.
4. 2. je bil na razgovoru pri predsedniku Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije Janezu Zemljariču in na otvoritvi razstave karikatur Boruta Pečarja »Moji sodobniki« v Mestni galeriji.
5. 2. se je v Likovnem razstavišču Rihard Jakopič udeležil otvoritve razstave »Jože Ciuha — slike in grafike«.
6. 2. se je udeležil seje upravnega odbora za Prešernove nagrade in priznanja študentom Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani in svečane podelitve nagrad in priznanj. Kot predsednik upravnega odbora je razglasil odločitev žirije.
Udeležil se je podpisovanja Družbenega dogovora o pripravi, izdaji in financiranju Enciklopedije Slovenije in Samoupravnega sporazuma o financiranju in usmerjanju priprave in izdaje Enciklopedije Slovenije.
Predsednik in podpredsednik akademik Kreft sta bila na osrednji proslavi ob Prešernovem dnevu in na svečani podelitvi Prešernovih nagrad in nagrad Prešernovega sklada v Kulturnem domu Ivan Cankar.
9. 2. se je podpredsednik akademik Blinc udeležil seje sveta Raziskovalne skupnosti Slovenije za informacijski sistem.
10. 2. se je predsednik udeležil seje odbora za praznovanje 40-letnice vstaje in socialistične revolucije Jugoslavije in 40-letnice ustanovitve OF in bil na razgovoru pri podpredsedniku Predsedstva SFRJ tov. Sergeju Kraigherju, s katerim je obiskal akademika Vidmarja.
26. 2. sta bila predsednik in glavni tajnik akademik Goričar na razgovoru pri predsedniku Republiške konference SZDL tov. Mitji Ribičiču. Predsednik se je udeležil tiskovne konference, ki jo je SAZU pripravila ob izidu Zgodovine agrarnih panog, Arheološkega vestnika XXX in 12. zvezka Slovenskega biografskega leksikona in občnega zbora Slovenske matice.
2. 3. se je podpredsednik akademik Blinc udeležil sestanka s predsedniki področnih programskih svetov RSS s področij, ki zajemajo delo SAZU.
4. 3. je bila prva seja programskega sveta »Naravna in kulturna dediščina slovenskega naroda«, ki so se je udeležili poleg predsednika oba podpredsednika, akademika Kreft in Blinc ter glavni tajnik akademik Goričar. Podpredsednik akademik Blinc se je udeležil sestanka odbora za pripravo posvetovanja »Vloga znanosti v razvoju SR Slovenije«, ki ga pripravljata skupaj FSPN in SAZU.
7. 3. se je predsednik ob mednarodnem dnevu žena udeležil otvoritve 10. razstave iz serije retrospektiv slovenskih likovnih umetnic (Tinca Stegovec) in razstave ob 40-letnici revije »Naša žena« v Gorenjskem muzeju v Kranju.

13. 3. se je glavni tajnik akademik Goričar udeležil prve skupne seje odbora za pripravo prireditve ob 20-letnici delovanja FSPN in odbora za pripravo Zihlerlovih dni (akademik Goričar je član obeh odborov).
16. 3. se je predsednik udeležil otvoritve razstave Kitajski kras, ki sta jo po potovanju po Kitajski v Prešernovi dvorani pripravila dr. Peter Habič in dr. Rado Gospodarič z Inštituta za raziskovanje krasa SAZU.
18. 3. sta bila predsednik in glavni tajnik akademik Goričar na otvoritvi razstave Dunajski bidermajer v Narodni galeriji in na sprejemu, ki ga je ob tej priložnosti priredil avstrijski generalni konzul v Ljubljani, dr. Georg Weiss.
19. 3. je bil predsednik na premieri Haydnove opere »Pevka«, ki so jo v Kulturnem domu Ivan Cankar izvedli slušatelji Akademije za glasbo.
20. 3. se je v mariborski umetnostni galeriji udeležil otvoritve retrospektivne razstave Zorana Didka.
23. 3. se je udeležil otvoritve 20. mednarodnega sejma Alpe-Adria in razstave Človek in prosti čas na Gospodarskem razstavišču, v razstavnem prostoru Železniškega gospodarstva pa razstave akademskega slikarja Staneta Kumarja.
27. 3. se je udeležil prve seje komisije za pripravo resolucije IX. kongresa ZKS in pozdravil udeležence medakademijskega odbora za proučevanje infekcij *Str. agalactiae*.
Ob mednarodnem sejmu Alpe-Adria se je udeležil sprejema ob dnevu San Marina.
31. 3. je bil na tiskovni konferenci ob izidu 2. knjige iz zbirke Obdobja, ki obravnava romantiko v slovenskem jeziku, književnosti in kulturi.
4. 4. je v Klubu kulturnih in znanstvenih delavcev odprl fotografsko razstavo Vlada Vivoda Gradovi na Slovenskem, v kulturnem domu Ivan Cankar pa prisostvoval letnemu nastopu AFS France Marolt.
6. 4. se je na Pravni fakulteti udeležil začetka tedna javnih predavanj »Pravo v samoupravni družbi«.
7. 4. je bil na razgovoru pri predsedniku Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije Janezu Zemljariču.
10. 4. se je glavni tajnik akademik Goričar udeležil svečane podelitve Kidričevih nagrad.
- Od 14. do 18. 4. sta bila predsednik in upravni direktor Plavc na seji predsedstva Sveta akademij SFRJ v Miločeru.
20. 4. je bil predsednik na spominskem literarnem večeru ob 40-letnici OF, ki sta ga z deli slovenskih književnikov, padlih med NOB, v dvorani SAZU pripravila SAZU, Društvo slovenskih pisateljev in slovenski PEN.
23. 4. se je predsednik v Kliničnem centru udeležil otvoritve likovne razstave »Partizanska saniteta« akad. Božidarja Jakca (ob 40-letnici ustanovitve OF), zvečer pa z glavnim tajnikom akademikom Goričarjem otvoritve razstave »OF v Ljubljani — država v državi«, ki sta jo v Kulturnem domu Ivan Cankar pripravila Muzej ljudske revolucije in Mestni muzej.
24. 4. je bila redna letna skupščina SAZU z volitvami novih članov.
27. 4. se je predsednik v prostorih Skupščine SRS udeležil slavnostne seje Republiške konference SZDL, podelitve priznanj OF slovenskega naroda in svečane akademije v počastitev tega praznika.
4. 5. se je ob obletnici smrti predsednika Josipa Broza-Tita kot član delegacije SR Slovenije in Sveta akademij SFRJ v prostorih Skupščine SFRJ udeležil komemorativne seje organov in organizacij federacije in delegacij socialističnih republik in socialističnih avtonomnih pokrajin.

5. 5. sta se predsednik in glavni tajnik akademik Goričar udeležila slovesnosti ob izročitvi odlikovanja red junaka socialističnega dela akademiku prof. dr. Bogdanu Breclju. Odlikovanje je v vili Podrožnik izročil predsednik Predsedstva SRS tovariš Viktor Avbelj. Predsednik je bil na koncertu Partizanskega pevskega zbora, posvečenega 40-letnici ustanovitve OF in vstaje slovenskega naroda.
6. in 7. 5. se je v Skopju udeležil slovesnosti ob podpisu pogodbe o sodelovanju med Svetom akademij SFRJ in Avstrijsko akademijo znanosti.
8. 5. se je udeležil osrednje proslave ob Dnevu osvoboditve, podelitve nagrad Mesta Ljubljane, zlatih plaket ilegalca in srebrnih priznanj OF.
15. 5. se je udeležil proslave ob 100-letnici psihiatrije na Slovenskem in pozdravil udeležence kot predsednik častnega odbora.
16. 5. je v imenu SAZU čestital tov. Sergeju Kraigherju ob nastopu funkcije predsednika Predsedstva SFRJ in se udeležil sprejema na Bledu, ki ga je za udeležence kongresa mednarodnega PEN kluba priredil podpredsednik izvršnega sveta SRS Dušan Šinigoj.
18. 5. je sprejel udeleženca kongresa PEN iz LR Kitajske.
19. 5. sta se predsednik in glavni tajnik akademik Goričar udeležila seje Sveta za znanosti pri Republiški konferenci SZDL.
20. 5. Slovesna podelitev državnih odlikovanj akademikom in delavcem SAZU, ki jih je izročil član Predsedstva SRS dr. Marjan Breclj in podelitev članskih diplom novim članom SAZU.
22. 5. se je predsednik v Titogradu udeležil seje odbora pri Predsedstvu SR Črne gore za vprašanja obnove in zaščite spomenikov kulture na področju, porušenem po potresu v Črni gori aprila 1979.
27. 5. je sprejel akademika prof. dr. Antona Peterlina in bil na otvoritvi razstave akvarelov prof. dr. Ludvika Tabora »Sprehod skozi letne čase« v Kliničnem centru.
2. 6. so bili podpredsednik akademik Kreft ter akademika Zwitter in Ingolič na slavnosti ob 40-letnici osvobodilnega boja, ki jo je organiziral Svet akademij SFRJ v prostorih Srpske akademije znanosti in umetnosti.
3. 6. se je predsednik udeležil osrednje prireditve ob svetovnem dnevu varstva okolja. Podpredsednik akademik Kreft se je v Novem Sadu udeležil slavnosti ob 25-letnici Sterijinega pozorja.
11. 6. se je predsednik na ZAMTES udeležil sestanka za sodelovanje SR Slovenije pri Enciklopediji za zgodnjo zgodovino Evrope.
12. 6. se je predsednik udeležil slovesnosti ob podelitvi Krkinih nagrad na Otočcu in bil na otvoritvi 14. mednarodnega grafičnega bienala v Moderni galeriji in na sprejemu, ki ga je ob tej priložnosti priredil predsednik Skupščine mesta Ljubljana Marjan Rožič.
13. 6. se je udeležil slovesnosti ob odkritju spomenika slovenskim dobrovoljcem in prostovoljcem iz vojn 1912—18 na Dvornem trgu v Ljubljani.
22. 6. je podpredsednik akademik Kreft v imenu SAZU pozdravil mednarodno konferenco ekonomistov, ki so razpravljali o temi delavec-kmet in kmet-delavec. Konferenco je pripravil medakademijski odbor za mešana gospodinjstva.
23. 6. je v imenu SAZU pozdravil udeležence mednarodnega simpozija entomologov v Portorožu. Glavni tajnik akademik Goričar se je udeležil otvoritve razstave fotografij »Sovjetska zveza danes«, ki jo je v Prešernovi dvorani postavil Generalni konzulat SZ iz Zagreba.
26. 6. se je predsednik udeležil začetka Tabora likovnih samorastnikov v Trebnjem.

29. 6. se je udeležil mednarodne konference »Socialni in ekonomski vidiki potresov in planiranje za odpravo njihovih posledic« na Bledu in pozdravil udeležence v imenu SAZU.
30. 6. je bil na tiskovni konferenci, ki jo je odprl podpredsednik akademik Kreft ob izidu novih publikacij SAZU (novih zvezkov literarne enciklopedije) in na poslovilnem srečanju z dr. Vaso Syerjem, ki je delal na SAZU 32 let.
1. 7. sta se predsednik in podpredsednik akademik Kreft udeležila začetka znanstvenega simpozija »Obdobje realizma v slovenskem jeziku, književnosti in kulturi«, ki je predstavljal uvodni del XVII. seminarja slovenskega jezika, literature in kulture. Predsednik se je udeležil zaključka mednarodne konference o posledicah potresov, zvečer pa sprejema, ki ga je za udeležence XVII. seminarja slovenskega jezika, literature in kulture priredil predsednik Mestne skupščine Marjan Rožič.
2. 7. je bil na otvoritvi razstave slik Barda Lucundusa v galeriji Emonska vrata.
3. 7. se je udeležil osrednje proslave ob 40-letnici vstaje in socialistične revolucije narodov in narodnosti Jugoslavije v Domu sindikatov v Beogradu.
4. 7. se je ob praznovanju dneva borca udeležil ljudskega zborovanja v občini Ljubljana-Moste-Polje, na katerem je govoril član Predsedstva CK ZKJ tovariš Stane Dolanc, in otvoritve kulturnega doma Španski borci.
6. 7. je podpredsednik akademik Kreft v Prešernovi dvorani SAZU odprl razstavo ob 100-letnici rojstva dop. člana prof. dr. Antona Breznika, ki so se je udeležili tudi predsednik, podpredsednik akademik Blinc in glavni tajnik akademik Goričar.
15. 7. so bili predsednik, akademik Zwitter in dopisni član Stanonik na razgovoru pri članici Predsedstva SRS tov. Vidi Tomšič glede začetka dela Centra za izseljeništvu pri SAZU. Predsednik se je v likovnem salonu Rihard Jakopič udeležil otvoritve razstave »Od ideje do realizacije«.
21. 7. se je predsednik udeležil: v Goričanah otvoritve razstave Ljudska umetnost Mehike; slovesne seje Republiškega odbora Zveze združenj borcev NOV Slovenije in podelitve nagrad vstaje slovenskega naroda in plaket Zveznega odbora ZZB NOV Jugoslavije ter plaket ZRVS Jugoslavije; osrednje proslave ob 40-letnici vstaje slovenskega naroda in odkritja spomenika Edvarda Kardelja na Trgu revolucije.
1. 9. se je ob Dnevu neuvršenosti udeležil slovesne seje, posvečene 20-letnici prve konference šefov držav in vlad neuvršenih, in odkritja spominske plošče v Skupščini SFRJ.
3. 9. sta se predsednik in podpredsednik akademik Kreft v Prapročah udeležila slovesnosti z odkritjem spominske plošče na rojstni hiši pisatelja in publicista Louisa Adamiča ob 30-letnici njegove smrti.
4. 9. se je predsednik v razstavišču Arkade udeležil otvoritve razstave »Wagnerjeva šola« 1894—1912«, zvečer pa svečanosti, posvečeni Louisu Adamiču na Osnovni šoli v Grosuplju.
6. 9. se je na Brdu pri Kranju udeležil otvoritve hipodroma in velike jugoslovanske konjeniške prireditve v počastitev spomina na predsednika Tita.
16. 9. je podpredsednik akademik Kreft odprl razstavo »Srečanje z Adamičem«, ki jo je NUK pripravila v Prešernovi dvorani SAZU.

18. 9. je podpredsednik akademik Kreft zastopal SAZU na Dnevu mariborske univerze.
22. 9. je bil predsednik s člani ožjega predsedstva na razgovoru z dr. Iztokom Winklerjem, predsednikom Republiškega komiteja za znanost in kulturo, o novem raziskovalnem centru SAZU. Predsednik je v Domu Ivana Cankarja pozdravil udeležence Mednarodnega simpozija o intenzivni terapiji otrok, čestital akademiku Josipu Vidmarju ob dodelitvi Njogoševe nagrade in akademiku Mišku Kranjcu za prejeta nagrado Skender Kulenović.
24. 9. se je na Brdu pri Kranju udeležil otvoritve 29. medakademijskega in 4. znanstvenega sestanka medicinskih razredov in oddelkov jugoslovanskih akademij.
28. 9. se je podpredsednik akademik Kreft udeležil Levstikovega tabora v Retjah.
28. 9. je imel v Prešernovi dvorani SAZU uvodni govor na otvoritvi razstave ob 150-letnici Frana Levstika, ki se jo je udeležil tudi glavni tajnik akademik Goričar.
30. 9. se je glavni tajnik akademik Goričar udeležil tiskovne konference, ki jo je pripravila Slovenska matica ob izidu novih knjig za leto 1981 (Trstenjak, Rebula, Mahnič, Hofman).
1. 10. se je podpredsednik akademik Kreft udeležil kitajsko-slovenskega večera ob 100-letnici rojstva pisatelja Lu Shina.
5. 10. je predsednik v Kliničnem centru govoril udeležencem mednarodnega tečaja kirurgije roke.
7. 10. se je v razstavišču Arkade udeležil otvoritve razstave medaljerja Staneta Dremlja ob 50-letnici njegovega umetniškega ustvarjanja.
9. 10. se je na Petrovi gori udeležil srečanja znanih revolucionarjev in vrhunskih strokovnjakov, nekdanjih študentov Medicinske fakultete v Zagrebu. Ob tej priložnosti je imel na simpoziju o medicinski etiki referat Pouk medicinske deontologije na Medicinski fakulteti v Ljubljani.
12. 10. sta se predsednik in podpredsednik akademik Kreft udeležila slavnostne otvoritve Dnevov kulture Zvezne republike Nemčije v Operi SNG.
13. 10. se je predsednik v okviru Kulturnih dni ZR Nemčije v Prirodoslovnem muzeju udeležil otvoritve razstave »Mikrokosmos«, v Moderni galeriji pa otvoritve razstave »Papir navdihuje — papir navdušuje«.
14. 10. je podpredsednik akademik Kreft v imenu SAZU pozdravil udeležence mednarodnega simpozija onomastike v Portorožu. Predsednik se je v Prešernovi dvorani udeležil otvoritve razstave Prizadevanja naravoslovcev na Slovenskem in njihov prispevek k narodni kulturi, ki jo je pripravil Prirodoslovni muzej v sodelovanju s SAZU in NUK. Predsednik in glavni tajnik akademik Goričar sta bila na slovesnosti ob podelitvi spominske plakete mesta Ljubljana dopisnemu članu prof. dr. Antonu Trstenjaku ob njegovi 75-letnici.
15. 10. je podpredsednik akademik Kreft odprl Levstikov simpozij, ki se ga je udeležil tudi predsednik, pripravila pa ga je Slovenska matica skupaj s SAZU.
16. 10. se je predsednik v Cerknem udeležil prve seje odbora za ureditev Bevkove domačije v Zakojci. Ob občinskem prazniku v Cerknici se je v Novi vasi udeležil slovesnosti ob odkritju spominske plošče akademiku prof. dr. Božidarju Lavriču.
19. in 20. 10. je bila seja Sveta akademij SFRJ v Sarajevu.
- Od 20. do 31. 10. se je podpredsednik akademik Kreft kot predsednik Borštnikovega srečanja mudil v Mariboru. V tem času je opravljal vse predsedniške funkcije, na seminarju o Brechtu pa je imel referat o Brechtu v slovenskem gledališču.

22. 10. se je glavni tajnik akademik Goričar v veliki dvorani Skupščine SRS udeležil slavnostne seje Fakultetnega sveta FSPN ob njeni 20-letnici.
27. 10. se je predsednik udeležil 3. seje iniciativnega odbora za izgradnjo novega muzeja ljudske revolucije.
2. 11. je bila seja programskega sveta SAZU.
3. 11. je predsednik sprejel novoizvoljenega rektorja Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani prof. dr. Iva Fabinca.
V Cankarjevem domu se je udeležil otvoritve razstave »Fran Levstik v ilustraciji in v gledališču«.
4. 11. se je udeležil proslave ob 64-letnici oktobrske revolucije, ki so jo pripravile družbenopolitične organizacije občin in mesta Ljubljana v kulturnem domu Španskih borcev v Mostah.
7. 11. je podpredsednik akademik Kreft na Sori pri Medvodah odkril doprnski kip akademiku Franu Saleškemu Finžgarju ob 110-letnici njegovega rojstva.
16. 11. se je v dvorani Magistrata udeležil predstavitve zasnove novega projekta za Ljubljano.
17. 11. se je udeležil otvoritve znanstvenega posvetovanja »Narodna in socialna politika v slovenski zgodovini od konca 19. stoletja do danes«, ki ga je pripravil Inštitut za zgodovino delavskega gibanja s PZE za zgodovino Filozofske fakultete in Zgodovinskim inštitutom Milka Kosa pri SAZU.
18. 11. sta se predsednik in glavni tajnik akademik Goričar v Cankarjevem domu udeležila otvoritve 5. slovenskega knjižnega sejma.
19. 11. je bila skupščina SAZU (sprejem novega statuta SAZU in sklepa o ustanovitvi znanstvenoraziskovalnega centra).
20. 11. se je predsednik v Cankarjevem domu udeležil prireditve Kulturni delavci za bogatejšo Ljubljano.
25. 11. je bil predsednik na 3. seji komisije za pripravo resolucije za IX. kongres ZKS
in na svečani prireditvi ob Dnevu republike »Revolucija in glasba«, ki sta jo v Cankarjevem domu organizirali SZDL in Skupščina mesta Ljubljana.
26. 11. se je predsednik udeležil slovesne podelitve visokih državnih odlikovanj Ivanu Bratku, Romanu Albrehtu, Janezu Zemljariču in Ivanu Križnarju. Odlikovanja je v prostorih Skupščine SRS izročil predsednik Centralnega komiteja ZKS tov. France Popit.
Udeležil se je tudi slovesne prireditve v počastitev Dneva republike in podelitve odlikovanj v Kliničnem centru.
27. 11. se je ob Dnevu republike udeležil sprejema v palači federacije, ki ga je priredilo Predsedstvo SFRJ.
4. 12. se je glavni tajnik akademik Goričar z akademikoma Zwittrom in Novako m udeležil žalnega zbora SR Slovenije v počastitev spomina na žrtve letalske nesreče na Korziki, ki ga je sklicalo predsedstvo Republiške konference SZDL v prostorih Skupščine SR Slovenije.
14. 12. se je predsednik v Beogradu udeležil slovesnosti ob podelitvi nagrad AVNOJ za leto 1981.
15. 12. se je predsednik udeležil slovesne podelitve državnih odlikovanj akademiku Dušanu Hadžiju in dr. Cirilu Cvetku. Odlikovanji je v vili Podrožnik izročil podpredsednik Izvršnega sveta Dušan Šinigoj.
16. 12. je predsednik v Prešernovi dvorani SAZU odprl razstavo »Dosežki raziskav razreda za prirodoslovne vede SAZU in njegovih inštitutov skozi 40 let«.
17. in 18. 12. sta bila predsednik in upravni direktor Plavc na seji Sveta akademij v Beogradu.

21. 12. se je predsednik udeležil 4. seje komisije za pripravo resolucije za IX. kongres ZKS.
30. 12. Novoletno srečanje akademikov in delavcev SAZU. Predsednik je bil na slovesni podelitvi državnih odlikovanj tov. Albinu Vengustu in Dinu Kodarinu. Odlikovanji je v prostorih Skupščine mesta Ljubljana izročil predsednik Mestne konference ZKS Ljubljana tov. Marjan Rožič.

Podpredsednik akademik Kreft

je bil navzoč na seji 23. 1., vendar ni imel poročati nič posebnega, razen da je bil na seji pri RK SZDL Slovenije, ki jo je sklical tovariš Rotovnik, navzoč pa je bil tudi predsednik Republiškega komiteja za znanost, dr. Winkler. Na seji je bilo sklenjeno, da se izda *Načrt pravil za novi slovenski pravopis* v 2000 izvodih, ki bi jih izdala SAZU v založbi DZS. DZS naj bi vzela v prodajo 1000 izvodov, komisija za jezik pri RK SZDL Slovenije bi dobila 700 izvodov, da bi jih zastonj razposlala raznim ljudem različnih strok v diskusijo. SAZU bi dobila 300 dolžnostnih avtorskih izvodov.

V februarju se je udeležil Prešernove proslave in sprejema, nato pa do aprila še raznih drugih protokolarnih dolžnosti.

17. 3. se je udeležil razstave v Slovanski knjižnici.
14. 4. se je udeležil seje delegatov za SSR.
17. 4. se je udeležil slavnosti na univerzi.
21. 4. se je udeležil skupščine RSS.

RAZSTAVE V LETU 1981

V Prešernovi dvorani SAZU so bile naslednje razstave:

16. 3. otvoritev razstave *Kitajski kras*, ki sta jo po potovanju po Kitajski pripravila dr. Peter Habič in dr. Rado Gospodarič z Inštituta za raziskovanje krasa SAZU.
17. 6. otvoritev razstave *ZSSR danes*, ki sta jo pripravila SAZU in sovjetski konzulat v Zagrebu;
6. 7. otvoritev razstave *ob 100-letnici rojstva dr. Antona Breznika*, ki jo je pripravil Inštitut za slovenski jezik SAZU;
16. 9. otvoritev razstave *ob 30-letnici smrti Louisa Adamiča*, ki sta jo pripravili NUK in SAZU;
28. 9. otvoritev razstave *ob 150-letnici rojstva Frana Levstika*, ki sta jo pripravili NUK in SAZU;
14. 10. otvoritev razstave *Prizadevanja naravoslovcev na Slovenskem in njihov prispevek k narodni kulturi*, ki so jo pripravili Prirodoslovni muzej Slovenije, SAZU in NUK;
16. 12. otvoritev razstave *Dosežki raziskav razreda za prirodoslovne vede SAZU in njihovih inštitutov skozi 40 let*, ki jo je pripravila SAZU.

26. 2. ob izidu publikacij: *Zgodovina agrarnih panog II, Družbena razmerja in gibanja; Arheološki vestnik XXX; Slovenski biografski leksikon*, 12. zvezek.
25. 6. ob izidu nadaljnjih petih snopičev *Literarnega leksikona* (11., 12., 13., 14., 15.), ki jih je pripravil Inštitut za slovensko literaturo in literarne vede.
30. 6. ob izidu publikacij: Razprave XII razreda za zgodovinske in družbene vede SAZU, *O pravnem sistemu Socialistične federativne republike Jugoslavije*; zvezek *Zbranih del B. Zihlerla* in 1. številka *Vestnika Inštituta za marksistične študije SAZU*; knjige in razprave razreda za prirodoslovne vede SAZU: L. Marinček: *Gozdne združbe na klastičnih sedimentih v jugovzhodni Sloveniji*, Razprave XXII/2, Lj. 1980; L. Hottinger and K. Drobne: *Early Tertiary Conical Imperforate Foraminifera*, Razprave XXII/3, Lj. 1980; L. Godicl: *Stepska flora v severozahodni Jugoslaviji*, Razprave XXII/4, Lj. 1980; F. Nikolić in A. Polenec: *Aranea-Catalogus faunae Jugoslaviae III/4*, Lj. 1981; St. Grafenauer: *Petrologija triadnih magmatskih kamnin na Slovenskem*, Dela 25, Lj. 1980; *Geografski zbornik XX*, 1980, Lj. 1981; *Acta Carsologica VIII*, Lj. 1980.

PREDAVANJA NA SAZU V LETU 1981

- Akad. prof. dr. Gojko Nikoliš (Beograd), *Čovek izmedju nade i pogibli u modernoј medicini*, 24. II. 1981.
- Dopisni član prof. dr. Franc Zadavec (Ljubljana), *Nazorski razponi in meje Gradnikove lirike*, 11. III. 1981.
- Akad. prof. dr. Krešimir Balenović (Zagreb), *Novi sumporni i selenovi reagensi u sintezi prirodnih spojeva*, 1. IV. 1981.
- Akad. prof. dr. Aleksandar Despić (Beograd), *Elektrokemija in problemi konverzije energije*, 7. IV. 1981.
- Vodja oddelka v Agenciji za okolje ZDA g. Donald Dobojs (ZDA), *Tehnologija za okolje*, 11. V. 1981.
- Akad. Pjotr T. Tronjko (Ukrajinska SSR), *Ukrajina v boju z okupatorjem*, 14. V. 1981.
- Dopisni član dr. Anton Vratuša (Ljubljana), *Aktualna vprašanja družbenega razvoja v LR Kitajski*, 10. VI. 1981.
- Dr. Jarmila Jelínková (Praga), *The significance of Streptococcus agalactiae in human infections*, 24. VI. 1981 na IV. znanstvenem sestanku medicinskih razredov akademij.
- Dopisni član prof. dr. Janez Matjašič (Ljubljana), *Vtisi s Kitajske, Nepala in Sri Lanke*.
- G. David Gushee (ZDA), *Energija in okolje*, 16. X. 1981.
- Dr. Vassil Zlatarski (Sofija), *Recentna koralna favna s Kube*, 14. X. 1981.
- Akad. prof. dr. Drago Grdenić (Zagreb), *Staro i novo u kemiji organomerkurijala*, 4. XI. 1981.
- Dopisni član prof. dr. Mario Pleničar (Ljubljana), *Raziskave na nafto v Sloveniji*, 18. XI. 1981.
- Dopisni član Akademije znanosti ZSSR I. V. Torgov (Moskva), *Nekateri aspekti kemije steroidov*, 18. XI. 1981.

3. 2. je predsednik sprejel Bruca Mc Gowana, novega direktorja Ameriškega centra v Ljubljani.
12. 2. je sprejel Angeliko Völkel, atašeja za kulturo ambasade ZR Nemčije v Beogradu.
5. 3. je sprejel Michaela Wilsona, novega avstralskega ambasadorja v Beogradu.
16. 3. je sprejel novoimenovanega generalnega konzula Republike Avstrije v Ljubljani dr. Georga Weissa.
13. 5.—19. 5.: Podpredsednik akademik Kreft je na letališču pričakal akademika Petra T. Tronjka z Ukrajinske akademije znanosti. Gosta je spremljal po Ljubljani in Sloveniji. 14. maja je akademika Tronjka sprejel predsednik, 18. maja pa ga je s podpredsednikom akademikom Kreftom vodil po partizanski bolnišnici Zgornji Hrastnik.
18. 5. je predsednik na letališču pričakal predsednika Beloruske akademije znanosti akademika Nikolaja Boriseviča.
21. 5. je podpredsednik akademik Kreft namesto odsotnega predsednika SAZU imel razgovor s predsednikom Borisevičem o načrtu Beloruske akademije za prihodnje sodelovanje s SAZU. Pri razgovoru so sodelovali: podpredsednik akademik Blinc, glavni tajnik akademik Goričar in upravnik Inštituta za zgodovinske vede akademik Zwitter, s sovjetske strani pa poleg predsednika Boriseviča še tretji sekretar sovjetskega veleposlaništva.
1. 6. se je ob obisku delegacije Vrhovnega sovjeta Beloruske SSR, ki jo je vodil predsednik J. E. Poljakov, predsednik udeležil večerje, ki jo je gostom priredil predsednik Skupščine SR Slovenije Milan Kučan.
9. 6. je predsednik sprejel pastorja Döttlinga iz Tübingena.
11. 6. se je udeležil sprejema, ki ga je ob italijanskem državnem prazniku priredil generalni konzul Rossi v hotelu Lev.
- 15.—22. 6.: Predsednik SAZU, glavni tajnik akademik Goričar in prof. dr. Boris Frlec, direktor Inštituta Jožef Stefan, so na povabilo Beloruske akademije znanosti obiskali Minsk. Ob tej priložnosti je bil podpisan protokol o sodelovanju med Belorusko akademijo znanosti in SAZU.
- 15.—17. 6.: Podpredsednik akademik Kreft je v imenu predsedstva SAZU sprejel delegata Akademije za umetnost NDR tovariša Schnabla in Meisnerja. 16. junija je bil podpisan obnovitveni protokol za nadaljnje sodelovanje, 17. junija pa je podpredsednik Kreft gosta spremljal po Sloveniji.
2. 7. se je predsednik v Celovcu udeležil slovesnosti ob podpisu protokola o sodelovanju med Univerzo Edvarda Kardelja v Ljubljani in Univerzo v Celovcu.
Podpredsednik akademik Kreft in glavni tajnik akademik Goričar sta sprejela dva zastopnika Kitajske akademije znanosti. Na razgovoru so bili prisotni: podpredsednik akademik Blinc, akademika Zwitter in Hadži ter dopisna člana dr. Vratuša in dr. Bajt.
15. 7. se je predsednik ob francoskem narodnem prazniku udeležil sprejema, ki ga je v Klubu delegatov priredil generalni konzul g. Guepratte.
8. 10. je bil na večerji pri avstrijskem generalnem konzulu dr. Weissu.
13. 10. je glavni tajnik akademik Goričar prisostvoval otvoritveni predstavi nemškega filma ob dnevih kulture v ZR Nemčiji v Cankarjevem domu.
14. 10. je ob dnevih kulture ZR Nemčije v Ljubljani predsednik sprejel predstavnike Humboldtove ustanove, ki jih je vodil g. Berberich.

15. 10. je glavni tajnik akademik Goričar priredil večerjo kitajski delegaciji, ki je delala v Inštitutu za narodnostna vprašanja v sklopu sodelovanja med Kitajsko akademijo družbenih ved in Svetom akademij SFRJ.
16. 10. je glavni tajnik akademik Goričar sprejel kitajska znanstvenika, ki sta delala v Inštitutu za raziskovanje krasa v okviru sodelovanja med Kitajsko akademijo znanosti in Svetom jugoslovanskih akademij.
3. 11. je bil predsednik na večerji, ki jo je predsednik Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije Janez Zemljarič v vili Podrožnik priredil delegaciji deželne vlade Gradiščanske, ki jo je vodil deželni glavar Theodor Kery.
4. 11. je predsednik sprejel delegacijo gradiščanske deželne vlade, ki jo je vodil deželni glavar Theodor Kery, skupaj s predstavniki Izvršnega sveta Skupščine SRS. Sprejema so se udeležili tudi podpredsednik akademik Kreft, glavni tajnik akademik Goričar in dr. Mitja Zupančič. Predsednik se je udeležil sprejema, ki ga je avstrijski generalni konzul dr. Georg Weiss priredil delegaciji deželne vlade Gradiščanske.
18. 11. je predsednik sprejel dopisnega člana Akademije znanosti ZSSR I. V. Torgova, ki ga je spremljal akademik Tišler.
9. 12. je glavni tajnik akademik Goričar sprejel direktorja Fiziološkega inštituta Češkoslovaške akademije znanosti prof. Radila in njegovega sodelavca ing. Pšihika ter jima priredil kosilo v restavraciji Slon.
14. in 15. 12. je glavni tajnik sprejel član Madžarske akademije znanosti dr. Otta Biharija in njegove sodelavce dr. Ištvana Fodora, dr. Belo Sasa in Kornela Matkovitsa.

ZAKLJUČNI RAČUN ZA LETO 1981

CELOTNI PRIHODEK

1. Republiški proračun	N Din	24,015.000,00
2. Svobodna menjava dela	N Din	80.115.382,26
3. Drugi prihodki	N Din	529.012,17
	N Din	104.659.394,43

ODHODKI

1. Materialni stroški za tisk, nabavo knjig, dnevnice, avtorski honorarji, članske nagrade, potni stroški	N Din	43,813.342,35
2. Zakonske obveznosti: prispevki iz dohodka za SIS, mestno zemljišče ipd.	N din	8,862.546,70
3. Brutto osebni dohodki	N Din	45,731.483,80
	N Din	98,407.372,85

RAZDELITEV NA SKLADE

1. Rezervni sklad	N Din	912.690,80
2. Poslovni sklad	N Din	534.238,78
3. SSP po družbenem dogovoru	N Din	2,820.096,00
4. Stanovanjska izgradnja	N Din	1,984.996,00
	N Din	104,659.394,43

SVET AKADEMIJ ZNANOSTI IN UMETNOSTI SFRJ

V letu 1981 je imel Svet akademij eno plenarno sejo in dve seji predsedstva. Sedež Sveta je 1. julija prevzela za naslednje triletno obdobje Črnogorska akademija znanosti in umetnosti.

Plenarna seja Sveta akademij je bila 19. in 20. oktobra v Ilidži pri Sarajevu. Dosedanji predsednik Sveta akademik Mihajlo Apostolski je podal poročilo o delu Sveta za čas, ko je bil ta pri Makedonski akademiji. Na koncu poročila se je zahvalil vsem akademijam za uspešno sodelovanje v okviru Sveta akademij ter želel Črnogorski akademiji, ki prevzema sedež Sveta, pri tem delu čim več uspeha.

Po potrditvi sklepa o prehodu sedeža Sveta akademij z Makedonske na Črnogorsko akademijo je vodstvo seje prevzel akademik Branko Pavičević, predsednik Črnogorske akademije znanosti in umetnosti. V nadaljevanju seje so predstavniki akademij razpravljali o predloženem programu dela Sveta za obdobje 1981—85 ter ga z nekaterimi popravki tudi sprejeli. Nadalje so sprejeli zaključni račun za leto 1980 ter pregled finančnega položaja Sveta na dan 30. junija ob prehodu sedeža Sveta z ene na drugo akademijo. Sprejeto je bilo poročilo o razgovorih z Avstrijsko akademijo znanosti ter potrjen sporazum o sodelovanju. Po poročilih odbora za mednarodno sodelovanje, odbora za medakademijsko sodelovanje ter pregledu dela Medakademijskih odborov so razpravljajci ugotovili, da je bilo delo Sveta akademij v času, ko je bil sedež Sveta v Skopju, zelo uspešno.

Seji predsedstva Sveta akademij sta bili 16. aprila v Miločeru in 17. decembra v Beogradu.

Na seji v Miločeru je predsedstvo Sveta akademij pod predsedstvom akademika Apostolskega razpravljalo o predlogu srednjeročnega programa dela Sveta. Komisiji za sestavo programa, ki jo vodi dop. član E. Dimitrov, je bilo naročeno, da pripravi do plenarne seje Sveta prečiščeno besedilo plana z vsemi popravki in dodatnimi predlogi.

Predsedstvo je nadalje razpravljalo o sodelovanju z Ameriškim svetom znanstvenih društev v New Yorku, o Jugoslovanih v XIII. zvezku enciklopedije »Znanost in življenje«, o članih uredniškega odbora za objavo prispevkov XIII. kongresa »Mednarodnega Heglovega društva«. Sprejet je bil sklep o osnovanju novega medakademijskega odbora s sedežem pri Vojvodinski akademiji. Dogovorjeno je bilo, da bo slovesna seja Sveta posvečena 40-letnici vstaje jugoslovanskih narodov 2. junija 1981 v Beogradu v prostorih SANU.

Druga seja predsedstva Sveta je bila 17. decembra v Beogradu. Sejo je sklical in vodil predsednik Sveta akademij novoizvoljeni predsednik Črnogorske akademije akademik Branislav Šoškić. Na dnevnom redu seje je bil predlog programa dela Sveta akademij za leto 1982, predlog finančnega načrta Sveta za leto 1982, delovni program sodelovanja jugoslovanskih akademij z akademijama NDR in Poljske. Na seji je bil imenovan organizacijski odbor za pripravo simpozija o robotiki, ki je predviden v programu sodelovanja med NAS in Svetom akademij SFRJ. Člani Sveta akademij so bili obveščeni o poteku priprav za sestavo delovnega programa sodelovanja med našimi akademijami in Češkoslovaško akademijo znanosti v Pragi.

Nacionalna akademija znanosti ZDA

Akad. dr. Robert Blinc je bil 2 tedna na univerzah Cambridge, Kent, Berkeley in Washington.

Akad. dr. Miroslav Bržin je bil 4 tedne na univerzah Vanderbilt in Columbia. *Mag. Milan Adamič Orožen* je bil 6 tednov na univerzi Illinois.

Dr. Nina Gale je bila 4 tedne na Armed Forces Institute of Pathology v Washingtonu.

Dr. Joseph Cima je bil 8 tednov na Inštitutu za matematiko, fiziko in mehaniko Univerze E. Kardelja v Ljubljani.

Prof. dr. Lawrence Graham je v času 4-dnevnega bivanja v Ljubljani obiskal Inštitut za sociologijo in filozofijo ter Ekonomsko fakulteto.

Akademija znanosti SZ

Dr. Boštjan Žekš, Cene Filipovič, dipl. ing. in dr. Adrijan Levstik iz Inštituta Jožef Stefan so bili na enotedenskem obisku v Inštitutu za kristalografijo v Moskvi.

Akad. V. Logar in *mag. Francka Benedik* sta bila 2 tedna na sestanku OLA v Moskvi.

Akad. Pjotr Tronjko iz Kijeva je bil 3 dni gost predsedstva SAZU, 4 dni pa bival v Ljubljani v okviru mednarodne zamenjave.

Anatolij I. Baranov z Inštituta za kristalografijo v Moskvi je bil 2 tedna v Inštitutu Jožef Stefan v Ljubljani.

Jelena V. Djukova iz Računskega centra AN je bila 30 dni gost Inštituta za sociologijo in filozofijo Univerze v Ljubljani.

Prof. Vladimir P. Makridin iz Rige je bil na 4-dnevnem obisku v Inštitutu za paleontologijo SAZU.

Dr. Medvedev in *dr. Zajcev*, sodelavca Zoološkega inštituta AN, sta bila en teden na 9. mednarodnem simpoziju za entomofavno Srednje Evrope v Portorožu, ki ga je organiziralo Slovensko entomološko društvo in Biološki inštitut J. Hadžija SAZU.

Prof. Pavel S. Kislij in *akad. Ivan M. Fedorčenko* sta bila en teden v Portorožu na 5. mednarodni konferenci o pregorevanju, ki jo je organiziral Institut Jožef Stefan.

Dop. član dr. I. V. Torgov iz Inštituta za bioorgansko kemijo v Moskvi je bil 2 dni gost SAZU;

Valerij V. Skorohod iz Inštituta za vprašanja zdržljivosti materialov AN SSSR je bil 4 dni na obisku v Inštitutu Jožef Stefan.

Akademija znanosti Bolgarije

Dr. Dragica Turnšek in *dr. Katica Drobne* iz Paleontološkega inštituta SAZU sta bili 9 dni v Prirodoslovnem muzeju AZ v Sofiji.

Prof. Milan Natek iz Geografskega inštituta A. Melika je bil 2 tedna na Geografskem inštitutu AZ v Sofiji.

Dr. Vassil Zlatarski iz Prirodoslovnega muzeja AZ v Sofiji je bil 4 tedne na študijskem obisku v Paleontološkem inštitutu SAZU.

Akademija znanosti ČSSR

Dr. Damjan Prelovšek iz Umetnostnozgodovinskega inštituta F. Steleta je bil en teden v Inštitutu za umetnostno zgodovino v Pragi.

Mag. Anka Ritonja iz Inštituta Jožef Stefan je imela odobrena 2 meseca bivanja v Inštitutu za Organsko kemijo in biokemijo ČSAV.

Prof. dr. V. Kostka iz Inštituta za organsko kemijo in biokemijo ČSAV je bil 6 dni v Inštitutu Jožef Stefan v Ljubljani.

Akademija umetnosti NDR

Dr. Damjan Prelovšek iz Umetnostnozgodovinskega inštituta F. Steleta je bil en teden v Vzhodnem Berlinu na razstavi K. Fr. Schinkel.

Kraljevsko društvo v Londonu

Matic Legiša iz Kemijskega inštituta B. Kidrič je bil 2 meseca na študijskem obisku na univerzi Strathclyde v Glasgou.

Akademija prirodoslovnih znanosti Kitajske

Akad. Dušan Hadži iz Kemijskega inštituta B. Kidrič je bil na dvotedenskem obisku na Inštitutu za organsko kemijo AZ v Shanghaiju, Inštitutu za fiziko AZ v Pekingu in na Quing Hua univerzi v Pekingu.

Akad. Lujo Šuklje je bil na dvotedenskem obisku v Inštitutu za mehaniko tal AZ v Vuhanu in v Inštitutu za mehaniko ter Geološkem inštitutu AZ v Pekingu.

Dr. Bojan Držaj iz Kemijskega inštituta B. Kidrič je bil dva tedna na Geološkem inštitutu AZ in univerzi Quing Hua v Pekingu ter na Jilin univerzi v Changhunu.

Zhang Show Yue, Zhang Yao Guang in *Lin Yun Shu* iz Inštituta za geologijo AZ v Pekingu so bili na 6-tedenskem obisku v Inštitutu za raziskovanje krasa SAZU v Postojni.

Liang Xiyun, Hui Yongzheng, Wang Leshan in *Zheng Chongzhi* (Kemijski inštitut, Inštitut za organsko kemijo in Metalurški inštitut) iz Shanghaija so bili na 10-dnevnom obisku v Kemijskem inštitutu B. Kidrič v Ljubljani.

Luo Wei, Luo Rumin in *Liao Yuanzhen* iz oddelka za politiko znanosti AZ v Pekingu so v času 7-dnevnega obiska v Ljubljani obiskali SAZU, Zavod za mednarodno znanstveno, tehnično in prosvetno-kulturno sodelovanje, Raziskovalno skupnost Slovenije, Republiški komite za znanost in kulturo, Inštitut za raziskovanje krasa SAZU, Inštitut Jožef Stefan ter Mednarodni center za dežele v razvoju.

Akademija za družbene vede Kitajske

Mu Li Li, Li Zhen Si iz Akademije za družbene vede v Pekingu ter prevajalec *Ma Fuyu* so bili na 3-dnevnom obisku v Inštitutu za narodnostna vprašanja in na SAZU.

Akademija znanosti Madžarske

Mag. Vasja Mikuž iz Filozofske fakultete v Ljubljani je bil 1 teden na študijskem obisku v Arheološkem inštitutu AZ in Geološkem zavodu v Budimpešti.

Dr. Ivan Zelko, zunanji sodelavec Zgodovinskega inštituta Milka Kosa, je delal 10 dni v Madžarskem državnem arhivu v Budimpešti.

Mag. Mirko Bizjak iz Kemijskega inštituta Boris Kidrič je bil 3 dni v Inštitutu za analitsko kemijo AZ v Budimpešti.

Dr. Sabo Endrodi je bil 1 teden na 9. mednarodnem simpoziju za entomofavno Srednje Evrope v Portorožu, ki ga je organiziralo Slovensko entomološko društvo in Biološki inštitut Jovana Hadžija.

Karoly Ziegelmann iz Centralnega inštituta za fizikalne raziskave AZ in *Peter Borden* sta bila na 1-tedenskem obisku na Elektrofakulteti v Ljubljani.

- Laszlo Polos in Tibor Müller* s Tehnološke fakultete Budimpeštanske univerze in Inštituta za tehnološke raziskave AZ sta bila na 1-tedenskem obisku v Kemijskem inštitutu Boris Kidrič v Ljubljani.
- Dr. Laszlo Bartosiewicz* iz Arheološkega inštituta AZ je bil 1 teden na Inštitutu za paleontologijo SAZU.
- Dr. György Gergely* (1 teden) in *Miklós Menyhárd* (2 tedna) iz Fizikalnega inštituta AZ sta bila v Inštitutu za elektroniko in vakuumsko tehniko v Ljubljani.
- Dr. Attila Baranyai* iz Fizikalnega inštituta AZ in *Janos Zsido* sta bila na 3-dnevnem obisku v Institutu Jožef Stefan v Ljubljani.
- Dr. István Túttó, Agnes Buka, J. Szabon, dr. Laszlo Bata* iz Fizikalnega inštituta AZ so bili 1 teden v Institutu Jožef Stefan.
- Dr. G. Somogyi in Zs. Harangozó-Varga* iz Inštituta za nuklearne raziskave sta bila na 1-tedenskem obisku v Institutu Jožef Stefan (v Reaktorju).
- Akad. Otto Bihari, dr. Bela Sas, dr. Istvan Fodor in Kornel Matkovits* iz »Transdanubian Institute« HAS so bili na 4-dnevnem obisku na SAZU, Inštitutu za raziskovanje krasa, na Geografskem inštitutu A. Melika, v Ekonomskem centru v Mariboru in v Inštitutu za ekonomska raziskovanja v Ljubljani.

SVET DELOVNE SKUPNOSTI SAZU

V letošnjem letu je bilo glavno delo Sveta delovne skupnosti usmerjeno predvsem v pripravo reorganizacije v smislu Zakona o združenem delu in novega Zakona o Slovenski akademiji znanosti in umetnosti. Marca 1981 je Svet delovne skupnosti formiral v ta namen skupino šestih članov, ki je bila kasneje razširjena na devet članov. Septembra 1981 je predsedstvo SAZU pooblastilo Svet delovne skupnosti in Izvršni odbor osnovne organizacije sindikata, da pripravita predloge kandidatov za začasni poslovodni organ in pet kandidatov za Svet Znanstvenoraziskovalnega centra SAZU v ustanavljanju (ZRC SAZU). Za začasni poslovodni organ je bil predlagan dr. M. Zupančič, za člane Sveta pa dr. M. Brodar, dr. A. Sercelj, Z. Leder-Mancini, dr. R. Gospodarič in mag. M. Orožen Adamič. Skupščina SAZU je 19. 11. 1981 izglasovala sklep o ustanovitvi delovne organizacije ZRC SAZU v ustanavljanju in prav tako vse naštete kandidate. Že pred tem je skupina za reorganizacijo na več sejah pripravila tudi osnutek statuta ZRC SAZU, ki bo kmalu dan v širšo razpravo. Da bi začasnemu poslovodnemu organu ZRC SAZU v ustanavljanju olajšali delo, je skupina za reorganizacijo predvidela tudi tri pomočnike začasnega poslovodnega organa, ki bodo pomagali pri vodenju. Skupina je izbrala J. Pakiža, M. Stanovnik-Blinc in mag. S. Grando.

Ob pripravah za ustanovitev ZRC SAZU, ki je bila zvezana s številnimi težavami, pa je Svet delovne skupnosti opravljal tekoče zadeve, sprejel zaključni obračun za leto 1980 in tekoče periodične obračune, obravnaval stanovanjske probleme, razpravljal o razporejanju in delitvi dohodka, spremljal delo delegatov v Samoupravnih interesnih skupnostih, personalne zadeve idr. Posebej je treba poudariti delo komisij Sveta delovne skupnosti, zlasti še stanovanjske komisije, ki je opravila izredno veliko dela. Prav tako smo si prizadevali urediti prostorske probleme inštitutov SAZU, vendar zaradi različnih vzrokov nismo bili tako uspešni, kot smo želeli. Ves čas smo sodelovali tudi z drugimi družbeno-političnimi organizacijami na SAZU, zelo močna pa je bila tudi povezava s predsedstvom SAZU.

Svet delovne skupnosti je imel v letu 1981 enajst sej, pripravil pa je tudi dva zbora delovnih ljudi. Na drugem zboru, 1. 6. 1981, je bila na novo izvoljena polovica članov Sveta delovne skupnosti SAZU, in sicer: Magda Kregar, Cvetana Tavzes, Andrej Mihevc, Nada Gspan-Prašelj, Karel Natek in mag. Slavko Ciglencečki. Namesto dotedanjega predsednika Sveta delovne skupnosti mag. Milana Orožna-Adamiča je bil izvoljen mag. Slavko Ciglencečki, za podpredsednika pa Darja Mihelič.

Osnovna organizacija sindikata je v letu 1981 tesno sodelovala s svetom delovne skupnosti SAZU, OO ZK in drugimi samoupravnimi telesi in organizacijami pri odločanju o vseh stvareh, ki so življenjsko zadevale samoupravne interese naših delavcev. Njen izvršni odbor se je sestel na štirih rednih in štirih izrednih sestankih, posamezni člani odbora pa so redno sodelovali na sejah SDS in OO ZK. Med pomembnejšimi družbenopolitičnimi dejavnostmi lahko omenimo javno razpravo ob pripravah na III. kongres samoupravljalcev Jugoslavije, med katero smo na zboru delavcev in nato na razširjeni skupni seji SDS in IO sindikata zavzeli stališče in dali pripombe na osnutek resolucije. Osnovna organizacija sindikata je sproti spremljala rezultate gospodarjenja na SAZU, posebej še zaključni račun. Aktivno se je vključevala tudi v proces reorganizacije SAZU, kjer pa jo čakajo pomembnejše naloge ob sprejemanju samoupravnih aktov bodočega Znanstvenoraziskovalnega centra SAZU v prihodnjem letu. Izvršni odbor je dal tudi pobudo za evidentiranje možnih kandidatov za volitve v skupščino družbenopolitičnih skupnosti in SIS v letu 1982, ki je uspešno steklo in bo z že izoblikovanimi predlogi zaključeno v prvi polovici januarja prihodnjega leta.

Veliko truda so v svoje delovanje vložile tudi posamezne komisije izvršnega odbora, kjer moramo na prvem mestu omeniti predvsem obe komisiji, ki sta skrbeli za organizacijo letovanja naših delavcev v treh najetih prikolih. Prav tako je komisija za strokovno in družbeno izobraževanje organizirala več obiskov pomembnejših umetnostnih in drugih razstav v Ljubljani ter enodnevni izlet v Benetke na ogled razstave »Od Tiziana do El Greca«. Pri večini razstav so nam prijazno pomagali z vodstvi kolegi iz Umetnostnozgodovinskega inštituta Franceta Steleta. Izvršni odbor je organiziral tudi sindikalni izlet — ekskurzijo z ogledom kulturno-zgodovinskih in umetnostnih znamenitosti Škofje Loke, ogledom bolnice Franje in Divjega jezera pri Idriji. V okviru športno rekreativne dejavnosti pa je bil organiziran tradicionalni »6. smučarski dan SAZU« na Soriški planini, številna pa je bila tudi udeležba na pohodu »Po poteh spominov in tovarštva«.

V zvezi s socialnim stanjem delavcev SAZU naj omenimo, da smo pozitivno rešili tri vloge za dodelitev enkratne denarne pomoči, prav tako pa je IO spomladi predlagal progresivno lestvico delitve regresa za letovanje, ki jo je SDS soglasno potrdil.

Raziskovalna naloga Inštituta tvori sestavni del usmerjenega raziskovalnega programa »Teorija samoupravnega socializma« in raziskovalnega programa SAZU »Naravna in kulturna dediščina slovenskega naroda«.

Letošnje delo na področju srednjeročne oz. dolgoročne raziskovalne naloge je izhajalo iz izhodišč, ki so bila zastavljena ob programu raziskovalne naloge in pomeni uresničevanje v tem programu začrtanih smotrov in ciljev.

V letu 1981 se je trem rednim sodelavcem in tajnici pridružila tov. Neda Brglez, strokovni svetnik. Tako kot v preteklosti je tudi letos pri delu Inštituta sodelovalo večje število zunanjih sodelavcev.

Raziskovalna naloga

1. raziskava: *Zbrana dela Borisa Zihlerla* (Raziskovalni načrt za pripravo in izdajo)

2. raziskava: *Temeljna slovenska izdaja del Marxa in Engelsa* (Raziskovalni načrt za pripravo in izdajo)

3. raziskava: *Aktualna vprašanja teorije znanosti in marksizem*

1. raziskava: *Zbrana dela Borisa Zihlerla*

1. 1. V začetku l. 1981 je izšla prva knjiga Zbranih del dr. Borisa Zihlerla (SAZU Ljubljana 1981, 274 str.), ki vsebuje obsežno uvodno študijo Borisa Majerja, članke in razprave Borisa Zihlerla do leta 1941 ter potrebni spremljevalni aparat. Uredila sta jo Neda Brglez in Aleš Erjavec.

1. 2. V kratkem bo dokončana in za tisk pripravljena 2. knjiga Zbranih del, ki zajema obdobje Zihlerlovega dela od leta 1941 do 1945. Za pripravo tega zvezka je bilo potrebno opraviti veliko raziskovalnega dela (evidentiranje neznanih člankov, identifikacija člankov, podpisanih s psevdonimi in identifikacija le-teh, zbiranje gradiva po arhivih, primerjava večkrat objavljenih člankov, konsultacije s strokovnjaki — zgodovinarji ter z Zihlerlovimi sodelavci itd.). 2. knjiga bo obsegala 91 enot oz. 25 avtorskih pol Zihlerlovih člankov in razprav, spremeno besedo ter znanstveni aparat.

1. 3. Ob pripravljalnem in raziskovalnem delu za 2. knjigo Zbranih del smo odkrivali, evidentirali in zbirali tudi drugo gradivo, ki je relevantno za zgodovino marksizma na Slovenskem.

1. 4. Opravljena je bila 1. faza pripravljalnih del za 3. zvezek Zbranih del.

1. 5. Dopolnjeno je bilo lanskoletno raziskovalno delo na gradivu za »Zgodovino marksizma na Slovenskem«.

2. raziskava: *Temeljna slovenska izdaja del Marxa in Engelsa*

Raziskovalno delo pri znanstveni pripravi Temeljne izdaje je bilo v letu 1981 usmerjeno v prvi vrsti na problematiko zgodovine nastanka in učinkovanja Marxove kritike politične ekonomije in na pripravo znanstvenega aparata za izdajo Marxove disertacije.

2. 1. Raziskovalno izhodišče začetne faze raziskovanja Marxovega rokopisa 1857/58 je problematika razmerja med t.i. »logično« (razvitje pojmovnega sistema s pomočjo logične eksplikacije in genetičnega razvoja najenostavnejše kategorije) in »logično-historično« (pojmovni sistem kot strnitev historičnega razvoja) interpretacijo pojmovnega sklopa Marxove kritike politične ekonomije. Gre za vidik, ki zavzema v sodobnih marksističnih razlagah vsebine in zgradbe kritike politične ekonomije eno od ključnih mest; hkrati združuje ta vidik v sebi tudi kategorialne nastavke za legitimen raziskovalni prehod k širšemu sklopu problemov, ki zadevajo znanstvenoteoretski, metodološki in družbeni pomen Marxove teorije (vprašanje materialistične metode abstrakcije, vprašanje materialističnega obrata dialektike v luči razmerja med »Očrti« in »Kapitalom«, Marxova spreminjanja prvotnega načrta za pisanje kritike politične ekonomije, vprašanje enotnosti vrednostne in denarne teorije itd.). Raziskovanje je izhajalo iz hipoteze, da je mogoče kontroverzni interpretaciji enako argumentirano utemeljiti, da pa obe puščata vrsto nere-

šenih problemov: namesto arbitrarnega odločanja za eno od njiju ali pa celo poskusa, da bi ju mehanično združevali, je zato treba opredeliti, ali ima ta dvojnost osnovo v sami pojmovni in metodološki strukturi kritike politične ekonomije. Hipoteza v marksistični teoriji ni nova, vendar pa je njena razdelava še na takšni stopnji, da ne omogoča kompetentne sodbe o njeni verificiranosti ali falsificiranosti.

2. 2. Raziskovan je bil Engelsov prispevek k formiranju kritike politične ekonomije, ki v dosednjih raziskovanjih ni bil dovolj (ali sploh ni bil) raziskan in prikazan. Letošnje delo pri tem vprašanju (ki naj bi služilo kot očrt za detaljne, predvsem tekstološke analize) dokazuje, da je Engels bistveno prispeval k oblikovanju nove teorije. Študija raziskuje Engelsovo delo pri tej problematiki ter njegovo sodelovanje z Marxom in naposled njegovo delo po Marxovi smrti. V analizo so vključeni poleg »standardnih« tekstov tudi nekateri taki, ki pri nas doslej niso bili deležni pozornosti.

2. 3. Narejena je bila krajša analiza in prikaz Marxove in Engelsove kritike svojčas vodilnega nemškega ekonomista Fridericha Lista, zagovornika protekcionizma, ki je vezana na prvi slovenski prevod Marxovega rokopisa »Ueber Friedrich Lists Buch 'Das nationale System der politischen Oekonomie'«. Gre za prvo obravnavo tega teksta pri nas, s tem pa za obravnavo neke faze v zgodovini nastanka kritike politične ekonomije.

2. 4. Pri prevajalskem delu za Marxov rokopis 1857/58 je bilo prevedeno poglavje o denarju iz »Očrtov«. V 3. številki »Vestnika Inštituta za marksistične študije SAZU« bo objavljeno približno 50 strani tega prevoda.

2. 5. Za pripravo znanstvenega aparata za »Očrte« je bila oblikovana delovna skupina z različnih znanstvenih področij, ki je že pričela z delom.

2. 6. Načrtovana priprava znanstvenega aparata za izdajo zvezka o Marxovi disertaciji v letu 1981 ni bila uresničena zaradi slabega zdravstvenega stanja urednika doc. dr. Valentina Kalana. V 3 številki »Vestnika« bo objavljen prevod prvega dela Marxove disertacije.

2. 7. V sodelovanju z MC CK ZKS je bil organiziran sestanek s predstojniki marksističnih centrov visokošolskih ustanov in s predstavniki raziskovalnih inštitutov, katerega namen je bila opredelitev letnega in srednjeročnega znanstvenoraziskovalnega in pedagoškega programa v zvezi s »Temeljno izdajo« na Univerzi Edvarda Kardelja v Ljubljani in na Univerzi v Mariboru. Inštitut uresničuje s tem nalogo sedanje pripravljalne faze pripravi »Temeljne izdaje«, tj., daje pobudo za pripravo in ureditev potrebne raziskovalne in prevajalske osnove za izdajo Marxovih in Engelsovih del.

2. 8. Inštitut je v letu 1981 strokovno sodeloval z Inštitutom za marksizem-leninizem pri CK enotne socialistične partije Nemčije. Sodelovanje se je nanašalo na dokumentarni zvezek z nekrologi ob Marxovi in Engelsovi smrti v mednarodnem delavskem tisku, ki ga pripravlja ta inštitut.

3. raziskava: *Aktualna vprašanja teorije znanosti in marksizem*

Nadaljevalo se je delo iz preteklih let:

3. 1. V podraziskavi Geneza in struktura se je nadaljevalo raziskovanje zgodovine in uporabe obeh navedenih pojmov oz. konceptov ter njunega statusa in vloge v različnih znanostih. Istočasno smo raziskovali koncepte, ki so sorodni navedenima (organizacija, sistem, forma, dialektika itd.).

Na osnovi navedenega dela smo proučili nekatere probleme in obravnave genetične in strukturalne metode in nato posebej zajeli oris zgodovine uporabe obeh pojmov oz. konceptov v zgodovini znanosti o življenju. S tem je bila ta faza tega raziskovalnega dela zaključena.

3. 2. Podraziskava Znanost, znanstvena praksa in epistemologija se je v letošnjem letu osredotočila na prikaz in kritično analizo dela G. Canguilhema, ki je zgodovino znanosti in epistemologijo razvijal predvsem na področju znanosti o življenju (biologija, medicina). Canguilhem je razvil in teoretsko utemeljil Bachelardov koncept zgodovine znanosti v relaciji

do epistemologije in glede na specifičnost samega predmeta in funkcije zgodovine znanosti. S svojo analizo razmerja med ideološkim in racionalnim v zgodovini znanosti o življenju se je zelo približal marksistični teoriji znanosti, kot jo razvijajo nekateri epistemologi iz Althusserjevega kroga, obenem pa je s tem seveda dal tudi novo teoretsko razsežnost in podlago teoriji zgodovine znanosti, kot jo je utemeljil G. Bachelard.

3. 3. V tem letu smo v okviru podraziskave *Problemi formalizacije* skušali odgovoriti na vprašanje, ki so ga oblikovale same znanosti, ki imajo opraviti s formalizacijo: razmerje med jezikom kot znanstveno avtonomnim sistemom ter med njegovo vključitvijo v govor, v družbeno vez. Izhodišče so nudili izsledki prejšnje faze podraziskave. Osredotočili smo se na kontroverzo med Fregejem oz. Russelom in Strawsonom in jo proučili ob vprašanih reprezentacionalistične določitve izrazov, raziskovanja med rečenim in izrečenim, ob spoznavnih problemih klasične logične analize, razmerja med slovnično in logično obliko stavka ter ob problemu logične implikacije in reflektivnosti.

3. 4. Podraziskava *Hermenevtične teorije znanosti* se je osredotočila na primerjalno analizo koncepta zgodovinskosti naravoslovnih znanosti v tradiciji francoske epistemologije in pojmovanja zgodovinskosti v hermenevtični teoriji (H. G. Gadamer, K. O. Apel, M. Riedel). Pri tem se je pokazalo, da pojmovanje zgodovine znanosti v hermenevtiki kljub nasprotnemu zagotavljanju ne prebije dualizma (družboslovna in filozofska metoda) razumevanja vs. (naravoslovna metoda) pojasnitve; prav tako se je tudi pokazalo, da pojmovanje zgodovinskosti znanosti v epistemologiji ne nudi le produktivnih nastavkov za dojetje problema družbeno-zgodovinske določenosti naravoslovnih znanstvenih disciplin, ampak tudi plodno kategorialno osnovo za opredelitev znanstvenega statusa samega historičnega materializma in materialistične dialektike.

Raziskava se je skušala zato vsebinsko in formalno povezati z raziskovalnim delom v zvezi z Marxovo kritiko politične ekonomije.

V skladu z zastavljenimi cilji so sodelavci inštituta aktivno sodelovali z raziskovalnimi ustanovami v Franciji.

Rezultati raziskovalnega dela na inštitutu so in bodo predstavljeni v publikacijah SAZU in drugod; v začetku prihodnjega leta bo pri SAZU izšla 2. knjiga Zbranih del Borisa Zihlerla, rezultati raziskovalnega dela za 2. raziskavo bodo objavljeni v 3. številki »Vestnika«, ki bo izšla v pričetku leta 1982, rezultati 3. raziskave pa so javnosti predstavljeni v 2. številki »Vestnika«, ki je v celoti posvečena vprašanju teorije znanosti in marksizma ter vsebuje daljše študije vseh štirih sodelavcev pri tej raziskavi, izšla pa je decembra leta 1981.

Sodelavci inštituta so bili na naslednjih študijskih potovanjih: Asistent mag. Aleš Erjavec je januarja 1981 obiskal Institut d'esthétique et des sciences de l'art (Université de Paris I, C. N. R. S.), kjer je imel predavanje z naslovom *L'art et la théorie*. Asistent Rado Riha je bil maja 1981 na študijskem bivanju v Franciji na Univerzi Paris VIII (Institut polytechnique de philosophie).

Asistenta mag. Aleš Erjavec in Vojislav Likar sta bila novembra na študijskem bivanju na Institut d'histoire des sciences pri C. N. R. S., kjer sta se udeleževala seminarjev ter se dogovorila za nadaljnje sodelovanje.

Strokovni svetnik Neda Brglez se je z referatom *Spremenjena vloga in odgovornost intelektualcev* udeležila znanstvenega posvetovanja »Zihlerlovi dnevi«, ki je bilo 22. in 23. oktobra v Ljubljani.

Objave

A. Erjavec

Geneza in struktura. Vestnik Inštituta za marksistične študije SAZU, Ljubljana 1980, št. 2.

Estetika, njen pomen in vloga. Teorija in praksa, Ljubljana 1981, št. 8, str. 950—954.

Althusser, ideologija in literatura (zapis ob zborniku »Ideologija in estetski učinek«). Delo (Književni listi), 9. 7. 1981 (str. 8—9) in 16. 7. 1981 (str. 4—5).

Kritična teorija družbe. Delo (Književni listi), 3. 9. 1981, str. 9.

Neliterarne oblike v literaturi. Odsevanja, Slovenj Gradec 1981, št. 7, str. 14—16 in št. 8—9, str. 14—16.

28. festival jug. igranega filma. Komunist, 7. 8. 1981, št. 31, str. 12.

Umetnost in marksistična umetnostna kritika. Komunist, 4. 9. 1981, št. 35, str. 15.

Karl Marx in svetovna literatura. Teorija in praksa, Ljubljana 1981, št. 8, str. 988—990.

Visoka napetost. Ekran, Ljubljana 1981, št. 6—7.

V. Likar

Epistemološka analiza procesa znanstvenega spoznavanja pri G. Bachelardu. Vestnik Inštituta za marksistične študije SAZU, Ljubljana 1980, št. 2.

R. Riha

Brezgodovinskost matematične formule? Problemi — Razprave, Ljubljana 1981, št. 209—211, str. 106—126.

Pojmovanje zgodovine naravoslovnih znanosti v historični epistemologiji. Vestnik Inštituta za marksistične študije SAZU, Ljubljana 1980, št. 2.

ZGODOVINSKI INSTITUT MILKA KOSA

Strokovna delavka Dragica Bradeško je izjavila sredi leta 1980, da zaradi zdravstvenih razlogov ne more delati na Inštitutu dalje kakor do 31. decembra 1980; nato je bilo razpisano mesto strokovnega sodelavca zgodovinarja-bibliografa, na sestanku volilnega telesa I. razreda je bila na to mesto že 22. decembra 1980 izvoljena profesorica ljubljanske poljanske gimnazije Eva Holz; to izvolitev je potrdilo predsedstvo SAZU na seji 23. januarja 1981 in tov. Holčeva je začela delati na Inštitutu 1. februarja 1981. V letu 1981 je bilo razpisano mesto asistenta za zgodovino srednjega veka, na sestanku volilnega telesa I. razreda je bil 1. oktobra 1981 izvoljen profesor Janez Šumrada in to izvolitev je potrdilo predsedstvo SAZU na svoji seji 15. oktobra 1981 v tem smislu, da velja izvolitev za čas od 1. oktobra 1981, ker je začel tovariš Šumrada s tem dnem delati na Inštitutu. Inštitut ima tako ob koncu leta 1981 šest delavcev v stalnem delovnem razmerju; to število je še vedno zelo majhno v primeri z nalogami, ki jih ima Inštitut, vendar pa za prihodnji leti srednjeročni načrt ne predvideva povečanja tega števila.

Publikacije. V decembru 1980 smo prejeli prve izvode publikacije *Zgodovina agrarnih panog II, Družbena razmerja in gibanja*; na knjižni trg je prišla ta publikacija šele v letu 1981, javnost pa je bila o njej obveščena s tiskovno konferenco 26. 2. 1981. Publikacija predstavlja celoto s *I. zvezkom Zgodovine agrarnih panog*, ki je izšel leta 1970 s podnaslovom *Agrarno gospodarstvo*; oba zvezka sta izšla kot izdaji SAZU, a v založbi Državne založbe Slovenije; zamišljena sta kot *Zgodovina agrarnih panog* v seriji publikacij pod širšim naslovom *Gospodarska in družbena zgodovina Slovencev*, enciklopedična obravnava po panogah. Predvideva se, da bi se delo nadaljevalo na področjih mer in uteži, prometa in na področju virov in literature.

Drugi dolgoročni načrt Inštituta predstavlja historična topografija slovenskega ozemlja. Inštitut je najprej leta 1975 izdal nedokončani rokopis akad. Milka Kosa Gradivo za historično topografijo Slovenije (za Kranjsko do leta 1500), vendar le kot interno publikacijo, ki ni v prodaji in je namenjena le strokovnjakom v uporabo in dopolnjevanje. Zdaj je končan rokopis zunanjega sodelavca dr. I. Zelka »Prekmurje do leta 1500« (Historična topografija Slovenije I); objavo rokopisa je odobril razred na seji 22. decembra 1980, nato pa predsedstvo SAZU na seji 26. maja 1981; različno od Kosovega rokopisa bo ta tiskan in v prodaji, in sicer na podlagi pogodbe med SAZU in Pomursko založbo v Murski Soboti v tem smislu, da je SAZU izdajatelj, Pomurska založba pa založnik; ob koncu koledarskega leta je opravljena prva korektura rokopisa. Historična topografija za Slovensko Štajersko, ki se ji zdaj pridružuje enako delo za jugoslovanski del Koroške, predstavlja zdaj glavno zadolžitev znanstvenega svetnika dr. Pavla Blaznika in se s končno redakcijo in dopolnjevanjem gradiva bliža koncu; dopolnjevanje sloni na izdajah virov (Jaksch, Wiessner, Mlinarič) in Centralni kartoteki srednjeveških listin. Delo zajema poleg toponimov tudi druge podatke (število kmetij, vrste kultur, poslopja itd.), odprte lokalizacije se rešujejo na podlagi katastrskih map in deloma tudi terenskega študija. Strokovni svetnik B. Otorepec je ob delu pri listinah in fevdnih knjigah dopolnjeval tudi podatke za historično topografijo tako za Slovensko Štajersko kakor tudi za Kranjsko. Asistentka D. Miheličeva je delala dalje pri kartoteki tuih imen za področje Slovenske Štajerske. Z delom za historično topografijo Slovenskega Primorja (ozemlja med rapalsko in današnjo državno mejo) prej ni bilo mogoče začeti, ker ni bilo delavca, ki bi se temu delu posvetil; zdaj je začel s tem delom novi asistent J. Šumrada in že pregledal za Goriško in Istro katastrske mape za 163 katastrskih občin in izpisal ledinska imena s 25 map. Vprašanje historične topografije za slovensko ozemlje izven Jugoslavije in definitivne izdaje historične topografije pa ostaja še povsem odprto.

Delo za vire in historično bibliografijo. Strokovni svetnik B. Otorepec je pri delu za centralno kartoteko srednjeveških listin za Slovenijo nadaljeval kopiranje, transkripcijo in strokovno obdelavo listin iz kronološke zbirke Arhiva SR Slovenije ter obdelal 78 listin iz časa od 1448 do 1471; transkribiral in obdelal je 40 listin Nadškofijskega arhiva v Ljubljani iz časa od 1228 do 1381; nadaljeval je s pregledom in po potrebi dopolnil transkripcijo 176 listin samostana v Velesovem iz let 1271 do 1473, ki so bile maja 1978 iz Hišnega, dvornega in državnega arhiva na Dunaju vrnjene Jugoslaviji; pregledal je kseroks posnetke 68 listin iz repertorijev I, II in XIV Hišnega, dvornega in državnega arhiva na Dunaju, katerih originali so ostali v Avstriji. Pri delu za pripravo izdaje fevdnih knjig grofov Celjskih je dokončal transkripcijo drugega rokopisa celjske fevdne knjige (sign. I 3 r Arhiva SR Slovenije), ki na 36 folijih vsebuje okrog 120 vpisov fevdnih podelitev od 1436 dalje; začel je lokalizirati v tem rokopisu omenjene kraje in ga primerjati s prvim rokopisom te fevdne knjige (B 313, prevzeta iz Hišnega, dvornega in državnega arhiva na Dunaju 1977), ki je tudi že transkribirana, medtem ko je tretji rokopis v Štajerskem deželnem arhivu v Gradcu potrebno še obdelati. Z novimi transkripcijami se je število evidentiranih listin v centralni kartoteki povzpelo na okrog 4420. V letu 1981 je bilo končno omogočeno, da sta akad. Grafenauer in strokovni svetnik Otorepec v oktobru delala na virih za zgodovino slovenskih kmečkih uporov do incl. leta 1515 v Tirolskem deželnem arhivu v Innsbrucku, pri tem pa pregledala tudi nekaj drugih virov, ki so važni za slovensko zgodovino v srednjem veku. Poleg pregleda 23 fasciklov nedatiranih aktov iz dobe Maksimilijana I. (okrog 8200 folijev aktov in izbor za Slovenijo pomembnih virov v 240 posnetkih) je B. Otorepec pregledal še 11 fasciklov z okrog 200 foliji tako imenovanih Fridericiani, kopiranih je pa bilo 43 listin iz dobe ok. 1430—39. O vsem tem delu je bilo predloženo obširnejše poročilo. Kar se pa tiče že objavljenih virov, je bila pregledana Carniola 3—9 (1913—1919) in podatki o tam objavljenih srednjeveških listinah vnešeni v centralno kartoteko.

V tem letu je umrl naš zunanji sodelavec dr. Miroslav Pahor, ki je že pred leti predložil, da izdamo srednjeveške mestne statute Pirana; predlog je bil sprejet, avtorja izdaje pa je vedno bolj ovirala bolezen, ki se je končala s katastrofo. Delo avtorja, ki ga bomo ohranili v najlepšem spominu, je zdaj prevzel novi asistent J. Sumrada, ki je že preveril Pahorjeve prepise statotov iz let 1307 in 1332 in deloma tudi že primerjal te prepise in De Franceschijevo objavo z originalom.

Asistentka D. Miheličeva je končala prepis najstarejše piranske notarske knjige (iz let 1281 do 1287 oz. 1289), opremila ga je z vsemi potrebnimi podatki, izdelala seznam osebnih in krajevnih imen, stvarni register, seznam vpisov s kratkimi povzetki in edicijski uvod z momenti, ki prihajajo zanj v pošte; potrebna so še nekatera dopolnila tehnične narave in predvideva se, da bi moglo iti delo v tisk že leta 1982.

Dr. Höfler je predložil za objavo cerkvena vizitacijska poročila iz 16. stoletja za nekater dele slovenskega ozemlja, ki so važna za kulturno zgodovino in posebej zgodovino reformacije; njegov predlog je bil v Inštitutu načelno sprejet, avtor tekst zdaj še predeluje, predvideva se, da bi tekst mogel biti objavljen v seriji Vini za zgodovino Slovencev še v letu 1982.

Asistent magister Granda je delal na izdaji izbranega gradiva za revolucionarno leto 1848/49 pri Slovencih; preučeval je gradivo v Ljubljani (Costova in Auerspergova zapuščina, Narodni muzej, Arhiv SRS) in v Celovcu, kjer je delal dva tedna (Rosthornova zapuščina, Sammelarchiv des Geschichtsvereines für Kärnten, gospostvo Harnek-Ehrenegg, Klagenfurter Zeitung, Carinthia), medtem ko je bilo gradivo graške Slovenije že pred leti kopirano v Gradcu. Drugo področje njegovega dela predstavljajo korespondence slovenskih politikov ali politično pomembnih ljudi 19. stoletja (Slomšek, Bleiweis, Costa, Vošnjak, Trstenjak, Turner, Grasseli), ki so bile v zadnjih desetletjih zelo malo raziskovane; mag. Granda se ukvarja predvsem z Bleiweisovo in Costovo korespondenco; paralelno je bilo treba seveda študirati sodobno časopisje.

Kar se tiče dela za izdajo zapuščine dr. Henrika Tume (korespondenca, rokopisi, težko dostopni članki itd.), se je pokazalo, da je gradiva mnogo več, kakor smo mislili. Za leto 1982 se predvideva dokončanje izposojevanja zapuščine, njeno prefotografiranje in pretipkanje; glavni urednik dr. Jože Pirjevec, docent za slovansko zgodovino na tržaški univerzi, bo v tem letu angažiran z drugimi obveznostmi; pripravljalno delo opravljata zdaj predvsem asistent mag. Granda in strokovna sodelavka Eva Holz; šele za leto 1983 se predvidevajo izbor gradiva, komentarji in ev. oddaja v tisk.

Delo za tekočo in retrospektivno historično bibliografijo je v zadnjih letih zelo zastajalo, ker ga ni bilo mogoče opravljati poleg številnih drugih obveznosti. V letu 1981 pa je to nalogo prevzela nova strokovna sodelavka Eva Holz, ki je bila pri tem v stiku s tov. Olgo Janša-Zorn, ki je prej delala na bibliografiji, z nasveti pa je pomagal tudi univerzitetni prof. dr. Vasilij Melik. Tekoča bibliografija, ki jo pripravljata tov. Olga Janša-Zorn in univ. prof. dr. Vasilij Melik in zajema čas od 1973 do vključno 1977, bo izšla v ZČ 1981. Obdelana je bila v rokopisu tekoča bibliografija od leta 1978 do leta 1980 in deloma tudi za to leto. V tisk bo oddana takoj po izidu bibliografije, ki zajema čas 1973—77. Pregledano je bilo tudi gradivo za retrospektivno bibliografijo, t. j. prispevki v časopisju, ki so ga pregledali sodelavci dr. Melitte Pivec-Steletove in začelo se je delo za to bibliografijo.

Delo za druge publikacije. Poleg drugod obravnavanega je treba omeniti še, da je D. Miheličeva v glavnem končala raziskave o gospodarskem (agrarnem in neagrarnem) in družbenem položaju srednjeveškega Pirana v razdobju 1280—1340; potrebno bo še nekaj predvsem tehničnih dopolnil in ponazoril (seznam, tabele, grafikoni). Poleg tega si je v zagrebškem rokopisnem oddelku JAZU ogledala in izpisala rokopisno zapuščino koroškega zgodovinarja Marka Hansiza, kar bo predmet posebne študije, na kateri bo delala v letu 1982. Naš zunanji sodelavec dr. Ivan Zelko je bil na podlagi dogovora o zamjenjavi med našimi in madžarskimi zgodovinarji v dneh od 9. do 19. septembra 1981 v Budimpešti, kjer je prišel v Državnem arhivu do novih ugo-

toвитеv o zgodovini Prekmurja in dela za objavo študije o tem. Akad. Zwitter je dal s študijo o Linhartu, ki bo objavljena pri Slovenski matici v knjigi prevoda Poskusa zgodovine, prispevek k reševanju nekaterih spornih vprašanj razdobja med francosko revolucijo in ustanovitvijo Kraljestva Ilirije.

Izvajanje arhivskega sporazuma iz leta 1923 in kulturnih restitucij iz Avstrije. To delo sicer ne spada v znanstveno delo v ožjem pomenu besede, pomeni pa vendar znatno povečanje našega kulturnega patrimonija, obenem pa tudi veliko olajšavo pri študiju gradiva, ki prehaja v naše roke, kar je deloma razvidno že iz navedenih podatkov. Pri tem delu so tudi v letu 1981 intenzivno sodelovali akad. Zwitter in Grafenauer, znanstveni svetnik dr. P. Blaznik in strokovni svetnik B. Otorepec. V glavnem je šlo za interne elaborate in sestanke v slovenskem in jugoslovanskem okviru. Stiki z Avstrijci so se zaradi zastoja pogajanj omejevali na predaje arhivalij, ki so nam bile načelno priznane že prej. Dr. P. Blaznik je prevzel v juniju približno eno četrtino odobrenega dela jožefinskega katastra za Štajersko in arhiv Ljutomerskega trga v obsegu 155 fasciklov. B. Otorepec pa je v času od 18. do 25. maja 1981 prevzel v Hišnem, dvornem in državnem arhivu na Dunaju 465 listin iz dobe 1351—1495 oz. 1645, tako da je s tem končana predaja skupine tako imenovanih notranje avstrijskih listin, ki v celoti obsegajo 664 listin iz dobe od 1301 do 1645, s 1259 ohranjenimi originalnimi pečati, kar je za 14. in 15. stoletje že več, kakor jih ima Arhiv Slovenije. V času od 8. do 12. junija 1981 pa je od arhivov naših mest in trgov, depoziranih v Štajerskem deželnem arhivu v Gradcu, prevzel skupno 51 listin iz časa od 1396 do 1838.

Organizacija, uprava in biblioteka. Znanstveni svet Inštituta, katerega sestav se v l. 1981 ni spremenil, je imel dne 24. in 29. junija svojo 21. redno sejo, dne 9. novembra svojo 22. in 22. decembra svojo 23. redno sejo, poleg tega pa izredno sejo 17. septembra (računano od ustanovitve inštituta in sveta l. 1972). Ob 40-letnici Osvobodilne fronte in vstaje slovenskega naroda je bil Inštitut poleg Inštituta za zgodovino delavskega gibanja in Pedagoško-znanstvene enote za zgodovino Filozofske fakultete med prireditelji znanstvenega posvetovanja o temi Narodna in socialna politika v slovenski zgodovini od konca 19. stoletja do danes, ki je bilo dne 17. in 18. novembra 1981 v dvorani Skupščine SR Slovenije. O sodelovanju članov inštituta pri znanstvenem posvetovanju o temi »Kultura in znanost v NOB in revoluciji«, ki ga je organiziral Svet akademij znanosti in umetnosti SFRJ ob 40-letnici vstaje jugoslovanskih narodov v Strugi pri Ohridu od 7. do 9. oktobra 1981, in pri drugih znanstvenih sestankih se poroča na drugih mestih tega Letopisa. Inštitut, Umetnostozgodovinski inštitut Franceta Steleta ter Inštitut za arheologijo so predlagali, da bi prek Sveta akademij znanosti in umetnosti SFRJ z akademijami znanosti ČSSR, ZSSR in Poljske prišlo do dogovora glede zamenjave bivanj znanstvenih raziskovalcev; ti predlogi ob koncu koledarskega leta še niso bili rešeni.

Tajniške posle je vse leto opravljal asistent mag. Granda; bilo je mnogo dela posebno v zvezi z Raziskovalno skupnostjo Slovenije; izdelan je bil tudi srednjeročni načrt dela Inštituta za leta 1981—1985 in program dela za leto 1982. Delo v knjižnici je bilo poverjeno strokovni sodelavki Evi Holz. V koledarskem letu 1981 smo do 27. novembra prejeli 492 knjižnih enot. Prišlo je 225 zunanjih obiskovalcev, ki so si izposodili 268 knjig, poleg tega si je 38 notranjih obiskovalcev izposodilo 188 knjig.

Posebno delo delavcev na Inštitutu. To delo je deloma že zajeto v tem poročilu. Posebej je treba omeniti, da je strokovni svetnik Božo Otorepec tudi v študijskem letu 1980/81 za študente zgodovinskega in umetnostnozgodovinskega oddelka Filozofske fakultete v Ljubljani predaval pomožne zgodovinske vede in imel posebne vaje iz latinske paleografije z dvema študentoma tretje stopnje zgodovine. Kot član izdajateljskega sveta uredništva Kronike, časopisa za slovensko krajevno zgodovino, je že 28. leto sodeloval pri njenem izhajanju. Asistent mag. Stane Granda je aktivno sodeloval pri ustanavljanju Muzeja slovenskih taborov v Ljutomeru, ki je bil odprt v juniju 1981, in mu posredoval zelo dragoceno gradivo, pri čemer mu je koristilo

njegovo pregledovanje Costove zapuščine. Od 6. do 9. julija je sodeloval na mednarodnem kulturnozgodovinskem simpoziju Modinci, ki je bil v Radencih, in imel referat o Kmetu na Slovenskem Štajerskem in v Prekmurju v letih 1919—1929. Od 1. do 4. oktobra je sodeloval na XXX. sestanku Zveze znanstvenih društev za zgodovino zdravstvene kulture Jugoslavije v Novem mestu, kjer je imel uvodni referat o zgodovini Novega mesta in Dolenjske, ki mu je dodal za to priložnost narejen pregled vpisov novomeških maturantov na ljubljansko Medicinsko fakulteto do leta 1960. Je tudi član uredništva *Kronike*, časopisa za slovensko krajevno zgodovino. V okviru ZRC SAZU je član komisije za pripravo statuta ZRC SAZU in delegat SAZU v skupščini Raziskovalne skupnosti Slovenije ter kot zastopnik humanističnih ved član nje-nega odbora za koordinacijo skupnega programa. Asistentka Darja Mihelič je bila v letu 1981 podpredsednik SDS SAZU. Asistent Janez Šumrada je podpredsednik Zveze zgodovinskih društev Slovenije, strokovna sodelavka Eva Holz pa njen blagajnik.

Objave

P. Blaznik

Reambulacija v luči katastrske občine Ziri, Loški razgledi 28, 1981.

B. Otorepec

Zgodovina gradu Bogenšperk. 3. dopolnjena izdaja, izdal Odbor za obnovo Bogenšperka, Litija 1981.

Über einen Siegeltypar Ladislaus des Postumus bzw. Ferdinands III. Mitteilungen des Österreichischen Staatsarchivs Bd. 35, 1982 (v tisku).

Das Wappenbuch C des Kärntner Landesarchivs. Herausgeg. von W. Neumann. Das Kärntner Landesarchiv 8. Band, Klagenfurt 1980. Ocena: Arhivi 4, 1981 (v tisku).

Srednjeveški pečatniki iz zbirke Narodnega muzeja v Ljubljani. Kronika 29, 1981 (v tisku).

Diplomatika v Sloveniji. Enciklopedija Jugoslavije 2. izd.

Grbi. Slovenija. Encikl. Jugoslavije 2. izd.

K zgodovini gradu Brdo pri Kranju. Kronika 29, 1981 (v tisku).

D. Mihelič

XX. zborovanje slovenskih zgodovinarjev (Ljubljana, 1.—4. oktobra 1980). JIČ XIX, Beograd 1980, str. 400—404.

Zgodovinsko društvo za Slovenijo 1978—1980. Zgodovinski časopis 34, 1980, 474—477.

S. Granda

Zadnji lastniki gradiča Koča vas in njihov družinski arhiv. Notranjski listi II, Cerknica 1981, str. 278—283.

Razpad posesti knezov Auersperg na Kranjskem. Kronika 28, 1980, str. 200—212.

Kmet na Slovenskem Štajerskem in v Prekmurju v letih 1919—1929. Zbornik (Mednarodni kulturnozgodovinski simpozij Modinci 1981, zvezek 13), Maribor 1981, str. 224—262.

Neke činjenice iz historije Novog mesta i okoline. Zbornik skrajšanih referatov (povzetkov) XXX. sestanka Zveze znanstvenih društev za zgodovino zdravstvene kulture Jugoslavije, Novo mesto 1981, str. 13—18.

Novomeške gostilne in gostilničarji (Dolenjski muzej, 27. februarja do 27. marca 1981). Kronika 29, 1981, str. 66—67.

Janez Trdina — etnolog. Knjižnica Glasnika SED 3, Ljubljana 1980, str. 119; Kronika 29, 1981, str. 79.

Acta ecclesiastica Sloveniae I, Miscellanea, Ljubljana 1979 188 strani. ZC 34 1980, str. 360—361.

J. Šumrada

Trgovina s turjaškim železom na Reki sredi 15. stoletja. Zbornik občine Grosuplje XI, 1980 (izšlo aprila 1981), str. 221—226 + 3 karte.

(z dr. I. Vojetom in dr. A. Svetino) *Odkritje spominske plošče prof. dr. Gregorju Čremošniku.* ZC XXXIV, 1980, št. 3, str. 349 sl. (izšlo novembra 1981).

Kapucinski toti in Toti Stari pisker. Faksimilirama izdaja ob štiridesetletnici vstaje in izida ilegalnih listov celjskih političnih zapornikov. Celje, Muzej revolucije 1981, 86 str. (uredil in napisal besedilo na str. 5—7 in 71—86).

Priprave k bibliografiji Matevža Haceta 1945—1980. Notranjski listi II, 1981, str. 329—349 (tudi sourednik zbornika).

Nekaj poljudnih člankov v časopisju (Delo, TV-15, Novi tednik).

UMETNOZGODOVINSKI INSTITUT FRANCETA STELETA

Delo Inštituta je potekalo v okviru naloge »Temeljne raziskave slovenske umetnostne preteklosti« z vrsto specialnih podnalog, morali pa smo ga prilagoditi stabilizacijskim razmeram tako, da smo del terenskega raziskovanja zamenjali s kabinetnim, v neki meri pa anticipirali študije, ki so bile po srednjeročnem programu namenjene za leto 1982 (npr. raziskovanje plastike mednarodnega sloga okoli leta 1400 na Slovenskem).

Raziskovanje slikarstva 17. stoletja na Slovenskem naj bi bilo po načrtu zaključeno že v letu 1981, ker pa je spomeniško gradivo naraslo in načelo celo več novih problemov, smo morali dokončne formulacije prestaviti v leto 1982. Omejena sredstva za potovanja so zavrla zaključek terenskega študija. Dopolnjeno je bilo evidentiranje slik 17. stoletja na Gorenjskem, v Savinjski in Vipavski dolini, na Dolenjskem pa smo se posvetili predvsem opusu slikarja H. G. G., enega najmarkantnejših mojstrov druge in tretje četrtine 17. stoletja z izrazito osebno izoblikovanim stilom; njegove identifikacije z novomeškimi slikarjem Hansom Georgom Geigerfeldom se še ni posrečilo dokumentarno potrditi, kajti v Zagrebu, kjer je njegovo delovanje arhivsko izpričano, še ni bilo mogoče ugotoviti kakšne njegove slike. — Študijski obisk Gradca je veljal arhivalnim raziskavam in študiju primerjalnega gradiva, posebej pa ugotavljanju zvez med slikarjem fr. Oswaldom in graškim mojstrom Pietrom del Pomisom. — Iskanje grafičnih predlog je za zadnjo četrtino stoletja potrdilo večji vpliv po Rubensovih slikah izdelanih bakrorezov, kot smo mislili doslej, in vnovični pregled Valvasorjeve grafične zbirke (v Zagrebu) je razkril vrsto grafik, ki bi utegnile najti ponovitev na naših oltarnih slikah, osvetlil pa je tudi nekaj ikonografskih problemov. — Opus konjškega slikarja S. J. Stupana se je povečal s sliko Mučeništvo sv. Jerneja v Breznu pri Vitanju. — Primerjava s koroškim slikarskim gradivom 17. stoletja ni pokazala večjih povezav; te se kažejo le v posebnem tipu lesenega oltarja s slikami na krilih. — Razstava »Od Tiziana do El Greca« v Benetkah je bila vzpodbudna za določanje beneškega deleža v naših podobarskih delavnih, kakršna je bila npr. Jamškova v Škofji Loki.

Študij arhitekture 19. stoletja na Slovenskem je tudi v letu 1981 potekal po ustaljeni metodološki praksi ob dopolnjevanju kabinetnih raziskav s terenskim delom. Zaradi boljše osvetlitve celotne problematike je bilo nujno poglobiti dosedanje izsledke z monografskimi obdelavami glavnih stavbnih protagonistov tega časa pri nas. Med take spada npr. furlanski stavbar Anton Cragnolini, ki je v začetku tridesetih let obvladoval gradbeno dejavnost v Ljubljani v duhu poznega neoklasicizma in katerega delo smo zasledovali tudi v ljubljanskih in zagrebških arhivih. Tudi nadrobnejši študij furlanskega stavbarja Franca Cocconija je že na začetku pokazal, da gre za nadpovprečno ustvarjalno osebnost, vendar pa narekuje njegova osvetlitev še precej arhiv-

skega raziskovanja. Posebno poglavje odpirajo nova spoznanja o članu stare stavbarske družine Pragerjev, o Ignacu Pragerju, katerega opus je bil doslej popolnoma neznan, zdaj pa se je pokazalo, da je zelo pomemben zastopnik domače stavbarske tradicije in da organsko prevaja arhitekturo 18. stoletja v umetnosti malo naklonjeni predmarčni čas. — Pregledan je bil fond načrtov v Štajerskem deželnem arhivu v Gradcu (za objekte, ki so jih ob koncu 18. in v prvi polovici 19. stoletja postavili na Slovenskem Štajerskem pod nadzorstvom Centralne gradbene komisije). — Naših krajev se dotikata tudi raziskavi o potovanju nemškega klasicističnega arhitekta K. F. Schinkla po Sloveniji in Istri in o vplivu Gradca na furlanskega arhitekta Raimonda d'Aronco.

Raziskovanje začetkov slovenske ilustracije in karikature se je nadaljevalo s sestavljanjem bibliografske kartoteke umetnikov in njihovega dela po metodi, ki je bila uporabljena pri izdelavi Gasparijeve bibliografije. Podatki se urejajo po kronološki vrsti in zajemajo v prvi skupini periodični tisk, časopise in knjige, v drugi pa uporabno grafiko (razglednice, plakate itd.). To leto je bilo zajeto predvsem ilustrativno delo slikarja Antona Koželja, vzporedno z njim pa opus Gvidona Birolla in Hinka Smrekarja (pri tem zlasti starejši čas in pobude za ilustracije Martina Krpana). V primerjavo je bilo pritegnjeno ilustrativno delo tujih umetnikov, ki so vplivali na razvoj naših zgodnejših ilustratorjev (tako npr. sodelavci dunajske založbe Gerlach: Fr. Wacik, Moritz Jung, Joseph v. Divsky itd., praški umetniki z Antonom Hynaisom, pariški z A. M. Muchom in A. Bresdanom itd.). Obdelano je tudi ilustrativno delo arhitekta Ivana Jagra kot začetnika moderne likovne smeri (in njegovo razmerje do Fr. Stucka). Sistematično pregledovanje periodik in knjig je dopolnilo evidenco dela Fr. Tratnika, V. Cotiča, Fr. Dobnikarja, Avg. Bucika, Dragotina Poljanca, Srečka Margoliča star., M. Jama itd. Bibliografija M. Gasparija z uvodom čaka na natis.

Nadaljevali smo z zbiranjem podatkov za umetnostnozgodovinski atlant Slovenije (zlasti za srednji vek). Gradivo je ali v kartotečnem stadiju ali na delovnih kartah, ki se sproti dopolnjujejo. Občutno je pomanjkanje vsaj še enega sodelavca, ki bi prevzel izključno skrb za atlant.

Nadaljevalo se je redigiranje virov za umetnostno zgodovino Slovenije z obdelavo rokopisov J. G. Dolničarja. Komentar h kritičnemu prepisu rokopisov *Cypressus Labacensis* in *Marianale Carnioliae* je bil dopolnjen z novimi podatki, prvi tudi s primerjavo Dolničarjevih prepisov z napisi na še ohranjenih spomenikih, pri čemer se je pokazalo, da je ta Dolničarjev rokopis precej pomembnejši (zlasti za kulturno zgodovino), kot je veljalo doslej. Upoštevani so bili tudi posamični listi, separatno ohranjeni v Dolničarjevi zapuščini, ki se nanašajo na omenjeni deli. — *Cypressus* bo tiskarsko razmnožen v prvih mesecih prihodnjega leta.

Stalni spremljevalec inštitutskega programa je dopolnjevanje dokumentacijskega fonda s terenskimi izsledki, z ekscerpti strokovnih podatkov iz starejših domačih in tujih periodik, z urejanjem zapuščine akad. dr. F. Steleta. Med pomembnejšimi terenskimi ugotovitvami so najdbe doslej neevidentiranih slik *Fortunata Berganta*, Antona Cebeja, Antona Werleta, doslej le arhivsko znanega fr. Tomaža iz Kroke (*»Cropensis«*), kiparskega dela Luka Misleja in Angela Puttija, štiri gotske plastike, med temi dve iz »ljubljske delavnice«; z več spomeniki se je pomnožil tudi patrimonij plastike 16. stoletja (med najpomembnejšimi je grbovni relief grofov Thurn-Santa Croce v kapucinskem samostanu v Vipavskem Križu). — Fototeko so pomnožili številni terenski posnetki, fotografije knjižnih ilustracij in fotokopije arhivalij. — Nadaljevalo se je sestavljanje stvarnega kataloga za starejši fond inštitutske knjižnice.

Dr. Emilijan Cevc se je študijsko mudil v Gradcu od 23. do 26. marca in novič od 17. do 20. novembra; študij je veljal predvsem slikarstvu 17. stoletja. Tridnevno bivanje v Milanu ob razstavi slovenskih impresionistov v Biblioteca Trivulziana od 1. do 4. oktobra je bilo usmerjeno v študij lombardskih srednjeveških spomenikov in slikarstva 17. stoletja.

V dneih od 7. do 9. oktobra se je dr. E. Cevc udeležil znanstvenega zborovanja o kulturi in umetnosti v NOB in revoluciji, ki ga je po sklepu Sveta akademij organizirala Makedonska akademija znanosti in umetnosti v Strugi pri Ohridu; predaval je o likovni umetnosti v času narodnoosvobodilnega boja v Sloveniji.

Dr. Damjan Prelovšek se je v okviru medakademijske zamenjave mudil od 12. do 16. februarja v Vzhodnem Berlinu. Ogledal si je razstavo arhitekta Karla Fr. Schinkla in v njegovi grafični zapuščini pregledal gradivo, ki se nanaša na naše ozemlje. V Vidmu (Italija) je predaval na simpoziju o prenovi starih mestnih jeder o Plečnikovih posegih v staro Ljubljano. Na kongresu o furlanskem arhitektu Raimondu D'Arconco pa je predaval o vplivu Gradca na likovno oblikovanje tega arhitekta. — V času od 5. do 12. novembra si je dr. Prelovšek v okviru medakademijske zamenjave na Češkem ogledal Plečnikova dela in dela njegovih sodobnikov ter navezal stike s strokovnimi kolegi.

V tisku je več študij in razprav. Med objavami navajamo tiste, ki so izšle v letu 1981 ali pod to letnico.

Objave

E. Cevc

Kiparstvo na Slovenskem med gotiko in barokom. Ljubljana, Slovenska matica 1981, 372 str.

Szlovén festészet a romantikától az impresszionizmusig. Budapest, Magyar Nemzeti Galeria 1981. (Uvod v razstavni katalog.) — Isto besedilo je izšlo tudi v portugalskem prevodu (*A pintura eslovena do romantismo ao impressionismo*, Lisboa, Fundação Calouste Gulbenkian, 1981) in španskem prevodu (*La pintura eslovena del romanticismo al impresionismo*, Madrid, Real círculo de Bellas Artes, 1981).

Impressionisti sloveni (Cenni storici). Archivio storico civico e Biblioteca Trivulziana, Milano 1981 (uvod v katalog razstave).

Tintoretovski in drugi italianizmi v Jamškovi podobarski delavnici. Loški razgledi 28, Škofja Loka 1981, 178—185.

Slikarska balada Franceta Slane. (Uvod v monografijo »France Slana«.) Ljubljana, Mladinska založba 1981, str. 7—8.

D. Prelovšek

Ljubljanski stavbni mojster Anton Cragnolini. Kronika 29, 1981.

La struttura architettonica di Lubiana dopo il terremoto del 1895. — Der architektonische Aufbau von Laibach nach dem Erdbeben von 1895. Udine 1981, Ricostruire V, 15, str. 21—26.

INŠTITUT ZA ARHEOLOGIJO

Delo inštituta, ki ga je usmerjal in spremljal Znanstveni svet, je potekalo skladno z usmerjenim raziskovalnim programom 6. 2. 1. »Arheološka raziskovanja — Slovenija od predzgodovine do zgodnjega srednjega veka«, ki je del programskega sklopa SAZU. Nosilec URP je dr. ing. Demetrij Brodar, sodelavci so dr. Jaroslav Šašel, dr. France Leben, mag. Slavko Ciglenečki, mag. Andrej Pleterski in Janez Dular. V raziskovalni program so bili pritegnjeni še vsi drugi delavci inštituta (Ana Šašel, Ivan Turk, Dragan Božič, Dragica Knific-Lunder, Breda Justin in pogodbeni delavci Franc Truhlar) in zunanji sodelavci. Inštitut je v svoj program prevzel tudi 15 raziskovalnih nalog iz sredstev Posebne raziskovalne skupnosti, ki so jih pogodbeno izvedli zunanje ustanove in posamezniki, a so v tem poročilu samo omenjena; elaborate hrani inštitutski arhiv.

Raziskovanje paleolitika. Nadaljevali smo sistematična izkopavanja v Divjih babah, kjer smo odkrili šest kulturnih horizontov s kurišči in kostnimi najdbami jamskega medveda in drugih pleistocenskih živalskih vrst. Med najdenimi kamnitimi orodji je tudi značilna aurignaška klina, ki dopušča zanesljivejšo kulturno opredelitev najdišča oziroma vsaj enega kulturnega horizonta.

Poskusna sondiranja smo opravili v Šmarski jami in Pečini na Gaberku pri Sežani, v Strupovi skali nad Trnjem pri Škofji Loki, v Votli steni pri Loškem potoku in v Mamuli pri Borovaku. V slednji smo odkrili novo paleolitsko postajo — najden odbitek skupaj s kostmi jamskih medvedov. Povsod drugod so bile sonde paleolitsko negativne.

Rekognoscirali smo določene jamske objekte (Medvedovo jamo pri Zirovnici, jamo brez imena v Dragi pri Sentrupertu, v dolini Sevnice, pri Sebrejlah in Babjem polju, Pepelovo peč pri Miklavžu na Taboru, jamo v Veliki Dolini pri Sežani, jamo v Pihavcu nad Zadnjico in več jam na Stegovniku) in ogledali novo odkrito najdišče kremenovega orodja na Blanškem polju, na Ljubljanskem barju in okrog Zasipa pri Bledu.

Gradivo iz Divjih bab smo sproti obdelovali za elaborat izkopavanj leta 1981 in se lotili poskusne serije odlitkov iz umetne mase namesto iz mavca.

Prazgodovinska raziskovanja. Nadaljevali smo sistematska izkopavanja v Mali Triglavci na Divaškem krasu, začeni z razširitvijo izkopnega polja. V vrhnjem prazgodovinskem bloku (glob. 1,40 m) smo v različnih plasteh našli predvsem železno- in bronastodobno ter eneolitsko keramiko, nekaj koščenih in kamnitih orodij, dokaj pa zdrobljenih in deloma ožganih kosti domačih in lovnih živali. V drugem delu izkopavanj smo na lanskem prostoru najprej poglobljali neolitsko plast z značilno neornamentirano keramiko jadranskega tipa, vmes s koščenimi in kamnitimi orodji in številnimi kosi živalskih kosti v ognjiščnih slojih; iz sigaste skorje ob jamski steni pa smo izluščili dele človeške lobanje. Pod to neolitsko plastjo se je 2,70 m globoko pojavila drugačna plast brez keramike, vendar polna kosov rogovja in drugih kosti različnih cervidov. Ta plast pripada mezolitiku, saj smo v njej poleg odbitkov našli nekaj mikrolitskih orodij in obdelano rogovje (kopače, klaidivo, dleto, šila). Pleistocenski sedimenti se tod pojavijo 3,20 m globoko in jih od holocenskih loči vrsta večjih skal; ta ilovnati grušč smo sondirali dober meter (glob. 4,50 m) in zaenkrat ni bilo v njem nikakršnih najdb.

Skupaj s Pokrajinskim muzejem iz Murske Sobotne (delna sredstva PoRS) smo začeli raziskovati ravninsko bronastodobno naselbino Oloris pri Dolnjem Lakošu. Ugotovili smo, da naselbina, ki jo obdaja umetni jarek, meri najmanj 4 ha in da ni bila vsepovsod enakomerno poseljena. Letos smo odkrili 500 m² površine na najvišjih predelih, kjer so arhitekturni ostanki najbolj gosti. Zdeli smo na temelje treh stavb in v eni izmed njih našli dokaj keramičnega inventarja in manjše ognjišče. Vse stavbe so večjih dimenzij in letos popolnih tlorisov ni bilo moč zajeti. Raziskali smo tudi ostanke dveh okroglih peči. Po keramičnih najdbah predpostavljamo, da naselje ni živelo le v srednji, ampak že ob koncu zgodnje bronaste dobe.

Raziskovanje poselitve jugovzhodnih Alp v prazgodovinskem obdobju je teklo po programu. V ljubljanskem topografskem področju smo rekognoscirali 23 naselbin, osem negativnih. Ugotovljena utrjena naselja smo izmerili in opisali, hkrati pa na vsakem najdišču izkopali na določenem mestu sonde. V sondah smo zmeraj našli toliko keramičnih odlomkov, da smo najdišče lahko tudi kronološko opredelili.

Iz sredstev Posebne raziskovalne skupnosti smo v prazgodovinska raziskovanja vključili: izkopavanje na Spahi (830 m) nad Brezovico na Kočevskem (izv. Pokrajinski muzej Kočevje); posebna sondiranja na Taboru pri Črnučah in na Gobniku nad Rašico (izv. Mestni muzej Ljubljana); raziskovanja halštatske naselbine v Mostu na Soči (izv. Goriški muzej); sondiranje latenskega grobišča na sejmišču v Brežicah (izv. Posavski muzej Brežice); sondiranje prazgodovinskega gradišča Štirna (689 m) nad Čepnim pri Košani

(izv. Inštitut za raziskovanje krasa SAZU v Postojni, Kraška muzejska zbirka); sistematski izris arheološkega gradiva iz keltsko-rimske nekropole Beletov vrt v Novem mestu (izv. Dolenjski muzej).

Raziskovanje antike in obdobja preseljevanja ljudstev. Za latensko obdobje vzhodnoalpskega prostora in zahodnega Balkana v luči antičnih virov poteka obdelava in komentar antičnih grških in latinskih geografov (predvsem Aristotela, Hiparha, Eratostena, Theofonija, Pomponija Melle, Arrijana), ki obravnavajo »povezavo« črnomskega in jadranskega vodnega zaledja. Za analizo narativnih virov za prisotnost Slovanov v Sloveniji in na Balkanu v 5. in 6. stoletju se je nadaljevalo zbiranje toponomastičnega gradiva in delo v zvezi z grškim piscem 6. stoletja Prokofijem iz Cezareje.

Iz sredstev PoRS smo za obe nalogi (izv. mag. Marjeta Šašel-Kos) zbrali in prevedli vse podatke iz ohranjenega zgodovinskega dela Apijana (Appianus) iz Aleksandrije, ki se nanašajo na zgoraj omenjeni prostor; odlomki so razvrščeni kronološko, vsakemu je dodana letnica in povzetek konteksta, iz katerega je vzet. Pregledana je tudi tretjina Lukijanovega opusa (Lukianos iz Samostate, satirični pisec iz 2. stoletja) in v njem so označena tista mesta, ki se nanašajo na zahodni Balkan. Analiza narativnih virov je zajela vire za zgodovino krščanstva pred prihodom Slovanov — najprej od začetkov do milanskega tolerančnega edikta (313). Gre za poročila o mučeništvih (passiones) iz časa preganjanja kristjanov. Sedaj se naloga podrobneje posveča Viktorinu, škofu v Poetovionu in cerkvenemu piscu (304) in Maksimilijanu iz Celeje, o čigar mučeništvu pod cesarjem Karom (283) se je ohranila »passio« iz druge polovice 13. stoletja, ki pa je problematične izpovedne vrednosti.

Obdelava in kontrola rimskih napisov iz Ptuja je končana, enako tudi revizija napisov s področja Kosova, ki so v Arheološkem muzeju v Skopju. Priprava za tretji zvezek Inscriptiones Latinae redno teče, za atlant k arheologiji in zgodovini Slovenije v starem veku pa se nadaljuje izdelava posameznih kart in osnutkov zanje.

Nadaljevali smo izkopavanje poznoantičnega in slovanskega najdišča Tinje nad Loko pri Žusmu. Pomembna novost je, da smo odkrili ostanke lesenih stavb in v njih materialno zapuščino. Letos odkrite hiše so pretežno slovanskodobne, saj se že po arhitekturi ločijo od lani izkopanih poznoantičnih stavb. V sklopu teh novih objektov izstopa največji, ki po obliki in tehniki gradnje kaže na kultno rabo — ostanek poganskega svetišča še pozno v obdobju zgodnjega krščanstva, če ne celo v času slovanske poselitve.

Akcija specialne topografije Kozjanskega je zajela Veliki vrh nad Osredkom — prazgodovinsko in poznoantično naselbino. Rekonoscirali smo po Sloveniji, Bosni, Koroški in Furlaniji in odkrili domala nepoznane naselbine, kot so Jadersdorf in Kathreinberg na Koroškem in S. Lorenzo nad Tolmezzom.

Iz sredstev PoRS smo v okviru specialne topografije Notranjske zajeli sondiranje pri cerkvi sv. Trojice na Štirni pri Košani; zanesljivih dokazov o poselitvi prazgodovinskega gradišča tudi v času preseljevanja ljudstev nismo našli; zunaj prezbiterija smo odkopali otroški skeletni grob, ki ga pridatki uvrščajo v kasnejša stoletja (izv. Inštitut za raziskovanje krasa v Postojni, Kraška muzejska zbirka).

Raziskovanje zgodnjega srednjega veka. Skupaj s PZE za arheologijo smo izkopavali staroslovansko naselbino na Pristavi pri Bledu in odkrili očitne dokaze ostankov slovanskih hiš (temelji, ognjišče, luknje za stojke) in ostanke materialne kulture (posodje, živalske kosti, kamnitno in kovinsko orodje). Edinstvena je najdba talilnega lončka za bron, ki je danes prvi stvarni dokaz za samostojno metalurgijo na ozemlju alpskih Slovanov. Poleg slovanskih ostalin smo na istem mestu našli neizrazite sledove prazgodovinske in antične poselitve.

V programu naloge Plastovitost grobišč alpskih Slovanov smo proučili grobišče Sedlo na blejskem gradu. Gospodarski in družbeni razvoj v zgodnjem srednjem veku in retrogradna analiza pisanih virov v blejskem kotu sta zajela ves Jožefinski kataster občine s popisom okrog 10.000 parcel.

Iz sredstev PoRS smo v raziskovalni program zgodnjega srednjega veka vključili še: specialno topografijo doline Rižane — enote Črni Kal, Gračišče, Podgorje, Dekane in severni del Kopra z okolico (izv. Pokrajinski muzej Koper); risanje gradiva iz zgodnesrednjeveškega grobišča na turnirskem prostoru Ptujskega gradu (izv. dr. Paola Korošec); sondiranje na prostoru staroslovanskih grobov pri Humeku v Dobovi (izv. Posavski muzej, Brežice) in risanje slonokoščene relikviarija, ki ga hrani zakladnica koprške škofije (izv. Pokrajinski muzej v Kopru).

Arheološka topografija Slovenije. Terensko topografsko delo je bilo v Beli krajini, v Prekmurju, na Primorskem in Kočevskem in v celjski in ljubljanski regiji. Nadaljevali smo tudi zbiranje podatkov za mestni topografiji Ljubljane in Ptuja. Za Emono smo zbirali in kartotečno urejevali najstarejšo literaturo, za Poetovio pa smo grafično obdelali liste prostorsko relevantnih arheoloških točk in dopolnjevali seznam arheoloških podatkov (za Ptuj sredstva PoRS, izv. Zavod SRS za varstvo naravne in kulturne dediščine).

Izpisovanje literature se je omejilo na zbiranje tistih bibliografskih podatkov tekočega leta, ki pridejo v poštev za izpiske. Tudi podatke o najdiščih, elaborate topografije in problemskih sondiranj, smo sproti urejevali. Delavci inštituta smo se dogovorili, da bomo zaradi tehničnih težav opustili izdajanje topografskih snopičev in pospešili pripravo prvega kompletnega topografskega zvezka (Bela krajina), ki se že oblikuje za objavo.

Arheološka terminologija. Izpisovanje literature, redakcija gradiva, obdelava gesel in izbor ilustracij so potekali po programu. Naloga vsebuje dokaj tehničnih zahtev in znanstvenih konzultacij, hkrati pa je v mnogočem odvisna od zunanjih sodelavcev.

Dokumentacija arheološkega gradiva in virov. Nadaljevali smo z evidentiranjem gradiva in prepisovanjem inventarnih knjig v Joanneumu v Gradcu. S svinčnikom je izrisano gradivo z Magdalenske gore, ki ga hrani Naravoslovni muzej na Dunaju; pričeli smo tuširati risbe in sestavljati tabele enot. Za historiografijo arheologije je bil pregledan arhiv Historičnega društva za Kranjsko, Muzejskega društva za Kranjsko, Muzejskega društva za Slovenijo in izdelane so bile kopije dokumentov in pregled vsebine. Delajo se izvlečki vsebine arheoloških pisem, ki jih hranita Arhiv Slovenije in Narodni muzej ter seznam najdišč, ki jih omenjajo.

Centralna arheološka kartoteka. Zbirali smo akcesije vseh večjih knjižnic za tekoče leto in obdelali fonde arheoloških knjižnic: Zavoda SRS za varstvo naravne in kulturne dediščine, Dolenjskega muzeja, Pokrajinskega muzeja v Celju in Inštituta za raziskovanje krasa SAZU v Postojni. Katalogizirali smo vse zbrano gradivo, da je centralna arheološka kartoteka Slovenije (z izjemo nekaj manjših knjižnic) kompletna do vključno leta 1980. Tekoče smo dopolnjevali stvarni katalog po posameznih obdobjih. Izdelava stvarne kartoteke starega fonda arheološke literature iz Avstrije in Madžarske sistematsko teče kot večletna naloga.

Posebno in drugo delo delavcev inštituta. Znanstveni svetnik dr. ing. Demetrij Brodar vodi nalogo paleolitskih raziskovanj. Nadaljeval je izkopavanja v Divjih babah, sondiral v Šmarski jami, Strupovi skali, Votli steni in Mamuli, v kateri je odkril novo paleolitsko postajo ter rekonstruiral več jam in odprtih najdišč po Sloveniji. Stalno in sistematsko dopolnjuje luknjičasto kartoteko evropske paleolitske literature. Za monografijo o Potočki zijalki je tekst v konceptu končal, treba ga je stilno popraviti in uskladiti poglavja. Izdelane so slikovne table artefaktov in pripravljena tehnična dokumentacija (tlorisi, profili) za enotno risanje. Kot upravnik inštituta se je posvetil vodstvu in usmerjenemu raziskovalnemu programu inštituta, usmerjal finančno poslovanje in dejavnost inštituta znotraj akademije in izven nje.

Znanstveni svetnik dr. Jaroslav Šašel vodi naloge raziskovanja antičnega časa: latensko obdobje vzhodno-alpskega prostora v luči antičnih virov; analiza narativnih virov za prisotnost Slovanov v Sloveniji in na Balkanu

v 5. in 6. stoletju; oris zgodovine slovenskega prostora pod Kelti, Rimom, Goti in Bizancem — delo za komentar k slovenskemu prevodu izdaje Linhartovega »Poskusa«. Dela za atlant k arheologiji in zgodovini Slovenije v starem veku in pri topografiji Emone. Obdelal in kontroliral (skupaj z A. Šašel) je rimske napise, hranjene v Ptuj in Skopju, in pripravlja tretji zvezek *Inscriptiones Latinae* ... in epigrafsko-historične komentarje. Izven programa je opravil zadnje korekture Arheološkega vestnika 31 (1980), uredil ter predal v tisk letnik 32 (1981), zbiral gradivo za letnik 33 in ga oddal glavnemu uredniku v pregled in oceno. Aktivno se je udeležil več znanstvenih mednarodnih srečanj, septembra je odšel na študij v ZDA.

Višji znanstveni sodelavec dr. France Leben vodi programsko raziskovanje starejših prazgodovinskih obdobij neolitika, eneolitika in starejše (zgodnje) bronaste dobe. Nadaljeval je sistematska izkopavanja v Mali Triglavci in razen prazgodovinskih odkril tudi mezolitsko kulturno plast. Obdeloval je gradivo iz Velikega zjota; profili in tlorisi so zahtevali nekaj tehničnih popravkov in dopolnitev; drobne najdbe so izrisane, vendar še ne stratigrafsko razvrščene. Najdbe iz holocenskih plasti Ciganske jame se pripravljajo in rišejo, v kolikor jih nismo odstopili kandidatu za magisterij o keramiki tega časa. Dopolnjeval je stvarno in avtorsko kartoteko literature o jamskih najdiščih Slovenije in sosednjega ozemlja in arheološko karto starejših prazgodovinskih najdišč na prostoru jugovzhodnih Alp v okviru srednjeevropskega časovnega in kulturnega sistema. Izven programa je strokovno in tehnično uredil 31. (1980) in 32. (1981) letnik Arheološkega vestnika, izdelal podatke arheoloških najdišč na Tržaškem za peto knjigo Krajevnega leksikona Slovenije in sodeloval v strokovnih komisijah.

Višji strokovni svetnik Ana Šašel je opravljala vsa tekoča dela v zvezi s knjižnico in delno opravljala jezikovne korekture za Arheološki vestnik. V okviru inštitutske epigrafske teme je (skupaj z J. Šašlom) sodelovala pri kontroli napisov v Skopju in Ptuj ter pripravljala gradivo za tretji zvezek *Inscriptiones Latinae* ... S prvim julijem je bila upokojena.

Asistent mag. Slavko Ciglenečki raziskuje obdobje pozne antike in preseljevanja ljudstev ter vodi programsko nalogo Arheološke topografije Slovenije. Vodil je izkopavanja poznoantične in slovanske naselbine na Tinju nad Loko pri Zusmu, rekognosciral poznoantične naselbine v Sloveniji, Bosni, Furlaniji in na Koroškem ter topografsko raziskal del limesa v okolici Prezida. Sistematsko dopolnjuje kartoteko poznoantičnih in zgodnjekrščanskih objektov na Balkanu in ozemlju jugovzhodnih Alp, luknjičasto kartoteko literature in pripravlja katalog poznoantičnega in slovanskega gradiva s Tinja. Udeležil se je več znanstvenih srečanj.

Asistent mag. Andrej Pleterski programsko raziskuje obdobje zgodnjega srednjega veka in historiografijo arheologije. Vodil je (skupaj s PZE za arheologijo) izkopavanja staroslovanske naselbine na Pristavi pri Bledu in opravil arheološko topografijo enot Dramlje in Ponikva. Pri temi »Plastovitost grobišč alpskih Slovanov« je obdelal grobišče Sedlo na Blejskem gradu; za »Gospodarski razvoj blejskega kota v zgodnjem srednjem veku« in »Retrogradno analizo pisanih virov« je sistematsko zbiral gradivo iz Jožefinskega katastra. Za luknjičasto kartoteko zgodnjersrednjeveške literature je sproti obdeloval akcesijo knjižnice. Udeležil se je dveh znanstvenih srečanj.

Asistent Janez Dular raziskuje mlajša prazgodovinska obdobja, bronasto in železno dobo. Skupaj s Pokrajinskim muzejem v Murski Soboti je vodil sistematska izkopavanja bronastodobne ravninske naselbine Oloris pri Dolnjem Lakošu. Za topografijo Bele krajine je preverjal in dopolnjeval podatke terenskih obhodov in pričel pripravljati zvezek Arheološke topografije Slovenije — enota Črnomelj. Pri delu za temo »Poselitev jugovzhodnih Alp v prazgodovini« je rekognosciral 23 utrjenih naselbin v ljubljanskem topografskem območju. Nalogo o halštatski keramiki v Sloveniji je končal in zajema vse gradivo iz območja jugovzhodnih Alp — vključeni so tipološki in kronološki vidiki in gospodarska vprašanja, torej vloga lončarstva v starejši železni dobi; delo je predloženo za dosego doktorskega naslova pri Fil. fakulteti v Ljubljani. Izdelal je navodila za elaborate o terenski dokumen-

taciji, bil je mentor za arheologijo na mladinskem raziskovalnem taboru v Semiču in je študijsko potoval v Italijo. Kot tajnik inštituta opravlja organizacijske posle v zvezi z nalogami usmerjenega raziskovalnega programa inštituta in pogodbenimi nalogami iz sredstev Posebne raziskovalne skupnosti, bdi nad materialnim in finančnim stanjem in usklajuje delo z zunanjimi sodelavci.

Strokovni sodelavec Ivan Turk skrbi za terensko dokumentacijo in arhiv. Tekoče je dopolnjeval in katalogiziral akcesijo centralne arheološke kartoteke, luknjičasto kartoteko paleolitskih najdišč in literature in uredil zapisnike paleolitskih terenskih akcij in ogledov. Z arheološkimi podatki sodeluje pri novi Turistični karti Slovenije. Izkopaval je v jami Divje babe; sondiral v Pečini na Gaberku, v Šmarski jami in Mamuli; rekognosciral šest jamskih najdišč in odprta najdišča kremenovih odbitkov na Blanskem polju in Ljubljanskem barju (Vrbičev hribec, Zamedvedca, Breg) in odkril novo najdišče Bluše pri Plešivci; opravil je terensko arheološko topografijo enot Vransko, Tabor in Prebold v celjski regiji. Določil je osteološko gradivo iz Dobove (1980), Trhlovcu in Triglavcu (1980), Velikega zjota in Beletovega vrta, podrobneje pa je v elaboratu izkopavanj obdelal pleistocensko favno iz Divjih bab.

Strokovni sodelavec Dragan Božič opravlja od 1. julija dalje delo v zvezi z akcesijo in izposojo knjig, knjižni fond se je v tem času povečal za 580 enot, všteti nekatere serije in monografije, ki so bile doslej v centralni biblioteki. Odpravil je več vrzeli v serijah in se povezal za zamenjavo z domačimi in tujimi publikacijami in skrbel za nakup. Nadaljeval je novo katalogizacijo starega knjižnega fonda, zastavil nov razpored knjig in zamenjal signature posebnih odtisov. Prevzel je delo za centralno arheološko kartoteko Slovenije in pomaga pri korekturah Arheološkega vestnika. Kot diplomirani arheolog se še posebej ukvarja z latenskim obdobjem Podonavja in jugovzhodnih Alp.

Strokovni sodelavec Dragica Lunder-Knific dela pri grafični arheološki dokumentaciji. Risala je zahtevna paleolitska kamnitna orodja iz Potočke zijalke, tehnično grafično opremo za publikacijo o halštatski keramiki, izkopane staroslovanske in poznoantične najdbe s Tinja nad Loko pri Žusmu in latenske predmete iz Podonavja. Oblikovno in tehnično je popravljala slikovno gradivo posameznih avtorjev v prispevkih za Arheološki vestnik.

Administrativna tajnica Breda Justin je opravljala večino pisarniških poslov in usklajevala finančno stanje z računovodstvom SAZU. Po potrebi je pomagala pri določitvah notranjih inštitutskih nalogah (kartoteka literature, topografija, dokumentacija, arhiv).

Udeležba na znanstvenih srečanjih in potovanja. Jaroslav Šašel je bil povabljen na mednarodni arheološko-zgodovinski kongres v Akvilejo; kot član »Consiglio degli Studiosi del Centro Italiano per l'Archeologia e Storia Antica Giovanni Gozzadini« se je v Bologni udeležil slovesnosti ob 100-letnici smrti začetnika italijanske epigrafike Bartolomea Borghesija; kot povabljeni se je aktivno udeležil mednarodnega kongresa o rimskem senatu in senatorjih, ki sta ga skupaj organizirala univerza v Rimu in Centre National de la Recherche Scientifique iz Pariza; univerza v Rimu (Facoltà di Magistero) in ustanova Enciclopedia Italiana sta ga povabila na mednarodno srečanje s predavanjem o mejnih problemih med antičnim upravnim pojmom »Italia« in administrativnimi enotami-provincami. Septembra je odpotoval v ZDA na dvosemestrski študij, kamor ga je povabil Institute for Advanced Study (School of Historical Studies), Princeton, New Jersey.

Okrogle mize v Ljubljani na temo Avari, Germani, Slovani v Spodnji Avstriji sta se z referati udeležila Slavko Ciglencečki in Andrej Pleterski. V Celovcu sta ista prisostvovala na Simpoziju o kulturno-historičnih in arheoloških problemih jugovzhodnoalpskega prostora v pozni antiki.

Slavko Ciglencečki se je s predavanjem udeležil znanstvenega simpozija antične sekcije SADJ v Vinkovcih in v Ljubljani in okrogle mize o metodologiji dela in dokumentaciji v arheologiji.

Janez Dular je študijsko potoval v Padovo in Este zaradi primerjave halštatske keramike v tamkajšnjih muzejih.

Personalne zadeve. Mag. Slavko Ciglencečki je bil ponovno izvoljen v naziv asistenta. Strokovni svetnik Ana Šašel je bila 30. junija 1981 upokojena. Na razpisano prosto mesto dela in nalog strokovnega sodelavca — knjižničarja je bil s 1. julijem 1981 izvoljen dipl. arheolog Dragan Božič.

Dogajanja in pridobitve v inštitutu. Znanstveni svet inštituta se je po potrebi redno sestajal in delavci inštituta smo imeli redne sestanke, na katerih smo razpravljali o finančnem stanju, poročali o preteklem in razpravljali o bodočem delu ter o organizaciji akcij usmerjenega raziskovanja.

Inštitutska knjižnica je v letu 1981 pridobila 1116 enot. Na dom smo izposodili 295 zvezkov. Zmanjšanje rasti knjižnega fonda, ki je posledica omejenih možnosti za nakup knjig, smo vsaj delno odpravili z razširjeno zamenjavo tako z ustanovami kot s posamezniki. Skrbeli smo tudi za vezavo knjig.

V začetku leta 1981 je izšel Arheološki vestnik 31, 1980; tiska se letnik 32, 1981, letnik 33, 1982, pa je pripravljen za tisk.

Inštitut vzdržuje stike z domačimi in tujimi znanstvenimi ustanovami, strokovnimi društvi in posamezniki. Vedno več je tudi obiskov tujih strokovnjakov.

Objave

M. Brodar

Nova Gorica-Meriševo. Varstvo spomenikov 23, 1981, str. 196—197.

S. Ciglencečki

Arheološko sondiranje utrjene srednjeveške naselbine Figožar nad Lembergom. Zgodovinski časopis 34, 1980 (1981), str. 403—411.

Simpozij antične sekcije v Vinkovcih. Arheo 1, 1981, istr. 37.

Tinje nad Loko pri Žusmu, poznoantična in slovanska naselbina. Arheološki pregled 22, 1981, str. 105—106.

Catež ob Savi, Rodež, Trebče, Hrastje ob Bistrici, Gradec pri Prapretnem, Kučar pri Podzemlju, Loka pri Žusmu, Osredok pri Podsredi. Varstvo spomenikov 23, 1981, istr. 224, 228—229, 229, 238, 269—270, 272—273, 273—274, 274.

J. Dular

Podzemelj. Varstvo spomenikov 23, 1981, istr. 212—213 (soavtor A. Dular).

F. Leben

Nekaj eneolitskih najdb iz Bezgečeve jame. Situla 20—21, 1980, str. 25—31.

A. Pleterski

Gradišče pri Goleku — protiturška utrdba s konca 15. stoletja. Zgodovinski časopis 34, 1980, istr. 285—297.

Srednjeveško naselje Otok pri Dobravi. Arheo 1, 1981, str. 41—42 (poročilo o razstavi).

Bodešče — Gradišče (soavtor T. Knific); *Bodešče — cerkev* (soavtor T. Knific); *Bodešče — Dlesc* (soavtor T. Knific); *Golek; Selo pri Bledu* (soavtor T. Knific). Varstvo spomenikov 23, 1981, istr. 197—198, 224, 277, 281, 296, 307.

A. Šašel

Deserta regna pastorum (Verg., Georg. 3, 476—477). Situla 20—21, 1980, str. 421—430 (soavtor J. Šašel).

J. Šašel

Ein ostnorischer Personennamen: Kalandinus. Schild von Steier 15—16, 1978—1979, str. 85—87.

Začetki Poetovione in nekaj strani iz njene zgodovine v starem veku. Kronika 28, 1980, istr. 157—161.

Il viaggio di Venanzio Fortunato e la sua attività in ordine alla politica bizantina. Antichità Altoadriatiche 19, 1981, istr. 359—375.

Castellum Larignum (Vitr. 2, 9, 15). Historia 30, 1981, str. 254—256.

Deserta regna pastorum (Verg., Georg. 3, 476—477). Situla 20—21, 1980, str. 421—430 (soavtor A. Šašel).

Dindii-vicende ed economia di una famiglia di Praeneste. Zeitschrift für Papyrologie und Epigraphik 43, 1981, str. 337—342.

INSTITUT ZA PRAVA STAREGA ORIENTA

Inštitut za prava starega Orienta je v letu 1981 proučeval novo asiriološko, predvsem pravno gradivo. Nadaljeval je s proučevanjem pogodbe, ki sta jo sklenila hetitski kralj Suppiluliuma in Šunaššura, vladar sosednje Kizzuvatne. O doslejšnjih dognanjih je upravnik inštituta predaval že na 28. mednarodnem srečanju asiriologov na Dunaju 7. julija 1981. Poleg tega je v dnevih od 29. junija do 5. julija in od 11. do 13. julija porabil priložnost za evidentiranje nove asiriološke literature v bogati knjižnici Orientalističnega inštituta na Dunaju, zlasti tistih publikacij, za katere ne moremo upati, da bi si jih naša knjižnica mogla nabaviti.

Inštitutska knjižnica je v tem letu pridobila 12 knjig in 22 letnikov revij, da šteje sedaj 1145 knjižnih enot. Knjižnica je bila tudi letos na voljo interesentom za asiriologijo.

MUZIKOLOSKI INSTITUT

Raziskovalno delo Muzikološkega inštituta SAZU v letu 1981 je teklo v skladu s programom »Temeljne raziskave slovenske glasbene preteklosti«, ki je del raziskovalnega programa SAZU »Naravna in kulturna dediščina slovenskega naroda«. Pri tem delu so neposredno sodelovali akademik univ. prof. dr. Dragotin Cvetko, višji znanstveni sodelavec dr. Danilo Pokorn, asistent Jurij Snój in zunanji sodelavec univ. prof. dr. Jože Sivec.

Glavna skrb je bila posvečena evidentiranju gradiva z namenom, da postane osnova za proučevanje še neraziskanih ali pa še ne povsem raziskanih vprašanj zgodovine slovenske glasbe. Evidentiranje se je nanašalo predvsem na starejša obdobja od srednjega veka pa vse do konca 18. stoletja in je potekalo po dveh tirih, osebno in pismeno, slednje v primerih, ko se zaradi pomanjkanja finančnih sredstev ni moglo opraviti na mestu nahajališča.

Danilo Pokorn je osebno evidentiral gradivo v glasbeni zbirki NUK, v arhivu ljubljanskega stolnega kora, v knjižnici frančiškanskega samostana in v kapiteljskem arhivu v Novem mestu, v stiškem samostanu, v opatijski cerkvi v Celju ter v študijski in ljudski knjižnici v Ptujju, nadalje še v Diecezanskem arhivu v Gradcu. Pismeno pa je bil v stikih z glasbenimi zbirkami Nacionalnega muzeja v Pragi, Univerzitetne knjižnice v Brnu in samostana Klosterneuburg, od koder je dobil podatke, ki so pomembni za ugotavljanje virov v teh nahajališčih, deloma — iz Prage in Brna — pa tudi že konkretno gradivo, tako vrsto incipitov in del mašnega opusa skladatelja Amandusa Ivančiča.

Jurij Snój je evidentiral srednjeveške glasbene rokopise v rokopisni zbirki NUK in v Semeniški knjižnici v Ljubljani. Tu in tam je v precejšnji meri našel na popolnoma nove rokopise, ki bodo dragoceni za natančnejšo osvetlitev glasbenega gradiva iz obdobja srednjega veka.

Akademik Cvetko je oskrbel mikrofilmanje dela kompozicijskega opusa Franca Pollinija v biblioteki konservatorija »Giuseppe Verdi« v Milanu in nadaljeval z raziskovanjem in preučevanjem skladateljskega dela Antona Lavjovica.

Zgoraj navedeno gradivo je bilo deloma že mikrofilmano, fotokopirano ali kseroksirano, tako srednjeveški glasbeni rokopisi, celotna zbirka »Opus musicum« Jakoba Gallusa, skladbe Jakoba Franca Zupana, Amandusa Ivančiča, Janeza Krstnika Novaka in glasbeni rokopisi iz 18. stoletja, ki jih hranita Studijska in Ljudska knjižnica v Ptujju (ter po vsej verjetnosti izvirajo iz zbirke grofov Attemsov v Vurperku. Vse to gradivo je v dasti Muzikološkega inštituta, bilo bi še širše zajeto, če tega ne bi ovirala pomanjkljiva sredstva. V zvezi s tem se je začela oblikovati tudi ustrezna kartoteka.

J. Sivec je zaključil spartiranje in transkripcijo motetov Daniela Lagkhnerja, D. Pokorn pa orkestrskih skladb Amandusa Ivančiča. Te partiture so bile kritično pregledane, oba sodelavca sta pristopila k njihovi analizi in izdelavi ustreznega revizijskega poročila, kar bo služilo za pripravo monografij o omenjenih dveh avtorjih in za uvod k izdaji njunih skladb, predvidenih za objavo v okviru zbirke *Spomeniki glasbene preteklosti na Slovenskem*. D. Pokorn je v precejšnji meri opravil že tudi analizo mašnih skladb Amandusa Ivančiča, ki se ob simfonijah kažejo kot njegove umetniško najvrednejše stvaritve.

Sodelavci Muzikološkega inštituta SAZU so sodelovali v radijskih oddajah (D. Pokorn), na raznih simpozijih in podobnih znanstvenih sestankih, tako akademik Cvetko na muzikoloških (Beograd, Zadar, Praga) in širše zasnovanih mednarodnih srečanjih (Lyon, Pariz, Budimpešta), J. Sivec na Seminarju slovenskega jezika, literature in kulture v Ljubljani, D. Pokorn na muzikološkem kolokviju v okviru festivala komorne glasbe v Radencih. Podrobnejši podatki o dejavnosti te vrste so za D. Cvetka in J. Sivca razvidni iz Letopisa SAZU in iz Letnega poročila FF.

Nadaljevalo se je formiranje biblioteke, fonoteke in kartoteke. Temeljni fond inštitutske knjižnice šteje okrog 500 enot, razen tega pa še več sto bibliografskih enot periodičnih publikacij in muzikoloških del, ki jih je inštitutu odstopil akademik Cvetko in so v glavnem že popisane in arhivirane.

Inštitut je organiziral sestanek, ki je bil namenjen izdajam *Spomeniki glasbene preteklosti na Slovenskem* in so se ga poleg neposrednih sodelavcev udeležili še številni drugi strokovnjaki. Obsežen in podroben razgovor je veljal vprašanju metodologije in konkretni razporeditvi načrtovanega dela za srednjeročno in dolgoročno obdobje. V srednjeročnem obdobju so predvidene objave kompozicij Daniela Lagkhnerja in Amandusa Ivančiča.

Muzikološki inštitut si je ob vsej tej dejavnosti postavil še nalogo, da ob 200-letnici slovenske opere pripravi predvidoma v oktobru 1982 znanstveni simpozij na temo *Slovenska opera v evropskem okviru* in v tej zvezi tudi razstavo, ki bo predstavila gradivo iz vseh razvojnih faz slovenske opere od začetkov do danes. Inštitut je o tem namenu (seznanil Razred za zgodovinske in družbene vede ter Predsedstvo SAZU, ki sta se z zamisljivo strinjala, in zaprosil RSS in KSS za sredstva, ki bodo potrebna za njeno realizacijo.

Objave

D. Pokorn

Odmev poezije Josipa Murna-Aleksandrova v slovenski glasbeni literaturi. Rkp., oddan za objavo v Muzikološkem zborniku XVII.

Amandus Ivanschiz, Two Symphonies. Uvod, tematični katalog, rekonstrukcija in revizija simfonij v F- in D-duru. Rkp., poslan za natis v zbirki *The symphony 1720—1840*, Garland Publishing, Inc., New York.

Primož Ramovš — šestdesetletnik. Delo, 20. 3. 1981.

Ob grobu dr. Danila Svare. Naši zborji XXXIII, št. 1/2, str. 1—2.

Devedeset godina profesora Janka Ravnika. Zvuk 1981/3, str. 68—70.

Članki za Leksikon jugoslavenske muzike (2), komentarji h koncertom SF (Koncertni list, zeleni abonma št. 5, 1, 2, 3), h gramofonskim ploščam produkcije RTV Ljubljana (2) in oddajam Radia Ljubljana »Razgledi po slovenski glasbeni literaturi« (20).

Predavanja

Glasba v času bidermajerja na Dunaju in v Ljubljani. Narodna galerija, 23. 4. 1981.

Ob jubileju prof. Janka Ravnika. Koncertni atelje DSS, 23. 6. 1981.

Delal kot član redakcije jugoslovanske glasbene revije ZVUK.

J. Snobj

XVI. zvezek Muzikološkega zbornika. Delo, 20. 2. 1981.

Komentar h koncertu Slov. klavirskega kvarteta. Koncertni list 23. 2. 1981.

Komentarji h koncertom zelenega abonmaja SF, Koncertni list 11.3. 1981, 25. 3. 1981, 15. 4. 1981.

Festival u Ljubljani. Zvuk 1981, 4, 92—96.

Retijev tematski koncept ob pregledu tematike Schubertove klavirske Sonate v A duru, op. posth., D. 959. Zvuk 1981 (v tisku).

INSTITUT ZA SLOVENSKI JEZIK

Leksikološka sekcija

V letu 1981 se je nadaljevala redakcija 4. knjige Slovarja slovenskega knjižnega jezika (SSKJ), ki bo obsegala nekaj nad 20.000 gesel. Letos je bilo zredigiranih 5.600 gesel, tako da je sedaj za 4. knjigo pripravljena več kot polovica gesel. Knjiga bo zredigirana po dosedanjih predvidevanjih do konca 1984. Obsegala bo gesla od Preo do Š. Redaktorski kolektiv šteje 19 članov, v glavnem že usposobljenih redaktorjev. Vendar vsi niso zaposleni neposredno ali samo z redakcijo gesel. Tov. I. Černelič in M. Janežič sta se ukvarjali z uvajanjem mlajših delavcev v redakcijo, tov. M. Hajnšek je vodila seminar za zunanje obdelovalce gradiva, tov. M. Janežič in M. Silvester sta skrbeli za delo zunanjih izpisovalcev. Tudi asistenti, ki so se uvajali, so prispevali le manjši delež. Poleg tega je bilo nekaj porodniških in študijskih dopustov. Težja bolezen je v dveh primerih za dalj časa izključila normalen potek redakcije. Posamezni redaktorji so naleteli na izredno zahtevna gesla, kar je prav tako zmanjšalo normo. Ob vseh navedenih ovirah si je kolektiv skoraj brezizjemno prizadeval, da bi naredili čim več in čim bolje.

Uredniški odbor je nadaljeval redakcijo gramatičnih besed, pregled redigiranih gesel (črko P) in izdelavo geselskih glav ter svoje po načrtu predvideno delo opravil, dasiravno se je število njegovih članov zmanjšalo. Dr. Lino Legiša je umrl 28. 6. 1980, prof. dr. Bajec pa zaradi bolehnosti zadnje čase opravlja delo na domu. V uredniškem odboru je občasno sodelovala zunanja sodelavka Joža Meze.

Pri izpisovanju tekoče knjižne produkcije je bilo obdelanih 99 knjižnih enot in v njih podčrtanih 66.500 besednih enot. Iz tega izpisovanja je bilo pridobljenih 82.009 kartotečnih listkov. Pri posebnem ekscerpiranju je bilo zbranih 26.670 kartotečnih listkov; od tega pri popolnem 24.791 (gradivo 19. stoletja), pri izpisovanju jezikoslovne literature 1.320, pri priložnostnem izpisovanju 540 in pri narečnem 19. Terminološki sodelavci so pripravili 349 listkov.

V celoti smo pridobili 109.028 novih, z gesli opremljenih listkov. Vse gradivo je bilo alfabetirano in uvrščeno v ustrezne kartoteke. Kartoteka za SSKJ ima sedaj 3.768.498 listkov. Iz kartoteke jezika 19. stoletja smo zaradi premajhne uporabnosti in pomanjkanja prostora za kartoteko 20. stoletja izločili 204.903 stare listke, v glavnem paberkovalne izpise iz Cigaletovega in Murkovega slovarja.

Izdelan je bil alfabetarij za 5. knjigo SSKJ; na podlagi tega se je začel pripravljati odzadnji slovar za to knjigo. Izdelan je bil seznam kvalifikatorjev iz prvih treh knjig slovarja. Redno so se dopolnjevale specialne redakcijske kartoteke (razlage, sinonimi). Ob stoletnici rojstva A. Breznika je sekcija pripravila v Prešernovi dvorani SAZU razstavo o Breznikovem delu in življenju. Glavno skrb zanj sta imela tov. J. Hafner in S. Suhadolnik. Sodelavci sekcije so dajali pismene in ustne odgovore na jezikovna vprašanja posameznikov ali organizacij. Na rednih sestankih smo dajali nasvete prof. J. Gregoriču pri izdelovanju kostelskega slovarja.

Personalnih sprememb ni bilo veliko. Dne 15. I. je bil sekciji začasno dodeljen tov. J. Keber, dne 1. 4. je začela redno delati tov. J. Snoj. Tov. M. Ahlin, J. Müller in Z. Praznik so bili ponovno izvoljeni z dosedanjimi nazivi, tov. M. Humar, I. Šircelj in C. Tavzes pa so bile izvoljene za višje strokovne sodelavke. Tov. Z. Leder-Mancini je bila izvoljena za člana sveta Znanstvenoraziskovalnega centra SAZU.

Člani kolektiva so sodelovali v strokovnih revijah in na radiu. Bili so jezikovni svetovalci oz. sodelavci pri terminoloških komisijah (Z. Leder-Mancini pri umetnosti in pravni, J. Meze pri tehniški, I. Šircelj pri medicinski; S. Suhadolnik je sodeloval pri pripravah Veterinarskega slovarja A—B). Bili so lektorji založb oz. revij (I. Černelič pri Rudarsko-metalurškem zborniku, M. Hajnšek-Holz pri Biološkem vestniku, M. Janežič pri Obzorniku za matematiko in fiziko ter Zborniku občine Grosuplje). S. Suhadolnik je bil član Komisije za historične slovarje slovenskega jezika; sodeloval je pri izdaji Načrta pravil za novi Slovenski pravopis.

Pregled vsega doslej zbranega leksikalnega gradiva

Karakteristika skupine	Narejeno v letu 1981	Stanje	31. 12. 1981
I. <i>Literatura 20. stol.</i>			
a) poezija	3.087	122.605	
b) proza	32.003	677.356	799.961
II. <i>Literatura 2. pol. 19. stoletja</i>			
a) poezija		22.647	
b) proza	8.770	423.124	445.771
III. <i>Literatura 1750—1850</i>			
a) poezija	2.295	55.412	
b) proza	8.726	175.122	230.534
IV. <i>Stara literatura</i>			
a) poezija			515
b) proza		95.977	96.492
V. <i>Ljudska literatura</i>			
a) poezija		90.311	
b) proza		10.205	
c) dialektično gradivo	19	50.330	150.846
VI. <i>Starejši slovarji</i>		698.852	698.852
VII. <i>Novejši slovarji</i>	5.000	487.342*	487.342
VIII. <i>Strokovno</i>			
a) literatura	48.779	1.095.623	
b) terminologija	349	451.598	1.547.221
IX. <i>Splošna zbirka</i>		997.655	997.655
Skupaj	109.028	5.454.674	5.454.674

*Odšteti 204.903 listki (prim. poročilo).

Objave

A. Gložančev

Kratice v imenih delovnih organizacij. Jezik in slovstvo 26, 1980/81, 2, 75—78.

M. Humar

Veliko babic — kilav otrok ali veliko posrednikov — slaba slikanica. Dve predavanji na Radiu Ljubljana.

J. Keber

O slovenskih priimkih. Pionir 1981/82, 1, 6—7.

Naši priimki. Nova raziskovalna metoda. Pionir 1981/82, 2, 12—14.

O izvoru naših priimkov. Pionir 1981/82, 2, 14—15.

B. Košmrlj-Levačič

Glagoł reči in pomensko sorodne besede. Predavanje na Radio Ljubljana.

B. Lazar

Pomenska analiza besedne družine rotirati. Predavanje na Radiu Ljubljana.

J. Müller

Zborovanje o leksikologiji in leksikografiji. Jezik in slovstvo 26, 1980/81, 5, 190—192.
Soavtor.

Pomenoslovje samostalniških besed. Jezik in slovstvo 26, 1981/82, 1, 10—16.

Jugoslovanski slovarniki in besedoslovci. Naši razgledi 30, 1981, 14, 422.

France Novak, Poslovni in uradovadni jezik. Naši razgledi 30, 1981, 20, 579.

S. Suhadolnik

Linhartov Matiček v izdaji 1840. Obdobje romantike v slovenskem jeziku, književnosti in kulturi. Ljubljana 1981, 475—489.

Kopitarjeva (dopisovalna) slovenščina. Slavistična revija 29, 1981, 2, 171—186.

Breznikove raziskave morfonoloških vprašanj slovenskega knjižnega jezika iz druge polovice 19. stoletja. XVII. seminar slovenskega jezika, literature in kulture. Zbornik predavanj. Ljubljana 1981, 143—162.

Levstikov odnos do Prešernovega jezika in njegovi posegi vanj, zlasti ob Klasju. Predavanje na Levstikovem simpoziju v Ljubljani.

I. Šircelj

Pritisk — tlak. Predavanje na Radiu Ljubljana.

C. Tavzes

Odnosi med besedami rabiti, uporabljati, raba, uporaba, kakor se kažejo v gradivu za Slovar slovenskega knjižnega jezika. Predavanje na Radio Ljubljana.

N. Vojnovič

Razlika med prikazom besede v splošnem razlagalnem slovarju in v terminološkem slovarju na primeru besedne družine riba. Predavanje na Radio Ljubljana.

Etimološko-onomastična sekcija

Najvažnejše delo v letu 1981 je bila izdelava 2. knjige ESSJ. To delo opravlja akademik France Bezlaj. Kompletni črki K in O sta bili že v marcu 1981 oddani v tiskarno. Vendar tiskarna še ne bo začela staviti 2. knjige, dokler ne bo dobila celotnega rokopisa. Do konca leta bosta končani črki L in M. Delo za črko N pa se bo zavleklo predvidoma do marca 1982. Zdi se, da bo druga knjiga, ki bo obsegala črke od K do O, za ca. 10 avtorskih pol obsežnejša, kakor je bila prva.

Asistentka mag. D. Globevnik je pomagala pri tipkanju in kontroliranju rokopisov, poleg tega je pripravljala disertacijo s področja romanoslavike.

V okviru tega dela je bila v septembru in oktobru 1981 na študijskem izpopolnjevanju na Inštitutu za orientalne jezike na Sorboni in v Nacionalni biblioteki v Parizu.

Pri izdelavi rokopisa je tehnično pomagal še en zunanji sodelavec. Poleg tega je sekcija zbirala dodatno historično dokumentacijo za ljudska rastlinska imena, dopolnjevala onomastično kartoteko in kartoteko toponimičnih baz. Zunanji sodelavec prof. V. Kopač je od januarja do maja 1981 dopolnjeval pomanjkljivosti v rokopisu Kastelec-Vorančevega slovensko-latinskega slovarja, ki ga je za tisk pripravil pokojni J. Stabej. Dr. M. Matičetov in prof. N. Tolstoj iz Moskve sta nadaljevala priprave za izdajo slovarja rezijanskega narečja po gradivu B. de Courtenaya.

Sodelavci Etimološko-onomastične sekcije so sodelovali aktivno in organizacijsko pri 4. jugoslovanski onomastični konferenci v Portorožu od 14. do 17. oktobra 1981, ki jo je organiziral Odbor za onomastiko pri SAZU.

Sekcija je odkupila del jezikoslovnega gradiva, ki ga je zbral prof. D. Čop v gornjesavskih dolinah.

Objave

F. Bezljaj

Nekaj opomb ob željno pričakovanih knjigah. Jezik in slovstvo 26, 1980/81, 1, 4—9.

Sloveno baltica. Jezik in slovstvo 26, 1980/81, 2, 51—53.

Jože Stabej (In memoriam). Naši razgledi 30, 1981, 2, 45.

Slovenski delež v razvoju etimologije 19. stoletja. XVII. seminar slovenskega jezika, literature in kulture. Zbornik predavanj. Ljubljana 1981, 117—127.

Trdi orehi slovenskega imenoslovja. Delo 23, 7. 11. 1981, priloga 23.

D. Globevnik

Les modalités verbales en français: théorie fonctionnelle de la langue. La Linguistique (Pariz), 1981, 17/1, 113—126.

Odbor za onomastiko

Odbor za onomastiko, ki deluje v sklopu Medakademijskega odbora za onomastiko s sedežem v Zagrebu, je organiziral pod vodstvom prof. dr. Franca Jakopina 4. jugoslovansko onomastično konferenco v Portorožu od 14. do 17. oktobra 1981. Po medakademijskem dogovoru so te konference vsaki dve leti in vsakokrat organizira konferenco druga akademija; pred to so bile v Tivtu, Skopju in Dubrovniku. Tematika zborovanja je bila hidronimija in antroponimija. Na zborovanju je bilo predstavljenih 59 referatov. Referenti so bili iz vseh republik in pokrajin; nekaj jih je bilo tudi iz tujine. Zdaj pripravljamo zbornik referatov s tega zborovanja. Predvideno je, da bo obsegal okrog 500 strani in da bo izšel konec februarja leta 1982.

Komisija za historične slovarje slovenskega jezika

Komisija za historične slovarje slovenskega jezika Inštituta za slovenski jezik je v letu 1981 opravljala pripravljala dela za slovar slovenščine 16. stoletja, končala pripravljala dela za slovar stare prekmurščine (18. in 19. stoletja) in prešla na poskusno redakcijo prekmurskega slovarja; poleg tega pa je sodelovala tudi pri dopolnitvah slovensko-latinske priredbe Kastelec-Vorenčevega rokopisnega slovarja z začetka 18. stoletja.

Izpisali in pregledali smo 260.000 kserokriranih listkov iz šestih Trubarjevih (Katehismus z dvejma izlagama, 1575, Artikuli oli dejli, 1562, Ta celi psalter Davidov, 1566, prve priredbe Noviga testamenta, 1557, 1558, 1560), ene Kreljeve (Postilla slovenska, 1567), ene Klombner-Juričičeve (Ene duhovne pejsni, 1563) in nekaj starejših prekmurskih knjig. Pri izpisovanju je sodelovalo več zunanjih sodelavcev, zlasti upokojenih profesorjev.

Izdelali smo matrice za 7 knjig. Za letošnje izpisovanje in izpisovanje, ki bo sledilo, smo pridobili 350.000 na kseroks izdelanih listkov.

Pri alfabetiranju smo združili izpise vseh 25 starih prekmurskih del, ki so izpisana deloma popolno, deloma pa izborno; ta kartoteka šteje okrog 160.000 listkov. Za kartoteko piscev 16. stoletja smo po prvi črki alfabetirali 200.000 listkov, od tega po vseh črkah 160.000. Pri alfabetiranju in izdelavi matric je sodelovalo tudi več študentov.

Pridobili smo nekaj posnetkov starih besedil, zlasti Megiserjev Thesaurus Polyglottus iz 1603 in Košičev rokopis Starin (okrog 1845).

Izdelali in sprejeli smo začasna navodila za redakcijo slovarja stare knjižne prekmurščine. Zunanji sodelavec dr. V. Novak je že poskusno redigiral gesla za črke A—C; zdaj teče redakcija črke D.

Komisija je imela 5 daljših sej, na katerih je obravnavala tekočo problematiko in usmerjala delo. Konec lanskega leta je izgubila zelo delavnega in zaslužnega člana Jožeta Stabeja (1896—1980).

Tekle so priprave za analiziranje gradiva in poskusne obdelave posameznih besed. Poleg tega smo raziskovali semantične pojave v starejši leksiki, temporalni sistem pri Dalmatinu in primerjali različne redakcije istih besedil iz 16. stoletja.

Pri zbiranju gradiva in pri korekturah ter dopolnitvah Stabejeve priredbe Kastelec-Vorenčevega rokopisnega slovarja je Komisiji priskočila na pomoč tudi Etimološko-onomastična sekcija, ki je tudi zainteresirana za zgodovinsko gradivo in ga sproti uporablja. Če te pomoči ne bi bilo, bi ne zmogli uresničiti programa v tem obsegu.

F. Novak je v okviru Odbora za onomastiko kot tajnik sodeloval v pripravljalnem odboru za 4. jugoslovansko onomastično konferenco, ki je bila v Portorožu od 14. do 17. oktobra 1981.

Objave

M. Merše

Pomenske in besedotvorne zanimivosti v kategoriji letnih časov. Predavanje na Radiu Ljubljana.

F. Novak

Terminologija v Slovenskem glasniku. Predavanje na zborovanju Obdobje realizma v slovenskem jeziku, književnosti in kulturi v Ljubljani.

Zborovanje o leksikologiji in leksikografiji. Jezik in slovstvo 26, 1980/81, 4, 190—192. Soavtor.

O delu za slovenski zgodovinski slovar na Slovenski akademiji znanosti in umetnosti. Jezik in slovstvo 27, 1981/82, 1, 32—36b.

Imena marsikaj povedo. Delo 23, 28, 10. 1981, 8.

Predavanja v televizijski oddaji Slovenščina v javni rabi

O ustvarjanju novih izrazov;

Dobro izražanje;

Pogostnejše napake v oblikoslovju samostalnika;

Uporaba lastnih imen v pisnem jeziku;

Imena delavk.

Dialektološka sekcija

Dialektološka sekcija Inštituta za slovenski jezik je svoje delo pri treh daljnoročnih raziskovalnih nalogah (*Slovenski lingvistični atlas — SLA*, *Splošnoslovanski lingvistični atlas — OLA*, *Evropski lingvistični atlas — ALE*) razvijala v skladu s kratkoročnim programom za leto 1981. Ob tem pripominjamo, da vsakoletna uresničitev predvidenega delovnega programa pogojuje nadaljnje konkretne raziskovalne smernice, ki usmerjajo delo k dokončni daljnoročni izvedbi načrtovanih raziskav. V letu 1981 so bile pri raziskovalnih nalogah SLA, OLA, ALE opravljene naslednje dejavnosti:

SLA: Redni in zunanji sodelavci Dialektološke sekcije so po vprašalnici in predvideni mreži za SLA uspeli zapisati doma in v zamejstvu šest krajev (Skrilje, Šmarje v Vipavski dolini — S. Horvat, Repnje na Gorenjskem — T. Logar, Prosek pri Trstu — L. Abram, Dobrna pri Celju — I. Povše, Svibno pri Radečah — M. Orožen), dva zapisa pa sta še v izdelavi (Števerjan v Goriških Brdih — L. Budal, Uršna sela pri Novem mestu — J. Jevnikar). Na Filozofski fakulteti so v okviru dialektološkega seminarja slušatelji slavistike pod mentorstvom T. Logarja zapisali sedem krajev (Zagorje pri Lisičnem, Sela pri Šentjerneju, Veliki Brebrovnik pri Ormožu, Bistrica ob Sotli, Miren pri Gorici, Dornberk in Češnjica v Selški dolini). Po poskusni leksični vprašalnici za zapisovanje na Koroškem je bilo zapisanih devet krajev (Ribnica — J. Rigler, Višnja gora — J. Jevnikar, Šmarje pri Jelšah — I. Povše, Belčji vrh pri Dragatušu — M. Frankovič, Babno polje — A. Lipovec, Motnik — M. Orehovec, Turje pri Hrastniku — M. Orožen, Pungert — F. Benedik in Razdrto — S. Horvat). Drugo delo na terenu je bilo namenjeno raziskavam narečne leksike in ugotavljanju tonemskega naglaševanja. Ekipno snemanje (J. Rigler, T. Logar, M. Orožen, J. Gregorič) za namene slovenskega dialektološkega slovarja je bilo opravljeno v Kostelu ob Kolpi (10. 6. 1981), snemanje za tonemske raziskave na vzhodnem Dolenjskem za kraje Škocian pri Novem mestu, Šentjernei, Kostanjevica (Gimnazija Novo mesto, 11. 6. 1981) ter na Primskovem in Tihaboju pri Gabrovki (17.—18. 10. 1981) je opravila M. Orožen.

Kartotečno gradivo za SLA je bilo dopolnjeno s prepisi gradiva iz treh novih krajev (Lom nad Mežico, Boršt pri Trstu, Gajševci — F. Benedik), opremljeni so bili listki enajstih študentskih zapisov (S. Horvat). Delno je bila pregledana kartoteka (1—8), izdelan je bil seznam vseh do zdaj zapisanih krajev in v izdelavi je zemljevid zapisanih govorov (F. Benedik).

Opravljeno je bilo zahtevno organizacijsko delo za vzpostavitev mreže zunanjih sodelavcev za SLA doma in v zamejstvu (Maribor, Celje, Novo mesto, Koper, Trst, Gorica, Gradec, Dunaj), mentorsko delo za dialektološki slovar kosteljsčine ter vse tekoče organizacijsko in administrativno delo raziskovalne naloge (M. Orožen, delno F. Benedik).

Delo Dialektološke sekcije pri OLA in ALE je potekalo v skladu z mednarodnimi obveznostmi ob sodelovanju z drugimi Akademijami v Jugoslaviji ter v slovanskem in neslovanskem delu Evrope.

OLA: Pripravljeno, predelano, dopolnjeno in komentirano je bilo gradivo za konferenco OLA v Moskvi (106 fonetičnih vprašanih s tematiko o in a: pripravili prvenstveno F. Benedik, J. Rigler in T. Logar). En sodelavec je sodeloval na sestanku v Ohridu (koordinacijsko delo in priprava za sestanek v Moskvi), dva predstavnika Dialektološke sekcije (T. Logar, F. Benedik) pa sta sodelovala na vsakoletnem delovnem sestanku Redakcijskega odbora, Komisije za OLA in delovne skupine v Moskvi, kjer je bil v pripravi za tisk 3. fonetski in 3. leksični zvezek atlasa. En sodelavec OLA (T. Logar) se je udeležil delovnega sestanka v zvezi s korekturami fonoloških opisov v Smederevu. Opravljene so bile dvoine korekture fonoloških opisov vseh zapisanih točk (25 krajev) za OLA, ki so jih večinoma opravili avtorji sami (T. Logar, J. Rigler, F. Benedik, M. Orožen, F. Novak, J. Toporišič).

ALE: V zvezi s to nalogo je bilo pripravljeno in v Nimezen na Nizozemsko odposlano okoli 500 odgovorov po dialektološkem gradivu iz Kneže v Avstriji (Kneža, I. ALE vprašalnica), zaključen je bil prevod II. ALE vprašalnice (230 strani) in po tej vprašalnici so bile zapisane Gomilice v Prekmurju (točka v mreži ALE, poskusni zapis). Delo je opravila S. Horvat, sodeloval je tudi J. Rigler.

Druga dejavnosti

Dr. J. Rigler je v letu 1981 v glavnem delal pri Slovarju slovenskega knjižnega jezika; pripravljal je pravopisno, pravorečno, oblikoslovno in intonacijsko podobo gesel za 4. knjigo slovarja.

Mag. F. Benedik je zaključila z zagovorom magistrske naloge Škofjeloški govor (27. 3. 1981) študij 3. stopnje iz dialektologije slovenskega jezika in

dosegla magistrski naslov. Zaključno oceno so pripravili in komisijo zagovora sestavljali T. Logar, J. Rigler, M. Orožen.

Dr. T. Logar, honorarni redni profesor v pokoju, je na Filozofski fakulteti zaključil mentorstvo magisterija F. Benedik ter pripravil študijski program iz dialektologije za 3. stopnjo za novo kandidatko prof. Mirjam Skomina. Honorarno je predaval zgodovino slovenskega jezika in dialektologijo za slušatelje višjih letnikov slavistike (5 ur tedensko), na poletnem seminarju je imel cikel predavanj iz zgodovine in dialektologije slovenskega jezika (5 ur) ter predavanje o govoru Repenj. Kot mentor je usmerjal nekatere zunanje sodelavce (L. Abram, Trst; slušatelji z diplomsko nalogo iz dialektologije) ter s predavanjem iz zgodovine slovenske dialektologije in praktičnimi konkretnimi napotki sodeloval na ustanovnem sestanku Dialektološke skupine Slavističnega društva Koper pod vodstvom prof. J. Mikica (Koper, 25. septembra 1981).

Dr. M. Orožen je opravila zamudno organizacijsko delo v zvezi z mrežo zunanjih sodelavcev doma in v zamejstvu, zbirala potrebno predmetno strokovno literaturo ter pripravila dve predavanji v zvezi z narečno in arhaično leksiko, ki sta del uvodnih priprav za sestavo slovenske samostalniške besedotvorne vprašalnice za poskusno raziskovalno delo na terenu. Udeležila se je delovnega sestanka Dialektološke skupine Slavističnega društva Koper (25. 9. 1981) ter vzdrževala stike z dialektologi na Poljskem in na Češko-slovaškem.

Vse tekoče organizacijske in strokovne zadeve je Dialektološka sekcija po potrebi občasno pretresala.

Objave

S. Horvat

ALE — Evropski lingvistični atlas. Jezik in slovstvo 26, 1980/81, 4, 150—151.

T. Logar

Govor Repenj — Kopitarjevega rojstnega kraja. XVII. seminar za slovenski jezik, literaturo in kulturo. Zbornik predavanj. Ljubljana 1981, 129—142.

Govor kraja Podlešče na Banjščicah. Goriški letnik 1981. V tisku.

M. Orožen

Kako pojmovati Kopitarjevo odločitev za ljudsko osnovo knjižnega jezika. Slavistična revija 29, 1981, 2, 178—200.

Jezikovne značilnosti Jurčičeve humoreske Kozlovska sodba v Višnji gori. Jezik in slovstvo 26, 1980/81, 7—8, 271—275.

Za lepotic dvojino, ker je funkcionalna. Delo 23, 5. 9. 1981.

Arhaizacija Jurčič-Levstikovega Tugomera. Slavistična revija 29, 1981. V tisku.

J. Rigler

Toporišič Jože. Slovenski biografski leksikon IV, Ljubljana 1980, 143—146.

Nihče ne zna »napisati brati«. Delo 23, 21. 3. 1981, 30—31.

K članku o rezijanski besedi za polento. Slavistična revija 29, 1981, 2, 215—218.

Načrt pravil za novi slovenski pravopis. Ljubljana 1981, XI + 219 strani. Soavtor.

Anketa Dela: Uvod v sprejetje Načrta pravil za novi slovenski pravopis. Delo 23, 21. 11. 1981, 26—27. Soavtor.

Inštitut je vključen v skupni raziskovalni program SAZU s programskim sklopom *Raziskave z literarnozgodovinskih in teoretičnih področij*, v katerem so združene naslednje večletne oziroma dolgoročne raziskave: *Tematika NOB v slovenski umetniški prozi*, *Izdajanje gradiva s področja slovenske literature*, *Literarni leksikon*, *Slovenski biografski leksikon*. Delo, h kateremu je bilo pritegnjeno večje število zunanjih sodelavcev, je bilo organizirano po inštitutskih sekcijah.

Sekcija za slovensko literarno zgodovino

Raziskava *tematike NOB v slovenski umetniški prozi* poteka po predvidenem načrtu. Deloma je bil načrt celo presežen, saj sta se raziskovalca že lotila formuliranja sintetičnih dognanj. Bolj ali manj dokončno obliko imajo naslednja tri poglavja raziskave: Poskusi vélikega teksta na temo NOB (razpravljanje upošteva Kranjčev nedokončano tetralogijo *Za svetlimi obzorji*, Svetinovo trilogijo *Ukana* in Kavčičeve *Žrtve v treh knjigah*), Problem glavnega junaka v sodobnem slovenskem romanu z vojno tematiko (na temelju pripovednih del V. Zupana, M. Rožanca in VI. Kavčiča), Pripovedna dela VI. Kavčiča z vojno tematiko (kot pisatelj z najboljšežnejšim in najbolj kontinuiranim pripovedništvom na temo vojne ima Kavčič v raziskavi posebno mesto). V letu 1981 sta raziskovalca nadaljevala z interpretativnim branjem in analizo proznih del pisateljev starejše generacije, rojene pred 1900.

V okviru *Izdajanja gradiva s področja slovenske literature* je akademik D. Moravec dovršil in za tisk pripravil drugo knjigo *Pisem Frana Govekarja*, ki bo izšla v zbirki *Korespondence pomembnih Slovencev*. Zbrana pisma z obširnimi komentarjem osvetljujejo vrsto posameznih vprašanj slovenske literarne in gledališke, pa tudi splošne kulturne zgodovine v prvih desetletjih tega stoletja.

Znanstveni svetnik dr. France Bernik je imel naslednja strokovna predavanja: Tema hrepenenja v Cankarjevi dunajski prozi (občni zbor Slavističnega društva Ljubljana, 28. marca), Problem glavnega junaka v sodobnem slovenskem romanu z vojno tematiko (Slavistično srečanje univerz v Ljubljani in v Celovcu, Ljubljana, 22. maja), Problem lirike v realizmu 19. stoletja (mednarodni simpozij *Obdobje realizma v slovenskem jeziku, književnosti in kulturi*, Ljubljana, 2. julija), Koncept realizma v Levčevem Ljubljanskem zvonu (XVII. seminar slovenskega jezika, literature in kulture, Ljubljana, 10. julija). — Je glavni urednik *Zbranih del slovenskih pesnikov in pisateljev*, član upravnega odbora in član založniškega sveta Slovenske matice ter član odbora za knjigo pri Kulturni skupnosti Slovenije.

Asistent mag. Marjan Dolgan je predaval o temi *Povojna slovenska pripovedna proza* (XXXII. jugoslovanski seminar za tuje slaviste, Zadar, 6. avgusta) in nastopil v televizijski oddaji *Kulturne diagonale* 28. decembra 1981 na RTV Ljubljana, kjer je govoril o dosežkih slovenske književnosti v letu 1981. Napisal je več ocen za oddajo *Radia Ljubljana S knjižnega trga*: B. Kitičič, *Literarna ustvarjalnost Andreja Hienga*; Z. Pirnat-Cognard, *Pregled mladinskih književnosti jugoslovanskih narodov*; F. Avčin, *Kjer tišina šepeta*; J. Strle, *Pisma iz Havane*; Apulej, *Metamorfoze ali Zlati osel*; D. Jovanovič, *Osvoboditev Skopja in druge gledališke igre*; W. Bonatti, *Moje gore*; Janosch, *Holonek ali dobri Bog iz gline*. — Bil je član komisije za podelitev Levstikovih nagrad pri *Mladinski knjigi*, član ocenjevalne komisije za slovensko književnost pri tekmovanju *Znanost mladini* in delegat *Kulturne skupnosti v založniškem svetu Državne založbe Slovenije*. Bil je tudi podpredsednik sveta delovne skupnosti SAZU do junija 1981 in delegat v zboru združenega dela SAZU.

Objave

F. Bernik

- Bevkova povojna družbeno angažirana proza.* Slavistična revija 29, 1981, 1, str. 1—18.
- Kopitarjev in Čopov nazor o poeziji.* Slavistična revija 29, 1981, 2, str. 201—213.
- Problem glavnega junaka v sodobnem slovenskem vojnem romanu.* Slavistična revija 29, 1981, 4, str. 479—489.
- Levstik in Levčevi pogledi na literaturo.* Jezik in slovstvo 26, 1980/81, 7—8, str. 252 do 256.
- Koncept realizma v Levčevem Ljubljanskem zvomu.* Seminar slovenskega jezika, literature in kulture. Zbornik predavanj. XVII, Ljubljana 1981, str. 233—249.
- Cankarjevo upanje v Podobah iz sanj.* V: Ivan Cankar, *Podobe iz sanj.* Uredil France Bernik. Mladinska knjiga, Ljubljana 1981, Kondor 197, str. 121—130.
- Fran Eller. Ob petindvajsetletnici pesnikove smrti.* Naši razgledi 30, št. 3, 13. februarja 1981, str. 77.
- Literarna veda o realizmu.* Dnevnik — Svet v knjigah, 11. julija 1981, str. 9.
- Problem lirike v realizmu 19. stoletja.* Delo — Književni listi, 16. julija 1981, str. 3.
- Okrogla miza o starejšem slovstvu — Razprava.* Glasnik Slovenske matice 5, 1981, 2, str. 82—83.
- Od literarne zgodovine do znanosti o literaturi.* Naši razgledi 30, št. 1, 16. januarja 1981, str. 20 (9). Pogovor Naših razgledov. (Intervju s fotografijo.)
- Večstranski pomen zbirke naših klasikov.* Delo, 14. julija 1981, str. 7. (Intervju s fotografijo. Spraševal Jože Horvat.)
- Ivan Cankar, *Podobe iz sanj.* Uredil France Bernik. Mladinska knjiga, Ljubljana 1981 (Kondor, 197).

M. Dolgan

- Pripovedna dela Vladimirja Kavčiča z vojno tematiko.* Slavistična revija 29, 1981, 3, str. 297—316.
- Pripombe k novemu učnemu načrtu za pouk književnosti v usmerjeni srednji šoli.* Jezik in slovstvo 27, 1981/82, 1, str. 26—32.
- »Objektivna« kritika v Novi pisarni. Delo, 7. februarja 1981, št. 30, str. 18. (Sodelovanje v anketi O slovenski kritiki.)
- Denis Poniž, Pot.* Naši razgledi 30, 30. januarja 1981, št. 2, str. 41. (Recenzija.)

Popravek

Avtor celotne bibliografije na 154. strani *Letopisa SAZU za leto 1980* (31. knjiga) je M. Dolgan.

Sekcija za literarno teorijo

Glavna naloga sekcije v sklopu inštitutskega raziskovalnega programa je pripravljane in izdajanje *Literarnega leksikona*. Delo je teklo po sprejetih načrtih in jih celo nekoliko preseгло. V letu 1981 je izšlo pet zvezkov *Literarnega leksikona* (št. 11—15): Anton Ocvirk, *Literarno delo in jezikovna izrazna sredstva*; Dušan Pirjevec, *Strukturalna poetika (Kibernetika, komunikacija, informacija)*; Niko Kuret, *Duhovna drama*; Aleš Berger, *Dadaizem-Nadrealizem*; Janko Kos, *Morfologija literarnega dela*. Rokopisi štirih razprav so bili dokončani, pripravljeni za tisk in decembra 1981 oddani založbi, tako da bodo izšli v prihodnjem letu. To so: Anton Ocvirk, *Pesniška podoba*; Dušan Ludvik, *Aliteracija in aliteracijski verz*; Dimitrij Rupel, *Literarna sociologija*; Vlasta Pacheiner-Klander, *Staroindijska poetika*. Nadaljevale so se raziskave nekaterih drugih literarnoteoretičnih in literarnozgodovinskih problemov; dognanja o njih bodo formulirana v nadaljnjih zvezkih *Literarnega leksikona*.

Vzporedno so tekla druga nujna študijska, uredniška, dokumentacijska in organizacijska dela, pri katerih je sodelovalo tudi 6 občasnih honorarnih sodelavcev. Dokumentarno gradivo za kartoteko slovenskih literarnoteoretskih

terminov in za kartoteko neslovenskih literarnih avtorjev se je dopolnjevalo z izpiski iz srednješolskih izvestij, med drugim tudi iz izdaj v nemškem jeziku. Izpisanih je bilo 1440 listkov iz 54 letnikov. Poleg kartoteke terminov, ki je v rabi že nekaj let, je bila tudi kartoteka neslovenskih literarnih avtorjev letos urejena v več zaključnih sklopih, tj. po posameznih nacionalnih literaturah; zdaj je že dostopna uporabnikom.

Dne 2. 12. 1981 je sekcijo obiskala dr. Eva Kushner, profesorica na univerzi McGill v Montrealu in predsednica Mednarodne zveze za primerjalno književnost.

Posamezni delavci sekcije so opravljali naslednje raziskovalne in druge naloge:

Raziskovalni sodelavec mag. Darko Dolinar je sodeloval pri korekturah 11.—15. zvezka Literarnega leksikona in pri redakcijskih pripravah za 16.—19. zvezek; opravil je večji del redakcije za študiji D. Rupla o literarni sociologiji in D. Ludvika o aliteraciji in aliteracijskem verzu. Na tiskovni konferenci po izidu 11.—15. zvezka Literarnega leksikona je predstavil študijo pokojnega dr. Dušana Pirjevca o strukturalni poetiki. — Je tajnik inštituta. — Na PZE za primerjalno književnost in literarno teorijo ljubljanske filozofske fakultete je vodil proseminar iz tehnike literarne vede. Urejal je revijo Primerjalna književnost. Spomladi se je udeležil drugega dela seminarja o hermenevtiki in umetnostih na meduniverzitetnem centru v Dubrovniku. Sodeloval je na posvetovanju o pozitivizmu v družbenih vedah, ki ga je 12. 3. 1981 organiziral marksistični center filozofske fakultete. — Bil je namestnik vodje delegacije delavcev SAZU za samoupravne interesne skupnosti (zbor izvajalcev), član programskega sveta usmerjenega raziskovalnega programa Raziskovanje slovenske književnosti, književne teorije in primerjalne književnosti pri Raziskovalni skupnosti Slovenije, delegat SAZU v programskem sosvetu RTV Ljubljana za znanstveno-raziskovalno dejavnost in podpredsednik Društva za primerjalno književnost SR Slovenije.

Višja strokovna sodelavka Majda Stanovnik-Blinc je bila 17. 2. 1981 izvoljena za strokovno svetnico. — V prvi polovici leta je sodelovala pri sestavljanju in urejanju bibliografij, stvarnih in imenskih kazal za 11.—15. zvezek Literarnega leksikona in pri opravljanju korektur med tiskom teh zvezkov. Po njihovem izidu je na tiskovni konferenci predstavila 11. zvezek, za objavo v Književnih listih dnevnika Delo pa je izbrala iz tega zvezka odlomek z naslovom Literarno delo kot estetski organizem. Sodelovala je pri uredniških in redakcijskih pripravah za 16.—19. zvezek, sama je za tisk pripravila rokopis Antona Ocvirka Pesniška podoba. Sodelovala je pri sestavljanju dopoljenih navodil za sodelavce Literarnega leksikona. — Udeležila se je X. mednarodnega srečanja prevajalcev v Tetovu (1.—3. septembra) in VII. jugoslovanskega srečanja prevajalcev v Mariboru (9.—11. oktobra), na katerem je referirala o prevajalskem delu Herberta Grūna. O njem je pripravila tudi literarni večer v ciklusu o umrlih slovenskih prevajalcih za Radio Ljubljana (na sporedu 9. novembra). — Bila je delegatka delovne skupnosti SAZU za samoupravne interesne skupnosti (v delegaciji izvajalcev), članica odbora za družbeno-ekonomske odnose in plan v RSS, članica izvršilnega (do maja) in nato nadzornega odbora v Društvu za primerjalno književnost SRS, članica uredniškega odbora in sveta revije Primerjalna književnost.

Višja strokovna sodelavka Vlasta Pacheiner-Klander je sodelovala pri korekturah za 11.—15. zvezek Literarnega leksikona in pri dokončnem urejanju kartoteke tujih literarnih avtorjev. Pripravljala je gradivo za geslovnik kartoteke literarnoteoretičnih terminov v slovenskem periodičnem tisku. Za Literarni leksikon je napisala razpravo Staroindijska poetika. — Na IV. kolokviju jugoslovanskih indologov 26. in 27. marca v Zagrebu je imela referat Proučevanje staroindijske poetike (komparativni vidik) in ga pripravila za tisk. Je članica sveta revije Primerjalna književnost in od maja tajnica izvršilnega odbora Društva za primerjalno književnost SRS.

Stožička-raziskovalka Jola Škulj je bila s 1.6.1981 redno nastavljena v sekciji za literarno teorijo, pred tem pa je bila dalj časa njena honorarna zunanja sodelavka. Uvajala se je v delo inštituta, s tem da se je seznanjala z organizacijo kolektivnih raziskav in s tekočimi nalogami raziskovalnega programa sekcije. Zbirala in obdelovala je dokumentarno gradivo za kartoteko slovenskih literarnoteoretičnih terminov in kartoteko neslovenskih literarnih avtorjev. Pri izpisovanju iz nemških publikacij je zbirala tudi podatke o slovenskih avtorjih. Pripravila je evidenco še neobdelanih letnikov šolskih izvestij. Poleg tega je sodelovala pri korekturah 12. zvezka Literarnega leksikona ter pri predlogih za nabavo strokovne literature. — Začela je podiplomski študij na Filozofski fakulteti, kjer ji je bila odobrena magistrska tema Problem formiranja modernih proznih struktur v slovenski in evropski literaturi. Ob tem se je pripravljala na samostojno problemsko obravnavo teorije moderne proze. Sodelovala je pri reviji Primerjalna književnost.

Objave

D. Dolinar

- Anton Ocvirk (1907—1980)*. Letopis SAZU 31 za l. 1980, Ljubljana 1981, str. 85—87.
- Redakcijsko pojasnilo*. V: Dušan Pirjevec, *Strukturalna poetika*. SAZU — DZS, Ljubljana 1981 (Literarni leksikon, 12), str. 89—92.
- Bibliografija. Stvarno kazalo. Imensko kazalo*. Prav tam, str. 75—88.
- Literarnozgodovinska in filološka gesla*. V: *Literatura*. Drugi, popravljene natis. Ljubljana 1981. (Leksikoni Cankarjeve založbe.)
- Ivan Grafenauer, Literarnozgodovinski spisi*. Primerjalna književnost 4, 1981, 2, str. 31—32. (Ocena.)
- Roman Ingarden, Eseji iz estetike*. Primerjalna književnost 4, 1981, 2, str. 42—44. (Ocena.)
- Theodor W. Adorno: Umetnost, družba, estetika*. V: *Misel o moderni umetnosti*. Ur. J. Vrečko. Mladinska knjiga, Ljubljana 1981 (Kondor, 190), str. 93—111. (Prevod.)
- Primerjalna književnost* 4, 1981, št. 1, 2. (Glavni in odgovorni urednik.)

M. Stanovnik-Blinc

- Beseda redaktorice*. Delo — Književni listi, 4. junija 1981, str. 16. (K študiji: Anton Ocvirk, *Literarno delo kot estetski organizem*.)
- Redakcijsko pojasnilo*. V: Anton Ocvirk, *Literarno delo in jezikovna izrazna sredstva*. SAZU — DZS, 1981 (Literarni leksikon, 11), str. 130—131.
- Bibliografija. Stvarno kazalo. Imensko kazalo*. Prav tam, str. 118—129.
- Stvarno kazalo. Imensko kazalo*. V: Niko Kuret, *Duhovna drama*. SAZU — DZS, 1981 (Literarni leksikon, 13), str. 103—112.
- Stvarno kazalo*. V: Aleš Berger, *Dadaizem. Nadrealizem*. SAZU — DZS, 1981 (Literarni leksikon, 14), str. 79—81.
- Stvarno kazalo*. V: Janko Kos, *Morfologija literarnega dela*. SAZU-DZS, 1981 (Literarni leksikon, 15), str. 95—100.
- Možnost in smiselnost*. (K problematiki zgodovine prevodne literature). Delo — Književni listi, 13. avgusta 1981, str. 4—5.
- Anton Ocvirk: Literarna umetnina med zgodovino in teorijo*, II. Primerjalna književnost 4, 1981, 2, str. 32—34. (Ocena.)
- Izbrana pisma Louisa Adamiča*. Ur. Henry A. Christian. Primerjalna književnost 4, 1981, 2, str. 39—40. (Ocena.)
- Jerneja Petrič: Svetovi Louisa Adamiča*. Primerjalna književnost 4, 1981, 2, str. 40—42. (Ocena.)
- Literary Communication and Reception*. Ur. Z. Konstantinović, M. Naumann, H. R. Jauss. Primerjalna književnost 4, 1981, 2, str. 51—52. (Poročilo.)

V. Pacheiner-Klander

Nastanek indijske teorije o rasi kot estetskem užitku. Rad Jugoslovenske akademije znanosti i umjetnosti (v tisku).

J. Skulj

Paradigmatizacija proznih struktur. Diskusija pojmov. Primerjalna književnost 4, 1981, 2, str. 1—14. (Razprava.)

Mihail Bahtin, Marksizam i filozofija jezika. Primerjalna književnost 4, 1981, 2, str. 47—51. (Ocena.)

Sekcija za biografiko, bibliografijo in dokumentacijo

Osrednja naloga uredništva *Slovenskega biografskega leksikona*, ki deluje v okviru te sekcije, je bila priprava naslednjega zvezka. Novih člankov je bilo napisanih oziroma dokončanih 98, od tega 14 v uredništvu, največ za 13. zvezek, ki bo obravnaval osebe od Trubarja do Vižintina. Članki so bili večinoma redigirani, starejši pa znova pregledani in dodelani. Prva polovica 13. zvezka (do vključno U) je redakcijsko pripravljena za tisk, postavljena in korigirana. Za drugo polovico manjka še 6 člankov, preostali se pripravljajo za tisk. Uredništvo si prizadeva, da bi 13. zvezek izšel v prihodnjem letu.

Uredniški odbor je delal v sestavi: akademik Robert Blinc (predsedstvo SAZU), akademik Fran Zwitter in dopisni član Anton Trstenjak (I. razred), dopisni član Janez Logar (II. razred), akademik Ivan Vidav (III. razred), akademik Ivan Rakovec (IV. razred), prof. Peter Borisov (VI. razred), dopisni član Janko Kos (upravnik Inštituta za slovensko literaturo in literarne vede) in po položaju glavni urednik SBL Jože Munda. Seji sta bili dve. 19. januarja je odbor pretresal alfabetarij od V do VI in reševal odprta vprašanja 13. zvezka, 18. novembra pa izoblikoval stališča o izidu tega zvezka.

Uredništvo je dajalo informacije raziskovalcem in ustanovam, mdr. Arhitekturnemu muzeju, Filozofski fakulteti, Moderni galeriji, Narodni in univerzitetni knjižnici, Slovenskemu gledališkemu muzeju, Goriški knjižnici, Goriškemu muzeju, Narodni in študijski knjižnici v Trstu, Muzeju v Kamniku. Nasprotno pa je uredništvo iskalo pomoči zase pismeno ali osebno v knjižnicah, arhivih in muzejih doma in v tujini, tako da so stiki in sodelovanja vseskozi živi in večstransko koristni. Nadaljevalo se je zbiranje dokumentarnega gradiva za potrebe leksikona, pregledovanje dnevnega tiska (Delo, Dnevnik, Večer, Primorski dnevnik), izrezovanje in arhiviranje, dopolnjevanje biografskih in bibliografskih podatkov in podobno. Nabava sodobnih arhivskih omaric je omogočila, da se gradivo, doslej hranjeno na več mestih in slabo zavarovano, združi in preuredi, vendar je moglo biti to delo komaj začeto. Sestavljeno je bilo obsežno osebno kazalo h *Krajevnomu leksikonu Slovenije*; za zdaj je še v kartotečni obliki.

Poleg navedenega so delavci sekcije opravljali še druge strokovne in družbene naloge:

Strokovni svetnik Jože Munda je član komisije za priznavanje kvalifikacij bibliotekarske stroke in komisije za strokovne izpite te stroke, član slovenskega uredništva Bibliografije rasprava, članaka i književnih radova (Zagreb), izdajateljskega sveta časopisa Jezik in slovstvo, sveta programa Raziskovanje slovenske književnosti, književne teorije in primerjalne književnosti pri RSS. Udeležil se je več slavističnih in kulturnih strokovnih sestankov in posvetovanja, ki ga je priredilo Društvo bibliotekarjev Slovenije od 26. do 28. oktobra v Rogaški Slatini.

Strokovna svetnica Nada Gspan-Prašelj je sodelovala s članki o Slovincih pri avstrijskem biografskem leksikonu (Oesterreichisches biographisches Lexikon, Dunaj) in sourejala slovenski delež. V tržaški Narodni in študijski knjižnici ter v Archivio di stato je od 12. do 15. oktobra iskala in zbirala gradivo za potrebe SBL. Je članica sveta delovne skupnosti SAZU.

Asistentka mag. Metka Pavčič je bila tri mesece na študijskem dopustu in končala podiplomski študij 18. novembra z zagovorom magistrskega dela

Vpliv zunanjih in morebitnih dednih faktorjev na pojav menarhe pri dekletih ljubljanskih srednjih šol. Je delegatka 35. konference delegacij zbora združenega dela skupščine občine Ljubljana-Center.

Asistentka Franca Buttolo nadaljuje podiplomski študij na Filozofski fakulteti. Je delegatka IO sindikata SAZU in 23. konference IS za socialno skrbstvo občine Ljubljana-Center.

Objave

J. Munda

Slovenska bibliografija. XXVII, 1973. Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana 1981. (Urednik.)

Katalog knjig 1981. Odbor za založniško in knjigotrško dejavnost, Ljubljana 1981. 240 str.

Ob Trofenikovem založniškem jubileju. Knjižnica 25, 1981, 1/4, str. 121—123.

Maeterlinck pri nas. V: Maurice Maeterlinck, Peleas in Melisanda. Ljubljana 1981, str. 459—462. (Bibliografija.)

Lagerlöfova pri nas. V: Selma Lagerlöf, Prstan Löwensköldov. Ljubljana 1981, str. 689—692. (Bibliografija.)

Gabriela Mistral pri nas. V: Gabriela Mistral, Izbrane pesmi. Ljubljana 1981, str. 194. (Bibliografija.)

Miłosz pri nas. V: Czesław Miłosz: Dolina Isse. Ljubljana 1981, str. 557—558. (Bibliografija.)

Enciklopedija Jugoslavije I², 1980 (izšlo 1981). Obdelava gesel: Almanasi, Antologije, Autobiografije, Biografije. (Soavtor.)

N. Gspan-Prašelj

Oesterreichisches biographisches Lexikon 1815—1950, 38, Dunaj 1981. Obdelava gesel: Potočnik Blaž, Potočnik Janez, Povoden Simon, Povše Franc, Praprotnik Andrej, Praprotnik Franc, Prelog Matija, Prepeluh Albin.

Inštitutska knjižnica in tajništvo

Leta 1981 je knjižnica prejela 985 novih knjig in zvezkov revij. Vse knjige in revije smo katalogizirali, jim določili stvarna gesla in jih vpisali v signaturni katalog. Kljub omejitvi uvoza nam je uspelo, da smo kupili precej tuje, za nas zelo dragocene strokovne literature.

Od starejšega knjižnega fonda smo stvarno obdelali okoli 50 knjig. Pregledan je bil abecedni katalog od črke F do K. Domači in tuji uporabniki knjižnice, bilo jih je 816, so si ogledali v knjižnici ali izposodili na dom skupaj 3483 knjig in revij. Letos smo začeli tudi predstavljati in čistiti knjižni fond.

Višja knjižničarka-referentka A. Turnšek se je v času od 26. do 28. oktobra udeležila posvetovanja slovenskih knjižničarjev v Rogaški Slatini.

Tajnica Alenka Maček je poleg rednih administrativnih in tajniških del opravljala tudi dela v skladu s programom vseh treh sekcij inštituta ter za sekcijo za biografiko, bibliografijo in dokumentacijo alfabetirala osebno kazalo h Krajevnomu leksikonu Slovenije in opremljala mape za arhivsko gradivo SBL.

V letu 1981 je bilo nakazanih 92 avtorskih in drugih honorarjev.

Kabinet Josipa Vidmarja

Kabinet se je ukvarjal s pisateljskim, znanstvenim in kulturnopolitičnim delom akademika Josipa Vidmarja. Skrbel je za zbiranje snovi, se pravi literarnih in kulturnopolitičnih informacij in podatkov, ki jih je akademik Josip Vidmar potreboval kot član Predsedstva SR Slovenije, kot predsednik

Plenuma kulturnih delavcev OF, kot predsednik Sterijinega pozorja, kot predsednik Skupnega sveta Enciklopedije Slovenije in slovenskega dela Enciklopedije Jugoslavije, kot predsednik uredniškega odbora zbirke Beseda sodobnih jugoslovanskih pisateljev in kot član sosveta Književnih listov pri Delu.

Kabinet Josipa Vidmarja se je ukvarjal tudi z urejanjem knjižne zbirke *Znameniti Slovenci*. V letu 1981 je izšla *monografija o Jožetu Plečniku*, ki jo je napisal akademik ing. Marjan Mušič, *monografija o Franu Levstiku*, ki jo je napisal dr. Matjaž Kmecl in *monografija o Alojzu Gradniku*, ki jo je napisal dop. čl. dr. Franc Zdravec. V tisku je *monografija o Antonu Aškercu*, ki jo je napisala dop. čl. dr. Marja Boršnik. Za naslednje leto so pripravljena dela o *Juriju Vegi* (Sandi Sitar), *Prežihovem Vorancu* (Drago Druškovič) in *Franu S. Finžgarju* (Jože Sifrer).

Kabinet je na čelu z Josipom Vidmarjem sodeloval v pripravah, organizaciji in proslavah stopetdesetletnice Levstikovega rojstva.

Sodelavci Kabineta sproti izpopolnjujejo arhiv, bibliografijo, fonoteko, fototeko in dokumentacijo akademika J. Vidmarja.

INŠTITUT ZA SLOVENSKO NARODOPISJE

Sekcija za ljudsko slovstvo

Ekscerpiranje gradiva za Arhiv slovenskih ljudskih pripovedi je tudi letos dalo lepe sadove. Del izpiskov bo predvidoma prišel v poštev tudi pri obdelavi drugih tém. Izpisani so bili Primorski dnevnik 1961—1970 (386 izpiskov), Naš tednik 1953—1971 (2042 izpiskov), Tedenska tribuna 1953—1973 (218 izpiskov), Nedeljski dnevnik 1967—1980 (500 izpiskov). To delo so pod vodstvom M. Stanonik največ opravljali absolventi slavistike in tako se je kartoteka obogatila za 3146 novih izpiskov. Poleg tega smo oskrbeli prevode (dr. N. Kuret in mag. N. Jež) pripovednih rokopisov iz zapuščine E. Korytka in prišli do dragocenih podatkov o slovenskih bajnih bitjih in slovenskem pripovedništvu sploh.

Izdaja pripovednega gradiva iz Križnikove rokopisne zapuščine. Bistvene probleme v zvezi s to izdajo je dr. Milko Matičetov strnil v prispevku za prvakar dotiskani zbornik »Marko Cepenkov« (Skopje 1981, 129 sl.). Za pripravo izdaje je bilo nujno anticipirati določena dela, ki so bila sicer predvidena za leto 1982: vsebinske in komparativne komentarje. Celotna oblikovna analiza pravljčnih besedil bo namreč mogoča šele z gradivom, ki nam je obljubljeno (v mikrofilmih) iz arhiva akademije znanosti ZSSR v Leningradu. Delne oblikovne primerjave pa smo kljub temu lahko opravili med Križnikovim gradivom iz Štrekljeve zapuščine in gradivom iz arhiva JAZU v Zagrebu. To »zagrebško« gradivo (danes pri SAZU) se nam odkriva kot zmerom bolj pomembno, saj gre za neke vrste zbiralčevo »zadnjo voljo« ali vsaj »zadnja upanja«, ki jih je gojil v zvezi s svojimi zapisi. Le-tem je včasih dodajal mikavne pripombe, ki jih ni v verzijah istih pravljič, poslanih Baudouinu de Courtenayu (Leningrad) ali Slov. Matici. Naj za ponazorilo omenimo eno samo, z dna dolge Istorije od kresala no od kamna (Aarne-Thompson št. 562): »Nekaj je, kaker rečemo po domač, preveč klantarsko, u domačih časopisih so jo nisem upal razglasiti, ker bi bili duhovni nejovaljni, upam, da se u Vašem zborniku bo smela objaviti. Imam še več tako dolgih in klantarskih — jih smem Vam poslati za Zbornik?« (Mišljen je Zbornik za narodni život i običaje Južnih Slavena.)

Raziskava ljudskega pripovedništva v Reziji: Če izvzamemo šest krajših srečanj z Rezijani (po eno v Ilirski Bistrici, Matuljih, Špetru in Trstu, dve v Ljubljani), je M. Matičetov leta 1981 prebil v Reziji 15 dni. V njegove zapiske je tokrat prišlo več pesmic kot proznih pripovedi. Sredi maja je bil naprošen za pomoč ekipi RTV Ljubljana pri snemanju kratkega filma o rezijanskem »vižarju« Rinu Chineseju, kasneje pa za prenos njegovih besedil v knjižno podobo, kakršno je pokazala 10. novembra zvečer oddaja »Kje so vsi ti ljudje« (RTV Ljubljana, I. program). Leta 1980 začeta kritična bibliogra-

fija rezijanskih tiskov 1927—1979 je v letu 1981 prišla do konca, potem doživela nespremenjen ponatis in še novo dopolnjeno izdajo v samostojni brošuri (gl. objave).

Kako je z ljudskim pripovedništvom na Koroškem, je opazovalcu (M. Matičetovu) vsaj deloma pokazal »Večer domačih pripovednikov« v domu prosvete v Tinjah. V pogovoru, ki ga je vodil prof. narodopisja na celovski univerzi dr. P. Zablatnik, je nastopilo devet oseb iz Podjune in Roža, v starosti od 65 do 90 let. Povedali so tri pravljice, šest povedk (o strahovih, coprnjih, kopanju zakladov), deset avtobiografskih zgodb in pet smešnic. Čeprav so si nastopajoči sami izbirali snov, nam njihove pripovedi vendarle ne morejo pričati o priljubljenosti te ali one zvrsti; na izbor je namreč vplivalo marsikaj priložnostnega, predvsem omejen čas. Zraven mikavnih zgodb so nekateri (3—4) pokazali tudi razveseljivo govorno spretnost. Po tej plati Koroško žal še vse premalo poznamo. Tinjski program (v presnetku smo ga po ljubeznivosti sodelavca celovškega radia dobili za naš arhiv) je le kapljica v morju, ki nam je precejšnja neznanka in bi ga ne samo želeli, ampak tudi morali poznati temeljiteje. Prava sreča, da je slavistična stolica graške univerze zastavila svoj program študija slovenskih koroških govorov, besednega zaklada itn. zelo široko, ambiciozno in moderno (hkrati seveda na zavirljivi tehnični ravni!), tako da bodo zajeti tudi številni narodopisni pojavi. Dr. E. Prunč, ki je že pred omenjenim »Večerom« mrzlično beležil pripovedi v Tinjah zbranih dopustnikov z vseh koncev Koroške, zagotavlja, da bo v Gradcu shranjeno gradivo kmalu urejeno in dostopno znanstvenim interesentom.

S teoretičnega in zgodovinskega področja asti bili pripravljene dve razpravi. V zvezi s prvo, *L. Adamič in jugoslovanska slovstvena folklor*, glej objave. Druga, *Realizem in slovenska slovstvena folklor*, bo predvidoma objavljena v zborniku o slovenskem realizmu Obdobja 3. Poleg tega je M. Stanonik za leksikon Slovenska književnost, ki ga napoveduje Cankarjeva založba v Ljubljani, pripravila za poglavje Ljudsko slovstvo sestavek o ljudski prozi in za publikacijo prispevkov o etnologiji in NOB Slovensko NOB pesništvo kot etnološki problem. Posebej je treba omeniti še pripravo magistrskega dela z naslovom *Problem klasifikacije slovenskega NOB pesništva 1941 do 1945*, ki sodi v okvir znanstvene teme Slovensko NOB pesništvo 1941—1945 na Filozofski fakulteti. Čas med 1. februarjem in 31. julijem je M. Stanonik prebila na študijskem dopustu, ki ji je bil odobren za magistrsko delo.

Oba delavca sekcije sta v letu 1981 imela tudi nekaj predavanj:

M. Stanonik

Louis Adamič in jugoslovanska slovstvena folklor. Ljubljana, 16. septembra; simpozij o Louisu Adamiču ob 30-letnici smrti (priredila ga je Univerza Edvarda Kardelja v Lj.).

M. Matičetov

Testimonianze scritte in resiano dal 1790 ad oggi. Speter, 20 marca; beneški študijski center »Nediža« — kulturni dnevi.

Ljudsko pesništvo v slovenski literarni zgodovini. Ljubljana, 27. maja; okrogla miza o starejši zgodovini slovenskega slovstva pri Slovenski Matici.

Nekaj izrazitejših jagod na rezijanski ogrlici. Ohrid, 14. septembra; mednarodni simpozij »Etnične tradicije in sedanjost«.

Predstavitev pravljicarja Franca Isopa iz Gorinčič v Rožu (umrlega avgusta 1981). Tinje, 12. novembra: »Večer domačih pripovednikov«.

Poesie d'autore nel dialetto sloveno della Resia. Grado, 21. novembra: posvetovanje reške italijanske revije »La battana« o narečnem pesništvu v Istri in Furlaniji-Juljski krajini.

190 let pisanih in tiskanih pričevanj o Reziji. Ljubljana, 10. decembra: pri Slavističnem društvu Ljubljana.

Načelnik sekcije, ki je zdaj četrtič tudi glavni in odgovorni urednik inštitutskega glasila »Traditiones«, opaža, da se zraven strokovno-znanstvenega uredniškega dela tako rekoč redno pritlikajo nove in nove administrativne domisljice oz. zahtevki, za katere ni jasno, čemu naj bi koristili.

Sekcija za šege in igre

Mag. Helena Podlogar je po načrtu obdelovala obsežno gradivo o žentovanjških šegah na Dolenjskem. Dosedanji inštitutski arhiv smo dopolnili z obsežnim terenskim gradivom iz 15 krajev, z viri iz Carniole, Dolenjskih novic in Novic, z rokopisnimi zapiski Janeza Trdine in z arhivskim gradivom Slovenskega etnografskega muzeja. Izkazalo se je, da so sondažni kraji dokaj enakomerno porazdeljeni. Potekajo pa nekako v treh smereh: od Iga v smeri Kočevja, kjer smo zajeli 6 sondažnih točk, pri čemer je Kočevsko obdelano posebej. Druga smer (7 sondažnih točk) zajema širšo okolico današnje avtomobilske ceste od Višnje gore čez Novo mesto, Šmarjeto in Šentjernej. Slabše je zastopana smer desnega brega Save, kjer smo lahko zbrali obsežno gradivo iz okolice Litije in Sevnice, dopolniti pa ga bo treba z gradivom izpod Kuma.

Gradivo, ki smo ga zbirali in obdelovali, je razdeljeno na tri obdobja. Največ tradicionalnih elementov smo lahko registrirali za obdobje pred prvo svetovno vojsko. Gradivo za to obdobje je nasploh najobsežnejše in za naš arhiv zelo dragoceno, saj iz njega lahko pogosto črpamo podatke za posredovanje informacij in nasvetov različnim uporabnikom tudi zunaj znanstvenih in strokovnih krogov, kakor so scenaristi, turistični delavci i dr. (Letos smo npr. prav z dolenjskim gradivom lahko ustregli ob snemanju filma *Deseti brat*).

V gradivu iz prvih let tega stoletja pa se kažejo tudi določene razlike znotraj dolenjske pokrajine. Posamezna področja imajo svoje značilnosti. Zanimivo jim je slediti skozi vsa tri obdobja in opazovati, kako se v novejšem času prepletajo, izravnavaajo in nekatere naglo izginjajo, pojavljajo pa se nove, deloma tudi prenesene iz drugih slovenskih pokrajin ali celo iz drugih republik, kar vse omogočajo migracije prebivalstva. Raznolikost tradicionalnih značilnosti lahko opazimo v vseh treh smereh, v katerih smo gradivo zbirali. Prav iskanje sprememb v povojnih letih in vzrokov za te spremembe je eden poglavitnih namenov naše raziskave.

Ker nam ni uspelo v letu 1981 nastaviti stažista, je začel dr. Kuret sam urejati inštitutsko diateko.

Narodopisna topografija Slovenske Štajerske pred 1848. Dr. Niko Kuret je obdeloval arhiv Göthove topografije. Delo je po načrtu napredovalo do tekoče številke 292 od skupno 505 toponimov. Že v tem letu je bilo precej porabnikov Göthove topografije. Če naj damo prednost domačim, inštitutskim sodelavcem, moramo omeniti izpisovanje podatkov o oblačilni kulturi. Pokrajinski arhiv v Mariboru se je zanimal za gradivo iz Lovrenca na Pohorju, Selnice ob Dravi, Ruš in Limbuša. Na Biotehnični fakulteti, VTOZD za agronomijo, so izpisovali podatke v zvezi s kmetijstvom v vsem obdelanem gradivu. Inštitutu za zgodovino medicine smo posredovali medicinske podatke za mariborsko okrožje. Že iz tega lahko sklepamo, da bo uporabnikov za arhiv Göthove topografije veliko in da ga je zato treba čimprej dokončno urediti.

Sekcija za glasbeno narodopisje

Raziskovalno delo: *Ljudska glasbena in plesna kultura Slovencev* kot del programskega sklopa Raziskave slovenskega narodopisnega izročila.

a) *Korpus Slovenske ljudske pesmi*: V novembru t. l. je izšla 2. knjiga s prvim delom legendarnih pesmi, ki je po gradivu precej obsežnejša od prve (1015 tekstnih variant s 614 melodijami proti prejšnjim 511 variantam z 242 melodijami). Delo pri rokopisu za 3. knjigo se je izkazalo precej zahtevnejše, kot je bilo predvideno. Zaradi dopolnitve gradiva s starejšimi zapisi je bilo treba pregledati doslej neobdelano in tako rekoč neznano gradivo v rokopisnem oddelku NUK, dobljeno v zadnjih desetletjih in začasno le lakonično inventarizirano. Pregledano in deloma podrobneje obdelano je bilo naslednje rokopisno gradivo v NUK: 1) Inv. št. 51/49: Pesmarica kmeta Franca Dunaja, Cezanjevci (ok. 1880), 28 pesmi; zapisi Nika Vrable in drugih iz l. 1903/04 in 1932, 12 pesmi. 2) Inv. št. 5/52: Anton Žakelj, Narodne krájske pesni, iz

Dol nad Idrijo, 2. 6. 1838, nepopoln rkp. s 4 pesmimi in 5. nepopolno od 8 pesmi na seznamu. 3) Inv. št. 6/52: Doslej neznan nepopolni rkp. Mihe Kastelca od 16. septembra 1838 z 22 oz. 21 (pripovednimi) pesmimi v deloma novih variantah. 4) Ms. 451: rkp. zapisi v bohoričici Ivana Borštnika (Borš-nig) z 8 pesmimi. 5) Inv. št. 71/52: prvotni zapisi 192 ljudskih pesmi, deloma z melodijami, Janka Žirovnika iz let 1882—84 v Gorjah in okolici Bleda. Te pesmi so bile sicer doslej znane iz prepisov J. Ž. v OSNP ali deloma iz njegovih objav, vendar ni bil doslej znan niti kraj izvira niti čas zapisa. Besedila teh prvopisov so tudi pristneje ljudska (kot v kasnejših prepisih v po-knjžinem jeziku in slogu. V rokopisih pod 2) in 3) pa so zanimive nove variante iz starejše dobe zapisovanja v času Korytka, s katerimi bosta morali biti dopolnjeni tudi 1. in 2. knjiga korpusa poleg 3. knjige v delu. (V poročilu za RSS je pomotoma izpadlo, da so bili pregledani tudi koledarji družbe Sv. Mohorja od 1831—1945 (M. T.) in evidentirane tam objavljene pesmi zaradi ugotavljanja vpliva množičnega tiska na razširjanje pesmi.) Dopolnitev z naj-novejšim gradivom, zbranim do sprejete časovne meje (do konca l. 1970), je zahtevala precej dela z novimi transkripcijami besedil (Z. K.) in melodij (J. S., V. V.), ugotovljeno pa je bilo tudi več spregledanih variant v že redi-giranih besedilih. Do konca leta bo zbrano in urejeno vse gradivo, ki obsega 59 pesemskih tipov in v dodatku srbohrvaških 6 tipov. Glede na skupni obseg knjige pa se bo treba še posvetovati o krajsanju zelo podobnih besedil pri tipih z večjim številom variant. To bo treba napraviti tudi pri melodijah, podobno kot je bilo to storjeno v 2. knjigi. Za naslednje leto je določena tudi izdelava 8 kazal, od teh tri glasbeno analitična.

b) *Pri rezijanskem gradivu* se je nadaljevalo transkribiranje (J. S.) instrumentalne glasbe s posnetkov iz Učje in dveh mlajših citiravcev z Ravance in iz Bile.

c) *Ohranjenih 39 zapisov pesmi*, ki so bile v letih 1821/22 poslana na Du-naj, vse z melodijami, je bilo iz večkrat težko berljivih rokopisov (na foto-kopijah) prepisanih (V. V.) na čisto, zaenkrat v izvorni bohoričici. V skupini zapisov s Koroškega je precej nerazumljivih narečnih mest oz. izrazov, o čer-mer se bo treba posvetovati s prof. Zablatnikom v Celovcu. Na čisto so prepisani (s črkovnimi simboli) tudi zelo jasni in dobri zapisi melodij, od teh nekaj večglasnih. V zvezi z izginulimi pesmimi iz map cele pošiljke slo-venskih pesmi iz l. 1819 v dunajskem arhivu »Gesellschaft der Musikfreunde« bo treba potovati na Dunaj, da se ugotovijo naslovi pesmi na ovitkih neka-terih map.

d) *Glasbeno plesna kulturološka raziskava rudarske kolonije »Terezija« v Trbovljah* se je letos nadaljevala v nekoliko spremenjeni obliki. Izdelana vprašalnica se je mogla uporabiti samo kot opora za nekatera glavna vpra-šanja. Izkazalo se je namreč, da bi za tako, kot je bila zamišljena, morali poiskati najprej izrazito glasbene družine po vseh Trbovljah. Morali smo se prilagoditi ljudem, ki so poleg odgovorov na naša vprašanja govorili še o drugih stvareh iz življenja v koloniji, tako da je celotna slika pravzaprav še zanimivejša, saj obsega podatke o navadah pri delu, družabnem življenju, kulturnem obzorju, starejših že izginulih in novejših spremenjenih šegah itd. Na ta način, ki zahteva več časa, je bilo letos do 5. decembra zajetih 42 družin oz. 67 družinskih članov. Ljudje so se večkrat branili snemanja, kar je zahte-valo sprotno zapisovanje pogovorov, drugo je bilo posneto na trak. Velik del vsega dosedanjega bogatega gradiva je že prepisan na čisto. Delo se bo do konca leta še nadaljevalo, vendar bi kazalo terensko delo še dopolniti v prvih treh mesecih 1982, da bi se čimbolj približali skupnemu številu 100 zajetih dru-žin, kar bi omogočilo še zanesljivejše rezultate.

e) *Tekoča etnomuzikološka raziskava slovenske Koroške v Avstriji* na-preduje v zadnjih treh letih v zelo omejenem obsegu zaradi ozko odmerjenih deviznih sredstev. Za letošnjih osem in pol dnevnic sta bila določena dva sodelavca (Z. K., J. S.), ki naj bi raziskala najbolj severno ležeče kraje Djekše (Diox) s Krčanjem (Greutschach) ter druge vasi severno od Drave in v okoli-ci Velikovca. Opravljena je že bila pripravljalna enodnevna pot v Krčanje, predvidena pa je še ena skupna pot v decembru.

f) *Terenske raziskave na doslej še neraziskanih območjih:*

1. Opravljena so bila štiri terenska potovanja v okolico Slovenske Bistrice (Z. K., J. S., M. R.) na povabilo tamkajšnje občinske skupščine, ki so dala 60 pesemsko-glasbenih enot poleg številnih podatkov v zvezi s petjem, godci, šegami ipd. Z. Kumer je tudi za zbornik Slov. Bistrice že oddala pri-spevek »Pesemsko izročilo slovenjebistriškega območja« (na 30 straneh, z nemškim povzetkom).

2. Na načrtovanem območju Bizeljskega dela M. Terseglav. Letos sta bili opravljene dve terenski raziskavi (70 pesemskih enot, s podatki o petju, plesih, šegah).

3. Na načrtovanem področju Buzeta in okolice dela J. Strajnar. Letos je 28. 6. prisostvoval s snemanjem Smotri folklorne severne Istre v Humu pri Buzetu (26 enot pesmi in instrumentalne glasbe), 9. 8. pa 14. Smotri narodne muzike i plesa Istre v Dubrovi pri Labinu s snemanjem celotnega sporeda (26 enot pesmi in instrumentalne glasbe).

Poleg dela na teh načrtovanih območjih je bilo opravljeno terensko delo s snemanjem na povabila oz. pobude še v okolici Dramelj pri Celju (Z. K., J. S. oz. M. R.) s štirimi potmi in skupno 176 enotami, prav tako (Z. K., J. S.) na Talčji vrh pri Črnomlju po prejšnjem dogovoru (78 enot) in v Stahovico (16 enot). Poleg tega je na pobudo neke domačinke v Šmihelu in Radegundi nad Mozirjem J. S. snemal »trjančenje« (= pritrkavanje) z zanimivo tehniko z lesenimi kladivi (skupno 27 enot poleg podatkov o nači-nu, domačem imenoslovju ipd.).

g) Uместno je pripomniti, da je zaradi obremenitve z delom pri vseh imenovanih podnalogah v zadnjih letih skoro zastalo delo pri evidentiranju, ureditvi arhivov in katalogov vsega novozbranega gradiva od l. 1971 dalje kot tudi pri katalogiziranju starejših na novo odkritih rkp. virov. Ker je to nujna podlaga vsega našega raziskovalnega dela, bo treba že prihodnje leto temu posvetiti precej časa (dva sodelavca, eden od teh honorarni za avtorsko delo), ker nimamo posebnega delavca, ki bi bil trajno polno zaposlen s tem delom. Sedaj posebej dela le M. Ramovš pri dokumentiranju plesnega gradiva, in sicer: a) pri urejanju in dopolnjevanju arhivskega gradiva s čistopisi kine-togramov in izpisi o plesih iz del S. Vraza, B. H. Hermanna, A. A. Schmiala in J. Wagnerja; b) pri katalogiziranju slov. ljudskih plesov z izpisovanjem na kartice po zaporednih številkah, imenski abecedi, krajih in tipih. Doslej je bilo na ta način katalogiziranih 300 plesov.

Drugo delo

1. Zavarovanje kulturno dragocenega rokopisnega in zvočnega gradiva. To delo, začeto v letih 1967—1971, je postalo posebno nujno po treh požarih in stari hiši Wolfova 8. Ob presnemavanju zvočnega gradiva, zbranega po vseh slovenskih pokrajinah ter v Režiji (Italija) in deloma na Koroškem (Avstrija) v letih 1962—1967, je bilo posneto 58 velikih trakov (K14—K121). Obenem se je začelo fotokopiranje (Xerox) pomembnejših rokopisnih zbirk iz Štrekljeve zapuščine, doslej naslednjih: Anton Breznik I—III (1899), Jurij Lulek (bese-dila in melodije 1901—1905), Izidor Modic (1904/05), France Stele VI, Maks Šnuderl I—II (1913), Josip Jurčič (1861/65). Z Arhivom Slovenije je bil skle-njen dogovor, da prevzame hrambo vsega tega gradiva skupaj z gradivom, ki je bilo že svojčas deponirano v NUK.

2. Drugo delo sodelavcev sekcije.

Zmaga Kumer: Udeležba na simpoziju mednarodne študijske skupine za raziskovanje ljudskih balad v Belgiji (22.—25. VII.) z referatom *Vom bänkel-sängerischen Totenlied zur Ballade in Slowenien*; priprava rokopisa za članke, navedene pod objavami; priprava gradiva za 10. zvezek mednarodne biblio-grafije o raziskovanju ljudskih balad; zbiranje podatkov o glasbilih in godcih iz terenskih zapisnikov in še netranskribiranih trakov; ekscerpiranje za strokovno delo pomembnih podatkov iz Krajevnega leksikona Slovenije (1—3) na ca. 150 straneh; ocene: Susanne Ziegler, *Das Volkslied in Westmazedonien*, Berlin Wiesbaden 1979; Orest Zilynskiy, *Slovenska ludova balada v internetnickem kontexte*, Bratislava 1978; Natascha Würzbach, *Anfänge und*

gattungstypische Ausformung der englischen Strassenballade 1550 bis 1650, München 1981. — Sodelovala je v terminološki komisiji SAZU (za ljudsko glasbo in pri redakcijski komisiji) kot tudi v mednarodni žiriji za podelitev nagrade »Europa—Preis für Volkskunst« (Stiftung F. V. S. v Hamburgu, ZRN).

Predavanja

Na PZE za muzikologijo *Uvod v glasbeno narodopisje* po dve tedenski uri za 3. letnik.

Pet radijskih oddaj na RTV Ljubljana: *Ob 30-letnici smrti Franceta Marolta* (7. 4.); *Kar so me navadili* (5. 5.); *Jožek, na tvoje zdravje* (12. 5.); *Ta družba naj živi* (6. 10.); *Kak lepa je taláčka vas* (13. 10.).

Mirko Ramovš: Udeležba na posvetovanju slovenskih etnologov v Ormožu (18.—19. 11.) z referatom *Zanimanje za ljudski ples na Slovenskem do sredine 19. toletja*; dopolnjevanje plesnega arhivskega gradiva s čistopisi kinetogramov in izpisi o plesih iz del S. Vraza, B. H. Hermanna, A. A. Schmiala ter J. Wagnerja; izdelava skript *Ljudski plesi* (gl. objave) in izdelava prispevka o ljudskih plesih v priločniku za predmet Umetnostna vzgoja v izobraževanju (ca. 10 strani). — Programsko vodstvo »Prazničnih dni slovenske folklore« v Piranu (25.—28. 8.); priprava proslave AFS »France Marolt« ob 30. obletnici smrti Fr. Marolta v Domu Ivana Cankarja (11. 4.); strokovno in umetniško vodstvo AFS »France Marolt«; delo v Zvezi kulturnih organizacij Slovenije; predsednik strokovnega odbora za folklorno dejavnost ZKOS in član strokovnega odbora za folklorno dejavnost ZKO mesta Ljubljane; mentorsko in svetovalno delo za folklorne skupine in posameznike. — Postavitev plesov: *Rezijanski plesi* za folklorno skupino Koleda iz Titovega Velenja in folklorno skupino I. G. Kovačić iz Zagreba; *Notranjski plesi* za folklorno skupino Koleda iz T. Velenja.

Predavanja

Na Zavodu za glasbeno in plesno izobraževanje v Ljubljani predavanja *Ljudski plesi* po 2 uri tedensko;

na zimskem seminarju »Ljetne škole folklor« v Umagu (5.—6. 1. in 23.—24. 1.) predavanja *o slovenskih ljudskih plesih* s praktičnim poukom za slušateljce;

predavanja na tečaju slovenskih ljudskih plesov za naše izseljence na Švedskem v Huskvarni (19.—23. 3.);

za učitelje estetske vzgoje v usmerjenem izobraževanju predavanja *o ljudskih plesih* 8. 7. v Kopru.

Radijske in TV oddaje: *Ples v ljudski pesmi* (18. 5.);

Scenarij za TV oddajo *Slovenski ljudski plesi Zahodne Štajerske in Dolenjske*;

scenarij za TV oddajo *Slovenski ljudski plesi Kozjanskega in Notranjskega*.

Julijan Strajnar: Priprava zvočnega gradiva za ploščo »Koroška« (album dveh plošč s transkripcijo napevov in besedil ter komentarjem) skupaj z Z. K.; presnemavanja zvočnih posnetkov za potrebe Sekcije in drugih ustanov ali posameznikov; informacije in strokovni nasveti s področja ljudske instrumentalne in vokalne glasbe za folklorne skupine, pevske zборе, skladatelje, študente, RTV, ZKO, SNG in druge posameznike; sodelovanje v programskem odboru za »Praznične dneve slovenske folklore« v Piranu (25.—28. 7.) — Član strokovnega odbora za folklorno dejavnost pri ZKOS; član sosveta za resno glasbo pri Založbi kaset in plošč RTV Ljubljana; član Sveta delovne skupnosti SAZU. — Scenska glasba za lutkovno igrano *Kozlovka sodba v Višnji gori*, SLG Ljubljana; scenska glasba in nasveti ob sodelovanju pri filmu *Deseti brat* (Viba-film); priredba za ples *Rezija* — *Ta Koškritova* za FS Koleda v Titovem Velenju in FS Goran Kovačić v Zagrebu; priredba za ples *Notranjska* za FS Koleda v Titovem Velenju.

Predavanja

Od oktobra t. l. predavatelj na AG v Ljubljani za *Uvod v glasbeno narodopisje* po eno uro tedensko.

Predstavitve in spremna beseda ob petih nastopih rezijanskega pevca Rina Chineseja v Piranu (19.—20. 2.).

Radijske oddaje na RTV Ljubljana: *Andraž igra in poje* (21. 4.), *Odkod si dekle ti doma* (30. 6.), *Kolikokrat smo skupaj peli* (7. 7.), *Večer z ljudskimi godci* (14. 8.).

Marko Terseglav: Od 2. 2. do 2. 5. t. l. bil kot štipendist vlade NDR v Berlinu na študijskem izpopolnjevanju, ki je potekalo v štirih smereh: reden obisk predavanj s konzultacijami na etnol. oddelku Humboldtove univerze; pregled in študij strokovne literature v univerzitetni, narodni in akademski knjižnici; obiski pri nemških etnoloških ustanovah in spoznavanje dela ter konzultacije s specialisti v folklorističnih inštitutih Akademije znanosti in Akademije umetnosti v Berlinu, Etnografskem inštitutu v Leipzigu in Etnomuzikološkem inštitutu v Weimarju; obiski muzejev (Berlin, Weimar, Eisenach, Wernigerode, Quedlinburg) s konzultacijami z muzejskimi delavci in kustosi za etnologijo v teh muzejih. S študenti in profesorji etnologije se je udeležil etnopedskega terenskega dela v pokrajini Harz.

Študij obdobja romantike v slovenski etnologiji s pripravo dveh referatov za posvetovanje slovenskih in hrvaških etnologov v Ormožu (gl. pod kongresi) *Romantično gibanje za ljudsko pesem v Sloveniji* in *Stanko Vraz kot zapisovalec ljudskih pesmi*. Obenem pripravljaj tudi referat o Franu Levstiku kot etnološkem piscu za etnološko posvetovanje v čast Levstikove obletnice. — V tem letu končal pregled Štrekljeve zapuščine in iz nje izpisal in objavil erotične pesmi, ki jih Štrekelj v svoji zbirki ni objavil. — Bil je član uredništva Glasnika SED in Narodnog stvaralaštva kot tudi član IO SED in IO SUFJ.

Udeležil se je z referatom rednega letnega kongresa Zveze društev folkloristov Jugoslavije v Sutomoru (25.—29. 9.) ter z dvema referatoma (gl. zgoraj) posvetovanja »Zgodovinske vzporednice slovenske in hrvaške etnologije« v Ormožu 18.—19. 11.

Radijske oddaje: *Kako pojemo* (27. 10.), *En hribček bom kupil* (7. 12.), *Hladna jesen že prihaja* (15. 12.), *Prav lepa je bizeljska fara* (22. 12.).

Sekcija za materialno kulturo

Etnološki oris pastirskih, drvarskih in oglarskih naselij in stavb na Slovenskem je naslov monografije, ki se je je lotil dr. Tone Cevc po dokončanem zbiranju gradiva na terenu. Pri pisanju se s pridom okorišča s strukturno analizo, ki omogoča detajlni vpogled v stavbno celoto, hkrati pa tudi osvetljuje vsestransko namembnost stavb v življenju pastirjev, drvarjev in oglarjev v občasnih naseljih. Že obdelani poglavji — Naselja in Konstruktivna zasnova občasnih stavb — sta ovrednotili mnoge arhaizme, kakršnih pri stavbah v stalnih naseljih ne vidimo več. Za stavbno zgodovino so takšna pričevanja izjemno dragocena. Ob tekstualnem delu je bilo sproti obdelano tudi ustrezno ilustrativno gradivo (fotografije, risbe), ki so terjale posebno strokovno obdelavo, saj ima na primer risba pri tovrstnem delu enako, če ne celo pomembnejšo dokumentarčno vrednost kot spremno besedilo. V nadaljnjih poglavjih bo monografija obravnavala še prostorsko in funkcionalno strukturo stavb, vlogo človeka — graditelja, tipološke značilnosti stavb in kulturno-zgodovinske vrednote obravnavane arhitekture.

S pomočjo zunanjih sodelavcev, kustosov pokrajinskih muzejev, smo v letu 1981 nadaljevali s preučevanji planin na Slovenskem. Dr. T. Cevc je v 14 terenskih dneh (Kamniške Alpe, Bohinj, Trenta, Kanalska in Ziljska dolina) evidentiral občasne stavbe na tem območju in zbral vrsto pričevanj o planšarski gmotni, družbeni in duhovni kulturi. Zunanji sodelavec Tone Petek, kustus v Pokrajinskem muzeju v Mariboru, je zbiral podatke o plan-

šarstvu v Zgornji Savinjski dolini. Anka Novak, kustodinja Gorenjskega muzeja v Kranju, pa je dopolnjevala podatke o planšarstvu z območja blejskih planin. S temi raziskavami naj bi spoznali značilne oblike gospodarskega izkoriščanja gorskih pašnikov, stopnjo materialne kulture pastirjev, socialne razmere v planinskih naseljih in intenzivnost gospodarskega izkoriščanja pašnega sveta v današnjem času kakor tudi v preteklosti. Dolgoročni cilji so usmerjeni k pripravam za izdajanje monografij o planšarstvu posamičnih območij v Sloveniji.

Razen nujnih tekočih del (prepisovanje gradiva, urejanje fototeke) je dr. Cevc pripravil za objavo tudi še tematsko zaokroženo študijo z naslovom *Človek v slovenskem alpskem svetu* (30 strani), ki bo izšla v knjigi »Gore na Slovenskem« pri Cankarjevi založbi; za inštitutsko glasilo *Traditiones* pa je obdelal *Občasna naselja na Slovenskem*. Ta študija bo po predvidevanjih izšla kot poglavje tudi v predvideni monografiji istega avtorja.

Oblačilna kultura na Slovenskem v 1. polovici 19. stoletja. Ta raziskava ima dve temeljni etapi: v letih 1980—1982 bo zbrano gradivo, 1983—84 pa bo le-to obdelano (interpretirano). Leta 1980 je dr. Angelos Baš zbral tiskano gradivo, 1981 pisane viře, 1982 pa bodo prišli na vrsto likovni viri.

Pri pridobivanju arhivskega gradiva o navedeni temi je dr. Baš najprej izpisal gradivo iz Arhiva SR Slovenije v Ljubljani, se pravi anketo o ljudskem življenju na Kranjskem in Koroškem iz l. 1838, natančneje, ustrezno gradivo iz beljaške, celovške, novomeške in postojnske kresije (Ljubljanska v tej anketi ni sodelovala) v arhivu deželnega predsedstva v Ljubljani 1838. Nato je izpisal ustrezne oddelke Arhiva SR Slovenije: arhiv deželne vlade; arhiv deželnega sodišča v Ljubljani, civilni spisi, reg. C 1816/21, odd. 6, D 1822/36, odd. 6, E 1837/54, odd. 6; predsedstveni arhiv; društveni arhiv XVIII; privatne arhive III/LXIII; stanovski arhiv IV; gubernijski arhiv VIII; arhiv okrajnega glavarstva Sežana; graščinski arhiv Klevevž; graščinski arhiv Smlednik; graščinski arhiv Krumperk; graščinski arhiv Stara Loka; graščinski arhiv Turn ob Ljubljani; graščinski arhiv Ostrova in graščinski arhiv Podčetrtek, Hartenstein in Olimje. Seveda je poleg tega gradiva pregledal v Arhivu SR Slovenije tudi vrsto oddelkov, v katerih ni ugotovil podatkov o temi, ki je predmet njegove raziskave. Vseeno je tudi bera iz navedenih fondov dovolj bogata in dobro dopolnjuje ali potrjuje lani zbrano gradivo iz tiskanih virov. Med bero v Arhivu SR Slovenije je treba omeniti še ustrezno tiskano gradivo, in sicer srednjeevropske modne časopise iz časa proti sredi in sredi 19. stoletja; te je dal, kolikor prihajajo v poštev za njegovo raziskavo, kserografirati. — Za Arhivom SR Slovenije je prišlo na vrsto ugotavljanje zadevnega gradiva iz t. i. Göthove zbirke, ki pričuje tudi o oblačilni kulturi na Slov. Štajerskem v prvi polovici 19. stoletja in je zanjo dr. Kuret oskrbel za ISN kopije celotnega izvirnega gradiva v Štajerskem deželnem arhivu v Gradcu. Potrebne podatke iz te zbirke je dal dr. Angelos Baš za svoje delo deloma kserografirati, deloma pa jih je izpisal. — V Mestnem arhivu ljubljanskem je izpisal potrebne podatke, ki prihajajo v poštev za njegovo raziskavo: iz policijskega arhiva iz srede 19. stoletja, iz normalij iz prve polovice 19. stoletja in iz splošne registrature iz istega časa. Zadnja obveznost v l. 1981 pa je izpisovanje ustreznega gradiva iz zemljiških knjig v Pokrajinskem arhivu v Mariboru. V Mestnem arhivu ljubljanskem in Pokrajinskem arhivu v Mariboru je dr. Baš imel olajšano delo, ker sta ga odlična poznavalca omenjenih arhivov — prof. Vilfan in arhivar Leskovec — usmerila naravnost k zadevnim virom in mu tako prihranila zamudno pregledovanje nepotrebnega.

V letu 1981 je dr. Angelos Baš napisal in oddal za tisk razpravi: *Poglavja iz etnološkega dela Stanka Vraza na Slovenskem* (za *Traditiones*); *Pričevanja Frana Levstika o noši* (za publikacijo o Levstiku in slovenski etnologiji).

Poleg tega je imel še nekaj predavanj:

Noša gozdnih in žagarskih delavcev na južnem Pohorju. Ribnica na Pohorju, 18. septembra, simpozij o Pohorju, Zgodovinsko društvo Maribor.

Predmet Vrazovega etnološkega dela na Slovenskem. Ormož, 18. novembra, posvetovanje »Zgodovinske vzporednice slovenske in hrvaške etnologije I« (priređitelji: Slov. etnološko društvo, PZE za etnologijo, SZDL Ormož).

O potopisih kot virih za etnologijo Slovencev v fevdalni dobi. (Prav tam, isti dan, ob isti priložnosti.)

In končno je dr. Angelos Baš opravljaval uredniške posle za slovenski del publikacije *Etnografija Slavjan* in se v zvezi s tem udeležil vseh sestankov jugoslovskega uredništva za ta projekt, posebej sestanka v Ohridu, kamor so med drugim prišli glavni urednik načrtovane publikacije Bromlej (Sovjetska akademija znanosti) in bolgarska predstavnika Hadžinikolov in Genčev (Bolgarska akademija znanosti).

Knjižnica

Knjižni fond se je povečal za 384 enot, tako da knjižnica šteje sedaj 7087 knjig in revij. Periodika se je povečala za 279 zvezkov, novih knjig pa smo dobili 105. Obiskovalcem naše knjižnice smo na dom posodili 147 knjig, medbibliotečne izposoje so bile 4. Tudi letos smo precejšnje število knjig izposodili iz Orlove knjižnice (31), od tega 3 za razstave.

Zaradi pomanjkanja knjižnih polic in tudi prostora, kamor bi jih lahko postavili, smo v tem letu zapuščino akad. dr. I. Grafenauerja preselili v omaro, na izpraznjeno mesto pa smo dali tisto periodiko, ki je bila do sedaj neurejena. Uredili smo tudi zbirko separatov po abecednem redu avtorjev. Separati so razvrščeni v 19 map, približno število enot pa je 2200.

Stvarni katalog smo dopolnjevali iz knjig, ki smo jih dobili v tekočem letu.

V dveh dvojnih številkah smo izdali bilten — seznam strokovnih knjig in periodike, ki ga skupaj izdajajo PZE za etnologijo, Slovenski etnografski muzej in naša knjižnica.

Za zbornik *Traditiones* 7—9, ki je tik pred izidom, je strokovna sodelavka S. Zemljič-Golob sestavila 9 sinopsisov.

Traditiones

Trojni letnik zbornika ISN 7—9 (1978—1980) je v začetku poletja dobil zaokroženo podobo: 12 razprav, 4 krajše zapiske, 3 polemične sestavke, 6 nekrologov in ok. 30 knjižnih poročil. Po pozitivni oceni dop. člana SAZU B. Merharja (ki je hkrati tudi v uredniškem odboru *Traditiones*) je bil zbornik sprejet za tisk na seji razreda za filološke in literarne vede dne 13. oktobra. Predsedstvo SAZU je ta sklep potrdilo na seji dne 15. oktobra. Tako so bile lahko sklenjene pogodbe med založnico (SAZU) in pisci prispevkov, kakor tudi pogodba med SAZU in ljubljansko tiskarno Jože Moškrič, ki se je obvezala, da nam bo zbornik natisnila do začetka spomladi 1982.

Objave

A. Baš

Pričevanja Janeza Trdine o noši. Janez Trdina — etnolog, Ljubljana 1980, str. 27—36.
Beseda o etnologu Stanku Vrazu. Naši razgledi 30, Ljubljana 1981, str. 296.

T. Cevc

Stavbe na planinah — predmet etnoloških raziskav. Poglavlja iz metodike etnološkega raziskovanja 1, Knjižnica Glasnika SED 4, Filozofska fakulteta, Ljubljana 1980, 16—25.

J. Dravec

Glasbena folklor Prlekije, Pesmi. SAZU, Razred za filološke in literarne vede. Dela 36, Inštitut za slovensko narodopisje 11, Ljubljana 1981, 584 strani.

Josip Dravec, upokojen prof. glasbe v Zagrebu, prekmurski rojak iz Martjanec, je že leta 1957 izdal pri SAZU med Deli, kot št. 11, ISN št. 2, zbirko *Glasbena folklor Prekmurja*. S to novo knjigo daje drugi pomemben prispevek slovenski etnomuzikologiji. Inštitut je spremljal rast obeh knjig in bolj ali manj aktivno sodeloval z avtorjem četrstoletja.

Z. Kumer

Način in smisel raziskovanja besedil ljudskih pesmi. Poglavlja iz metodike etnološkega raziskovanja 1, [Knjižnica Glasnika SED 4, Filozofska fakulteta, Ljubljana 1980 (izšlo 1981), 57–79.

Singer's Repertories as the Consequence of their Biographies. Lore and Language, Vol. 3:4/5, Special Issue; Proceedings of the 10th Symposium on European Ballad Research, Edinburg 1979, Sheffield 1981, 49–54.

Der Volksmusikant und seine Tätigkeit im slowenischen Sprachgebrauch. Studia instrumentorum musicae popularis VII, Stockholm 1981, 34–36.

Od Dolan do Smohora. Iz življenja Ziljanov po pripovedovanju domačinov. Celje 1981, 142 str. + slike.

Rožar v Tolminu. Glasilo 8:2, Tolmin 1981, 2–3.

O Andreju s Kroke, o Zlati gorci in o godcu v nebesih. Mohorjevo koledar 1982, Celje 1981, 130–134.

Ob 30-letnici smrti Franceta Marolta. Delo, letnik XXIII, št. 78, 4. april 1981, str. 6.

Dr. Niko Kuret — 75-letnik. — Mohorjevo koledar 1982, Celje 1981, 90–91.

Slovenske ljudske pesmi 2. Uredili Zmaga Kumer, Milko Matičetov, Valens Vodušek, Slovenska Matica, Ljubljana 1981. (Uvodna beseda k legendarnim pesmim, redakcija 68 pesemskih tipov in vsa kazala razen glasbenih.)

(Red.) *Jahresbibliographie der Volksballadenforschung. Annual Bibliography of Folk Ballad Research, 10/1980* (mit Nachträgen. Hrsg. von der S. I. E. F., Kommission für Volksdichtung durch Zmaga Kumer in Zusammenarbeit mit Rolf Wilh. Brednich und Jürgen Dittmar. Ljubljana 1981, 41 str.

N. Kuret

Duhovna drama. Literarni leksikon 13, Ljubljana, SAZU, DZS, 1981, 112 str.

Jaslice na Slovenskem. Kulturnozgodovinski in narodopisni oris. Ljubljana 1981, 288 str.

M. Matičetov

Dall' archivio parrocchiale di S. Maria Assunta: Camerari resiani del '300. All' ombra del Canin — [Pod Tjanynowo Sinco 15 [= 54], n. 2, Estate 1981, 3–4. Ponatis njeno v faksimilni izdaji; All' ombra del Canin — Pod tjanynowo sinco. Cinquant'anni di vita resiana attraverso le pagine del bollettino parrocchiale, Vol. 3 (1972–1981), Udine 1981, 323–324.

Dva južnoslovenski folkloristi samouci: Marko Cepenkovi i Gašper Križnik. V zborniku: Marko Cepenkovi, Skopje 1981, 129–134.

Ljudsko slovstvo v slovenski literarni zgodovini. Glasnik Slovenske Maticice 5, 1981, 64–66.

Publicazioni resiane e su Resia. Bibliografia ragionata. All' ombra del Canin — Pod Tjanynowo Sinco. Bollettino parrocchiale di Resia, A. 15 [= 54], n. 1, Primavera 1981, str. 5. (Nadaljevanje in konec objave iz leta 1980. Ponatis vseh petih nadaljevanj v faksimilni izdaji župnijskega lista.) All' ombra del Canin — Pod Tjanynowo sinco. Cinquant'anni di vita resiana attraverso le pagine del bollettino parrocchiale, Vol. 3 (1972–1981), Ud. 1981, str. 284–285, 291, 300 do 301, 305, 315.

Publicazioni resiane e su Resia 1927–1979. Bibliografia ragionata. Aggiunte. All' ombra del Canin — Pod Tjanynowo Sinco, A. 15 [= 54], n. 3, Autunno 1981, str. 6; n. 4, Inverno 1981, str. 6.

Resia. Bibliografia ragionata (1927–1979). Ed. Graphik Studio, Ud'ne 1981, 40 strani. *Slovenske ljudske pesmi 2.* Uredili Zmaga Kumer, Milko Matičetov, Valens Vodušek. Slovenska Matica, Ljubljana 1981, 672 str. (Redakcija rcizijanskih besedil in 9 pesemskih tipov).

H. Podlogar

Internationale volkskundliche Bibliographie (International Folklore and Folklife Bibliography — Bibliographie Internationale des Arts et Traditions Populaires) für die Jahre 1977 und 1978 mit Nachträgen für die vorausgehenden Jahre. Im

Auftrag der Deutschen Gesellschaft für Volkskunde e. V. bearbeitet von Rolf W. Brednich. (H. P. je odbrala in prevedla v nemščino naslove 82 slovenskih bibliografskih enot: 6, 56, 103, 104, 410, 507, 571, 598, 820, 835, 981, 1409—1411, 1417, 1418, 1426, 1439, 1492, 1602, 1627, 1640, 1674, 1691, 1869, 1976, 2138, 2145, 2343, 2396, 2425, 2957, 3084, 3127, 3149, 3150, 3164, 3169, 3244, 3256, 3300, 3429, 3503, 3504, 3879, 3880, 4101, 4244, 4413, 4515, 4519, 4727, 4728, 5103, 5104, 5439, 5508, 5605, 6059, 6226, 6846, 6848, 6854—6859, 6864, 6867, 6887, 7234, 7236, 7243, 7304, 7308, 7346, 7447, 7512, 7520, 7587, 8199.)

M. Ramovš

Metode in cilji raziskovanja slovenskega ljudskega plesa. Poglavje iz metodike etnološkega raziskovanja 1. Knjižnica Glasnika SED 4, Filozofska fakulteta, Ljubljana 1980 (izšlo 1981), 80—99.

Ljudski plesi. (Razmnožen tipkopis). Delavska univerza Cene Štupar, Ljubljana. (25 str. — Skripta za slušatelje šole za plesne učitelje.)

M. Stanonik

Vprašanje romantične mitološke teorije pri Slovencih. Obdobja 2/Romantika. Ljubljana 1981, 335—353.

Louis Adamič in jugoslovanska slovstvena folklor. Louis Adamič. Simpozij/Symposium. Ljubljana, 16.—18. septembra 1981, 49—58.

Nov prispevek V. E. Guseva k obravnavi protifašističnega pesnjenja pri slovanskih narodih. Slavistična revija 28 (1980), 481—485.

Poetika svobode. Borec 32 (1980), 609—629.

Motiv bratstva in enotnosti. Borec 32 (1980), 693—696.

Pesmi partizana Cirila. Naši razgledi 30 (1981), 202.

Slovenskemu Andersenu v spomin (Leopold Suhodolčan, 10. 8. 1928—8. 2. 1980). Loški razgledi 27 (1980), 292—294.

Briefe aus der Lausitz nach Slowenien (Materialbeitrag zu den Beziehungen zwischen Sorben und Slowenen 1932—1934). Letopis/Jahreschrift des Instituts für sorbische Volksforschung, Reihe B, Nr. 28/1, 1981, 42—48.

Žirovska tragedija (O prvi elektriki in še o čem v Žireh). Loški razgledi 27 (1980), 151—171.

Žirovski občasnik. Glasnik SED 20/4, 1980, 155.

J. Strajnar

L'emigrazione. Le mie esperienze e le mie osservazioni. Metodi e ricerche 2, n. 1, Udine 1981, 57—62.

Zur Frage der Persönlichkeit des Volksmusikanten in Slowenien. Studia instrumentorum musicae popularis VII. Bericht über die 7. Internationale Arbeitstagung der Study Group on Folk Music Instruments des IFMC in Senggau, Austria 1980. Hrsg. von Erich Stockmann 1981, 37—39.

Oktet in ljudska pesem. Šentjernej, Srečanje oktetov 81. Novo mesto 1981, 11—15.

(Ocena.) *Narodne pjesme i plesovi Buzeštine* (Folk songs and dances of Buzeština). (Gramofonska plošča) Stereo LS 461515, Jugoton, Zagreb 1980. Glasnik SED 20 (1980), št. 3 (izšlo 1981), 139.

M. Terseglav

Op.: Ker so v Letopisu SAZU za l. 1980 pomotoma izpadle (na str. 169) lanske letne objave M. T., so tu pred objavami v l. 1981 najprej navedene bibliografske enote za l. 1980.

Leto 1980

Ustno slovstvo kot predmet folkloristične znanosti. Glasnik SED 20 (1980), št. 2, 44—48.

Ethnology and Study of Slavonic Languages. — Bulletin of Slovene Ethnological Society 2, Glasnik SED 20 (1980), št. 2, 72—74.

Ustno slovstvo v Trdinovem delu kot etnološki problem. Janez Trdina — etnolog. Knjižnica Glasnika SED 3, Ljubljana 1980, 73—83.

Ljudska pesem v luči oblikovnih in vsebinskih novosti. Zbornik od 25. kongresa na Sojuz na ZFJ. Skopje 1980, 335—342, z angleškim povzetkom.

Knjižna poročila:

Slovensky národopis, ročník 27, číslo 1—4, Bratislava 1979. Glasnik SED 20 (1980), št. 1, 32.

Narodna umjetnost, knjiga 16, Zagreb 1979. Glasnik SED 20(1970), št. 1, 31—32.

Merkù Pavle, Ljudsko izročilo Slovencev v Italiji — Le tradizioni popolari degli Sloveni in Italia (Folk tradition /of Slovenes/ in Italy), collected in 1965—1974. Trst 1976. Bulletin of Slovene Ethnological Society 1, Glasnik SED 20 (1980), št. 1, 18.

Kumer Zmaga, Pesem slovenske dežele (The Folk Songs of Slovenia), Maribor, Obzorja 1975. Bulletin of Slovene Ethnological Society 1, Glasnik SED 20 (1980), št. 1, 18.

Ramovš Mirko, Plesat me pelji (Let me Dance. Dance Tradition in Slovenia), Ljubljana 1980. Bulletin of Slovene Ethnological Society 2, Glasnik SED 20 (1980), št. 2, 79.

Gobec Radovan, Stokrat na zdravje, Ljubljana 1979. Narodno stvaralaštvo. Folklor XVII/1979, št. 71. Beograd 1980, 190—191.

Rešek Dušan, Sege in verovanja ob Muri in Rabi, Murska Sobota 1979. Narodno stvaralaštvo — Folklor XVIII—XIX (1979/80), št. 72—73. Beograd 1980, 107—109.

Leto 1981

Kako celoviteje raziskovati ljudsko pesem. Rad 23. kongresa SUFJ, Slavonski Brod 1976. Zagreb 1981, 193—199.

Klinček Ilesnikov. Zbral, uredil, spremno besedo in opombe napisal Marko Terseglav. Cankarjeva založba, Ljubljana 1981 (210 str.).

Pevski programi in njihovi nosilci. Poglavlja iz metodike etnološkega raziskovanja 1. Knjižnica Glasnika SED 4. Filozofska fakulteta, Ljubljana 1980 (izšlo 1981), 100—113.

(Knjižno poročilo) *Dr. Karel Strekelj, Slovene Folk Songs* (Slovenske narodne pesmi), 1—4. Ljubljana 1895—1923, reprinted by Cankarjeva založba, Ljubljana 1980. Bulletin of Slovene Ethnological Society 3, Glasnik SED 20 (1980), št. 3, 132.

V. Vodušek

Folk Music: Slovenia. The New Grove Dictionary of Music and Musicians, ed. by Stanley Sadie, in twenty volumes. London 1980. — Pod geslom: Yugoslavia, § II/5, Vol. 20, 604—606.

O evropski etnomuzikologiji. Kratak oris njenega predmeta, metod, ciljev in dosežanj dognanj na Slovenskem. Poglavlja iz metodike etnološkega raziskovanja 1, Knjižnica Glasnika SED 4, Filozofska fakulteta, Ljubljana 1980 (izšlo 1981), 39—56.

Slovenske ljudske pesmi 2. Uredili Zmaga Kumer, Miško Matičetov, Valens Vodušek. Slovenska Matica, Ljubljana 1981. (Celotna glasbena redakcija, opombe k pesmim, glasbena analitična kazala, sodelovanje pri dopolnjevanju in redakciji gradiva pri večini pesemskih tipov.)

INSTITUT ZA RAZISKOVANJE KRASA

Znanstveno raziskovalno delo je potekalo po programskem sklopu SAZU št. 10 z naslovom: Temeljne raziskave krasa.

V letu 1981 opravljene raziskave obsegajo dve poglavitni področji.

1. *Speleogeološke raziskave krasa*. Osnovno delo je obsegalo odkrivanje in raziskovanje ter dokumentacijo kraških pojavov Slovenije. V kataster, ki šteje trenutno 5053 kraških jam, je bilo na novo vključeno 117 enot in dopol-

njenih 218 jamskih načrtov in zapisnikov. Pomemben napredek v preglednosti in uporabnosti temeljnega vira informacij o našem krasu smo dosegli s shranjevanjem podatkov v računalnik. Zaenkrat je tako shranjenih 948 kraških votlin Gorenjske in Gornjega Krasa v okolici Sežane.

Speleogeološke in speleohidrološke raziskave so bile opravljene predvsem na Notranjskem in Primorskem krasu, pa tudi v drugih kraških predelih Slovenije.

Vertikalno prenikanje padavin je bilo redno opazovano na standardnih postajah v Planinski jami, občasno pa v Postojnski jami, Škocjanskih jamah, Dimnicah in drugod. S sprotnimi fizikalno-kemičnimi analizami prenikle vode in obdelavo podatkov je ugotovljena intenzivnost zakrasevanja karbonatnih kamnin v klimatsko različnih kraških regijah.

Preučevali smo speleogenezo Škocjanskih jam in Dimnic in v njih ugotovili holocenske in pleistocenske jamske sedimente in sige. S pomočjo računalniškega programa so bile izmerjene in izračunane izjemne razsežnosti udornih dolin v sistemu Škocjanskih jam, katerih razvoj je povezan z razvojem ponornega sistema Notranjske Reke.

Na krasu med Planinskim poljem, Rakovim Škocjanom in Cerkniskim poljem smo podrobno preučili litološko sestavo kamnin in zamotano tektonsko zgradbo, pregledali vrtače in udornice ter relief tako, da smo lahko sestavili ustrezne geološke in geomorfološke karte v merilu 1:5000. Opredelili smo hidrogeološko bolj in manj prepustne cone, kjer se pod površjem morejo pretakati vode iz Cerkniskega polja in Javornikov na Planinsko polje.

2. *Geografske raziskave krasa* so bile usmerjene v preučevanje recentnih fluvialnih jamskih sedimentov v ponornem sistemu Notranjske Reke, v Predjami, v povirju Krke in na Cerkniskem polju. Zbranih je bilo 70 vzorcev vode in 45 vzorcev drobnozrnatih sedimentov, katerih analize so v teku. Trenutni rezultati nakazujejo zanimiva spoznanja o transportni energiji kraških rek in ponikalnic.

Na Gornjem Krasu med Divačo in Sežano smo preučevali naravne možnosti za kmetijstvo in turizem. Izdelali smo pregledno karto izrabe tal in jo primerjali z geološko karto ter na novo sestavljeno geomorfološko karto. Ugotovili smo pet območij z značilnimi naravnimi geografskimi možnostmi za kmetijstvo in sicer:

- območje razčlenjenih ravnin v spodnjekrednem dolomitu,
- kraške ravnote in vzpetine na zgornjekrednih turonskih apnencih,
- kraške ravnote in nizke vzpetine na zgornjekrednem senonskem ploščatem apnencu z roženci,
- ravnote in pedimente na paleocenskih apnencih in
- terasasto kraško površje na obrobju fliša.

Raziskovalna dejavnost je bila opravljena tudi za poročila, ekspertize in recenzije kraško-hidrološke-speleološke vsebine po naročilih organizacij združenega dela. Delno so se naloge programskega sklopa nanašale na sodelovanje z jugoslovanskimi in tujimi organizacijami in posamezniki. Aktivno smo sodelovali pri strokovnih komisijah jugoslovanske zveze speleologov in mednarodne speleološke unije. Razvili in uresničili smo del jugoslovansko-kitajskega programa pri raziskovanju krasa v okviru medakademijske zamenske, aktivno sodelovali z avstrijskimi krasoslovci pri izvedbi sledilnega poskusa na kraški Peci ter pri izvedbi 4. mednarodnega simpozija o sledenju podzemeljskih voda v Bernu. Pri preučevanju matičnega Krasa smo izmenjavali izkušnje in delovne metode s krasoslovci tržaške univerze. Znanstveno, raziskovalno in strokovno delo je potekalo v povezavi z drugimi inštituti SAZU, fakultetami Univerze E. K. v Ljubljani, Hidrometeorološkim zavodom SRS, Geološkim zavodom, Inštitutom Jožef Štefan in Boris Kidrič, Slovenskim etnografskim muzejem, Narodnim muzejem in Zavodom za spomeniško varstvo ter drugimi organizacijami združenega dela v Ljubljani. Uspešno je bilo sodelovanje s THO Postojnska jama, Zavodom za spomeniško varstvo in Goriškimi vodovodi iz Nove Gorice, Razvojno projektivnim centrom v

Idriji, Rudnikom Mežica in Ekonomskim centrom tozda Ravne, skupščino občine Postojna in sosednjih občin ter drugimi samoupravnimi interesnimi skupnostmi v Postojni in Ljubljani, kjer posebej navajamo občinsko in republiško Kulturno skupnost.

Raziskovalni program je usmerjal Znanstveni svet inštituta pod vodstvom akademika prof. dr. S. Plešiča, ki je vodil tudi uredniški odbor krasoslovnega zbornika *Acta carsologica*. Izšla je 9. številka zbornika za leto 1980, v tisku pa je tudi 10. številka v obsegu 20 pol z razpravami o Planinskem polju. Navedeno znanstveno raziskovalno delo so vodili in opravljali redno zaposleni raziskovalci dr. P. Habič, dr. R. Gospodarič, mag. Janja Kogovšek, mag. Andrej Kranjc, F. Šušteršič, A. Mihevc in I. Kenda ter J. Čar in P. Jakopin kot zunanja sodelavca.

Dr. Peter Habič, znanstveni svetnik, je dopolnil in pripravil za tisk pregledno speleološko karto Slovenije. Preučeval je geomorfološke značilnosti krasa in jih primerjal s tektonsko zgradbo ter neotektoniko, ki je zapustila pomembne sledove v reliefu in jamah Notranjskega in Primorskega krasa. Rezultate tega študija je predstavil na petih kongresih in simpozijih ter s tremi razpravami v 10. številki Krasoslovnega zbornika. Vodil je program geografskih raziskav krasa in preučeval naravne možnosti za kmetijstvo in turizem na matičnem Krasu. V prvi fazi te naloge je skupaj z A. Mihevcem kartiral izrabo tal na Gornjem krasu in preučeval možnosti nadaljnega razvoja jamskega turizma. Opredelil je pet temeljnih fizičnogeografskih tipov obdelovalnega površja, na katerega je vezana prvotna naselitev in sedanja kmetijska dejavnost. Preučeval je tudi spreminjanje kraške kmetijske pokrajine v sedanjih družbeno ekonomskih razmerah. Po naročilu organizacij in skupnosti iz Sežane, Cerknice, Postojne, Nove Gorice, Idrije in Tolmina je izdelal več poročil o kraških pojavih, njihovi uporabnosti in zaščiti. Na povabilo Republiškega sekretariata za vzgojo in izobraževanje je predaval učiteljem slovenskih šol v Trstu o ekološki valorizaciji krasa. Opravljal je naloge upravnika inštituta, sodeloval pri urejanju Krasoslovnega zbornika in pri pripravi nekaterih razstav. Spremljal je domače in tuje strokovnjake po jamah in krasu ter delal pri skupnem raziskovalnem programu s kitajskimi krasoslovci. Delal je v občinskih in republiških strokovnih in družbenih organizacijah ter društvih.

Dr. Rado Gospodarič, višji znanstveni sodelavec je vodil raziskovalno nalogo »Speleološke in speleohidrološke raziskave Notranjskega in Primorskega krasa«. Preučeval je speleogenezo ponornega sistema Notranjske Reke, pregledal literaturo, ugotovil problematiko in izbral metode za terensko in kabinetno delo. V Škocjanskih jamah je zbiral podatke o fosilnih naplavinah in sigah ter njih medsebojnem stratigrafskem razmerju. Ugotovil je podobne generacije sig in naplavin kot v Postojnskem krasu in Matarskem podolju, kjer je sodeloval pri meritvah in speleoloških raziskavah jame Dimnice. Na območju Rakovega Škocjana je preučeval litološke razlike apnencev spodnjekredne serije, številne disjunktivne strukture ter zveze med drobno geološko zgradbo in morfologijo površja ter podzemlja. Opredelil je domnevne hidrološko bolj in manj propustne cone med Cerkniškim jezerom, Rakovim Škocjanom in Planinskim poljem. Z novimi terenskimi podatki in laboratorijskimi analizami je obdelal gradivo prejšnjih let ter dokazal fosilne poplave in speleogenetske faze v razvoju Planinskega polja v mlajšem pleistocenu. Rezultate je objavil v dveh razpravah Krasoslovnega zbornika ter predstavil na simpoziju v Čapljini in na kongresu v ZDA. Pri mednarodnem programu je usmerjal izvedbo sledilnega poskusa na Peci, aktivno sodeloval pri organiziranju in izvedbi 4. mednarodnega simpozija o sledenju podzemeljskih voda v Bernu, kjer je tudi predaval o hidroloških sistemih in sledenju v Visokem krasu Slovenije. Sodeloval je pri pripravi in izvedbi raziskovalnega programa s speleologi kitajske akademije znanosti. Na univerzi v Ljubljani je predaval študentom geologije kot izredni profesor za fizično geologijo. Bil je delegat v programskih svetih RSS ter član komisije za reorganizacijo inštitutov SAZU. Kot pomočnik upravnika je opravljal nekatere programske, personalne, gospodarske in administrativne naloge.

Mag. Janja Kogovšek, raziskovalna sodelavka, je preučevala vertikalno prenikanje padavin v jamah Notranjskega in Primorskega krasa. Njeno terensko delo je obsegalo tedensko oziroma mesečno vzorčenje in prenikajoče vode v Planinski in Postojnski jami, v Škocjanskih jamah in Dimnicah, občasno pa še v drugih lokacijah. Ob pomoči Marjana Luzarja, tehničnega sodelavca, je analizirala fizikalno-kemične lastnosti okrog 1300 vzorcev vode. Podatke je sproti obdelovala in primerjala s podatki prejšnjih let. Ugotovila je heterogen pretok padavin skozi zakrasele stropove kraških jam ter sezonsko nihanje pretoka in kemizma vode. Z eno- in dvodnevним zveznim opazovanjem dveh vodnih valov ob izdatnih padavinah je ugotovila kvalitetne in kvantitetne značilnosti prenikle vode v območju Planinske jame. Po enoletnem preučevanju v Škocjanskih jamah in Dimnicah pa je ugotovila, da je tam prenikanje manjše zaradi manj padavin, celokupne trdote prenikle vode pa so večje od tistih v Planinski jami. Ugotovljene zakonitosti prenikanja v Notranjskem in Primorskem krasu so predmet njenega nadaljnega študija in obdelave, delne rezultate pa je predstavila na simpoziju v Capljini, pa tudi v dveh objavljenih razpravah.

Mag. Andrej Kranjc, raziskovalni sodelavec, je preučeval recentne fluvialne jamske sedimente Notranjske Reke. Mesečno je vzorčeval in zbiral vzorce, meril in izračunaval transportno intenzivnost ponikalnice na površju in v podzemlju. V zvezi z recentnim oblikovanjem jamskih vhodov je natančno opazoval klimatsko pogojeno razpadanje kamnin med letom. Ustrezne rezultate je predstavil na več simpozijih in kongresih ter objavil v številnih poročilih. Obravnavano gradivo je sestavni del njegove prijavljene in prejete doktorske disertacije, ki jo pripravlja. Sodeloval je pri organizaciji in prenosu katastrskih podatkov v računalnik ter obdelal zgodovinske podatke o pomembnejših raziskovalcih našega krasa v 19. stoletju. Kot zunanji sodelavec Inštituta za geografijo SAZU je pripravil poročilo o poplavah na Pivki ter preučeval poplave na Cerkniskem polju. Sodeloval je pri komisijah mednarodne speleološke unije ter pomagal pri mednarodnem programu inštituta.

France Šušteršič, asistent, je na podlagi geološko-geomorfološkega kartiranja med Planinskim poljem in Rakovim Škocjanom izdelal podrobno karto naklonov pobočij tega terena v merilu 1:5000. Podobno originalno karto je sestavil za celotno Notranjsko podolje z obrobjem v obsegu 6000 km² v merilu 1:25.000. Podrobneje je študiral vrtače in udornice in s pomočjo računalniškega programa ugotovil njih gostoto glede na kamnino in naklon pobočij ob severnem obrobju Planinskega polja. Podobno delo je zastavil na območjih Matarskega podolja in Gornjega Krasa. Sodeloval je pri programiranju predvidenih meritev Kačne jame, pri meritvah jame Dimnice in pri izmenjavi ter registraciji katastrskega gradiva z Jamarsko zvezo. Zbral je dopolnilne podatke in sestavil razpravo o morfologiji in hidrografiji Najdene jame, o čemer je tudi referiral na simpozijih v Trstu in Capljini. Med študijskim dopustom je pisal doktorsko disertacijo.

Andrej Mihevc, asistent, je speleološko in geomorfološko kartiral Gornji Kras med ponori Notranjske Reke, Brkini, Sežano in državno mejo. Na tem terenu je primerjal dvomljive speleološke podatke starejšega italijanskega katastra z novejšim našim katastrom, jih uredil in pripravil za računalniško shranjevanje. Izdelal je geomorfološko karto Gornjega Krasa, v njej prikazal več morfostrukturnih enot, ugotovil razlike v zakrasedlosti in prevotljenosti krednih apnencev, paleocenskih apnencev, krednih dolomitov ter iskal elemente fluviokrasa, s katerimi bo mogoče rekonstruirati nekdanji površinski tok Reke in njeno prestavljanje v podzemlje v kvartarni dobi. Sodelavcem je pomagal pri obsežnem terenskem delu v jamah, posebej pri meritvah in najdbi novih rogov v Dimnicah. Bil je stalni spremljevalec in vodnik kitajskih speleologov, ki so šest tednov študirali naš kras. Udeležil se je jugoslovanske ekspedicije v Ponor Bunjevac v Liki. V jeseni je vpisal tretjo stopnjo na geografiji in obiskoval predavanja in konsultacije z mentorji. Opravljal je delegatske dolžnosti v Svetu delovne skupnosti SAZU.

Ivan Kenda, višji strokovni delavec, je urejal in izpopolnjeval dokumentacijo za kataster kraških pojavov. Registriral je 117 novih jam, tako

da kataster trenutno šteje 5053 objektov, in poskrbel za zamenjavo 148 zapisnikov z Jamarsko zvezo Slovenije. Pripravil je poskusno vnašanje katastrskih podatkov na računalnik in delal s terminalom v Ljubljani. Na računalnik so trenutno vneseni podatki 948 jam z Gorenjske in Gornjega Krasa južno od Sežane, delno pa tudi s krasa v občini Postojna. Vodil je meritve, računsko obdelal podatke in zrisal načrte Dimnic in Škocjanskih jam ter Tkalce in Planinske jame. Izdelal je načrt kraških pojavov na gradbišču mejnega prehoda Fernetiči ter izpisal podatke za vodne jame v občinah Tolmin, Idrija, Nova Gorica in Ajdovščina ter opravil še druga speleološka dela. Sodeloval je pri postavljanju razstav in pri tehničnem vzdrževanju opreme in zgradbe inštituta. Na prošnjo sekretariata za ljudsko obrambo občine Postojna je kot strokovnjak reševal nekatere probleme eksplozivnih teles v kraških jamah.

Pomembno raziskovalno in strokovno delo je bilo opravljeno v okviru *Kraške muzejske zbirke*, posebne delovne enote inštituta. Osnovno delo je zajemalo registracijo in dokumentacijo naravnega in kulturnega bogastva krasa za bodoči Kraški muzej, urejeno je bilo gradivo arheoloških izkopavanj na Notranjskem in na novo pridobljenih muzealij, kot je 273 fotografških plošč Francija Bara, 150 starih razglednic Postojnske jame in 150 starih plošč predvojnega inštituta v Postojni. Elaborat o Kraškem muzeju je bil dopolnjen s poglavji o krasu v svetu, jamarski tehniki nekoč in danes, paleokrasu in starosti krasa, vplivu geomortološke zasnove in podnebnih razmer na nastanek krasa, klastičnih jamskih sedimentih in o zgodovinskem pregledu raziskovanja krasa v Sloveniji. Prirejene so bile tri izvirne razstave z naravoslovno (*Kras v svetu, Jamarska tehnika nekoč in danes*) ter kulturno spominsko vsebino (slikar Leo Vilhar). V prostorih zbirke je gostovalo deset razstav, naše razstave pa so bile pokazane v 10 krajih Slovenije. Preurejene so bile stalne zbirke v Postojni ter vzdrževane zbirke v Predjami in na Premu. Razstave in zbirke v Postojni je obiskalo 8000 ljudi, izven Postojne pa prek 10.000 ljudi. Delo KMZ je vodila Mehtilda Urleb s sodelavcema Francem Malečkarjem in Jurijem Hajno ter ostalimi sodelavci inštituta.

Mehtilda Urleb, strokovni svetnik, je uresničevala strokovni, raziskovalni in finančni program KMZ, poleg tega pa vodila arheološka izkopavanja prazgodovinskega gradišča Čepno, strokovno nadzirala zaščitene arheološke terene na Notranjskem, obdelala gradivo rimske nekropole pri Cerknici in sodelovala pri pregledu arheoloških spomenikov v občini Cerknica in Logatec za potrebe prostorskega plana. Sestavila je več elaboratov in poročil ter objavljala strokovne članke. Udeležila se je več strokovnih posvetovanj in bila delegat v skupščinah Kulturne skupnosti občine in republike.

Franc Malečkar, strokovni delavec, je zasnoval dve razstavi kraške vsebine ter sodeloval pri vsej razstavni dejavnosti KMZ. Skrbel je za izposajo in nabavo jamarske opreme in inventariziral številne razstavne eksponate. Preučeval je jamo Dimnice, bil pobudnik in udeleženec jamarskih ekspedicij v globoka brezna kot so Jaskine Sniezne na Poljskem (768), brezno Gortani na Kaninu v Italiji (920 m), ponor Bunjevac na Velebitu (534 m) in drugih globokih brezen v Sloveniji. Udeležil se je več strokovnih srečanj, večkrat predaval doma in v tujini ter objavil številne članke speleološke vsebine.

Jurij Hajna, višji strokovni delavec, je opravljal konzervatorska dela pri muzejskih eksponatih, izvajal fotolaboratorijska, dokumentacijska ter tehnična dela pri stalnih zbirkah in razstavah. Sodeloval je pri raziskovanju kraških jam, pri arheoloških izkopavanjih in drugih strokovnih ekskurzijah.

Pogodbena dela pri zbirki so opravljali Kristina Čepek kot dokumentarist, Karlo Veber kot vodnik po zbirkah in Rozalija Vidmar kot snažilka.

Za knjižnico inštituta je skrbela Maja Kranjc, višja knjižničarka-referentka. Dopolnjevala je obstoječe kataloge in stvarne kartoteke ter zbirala literaturo za posebne bibliografije. Knjižni fond je pridobil 387 enot, od tega 304 revije in 83 novih knjig oziroma kopij. Urejala je izposajo s sodelavci inštituta (280) in drugimi obiskovalci (156) ter bibliotekami (26).

Personalne, tajniške in administrativne naloge je opravljala Božena Kafol, tajnica. Vodila je različne evidence, med njimi tudi kontrolo nad porabljenimi in pridobljenimi sredstvi. Zabeležila je 1700 prispelih in oddanih plovov ter delala s kopirnimi stroji.

Kartografsko-risarska dela za dokumentacijo in objave je opravljala Elesini Vladoša, višja tehnična sodelavka, ki je tudi skrbela za kartografski arhiv.

Druga tehnična dela so opravljali Marjan Luzar, tehnični sodelavec v kemijskem laboratoriju, Alojz Vadnjak, jamski vodnik kot pomočnik pri terenskem delu, opremi in hišniških opravilih ter Frančiška Miklavec kot snazilka.

Upravne posle so opravljali upravnik dr. P. Habič in njegov pomočnik dr. R. Gospodarič ter Mehtilda Urleb kot vodja KMZ. Pri SDS SAZU so bili delegati Maja Kranjc, I. Kenda in A. Mihevc, pri OO sindikata pa Božena Kafol in J. Hajna.

Objave

v letu 1981 in prejšnjih letih, ki še niso bile navedene v letopisih

P. Habič

Percolating Water Karst Denudation in the Case of Postojnska and Planinska jama. Actes du symposium intern. sur l'érosion karstique UIS Nîmes 1979, 49—60. Soavtor J. Kogovšek.

Preučevanje vertikalnega prenikanja vode na primerih Planinske in Postojnske jame. Acta carsologica 9 (1980), Ljubljana 1981, 129—148. Soavtor J. Kogovšek.

Nekatere značilnosti kopastega krasa v Sloveniji. Acta carsologica 9 (1980), Ljubljana 1981, 5—25.

S poti po kitajskem krasu. Geografski vestnik 52 (1980), Ljubljana 1981, 107—122.

Dinaric Karst Poljes and Neotectonics. Proc. Eighth Intern. Congr. of Speleology, Americus, ZDA, 1981, 797.

Nekaj rezultatov speleološkega kartiranja Slovenije. 8. jug. spel. kongres, Beograd 1981, 45—49. Soavtor I. Kenda.

Tipi krasa na Gorenjskem. Gorenjska, Zbornik 12. zborovanja slov. geogr., Ljubljana 1981, 78—88.

Geografska podoba Cerkniške doline in njene okolice. Notranjski listi 2, KS Cerknica 1981, 163—173.

R. Gospodarič

Karsthydrologische Untersuchungen mit natürlichen und künstlichen Tracern im Neuenburger Jura (Schweiz) — s soavtorji. Steir. Beitr. zur Hydrog., Jg. 1980, Graz, 5—100.

Generacije sig v klasičnem krasu Slovenije. Acta carsologica 9 (1980), Ljubljana, 87—110.

Cave Systems Speleogenesis on the Karst Poljes of Slovenia (NW Yugoslavia). Proc. 8th Intern. Congress of Speleology, Americus, ZDA, 656.

Kras in kraške jame Cerkniške doline in njene okolice. Notranjski listi 2, KS Cerknica 1981, 174—178.

A. Kranjc

Prispevek k poznavanju krasa v Ribniški Mali gori. Acta carsologica 9 (1980), Ljubljana 1981, 27—85.

The Influence of Man on Cave Sedimentation. Actes du symposium intern. sur l'érosion karstique, UIS, Nîmes 1979, 117—123.

Prispevek k poznavanju razporeditve favne v velikih rovih. Acta carsologica 9, Ljubljana 1981, 149—179. Soavtorji T. Novak, V. Kuštor, N. Sivec.

Pebble Investigations in Slovene Caves (Yugoslavia). Proc. 8th Intern. Congr. of Speleology, Americus, ZDA, 1981, 18—20.

- Sljunak iz Podpeške pečine*. 8. jug. spel. kongres, Beograd 1981, 69—74.
- Speleološke značilnosti Gorenjske*. Gorenjska, Zbornik 12. zborov. slov. geogr., Ljubljana 1981, 89—98.
- Siga* (Prispevek k slovenskemu kraškemu imenoslovju). Geografski vestnik 52, Ljubljana 1980, 85—88.
- Največe pečine Slovenije*. 8. jug. spel. kongres, Beograd 1981, 215—223.
- Letošnja huda zima in klima v Jami* (Predjama). Proteus 43, Ljubljana 1981, 357—359.
- Poročila in knjižna poročila v Geografskem vestniku* (52, 178—179, 192—193, 218—219) in Raziskovalcu (10/11, 568—569; 11/4, 130).

J. Kogovšek

- Preučevanje vertikalnega prenikanja vode na primerih Planinske in Postojnske jame*. Acta carsologica 9 (1980), Ljubljana 1981, 129—148. Soavtor P. Habič.
- Porazdelitev nekaterih elementov pri nastajanju sig v kraških jamah*. Acta carsologica 9 (1980), Ljubljana 1981, 111—127.
- Raztapljanje i izlučivanje kod vertikalnog pronicanja vode u krasu* (Postojnska i Planinska jama). 8. jug. spel. kongres, Beograd 1981, 65—68.

F. Šušteršič

- Some principles of the cave profiles simulation*. Actes du Symposium intern. sur l'érosion karstique, UIS, Nîmes 1979, 125—131.

A. Mihevc

- Račevsko jezero med Zirovskim vrhom in Rovtami*. Geografski vestnik 52, Ljubljana 1980, 37—48.

M. Kranjc

- Pregled slovenske speleološke bibliografije v zadnjih letih (1977—1980)*. 8. jug. spel. kongres, Beograd 1981, 271—272.

M. Urleb

- Loška dolina in okolica v davnini*. Notranjski listi 1, KS Cerknica 1977, 15—30.
- Trnovo, Ilirska Bistrica — nekropola starejše železne dobe*. Arheološki pregled 20, Beograd 1978, 27—30. Soavtor N. Osmuk.
- Cerknica — rimsko grobišče*. Arheološki pregled 20, 90—91, Beograd 1978, 90—91.
- Arheološke najdbe iz Stare Sušice pri Košani*. Arheološki vestnik 30, Ljubljana 1978, 151—158.
- Nova odkritja na halštatski nekropoli Trnovo pri Ilirski Bistrici*. Situla (1980), Ljubljana 1980, 185—189.
- Cerknica*. Rešena arheološka dediščina Slovenije 1945—1980, Ljubljana 1980, 54.
- Trnovo pri Ilirski Bistrici*. Rešena arheološka dediščina Slovenije 1945—1980, Ljubljana 1980, 116.
- Leo Vilhar — življenje in delo*. Katalog ob spominski razstavi, Postojna 1981.
- Kraška muzejska zbirka — Program in delo*. Argo, Ljubljana 1981, 64—66.
- Cerknica in okolica v davnini*. Notranjski listi 2, KS Cerknica 1981, 179—194.

F. Malečkar

- Jamarska tehnika nekoč in danes*. Vodnik 6 (1981), Kraška muzejska zbirka Inštituta za raziskovanje krasa SAZU, Postojna.
- Kratko poročilo o delu Jugoslovanske jamarske odprave v najgloblja brezna sveta*. Črni galebi pišejo, 6/6, Prebold, 30—36.
- Kras v svetu*. Proteus 44, 1, Ljubljana, 16—18.
- Zapis s potovanja po Novi Gvineji*. Jedro 7, 1—2, Ljubljana, 8.
- Jugoslovanska jamarska odprava v najgloblja brezna sveta*. 8. jug. spel. kongres, Beograd 1981, 237—240.
- Organizacija jamarskih odprav*. 8. jug. spel. kongres. Beograd 1981, 233—235.
- 31 člankov v Primorskih novicah (35/75) in Delu — rubrika Jamarske novice ter v Novicah JZS (15/4)*.

Predavanja

P. Habič

- Vpliv tektonike na pretakanje vode v krasu, Čapljina.*
Dinaric Karst Poljes and Neotectonics, Bowling Green, ZDA.
Neotektonika in geomorfogeneza krasa, Budva.
Tipi krasa na Gorenjskem, Kranj—Bled.
Ekologija krasa, Trst.

R. Gospodarič

- Fošilne poplave na kraških poljih, Čapljina.*
Cave System Speleogenesis on the Karst Poljes of Slovenia, Bowling Green.
Speleokronologija in Paleokras v Sloveniji (predhodno poročilo), Bowling Green.
Wassermarkierungen und Hydrologie des Hochkarstes in Slowenien (NW Jugoslavien), Bern. Soavtor P. Habič.
Geologija kraških pojavov in procesov. Ciklus predavanj na FNT ljubljanske Univerze v poletnem in zimskem semestru.

F. Šušteršič

- Hidravlične razmere v Najdeni jami, Čapljina.*
Sulla organizzazione della superficie del Carso, secondo l'ipotesi dello carsismo puro, Trst.

F. Malečkar

- La geologia della grotta Dimnice* (Matarsko podolje), Trst.
Jugoslovanska jamarska odprava v najgloblja brezna sveta, Kranj, Kozina, Ljubljana, Trst, Bled, Zagreb.
Vtisi s potovanja po Avstraliji in Papui Novi Gvineji, Ljubljana (2×), Slavnik, Ilirska Bistrica, Ajdovščina.

Kongresi, simpoziji in posvetovanja

- 21.—23. 5. Sestanek mednarodnega strokovnega odbora 4. SUWT, Dunaj dr. R. Gospodarič).
- 5.—7. 6. Simpozij »Voda i krš«, Čapljina (dr. P. Habič, dr. R. Gospodarič, mag. A. Kranjc, M. Kranjc, F. Šušteršič).
- 18.—24. 7. 8. mednarodni speleološki kongres, Bowling Green, ZDA (dr. P. Habič, dr. R. Gospodarič in mag. A. Kranjc, objavljena M. Kranjc — privatno).
22. 9.—3. 10. 4. mednarodni simpozij o sledenju podzemskih voda (4. SUWT), Bern, Svica (dr. R. Gospodarič).
- 15.—16. 10. 12. zborovanje slovenskih geografov, (Kranj, Bled (dr. P. Habič, mag. A. Kranjc).
- 14.—17. 10. Posvet »Muzeji v sodobni družbi«, Brežice (F. Malečkar).
27. 10.—3. 11. Kongres jugoslovanskih geografov, Budva (dr. P. Habič).
30. 10.—1. 11. 5. Posvet o speleologiji v Furlaniji-Juljski krajini, Trst (F. Malečkar).
- 9.—11. 11. Tretje jugoslovansko posvetovanje o uporabi računalnika v knjižnicah, Ljubljana (M. Kranjc).

Razstave

- Februar: Kitajski kras; Pivka, Prebold, Zalec.
Spominska razstava ob 10letnici smrti Lea Vilharja; Postojna.
- Marec: Kitajski kras; Prešernova dvorana SAZU, Ljubljana.
- April: Jamarska tehnika nekoč in danes; Postojna.
Kitajski kras in Zivi svet podzemlja; Vrhnika.
Zivi svet podzemlja; Ilirska Bistrica.
Razvojne in borbene poti artilerijske brigade 4. armade; Postojna.

- Maj: Zivi svet podzemlja; Tržič, Cerknica.
 Julij: Kras v svetu; Postojna.
 Oktober: Jamarska tehnika nekoč in danes; Prebold.
 Fotografska razstava Igorja Andjelića; Postojna.
 November: Kitajski kras; Sežana.
 Turizem v mojem kraju; Postojna.

Pomembnejši obiski

20. 1. 1981: Wang Sijing, Wu Zhiyong, Institute of Geology, Academia Sinica, Kitajska.
 Yuan Daoxian, Institute of Karst Research, Kitajska.
 Zhang Wenliang, Technical Team of Hydrogeology and Engineering Geology,
 Ministry of Geology, Kitajska.
26. 2. 1981: J. Florjančič, podpredsednik IS SRS.
13. 5. 1981: S. R. Shah in H. Rao, Shillong, Indija.
- 12.—16. 6. 1981: Ch. Leibundgut in študentje bernske univerze, Švica.
7. 7. 1981: Predstavniki Kitajske akademije znanosti Lion Youn-Ding, Lao Ru-Min,
 Luo Wei, Beijing.
- 3.—31. 8. 1981: W. Ufrecht, Laichingen, ZR Nemčija, študijska praksa.
6. 8. 1981: Dr. M. Serban, Cluj, Romunija.
7. 9. 1981: T. Hazslinszky, generalni sekretar Madžarske speleološke zveze in Nõra
 Fleck, tajnica Zveze.
11. 9.—16. 10.: Speleologi Zhang Show Yue, Lin Yun Shu, Zhang Yao Guang, Acade-
 mia Sinica, Kitajska.
25. 9.—1. 10.: Dr. J. Nicod, Martine in P. Ambert, Aix, Francija.
13. 10. 1981: Prof. Krasowsky, Varšava, Poljska, v spremstvu prof. dr. D. Kuščerja,
 Ljubljana.
13. 10. 1981: Delegacija muzealcev iz Hamburga.
- 13.—14. 10.: Dr. D. Gavrilović in dr. M. Lješević, PMF, Beograd.
- 19.—23. 10.: Dr. M. Harasimiuk, Lublin, Poljska.

GEOGRAFSKI INSTITUT ANTONA MELIKA S KARTOGRAFSKIM ODDELKOM

Znanstveno-raziskovalna dejavnost je bila prvenstveno usmerjena v uresničevanja raziskav iz sklopa *Proučevanje geografskega okolja Slovenije*. Ta obsega naslednje podnaloge:

a) V okviru podnaloge *Geografija poplavnih področij na Slovenskem* smo sklenili proučevanja poplavnega sveta na Blokah (D. Meze) in ob Pivki (A. Kranjc), nadaljevali pa raziskave družbenogeografskih značilnosti Ljubljanskega barja (M. Orožen Adamič in M. Natek) ter prirodno-geografskih značilnosti Brežiškega polja in predela ob spodnji Sotli (M. Šifrer in M. Kolbezen). Pričeli smo šesto fazo proučevanj naslednjih poplavnih področij: družbenogeografske značilnosti Brežiškega polja in spodnje Sotle (M. Šifrer), poplavni svet na Cerkniškem polju (A. Kranjc), v ščavniški dolini (D. Radinja) in v Beli krajini ob Kolpi in Lahinji (D. Plut).

b) Večkrat v poletnih mesecih kakor tudi ob koncu talilne dobe smo merili in proučevali spremembe na Triglavskem ledeniku in ledeniku pod Skuto (I. Gams, D. Košir, K. Natek, M. Orožen Adamič in M. Šifrer).

c) V sklopu zvezne teme smo nadaljevali nalogo *Geomorfološka karta Slovenije 1:100.000*. Skartirali smo Spodnjo Savinjsko dolino, ki zajema naslednje sekcije topografskih kart 1:25.000: Celje, Dobrna, Laško, Škofja vas, Trbovlje in Velenje (K. Natek).

č) Proučevanje hribovskih kmetij smo nadaljevali v Polhograjskem hribovju in bližnjem sosedstvu ter v Logaško-rovtarskem predelu (D. Meze), na slovenjgraškem Pohorju (I. Gams) in na južnem obrobju Spodnje Savinjske doline (M. Natek). Zaključeno je bilo proučevanje hribovskih kmetij med Preddvorom in Begunjami na Gorenjskem (D. Meze) in sestavljen ustrezeni elaborat za RSS.

d) Za regionalizacijo Slovenije je bila izdelana dokončna in podrobna shema vseh šestih osnovnih regij Slovenije (akad. S. Ilešič).

e) K. Natek je zaključil regionalno proučevanje Ložniškega gričevja med Šaleško in Spodnjo Savinjsko dolino.

Poleg navedenih obveznosti so se delavci inštituta vključili v proučevanje Gorenjske, katerega rezultati so bili predstavljeni na 12. zborovanju slovenskih geografov v Kranju in na Bledu. Ob tej priložnosti smo na razstavi na Bledu prikazali naša dela in raziskovalno dejavnost. Akad. S. Ilešič in M. Šifrer sta predstavila proučevanja poplavnih področij na Slovenskem v televizijski oddaji.

V letošnjem letu sta izšli 20. in 21. knjiga *Geografskega zbornika. Geografski zbornik XX*, ki obsega 209 strani, prinaša naslednje razprave: I. Gams, *Poplave na Planinskem polju*; D. Meze, *Poplavna področja v Grosupeljski kotlini* in M. Šifrer, F. Lovrenčak, M. Natek, *Geografske značilnosti poplavnih območij ob Krki pod Otočcem. Z Geografskim zbornikom XXI*, ki je izšel v letošnjem decembru in obsega 188 strani, smo končno le prišli na tekoče z izdajanjem inštitutnega glasila. V njem objavljajo: I. Gams in K. Natek, *Geomorfolška karta 1:100.000 in razvoj reliefa v Litijski kotlini*; D. Meze, *Hribovske kmetije ob Kokri in v Krvavškem predgorju*; M. Šifrer, *Učinki katastrofalnih neurij v severovzhodni Sloveniji avgusta 1980* in A. Kranjc, F. Lovrenčak, *Poplavni svet na Kočevskem polju*.

Znanstveni svet inštituta, ki mu predseduje akad. dr. S. Ilešič, se je sestel v letošnjem letu na 3 sejah.

Širši uredniški odbor Geografskega zbornika (I. Gams, D. Meze, M. Orožen Adamič in M. Šifrer), ki ga vodi njegov glavni urednik akad. S. Ilešič, je imel tri seje.

S prvim junijem 1981 je akademika S. Ilešiča zaradi zdravstvenih razlogov kot upravnika inštituta nasledil prof. dr. I. Gams, dop. član SAZU. Do 30. 6. 1981 je tajniške posle inštituta opravljal M. Šifrer, nato pa M. Natek.

Delavci inštituta so se sestajali na rednih ali izrednih sestankih. Naš zastopnik v SDS SAZU je asistent K. Natek, v IO OOS višja knjižničarka M. Gorenšek, v odboru znanstvene sekcije Geografskega društva Slovenije sta znanstveni svetnik M. Šifrer in strokovni svetnik Milan Natek.

Naši delavci so sodelovali pri pripravi razstave IV. razreda SAZU. V ta namen smo pripravili in izdali bilten *Geografski inštitut Antona Melika SAZU 1947—1981* na 29 straneh večjega formata.

Dne 11. 2. 1981 smo pripravili informativni razgovor z vsemi geografi na Slovenskem, ki delajo na področju fizične geografije. Zanimivega in koristnega srečanja se je udeležilo 26 geografov, ki so predstavili rezultate in probleme svojega raziskovalnega in strokovnega dela.

V juniju smo sprejeli na 14-dnevno obvezno prakso Vilmo Vrtačnik in Andrejo Dover, študentki geografije na Filozofski fakulteti v Ljubljani.

GIAM še vnaprej vzdržuje tesne in plodne stike z Vojnogeografskim inštitutom JLA v Beogradu, sodeluje z Geodetskim zavodom Slovenije in z Zvezo vodnih skupnosti Slovenije, Hidrometeorološkim zavodom ter s številnimi občinskimi in drugimi ustanovami.

Od tujih ogstov so nas obiskali: Poljaka dr. Marian Harasimiuk, Lublin, in prof. dr. Jean Nicod, Aix-en Provence, in Madžari dr. Istvan Fodor, akademik Otto Bihari, Bela Sas, Kornel Matkovits iz Centre de recherches de Hongrie Occidentale de L' A. H. S. v Pécsu.

Tov. Marija Gorenšek je poleg knjižnice skrbela tudi za pisarniške posle, vodila je interni pregled tekoče porabe odobrenih sredstev. Tajniški delovodnik obsega 276 številčk prejetih in odposlanih dopisov.

Akad. dr. Svetozar Ilešič, do 1. junija 1981 upravnik GIAM in nosilec raziskovalnega sklopa »Proučevanje geografskega okolja Slovenije«, je ostal predsednik Znanstvenega sveta Inštituta in vodja uredništva »Geografskega zbornika«. Aktivno se je udeležil 11. kongresa geografov SFRJ v Bečičih (Budva) v Črni gori od 28. do 30. 9. 1981 z referatom *Specializacija in reintegracija v sodobni geografiji* in 12. zborovanja slovenskih geografov v Kranju in na Bledu od 15. do 17. oktobra 1981 z referatom *Gorenjska, njena regionalna opredelitev in notranja regionalna razčlenitev*.

Ivan Gams je v inštitutskem raziskovalnem programu sodeloval s proučevanjem hribovskih kmetij na slovenjgraškem Pohorju ter z meritvami na Triglavskem ledeniku. Kot član znanstvenega sveta zvezne teme Geomorfološka karta Jugoslavije je sodeloval pri formiranju legende za pregledno in detajlno geomorfološko kartiranje. Je nosilec teme Geomorfološka karta Slovenije 1:100.000 in od jeseni 1981 programskega sklopa Proučevanje geografskega okolja Slovenije. Opravlja posle upravnika GIAM od 1. junija 1981, koordinatorja ter predsednika Programskega sveta RSS za proučevanje geografskega okolja v Sloveniji. Kot glavni in odgovorni urednik je urejeval 3. številko revije *Geographica Iugoslavica*. Član uredniških odborov za Geografski zbornik, Geografski vestnik, Varstvo narave, Naše jame. Je član Nacionalnega komiteja SFRJ za geografijo. Do avgusta 1981 je bil predsednik komisije za kraško denudacijo pri mednarodni speleološki zvezi.

V okviru mednarodne geografske zveze je dopisni član delovnih skupin za rečne in obalne ravnine, za geomorfološko kartiranje, za morfotektoniko.

Na 8. mednarodnem speleološkem kongresu avgusta 1981 v Bowling Greenu je predaval o *rasti kapnikov* in poročal o *mednarodnem komparativnem raziskovanju korozije s pomočjo standardnih tablet*, ki ga koordinira. 18. februarja je predaval v Geografskem inštitutu univerze v Regensburgu o *pokrajinsko ekološki razčlenitvi Slovenije*.

Na kongresu jugoslovanskih geografov v Bečičih pri Budvi je referiral o temi *Geografija in proučevanje naravnih katastrof* ter o značilnostih graviklastičnih pojavov med potresom 1976 v Črni gori. Na zborovanju slovenskih geografov v Kranju oktobra 1981 je predaval o *pokrajinsko-ekološki sestavi Gorenjske*. V ljubljanski podružnici Geografskega društva Slovenije, ki ji je predsedoval do oktobra 1981, je dvakrat predaval.

Njegove objave so navedene na drugem mestu.

Drago Meze je pri izvajanju letnega inštitutskega programa sodeloval pri dveh raziskovalnih nalogah — pri geografiji poplavnih področij in pri proučevanju hribovskih kmetij na Slovenskem. V okviru prve je izdelal elaborat o poplavnih področjih na Blokah, v okviru druge pa o hribovskih kmetijah na južni in zahodni strani Kamniških Alp. Na novo je začel raziskovati 348 hribovskih kmetij v 38 naseljih na območju Polhograjskega hribovja z bližnjim sosedstvom. Vanj je vključil poleg osrednjega dela hribovja nad Polhovim Gradcem in Horjulom tudi celotno desno stran Poljanščice od Gorenje vasi do Škofje Loke, na zahodu pa je zajel ozemlje do črte Gorenja vas—Podlipa. Prve rezultate proučevanj je že podal v letnem poročilu Raziskovalni skupnosti Slovenije.

Iz predalpskega Polhograjskega hribovja je razširil proučevanja še dalje na zahod proti Idriji in na jugozahod na dinarski Rovtarski predel v območju logaške občine, kjer je zajel 319 hribovskih kmetij v 20 naseljih; zanj je zbral osnovne podatke in naredil prve orientacijske terenske ogleda.

Kot glavni urednik Geografskega vestnika je uredil 53. letnik. Je član uredniškega odbora Geografskega zbornika in Projektnege sveta RP Proučevanje geografskega okolja Slovenije.

Milan Šifrer je nadaljeval proučevanje geografije poplavnih področij v porečju Save med Krškim ter Bregano. Po proučitvi geomorfološkega razvoja poplavnega sveta ter obsega in značaja poplav se je lotil letos tudi študija najrazličnejših človekovih posegov v ta svet.

Pod vodstvom Milana Šifrerja so se nadaljevala tudi redna opazovanja in merjenja Triglavskega ledenika in ledenika pod Skuto. Zaključnega opa-

zovanja Triglavskega ledenika v dneh 8. in 9. septembra 1981 sta se soudeležila I. Gams in K. Natek.

Milan Šiferer je v okviru priprav za 12. zborovanje slovenskih geografov oktobra 1981 na Gorenjskem proučeval geomorfološki razvoj Ljubljanske kotline in sestavil ustrezen elaborat, ki v luči novih dognanj klimatske geomorfologije dopolnjuje dosedanje poglede na njen razvoj. O svojih dognanjih je poročal na tem zborovanju oktobra 1981 na Bledu.

Udeležil se je 11. zborovanja jugoslovanskih geografov v Črni gori.

Za potrebe Biološkega inštituta Jovana Hadžija je v tekočem letu sestavil elaborat o razvoju reliefa na severozahodnem Gorenjskem.

Je zastopnik inštituta v odboru znanstvene sekcije Geografskega društva Slovenije ter član uredniških odborov Geografskega vestnika in Geografskega zbornika.

Mag. Milan Orožen Adamič je vodil delo kartografskega oddelka in fotolaboratorija. Nadaljeval je s proučevanjem poselitve in prometa na Ljubljanskem barju v okviru naloge Geografija poplavnih področij na Slovenskem. Udeležil se je opazovanja Triglavskega ledenika in pripravil poročilo o letošnjih opazovanih ledenika pod Skuto. Z referatom o *posledicah potresov v Posočju* je sodeloval na mednarodni konferenci junija na Bledu (The Social and Economic Aspects of Earthquakes and Planning to Mitigate their Impacts). Od 20. septembra do 1. novembra je v okviru izmenjave med Svetom jugoslovanskih akademij oziroma SAZU in National Academy of Sciences obiskal University of Illinois v Urbani-Champaign, University of Iowa v Iowa Cityju in University of Colorado v Boulderju. Na teh univerzah je navezal mnoge koristne stike in imel tam tudi predavanja o Jugoslaviji in razvoju geografije pri nas.

Je član uredniškega odbora Geografskega zbornika in revije Naše okolje. Do poletja 1981 je bil predsednik SDS SAZU ter tajnik Sveta za varstvo in proučevanje okolja pri Predsedstvu SAZU. S sklepom Skupščine SAZU z dne 19. 11. 1981 je postal član sveta Znanstveno-raziskovalnega centra v ustanavljanju.

Karel Natek je v letu 1981 delal pri dveh raziskovalnih nalogah: »Geomorfološka karta Slovenije v merilu 1:100.000, list Celje« in »Svet med Šaleško in Spodnjo Savinjsko dolino«. Geomorfološko kartiranje je potekalo predvsem v Spodnji Savinjski dolini ter v okolici Celja in Vojnika. Izdelane so rokopisne geomorfološke karte v merilu 1:25.000, ki pokrivajo dele osnovnih topografskih kart Škofja vas, Trbovlje, Laško in Celje.

Pri raziskovalni nalogi »Svet med Šaleško in Spodnjo Savinjsko dolino« je končal proučevanja in izdelal *Geomorfološko karto Ložniškega gričevja v merilu 1:25.000* ter *Karto izrabe tal v Ložniškem gričevju v merilu 1:25.000*. V izdelanem elaboratu so zbrani pglavitni rezultati geomorfološke in pokrajinske analize.

Udeležil se je 11. jugoslovanskega geografskega kongresa v Bečićih pri Budvi, kjer je imel koreferat z naslovom *Problemi kvantitativnega proučevanja recentnih geomorfoloških procesov in njihovega prikazovanja na detajlnih geomorfoloških kartah* ter 12. zborovanja slovenskih geografov v Kranju in na Bledu.

Aktivno dela v ljubljanski podružnici Geografskega društva Slovenije, kjer je kot član odbora zadolžen za organizacijo ekskurzij.

Milan Natek je bil v letošnjem letu vključen v inštitutski raziskovalni program na dveh tematskih področjih. V okviru proučevanja hribovskih kmetij je raziskoval jugozahodno hribovsko obrobje Spodnje Savinjske doline. Tu je v devetih naseljih zbral podrobne podatke o naravnih, gospodarskih in prebivalstvenih značilnostih za 125 domačij. Ugotavljal je razlike med domačijami na prisojeh in na osojnih legah in ugotovil, da se z naraščanjem nadmorske višine domov zmanjšuje poprečna strmina kmetijskega obdelovalnega zemljišča.

V okviru naloge Geografija poplavnih področij na Slovenskem je nadaljeval zbiranje in urejanje gradiva za Ljubljansko barje in njegovo obrobje.

V januarju se je udeležil interdisciplinarnega posvetovanja o muzeju na prostem in odnosu slovenske etnologije do arhitekturne dediščine in sodobnega stanovanjskega načrtovanja, ki ga je pripravilo Slovensko etnološko društvo v Ljubljani.

Na 12. zborovanju slovenskih geografov na Gorenjskem je poročal o najnovejšem razvoju zemljiško-posestne sestave naselja Podkoren v zgornji Dolini.

Od 19.10. do 2.11.1981 je v smislu dogovora med Svetom Akademij znanosti in umetnosti SFRJ in Bolgarsko akademijo znanosti (= BAN) v Bolgariji obiskal Geografski inštitut pri BAN, geološko-geografsko fakulteto Sofijske univerze »Klimenta Ohridskega« in kmetijski kombinat »Sredec« v Sofiji ter okrajno kmetijsko proizvodno zvezo v Plovdivu.

Je član uredniškega odbora Geografskega vestnika, podpredsednik Geografskega društva Slovenije in vodja njegove Znanstvene sekcije.

Kartografski oddelek

V letu 1981 smo v kartografskem oddelku v sodelovanju z geofotolaboratorijem in avtorji razprav za 21. številko Geografskega zbornika izdelali vrsto tematskih kart in drugih grafičnih prikazov. S številnimi kartografskimi ponazoritvami in predstavitvami značilnih pojavov smo dopolnjevali tekoče raziskovalno delo inštitutskih sodelavcev. Nadaljevali smo z izpopolnjevanjem kartografske zbirke, ki obsega že 13.500 kart najrazličnejših meril. Od Geodetske uprave SRS smo prejeli 387 listov topografskih načrtov v merilu 1:5000 in 1:10.000.

Tudi za potrebe delavcev nekaterih drugih inštitutov SAZU smo izdelali nekaj tematskih kart.

Kot v preteklosti sta večino strokovnih in tehničnih nalog opravili Maruša Rupert, ki je letos napredovala v strokovnega delavca in Meta Ferjan, ki je napredovala v višjega tehničnega sodelavca.

Geofotolaboratorij

V letošnjem letu je fotografski mojster Vlado Vivod napredoval v strokovnega delavca. Tesno je sodeloval s kartografskim oddelkom inštituta.

V geofotolaboratoriju smo dokončno osvojili barvne postopke na področju Kodaka, Agfe in Cibachrome za naše potrebe, kar nedvomno popestruje kvaliteto našega celotnega dela in bogati našo foto- in diateko.

Izdelal je mnogo reprodukcij topografskih kart in risb v različnih merilih (175), razvil 232 črno-belih filmov, 115 barvnih filmov, 915 črno-belih fotografij različnih formatov ter uspešno opravil še vrsto drugih del, od katerih naj posebej omenimo tehnično zelo zahtevno kopiranje dragocenih kartografskih originalov. Poleg tega je v okviru možnosti opravljal različna dela še za druge enote SAZU.

V letošnjem letu je imel dve samostojni razstavi fotografij *Gradovi na Slovenskem*, in sicer v klubu Kulturnih in znanstvenih delavcev v Ljubljani ter v Likovnem salonu v Celju. Izdelal je fotografsko gradivo za novi propekt Ljubljane in ga javno predstavil v mesecu novembru v sejni dvorani mestne skupščine Ljubljane.

Knjižnica

Inštitutska knjižnica, ki jo urejuje M. Gorenšek, se je v letošnjem letu obogatila za 552 novih knjig in zvezkov revij. Večino tujega in deloma tudi domačega periodičnega tiska dobivamo v zameno za Geografski zbornik. Kljub denarnim omejitvam si prizadevamo, da dobivamo v knjižnico vsaj

najosnovnejšo novejšo strokovno literaturo, predvsem pa skrbimo za pridobivanje in dopolnjevanje s slovenskimi pokrajinskimi in krajevnimi zborniki in kronikami.

V letu 1981 smo izposodili 379 knjig, revij in elaboratov delavcem SAZU, drugim zunanjim interesentom, predvsem študentom geografije in meteorologije. Težave imamo predvsem zaradi prezasedenosti knjigoveznice, z vezavo knjig oziroma posameznih letnikov revij. Nadaljevali smo z delom pri vsebinsko-stvarnem katalogu zbirke knjig v inštitutski knjižnici.

V naši knjižnici so shranjene tudi knjige in revije ter drugo dokumentacijsko gradivo Sveta za proučevanje in varstvo okolja pri Predsedstvu SAZU.

M. Gorenšek je sestavila bibliografijo Geografskega zbornika (I.—XX.), knjižne zbirke Dela ter seznam vseh elaboratov in raziskovalnih nalog, ki so bile izdelane v našem inštitutu. Vse to je objavljeno v informativnem biltenu »Geografski inštitut Antona Melika SAZU 1947—1981«, Ljubljana 1981, str. 6—27.

Objave

D. Meze

Poplavna področja v Grosupeljski kotlini. Geografski zbornik XX, 1980, Ljubljana 1981, str. 39—56, 69—88 (28 slik + 2 karti v prilogi).

Hribovske kmetije ob Kokri in v Krvavškem predgorju. Geografski zbornik XXI/1981, Ljubljana 1981, str. 69—115 (5 tabel, 16 slik + 3 karte v prilogi).

Hribovske kmetije med Preddvorom in Begunjami na Gorenjskem. 1980/1981, 48 str. (tipkopis), 5 tabel med besedilom + 3 karte v prilogi. Elaborat za RSS.

Poplavna področja na Blokah. 1980/1981, 31 str. (tipkopis) + 2 karti v prilogi. Elaborat za RSS.

O hribovskih kmetijah. Savinjske novice, leto XII, št. 9, 10, 11 (se nadaljuje), Mozirje. — Ponatis zaključkov iz razprave: Hribovske kmetije v Gornji Savinjski dolini po letu 1967. Geografski zbornik XIX/1 — 1979, Ljubljana 1980.

K. Natek

Splošna geomorfološka karta in možnosti njene uporabe v procesu planiranja. Informativni bilten — revija za planiranje, 5, št. 1, Ljubljana 1981, 12—17 (soavtorja I. Gams in F. Černe).

Liparski otoki. Proteus 43, 7, Ljubljana 1981, 272—277.

Obča geomorfološka karta 1:100.000. Proteus 44, št. 3, Ljubljana 1981, 102—105.

Geomorfološka karta 1:100.000 in razvoj reliefa v Litijski kotlini. Geografski zbornik XXI, Ljubljana 1981, 5—67 (soavtor I. Gams).

M. Natek

Nekatere družbeno-geografske značilnosti poplavnih področij ob Krki. Geografski zbornik XX/1980, Ljubljana 1981, str. 131—133 in str. 141—201.

Najnovejši razvoj zemljiško-posestne sestave naselja Podkoren. Gorenjska, zbornik 12. zborovanja slovenskih geografov. Ljubljana 1981, str. 161—172.

Geografske oznake griško-zabukoviškega predela. V zborniku: Griže z Zabukovico, Griže 1981, str. 109—140.

Bibliografija slovenskih geografov o Gorenjski (1945—1979). Izd. Geografsko društvo Slovenije, Ljubljana 1980, str. III + 36, (cikl.). Ponatis v Zborniku: Gorenjska, Ljubljana 1981, str. 268—306 (skupaj z I. Pirijem).

Sodobni vidiki neke vede (O devetnajsti knjigi Geografskega zbornika). Književni listi — Delo, XXII, št. 10, str. 14, Ljubljana 1981.

M. Orožen Adamič

Prispevek k poznavanju izoblikovanosti podvodnega reliefa slovenske obale. Geografski vestnik LIII, Ljubljana 1981, str. 39—46.

M. Šifrer

Geografske značilnosti poplavnih območij ob Krki pod Otočcem. Geografski zbornik XX/1980, Ljubljana 1981, str. 97—131.

Učinki katastrofalnih neurij v severovzhodni Sloveniji avgusta 1980. Geografski zbornik XXI/1981, str. 157—188, Ljubljana 1981.

Nova dognanja o razvoju reliefa na Gorenjskem. Gorenjska. Zbornik 12. zborovanja slovenskih geografov Kranj-Bled 1981, Ljubljana 1981, str. 64—77.

Razvoj reliefa na severozahodnem Gorenjskem. Ljubljana 1981, str. 36. (V arhivu Geografskega inštituta Antona Melika SAZU).

Triglavski ledenik. Ljubljana 1981, str. 8 (scenarij za RTV Ljubljana).

INŠTITUT ZA PALEONTOLOGIJO

Kratek pregled dela. Delo v letu 1981 je obsegalo: predstavitev ledenodobnih sesalcev, urejanje paleontoloških razprav za tisk, preverjanje biografij geologov za SBL, razlage geoloških terminov za slovar, oceno strokovnih geoloških del, terenske in kabinetne raziskave triadnih in krednih knidarijev, zgornjekrednih, terciarnih in recentnih foraminifer, zbiranje materiala za radiolarije, sodelovanje pri nalogi Katalog fosilov Slovenije, opravljanje knjižničarskih, administrativnih, grafičnih del, laboratorijsko prepariranje in delno urejanje zbirke fosilov.

Upravnik akademik prof. dr. Ivan Rakovec je vodil raziskovalno delo Inštituta za paleontologijo. Kot tajnik IV. razreda (do 26. maja 1981) in urednik Razprav tega razreda je strokovno pregledal in uredil vse razprave s paleontološkega področja. Pripravil je besedilo in dokumentacijsko gradivo za predstavitev raziskanih sesalskih vrst iz ledene dobe v Sloveniji za razstavo IV. razreda. Dajal je terminološke razlage geoloških in paleontoloških gesel za Slovar slovenskega knjižnega jezika. Preverjal je biografije geologov in paleontologov za Slovenski biografski leksikon. Bil je mentor pri magistrskem delu tov. Vide Pohar, strokovne sodelavke na FNT. Za Raziskovalno skupnost Slovenije je strokovno ocenjeval raziskovalne naloge, ki so jih predložili geologi in paleontologi z Univerze Edvarda Kardelja in Geološkega Zavoda v Ljubljani.

Fosilni knidariji. Znanstvena svetnica dr. Dragica Turnšek je zbirala triadne vzorce knidarijev v Celju, Perbli, Rdečem robu pod Krnom in v Podbrdu. Določila je 22 vrst koral, hidrozojev in spongij, ki pripadajo rodovom *Margarosmilia*, *Margarophyllia*, *Volzeia*, *Astraeomorpha*, *Retiophyllia*, *Distichophyllia*, *Cyathocoenia*, *Gablonzeria*, *Pamiroseris*, *Stromatomorpha*, *Dictyocoelia*, *Cheilosporites*. V Celju je potrdila karnijsko starost grebena, v Rdečem robu in Podbrdu norijsko-retijsko. Perbla vsebuje mešano favno in starost še ni dokončno rešena. Na terenu je sodeloval prof. dr. Stanko Buser.

Izdelala je pregled vse doslej zbrane triadne grebenske favne iz 16 najhališč osrednje in zahodne Slovenije. Ta obsega 45 vrst koral in hidrozojev, 18 vrst spongij, 16 vrst mikrofosilov (foraminifere, alge, mikroproblematika). Favna je razvrščena v karnij, norij in retij.

Iz Bešpelje pri Jajcu je določila hidrozojsko vrsto *Emscheria nerthensis* Schnorf, ki dokazuje senonijsko starost skladov. Material je poslal v obdelavo Geološki inštitut univerze v Zagrebu.

V okviru medakademijske zamenjave je obdelala kredne korale iz dveh področij v ZDA. Opisala je 28 vrst, ki imajo zelo natančen stratigrafski položaj. Spadajo v srednji in zgornji albij in spodnji cenomanij. Zato bodo služile za stratigrafsko primerjavo tudi drugod v svetu.

Velike in male foraminifere. Višja znanstvena sodelavka dr. Katica Drobne je iz senonijskih skladov v širši okolici Postojne opisala 4 mikrofosilne združbe. Ugotovila je doslej še neznano megalosferično generacijo vrste *Keramospaerina tergestina* (Stache). V plasteh maastrichtijske starosti je na podlagi študija številnih prerezov embrionalnih zavojev potrdila obstoj ene vrste *Rhipidionina liburnica* (Stache) s stebričasto obliko megalosferične generacije in pahljačasto obliko kot mikrosferično generacijo. Del gradiva je pripravila in oddala v tisk.

Obdelala je mikrofavno iz 3 vzorcev iz Iraka. Vrste *Alveolina (A.) levantina* Hottinger, *A. (A.) pinguis* Hottinger, *Rhapydionina urens* Henson, *Fallotella (Daviesina) balsilliei* (Davies) kažejo na prehodne plasti iz cuisija v lutecij, medtem ko govorje *Borelis curdica* (Reichel), *B. melo* (Fichtel & Moll) in *Peneroplis fassensis* Henson za srednjemiocensko starost.

Ekipa pod vodstvom dr. K. Drobne je v paleogenskih plasteh osrednje in severne Slovenije nadaljevala z vzorčevanjem in determinacijo mikrofosilov, mikrofaciesa in sedimentne osnove. Na novo je odkrila nahajališče Funtek in z novimi vzorci podaljšala profil na Beli peči. Odkrila je bogato mikrofavno zlasti bentonskih foraminifer, manj številne so planktonske foraminifere. Določila je 28 vrst na Beli peči in 10 vrst v nahajališču Funtek. V obeh primerih kažejo foraminifere oligocensko starost. Foraminifere in mikrofacies sta raziskovala dr. K. Drobne in ing. F. Cimerman. Pri preučevanju numulitin je sodeloval prof. dr. R. Pavlovec, pri sedimentoloških analizah pa ing. F. Drobne.

Strokovni svetnik ing. Franc Cimerman je iz 13 vzorcev flišnih plasti v Vipavski dolini ugotovil 7 planktonskih vrst in samo iz enega vzorca 25 rodov bentonskih foraminifer. Planktonske foraminifere kažejo, da pripadajo plasti deloma zgornjemu paleocenu in deloma spodnjemu eocenu. Bentonska favna nastopa le v vzorcu paleocenske starosti.

V Poljšici je kot dopolnilo raziskavam nanoplanktona vzporedno preučil nekaj vzorcev. Poleg drugih je določil tudi 14 vrst, ki sodijo med značilne oblike srednjeoligocenske kiscelske gline. Foraminifere je določil za nalogo Biostratigrafske raziskave staroterziarnih plasti.

Foraminifere Jadranskega morja. Z raziskavami foraminiferne združbe v Jadranskem morju sta dr. K. Drobne in ing. F. Cimerman z ekipo ugotovila 3 glavne in 2 mešani coni, ki kažejo razširjenost vrst od površine do globine 70 m. Ekološko so vezane na maso tople in hladne vode z vmesno termoklino in na trd oziroma mehak substrat — sediment. Podrobnejšo batimetrično razčlenitev sta dognala na podlagi kvantitativnih analiz. Skoraj polovica vrst nastopa tudi v plasteh, starejših od pliocena. Iz vzorcev so bile izdelane sedimentološke analize. Dobljene rezultate moremo s pridom uporabiti pri geoloških raziskavah za presojo paleobatimetrične sredine. Del gradiva je pripravljen in oddan v tisk. Male foraminifere je raziskoval ing. F. Cimerman, ekologijo dr. K. Drobne, sedimentologijo ing. B. Ogorelec. Pri zbiranju vzorcev so sodelovali potapljači dr. A. Praprotnik, ing. J. Praprotnik in ing. R. Verbovšek.

Za zbornik ob 90-letnici rovinjskega centra za raziskovanje morja je ing. F. Cimerman napravil seznam foraminifer (z delno revizijo), ki so bile ugotovljene v morju rovinjske okolice. Seznam obsega nad 500 taksonov.

Radiolarije. Za študij radiolarij izpisujemo literaturo. Zbrali smo tudi vzorce na dveh profilih triadnih plasti v severozahodni Sloveniji, ki so najbolj obetavni za prepariranje.

Katalog fosilov Slovenije. Za Katalog fosilov smo v Inštitutu obdelali 15 taksonov iz skupin Foraminifera in Hydrozoa.

Laboratorijsko delo je opravljala laborantka Kata Cvetko. Preparirala je knidarije in foraminifere s prej omenjenih nahajališč. Izdelala je 315 mikroskopskih zbruskov, več sto prerezov in površinskih preparatov, 53 spirkov iz recentnih sedimentov, 29 spirkov iz lapornih terciarnih sedimentov. Iz mnogih izpranih vzorcev je izbirala mikrofosile. Vodila je knjige vzorcev in urejala zbirko fosilov.

Risarsko, knjižničarsko, administrativno delo je opravljala višja tehnična sodelavka Milojka Huzjan do maja 1981. Ko je nastopila porodniški dopust, so si delo delili ostali sodelavci inštituta in občasno tuji sodelavci. Obsegalo je vpis in izposojno knjig, sprotno urejanje administrativnih nalog, risanje grafičnih prilog za tisk, elaborate, predavanja in razstavo ter urejanje fosilne zbirke.

Studijska potovanja, udeležbe na kongresih, simpozijih

- 18.—23. 5. 1981 se je dr. K. Drobne udeležila simpozija »Kompleksna naftno-geološka problematika podmorja i priobalnih dijelova Jadranskog mora« v Splitu. Sodelovala je z referatom.
- 4.—5. 6. 1981 sta se F. Cimerman in K. Drobne udeležila simpozija o problemih danija v Postojni. K. Drobne z referatom.
22. 6.—1. 7. 1981 se je D. Turnšek udeležila mednarodnega simpozija o triadnih grebenih v Erlangenu, BDR, S s referatom.
- 13.—24. 9. 1981 sta se F. Cimerman in K. Drobne udeležila 17. evropskega mikropaleontološkega kolokvija v Zvezni republiki Nemčiji, kjer sta na 9 ekskurzijah spoznala razvoj severnega prednožja Alp in si nabrala dragocen primerjalni material.
24. 9.—3. 10. 1981 sta bili K. Drobne in D. Turnšek gostji Bolgarske akademije znanosti (medakademijska zamenjava, tema sodelovanja: Ekologija koral). Ogleдали sta si paleontološke zbirke v geoloških inštitucijah v Sofiji, morsko postajo v Varni ter mezozojska in terciarna koralna nahajališča na terenu.
- 18.—22. 10. 1981 sta F. Cimerman in K. Drobne prisostvovala simpoziju »The Adriatic Sea — Characteristics and Perspectives«, ki je bil organiziran ob 90-letnici delovanje Centra za raziskovanje morja v Rovinju. Za simpozij sta pripravila pregled foraminifernih vrst iz okolice Rovinja in poster, ki kaže 3 cone foraminifernih združb na podvodnih klifih v Jadranskem morju.

Obiski tujih znanstvenikov

- 16.—19. 5. 1981: dr. Vladimir Petrovič Makridin, profesor na univerzi v Harkovu, ZSSR, si je ogledal zbirke fosilov in predaval na SAZU o grebenskih fosilnih tvorbah.
3. 8. 1981: dr. L. Peške, arheozoolog iz Inštituta za arheologijo v Pragi si je ogledal zbirke subfosilnih ptičev z Ljubljanskega barja.
- 26.—29. 8. 1981: dr. Baba Senowbary-Daryan iz Paleontološkega inštituta univerze v Erlangenu se je z urednikom prof. dr. I. Rakovcem dogovarjal o tiskanju razprave o triadnih spongijah iz Hudajužne.
29. 8.—2. 9. 1981: dr. Robert W. Scott, Amoco Production Company, Research Center, Tulsa, Oklahoma in dr. Paul Crevelo, Marathon Oil Company, Denver, oba ZDA, sta si ogledala zbirke hidrozojev in koral in jih primerjala s svojimi najdbami.
- 6.—10. 9. 1981: prof. dr. Lucas Hottinger z univerze v Baslu je izročil zbirki našega inštituta 136 mikroskopskih preparatov iz študije koničnih foraminifer. Na terenu si je ogledal profil oligocenskih plasti v Gornjem Gradu.
- 4.—31. 10. 1981: dr. Vassil Zlatarski iz muzeja Bolgarske akademije znanosti v Sofiji (medakademijska zamenjava, tema sodelovanja: Ekologija koral) je študiral zbirke koral in hidrozojev v inštitutu, na terenu si je ogledal mezozojske in terciarne grebenske sklade. Začel je s pripravami za raziskave koral v Piranskem zalivu. Na SAZU je predvajal film o koralnih grebenih s Kube.
- 2.—8. 11. 1981: dr. L. Bartosiewicz iz Madžarske akademije znanosti je delal pri nas in v Goriškem muzeju pri determinaciji živalskih ostankov iz arheoloških postaj na Mostu na Soči (medakademijska zamenjava).

Predavanja

F. Cimerman

Pri Slovenskem geološkem društvu je v sklopu predavanja o sedimentu v Sečoveljskih solinah predaval o foraminiferni favni iz vrtime V-6/79.

K. Drobne

Konične foraminifere, indikatori transgresije u paleogenim naslagama. Simpozij »Kompleksna naftno-geološka problematika podmorja i priobalnih dijelova Jadranskog mora«, Split, maja 1981.

Značilne foraminifere iz podlage danijskih plasti. Simpozij o problemih danija. Postojna, junij 1981.

Za Slovensko geološko društvo je v letu 1981 organizirala in vodila 12 predavanj.

K. Drobne, F. Cimerman in B. Ogorelec

Vertical Distribution of Smaller Benthic Foraminifera on Submarine Cliff in the Adriatic. Poster na simpoziju »The Adriatic Sea — Characteristics and Perspectives«, Rovinj, oktober 1981.

D. Turnšek

Triassic Reefs in Slovenia. International Symposium on Triassic Reefs. Erlangen, 22. in 23. junij. Sopredavatelj S. Buser in A. Ramovš.

Napisala besedilo za televizijsko oddajo o fosilnih koralah in koralnih grebenih z naslovom *Govorica kamna*, November 1981.

Vsi sodelavci inštituta so pripravili razstavo o *pleistocenskih sesalcih Slovenije, o krednih, paleogenskih in recentnih foraminiferah ter mezozojskih koralah in hidrozojih*. Razstava IV. razreda SAZU, decembra 1981.

Objave

F. Cimerman

Sediment iz sečoveljske soline. Geologija 24, 179—216, Ljubljana 1981. Soavtorji: B. Ogorelec, M. Mišič, A. Šercelj, J. Faganelj in P. Stegnar.

K. Drobne

Early Tertiary Conical Imperforate Foraminifera. Razprave IV. razr. SAZU, 22, 3, 1—90, Fig. 1—15, Pl. 1—22, Ljubljana, maja 1981. Soavtor L. Hottinger.

D. Turnšek

Lower Cretaceous Cnidarians from Eastern Serbia. Razprave IV. razr. SAZU, 23, 1, 1—54, Pl. 1—50, Ljubljana 1981. Soavtorica M. Mihajlović.

BIOLOŠKI INŠTITUT JOVANA HADŽIJA

Splošne ugotovitve. V letu 1981 je delalo v inštitutu 20 sodelavcev in 3 zunanji znanstveni sodelavci. Dr. A. Šercelj je bil ponovno izvoljen za dela in naloge znanstvenega svetnika, M. Culiberg in V. Žagar v asistenta z re-
elekpcijo, mag. A. Seliškar za asistenta z magistriranjem, strokovni svetnik dr. J. Carnelutti pa za znanstvenega svetnika. Dr. M. Zupančič je prejel nagrado Sklada Borisa Kidriča za delo *Smrekovi gozdovi v mraziščih dinarskega gorstva Slovenije*, 19. 11. 1981 pa je bil imenovan za individualnega poslovodnega organa Znanstvenoraziskovalnega centra SAZU v ustanavljanju. V Šmihelu nad Mozirjem je postavljena biološka raziskovalna postaja, katere izgradnjo je vodil in koordiniral dr. I. Puncer. Prof. dr. E. Mayer je bil izvoljen za predsednika Vzhodnoalpsko-dinarskega društva za proučevanje vegetacije, dr. L. Marinček pa za generalnega sekretarja.

Terensko in laboratorijsko delo. Raziskave polimorfizma in endemizma v flori Jugoslavije je vodil prof. dr. E. Mayer. Po letnem programu je bilo terensko delo usmerjeno predvsem v tiste predele Slovenije in Jugoslavije, kjer so po dosedanjih izkušnjah pomembnejša središča polimorfizma in endemizma vaskularne flore. V vegetacijski sezoni smo poleg manjših ekskurzij

v razne predele Slovenije in obrobja izvedli v drugi polovici junija in prvi polovici julija daljšo ekskurzijo v zahodno Srbijo, Crno goro, Hercegovino in Dalmacijo, pri čemer so bili v ospredju taksoni *Asplenium lepidum* var. *lepidum* in var. *fissoides*, *Edraianthus graminifolius*-agg., *Gypsophila spergulifolia*, *Heliosperma* div. spec., *Daphne oleoides*-agg., *Pedicularis* div. spec., *Serratula radiata*-agg., *Dianthus* sect. *Carthusianorum*, *Crepis* div. spec., *Carduus* div. spec., *Centaurea* sect. *Acrolophus* itd. Ekskurzija v drugi polovici avgusta in začetku septembra je bila namenjena nabiranju materiala v osrednjem hercegovski pogorju Prenj — Velež in hercegovsko-dalmatinsko-črnogorskem mejnem pogorju Orijen. Nabran je bil obsežen material polimorfnih skupin iz rodov *Rhinanthus*, *Melampyrum*, *Asperula*, *Dianthus* itd. V prvih dneh maja je bila izvedena ekskurzija na vulkanski otok Pantelerijo, kjer je bila dana možnost študija in primerjave otočnega endemizma z našimi jadranskimi otoki, obenem pa je bil zbran dragocen herbarijski material. Laboratorijsko delo je bilo pozimi in jeseni usmerjeno po eni strani v determinacijo in prvo taksonomsko orientacijo na terenu zbranega materiala, po drugi strani pa v podrobnejšo morfološko, horološko in s tem tudi taksonomsko analizo konkretnih primerov polimorfizma in endemizma ter pravo dobljenih rezultatov za objavo. Med zunanji sodelavci je prof. dr. V. Ravnik nadaljeval študij raznih rodov družine Orchidaceae, dr. D. Trpin pa je razširila svoje raziskave na razne druge sekcije genusa *Alyssum*. J. Suhač je občasno sodelovala pri določanju in urejanju herbarijskega materiala, v glavnem pa je spopolnjevala kartoteke floristične in taksonomske literature za vaskularno floro Jugoslavije. Prof. dr. E. Mayer je nadaljeval študij taksonomskih in horoloških problemov raznih polimorfnih in endemičnih taksonov, med katerimi posebej omenjamo *Edraianthus graminifolius*-agg., *Eryngium wiegandii* problematiko iz Makedonije, *Euphrasia* ser. *Angustifoliae* iz vzhodnih in južnih predelov Jugoslavije, *Gentianella bulgarica*-agg., skupaj s prof. dr. K. Micevskim (Skopje) *Genista sericea*-agg. v vzhodni Makedoniji, z dr. V. Nikolićem (Beograd) genus *Corydalis* v vzhodni in južni Srbiji, z dr. Ž. Bjelčičevo (Sarajevo) *Achillea clavennae*-agg. v ilirskem območju. Delo pri flori Slovenije je vodil dr. T. Wraber. Delo je obsegalo pripravo geslovnika oz. seznama upoštevanih vrst, pripravo morfološke terminologije, ki sloni na terminologiji iz dela dr. V. Strgarja Enciklopedija okrasnih rastlin, nadalje obdelavo praprotnic in cvetnic oz. semenovk ter tekoče delo za nadaljnje faze zbiranja literature, zbiranje in obdelavo materiala in ugotavljanje razširjenosti.

Geobotanična skupina je svoje raziskave usmerila v glavnem na dogovorjeni dolgoročni program, ki izhaja iz programa SAZU »Naravna in kulturna dediščina slovenskega naroda«. Raziskava »Fitocenološka raziskovanja Slovenije« zajema proučevanje vse vegetacije Slovenije. Delo geobotanične skupine je vodil dr. M. Zupančič. Posebej pa so posamezne fitocenološke raziskave vodili: dr. M. Zupančič je nadaljeval raziskave v primarnih in sekundarnih smrekovjih (*Loreo-Piceetum*, *Sphagno-Piceetum*, *Luzulo sylvaticae-Piceetum*, *Deschampsio-Piceetum*) na Pohorju. Izdelal je kritično primerjavo med nekaterimi smrekovimi gozdovi na Balkanskem polotoku ter srednjeevropskimi in našimi smrekovimi gozdovi. Z dr. I. Puncerjem sta izdelala študijo o razširjenosti vrste *Ostrya carpinifolia* Scop. in njenem pojavljanju v različnih fitocenozah, o njeni ekologiji in gozdnogospodarski problematiki v Sloveniji. Dr. L. Marinček, dr. M. Zupančič in tržaški fitocenolog L. Poldini so izdelali razpravo o novi ilirski združbi *Ornithogalo-pyreneici-Carpinetum* v submediteranskem prostoru Slovenije in Julijsko-beneške pokrajine (Italija), podali so njeno tipološko členitev in emendirali zvezo *Carpinion illyricum* Ht. 1958 emend. Marinček, Poldini et Zupančič. Na področju raziskav gorskih in predgorskih bukovih gozdov Slovenije sta dr. L. Marinček in mag. A. Seliškar proučila sukcesije na rastiščih združbe *Ostryo-Fagetum*. Dr. L. Marinček je nadaljeval s proučevanjem acidofilnega montanskega bukovega gozda *Cardamine trifoliae-Luzulo-Fagetum* Marinček 1981 (mscr.), visokogorskih predalpskih bukovih gozdov (Blegoš) in pričel proučevati podobne bukove gozdove v dinarskem svetu (Svinščaki, Snežnik). Dr. I. Puncer je nadaljeval raziskave subpanonskega jelovo-bukovega gozda na Konjiški gori, Bohorju in Boču.

V. Žagar je nadaljeval raziskave termofilnih grmišč *Quercus-Ostryetum* Ht. 1938 s. lat v Zasavju in Savinjski dolini ter pomagal pri raziskavah ruderalne vegetacije. S prof. dr. A. Hočevarjem je opravil klimatske meritve na Kočevskem in Dolenjskem. Mag. A. Seliškar je posvetil posebno pozornost raziskavam travišč v Karavankah in Kamniških Alpah, ki vključujejo naslednje asociacije: *Seslerio-Caricetum sempervirentis astrantietosum* subass. nova, *Bromo-Pedicularietum julici* ass. nova, *Seslerio-Caricetum humilis* ass. nova, *Bromo-Plantaginetum mediae*, *Arnico-Nardetum* in *Poo-Prunelletum*. Proučeval je še travišča v Zasavju in Pomurju, kjer je raziskoval tudi plevelno vegetacijo. Usmeril je raziskovanja v zaraščanje bregov akumulacijskih jezer (Vonarsko in Slivniško jezero) in študij halofitne vegetacije sečoveljskih solin. Prof. dr. V. Petkovšek in dr. V. Strgar sta nadaljevala z raziskavami združb tipa *Carici humilis-Centaureetum rupestris* in *Carici humilis-Seslerietum juncifoliae*, v katerih se pojavljajo taksoni iz gena *Sesleria*. Dr. L. Markovič je proučevala ruderalno vegetacijo severovzhodne Slovenije, to je Dolinsko in Goričko v Prekmurju, zahodni del Slovenskih Goric in severozahodni del Dravskega polja (*Bidentalia tripartiti*, *Sisymbrietalia*, *Artemisietalia*, *Galio-Alliariaetalia*, *Plantaginetalia*, *Agrostietalia stoloniferae*). N. Mršič je letošnje raziskave mezofavne in mikrofavne nadaljeval v območju Velike Pišnice v Julijskih Alpah in na pobočju Storžiča v Kamniških Alpah. Usmerjene so bile v proučevanje zakonitosti sprememb populacij posameznih vrst deževnikov v odvisnosti od klimatskih razmer. Hkrati je proučeval deževniške cenoze in ugotavljal korelacije med tipi tal in vegetacijskimi združbami. Pri omenjenih nalogah so še sodelovali M. Prešeren, dr. V. Gregorič, dr. D. Stepančič, doc. dr. F. Lobnik in 7 študentov.

Geobotanična skupina je letos skartirala v merilu 1:50.000 861 km² novih površin Slovenije na listih Celje 4 in Murska Sobota 4. Po fitogeografski razdelitve Slovenije pripadajo kartirane površine preddinarskemu, predalpskemu in subpanonskemu območju. Kartirano je bilo 31 vegetacijskih enot. Dr. I. Puncer je delal pri pripravah za končno redakcijo karte naravne potencialne vegetacije v merilu 1:1.000.000. Tehnična dela je opravil M. Prešeren.

Palinološki laboratorij je v preteklem letu prvenstveno obdeloval tri problemske sklope: kasnoglacialne vegetacijske razmere, stratigrafsko in kronološko pozicijo velenjskega premogovnega bazena in odkrivanje novih sedimentov, primernih za paleofloristične raziskave. Občasno smo s ksilotomskimi, antrakotomskimi in karpološkimi analizami pomagali arheologom in muzealcem pri reševanju paleoekoloških problemov. Na Ljubljanskem barju smo v zvezi s predvideno gradnjo obvoznice izvrtali in palinološko preiskali več novih ročnih vrtin. Rezultati so pozitivni. Pokazalo se je namreč, da je bil ta najsevernejši del Ljubljanskega barja v postglacialu tektonsko precej miren, saj se skoraj ni ugrezal od kasnega glaciala naprej. Ta okolnost je dala več debelejših in bolje razčlenjenih kasnoglacialnih sedimentov, iz katerih se da lepo razbrati razvoj vegetacije v kasnem glacialu med 15.000 in 10.000 leti pred sedanjostjo. S pelodnimi analizami profilov velenjskih vrtin smo zasledovali predvsem možnost kronološke in stratigrafske korelacije plasti iz različnih vrtin. Vegetacijska problematika je bila šele na drugem mestu. Glede na bogato pelodno vsebino nekaterih stratumov se je to v celoti posrečilo, vsaj za pliocenski odsek sedimentnega kompleksa. Pleistocenski je reven in ostaja še problematičen. S terenskimi raziskavami pa smo predvsem iskali nove lokacije primernih sedimentov za pelodne raziskave. Ti so navadno manjšega obsega in dajo vegetacijsko sliko krajšega obdobja, tako da je s tem njihovo raziskovanje zaključeno. Večji profili pa dajejo dovolj materiala za prihodnje obsežnejše raziskave. Takšna sondiranja ali dopolnilne raziskave smo opravili v Ljubljani, na Radenskem polju, v Dednem dolu, na Planinskem polju, na Pokljuki in Jelovici, v Vipavski dolini, na Zelencih pri Podkornu, v Poljanski dolini, pri Idriji itd. Za lokacijo nuklearke II pri Dilju smo s pelodnimi analizami določili stratigrafsko pozicijo podlage. Z arheološkimi in muzejskimi ustanovami v Ljubljani in Zagrebu smo sodelovali pri determinaciji rastlinskih ostankov. V delo so bili vključeni dr. A. Sercelj, M. Culíberg, M. Štangelj, S. Žnidaršič in pri terenskem delu študenti.

Laboratorijsko delo geobotanične skupine je obsegalo obdelavo zbranega materiala, predvsem pa urejanje herbarija, determiniranje flore, urejanje zapiskov, tabeliranje, obdelavo tabel, mikroskopiranje, študij ustrezne literature, pripravo in pisanje razprav, priprave za tisk, znanstvena posvetovanja, mentorsko delo, znanstvene kolegije in organizacijo dela. Tehnično delo je obsegalo urejanje kartografskega gradiva, izdelavo čistorisov vegetacijskih kart, tematska risarska dela in izdelavo prilog k razpravam. Pri laboratorijskem delu so delovali vsi našteti redni in zunanji sodelavci inštituta. Za tehnična dela sta skrbela dr. I. Puncer in M. Prešeren.

Favnistične raziskave so iz dveh delov. Prvi del zajema taksonomsko in zoogeografsko problematiko favne Slovenije in Jugoslavije, drugi del pa so zoocenotske raziskave na izbranih poskusnih ploskvah. Dr. J. Matjašič je raziskoval epizojične protozoje na morskih živalih in njihov odnos do gostiteljev. Nadaljeval je raziskave podrobne morfologije in filogenije temnocefalov, poudarek pa je bil na proučevanju pričvrščevalnih organov, njihove funkcije in pomena za filogenijo. Posebej je proučeval nastanek parazitizma. Nadaljeval je tudi taksonomske in zoogeografske raziskave hroščev lamelikorinjev s posebnim ozirom na razširjenost v Sloveniji, pri nekaterih podskupinah pa za Evropo in ves svet. Dr. J. Bole je nadaljeval malakološke raziskave v dinarskem območju Slovenije in dokončal študijo o zoogeografiji kopenskih polžev v tem delu Slovenije. Večji del terenskih raziskav je bil usmerjen v alpski in predalpski svet s poudarkom na problematičnih rodovih, kot so *Cochlostoma*, *Vitrinobrachium*, *Semilimax*, *Cochlodina* itd. Veliko novih podatkov so dale dopolnilne raziskave narodnega parka Durmitor. V preteklem letu je začel M. Čuček raziskovati skupino Tardigrada. Poudarek je bil na Eutardigrada z Ljubljanskega barja. Občasno so bila pregledana tudi druga zamočvirjena območja v Sloveniji. Skupaj je naredil prek 60 ekskurzij. Dr. B. Drovenik je raziskoval hrošče, posebej še na Kočevskem. Drugi del raziskav pa je zajel Slovensko Primorje in Julijske ter Savinjske Alpe. Poleg teh predelov je raziskoval tudi na Durmitorju, Velebitu, Vlašiču, Ivan Sedlu, v Dalmaciji, Kvarnerju in na Kapeli. Zelo pomembne favnistične rezultate je dala ekskurzija na Durmitor. V Todorovem Dolu je bila najdena nova vrsta baticine in nova podvrsta *Laemostenus cavicola*. Najdena je bila tudi nova vrsta *Deltomerus*. Raziskave hroščev na Kamniškem sedlu so dale pomembne rezultate glede na vertikalno razporeditev karabidov. Kabinetno delo je obsegalo prepiranje, sortiranje, etiketiranje in uvrščanje v zbirke. Nekaj problematičnega materiala smo poslali v obdelavo tujim strokovnjakom, del materiala pa je bil determiniran s pomočjo zbirk na Dunaju, v Pragi, Celovcu, Wiessbadnu, Münchnu in Frankfurtu. Dr. J. Carnelutti je začel intenzivno zbirati lepidopteroški material v začetku aprila in maja. Del ekskurzij v Slovensko Primorje je bil povezan z organizacijskimi pripravami za IX. simpozij o entomofavni Srednje Evrope. V prvi polovici julija je nadaljeval raziskave entomofavne narodnega parka Mljet. Raziskave so po 10 letih zaključene in bo o tem pripravljen obširnejši prispevek. Od konca julija in v prvi polovici avgusta so se nadaljevale raziskave metuljev na Durmitorju. Konec septembra je bil na ekskurziji v Makedoniji, kjer sta dr. J. Carnelutti in P. Tonkli lovila predvsem v okolici Ohrida, na Galičici, pri Negotinam in Demir Kapiji. Ob tej priložnosti je bil zaradi determinacije pregledan ves lepidopterski material na gozdarski fakulteti v Skopju. S. Brelih je raziskoval sifonaptere Jugoslavije, ki so bili zbrani na 546 nahajališčih, ugotovljenih pa je bilo 78 vrst in 24 podvrst. V širši okolici Iga je raziskoval tudi hrošče in doslej našel prek 1150 vrst. Druga skupina raziskav so zoocenotske raziskave. Za redna opazovanja je bilo izbranih 5 poskusnih ploskev v okolici Komna in pod Cavnom, vse pa v submediteranskem območju. Na vsaki ploskvi je bilo po 20 pasti za hrošče in po 10 za lov pajkov. Menjavali smo jih dvakrat oziroma enkrat mesečno. Za raziskave polžev pa so bili vzeti vzorci tal, enako tudi za pršice in drugo talno favno. Dr. A. Polenc je dokončal raziskave zoocenoz na Kočevskem, dodatno pa je začel preiskovati združbe nad Soriško planino, v Strunjanu, na Vremščici in na Ratitovcu. Dr. K. Tarman je obdeloval pršice na omenjenih ploskvah in dokončal ob-

delavo materiala s Kočevskega. Dr. B. Drovenik je obdeloval karabide in izdelal zoocenotske tabele.

Ekologija morskih bentonskih alg je raziskava, ki jo vodi dr. I. Munda. Terensko delo je obsegalo raziskave asociacij bentonskih alg v različno poluiranih biotopih okolice Rovinja z ozirom na gradiente, odvisne od izvora onesnaženja in na letne variacije. Študirala je rekolonizacijo denudiranih skalnih površin v eulitoralju in zgornjem sublitoralnem nivoju. Raziskovala je asociacije cistozir in druge asociacije v zgornjih litoralnih nivojih na otoku Lošinju in jih primerjala z razmerami v rovinjskem območju. Laboratorijsko delo je zajemalo analize aminokislin v jadranskih rjavih algah, ekofiziološke študije jadranske vrste *Fucus virsoides*, proučevanje vpliva poluirane vode na rast in kemijsko sestavo jadranskih rjavih alg, študij kombiniranega vpliva temperature in salinitete na akumulacijo Zn, Co in Mn v rjavih algah, analize proteinskih komponent in vitaminov v jadranskih algah. Kabinetno delo je obsegalo obdelavo nabranega materiala iz severnega Jadrana in Atlantika, determinacijo vrst ter reševanje taksonomskih problemov v okviru rodov *Ceramium*, *Cladophora* itd.

Zunanji znanstveni sodelavec prof. dr. V. Petkovšek je nadaljeval raziskave zgodovine biologije na Slovenskem. Delo je bilo usmerjeno na naravoslovca P. A. Mattiolija in njegovo delovanje na Primorskem in posebno v Idriji.

Udeležba na znanstvenih sestankih

Dr. L. Marinček, dr. I. Puncer in dr. M. Zupančič so se udeležili zborovanja Internationale Vereinigung für Vegetationskunde v Rintelnu od 13.—16. 4. 1981, z referatom.

Dr. L. Marinček, dr. E. Mayer, dr. I. Puncer, mag. A. Seliškar in dr. M. Zupančič so se udeležili zborovanja Vzhodnoalpsko-dinarskega društva v Trstu od 7.—10. junija 1981, z referatom.

Dr. J. Carnelutti, dr. B. Drovenik in P. Tonkli so bili organizatorji in aktivni udeleženci IX. simpozija o entomofavni srednje Evrope, ki je bil v Portorožu 20. do 28. 6. 1981. Dr. J. Carnelutti je sodeloval s plenarnim referatom »Kartiranje entomofavne v Sloveniji«.

Dr. J. Carnelutti, dr. B. Drovenik in P. Tonkli so se udeležili zborov češkoslovaških entomologov v Pragi in avstrijskih entomologov na Dunaju.

Dr. B. Drovenik se je udeležil zborov nemških entomologov v Münchnu in v Frankfurtu in koroških v Celovcu.

Dr. I. Munda se je udeležila 13. mednarodnega botaničnega kongresa v Sydneyu z referatom.

Zborovanja, posvetovanja, sestanki

Dr. L. Marinček in dr. M. Zupančič sta se udeležila seje znanstvenega sveta in redakcijskega odbora projekta »Vegetacijska karta Jugoslavije« v Novem Sadu 2. do 3. 3. 1981.

Dr. I. Puncer in M. Prešeren sta z akademikom P. Fukarekom opravila tehnično redakcijo naravne potencialne karte Jugoslavije v merilu 1:1.000.000 v Sarajevu 11.—14. 5. 1981.

Dr. M. Zupančič se je udeležil seje redakcijskega odbora »Vegetacijske karte Jugoslavije« v merilu 1:200.000 v Zagrebu 8. 5. 1981.

Sodelovanje z znanstvenimi in strokovnimi organizacijami

Geobotanična skupina je ohranila stike z vsemi inštitucijami iz preteklih let, te so podrobneje navedene v 27. in 30. knjigi Letopisa SAZU. Na novo smo navezali stike z biološkim oddelkom Bolgarske akademije znanosti.

Dr. J. Carnelutti in dr. B. Drovenik sta ob IX. mednarodnem simpoziju o entomofavni srednje Evrope navezala stike z več kot 100 vodilnimi entomologi iz 10 evropskih držav.

- Dr. B. Drovenik je sodeloval s Prirodoslovnim muzejem Slovenije, bil je predsednik slovenskega entomološkega društva Stefana Michielija, sodeloval je z jamskim društvom Kamnik.
- Dr. J. Matjašič je predaval na Biotehniški fakulteti, bil je urednik Biološkega vestnika, deloval je v komisiji za varstvo okolja pri skupščini občine Kamnik, bil je predsednik raziskovalne skupnosti občine Kamnik in predsednik sklada za Brejčeve nagrade.
- Dr. I. Munda je sodelovala z naslednjimi organizacijami: univerza v Kölnu, Biologische Anstalt Helgoland, Botanični inštitut univerze Sydney, Botanični inštitut univerze v Melbournu, Botanični inštitut univerze v Adelaidu, Marine Research Laboratories — University of Gladstone, Queensland, Marine Research Laboratories Portsmouth v Veliki Britaniji in Institut for Sporeplanter Universitet v Kopenhagenu.

Studijska potovanja v tujino

- Dr. J. Carnelutti je obiskal naravoslovna muzeja v Pragi in na Dunaju zaradi determinacije materiala.
- Dr. B. Drovenik je bil zaradi pregledov zbirk v Pragi in na Dunaju, v Nemčijo pa je potoval zaradi pregledov zbirk v muzejih in pri amaterjih. Obiskal je Mainz, Wiesbaden, Frankfurt in Wald-Michelbach.
- Dr. I. Munda je obiskala okolico Sydneya, Viktorijo in južno Avstralijo, kjer je proučevala alge.

Obiski in gostovanja

V preteklem letu je inštitut obiskalo veliko domačih in tujih znanstvenikov. Iz Jugoslavije jih je bilo 25 in prek 50 iz Avstrije, Italije, Zvezne republike Nemčije, Madžarske, Bolgarije, Nemške demokratične republike in Švice.

Objave

a) Znanstvena in strokovna dela

M. Culiberg, A. Šercelj

Palinološke analize kasnoglacialnega profila kolišča pri Notranjih Goricah, izkopavanja 1979. Arheološka zaščitna raziskovanja na Ljubljanskem barju v letu 1979, 1, 107—114.

M. Kerovec, N. Mršič

Oligochaeta, Catalogus faunae Jugoslaviae, 3 (1), 1—39.

L. Marinček

Gozdne združbe na klastičnih sedimentih v jugovzhodni Sloveniji. Razprave IV. razr. SAZU, 22 (2), 41—185.

Subalpsko bukovje. Loški razgledi, 27, 182—192.

Predalpski gozd bukve in velike mrtve koprive v Sloveniji. Razprave IV. razr. SAZU, 23 (2), 55—96.

L. Marinček, I. Puncer, M. Zupančič

Ostryo-Fagetum in Slowenien. Biol. vestn. 28 (2), 125—136.

N. Mršič

A review of the Oligochaeta and some new species of earthworm. (Lumbricidae of Slovenia.) Biol. vestn. 28 (2), 27—38.

I. Munda

Tide pool associations of benthic algae in Icelandic waters. Xth International Seaweed Symposium. De Gruyter, 327—332.

The effect of heavy metals on the growth and some chemical constituents of the brown alga *Fucus virsoides* (Don.) J. Ag. Rapp. Comm. int. Mer. Medit. 27 (2), 233—234.

A note on the main floristic and vegetation limits in Icelandic coastal waters. Proc. 8th Int. Seaweed Symposium, Bangor, 410—415.

I. Puncer, M. Zupančič

Novi združbi gradna v Sloveniji (*Melampyro vulgati-Quercetum petraeae* ass. nova s. lat.). Scopolia, 2, 1—47.

A. Šercelj

Pelod v kvartarnih sedimentih Soške doline. Geologija — razprave in poročila, 24, (1), 129—147.

A. Šercelj et al.

Poplavna področja v Grosupeljski kotlini. Geografski zbornik 20 (2), 54—56.

A. Šercelj, M. Culberg

Palinološke, karpološke in ksilomatske analize vzorcev S₁ in S₉ s trase povezovalnega cevovoda Brest—Ljubljana. Arheološka zaščitna raziskovanja na Ljubljanskem barju v letu 1979, 1, 69—70.

M. Zupančič

Smrekovi gozdovi Evrope in Balkanskega polotoka, I. Biol. vestn. 28 (2), 137—153.

b) Znanstveno strokovni elaborati

L. Marinček, I. Puncer, A. Seliškar, M. Zupančič

Vegetacija Gornjesavske doline kot osnova za optimalno ekološko vrednotenje prostora (občina Radovljica). Biološki inštitut Jovana Hadžija SAZU, 195 str.

c) Predavanja

J. Carnelutti, M. Gogala, I. Šivec

Kartiranje entomofavne v Sloveniji. Plenarno predavanje na IX. mednarodnem simpoziju o entomofavni srednje Evrope v Portorožu.

B. Drovenik

Vtisi entomologa s poti po Kitajski. Predavanje na zboru koroških entomologov v Celovcu.

L. Marinček, M. Zupančič

Die Fichte in den ehemaligen und rezenten Sukzessionen in der montanen Stufe des slowenischen Voralpen- und Alpengebietes. Internationale Vereinigung Vegetationskunde, Rinteln.

L. Marinček, A. Seliškar

Mosaikkomplex der realen Phytozöosen und ihre syndinamische Beziehungen auf dem Standort der potentiellnatürlichen Assoziation *Ostrya-Fagetum*. Ostalp.-din. Ges. f. Vegetationskunde, Trieste.

L. Marinček, I. Puncer, M. Zupančič

Televizijska oddaja o vegetacijskem kartiranju, 9. 11. 1981.

J. Matjašič

Vtisi s poti po Kitajski, Nepalu in Sri Lanki. Predavanje na SAZU.

I. Munda

Predavanja na botaničnem inštitutu na University of New South Wales, Sydney.

I. Puncer, M. Zupančič

Die ökologische und wirtschaftliche Bedeutung der *Ostrya carpinifolia* Scop. in Slowenien. Ostalp.-din. Ges. f. Vegetationskunde, Trieste.

MEDAKADEMIJSKI ODBOR ZA FLORO IN FAVNO JUGOSLAVIJE

Skupina rastlinskih taksonomov, ki deluje že od leta 1979, se je v začetku decembra sestala in nadaljevala s pripravami za dopolnjevanje edicije *Catalogus florum Jugoslaviae*. Sestanka so se udeležili akad. prof. dr. K. Micevski iz Skopja, dr. Z. Bjelčić iz Sarajeva, dr. V. Nikolić iz Beograda, dr. V. Pulević iz Titograda in prof. dr. E. Mayer iz Ljubljane, ki je sestanek organiziral in vodil. Na sestanku je bil pripravljen koncept za posamezne družine in rodove skupine Polycarpicae. V letu 1981 so bili dotiskani trije katalogi iz serije *Catalogus faunae Jugoslaviae*. To so: I. Sivec — *Plecoptera*, F. Nikolić — *Araneae* in M. Kerovec in N. Mršić — *Oligochaeta*. V pripravi pa je katalog kopenskih izopodov, ki ga je sestavil F. Potočnik.

MEDAKADEMIJSKI ODBOR ZA PROUČEVANJE NEKATERIH SPECIFIČNIH PROBLEMOV MEŠANIH GOSPODINJSTEV (KMETA-DELAVCA)

Ustanovljen je bil na pobudo SAZU na tretji plenarni seji Sveta akademij v Novem Sadu 18. in 19. decembra 1980.

Clani so: akad. prof. S. Krašovec, SAZU (predsednik), akad. prof. dr. D. Čalić (JAZU), akad. prof. dr. V. Stipetić (JAZU), dr. O. Blagojević (SANU), dr. N. Čobeljić (SANU), akad. dr. M. Macura (SANU), akad. prof. K. Miljovski (MANU), dop. čl. N. Uzunov (MANU).

Odbor je sklenil posvetiti se vprašanju definicije s klasifikacijo tipov mešanih gospodinjstev, ker je to vprašanje v svetovnem obsegu najbolj delikatno in neenotno rešeno ter vprašanju prilagoditve kmetije mnogostrani dejavnosti, ker je to pri nas najbolj pereče vprašanje glede produktivnosti na enoto površine. Odbor je imel vrsto plenarnih in parcialnih sej ter je pripravil:

1. jugoslovanski posvet dne 2. marca v prostorih JAZU v Zagrebu z udeležbo članov odbora in strokovnjakov s tega področja iz ekonomskih in agronomskih inštitutov in fakultet;

2. mednarodni seminar v Ljubljani od 21. do 24. junija, ki se ga je udeležilo 13 strokovnjakov iz Jugoslavije in 15 iz inozemstva (3 iz Francije, 3 iz ZR Nemčije, 3 iz Italije in po 1 iz Anglije, Norveške, Švedske, Avstrije, Japonske in Kanade, pismene pripombe so poslali iz ZDA, Španije, Švice in Poljske). Vsi tuji gostje so v svojih državah najbolj priznani raziskovalci tega področja in so prišli samo na povabilo.

Oba sestanka sta obravnavala zgoraj omenjena vprašanja definicije, klasifikacije in prilagajanja. Novost seminarja je v tem, da so razprave potekale na temelju vnaprej dostavljenih dveh platform, izdelanih po zagrebškem jugoslovanskem posvetu, ter bile strogo in konkretno osredotočene na navedene točke; druga novost pa je bila v tem, da so ves dan pred seminarjem vsi udeleženci v desetih ločenih skupinah preverjali platformo v desetih različnih rajonih Slovenije s tamkajšnjimi kmeti-delavci in krajevnimi funkcionarji. Podrobno poročilo o razpravah seminarja z vso dokumentacijo bo izšlo v posebni publikaciji v angleščini.

MEDAKADEMIJSKI ODBOR ZA PROUČEVANJE INFEKCIJ S STR. AGALACTIAE PRI LJUDEH IN ŽIVALIH

Svet akademij znanosti in umetnosti SFRJ je na plenarni seji konec decembra 1980 v Novem Sadu sprejel predlog SAZU za ustanovitev medakademijskega odbora za raziskovalni projekt »Proučevanje infekcij s Str. agalactiae pri ljudeh in živalih«. Projekt je bil sprejet v srednjeročni program Sveta akademij za obdobje 1981—1985.

Proučevanje infekcij s streptokokom agalaktije (*Streptococcus agalactiae*) ima namen ugotoviti pogostnost infekcij, proučiti lastnosti tega streptokoka, raziskati vire humanih infekcij in na podlagi rezultatov raziskav ugotoviti, ali gre pri teh infekcijah za zoonozo ali ne.

V Sloveniji je bila osnovana raziskovalna skupina, ki jo sestavljajo prof. dr. Ivanka Brglez, VTOZD za veterinarstvo Biotehniške fakultete, prof. dr. Zlata Stropnik, Medicinska fakulteta in prof. dr. Janez Batis, VTOZD za veterinarstvo Biotehniške fakultete, dopisni član SAZU. Skupina je pripravila srednjeročni program raziskav, v katerega se lahko vključujejo raziskovalne skupine drugih jugoslovanskih akademij.

Predstavniki medicinskih razredov in oddelkov JAZU, SANU, ANU BiH, MANU in SAZU so osnovali medakademijski odbor in se na sestanku 27. marca 1981 v Ljubljani dogovorili za program raziskav in za koordinacijo raziskav pri projektu. Sklenili so, da bo vsaka raziskovalna skupina predlagala raziskovalno nalogo iz programa medakademijskega projekta v letu 1982 pri svoji raziskovalni skupnosti zaradi financiranja raziskovalnega dela. V Sloveniji financira raziskave na tem področju že od leta 1976 Raziskovalna skupnost Slovenije. Za predsednika odbora in za koordinatorja raziskav je bil izvoljen prof. dr. Janez Batis.

Do sedaj so izdelali programe za raziskave v okviru medakademijskega projekta raziskovalci iz Ljubljane in Beograda, za veterinarski del raziskav pa tudi raziskovalci iz Zagreba. Druge akademije, ki se še niso vključile v projekt, pa pripravljajo programe za raziskave v letu 1982.

O rezultatih dela pri projektu so raziskovalci iz Ljubljane in Beograda poročali na VIII. mednarodnem simpoziju o streptokokih in streptokoknih boleznih v Lundu na Švedskem junija 1981. Pripravili so 5 referatov, ki so bili deležni precejšnje pozornosti.

Septembra 1981 je medicinski razred SAZU organiziral 4. znanstveni sestanek medicinskih razredov in oddelkov jugoslovanskih akademij na Brdu pri Kranju. V program sestanka so bili vključeni tudi referati, ki so obravnavali problematiko infekcij s streptokokom agalaktije pri ljudeh in živalih. Na povabilo SAZU se je sestanka udeležila tudi dr. Jarmila Jelínková iz WHO centra za streptokoke iz Prage. Pripravila je referat »The significance of *Streptococcus agalactiae* in Human Infection«. Prof. dr. Zlata Stropnik je pripravila referat »*Streptococcus agalactiae* — povzročitelj perinatalnih infekcij«, prof. dr. Ivanka Brglez referat »*Streptococcus agalactiae* — povzročitelj infekcij pri živalih in ljudeh v Sloveniji« in prof. dr. Janez Batis »Kušna presušitev vimena pri kravah v Sloveniji«. Avtorji so v teh referatih prikazali rezultate svojih raziskav v okviru medakademijskega projekta. Referati so bili objavljeni v Zborniku referatov, ki je izšel ob tej priložnosti.

KOORDINACIJSKI ODBOR ZA MOLEKULARNE VEDE

Zaradi pomanjkanja sredstev in odsotnosti članov (v inozemstvu) se odbor ni formalno sestajal. Tekoče zadeve smo reševali ob priložnostnih snidenjih in korespondenčno. V letu 1981 je bil za raziskovalno delo izdelan in Zvezi samoupravnih skupnosti predložen program koordinacijskih raziskav s področja molekularnih ved.

Sprejet je bil predlog za organizacijo mednarodne konference o biofizikalnih vidikih strukture in funkcije receptorjev (skupaj s Slovenskim društvom biofizikov), ki bo od 22. do 26. septembra 1982 v Portorožu. Prvi del priprav za konferenco je opravljen.

INSTITUT ZA MEDICINSKE VEDE SAZU

Clani in zunanji znanstveni sodelavci Inštituta so v letu 1981 nadaljevali z raziskavami na svojih delovnih mestih, kar je razvidno iz njihovih poročil.

Organizirana sta bila dva diskusijska večera, na katerih raziskovalci in povabljeni strokovnjaki različnih medicinskih vej poročajo o rezultatih svojega dela:

24. 2. 1981 je član SANU, akademik dr. Gojko Nikolić na povabilo Inštituta predaval na temo *Čovek izmedju nade i pogiblji u modernoj medicini*,

10. 3. 1981 pa je prof. dr. Štefan Adamič imel predavanje *Biomedicinske znanstvene informacije v svetu in pri nas*.

Udeležba na kongresih in simpozijih

B. Breclj se je udeležil

VII. simpozija o skoliozi in kifozi v Ljubljani, 5. do 9. maja 1981;

XIV. ortopedskih travmatoloških dnevov Jugoslavije v Mariboru, 14. do 18. oktobra 1981.

Sodeloval je na Tretjem jugoslovanskem AO tečaju v Ljubljani, 18. do 22. oktobra 1981.

TERMINOLOŠKA KOMISIJA

Pravna sekcija

Sekcija je imela 28 sej. Nadaljevala je tretje in tudi zadnje komisijsko obravnavanje osnutka slovenske pravne terminologije, ki se istočasno še tehnično redigira. V letu 1981 so bila obravnavana gesla črk S in Š.

Izven sej je en ekscerptor, pogodbeni delavec, izpisoval za slovensko pravno terminologijo pravne vire, tj. uradna lista SFRJ in SR Slovenije. Konec leta je sekcijaska kartoteka obsegala 217.580 izpisanih listkov.

Sekcija je sodelovala z uredništvom Slovarja slovenskega knjižnega jezika tako, da je dajala ustna ali pismena pojasnila v zvezi s pravnimi gesli.

Tehniška sekcija

V letu 1981 so bila opravljena zaključna dela za natis II. dela druge izdaje Splošnega tehniškega slovarja od črke P do Ž, tj. korekture odtisnjenih stolpcev in lomljenih strani, sestava popravkov in dodatkov za I. in II. del STS (od črke A do Ž) in korekture odtisnjenih popravkov in dodatkov.

Drugi del Splošnega tehniškega slovarja od P do Z (strani 873—1598) je bil natisnjen v novembru 1981 v 4000 izvodih.

Sekcija je v letu 1981 pregledala in odobrila prevode 224 jugoslovanskih standardov (JUS) v slovenščino.

Sodelovala je z Inštitutom za slovenski jezik SAZU pri preverjanju razlag tehniških terminov za SSKJ.

Medicinska sekcija

Sekcija se je sestajala enkrat na teden in je na svojih sejah obravnavala slovarska in druga terminološka vprašanja v zvezi s sestavo medicinskega terminološkega slovarja, za katerega je besedilo za črko A že pripravljeno.

Nadaljevala je izpisovanje medicinskih terminov iz učbenikov, skript in iz poglobitve medicinske literature.

Sekcija je sodelovala z Inštitutom za slovenski jezik SAZU s pojasnili za posamezne medicinske izraze.

Veterinarska sekcija

V letu 1981 je bila opravljena dokončna redakcija izrazov z začetnicami A in B. Tekst je pripravljen za tisk. Če bo sekcija dobila sredstva za natis, bo prvi snopič veterinarskih izrazov z začetnicami A in B v ofset tisku v kratkem izšel.

Člani sekcije so ponovno preverjali vse napisane razlage veterinarskih izrazov do začetne črke K in pripravljali razlage za izraze do začetne črke P. Nadaljevali so tudi izpisovanje izrazov iz veterinarske literature in sodelovali z Inštitutom za slovenski jezik pri preverjanju razlag veterinarskih izrazov za Slovar slovenskega knjižnega jezika.

Načelnik sekcije je sodeloval tudi pri delu Medicinske sekcije.

Naravoslovna sekcija

Sekcija je nadaljevala ekscerpiranje gesel iz knjige Povž-Čuček, Šolski biološki laboratorij in iz zadnjega letnika Proteusa ter 25 letnikov Biološkega vestnika. Komisija je ugotavljala ustreznost zbranih gesel. Sekcija je v letu 1981 pričela dopolnjevati kartoteko zbranega gradiva za fiziko, predvsem moderno fiziko.

Umetnostna sekcija

Delo v sekciji je potekalo v dveh smereh: ekscerpiranje terminološko značilne literature in hkratno obravnavanje gradiva v redakcijskih komisijah. Delo je pomembno napredovalo v smeri likovne umetnosti, glasbe in gledališča. Delo za arhitekturo se sploh še ni začelo, ker manjkajo sodelavci. Za literaturo je skrb prepuščena Inštitutu za slovenski jezik.

Podsekciji za likovno umetnost in glasbo načrtujeta natis poskusnih snopičev, ki bi obsegala kritično obdelan del gradiva. Snopiča naj bi izšla v nekaj sto izvodih in bila dana v javno razpravo.

Hitrejšo realizacijo raziskovalne naloge ovirajo omejena finančna sredstva, pomanjkanje prostora in tudi tajnika sekcije, ki bi koordiniral delo vseh podsekcij.

ODDELEK

ZA NAČRTOVANJE IN USKLAJEVANJE RAZISKOVALNEGA DELA

Referat za načrtovanje in usklajevanje raziskovalnega dela

Referat ima določene stalne naloge, ki jih opravlja vsako leto. Tako je zbral gradivo za 31. knjigo Letopisa SAZU in sodeloval pri izdaji te knjige. Na področju mednarodnih stikov SAZU oddelek stalno sodeluje s Svetom akademij znanosti in umetnosti SFRJ in opravlja naloge po njegovem naročilu. Zbira in usklajuje predloge raziskovalcev SAZU in drugih raziskovalnih organizacij Slovenije za pripravo programov znanstvenega sodelovanja Sveta akademij in SAZU ter za sodelovanje z zamejskimi akademijami.

V okviru teh pogodb oddelek organizira bivanje in vsklajuje strokovno dejavnost tujih znanstvenikov, ki so na obisku bodisi v institucijah SAZU bodisi na drugih ustanovah SR Slovenije ter koordinira in ureja študijske obiske naših raziskovalcev pri zamejskih akademijah. Tako je v letu 1981 bilo 47 tujih znanstvenikov v SR Sloveniji (skupno 69 tednov), medtem ko je bilo 22 slovenskih znanstvenikov v zamejstvu (skupno 54 tednov).

Oddelek je tudi posredoval med Svetom akademij znanosti in umetnosti SFRJ in medakademijskimi odbori, ki delujejo pri SAZU ter med Svetom akademij in drugimi znanstvenoraziskovalnimi ustanovami v SR Sloveniji. Obveščal je inštitute in razrede SAZU, ZAMTES ter druge raziskovalne organizacije o dogovorih o kulturnem ali znanstvenem sodelovanju med jugoslovanskimi in zamejskimi akademijami.

V okviru stalnih nalog je oddelek sodeloval pri pripravi in usklajevanju raziskovalnih načrtov in letnih poročil inštitutov in razredov SAZU, ki so združeni v URP zunaj SAZU in v projektu SAZU »Naravna in kulturna dediščina slovenskega naroda«. Programe in poročila je posredoval Raziskovalni skupnosti Slovenije.

Oddelek je vodil administrativna dela za Kolegij upravnikov inštitutov SAZU in za programski svet »Naravna in kulturna dediščina slovenskega naroda«. V okviru oddelka sta bili pripravljena 2 tiskovni konferenci in 14 predavanj domačih in tujih predavateljev.

Referat za tisk SAZU

V letu 1981 so izšle naslednje publikacije:

Iz knjižnega programa za leto 1980 so izšle tri monografije, pet zbornikov, eden v dveh zvezkih, in dve publikaciji, od teh ena v šestih zvezkih.

Iz knjižnega programa za leto 1981 so izšle štiri publikacije, od teh ena v štirih zvezkih, dva zvezka sta še v tisku, sedem zbornikov, od teh so trije še v tisku, in dve monografiji, ki sta tudi v tisku.

Iz knjižnega programa za leto 1982 sta dve publikaciji v tisku, ena pa v pripravi za tisk.

Vsebinski opis objavljenih publikacij je podan v poročilu biblioteke SAZU.

Referat tajništva razredov

Referentka tajništva razredov je vodila vso korespondenco in administracijo za pet razredov akademije in za oba oddelka I. razreda, oddelek za družbene vede in oddelek za zgodovinske vede. Skrbela je za sklicanje sej razredov, volilnih teles in raznih medakademijskih odborov, pisala zapisnike le-teh in opravljala vsa sprotna organizacijska dela v zvezi z razredi.

Sodelovala je pri pripravah literarnega večera ob 40-letnici OF, ki je bil 20. 4. 1981, seminarja Medakademijskega odbora za proučevanje mešanih gospodinjstev (kmet — delavec), ki je bil od 21. do 24. 6. 1981 na SAZU, 4. jugoslovanske onomastične konference, ki je bila v Portorožu od 14.—17. oktobra 1981 in razstav (ob 30-letnici smrti Louisa Adamiča, ZSSR danes, Dosežki raziskav razreda za naravoslovne vede SAZU in njihovih inštitutov skozi 40 let, Prizadevanja naravoslovcev na Slovenskem in njihov prispevek k narodni kulturi).

FOTOLABORATORIJ SAZU

Fotolaboratorij ima stalno nalogo, da opravlja vse fotografske storitve za Predsedstvo SAZU in za vse inštitute ter sekcije SAZU razen za kartografski oddelek. Fotografsko zapisuje tudi vse pomembnejše dogodke na SAZU, obiske domačih in tujih delegacij in ureja in vodi fototeko o tem.

Storitve fotolaboratorija so prilagojene specifičnim potrebam uporabnikov, kot so:

snemanja na terenu, priprava fotografskih gradiv za tisk, fotografska oprema elaboratov, razprav, poročil in študijskih pripomočkov, fotoreportaže znotraj in zunaj SAZU in priprava fotografskega gradiva za razstave, ki jih prireja SAZU.

Opravljeno delo v letu 1981: 2032 posnetkov, 8120 fotografij različnih velikosti, 100 razvijanj filmov, 21 reportaž, fotografsko gradivo za razstavo A. Breznik in razstavo za IV. razred (prirodoslovne vede). Snemalno delo na terenu: za leksikološko sekcijo za razstavo A. Breznika, za Inštitut za arheologijo najdišče Tinje nad Loko pri Zusmu, Triglavce in Divje babe.

V fotolaboratoriju je zaposlena visokokvalificirana delavka, mojster fotografije Carmen Narobé z diplomom umetnika jugoslovanske fotografije.

BIBLIOGRAFIJA NEKATERIH ČLANOV AKADEMIJE ZA LETO 1981*

* Člani SAZU lahko navedejo v tem poglavju sprotno letno bibliografijo svojih znanstveno-strokovnih ali umetniških del.

Batis Janez

Zdravljenje mastitisa krav s preparatom »Cehamasten 100«. Zbornik Biotehn. fak., Veterinarstvo, 18, 1, 1981, 39—43.

Brglez Ivanka, Stropnik Zlata, Batis Janez: *Infections in humans and cows due to Str. agalactiae*. Abstr. VIII, International Symposium on Streptococci and Streptococcal Diseases, 1981, 43.

Kužna presušitev vimena krav v Sloveniji. Zbornik referatov IV. znanstvenega se-stanka medicinskih razredov in oddelkov jugoslovanskih akademij, 1981, 17—21.

Suzbijanje mastitisa krava u nas i u susjednim alpskim zemljama. Referat na Save-tovanju Sekcije za higijenu i tehnologiju namirnica animalnog porekla, 1981, 9 str.

Bezljaj France

Nekaj opomb ob željno pričakovanih knjigah. Jezik in slovstvo 26, 1980/81, 1, 4—9.

Sloveno-baltica. Jezik in slovstvo 26, 1980/81, 2, 51—53.

Jože Stabej (In memoriam). Naši razgledi 30, 2, 30. 1. 1981, 45.

Slovenski delež v razvoju etimologije 19. stoletja. XVII. seminar slovenskega jezika, literature in kulture. Zbornik predavanj. Ljubljana 1981, 117—127.

Trdi orehi slovenskega imenoslovja. Delo 23, 7. 11. 1981, priloga str. 23.

Iz južnoslovanske leksike: I. sln. in sbh. LUKATI »opazovati«; II. sln. LEGAT, sbh. LEGANJ »caprimulgus«. Jezik in slovstvo (v tisku).

Kočljivi onomastični problemi. Zbornik IV. jugoslovanske onomastične konference v Portorožu.

Blinc Robert

S. Žumer, R. Blinc: *Nuclear Spin-Lattice Relaxation in Incommensurate Systems*. J. Phys. C, Solid State Phys. 14, 1981, 465—484.

D. D. Lasič, G. Lahajnar, R. Blinc, I. Kocuvan: *EPR Study of Hydration of Portland Cement*. Z. Naturforsch. 36a, 1981, 203—204.

A. S. Chaves, R. Gazzinelli, R. Blinc: *EPR Lineshape Study of the Incommensurate Phase in γ -Irradiated K_2SeO_4* . Solid State Comm. 37, 1981, 123—125.

M. Koželj, V. Rutar, I. Zupančič, R. Blinc, H. Arend, R. Kind, G. Chapuis: *^{13}C NMR Study of the »Bilayer« Phase Transitions in $(C_{10}H_{21}NH_3)_2CuCl_2$* . J. Chem. Phys. 74, 1981, 4123—4129.

R. Blinc, V. Rutar, B. Topič, F. Milia, I. P. Aleksandrovna, A. S. Chaves, R. Gazzinelli: *Soliton Density in Structurally Incommensurate Systems*. Phys. Rev. Letters 46, 1981, 1406—1409.

J. C. Machado da Silva, A. S. Chaves, R. Gazzinelli, G. M. Ribeiro, R. Blinc, I. Zupančič: *EPR Study of the Role of Ionic Displacement on the Ferroelastic-Antiferroelectric Transition of $KD_3(SeO_3)_2$* . Phys. Rev. B 23, 1981, 57—64.

- R. Blinc, B. Ložar, J. Slak, S. Žumer, L. A. Shuvalov: *Deuteron Spin-Lattice-Relaxation Study of the Ferroelastic Transition in $KD_3(SeO_3)_2$: Soft Mode of Central Peak*, Contributions. Phys. Rev. B23, 1981, 6133—6141.
- R. Blinc, V. Rutar, F. Milia: *^{14}N NMR Study of the Incommensurate Phase Transition in $(NH_4)_2BeF_4$* . Phys. Rev. B23, 1981, 4577—4581.
- R. Blinc, V. Rutar, J. Seliger, S. Žumer, Th. Rasing, I. P. Aleksandrova, F. Milia: *Magnetic Resonance in Incommensurate Systems*, Recent Developments in Condensed Matter Physics 1, Plenum Press, New York, Ed. J. Devresse, 1981, 369—378. Invited lecture given at the First General Conference of the Condensed Matter Division of the EPS, April 1980, Antwerp, Belgium.
- V. Rutar, J. Seliger, B. Topič, R. Blinc, I. P. Aleksandrova: *^{87}Rb EFG Tensors in Incommensurate Rb_2ZnCl_4* . Phys. Rev. B24, 1981, 2397.

Bole Jože

Zoogeographische Analyse der Landschnecken des dinarischen Gebiet Sloweniens. Razprave IV. razr. SAZU, 23 (4), 1981, 119—149.

Bor Matej

Odloženi, Roman v 2 delih, Založba Obzorja, Maribor 1981.

Boršnik Marja

Slovenski biografski leksikon IV, 12. zvezek, 1980 (izšel febr. 1981).

Članki: Taufer Vida, str. 13—15; *Tavčar Franja*, str. 27—28; *Tavčar dr. Ivan*, str. 30—41.

Ivan Tavčar. Vaščan, glasilo [Krajevne skupnosti Poljane, 10. VIII, 1981, str. 2—6.

Ali spada mednje? Delo, 28. aprila (pretres prizadevanj Petra Romavha, ki je padel [kot talec).

Brzin Miroslav

Acetilholinesteraza v holinergični sinapsi. Zbornik referatov 29. medakademijskega in IV. znanstvenega sestanka medicinskih razredov in oddelkov [jugoslovanskih akademij, Brdo pri Kranju, 24. do 26. septembra 1981. Slovenska akademija znanosti in umetnosti, Razred za medicinske vede, Ljubljana 1981, str. 31—35.

M. Brzin, J. Sketelj, Virginia M. Tennyson, T. Kiauta, Mary Budininkas. Schoenebeck: *Activity, molecular forms and cytochemistry of cholinesterases in developing rat diaphragm*. Muscle & Nerve 4, 1981, 505—513.

M. Brzin, Z. Grubić, J. Sketelj in B. Klinar: *Recovery of Acetylcholinesterase in the Diaphragm, Brain, and Plasma of the Rat After Irreversible Inhibition by Soman*. A study of Cytochemical Localization and Molecular Forms of the Enzyme in the Motor End Plate. J. Neurochem. 37, 1981, 909—916.

Cvetko Dragotin

a) Knjige

Južni Slovani v zgodovini evropske glasbe. Zal. Obzorja, Maribor 1981, 282 str.

b) Razprave in članki

Notes sur la transplantation de la tradition musicale, populaire et artistique, des Slaves du Sud. International Review of the Aesthetics and Sociology of Music, vol. 11, 93—101, 1980 (izšlo 1981).

Slovenska glasbena romantika v luči evropskega razvoja. Zbornik Obdobja, vol. 2, 1981, 533—544.

Das slowenische Musikleben nach der Renaissance, Serta Balcanica-Orientalia, 1981, 85—95.

Die Entstehung der Kompositionsschulen im jugoslawischen Raum im Lichte der europäischen Entwicklung. Publ. Hudba slovanských narodů, 1981, 271—278.

Slovenska pesem skozi čas. Publ. Tabor slovenskih pevskih zborov, 1981, 8—11.

Novi zvučni svijet P. Ramovša. Zvuk, vol. 2, 1981, 62—64.

Veze Stevana Mokranjca sa slovenskom Glasbenom maticom. Pro musicam posebno izdanje, 1981, 29—35.

c) Ostalo

Prispevki za EJ, ES, Enciklopedijo jugoslovanske glasbe, Grove's Dictionary of Music and Musicians, SBL. — Uredil Muzikološki zbornik vol. XV.

Dolar Davorin

D. Bratko, D. Dolar: *The influence of the degree of polymerization on thermodynamic properties of polyelectrolytes.* Vestnik SKD 28, 1981, 1—9.

D. Dolar, K. Iwasa, I. Kobal, V. Vlachy: *The mean activity coefficient of a polyelectrolyte in mixed solutions of electrolytes and polyelectrolytes.* 27th International Symposium on Macromolecules, Strasbourg 1981, Abstracts of communications, Vol. 2, 1062—1066.

D. Bratko, N. Celija, D. Dolar, J. Špan, L. Trnkova, V. Vlachy: *Conductivity of polyelectrolyte solutions containing mono- and divalent counterions.* 27th International Symposium on Macromolecules, Strasbourg 1981, Abstracts of communications, Vol. 2, 1067—1071.

The influence of electrostatic interactions on thermodynamic properties of polyelectrolyte solutions. Résumé des communications, Symposium sur les polyélectrolytes et interfaces chargées, Strasbourg 1981, 38—39.

Transport phenomena in polyelectrolyte solutions. 32nd Meeting, International Society of Electrochemistry, Cavtat 1981, Extended abstracts, Vol. 2, 441—442.

D. Bratko, D. Dolar, V. Vlachy: *The influence of the chain length on the osmotic behaviour of polyelectrolytes containing mixtures of mono- and divalent counterions.* 32nd Meeting, International Society of Electrochemistry, Cavtat 1981, Extended Abstracts, Vol. 2, 503—506.

J. Škerjanc, D. Dolar, D. Bratko, V. Crescenzi, F. Quadrifoglio: *Enthalpies of dilution of salt-containing polyelectrolyte solutions.* 32nd Meeting, International Society of Electrochemistry, Cavtat 1981, Extended abstracts, Vol. 2, 508—511.

V tisku je 6 člankov.

Drovenik Matija

Drovenik, M., Pleničar, M., Drovenik, F.: *Nastanek rudišč v SR Sloveniji.* Geologija 23/1, Ljubljana 1980, 11—157.

Drovenik, M., Duhovnik, J., Pezdič, J.: *Cinkovo-svinčevo rudišče Zavrh.* Rudarsko-metalurški zbornik, 28/2—3, Ljubljana 1980, 151—176.

Fettich Janez

Dermatološka semiotika. V: Jakac D. (ed): *Dermatovenerologija.* Medicinska knjiga, Beograd-Zagreb 1981, str. 9—16.

Lokalizacija i raspored patoloških promjena na koži i sluznicama. Ibidem., str. 17—18.

Socialno medicinski aspekti spolnih bolezni. Zbornik referatov 29. medakademijskega in IV. znanstvenega sestanka medicinskih razredov in oddelkov jugoslovanskih akademij. Razred za medicinske vede SAZU, Ljubljana 1981, str. 43—46.

Spolne bolezni v Sloveniji. Med. razgledi 1981 (v tisku).

Fettich J. in M. Lunder: *Ulcus molle — epidemiologija in prikaz novega primera.* Zdrav. vestnik 1981 (v tisku).

Več poročil in recenzij v *Acta dermatovenerologica Jugoslavica*, Vol. 8, 1981.

Finžgar Alojzij

Pravo rada društvenim sredstvi in samoupravljanje. Arhiv za pravne in društvene nauke 1980, št. 4, 515—534.

Varstvo osebnostnih pravic po zakonu o obligacijskih razmerjih. Pravnik 1980, št. 10—12, 295—302.

Pravni sistem Jugoslavije (razvoj, stanje in problemi). Razprave XII Razreda za zgodovinske in družbene vede SAZU 1981, 45—53.

Druženolastninska razmerja in pravni sistem Socialistične federativne republike Jugoslavije. Razprave XII, Ljubljana 1981, 45—53.

Upravljanje družbenih sredstev kot temeljni institut pravnega režima družbenih sredstev. Združeno delo, posebni zvezek 1981, 280—291.

Upravljanje društvenim sredstvioma kao osnovna institucija pravnog režima društvenih sredstava. Naša zakonitost 1981, št. 3, 28—36.

Sredstva za poslove i zadatke saveznih organa. Samoupravno pravo 1981, št. 1, 9—15.

O presajevanju delov človekovega telesa. Naši razgledi 1981, št. 22, 638, 639.

Gams Ivan

Retention Water in Karst Areas, its Role in Influencing Total Water Hardness and Denudation Rate. Proc. of the Int. Symposium on Karst Erosion, Aix-en-Provence-Marseille-Nîmes, Sept. 1979, 7—16, Nîmes 1979 (izšlo 1981).

(V isti publikaciji je objavljen uvodni in zaključni nagovor na zasedanju, s. 6 in 227—228.)

International Comparative Study of Limestone Solution by Means of Standard Tablets (first preliminary report). Ib., 71—73.

Skandinavija ima svoj nerazviti sever. Geografski obzornik XXVII, št. 3—4, 4—8.

Contribution to the Morphometrics of Stalagmites. Proceedings-Int. Congres of Speleology, vol. 1, Georgia 1981, 276—277.

Comparative Research of Limestone Solution by Means of Standard Tablets. Proceedings, Int. Congres of Speleology, vol. 1, Georgia 1981.

Uvod (Monografija). Slovenj Gradec 1981.

Gams, I., Natek, K., Černe, F.: *Splošna geomorfološka karta in možnosti njene uporabe v procesu planiranja* (na primeru Litijskega okoliša). Informativni bilten Zavoda SRS za družbeno planiranje XV, 1981, št. 1, 12—17.

Knjižna poročila. V: *Naše jame* 21, 1979. Prav tam diskusijski prispevek z naslovom *Jamarstvo: jamoslovje ali jamarstvo + jamoslovje* (101—102).

Nastanek probojnih dolin južno od Sentjurja pri Celju. Geogr. vestnik LIII, 1981, 31—37.

+ Prof. dr. Julius Fink. Geografski vestnik LIII, 1981, 155—156.

24. mednarodni geografski kongres 1980 v Tokiu. Geografski vestnik LIII, 1981, 156—158.

Pokrajinsko-ekološka sestava Gorenjske. Gorenjska, 12. zborovanje slovenskih geografov Kranj-Bled 1981, Ljubljana 1981, 18—30.

Morfografski sistemi u Jugoslaviji. Glasnik srpskog geografskog društva, zv. LXI, 1, 1981, št. 1, 7—19.

Človek in kras. Proteus 44, dec. 1981, št. 4, 131—134.

Geomorfološka karta 1:100.000 in razvoj reliefa v Litijski kotlini. Geografski zbornik XXI, 1981, 5—67 (skupaj s K. Natikom).

Razprava o geografiji. Geografski vestnik LIII, 1981, 65—86.

Občinski atlas. Geografski vestnik LIII, 1981, 147—148.

Zbornik mednarodne komisije za kraško denudacijo. Geografski vestnik LIII, 1981, 143.

Potresni zbornik. Geografski vestnik LIII, 1981, 123—124.

J. Pučnik, *Velika knjiga o vremenu.* Geografski vestnik LIII, 1981, 121—122.

Goričar Jože

Sociologija. Osnovi marksističke opšte teorije o društvu XI, izmenjeno i popunjeno izdanje, Izdavačko preduzeće »RAD«, Beograd 1981, 479 str.

Ni prekonoc ni dekretom (intervju). Rad, časopis Saveza sindikata Jugoslavije, 27. 2. 1981, str. 4, 5.

Podsticajan poziv na dijalog i razmišljanje. Socializam, časopis Saveza komunista Jugoslavije, Beograd 1980, br. 12, istr. 130—135.

K vprašanju o strukturi pravnega sistema SFRJ. Razprave Razreda za zgodovinske in družbene vede SAZU, XII, Ljubljana 1981, str. 17—20.

Verbrauchsgesellschaft (prevod). Sozialistische Theorie und Praxis, Jugoslawische Monatschrift, št. 3/1981, Beograd, str. 70—87.

Odgovornost — neka sociološko-teoretska zapažanja. Sociologija, Časopis za sociologiju, socialnu psihologiju i socialnu antropologiju, Beograd 1981, br. 3—4, str. 363—370.

Nekaj pripomb k sociološkemu scenariju »Slovenija 2000«. IB — revija za planiranje, Ljubljana 1981, št. 8—9, str. 9—11.

Odgovornost danes in tukaj. Naši razgledi, Ljubljana 1981, št. 21, str. 605—607.

Odtujitev revolucije. Naši razgledi, Ljubljana 1981, št. 24/81, str. 704—705.

Gosar Peter

Diffusion of Electrons in Layered Molecular Crystals. Recent Developments in Condensed Matter Physics, Vol. 1, Ed. J. T. Devreese, Plenum Press, New York 1981, 593—604.

Correlation Effects in Hopping Conduction in Semiconductors. Fizika 12, Suppl. 1, 1980, 32—34.

Ž. Smit, P. Gosar: *Coherent X-ray radiation induced by channeled charged particles*. Phil. Mag. A 44, 1981, 677—688.

Dirac and Electromagnetic Field on the FCC Lattice. Il Nuovo Cimento, 4681/A, 1981.

Strokovni prispevki

Odboj svetlobe na vodni gladini. Presek 9, 1981, 34—39.

Znanstvena kultura. Naši razgledi 30, 10. april 1981, 190.

Grad Anton

Starejši grecizmi v slovenščini (I). Linguistica XIX, Ljubljana 1979, 99—118.

Nekaj obrobni pripomb k Brižinskim spomenikom. Slavistična revija, 1981, 1, 69 do 77.

Grafenauer Stanko

Knjige

Petrologija triadnih magmatskih kamnin na Slovenskem. SAZU, Ljubljana 1980, 220 str., 38 tab. (Razred IV, Opera 25.)

Znanstvene in strokovne publikacije

Geologija, njen razvoj in njen pomen danes. Naši razgledi 30, 1981, št. 9 (704), 258 do 259.

S. Grafenauer, J. Rant, G. Pregl, P. Leskovar: *Radiografija s povratno sipanimi žarki pri topografski raziskavi površine vzorcev kamnin in rud*. RMZ 28, 1981, 3—23.

S. Grafenauer, J. Duhovnik, D. Strmole: *Magmatske kamnine v zahodnih Karavanah*. RMZ 28, 1981, 127—150.

Mineralni pojavi v Sloveniji. 9. mednarodna razstava mineralov, Tržič 1981, 38—47. Recenzije: 9 knjižnih poročil v RMZ, 1980.

Poljudno znanstveni sestavki in TV oddaje

Po sledih napredka (*raziskovanje magmatskih kamnin*), TV oddaja (30 minut), Ljubljana, 4. junija 1981.

Pozdravna beseda k 9. mednarodni razstavi mineralov in fosilov, Tržič 1981.

Hadži Dušan

Reading the information in pharmacological molecules — the example of biogenic amines (z D. Kocjanom in T. Solmajerjem). Period. Biol. 83, 1981, 13—22.

Raman Study of Molecular Motions in Pivalic Acid: the Liquid-Plastic Phase Transition (z V. Balevičiusom in B. Orlom). Spectrochim. Acta 37A, 1981, 639—642.

¹H and ¹³C NMR Study of 8-hydroxyquinoline and some of its 5-Substituted Analogues (z J. Kidrič, D. Kocjanom in V. Rutarjem). Org. Magn. Res. 15, 1981, 280—284.

NMR Study of Methylidihydrolysergate-Phospholipid Interaction (z Z. Crnjak Orel in J. Kidrič). Period. Biol. 83, 1981, 129—131.

Temperature and Pressure Effects on some Characteristic Infrared Bands of Strongly Hydrogen Bonded Crystals (z B. Orlom in S. Prešernom). Vestn. Slov. Kem. Druš. 28, 1981, 389—400.

Ilešič Svetozar

Redakcijska zasnova in struktura predvidene regionalnogeografske monografije Slovenije. Geografski vestnik LIII, 1981, 20 strani tipkopisa (v tisku, tik pred izidom).

Krajevni leksikon Slovenije dokončan (knjižno poročilo). Geografski vestnik LIII, 1981, 5 strani tipkopisa (v tisku, tik pred izidom).

Gospodarska in družbena zgodovina Slovencev, II. zvezek (knjižno poročilo). Geografski vestnik LIII, 1981, 2 strani tipkopisa (v tisku, tik pred izidom).

Iz poljske in sovjetske geografske književnosti (knjižna poročila). Geografski vestnik LIII, 1981, 5 strani tipkopisa (v tisku, tik pred izidom).

Gorenjska, njena regionalna opredelitev in notranja regionalna razčlenitev. Zbornik »Gorenjska«, 12. zborovanje slovenskih geografov Kranj-Bled 1981, Ljubljana 1981, strani 9—17.

Ingolič Anton

Zaupno. Marjetkin vojni dnevnik v šolskih zvezkih. (Mladinska povest.) Ilustrirala Marjanca Božič-Jemec. Založba Borec, Ljubljana 1981, 136 str.

Ponatisa

Gimnazijka. (Mladinski roman.) Ilustrirala Melita Vovk-Stihova. Mladinska knjiga, Ljubljana 1981, 252 str.

Ptiček brez kljunčka. (Zgodbice za otroke.) Mladinska knjiga, Ljubljana 1981, 64 str.

V tisku

Nemir mladostnika. (Mladostni spomini.) Mladinska knjiga, Ljubljana.

Obračun. (Roman iz sodobnega življenja.) Državna založba Slovenije, Ljubljana.

Prevodi

Dragoste interzisā. (Prepovedana ljubezen, zbirka novel.) V romunščino prevedla in spremno besedo napisala Mihaela in Valentin Deliu. Editura Minerva, Bukarešta 1981, 1 str. XLI in 262.

Udarna brigada. (Mladinska povest.) V makedonščino prevedel Aleksander Popovski. Ilustriral Robert Dandarov. Založba Detska radost, Skopje 1980 (izšlo 1981), 126 str.

Ponatisa

Dječak sa dva imena. (Mladinska povest.) Prevedel Tone Potokar. Ilustriral Josip Vaništa. Mladost, Zagreb 1981, 150 str.

Tajno društvo PGC. (Mladinska povest.) Prevedla Vida Supičič. Ilustriral Đorđe Milanović. NOLIT, Beograd 1981, 124 str.

Jurančič Janko

Jarnikov slovenački prevod ruskoslovenskog teksta iz Cvetnika Jovana Rajića. Zbornik Naučni sastanak slavista u Vukove dane, 9 strani.

Slovensko-srbskohrvaški slovar. DZS, Ljubljana, 1981, 1408 strani.

Klopčič Mile

Desanka Maksimović, Molitev za ljubezen, Pesnik in rodni kraj, Kmetova smrt (tri pesmi), poslovenil Mile Klopčič. Sodobnost, št. 5, str. 463—466.

Mati. Televizijska drama. Po partizanski enodejanki »Mati« Mileta Klopčiča iz l. 1943 priredil in režiral Janez Drozg; oddajala ljubljanska TV 22. VII. 1981 in istočasno alj nekaj dni kasneje vse druge jugoslovanske televizijske postaje. Ljubljanska TV ponovila 1. dec. 1981. Za uvod predvajan pogovor z Miletom Klopčičem o nastanku dramske predloge, napisane sept. 1943 za akademijo ob zboru odposlancev slovenskega naroda 1.—3. oktobra 1943 v Kočevju.

Prvi Adamičev obisk domovine (1932—1933). Predavanje na simpoziju o Louisu Adamiču ob 30-letnici Adamičeve smrti, Ljubljana, 16. do 18. sept. 1981. Objavljeno v zborniku Louis Adamič, Simpozij 1981, izdala Univerza Edvarda Kardelja v Ljubljani 1981 (str. 257—263).

Korošec Viktor

Knjižno poročilo

Reallexikon der Assyriologie und vorderasiatischen Archäologie (= okr. RIA), nadaljevanje V. zvezek, 1./2. sešitek (Ia — Ir(e)buni), str. 1—160; 3./4. sešitek (Ir(e)buni — Kalhu), str. 161—320. Izdajatelj prof. D. O. Edzard. Založnik W. de Gruyter, Berlin — New York 1976, 1977.

Arheološki vestnik — *Acta Archaeologica* XXX, Ljubljana 1979, str. 590—597.

Krašovec Stane

O mešanih gospodinjstvih. Ob ljubljanskem mednarodnem seminarju, Naši razgledi, 1981, št. 119, str. 561—562 in št. 20, 598—599.

Krek Uroš

V letu 1981 ustvarjena umetniška dela

Sonata za klarinet in klavir

Pesmi za Evo na poezijo Jožeta Udoviča

Liberté za moški oktet

Pri produkciji kaset in gramofonskih plošč RTV Ljubljana je v letu 1981 izšla avtorska plošča s posnetki skladb: *Mouvements concertants*, *Sur une mélodie in Trio za violino, violo in violončelo*.

Logar Janez

Trdina Janez, pisatelj, narodopisec in zgodovinar. Slovenski biografski leksikon, 12. zvezek, str. 163—169.

Logar Valentin

Govor Repenj — Kopitarjevega rojstnega kraja. XVII. seminar slov. jezika, literature in kulture. Zbornik predavanj, Ljubljana 1981, str. 129—141.

11 fonoloških opisov slovenskih govorov in splošno-slovenski fonološki opis. ANU BiH.

Govor kraja Podlešče na Banjščicah (glasoslovna študija). Zbornik Goriškega muzeja.

Majer Boris

V idejno bitko zdaj in tukaj (pogovor z dr. B. Majerjem, pripravil Marjan Kunej). Ljubljana, Komunist 1981, št. 12 (27. 3.), str. 12—13.

Ljubljana, Delo 27. 3. 1981, str. 8 (pod naslovom: *Komu vzbuja zle slutnje vprašanje o razrednem boju v kulturi — Estetsko neizoblikovan gledalec lahko nepravilno posplošuje*).

Zbrana dela Borisa Zihlerla, I. knjiga (spremna beseda). Ljubljana, SAZU-Institut za marksistične študije, maj 1981, str. 5—27.

Za samoupravni koncept revijalnega tiska (uvodnik). Ljubljana, Teorija in praksa 1981, št. 3, str. 295—298.

Dramatični boj za samoupravljanje (Razmišljanje ob izboru člankov, razprav in govorov Sergeja Kraigherja — DZS). Ljubljana, Delo (Književni listi) 28. 5. 1981, str. 13.

Vloga kritike v sodobni slovenski umetnosti. Ljubljana, Delo 26. 9. 1981, str. 4 (pod naslovom: *Umetnost je resnično velika le, če je sposobna isooblikovati življenje svojega časa in vtisniti času, v katerem živi, svoj duhovni pečat* — uvodni referat na IX. plenumu kulturnih delavcev OF).

Ljubljana, Komunist 1981, št. 39 (2. 10.), str. 15 (pod naslovom: *Se en naš kulturni praznik*; del uvodnega referata; pripravila M. Novak).

Matjašič Janez

Taksonomska problematika družine *Scutariellidae* (*Turbellaria*, *Temnocephalidea*). Biološki vestnik 28 (2), 1980, 159—168 (izšlo v letu 1981).

Srečanje z indijskimi nosorogi. Proteus 2, L. 44, 1981, 60—62.

Mayer Ernest

Floristische Notizen aus Serbien. II. *Podocytisus caramanicus* Boiss. & Heldr. Acta Bot. Croat, 40, 1981, 233—238.

Degenia velebitica (Deg.) Hay. in *Fibigia triquetra* (DC.) Boiss. morfološko taksonomska paralela. Acta Biokovica, 1, 1981, 283—290.

K. Micevski, E. Mayer: *Lilium heldreichi* Freyn vo florata na Makedonija. God. zborn. Biol. fak. Univ. Skopje, 33, 1981, 97—102.

K. Micevski, E. Mayer: *Gnaphalium hoppeanum* Koch na planinata Galičica vo Makedonija. God. zborn. Biol. fak. Univ. Skopje, 33, 1981, 103—109.

Milčinski Janez

Članki

Dožnost zdravstvenih delavcev in zdravstvenih zavodov glede na prvo pomoč in oživljanje. Ljubljana 1981, 12 strani.

Unsere Erfahrungen beim Unterricht der medizinischen Deontologie. Beiträge zur gerichtlichen Medizin 39, 1981, istr. 209—212.

Medicinska etika in deontologija v vsakdanji praksi. V: »Samoupravna srečanja v TO Kirurška služba«, Ljubljana 1981, istr. 13—23.

Knjiga

Medicinsko izvedenstvo II. Univerzum, Ljubljana 1981, 328 strani.

Milčinski Lev

Od norišnice do klinične bolnišnice, Ob stoletnici. Delo, 31. 1. 1981, stran 28.

Sekte — njihov blišč in beda. Zdrav. vestn. 50, 1981, 2, 101—104.

Delo Milovana M. Milovanovića i savremena suicidologija. Engrami III, 1981, 1—2, Beograd, str. 13—32.

Kulturni faktori u etiologiji samoubistva. Ibid., str. 47—58.

Trovanje sa psihijatrijskog aspekta. Arh. hig. rada toksikol., 31, 1980, 323—331.

Suicidnost. V: Vladimir Hudolin, Psihijatrija. Jugoslavenska medicinska naklada (Jumena), Zagreb 1981, 124—138.

Protislovja psihijatrije. Utrip, Glasilo osnovnega zdravstva Gorenjske IV/6, Kranj 1981, 5—6.

Psihiatrična številka 1981. Zdravstveni vestnik 50, 1981.

Uredil in napisal

Predgovor in kronika ljubljanske psihiatrične bolnišnice, str. 323.

Nova psihijatrija in etika, 325—328.

Vrhunski alpinizem kot oblika indirektnega samodestruktivnega vedenja, Primer Klementa Juga, 373—377.

Havajska deklaracija (prevod), 340.

D. Kecmanović, S Loga, I. Cerić, A. Marković: *Psihijatrija* (prikaz), str. 393.

T. F. Hav: *Psychoanalytische Perspektiven der Persönlichkeit, Grundzüge einer psychoanalytischen Persönlichkeits- und Krankheitslehre* (prikaz), 393—394.

Zivotni stil i samoubilaštvo u Jugoslaviji, V: Zbornik referatov 29. medakademijskega in IV. znanstvenega sestanka medicinskih razredov in oddelkov jugoslovanskih akademij (Brdo pri Kranju, 24. do 26. septembra 1981), SAZU, 1981, str. 37—41.

Some reflections on psychological background of suicide in Yugoslavia. Referat na XI. internacionalnem kongresu za prevenzijo samomora in intervencijo v krizi. Paris, 6. do 8. julija 1981. Oddano v tisk za zbornik (Pergamon Press Paris), 5 strani.

Dileme institucionalne psihijatrije. Referat v Školi institucionalne psihijatrije v Petrinji 6. do 9. oktobra 1981.

Vrhunski alpinizem kot oblika indirektnega samodestruktivnega vedenja. Primer Klementa Juga. (Ponatis.) Alpinistični razgledi 12, 1981, 8—11.

(Skupaj z Miro Virant-Jaklič) *Samomor in samomorilni poskus v Sloveniji v letih 1978, 1979, 1980*. Samomorilnost in služba javne varnosti. Kseroks. Založil RSNZ Ljubljana, 82 strani.

Moravec Dušan

Lojz Kraigher, Zbrano delo. Četrta knjiga. Uredil in opombe (str. 355—385) napisal. Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev 132. Državna založba Slovenije, 1981, 388 str.

Vojnovičeve drame v slovenskih gledališčih. Referat na mednarodnem simpoziju Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti v Dubrovniku. Radovi Međunarodnog simpozija »O djelu Iva Vojnovića«. Zagreb (JAZU) 1981, 253—260.

Prve interpretacije Brechtovih dram v slovenskih gledališčih. Referat na seminarju Univerze v Mariboru, oktobra 1981.

Estetska merila Ocvirkove gledališke kritike. Dokumenti SGFM 1981, 35—51.

Novak Franc

Dopolnilo k zgodovini radikalne vaginalne histerektomije. Zbornik referatov 29. medakademijskega in IV. znanstvenega sestanka medicinskih razredov in oddelkov (jugoslovanskih akademij, Brdo pri Kranju, 24. do 26. septembra 1981. SAZU, Razred za medicinske vede, Ljubljana 1981, str. 27—29. (Razmnožila univerzitetna tiskarna v Ljubljani.)

Kratak istorijat vaginalne histerektomije. XXV. jubilarna ginekološko-akušerska nedelja SLD, Zbornik radova. Dokumenta 1981, Galenika, Beograd 1981, str. 301—304.

Paternu Boris

(bibliografija v izboru)

Na zeleni strehi vetra — Auf dem grünen Dach des Windes. Sodobna slovenska lirika — Sloweinsche Lyrik der Gegenwart. Izbor in spremna beseda — Auswahl und Einführung Boris Paternu. Izdali — Herausgeber: Rudolf Neuhäuser, Klaus Detlef Olof, Boris Paternu. Grafike-Graphiken Valentin Oman. Heyn, Klagenfurt-Celovec 1980, 254 strani.

F. Levstik, Martin Krpan z Verha. Nespremenjeno Levstikovo besedilo po prvi objavi v Glasniku slovenskem 1. in 15. julija 1858. Upodobil Boris Kobe. Spremni študiji napisala Boris Paternu in Ivan Sedej. MK, Ljubljana 1981, strani 33. (Spremna študija: *Levstikov Martin Krpan med mitom in resničnostjo*, s. 13 do 28.)

Pesmi partizana Cirila (1942—1944). Uredil, napisal spremno besedo in opombe Boris Paternu, Glasbena prireditev in spremna beseda Ciril Cvetko. Obzorja, Maribor 1980, 126 strani.

Nastajanje Adamičevega sestava vrednot ob Ameriki in Jugoslaviji, v zborn. Louis Adamič — Simpozij — Symposium, Ljubljana 1981, s. 85—101.

Raziskovalno delo v visokošolskem izobraževanju, v zborn. Univerza v združenem delu, Ljubljana 1980, s. 271—272.

Peklenik Janez

Beurteilung der Schleifschribenprofile zur adaptiven Regelung beim Schleifen (soavtorji M. Junker, P. Živkov, J. Gorškov). III. Feinbearbeitungs Kolloquium, T. U. Braunschweig, 26. und 27. März 1981, Zbornik Kolokvija, 255—265.

Računalnik v delovnih procesih in sistemih. Obveščanje in odločanje 1981, 52—56.

Univerza, raziskovalno delo in razvoj visoke tehnologije. Zbornik SAZU, Vloga znanosti pri oblikovanju strategije razvoja SR Slovenije, Ljubljana 1981, 155—157.

Avtomatizacija proizvodnje v naslednjih 20 letih. Kibernetizacija dela v industriji in gospodarstvu, Zbornik Avtomatizacija proizvodnje, Ljubljana 1981, 26—69. Izdali: RSS, Komite za kulturo in znanost in GZS.

The Role of Simulation in Design and Teaching of Manufacturing Systems. Contribution to the Round Table, CIRP Annals vol. 30/2, 1981, pp. 531—532.

Systematic Approach to Microprocessor — Controlles Design for Control of Manufacturing Systems. 13. CIRP International Seminar on Manufacturing Systems, Leuven, Belgium University of Leuven, Department of Mechanical Engineering, June 1981, pp. 1—28.

Vloga računalniške tehnologije pri proizvodnji zahtevnih orodij. 7. seminar LAKOS, Fakulteta za strojništvo 1981. Razvoj orodij in postopkov za izdelave, 2. knjiga, 255—268.

Prispevek k vprašanju razvoja industrije in njeni organiziranosti do leta 2000. IB 1981, št. 12, 20—24, 1981.

Računalništvo na fakulteti za strojništvo. Računalniška mreža Univerze RCU, Publikacija Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani.

Peterlin Anton

R. G. Snyder, J. R. Scherer, A. Peterlin: *Low Frequency Raman Study of Drawn Polyethylene*. *Macromol.* 14, 1981, 77—82.

J. C. Philips, A. Peterlin, P. F. Waters: *Apparatus for Infrared Measurement of Sorption/Desorption in Strained Polymeric Films*. *J. Polym. Sci. (Polym. Phys. Ed.)* 19, 1981, 789—802.

A. Peterlin, F. L. McCrackin: *Empirical Relation for Diffusion of Gases in Hydrocarbon Polymers: Interpretation in Terms of Fractional Free Volume*. *J. Polym. Sci. (Polym. Phys. Ed.)* 19, 1981, 1003—1006.

Tensile Failure of Crystalline Polymers. — *J. Macromol. Sci. B19*, 1981, 401—419.

A. Peterlin, R. G. Snyder: *Accordion Type Laser-Raman Scattering by Drawn Linear Polyethylene*. *J. Polym. Sci. (Polym. Phys. Ed.)*, 19, 1981, 1727—1737.

Pleničar Mario

J. Pavšič, M. Pleničar: *Danijske plasti v Sloveniji*. Simpozij o problemih danija, Postojna 1981, povzetki referatov, ekskurzija, 4—5, Ljubljana.

Ekskurzija: *Postojna—Nova Gorica—Kanal*. Simpozij o problemih danija, Postojna 1981, povzetki referatov, ekskurzija, 30—33, Ljubljana.

Ekskurzija: *Nova Gorica—Štanjel—Dutovlje—Sežana—Divača—Vremski Britof*. Simpozij o problemih danija, Postojna 1981, povzetki referatov in ekskurzija, 46 do 47, Ljubljana.

R. Pavlovec, M. Pleničar: *The boundary between Cretaceous and Tertiary in the limestone of the West Dinarides*. *Rudarsko-metalurški zbornik* 28, 1, 25—31, Ljubljana.

U. Premru, M. Pleničar: *Nastanek in migracija pobočnih con v mezozoiku Slovenije*. *Nafta* 32, (7—8), 327—332, Zagreb.

Pretnar Stojan

Razprave in članki

Industrijska svojina i društveni poredak. Zbornik radova o stranom i uporednom pravu, sveska 6, povodom 25 godina rada Instituta za uporedno pravo i 70 godina profesora Borislava T. Blagojevića, Beograd 1981, str. 229—257.

La protection de la propriété industrielle et l'ordre social. *La propriété Industrielle*, Zeneva, april 1981, str. 129—149 in v angl. inačici te revije.

Industrial property and the social system. *Industrial Property*, Zeneva, april 1981, str. 125—144.

Der gewerbliche Rechtsschutz und die Gesellschaftsordnung. Skrajšana verzija gornjih razprav obj. v zborniku »Wissenschaftlich-technischer Fortschritt — Sozialistisches Recht«, izd. Martin—Luther—Universität Halle—Wittenberg 1981, II. zv., str. 43—54.

Predgovor h knjigi mag. Marije Krisper-Kramberger Varstvo označb porekla blaga. Izd. Center za samoupravno normativno dejavnost, zal. Dopisna delavska univerza Univerzum, Ljubljana 1981, str. 11—15.

Ekonomski vidiki industrijske lastnine (s posebnim ozirom na novi zakon o varstvu izumov, tehničnih izboljšav in znakov razlikovanja). Obj. v gradivu Jubilejni X. strokovni izobraževalni seminar ekonomistov, izd. Društvo ekonomistov Ljubljana, Bled 1981.

Recenzije

Rudolf Bystricky, *Le droit de l'intégration socialiste*. Recenzija obj. v *Pravniku* 7—9, 1980, str. 285—288.

O istem delu recenzija obj. v *Zeitschrift für das gesamte Handelsrecht und Wirtschaftsrecht (ZHR)*, Heidelberg 1981, 4 zv., 380—386.

Ramovš Primož

Pihalni kvintet, Društvo slovenskih skladateljev, Ljubljana.

Triplum. Koncertni list Slovenske filharmonije, 13. 11. 1981.

Trije nočni. Plošča, Radiotelevizija Beograd.

Koncert za fagot in orkester. Arhivni posnetek, Radiotelevizija Ljubljana.

Triplum za pihala, trobila in tolkala. Arhivni posnetek, Slovenska filharmonija, Ljubljana.

Ustvarjena umetniška dela v 1981

Koncert za dva klavirja in orkester

Sto taktov za godalni kvartet

Chordophonia za klavirski kvartet

HE-AL za flavto in klavir

A-Cis-fonia za klavir

Ravnikar Edvard

Intervju v »AB«, okt. 1981.

Članek *Urbanistična misel v Sloveniji od 1900—1980*. Kronika 81.

Program za predmet *Kulturno-zgodovinska pogojenost likovnih tehnik*, na ALU v Ljubljani.

Slodnjak Anton

Pripovednik in kritik (Ob Levstikovem pismu Josipu Jurčiču z dne 7. febr. 1868). JIS 1980/81, 7—8, 241—245.

Spremna beseda Dva Krpana? v faksimilirani izdaji Fran Levstik, Kerpan z Verha, str. 83—89.

O Prešernovim pesmama (esej v prevodu). V srbski antologiji France Prešeren, *Poezije*, Matica Srpska, Novi Sad, str. 7—29.

Izbrana mladinska beseda: Fran Levstik. Izbor (v tisku).

Tišler Miha

Sulphur Containing Heterocycles from Thioamide Precursors (V »Organic Sulphur Chemistry«, R. K. Freidlina, A. E. Skorova, Ed.), Pergamon Press, Oxford 1981, 209—217.

Chemically Induced Changes in Biosystems. Nucleic Acids, an Example (V »Natural Sciences — Social Sciences Interfaces. Educational Aspects«, A. Kornhauser, Ed.), DDU Univerzum, Ljubljana 1981, 140—158.

M. Tišler, B. Stanovnik: *Pyridazine*. Enciclopedia della Chimica, Vol. VIII, 549—560. USES, Edizioni scientifiche, Firenze 1981.

M. Tišler, B. Stanovnik, Z. Zrimšek, Č. Stropnik: *Heterocycles, CCI, A Novel Synthesis of Heterocyclic Thioformylamines*. *Synthesis* 1981, 299—300.

M. Lenič, M. Merslavič, S. Polanc, B. Stanovnik, H. Stavber, D. Struna, M. Tišler: *Transformations of Some 6- and 7-Substituted 1,2,3-Benzothiadiazoles*. *J. Heterocyclic Chem.*, 17, 1981, 1441—1445.

L. Golič, I. Leban, B. Stanovnik, M. Tišler, A. Tomažič: *The Crystal and Molecular Structure of 3-(Pyridyl-2') imidazo (1,5-a) pyridine*. *Croat. Chem. Acta*, 53, 1981, 435—440.

- M. Kočevar, B. Stanovnik, M. Tišler: *Some New Synthetic Approaches for the Preparation of Pteridine 3-Oxides and Pteridines*. *Heterocycles*, 15, 1981, 293 do 296.
- B. Stanovnik, A. Hribar, M. Tišler: *Aza-Transfer Reactions. The Reaction between 3-Hydrazinopyridazine 1-Oxide and Some Diazo Compounds*. *Vestnik Slov. kem. društva*, 28, 1981, 35—43.
- B. Stanovnik, M. Tišler, N. Trček, B. Verček: *Azido-Tetrazolo Isomerism of Some Pyrazines and Pyrazine N-Oxides*. *Vestnik Slov. kem. društva*, 28, 1981, 45—58.
- L. Golič, V. Kavčič, B. Stanovnik, M. Tišler: *The Crystal and Molecular Structure of 2-Phenylpyrimido(1,2-b)pyridazin-4-one*. *Vestnik Slov. kem. društva*, 28, 1981, 121—128.
- A. Tomažič, M. Tišler, B. Stanovnik: *Syntheses and Transformations of Some Heterocyclic Hydroxylamines*. *Tetrahedron*, 37, 1981, 1787—1793.
- B. Stanovnik, M. Tišler, M. Jurgec, R. Ručman: *Bromination of α -Ergocryptine and other Ergot Alkaloids with 3-Bromo-6-chloro-2-methylimidazo(1,2-b)pyridazine-Bromine Complex as a New Brominating Agent*. *Heterocycles*, 16, 1981, 741—745.
- B. Stanovnik, M. Tišler, A. Hribar, G. B. Barlin, D. J. Brown: *Methylation of Heterocyclic Compounds Containing NH, SH and/or OH Groups by Means of N,N-Dimethylformamide Dimethyl Acetal*. *Austral. J. Chem.*, 34 1981, 1729—1738.
- M. Tišler, B. Stanovnik, Z. Zrimšek: *New Synthetic Approach for Azolopurines and Analogs*. *Heterocycles*, 17, 1981.
- A. Štimac, B. Stanovnik, M. Tišler: *Transformations of N-Heteroarylformamide Oximes. The Synthesis of 2-Amino-oxazolo(4,5-c)quinoline*. *Vestnik Slov. kem. društva*, 28, 1981.
- M. Kočevar, S. Polanc, B. Stanovnik, F. Škerjanc, M. Tišler: *Cyclization of Isomeric 2-Hydrazino-4-methylbenzo[h]quinoline nad 3-Hydrazino-1-methylbenzo[f]quinoline. A Reinterpretation*. *Bull. chim. Soc. Japan*, 29, 1981.

Trstenjak Anton

Knjige

- Psihologija ustvarjalnosti*. Slovenska matica, Ljubljana 1981, 536 str.
- Človek v ravnotežju*. Nauk o značaju za vsakogar. Druga popravljena izdaja. Mohorjeva družba, Celje 1981, 212 str.
- Človek v stiski*. Prispevki k psihologiji osebnega svetovanja. Druga izpopolnjena izdaja. Mohorjeva družba, Celje 1981, 191 str.

Clanki

- Najnovjša razlaga navidezne velikosti Lune*. *Proteus* 43, febr. 1981, 226 sl.
- Osnutek ekološke optike*. *Anthropos* 1981, I, str. 27—36.
- Circulus turbulentus hrupnosti*. *Anthropos* 1981, II—III, str. 7—18.
- Soočenje s samomorom*. Kristjani za prihodnost, Ljubljana 1981, 247—262.
- Sodoben človek in okolje*. Mohorjev koledar 1981, 107—109.
- Ekopsihološka navzkrižja urbanizacije*. Posvetovanje psihologov SRS, Portorož, 28. okt. 1980, Ljubljana 1981.
- Ekopsihološki trend v sodobni psihologiji*. Sažeci priopćenja VII. kongresa psihologa Jugoslavije, Zagreb, 26.—29. maja 1981, str. 203—205.
- Schöpferische Tätigkeit als Produktion und Aisthesis*. Serta Balcanica-orientalia Monacensia. (Münchener Zeitschrift für Balkankunde). Sonderband I, 1981, 145 do 151.
- Pisava ogledalo duše*. Intervju z urednikom B. Finžgarjem za revijo *Zdravje*, 3, 1981, str. 24—28.
- Kako je s samomori*. Intervju z urednikom Štefanom Kališnikom. *Naši razgledi*, 15. maja 1981, str. 272, 261.
- Psihološka ocena sodnih dokazov*. *Pravosodni bilten*, Ljubljana 1981.

Ustvarjalnost je v bistvu nekonformistična in prevratna. Pogovor z M. Uršičem.
Delo, sobotna priloga, 7. nov. 1981.

Blaginja hromi ljubezen. Zdravje, 1981, 12.

Recenzija

E. Jung-M. L. von Franz, *Die Gralslegende in psychologischer Sicht*, Olten und Freiburg I. Br. 1980. (Schweizerische Zeitschrift für Psychologie, Bd 40, 1981, H. 2, S. 174.)

Vidav Ivan

Afina in projektivna geometrija. Zbirka univerzitetnih učbenikov in monografij.
Društvo matematikov, fizikov in astronomov SRS. Ljubljana 1981. Str. 169.

Vidmar Josip

Knjige

Esej o lepoti. Založništvo tržaškega tiska, Trst 1981, 219 str. (Eseji. 1)

Moji savremenici. (Obrazi.) Prevedel Muris Idrizović. Svjetlost, Sarajevo, Globus, Zagreb 1981, 583 istr. (Biblioteka Savremenici) Z Objašnjenjem (str. 5—13).

Gotthold Ephraim Lessing: Modri Natan. (Nathan der Weise.) Prevedel Josip Vidmar.
Državna založba Slovenije. Ljubljana 1981. 183 str. S spremno besedo Janka Kosa (str. 165—181).

Članki

Pred jubilejem. Borec, 1981, št. 1, str. 1—2.

Morala. Delo, 29. I. 1981, št. 22, str. 8—9. (Iz knjige *Esej o lepoti*.)

Splošne zahteve. Delo, 5. II. 1981, št. 28, istr. 8—9. (Iz knjige *Esej o lepoti*.)

Velika litetarna dela. Delo, 12. II. 1981, št. 34, str. 14—15. (Iz knjige *Esej o lepoti*.)

Zaključek. Delo, 19. II. 1981, št. 40, str. 14—15. (Iz knjige *Esej o lepoti*.)

Duh hrabre OF mora ostati živ v nas tudi po štiridesetih letih. Delo, 28. IV. 1981, št. 97, str. 5.

Dramatika v naših razmerah. Delo, 18. VI. 1981, št. 139, str. 13 (zapisal Jože Horvat).

Kako je nastala estetika. Delo, 25. VI. 1981, št. 145, str. 16.

Nič novega: že od nekdaj me napadajo in obsojajo. Delo, 11. VII. 1981, št. 158, str. 26 (vprašanja je zastavljala Jože Horvat).

K Inkretovim pripombam. Delo, 16. VII. 1981, št. 162, str. 4.

O veljavnosti Slovenske matice. Delo, 30. VII. 1981, št. 173, str. 7.

Nič novega, že od nekdaj me napadajo in obsojajo. Delo, 1. VIII. 1981, št. 175, str. 16.

O dolžnosti kritike in odgovornosti umetnosti. Delo, 12. IX. 1981, št. 211, str. 18—19 (vprašanja so zastavljali: Momir Markovič, Jože Volfand in Jože Horvat).

Levstikove misli so bile seme bodočnosti — naše sedanjosti. Delo, 28. IX. 1981, št. 224, istr. 2.

Podbevškova podoba. Delo, 27. XI. 1981, št. 276, str. 5.

Mogočen temelj kulturnosti naših narodov. Delo, 30. XII. 1981, št. 302, str. 6.

Voščilo rojakom. Dnevnik, 4. I. 1981, št. 2, str. 1.

Plod enotne volje vseh Slovencev. Dnevnik, 26. IV. 1981, št. 114, str. 3.

Marij Kogoj. Dnevnik, 12. IX. 1981, št. 248, str. 7. (Iz knjige *Obrazi*.)

Ob smrti velikega umetnika. Dnevnik, 30. XII. 1981, št. 355, str. 6.

Odnos do vere. Dolenski list (Novo mesto), 24. IX. 1981, št. 39, str. 14. (Iz knjige *Obrazi*.)

Molière: Zlahtni meščan. Gledališki list SLG Celje, 1981/82.

Naše življenje ni nič manj bogato kot kjerkoli drugod. Komunist, 18. IX. 1981, št. 37, str. 10—11 (zapisala Meta Demšar).

Vidmarjev »Esej o lepoti«. Primorski dnevnik (Trst), 27. VI. 1981, št. 151, str. 4.

Esej o lepoti. Večer (Maribor), 17. VIII. 1981, št. 188, istr. 4. (Iz knjige *Esej o lepoti*.)

- Kardelj v Vidmarjevih »Obrazih«.* Večer (Maribor), 10. IX. 1981, št. 209, str. 4. (Iz knjige *Obrazi*.)
- Skriveno lice morala.* Borba (Beograd), 4. IV. 1981, št. 92, str. 10. (Iz knjige *Esej o lepoti*.)
- Svojevrsni pozorišni univerzitet.* Borba (Beograd), 6. VI. 1981, št. 153, str. 13.
- Umjetnost istinito jasna, hrabra u svakom pogledu.* Borba (Beograd), 17. X. 1981, št. 285, str. 9.
- Velik i redak praznik.* Dnevnik (Novi Sad), 26. III. 1981, št. 64, str. 1.
- Pozorište ili cirkus.* Duga (Beograd), 15. VIII. 1981, št. 195, str. 20—21 (zapisal Jovan Petričević).
- Kakav nam je život, takve su i polemike.* Intervju (Beograd), 4. IX. 1981, št. 7, str. 6—9 (zapisal Miodrag Markuš).
- Ivan Prijatelj.* Izraz (Sarajevo), 1981, št. 10, str. 501—509. (Iz knjige *Obrazi*, prevedel Muris Idrizović.)
- Boris Kidrič.* Književnost (Beograd), 1981, št. 4, str. 822—852. (Iz knjige *Obrazi*, prevedel Muris Idrizović.)
- O lepom.* Književne novine (Beograd), 14. II. 1981, št. 620, str. 30—31. (Iz knjige *Esej o lepoti*, prevedel Slobodan Žilkić.)
- Uvek sam bio sam.* NIN (Beograd), 13. IX. 1981, št. 1602, str. 28—31 (zapisal Zoran Sekulić).
- Bogovi, božanstva.* Odjek (Sarajevo), 1. X. 1981, št. 19, str. 3. (Iz knjige *Obrazi*, prevedel Muris Idrizović.)
- Hrabrost Njegoševe poruke.* Ovdje (Titograd), 1981, št. 150, str. 3.
- Lili Novi.* Ovdje (Titograd), 1981, št. 151, str. 19—20. (Iz knjige *Obrazi*, prevedel Muris Idrizović.)
- Umjetnost i politika.* Pobjeda (Titograd), 12. IX. 1981, št. 5666, str. 12. (Iz knjige *Obrazi*.)
- Istina životni zavjet.* Pobjeda (Titograd), 12. IX. 1981, št. 5666, str. 9—10.
- Njegoš je Crna Gora i Crna Gora je Njegoš.* Pobjeda (Titograd), 17. X. 1981, št. 5701, str. 9.
- Svakome samo istinu.* Politika (Beograd), 26. IX. 1981, št. 24417, str. 7.
- Jedinstveni um.* Politika (Beograd), 30. XII. 1981, št. 24510, str. 6.
- Teatar bez literature je besmislica.* Sedam dana (Zagreb), 27. VI. 1981, št. 170, str. 12.
- Pavel Golia.* Stvaranje (Titograd), 1981, št. 8—9, str. 994—1012. (Iz knjige *Obrazi*, prevedel Muris Idrizović.)
- »Zašto tako polemiziram...«* Večernji list (Zagreb), 17. X. 1981, št. 6813, str. 10 (zapisal Jozo Puljizević).
- Svaki čovek — novela.* Večernje novosti (Beograd), 15. IX. 1981, št. 8619, str. 11. (Iz knjige *Obrazi*.)
- Ljudi iz »cukrarne«.* Vjesnik (Zagreb), 15. IX. 1981, št. 12232, str. 6. (Iz knjige *Obrazi*, prevedel Krešimir Nemeć.)

Vilfan Sergij

- Strade e castelli tra l'Adriatico settentrionale e la Pannonia del medio evo.* Castelli e strade, II Congresso internazionale, Studi e ricerche 3—4, Udine 1981, 91 do 100.
- Zur Begriffsbestimmung der Miet- und Kaufrechtsgründe.* Siedlung, Macht und Wirtschaft — Festschrift Fritz Posch (Veröff. d. steiermärk. Landesarchives 12), Graz 1981, 497—508.

Vodovnik Lojze

- L. Vodovnik, T. Bajd, A. Kralj, F. Gračamin, P. Strojnik: *Functional Electrical Stimulation for Control of Locomotor Systems*, CRC Critical Reviews in Bioengineering, Vol. 6, Issue 2, 1981, 63—131.

Therapeutic effects of functional electrical stimulation of extremities. Med & Biol. Eng. & Comput. 1981, Vol. 19, 470—478.

L. Vodovnik, T. Bajd, A. Kralj: *The impact of biomechanics on the neuromuscular rehabilitation.* V knjigi: Perspectives in Biomechanics, Volume 1, Part B, Editors H. Reul, D. N. Ghista, G. Rau, Harwood academic publishers, London 1981, 683—717.

Indirect Spinal Cord Stimulation — Some Engineering Viewpoints Proc. 3rd Int. Meeting on Spinal Cord Stimulation, Houston 1980, Applied Neurophysiology 44, 1981, 97—113.

Vratuša Anton

Vtisi iz »Kitajskega trikotnika«. Komunist, Ljubljana, 13. marca 1981.

Uresničevanje zakona o združenem delu v teoriji in praksi. Združeno delo, 14. zvezek, 4/81, str. 574—579, Ljubljana.

Ideje, ljudi i godine nesvrstanosti (1961—1981). Vijesnik, 30. aprila 1981, Zagreb.

Vloga znanosti v samoupravni socialistični družbi. Teorja in praksa, št. 8, 1981, Ljubljana.

Družbeno-zgodovinski viri produktivnosti in učinkovitosti (Socio-historical sources of productivity and efficiency). Leading Papers — VI. International Conference on Production Research, Novi Sad, avgust 1981.

Ob dvajsetletnici beograjske konference neuvrščenih. Vestnik, 10. septembra 1981, Murska Sobota.

Zadravec Franc

Clanki

Pesnik, pesem in življenjepis. JiS 1980/1981, str. 117—121.

Oton Župančič in Louis Adamič. Zbornik Louis Adamič. Simpozij. Ljubljana 1981, str. 101—111.

Kardeljevi pogledi na kritko. Književni listi. Delo št. 227, 1. okt. 1981.

Roman in politična snov. Miško Kranjec, Pisarna. Murska Sobota 1981, str. 419—432.

Knjige

Umetnikov »črni piruh«. Cankarjeva založba. Ljubljana 1981. Strani 460.

Alojz Gradnik. Znameniti Slovenci. Partizanska knjiga. Ljubljana 1981. Strani 228.

Zwitter Fran

Linhartova doba, misel in delo. V knjigi Anton T. Linhart, Poskus zgodovine Kranjske in ostalih dežel Južnih Slovanov Avstrije, Lj. 1981, str. 303—350.

Uvod

Vse leto 1981 je delo v Biblioteki SAZU v redu potekalo. Kot že nekaj let nazaj opažamo ustaljeno poslovanje. Tekoče delo je sproti opravljeno in biblioteka more nuditi svojim uporabnikom vse želene informacije. To dejstvo je hkrati dokaz, da je bil delovni načrt zastavljen premišljeno in stvarno, saj zato more zadostiti vsem dolžnostim in potrebam, ki jih v okviru njenih nalog zahteva naša družba. Delamo sicer v težkih pogojih, prostori so neprimerni, premajhni, zlasti nas tare pomanjkanje prostora za shranjevanje knjižnega fonda, tudi število uslužbencev je preskromno. Zato smo lahko toliko bolj zadovoljni, da smo po zaslugi urejenega načina poslovanja ter dobre strokovne usposobljenosti in prizadevnosti bibliotečnih delavcev vse dolžnosti v redu opravili.

Kot novost v tem letu moramo omeniti, da se biblioteka pripravlja za vključevanje v računalniško obdelavo podatkov in biblioteka Inštituta za raziskovanja krasa v Postojni je že začela s prvimi tovrstnimi obdelavami. S tem v zvezi je potrebno dodatno izobraževanje nekaterih delavcev, kar smo v preteklem letu v okviru možnosti uspešno opravili.

Prodajo akademijskih publikacij SAZU opravlja izključno Cankarjeva založba v Ljubljani. V zadnjem času prodaja upada, kar pripisujemo visokim cenam teh publikacij in ozki specialnosti objavljenega znanstvenega materiala.

Opremo biblioteke smo dopolnili z novimi policami in tako dobili nekaj dodatnih možnosti za vskladiščenje. Seveda pa bo ta problem rešen šele takrat, ko bomo dobili primerne in dovolj velike prostore za skladišča. Predvidena nabava dveh električnih pisalnih strojev je zaradi pomanjkanja finančnih sredstev morala odpasti.

Dodatno aktivnost so nekateri bibliotečni delavci poleg publiciranja izkazali s svojo udeležbo na raznih kongresih in strokovnih posvetovanjih.

Akcesija

Prirastek knjižnega fonda je razviden iz naslednje tabele

	Zamena	Darilo	Nakup	Obvezni izvodi	Skupaj
Knjige	5852	1395	1627	733	9607
rokopisi	—	1	—	—	1
mikrofilmi	—	27	—	—	27
geografske karte	2	8	6	—	16
fotografije in reprodukcije	1	167	26	—	194
gramofonske plošče in kasete	1	1	14	—	16
skupaj	5856	1599	1673	733	9861

Pri akcesiji daril moramo posebej omeniti obsežnejše knjižne darove akademikov prof. dr. Ivana Rakovca in prof. dr. Svetozarja Ilešiča in dopisnega člana prof. Primoža Ramovša.

Dubletni fond

Dublete, ki jih v preteklih letih nismo mogli zamenjati, smo razstavili v prostorih Centralne biblioteke ter jih ponudili zainteresiranim uporabnikom. Sezname dvojnic, ki so se nabrale med letom, smo objavili šestkrat ter poslali v izbiro 119 ustanovam (od tega 64 v inozemstvo). Zamenjali smo 631 dvojnic, odpisali pa 600.

Rokopisni oddelek

Prejeli in uredili smo del zapuščine pisatelja Louisa Adamiča.

Objavili smo biografsko gradivo in zadevno kazalo osebnih imen iz zapuščine Ivana Jagra.

Razen zapuščine člana akademije Alfonza Paulina in pisatelja Ivana Tavčarja je gradivo rokopisnega oddelka v celoti urejeno in bibliotekarsko obdelano.

Celotni knjižni fond

Ob koncu leta 1981 je imela biblioteka SAZU inventariziranih

knjig in letnikov revij	289 788
rokopisov	99
mikrofilmov	703
geografskih kart	3152
fotografij in reprodukcij	6636
gramofonskih plošč in kaset	208
skupaj	300 586

Če k temu prištejemo še neurejeni del zapuščine akademika Steleta in prof. Vurnika, je imela biblioteka okrog 303 500 enot.

Katalogi

Lastna baza podatkov obstaja v obliki klasičnih listkovnih kartotek: matičnega in abecednega-imenkega kataloga, kataloga UDK, katalogov ekspe-dita zamene in prejema zamene.

Razen zapuščin, ki jih je SAZU prejela po pokojnem akademiku prof. dr. Francetu Steletu in prof. dr. Ivanu Vurniku, je ves knjižni fond katalogiziran, klasificiran pa tisti del, ki je prispel po 1951. letu. Na novo smo postavili abecedni-imenski katalog za mikrofilme, gramofonske plošče in kasete.

Biblioteka pošilja kataloške listke akademijskim inštitutom, centralnim katalogom SRS in Jugoslovanskemu bibliografskemu inštitutu. Izdelali smo tudi dokumentacijo za računalniško obdelavo revij.

Kredit

Za nabavo knjig in revij smo porabili 1.636.000.— din. Seveda pa so to veliko premajhna sredstva, da bi mogli zadostiti vsem potrebam naših inštitutov. Razen tega je težava s pomanjkanjem deviz, ki jih knjigarne nimajo več v zadostni meri na voljo.

Zamena

Zamenjava akademijskih publikacij predstavlja naše najobširnejše delovno področje. Kljub marksikaterim težavam, ki nastajajo zaradi zamud pri tisku, nismo še utrpeli večje škode. Ob koncu leta je bila zamenjalna mreža razširjena na 81 držav vsega sveta in je obsegala 1458 naslovov (1215 v inozemstvu in 234 v SFRJ).

V teku leta smo redno poslovanje prekinili z 8 naslovniki v inozemstvu in z 1 v SFRJ.

Nove zamenjalne stike pa smo navezali z naslednjimi ustanovami:

SFRJ

Beograd: Savez Etnoloških društava SFRJ

Zagreb: Muzejski dokumentacioni centar

AVSTRIJA

Innsbruck: Institut für Geologie und Paläontologie der Universität

Klagenfurt: Slovenski znanstveni inštitut

FINSKA

Helsinki: Exchange Centre for Scientific Literature

FRANCIJA

Paris: École Normale Supérieure

INDIJA

Calcutta: Geological Survey of India

ITALIJA

Macerata: Facoltà di Lettere e Filosofia

Martina Franca: Gruppo Speleologico Martinese

Perugia: Istituto di Archeologia, Università degli Studi

Piculin: Istituto Ladin »Micurà de Rü«

Trieste: Gruppo Triestino Speleologi

JAPONSKA

Nagoya: Department of Earth Sciences

MAROKO

Rabat: Institut Scientifique

POLJSKA

Krośno: Muzeum Okręgowo

PORTUGALSKA

Coimbra: Museu e Laboratório Mineralógico e Geológico

ROMUNIJA

Tulcea: Muzeul »Deltei Dunarii«

SPANIJA

Barcelona: Departamento de Zoología, Universidad

Bellaterra: Universitat Autònoma de Barcelona

Sevilla: Universidad de Sevilla

TANZANIJA

Der es Salaam: Tanzania Library Service

URUGVAJ

Montevideo: Facultad de Humanidades y Ciencias

VELIKA BRITANIJA

Cambridge: Haddon Library

Perranporth: Cornwall Archaeological Society

ZVEZNA REPUBLIKA NEMČIJA

Grossweil: Freilichtmuseum des Bezirks Oberbayern

Stuttgart: Institut für Geologie und Paläontologie der Universität

Recenzija

Akademijske publikacije pošiljamo v oceno 39 naslovnikom (od tega 32 v inozemstvo).

Ekspedit

Razposlali smo akademijske publikacije SAZU, skupne publikacije naše akademije in Sveta akademij, kakor tudi izdaje, ki jih je SAZU prejela kot dediščino nekaterih ustanov:

v zameno	11774
v dar	2279
v prodajo	1330
obveznih izvodov	3418
bibliotečnih publikacij: v dar	3315
kot obvezni primerek	649
skupaj	22765

Izposojevanje

Knjižni fond biblioteke je vsakomur dostopen, bodisi v čitalnici ali za izposajo na dom. Pri zadnjem seveda veljajo omejitve za dragocene in redke knjige, rokopise, priročnike in posamezne zvezke revij. V čitalnici so uporabnikom po prostem pristopu na voljo enciklopedije, leksikoni, atlasi, slovarji ter okoli 400 raznih revij. Velikega zanimanja so deležni knjižni oglasi založb.

Biblioteka je izposojala v letu 1981 iz svojega knjižnega fonda 2070 uporabnikom. Ti so biblioteko obiskali 7918-krat (4249-krat za izposajo v čitalnici, 3669-krat za izposajo na dom).

Število izposojenih zvezkov v preteklem letu je bilo:

v čitalnici	14919
na dom	7486
inštitutskim bibliotekam	8984
medbibliotečna izposoja 82 bibliotekam v SFRJ	371
10 bibliotekam v inozemstvu	16
skupaj	31776

Centralna biblioteka je skupno z inštitutskimi v preteklem letu posredovala številne pismene, ustne in telefonske informacije. Pripomniti je treba, da moramo pri številu izposojenih zvezkov upoštevati tudi izposajo knjižnega fonda, deponiranega v inštitutskih bibliotekah. Tam je pristop prost in je gradivo stalno na voljo njihovim delavcem. O tej izposoji statističnih podatkov ne moremo voditi.

Publikacije

Da bi mogli javnost seznaniti s svojim delom in knjižnim fondom, zlasti z novitetami, izdajamo razne publikacije. Te tiskamo v ciklostilni tehniki ter broširamo. Naklada je 200 izvodov. Te publikacije pošiljamo članom akademije, akademijskim inštitutom, sekcijam ter ustanovam, ki se zanje zanimajo. V letu 1981 je biblioteka vsak mesec izdala *Seznam o akcesiji knjig*. Razen tega je bil objavljen *Letni seznam periodik*, dva zvezka *Objav* in šest *Seznamov dvojníc*. V Letopisu SAZU je biblioteka objavila bibliografijo akademijskih publikacij v preteklem letu.

Administracija

Delovodnik biblioteke je obsegal v letu 1981 2558 števil.

Knjigoveznica

Akademijska knjigoveznica je v letu 1981 zvezala 839 knjig. Poleg tega je broširala bibliotečne publikacije, restavriralas stare tiske ter izvrševala druga dela knjigoveške stroke.

Personalna

Centralna biblioteka ima 21 sistematiziranih delovnih mest. Vendar zaradi pomanjkanja finančnih sredstev dve od njih nista zasedeni. Personalne razmere so oteževali bolezenski dopusti. Za delavko, ki je na porodniškem dopustu, smo dobili nadomestno moč.

V akademijskih inštitutih in njihovih sekcijah so opravljali knjižničarske posle (dokumentacija, pomožne kartoteke in izposojevanje) njihovi uslužbenci. Od tega pa jih je le 5 iz knjižničarske stroke, drugi so administrativni ali strokovni delavci, ki opravljajo te posle poleg drugega dela.

Objave

M. Fabjančič

Bibliografija Ekonomske revije 1950—1979. — Ljubljana, Zveza ekonomistov Slovenije. 1980, (XII) + 193 str. (Ekonomska revija 31 (1980), izr. št.) (Soavtor Zarjan Fabjančič.)

Publikacije Slovenske akademije znanosti in umetnosti v letu 1980. — Letopis SAZU, 31, 1981, 207—208.

A. Koblar-Horetzky

Zapuščina Ivana Jagra. 2. Biografsko gradivo. — Ljubljana, Biblioteka SAZU. 1981, XX + 131 str. + corr. (Objave, 4.)

Zapuščina Ivana Jagra. 3. Kazalo osebnih imen k Biografskemu gradivu. — Ljubljana, Biblioteka SAZU. 1981, (II) + 18 str. (Objave, 5.)

P. Ramovš

Kratko poročilo o delu v letu 1980. — Ljubljana, Biblioteka SAZU. 1981, 8 str. + IV pril.

Biblioteka. Poročilo o delu v letu 1980. — Letopis SAZU, 31, 1981, 203—206.

Letni seznam periodik. Biblioteka SAZU, 1981. (Urednik.)

Seznam prejetih knjig. Biblioteka SAZU, januar-december 1981. (Urednik.)

IV
PUBLIKACIJE SAZU

SPLOŠNE IZDAJE

Letopis Slovenske akademije znanosti in umetnosti. 31. knjiga. 1980. Ljubljana 1981. 224 str. 8°. 2100 izv.

Vloga znanosti pri oblikovanju strategije razvoja SR Slovenije. Ljubljana 1981. 174 + (I)str. 8°. 1000 izv.

Vsebina:

Uvod. Str. 7.

Janez Milčinski: Otvoritveni nagovor. Str. 8.

Anton Vratuša: Vloga znanosti pri oblikovanju strategije razvoja SR Slovenije. (Uvodni referat.) Str. 9—18.

Tone Zimšek: Znanstveno-tehnološki posveti. (Prispevek k oblikovanju znanstveno-tehnoloških strategij združenega dela.) Str. 19—23.

Drago Oseppek: Stanje in razvitost naravoslovno-tehničnega sklopa znanosti za potrebe razvoja. Str. 25—27.

Ernest Petrič: Nekateri vidiki raziskovalne politike v razvitih zahodnih deželah. Str. 29—36.

Emil Milan Pintar: Nekateri elementi za oblikovanje družbeno-ekonomskih odnosov za hitrejši razvoj raziskovalne dejavnosti. Str. 37—44.

Miha Japelj: Uresničevanje družbeno-ekonomskih odnosov na področju raziskovalne dejavnosti na Dolenjskem. Str. 45—51.

Edo Pirkmajer: Integracije in učinkovitost raziskovalne dejavnosti. Str. 53—58.

Institut »Jožef Stefan«: Izkušnje in problemi pri tesnejšem povezovanju raziskovalnega Instituta »J. Stefan« z organizacijami združenega dela. Str. 59—64.

Boris Frlec: Dodatna pojasnila. Str. 65—68.

Milan Osredkar: Nekaj perečih vprašanj raziskovalne dejavnosti. Str. 69—72.

Janez Jerovšek: Razdrobljenost gospodarstva in raziskovalno delo. Str. 73—79.

Lev Premru: Nekateri problemi pri uvajanju raziskovalnih dosežkov v proizvodnjo. Str. 81—84.

Miloš Kobe: Vloga znanosti pri razvoju sfere materialne proizvodnje. Str. 85—88.

Peter Stanovnik: Tehnološki vidiki v gospodarskem razvoju Slovenije. Str. 89—98.

Radovan Andrejčič: Organizacijsko svetovanje in prenos znanja. Str. 99—107.

Stojan Pretnar: Znanstvena odkritja in njihovo mesto v inovacijskem procesu. Str. 109—119.

Dušan Hadži: Osnovne raziskave v kemiji. (Stanje, potrebe, perspektive.) Str. 121—124.

Miro Brzin: Medicinske raziskave v Sloveniji. (Razred za medicinske vede SAZU.) Str. 125—127.

Ilja Jurančič: Vloga znanosti pri uveljavljanju načela delitve po delu. Str. 129—137.

Anton Černej, Želimir Dobovišek: Daljnosežni vpliv visokorazvitih držav na gospodarstvo in razvoj prometa v nerazvitih državah s stališča pogonske energije. Str. 139—142.

Tine Hribar: Kratak prikaz raziskovalne naloge »Vloga znanosti pri oblikovanju strategije razvoja SR Slovenije«. Str. 143—154.

Janez Pečklenik: Univerza, raziskovalno delo in razvoj visoke tehnologije. (Diskusijski prispevek.) Str. 155—157.

Bogo Grafenauer: Znanost ter naša kulturna in splošna zgodovina. (Diskusijski prispevek.) Str. 159—161.

Anton Vratuša: Sklepna beseda. Str. 163—164.

Vestnik. Inštitut za marksistične študije. Letnik I: 1980. Ljubljana 1981. 8°. 800 izv.

Številka 1: (235 str.)

Uvodnik. Str. 7—9.

Uredniški koncept za izdajo Zbranih del Borisa Zihlerla. Str. 11—12.

Bibliografija del Borisa Zihlerla. Str. 13—50.

Borut Pihler: Gradivo za zgodovino marksizma na Slovenskem. Kronološka predstavitev člankov in študij iz slovenskih revij in časnikov v obdobju od leta 1899 do leta 1935. Str. 51—234.

Sinopsis. str. 235.

Številka 2: (211 str.)

Aktualna vprašanja teorije znanosti in marksizem. Str. 7—11.

Aleš Erjavec: Struktura in gena. Str. 13—39.

Vojislav Likar: Epistemološka analiza procesa znanstvenega spoznavanja pri G. Bachelardu. Str. 41—63.

Matjaž Potrč: Leibnizovska tradicija in Fregejev pojmovni zapis. Str. 65—103.

Rado Riha: Pojmovanje zgodovine naravoslovnih znanosti v historični epistemologiji. Str. 105—175.

Gaston Bachelard: Racionalistična dejavnost sodobne fizike. Str. 177—204.

Sinopsisi. Str. 205—211.

IZDAJE RAZREDA ZA ZGODOVINSKE IN DRUŽBENE VEDE

Razprave XII. Pravni sistem Socialistične federativne republike Jugoslavije. Ljubljana 1981. 115 + (I) str. 8°. 800 izv.

Vsebina:

1. Alojzij Finžgar: Pravni sistem Jugoslavije. (Razvoj, stanje in problemi.) Str. 7—16.

2. Jože Goričar: K vprašanju o strukturi pravnega sistema SFRJ. Str. 17—20.

3. Stojan Pretnar: Pravni sistem Jugoslavije. Str. 21—22.

4. Lado Vavpetič: Nekaj poglavij iz samoupravnega prava. Str. 23—32.

5. Rudi Kyovskyy: Delovno pravo — pravna veja novega pravnega sistema. Str. 33—43.

6. Alojzij Finžgar: Druženolastninska razmerja in pravni sistem Socialistične federativne republike Jugoslavije. Str. 45—53.

7. Bojan Zabel: Pravo združenega dela v pravnem sistemu. Str. 55—62.

8. Janez Šmidovnik: Dejavnosti posebnega družbenega pomena (kot področje pravnega študija). Str. 63—85.

9. Bojan Spicar: Socialno pravo. Str. 87—101.

10. Skica pravnega sistema Socialistične federativne republike Jugoslavije. Str. 103—109.
- Povzetki nekaterih razprav. Str. 111—115.
- Arheološki vestnik XXXI.** 1980. Ljubljana 1980. 345 + (I) str. + (8) pril. 8°. 1100 izv.
- Vsebina:*
- Boris Vičič: Nekaj žigosanih opek iz Poetovione. Str. 13—17.
- Paola Korošec: Posodi z žigom lončarja iz Rabelčje vasi v Ptujju. Str. 18—22.
- Jakob Emeršič: Zanimiv kos žare z vtisnjenim žigom iz Ptujja. Str. 23—24.
- Daria Batistič-Popadič: Ptuj — Rabelčja vas. Izveštaj o bunaru na sektoru bloka B-V. Str. 25—37.
- Paola Korošec: Skeletni grob z bloka B-III v Ptujju in materialna kultura tega obdobja. Str. 38—54.
- Paola Korošec: Starokrščanska svečnika iz Rogoznice v Ptujju. Str. 55—61.
- Tone Knez: Novo mesto in der Vor- und Frühgeschichte. Forschungsstand und Probleme. Str. 65—79.
- Endre Tóth: Die Entstehung der gemeinsamen Grenzen zwischen Pannonien und Noricum. Str. 80—88.
- Stanko Pahič: Prvi podatki o grobi hišni lončenini z Brinjeve gore. Str. 89—112 + (2) pril.
- Tine Kurent: Preferred Numbers in Modular Sizes of Emona, Diocletian's Palace, and Mogorjelo. Str. 113—131.
- Irma Čremošnik: Tipovi slavenskih nastambi našenih u sjeveroistočnoj Bosni. Str. 132—158 + 1 pril.
- Franc Truhlar: Patrocinij sv. Jurija v Sloveniji. Str. 159—168.
- Vera Kolšek: Zanimive najdbe iz Celja. Str. 171—172 + 1 pril.
- Miroslava Mirković: Cohors V Gallorum u Transdierni. Str. 173—178.
- Borka Dragojević Josifovska: Žrtvenik iz sela Pčinje, posvećen kapitol-skom Trojstvu. Str. 179—181 + 1 pril.
- Michael P. Speidel: An Altar to the Healer Gods and the Genius of Iuppiter Dolichenus. Str. 182—185 + 1 pril.
- Zef Mirdita: Novitates epigraphicae e Dardania collectae. Str. 186—198 + (2) pril.
- Ekkehard Weber: Bibliographie zur epigraphischen Forschung in Österreich seit 1902. Str. 201—209.
- Zef Mirdita: Recherches épigraphiques en Albanie depuis 1902. Str. 210—219.
- Violeta Božilova: Revue des études épigraphiques en Bulgarie 1902—1978. Str. 220—234.
- Ladislav Vidman: Die epigraphische Forschung in der Tschechoslowakei seit CIL III. Str. 235—241.
- Hans Krummrey: Bibliographie der Addenda et Corrigenda zu CIL III in DDR-Publikationen 1945—1977. Str. 242—251.
- Marjeta Šašel Kos: Lateinische Epigraphik in Griechenland. Str. 252—256.
- Barnabás Lörincz: Die epigraphische Forschung in Ungarn seit 1902. Str. 257—267.
- Jerzy Kolendo: L'épigraphie grecque et latine en Pologne. Str. 268—273.
- Nicolae Gudea: Beiträge zu einem Literaturnachweis der epigraphischen, das römische Dakien Betreffenden Forschung nach 1902. Str. 274—293.
- Emilia Dorutiú-Boila, Constantin C. Petovescu: Kurze Literaturübersicht zur lateinischen Epigraphik von Scythia Minor. Str. 294—300.
- Jurij G. Vinogradov: Epigraphik in der UdSSR. Str. 301—316.
- Jaro Šašel: Epigraphische Publikationen in Jugoslawien seit CIL III. Str. 317—321.
- Jaro Šašel: (Hans-Georg Pflaum (1902—1979). Str. 325—329.
- Manfred Clauss und Segolene Demougin: Bibliographie von Hans-Georg Pflaum, Nachträge. Str. 329—330.
- [Knjižna poročila.] Str. 333—345.

IZDAJE RAZREDA ZA FILOLOŠKE IN LITERARNE VEDE

Dela 36. Inštitut za slovensko narodopisje 11. Josip Dravec: Glasbena folklorična prlekija. Ljubljana 1981. 525 str. + 1 pril. 8° 800 izv.

Četrta jugoslovenska onomastična konferenca. Portorož, od 14. do 17. oktobra 1981. Zbornik referatov. Ljubljana 1981 II + 541 + (IV) str. 8°. 700 izv.

Vsebina:

Franc Jakopin: Predgovor. Str. I—II.

France Bezljaj: Kočljivi onomastični problemi. Str. 1—9.

Franc Jakopin: Miklošičev pomen za slovensko imenoslovje (ob devetdesetletnici smrti). Str. 11—19.

Dušan Čop: Narečne in etimološke značilnosti vodnih imen na Zgornjem Gorenjskem. Str. 23—35.

Drago Čupić: Iz hidronimije Lima. Str. 37—45.

Momčilo Čurić: Porijeklo hercegovačkog hidronima Brova. Str. 47—54.

Stevo Dalmacija: O klasifikaciji i sufiksaciji hidronima Potkozarja. Str. 55—65.

Božidar Finka: Hidronimi u obalnoj toponimiji zadarsko-šibenskoga područja. Str. 67—76.

Krasimira Ilievska: Osnovata mok-, mak- vo makedonskata toponimija. Str. 77—87.

Olga Ivanova: Hidronimite po slivot na Bregalnica. (Semantičko-strukturni karakteristiki.) Str. 89—99.

Aleksandar Loma: Prilog proučavanju antičkog sloja u hidronimiji severozapadne Srbije. Str. 101—113.

Milan Majtán: Hydronymia a komplexná onomastická interpretácia. Str. 115—121.

Marinko Mitkov: Hidronimite od Mariovsko i nivnata vnatrešna forma. Str. 123—134.

Milan Moguš: Hidronimijski ojkonomi. Str. 135—141.

Zvezdana M. Pavlović: Sagledavanje sistema hidronima u okviru areala. Str. 143—149.

Risto Rađunović: O nazivima Skadarskog jezera. Str. 151—162.

Ewa Rzetelska-Flieszko: Czy sufiks -ica jest słowiańskim formantem hydronimicznym? Str. 163—175.

Ljubica Stankovska, Mito Miovski: Prilog kon sopstratnata makedonska hidronimija. Str. 177—185.

Petar Šimunović: Hidronimijski apelativi u hidronimima. Str. 187—198.

Antun Šojat: Pridjev u hidronimijskim sintagmama. Str. 199—207.

Atanasije Urošević: Srpske i albanske reči za pojmove o nekim hidrografskim objektima na Kosovu. Str. 209—213.

Vida Barac-Grum, Vesna Zečević: Tvorba prezimena u Gorskom kotaru. Str. 217—224.

Eugenija Barić: Rusinska prezimena. Str. 225—233.

Živko Bjelanović: Semantičke podudarnosti nadimaka na -onja i na -ilo. Str. 235—246.

Vincent Blanár: Základné problémy antroponomastiky. Str. 247—258.

Rexhep Doçi: Tragovima albanskog antroponima Plak. Str. 259—268.

Svetozar Georgijević: Antroponimijski nastavak -ot(a). Str. 269—279.

Nevenka Gošić: Lična imena u spisku priložnika iz 18. vijeka stare pravoslavne crkve u Sarajevu. Str. 281—288.

Milica Grković: Lična imena u vlaškim katunima banjskog vlastelinstva. Str. 289—294.

Gordana Jovanović: O relativnoj frekvenciji hrišćanskih imena XV. veka u oblasti Brankovića (Vučitrnskom sandžaku). Str. 295—308.

- Marija Korobar-Belčeva: Formantite -o, -j i -ota vo makedonskata antroponimija. Str. 309—318.
- Milica Lađević: Prilog proučavanju naših nadimaka. Str. 319—329.
- Josip Lisac: Imenski sustav u službenoj i neslužbenoj uporabi u Gorskom kotaru. (Imena, prezimena i nadimci u Gornjim Turnima u 20. stoljeću.) Str. 331—340.
- Mijo Lončarić: Prilog tvorbi živih imena u kajkavskom narječju. Str. 341—352.
- Marko Lukenda: Prezimena hidronimijskog porijekla. Str. 353—363.
- Boris Markov: Dvočleni makedonski preziminja i prekarj (= preziminja). Str. 365—375.
- Mira Menac: O učeničkim nadimcima. Str. 377—388.
- Pavle Merkuš: Onomastični problemi ob slovensko-romanski meji. Str. 389—400.
- Vlajko Palavestra: O porijeklu nekih recentnih antroponima u Bosni i Hercegovini. Str. 401—408.
- Asim Peco: Morfološka i prozodijska uobličavanja orientalnih imena ženskoga roda u srpskohrvatskom jeziku. Str. 409—418.
- Mitar Pešikan: Nastavak -za u južnozetskim imenima XV. veka. Str. 419—425.
- Savo Pujić: Hercegovački apidonimi u svjetlu slavenskog kulta pčele. Str. 427—436.
- Valentin Putanec: Aloglotni antroponimni sufiksi -ojlo, -ojla u hrvatskoj ili srpskoj antroponimiji. Str. 437—448.
- Dragutin Raguž: Ragusa u prezimenima. Str. 449—457.
- Janusz Rieger: Problemy charakterystyki słowotwórczej systemu antroponimicznego. (Na przykładzie antroponimii wschodniosłowiańskiej.) Str. 459—469.
- Kazimierz Rymut: Warstwy chronologiczne w słowiańskich dwuczłonowych nazwach osobowych. Str. 471—477.
- Trajko Stamatovski: Nadimak u sistemu imenovanja kod Makedonaca. Str. 479—489.
- Mate Šimundić: Nepoznata osobna imena i prezimena šibenskoga kraja od XII. stoljeća do novijega vremena. Str. 491—505.
- Alenka Šivic-Dular: Slovenski priimki na -en. Str. 507—519.
- Naila Valjevac: Zoonimi u sematičkim modelima naših prezimena. Str. 521—532.
- Stjepan Vukušić: Zapadnonovoštokavske naglasne tendencije u hidronimima i antroponimima. Str. 533—541.

IZDAJE RAZREDA ZA PRIRODOSLOVNE VEDE

Razprave XXII. Ljubljana 1980. 8°. 1000 izv.

Vsebina:

1. Danica Tovornik: Podatki o prehranjevanju komarjev (Diptera: Culicidae), zbranih v kmetijskih naseljih v ljubljanski okolici. Str. 1—40.
2. Lojze Marinček: Gozdne združbe na klastičnih sedimentih v jugovzhodni Sloveniji. Str. 41—186 + (26) str. tabel + (4) pril.
3. Lukas Hottinger and Katica Drobne: Early Tertiary Conical Imperforate Foraminifera. Str. 187—278 + 22 tab.
4. Ljerka Godić: Stepska flora v severozahodni Jugoslaviji. Str. 279—370.
5. Kazimir Draštar: Fiziologija trihobotrijev pri stenici *Pyrrhocoris apterus* (L.). Str. 371—402 + (4) pril.
6. Ivo Puncer: Dinarsko jelovo bukovi gozdovi na Kočevskem. Str. 403—562 + (7) kart + (10) tabel + 1 vegetacijski profil.

Razprave XXIII. Ljubljana 1981. 8°. 1000 izv.

Vsebina:

1. Dragica Turnšek, Milena Mihajlović: Lower Cretaceous Cnidarians from Eastern Serbia. Str. 1—54 + 50 tab.

2. **Lojze Marinček**: Predalpski gozd bukve in velike mrtve koprive v Sloveniji. Str. 55—98 + (4) tab.
3. **Baba Senowbari-Daryan**: Zür Paläontologie des Riffes innerhalb der Amphyclinen-Schichten bei Hudajužna, Slowenien. Str. 99—118 + (10) tab.
4. **Jože Bole**: Zoogeographische Analyse der Landschnecken des dinarischen Gebietes Sloweniens. Str. 119—146.

Geografski zbornik XX. 1980. Ljubljana 1981. 208 + (I) str. + (6) kart. 8°. 1000 izv.

Vsebina:

1. **Ivan Gams**: Poplave na Planinskem polju. Str. 5—34 + 1 karta.
2. **Drago Meze**: Poplavna področja v Grosupeljski kotlini. Str. 35—56 + 69—88 + 91—93 + 2 karti.
- 2a. **Franc Lovrenčak**: Prst in rastje poplavnega sveta v Grosupeljski kotlini. Str. 56—69.
- 2b. **Alojz Šercelj**: Poročilo o pelodnih analizah vzorcev iz Grosupeljščice. Str. 88—90.
3. **Milan Šifrer**, **Franc Lovrenčak**, **Milan Natek**: Geografske značilnosti poplavnih območij ob Krki pod Otočcem. Str. 95—208 + 3 karte.

Geografski zbornik XXI 1981. Ljubljana 1981. 188 str. + (6) kart. 8°. 800 izv.

Vsebina:

Svetozar Ilešič: Predgovor. Str. 3.

1. **Ivan Gams**, **Karel Natek**: Geomorfološka karta 1:100.000 in razvoj reliefa v Litijski kotlini. Str. 5—67 + 1 karta.
2. **Drago Meze**: Hribovske kmetije ob Kokri in v Krvavškem predgorju. Str. 69—115 + 3 karte.
3. **Andrej Kranjc**, **Franc Lovrenčak**: Poplavni svet na Kočevskem polju. Str. 117—155 + 2 karti.
4. **Milan Šifrer**: Katastrofalni učinki neurij v severovzhodni Sloveniji, avgusta 1980. Str. 157—188.

Acta carsologica. — Krasoslovni zbornik **IX.** 1980. Ljubljana 1981. 179 + (I) str. + (11) pril. 8°. 1200 izv.

Vsebina:

1. **Peter Habič**: Nekateri značilnosti krapaste krasa v Sloveniji. Str. 5—26.
2. **Andrej Kranjc**: Prispevek k poznavanju razvoja krasa v Ribniški Malj gori. Str. 27—86 + (4) pril.
3. **Rado Gospodarič**: Generacije sig v klasičnem krasu Slovenije. Str. 87—110 + (2) pril.
4. **Janja Kogovšek**: Porazdelitev nekaterih elementov pri nastajanju sig v kraških jamah. Str. 111—128.
5. **Janja Kogovšek**, **Peter Habič**: Preučevanje vertikalnega prenikanja vode na primerih Planinske in Postojnske jame. Str. 129—148 + (5) pril.
6. **Tone Novak**, **Valika Kuštor**, **Andrej Kranjc**, **Nace Sivec**: Prispevek k poznavanju razporeditve favne v velikih rovih. Str. 149—179.

IZDAJE RAZREDA ZA MEDICINSKE VEDE

Zbornik referatov 29. medakademijskega in IV. znanstvenega sestanka medicinskih razredov in oddelkov jugoslovanskih akademij. Brdo pri Kranju, 24. do 26. septembra 1981. Ljubljana 1981. 149 str. 8°. 600 izv.

Vsebina:

Jarmila Jelínková and **Jitka Motlová**: The Significance of *Streptococcus agalactiae* in Human Infections. Str. 7—10.

- Zlata Stropnik: Streptococcus agalactiae, uzročnik perinatalnih infekcija. Str. 11—15.
- J. [anez] Batis: Kužna presušitev vimena krav v Sloveniji (Agalactia contaginosa bovum). Str. 17—21.
- Ivanka Brglez: Streptococcus agalactiae — uzročnik infekcija u ljudi i životinja u Sloveniji. Str. 23—26.
- F. [ranc] Novak: Dopolnilo k zgodovini radikalne vaginalne histerektomije. Str. 27—29.
- M. [iro] Brzin: Acetilholinesteraza v holinergični sinapsi. Str. 31—35.
- L. [ev] Milčinski: Životni stil i samoubilaštvo u Jugoslaviji. Str. 37—41.
- J. [anez] Fettich: Socialno medicinski aspekti spolnih bolezni. Str. 43—46.
- S. Huković i K. Šerić: Uticaj endo- i egzotoksina streptokokus agalaktije na neuromišićnu transmisiju. Str. 47—50.
- G. Zarković: Uloga steroidnih kontraceptiva u etiologiji cervikalne displazije i raka. Str. 51—56.
- A. Nikulin, G. Hegewald, E. Gmaz-Nikulini P. Plamenac: Ultrastrukturne promjene u ljudskom pankreasu u ranoj fazi akutnog šoka. Str. 57—64.
- J. [akob] Gaon, B. Telebak: Raširenost hepatitis-B antigena u pojedinim populacionim grupama Bosne i Hercegovine. Str. 65—69.
- V. Danilović: Razvoj nefrologije u nas. Str. 71.
- V. [ojin] Šulović, B. Lazarević, D. Avramović, M. Cvetković i N. Krstić: Gestacijski i pregestacijski dijabetes: tok i ishod graviditeta. Str. 73—76.
- Ljubiša M. Rakić: Integrativne funkcije nucleus caudatus-a. Str. 77—81.
- V. [ladimir] Goldner, R. [adovan] Ivančić, Z. [dravko] Batinić: Određivanje terapije i profilakse recipročne tahikardije intrakardijalnom elektrografijom u bolesnika s aberantnim snopovima srca. Str. 83—86.
- M. [ihajlo] Šesto, R. [adovan] Ivančić, Dubravka Šantež: Endomiokardijalna biopsija kod kardiomiopatije. Str. 87—90.
- D. [ragan] Dekaris, A. Sabioncello, Sabina Rabatić i I. Jajić: Celularne imunološke reakcije u bolesnika s reumatoidnim artritisom. Str. 91—94.
- I. Ruszkowski: Neka nova biomehanička i klinička zapažanja funkcionalne prilagodbe kosti enhondralnom i periostalnom osifikacijom. Str. 95—98.
- Z. [eljko] Maričić, Biserka Nagy, M. Bistrovic, K. Kolarić i A. Roth: Kombinirana terapija kemijskim sredstvima i zračenjem. Str. 99—101.
- S. [ead] Mirdžić, Fadila Pavičić, Vlatko Bičanić: Vrijednost komparativne analize ventilacijskih i humoralnih funkcionalnih nalaza u dijagnozi respiratorne insuficijencije. Str. 103—112.
- V. [jekoslav] Jerolimov i M. Hajsig: Candida albicans u osoba s protetskim stomatitisom. Str. 113—116.
- S. [lavko] Cvetnić: Myxovirus influenzae A₁ i A₂ equi: aktualna epidemiologija i imunoprofilaksa. Str. 117—120.
- T. [eodor] Wikerhauser, D. Rapić i N. Džakula: Indirektna imunofluorescencija u serodijagnostici trihineloze. Str. 121—124.
- I. Čupar, B. Kesić, I. Padovan, Z. Kulčar: Epidemiološka istraživanja tumora glave i vrata (s aspekta kliničkog toka bolesti). Str. 125—126.
- I. Padovan, Z. Kralj: Kliničko eksperimentalno istraživanje vitalnosti regionalnih režnjeva u rekonstruktivnoj onkocirurgiji glave i vrata. Str. 127—128.
- T. Beritić, Silvija Kovač, L. Štilinović: Alergija na metale. Str. 129—132.
- A. [leksandar] Andreevski: Lymphatic Node-Metastasis of the Neck in Unknown Primary Tumour. Str. 133—134.
- Z. [oran] Kovačević i S. Goldman: Osvrt na naučni rad u Vojvodini u oblasti medicinskih nauka u periodu od 1970—1980. godine. Str. 135—137.
- D. [ragutin] Vukotić, V. Gligorović: Prilog proučavanju pokretnog bubrega. Str. 139—143.
- A. [ndrej] O. [ton] Župančić: Iz tropskega deževnega gozda. Str. 145—146.

IZDAJE MEDAKADEMIJSKEGA ODBORA ZA FLORO IN FAVNO JUGOSLAVIJE

Catalogus faunae Jugoslaviae III/1:1. M. [laden] Kerovec, N. [arcis] Mršič: Oligochaeta. Ljubljana 1981. 38 + (II) str. 8°. 1000 izv.

Catalogus faunae Jugoslaviae III/4:3. F. [ranjo] Nikolić, A. [nton] Polenec: Aranea. Ljubljana 1981. 135 + (I) str. 8°. 1000 izv.

KOPRODUKCIJSKE IZDAJE

Gospodarska in družbena zgodovina Slovencev. (Enciklopedična obravnava po panogah.) Zgodovina agrarnih panog. II. zvezek: Družbena razmerja in gibanja. Ljubljana, Državna založba Slovenije 1980. [Izšlo 1981.] 794 + (I)str. + XVI str. pril. + XI zvd. + VII pril. + corr. 8°. 2300 izv.

Vsebina:

- Družbena razmerja in gibanja. Str 7—542 + XVI str. pril. + XI zvd. + VII pril.
29. Sergij Vilfan: Soseske in druge podeželske skupnosti. Str. 9—74 + (IV) str. pril.
30. Sergij Vilfan: Zemljiška gospodstva. Str. 75—239 + (IV)str. pril. + (I)zvd.
31. Pavle Blaznik: Podložniške obveznosti do zemljiškega gospodstva. Str. 241—278 + (II)str. pril.
32. Sergij Vilfan: Kmečko prebivalstvo po osebnem položaju. Str. 279—353 + (I)str. pril.
33. Sergij Vilfan: Delavci v agrarnem gospodarstvu. Str. 355—402 + (II)str. pril.
34. Sergij Vilfan: Agrarna premoženjska razmerja. Str. 403—479 + (II)str. pril.
35. Bogo Grafenauer: Razredni boji agrarnega prebivalstva. Str. 481—538 + (II)str. pril. + (VIII)zvd.
- Agrarni odsek: Sklepna beseda. Str. 539—542.
- Sergij Vilfan: Powzetka [v francoskem in nemškem jeziku]. Str. 543—656.
- Pavle Blaznik: Seznam kratic, dopolnitve k I. zvezku. Str. 659—660.
- Darja Mihelič, Pavle Blaznik: Seznam (tabel, slik in zemljevidov. Str. 661—678.
- Irena Bruckmüller-Vilfan, Darja Mihelič: Osebni in krajevni register. Str. 679—720.
- Pavle Blaznik, Bogo Grafenauer: Stvarni register. Str. 721—776.
- Načrt pravil za novi slovenski pravopis.** Ljubljana, Državna založba Slovenije 1981. XI + 210 + (I)str. 8°. 2000 izv.

Fonološki opisi srpskohrvatskih/hrvatskosrpskih, slovenačkih i makedonskih govora obuhvaćenih opšteslovenskim lingvističkim atlasom. Sarajevo, ANU BiH 1981. (VIII) + 828 + (I)str. + 1 zvd. 8°. 2000izv.

Literarni leksikon. Studije. Ljubljana, Državna založba Slovenije 1981. 8°.

Zvezki:

11. Anton Ocvirk: Literarno delo in jezikovna izrazna sredstva, 131 + (III)str.
12. Dušan Pirjevec: Strukturalna poetika. Kibernetika, komunikacija, informacija. 93 + (II)str.
13. Niko Kuret: Duhovna drama. 112 + (III)str.
14. Aleš Berger: Dadaizem, nadrealizem. 85 + (III)str.
15. Janko Kos: Morfologija literarnega dela, 103 + (III)str.

SUMMARY

THE MEMBERS OF THE SLOVENE ACADEMY OF SCIENCES AND ARTS (On 31 December, 1981)

Honorary Member

Vidmar, Josip

Section One

Historical and Social Sciences

Regular Members

- Cvetko, Dragotin, Ph. D., born in 1911, Professor of History of Slavonic and Modern World Music, Faculty of Arts, University of Ljubljana, Ljubljana.
- Finžgar, Alojz, LL. D., born in 1902, Professor of Law, Faculty of Law, University of Ljubljana, retired, Ljubljana.
- Goričar, Jože, LL. D., born in 1907, Professor of Sociology, Faculty of Law, University of Ljubljana, Ljubljana.
- Grafenauer, Bogo, Ph. D., born in 1916, Professor of Slovene History, Faculty of Arts, University of Ljubljana, Ljubljana.
- Korošec, Viktor, LL. D., born in 1899, Professor of Roman Law and of General History of Ancient State and Law, Faculty of Law, University of Ljubljana, retired, Ljubljana.
- Krašovec, Stane, Eng. (Econ.), born in 1905, Professor, Faculty of Economics, University of Ljubljana, retired, Ljubljana.
- Kyovsky, Rudi, LL. D., born in 1906, Professor, Faculty of Law, University of Ljubljana, Ljubljana.
- Kušej, Gorazd, LL. D., born in 1907, Professor of the Theory of State and Law, and of Comparative Constitutional Law, Faculty of Law, University of Ljubljana, Ljubljana.
- Majer, Boris, Ph. D., born in 1919, Professor of Philosophy, Faculty of Arts, University of Ljubljana, Ljubljana.
- Pretnar, Stojan, LL. D., born in 1909, Professor of Law, Faculty of Law, University of Ljubljana, Ljubljana.
- Vavpetič, Lado, LL. D., born in 1902, Professor of Public Administration and Administrative Procedure, Faculty of Law, University of Ljubljana, retired, Ljubljana.
- Zwitter, Fran, Ph. D., born in 1905, Professor of General Modern History, Faculty of Arts, University of Ljubljana, retired, Ljubljana.

Corresponding Members

- Bajt, Aleksander, LL. D., born 1921, Professor at the Economics Institute, Faculty of Law, Edward Kardelj University of Ljubljana, Ljubljana.
- Cevc, Emilijan, Ph. D., born 1920, Scientific Consultant and Administrator at the Franc Stele Institute of Art History, Ljubljana.
- Mlinar, Zdravko, Ph. D., born 1933, Professor of Sociology of Local Communities at the Faculty for Sociology, Political Sciences and Journalism, Edvard Kardelj University of Ljubljana, Chairman of the Local Communities and Work Organizations Research Center, and also Chairman of the Social Work Seminar at the FSPJ, Ljubljana.
- Trstenjak, Anton, Ph. D., born in 1906, Professor of Psychology, Theological Faculty, retired, Ljubljana.
- Vilfan, Sergij, LL. D., born 1919, Professor of Legal History, Faculty of Law, University of Ljubljana, Ljubljana.
- Vratuša, Anton, Ph. D., born in 1915, Professor at the Faculty of Political Sciences in Belgrade and at the Faculty for Sociology, Political Sciences and Journalism, University of Ljubljana; member of the Presidency of the Central Committee of the Communist Union of Slovenia.

Nonresident Corresponding Members

- Apostolski, Mihailo, born in 1906, Historian and Military Theorist, President of Macedonian Academy of Sciences and Arts, Skopje.
- Benac, Alojz, Archeology D. Sc., born in 1914, Professor for Prehistoric Archaeology, Faculty of Arc, Sarajevo, President of the Academy of Sciences of Bosnia and Hercegovina, Sarajevo.
- Brajković, Vladislav, LL. D., born 1915, Professor of Naval and Transportation Law, University of Zagreb, retired, Zagreb.
- Čubrilović, Vasa, Ph. D., born 1897, Professor of History of the Yugoslav Nations in Modern Times at the University of Belgrade, retired, Belgrade.
- Djordjević, Jovan, LL. D., born in 1908, Professor of Political Science and Constitutional Law, Faculty of Law, University of Belgrade, Belgrade.
- Djudjev, Branislav, Ph. D., born in 1908, Professor of History of the Turkish Era and Historical Methodology, Faculty of Arts, University of Sarajevo, retired, Sarajevo.
- Fischer von, Kurt, Ph. D., born in 1913, Professor of Musicology, University of Zürich, Zürich.
- Geršković, Leon, LL. D., born in 1910, Professor of Political Science, Belgrade.
- Laroche, Emmanuel, Ph. D., born in 1914, Professor of Oriental Languages, College de France, Paris.
- Pavičević, Branko, LL. D., born in 1922, President of the Academy of Sciences and Arts of Montenegro, Titograd.
- Sirotković, Jakov, Ph. D., born in 1922, Professor of Economics, University of Zagreb, President of Yugoslav Academy of Science and Arts, Zagreb.
- Supićić, Ivo, Ph. D., born 1928, Professor of Musical History and Sociology at the Music Academy of Zagreb, Chairman of the Institute for Musicological Research at the Yugoslav Academy of sciences and Arts in Zagreb, Zagreb.
- Sidak, Jaroslav, Ph. D., born 1903, Professor for General Modern History at the Faculty of Philosophy in Zagreb, retired, Zagreb.

Section Two

Philological and Literary Sciences

Regular Members

- Bajec, Anton, Ph. D., born in 1897, Professor of Slovene Language, Faculty of Arts, University of Ljubljana, retired, Ljubljana.

Bezljaj, France, Ph. D., born in 1910, Professor of Comparative Slavonic Philology, Faculty of Arts, University of Ljubljana, Ljubljana.

Cop, Bojan, Ph. D., born in 1923, Professor of Indo-European Comparative Linguistics, Faculty of Arts, University of Ljubljana, Ljubljana.

Berkopec, Oton, Ph. D., born in 1906, Senior Scientific Collaborator, The Slavonic Institute of the Czechoslovak Academy of Sciences, retired, Ljubljana.

Jurančič, Janko, Ph. D., born in 1902, Professor of Serbian and Croatian Languages and of Old Croatian and Serbian Literatures, Faculty of Arts, University of Ljubljana, retired, Ljubljana.

Logar, Valentin, Ph. D., born in 1916, Professor of the History and Dialectology of the Slovene Language, Faculty of Arts, University of Ljubljana, Ljubljana.

Moravec, Dušan, born in 1920, Director, Theatre Museum, Ljubljana, retired, Ljubljana.

Slodnjak, Anton, Ph. D., Dr. honoris causa, born in 1899, Professor of Slovene Literature, Faculty of Arts, University of Ljubljana, retired, Ljubljana.

Vidmar, Josip, Dr. honoris causa, born 1895, Literary Critic and Essayist, Ljubljana.

Corresponding Members

Borštnik, Marija, Ph. D., born in 1906, Professor of Slovene Literary History, Philosophical Faculty in Ljubljana, retired, Ljubljana.

Grad, Anton, Ph. D., born in 1907, Professor of Romance Philology, Philosophical Faculty, University of Ljubljana, Ljubljana.

Kos, Janko, Ph. D., born in 1931, Professor of Comparative Literature and Literary Theory, Philosophical Faculty, University of Ljubljana, Ljubljana.

Kumbatović, Filip Kalan, born 1910, professor of Theatre History at the Academy of Theatre, Radio, Film and Television in Ljubljana, retired, Ljubljana.

Logar, Janez, Slavist, Bibliographer, born in 1908, Senior Scientific Collaborator of the National University Library, retired, Ljubljana.

Merhar, Boris, born in 1907, Professor of Slovene Literary History, College of Education, retired, Ljubljana.

Paternu, Boris, Ph. D., born in 1926, Professor of Slavic Literatures, Faculty of Arts, University of E. Kardelj, Ljubljana.

Stanonik, Janez, Ph. D., born 1921, Professor of Germanic Languages and Literatures, Faculty of Philosophy, Edvard Kardelj University of Ljubljana, Ljubljana.

Zadavec, Franc, Ph. D., born in 1925, Professor of Slavic Literatures, Faculty of Arts, University of E. Kardelj, Ljubljana.

Nonresident Corresponding Members

Deanović, Mirko, Ph. D., born in 1890, Professor of Romance Philology, University of Zagreb, Zagreb.

Gavazzi, Milovan, Ph. D. (Ethnography), born in 1895, Professor of Ethnology, University of Zagreb, retired, Zagreb.

Ivić, Pavle, Ph. D., born in 1924, Professor of Slavic Languages, University of Novi Sad, retired, Novi Sad.

Koneski, Blaže, born in 1921, Professor of Macedonian Language, Faculty of Arts, University of Skopje, Skopje.

Lavrin, Janko, born in 1887, Professor of Modern Russian Literature, University of Nottingham, retired, London.

Rammelmayer, Alfred, Ph. D., born 1909, Professor of Slavistics at the University of Frankfurt, retired, Frankfurt.

Vučenov, Dimitrij, Ph. D., born 1911, Professor of Yugoslav Literatures, Faculty of Philosophy, Belgrade, Belgrade.

Regular Members

- Blinc, Robert, D. Phys. Sc., born in 1933, Professor of Electromagnetic Field and Optics, Faculty of Natural Sciences and Technology, University of Ljubljana, Ljubljana.
- Dolar, Davorin, D. Chem. Sc., Dipl. Ing. Chem., born in 1921, Professor of Physical Chemistry, Faculty of Natural Sciences and Technology, University of Ljubljana, Ljubljana.
- Gosar, Peter, D. Phys. Sc., born in 1923, Professor of the Physics of Solids, Faculty of Natural Sciences and Technology, University of Ljubljana, Ljubljana.
- Hadži, Dušan, D. Chem. Sc., born in 1921, Professor of the Chemistry of Structures, Faculty of Natural Sciences and Technology, University of Ljubljana, Ljubljana.
- Peklenik, Janez, D. Eng., Dipl. Ing. Habil., born in 1926, Professor of Technical Cybernetics and Processing Systems, Faculty of Mechanical Engineering, University of Ljubljana, Ljubljana.
- Peterlin, Anton, D. Sc., born in 1908, D. Sc. h. c. Ass. Chief, Polymer Science and Standards Div., National Bureau of Standards, Washington, D. C., U.S.A.
- Suklje, Lujo, D. Eng. Dipl. Ing. Civ. Eng., born in 1910, Professor of Soil Mechanics and of Basic Technical Mechanics, Faculty of Architecture, Civil Engineering and Geodesy, University of Ljubljana, retired, Ljubljana.
- Tišler, Miha, D. Eng., Dipl. Ing. Chem., born in 1926, Faculty of Natural Sciences and Technology, University of Ljubljana, Ljubljana.
- Vidav, Ivan, Ph. D., born in 1918, Professor of Mathematics, Faculty of Natural Sciences and Technology, University of Ljubljana, Ljubljana.

Corresponding Members

- Gyergyek, Ludvik, Sc. D., born 1922, Professor of Bonds, Systems and Information Theory and Static Methods at the Electrotechnics Faculty, Edvard Kardelj University of Ljubljana, Ljubljana.
- Vodovnik, Lojze, D. Phys. Sc., born in 1933, Professor of Biocybernetics, University of Ljubljana, Ljubljana.

Nonresident Corresponding Members

- Balenović, Krešimir, D. Sc. (Chemistry), born in 1914, Professor of Organic Chemistry and Biochemistry, Institute of Chemistry, University of Zagreb, Zagreb.
- Borisevič, Nikolaj Aleksandrovič, Sc. D., born 1923, Professor at the Lenin University of Minsk, President of the Academy of Sciences of Belorussia U.S.S.R., Minsk.
- Despić, Aleksander, D. Sc. (Physical Chemistry), born in 1927, Professor of Physical Chemistry, Faculty of Technology, University of Belgrade, Belgrade.
- Grdenić, Drago, D. Sc. (Chemistry), born in 1919, Director, Institute of Anorganic and Analytical Chemistry, University of Zagreb, Zagreb.
- Hah, Erwin L., Sc. D., born 1921, Professor of Physics, University of California, Berkeley, California.
- Mihailović, Mihajlo, D. Sc. (Chemistry), born in 1924, Professor, Faculty of Natural Sciences and Mathematics, University of Belgrade, Belgrade.
- Povh, Bogdan, D. Phys. Sc., born in 1932, Professor of Physics, University of Heidelberg, Director of the Max-Planck Institute for Nuclear Physics, Heidelberg.
- Prelog, Vladimir, D. Chem. Sc., born in 1906, Head of the Laboratory for Organic Chemistry ETH, retired, Zürich.

Rao, Chintamani Nagesa Ramachandra, Sc. D., born 1934, Professor at the Indian Institute of Technology, Kanpur, India.

Savić, Pavle, Dr. honoris causa, born in 1909, Professor of Physical Chemistry, Faculty of Natural Sciences and Mathematics, University of Belgrade, retired, Belgrade.

Section Four

Natural Sciences

Regular Members

Brodar, Srećko, Ph. D., Dr. honoris causa, born in 1893, Professor of the Prehistory of Man, Faculty of Natural Sciences and Technology, University of Ljubljana, Ljubljana.

Grafenauer, Stanke, D. Geol. Sc., born in 1922, Professor, Faculty of Natural Sciences and Technology, University of Ljubljana, Ljubljana.

Ilešič, Svetozar, Ph. D., born in 1907, Professor of Geography, Faculty of Arts, University of Ljubljana, retired, Ljubljana.

Rakovec, Ivan, Ph. D., born in 1899, Professor of Geology and Palaeontology, Faculty of Natural Sciences and Technology, University of Ljubljana, retired, Ljubljana.

Corresponding Members

Bole, Jože, D. Biol. Sc., born in 1929, Scientific Adviser for the Jovan Hadži Institute of Biology at the Slovene Academy of Sciences and Arts, Ljubljana.

Drovenik, Matija, D. Geology Sc., born in 1927, Professor of Mineralogy and Petrography in the Faculty of Natural Sciences and Technology, University of Ljubljana, Ljubljana.

Gams, Ivan, D. Geography Sc., born in 1923, Professor of Geography, Faculty of Arts, University of Ljubljana, Ljubljana.

Matjašič, Janez, D. Biol. Sc., born in 1921, Scientific Adviser, Jovan Hadži Institute of Biology, The Slovene Academy of Sciences and Arts, Ljubljana.

Mayer, Ernest, D. Biol. Sc., born in 1920, Professor of Botany, Biotechnical Faculty, University of Ljubljana, Ljubljana.

Pleničar, Mario, Sc. D., born 1921, Professor of Physical Geology, Biostratigraphy and Geological Map-Making at the Faculty of Natural Sciences and Technology, Edvard Kardelj University of Ljubljana, Ljubljana.

Nonresident Corresponding Members

Kochansky-Devidé, Vanda, D. Nat. Sc., born in 1915, regular member of the Yugoslav Academy of Sciences and Arts, Professor Geological-Palaeontological Institute, Zagreb.

Kratochvíl, Josef, D. Nat. Sc., born in 1909, Professor of Entomology, Department of Agriculture, Brno, Brno.

Stevanović, Petar, D. Nat. Sc., born in 1914, regular member of the Serbian Academy of Sciences and Arts, Professor, Faculty of Metallurgy and Geology, University of Belgrade, Belgrade.

Section five

Arts

Regular Members

Ingolič, Anton, Writer, born in 1907, Ljubljana.

Jakac, Božidar, born in 1899, Painter, Professor, Academy of Fine Arts, Ljubljana, retired, Ljubljana.

Kalin, Zdenko, Sculptor, born in 1911, Professor, Academy of Fine Arts in Ljubljana, Ljubljana.

Kranjec Miško, born in 1908, Writer, Ljubljana.

Kreft, Bratko, Ph. D., born in 1905, Professor of Modern Russian Literature, Faculty of Arts, University of Ljubljana, retired, Ljubljana.

Mihelič, France, born in 1907, Painter, Professor, Academy of Fine Arts, Ljubljana, retired, Ljubljana.

Mušič, Marjan, Dipl. Ing. Arch., born in 1904, Architect, Professor of the History of Architecture, Civil Engineering and Geodesy, University of Ljubljana, retired, Ljubljana.

Pavšič, Vladimir-Matej Bor, born in 1913, retired, Radovljica.

Ravnikar, Edvard, Dipl. Ing. Arch., born in 1907, Architect, Professor of Public Buildings, Projecting and Arranging Settlements, Faculty of Architecture, Civil Engineering and Geodesy, University of Ljubljana, Ljubljana.

Corresponding Members

Klopčič, Mile, Poet and Translator, born in 1905, Ljubljana.

Krek, Uroš, Composer, born in 1922, Professor of Composition and Theory, Academy of Music, Ljubljana.

Mihelič, Milan, Architect, born 1925, Director and Chief Project Coordinator at the Konstrukt firm for project planning, Ljubljana.

Potrč, Ivan, Writer, born in 1913, Ljubljana.

Ramovš, Primož, Composer, born in 1921, Head of the Library of the Slovene Academy of Sciences and Arts, Ljubljana.

Stupica, Gabriel, ac. Painter, born in 1913, Professor at the Academy of Plastic Arts in Ljubljana, retired, Ljubljana.

Udovič, Jože, Author and Translator, born 1912, Ljubljana.

Nonresident Corresponding Members

Cilenšek, Johann, born in 1913, Composer, Professor, Franz Liszt Hochschule für Musik, Weimar, Weimar.

Cernigoj, Avgust, born 1898, Painter, Trst.

Krleža, Miroslav, born in 1893, Writer, Zagreb.

Maksimović, Desanka, born in 1898, Poetess, Belgrade.

Mušič, Zoran, Academic Painter, born 1909, Paris, France.

Panteleev, Dimitr, Author, Born 1901, Sofija.

Rajičić, Stanojlo, born in 1910, Professor, Academy of Music, Belgrade, Belgrade.

Saeverud, Harald, Composer, born in 1897, Norway.

Závada, Vilém, Ph. D., born in 1905. Poet. Prague.

Section Six

Medical Sciences

Regular Members

Brecelj, Bogdan, M. D., born in 1906, Professor of Orthopedics, Faculty of Medicine, University of Ljubljana, retired, Ljubljana.

Brcin, Miroslav, D. Sc., born in 1923, Professor of Biochemistry, Faculty of Medicine, Scientific Adviser at the Institute for Pathological Physiology, University of Ljubljana, Ljubljana.

Fettich, Janez, D. Sc., M. D., born in 1921, Professor of Dermatovenereology, Faculty of Medicine, University of Ljubljana, Ljubljana.

Milčinski, Janez, M. D., LL. D., born in 1913, Professor of Forensic Medicine, Faculty of Medicine, University of Ljubljana, Ljubljana.

Novak, Franc, D. Sc., M. D., born in 1908, Professor of Obstetrics and Gynaecology, Faculty of Medicine, University of Ljubljana, Ljubljana.

Zupančič, Andrej, M. D., born in 1916, Professor of Pathological Physiology, Faculty of Medicine, University of Ljubljana, retired, Ljubljana.

Corresponding Members

Batis, Janez, D. V. M., born in 1919, regular Professor of the Biotechnical Faculty, University of Ljubljana, Ljubljana.

Milčinski, Lev, Psychiatrist D. Sc., born in 1916. Professor at the Faculty of Medicine, University of Ljubljana and Head of the Psychiatry Dispensary at the Clinical Hospital for Psychiatry Ljubljana-Polje, Ljubljana.

Nonresident Corresponding Members

Camo, Edhem, D. V. M., born in 1909, Professor of Zoohygiene, Faculty of Veterinary Surgery, University of Sarajevo, Sarajevo.

Dimitrijević, Milan, M. D., born 1931, Neuropsychiatrist, Professor of Neurophysiology at the Baylor College of Medicine, Houston, Texas, Chairman of the Department of Clinical Neurophysiology at the Texas Institute for Rehabilitation and Research, Houston, Texas.

Drujan, Boris, D. Chem. Sc., born in 1928, Director of the Laboratory of Neurochemistry IVIC in Venezuela, Venezuela.

Franchini, Aldo, D. Sc. M. D., born in 1910. Head of the Forensic Medicine Institute, University of Genova, Genova.

Kogoj, Franjo, M. D., born in 1894, Professor of Dermatovenerology, Faculty of Medicine, University of Zagreb, retired, Zagreb.

Mekuli, Esad, D. V. M., born in 1916. President of the Academy Sciences and Arts of Kosovo, Priština.

Szentágothai, János, M. D., born 1912, Anatomist, Chairman of the Hungarian Academy of Sciences in Budapest, Budapest.

Volkov, Mstislav Vasiljevič, D. of Orthopedics, born in 1923. Director, Central Institute of Traumatology and Orthopedics, Moscow.

THE PRESIDENCY

President: Janez Milčinski

Vice-President: Robert Blinc

Vice-President: Bratko Kreft

Secretary-General: Jože Goričar

The members of the Presidency are also the Secretaries of the Sections

Section One — Historical and Social Sciences

Secretary: Fran Zwitter

1. Institute of General and National History

Director: Fran Zwitter

2. France Stelè Institute of Ant History

Director: Emilijan Cevc

3. Institute of Archaeology

Director: Demetrij Brodar

4. Institute of the Ancient Orient

Director: Viktor Korošec

5. Institute of Musicology
Director: Dragotin Cvetko
6. Centre for Problems of the Social Sciences
Chairman: Lado Vavpetič
7. Centre for the History of Slovene Emigration Studies
Chairman of the Council: Fran Zwitter
8. Institute of Marxist Studies
Head: Boris Majer

Section two — Philological and Literary Sciences

Secretary: Janko Jurančič

1. Institute of Slovene Language
Director: Bratko Kreft
  - (a) Dialectological Department
Head: Martina Orožen
  - (b) Lexicological Department
Head: Janko Jurančič
  - (c) Etymological-Onomastical Department
Head: France Bezljaj
  - (d) Commission for Slovene Grammar, Philology
Discharged Presidency represented by Bratko Kreft
  - (e) Committee for Historical Dictionaries of the Slovene Language
Chairman: France Bezljaj
2. Institute for Slovene Literature and Literary Sciences
Director: Janko Kos
3. Institute of Slovene Ethnography
Director: Milko Matičetov

Section Three — Mathematical, Physical and Technical Sciences

---

Secretary: Dušan Hadži

Section Four — Natural Sciences

Secretary: Stanko Grafenauer

1. Institute of Karst Research
Director: Peter Habič
2. Anton Melik Institute of Geography and Department for Cartography
Director: Ivan Gams
3. Institute of Paleontology
Director: Ivan Rakovec
4. Jovan Hadži Institute of Biology
Director: Jože Bole

Section Five — Arts

Secretary: Zdenko Kalin

Section Six — Medical Sciences

Secretary: Franc Novak

1. Institute of Medical Sciences
Director: Bogdan Breclj

Other Units

---

1. Terminological Commission
Chairman: Albert Struna
2. Library
Director: Primož Ramovš
3. Department for Planning and Coordinating Research Projects
Director: Miro Brzin
4. Council for Environmental Research and Protection
Head: Avguštin Lah
5. Administration Management
Director: Bojan Plavc

REPORT ON THE ACTIVITIES

OF THE SLOVENE ACADEMY OF SCIENCES AND ARTS
IN THE YEAR 1981

GENERAL

At the end of December 1981, the Slovene Academy of Sciences and Arts had a total of 131 members: one honorary member, 49 regular, 32 corresponding and 50 external members.

At the close of 1981, 192 full-time workers were employed at the SASA (the Slovene Academy of Sciences and Arts).

UNITS

The SASA is comprised of 14 institutes, the Terminological Commission and its Legal, Technical, Medical, Veterinary, Natural Science and Art Departments; the Council for Study and Protection of the Environment; the Inter-Academy Flora and Fauna Committee; Inter-Academy Committee for the Question of Mixed Households, Coordinating Committee for Molecular Sciences, Inter-Academy Committee for the Study of Infection of People and Animals with *Streptococcus Agalactiae*, the Cabinet of the Academician Josip Vidmar; the Library; the Department for planning and Coordination of Research Projects; Administrative Services; and the Photo Laboratory.

The Institute of Marxist Studies

The research theme of the institute is part of the research program »The Theory of Self-Management Socialism« and the SASA research program.

The theme comprises three areas of research:

1. The *Collected Works of Boris Zihelr* — research project for publication. The first volume of the *Collected Works* has been published; the second volume, containing Zihelr's works from 1941—45, an introductory study and annotations, was almost completed. Concurrently, studies were made in connection with other aspects of the history of Marxism in Slovenia.

2. The *Basic Slovene Edition of the Works of Marx and Engels* — research project for publication. Research connected with the history of the origin and influence of Marx's critique of political economy and preparations for the annotated publication of Marx's Dissertation were continued.

3. *Current Questions of the Theory of Science and Marxism* — Research on this theme from the previous years has been continued: the relation between genesis and structure; science, scientific practice and epistemology; the problems of formalization; hermeneutical theories of science.

The results of our research are provided in the Institute's Journal (*Vestnik IMS*), and in the *Collected Works of Boris Zihelr*.

The Milko Kos Institute of History

In the series of publications under the collective title, *The Economic and Social History of the Slovenes: An Encyclopedia According to Various Branches*, two volumes of the History of Branches of Agriculture have been published (Volume I, 1970; Volume II, 1981). Other publications on other branches of economic and social development are in preparation. With respect to the series of publications under the title, *The Historical Topography of the Slovene Territories in the Middle Ages*, an internal publication based on the work of the late professor Milko Kos, which treats the historical topography of Carnolia (1975), was published; at the end of 1981 a historical topography of Prekmurje (a part of Slovenia which was under Hungary until 1919) prepared by Dr. Ivan Zelko was already in print; other works dealing with the Slovene territory are also in preparation. A third long-term project has been concerned with the preparation of the diplomaticus for the Slovene territory in the Middle Ages; so far 4,420 documents have been examined. With respect to the program for publishing selected sources for the history of the Middle Ages, worthy of special mention are the preparations for the publications of the oldest notary records of the city of Piran (from 1281 to 1287 or 1289), the statutes of the Middle Ages in Piran (from the 14th century), and the feudal records of the Celje counts (from the 15th century). With respect to sources for the history of modern times, an edition of selected sources for Slovenes during the Revolution of 1848—49 is in preparation; and an edition of the correspondence of Slovene politicians in the 19th and the beginning of the 20th centuries is also in preparation. The Institute is preparing also an edition of some monographs on Slovene history of the Middle Ages and the Modern Era.

The Franc Stele Institute of Art History

The work of the Franc Stele Institute of Art History concerned itself with the research of uninvestigated basic areas of the Slovene artistic past. All projects begun in 1981 are long-term. Besides supplementation of the documentation archive (with results of field investigations, with excerpts from old domestic and foreign literature, with archive copies, photographs and plans), which is a long-lasting and basic project, the following themes were investigated: *Slovene Painting of the 17th Century*. Work on this theme consisted of supplementation of surveys of monuments on location, the establishing of graphic journals on domestic painters, and the influence of the Venetian and Gradec painting circle on 17th century painting in Slovenia. The periodization of material according to development of style and qualification was highly developed. Research included also archival work.

Slovene Architecture of the 19th Century. The work of some leading masters of the first half of the 19th century in Ljubljana (i. e., the architects Anton Cragolini and Franc Cocconi) was researched; with respect to the architect Ignaci Prager, the question was raised about the transition of architecture from the late Baroque to the era before the revolution of 1848. The influences of Gradec and Friuli on the architecture of the first half of the 19th century in the Slovene regions of Styria and Carnolia were also elucidated. And the effect of the Slovene territory on the work of the German architect Schinkel was examined.

The Beginnings of Illustration and Caricature in Slovenia. The organization of the bibliographical catalogue of the most distinguished illustrators was continued (with introductions), including the painters Anton Koželj, Ivan Jager, Hinko Smrekar, Gvidon Birolla. To some extent foreign illustrators were also considered (from Vienna, Munich, Paris, Prague) in the development of the Slovene masters.

The Editing of Sources for the History of Slovene Art. A critical editing of the manuscripts of the Baroque historian Janez Gregor Dolničar, complete with commentary, was finished for his »Cypressus Labacensis,« »Marianeae Carnioliae,« »Bibliotheca Labacensis Publica.« The texts are ready for publication.

Finally, material was gathered for the *Art History Atlas of Slovenia*, and working maps were drawn (particularly for the Middle Ages).

The Institute of Archaeology

The Institute's program, directed by the Scientific Council, continued with its project, *Slovenia from Prehistoric Times to the Early Middle Ages*. Also, the Institute incorporated other research projects into its program which were contracted by external institutions or individuals.

The study of the paleolithic period included systematic excavations in the Divja Baba cave, test sonding, identification of cave objects, work on the monograph on Potočka Zijalka, and the documentation of excavation locations and literature. The prehistoric studies included: excavation at the Mali Triglavci cave (neolithic, mezolithic); the excavation of the Bronze Age settlements on the plains of Oloris; the research of the colonization of the South-Eastern Alps (Alpine fortified settlements), the preparation of excavated materials; the supplementation of relevant card-indexes and archaeological maps of excavation locations in Slovenia and the neighbouring territories; the project on the ceramics of Hallstatt has been completed. Research of the periods of antiquity and migration of peoples included: the latent period of the East-Alpine area and the Western Balkans in the light of antique sources; the analysis of narrative sources for the presence of Slovenes in this area in the 5th and 6th centuries; a description of the history of the Slovene territory under the Celts, Romans, Goths and Byzantines; work on the epigraphic theme of *Inscriptiones Latinae*; the excavation of the late antique and Slavic settlements of Tinja; the special topography of late antique settlements in Slovenia, Bosnia, Friuli and Carinthia; and an archaeological map of early Christian objects in the Balkans and the area of the South-Eastern Alps. The research of the early Middle Ages concentrated on the excavation of the old Slavic settlements of Pristava near Bled, the program on the stratification of the graves of Alpine Slavs and on the economic development and retrograde analysis of written sources for specific settlements of the early Middle Ages near Bled.

With respect to the long-term program, work was carried out on the topography of Slovenia, archaeological terminology, documentation of materials and sources abroad, the historiography of archaeology and the central archaeological card index for Slovenia. The Institute's library received 1,116 new units; at the beginning of the year the 31st issue of the *Archeological Herald* (1980) was published; the following issue, number 32 (1981), is in print. Individual workers at the institute participated at scientific conferences at home and abroad, and published the results of their research in domestic and foreign publications.

The Institute for the Laws of the Ancient Orient

The Institute for the Laws of the Ancient Orient continued with its studies of cuneiform legal sources. A manuscript is being prepared on the true significance of the international treaty concluded between Sappululimas, the Hittite king and Sunassura, the ruler of Kizzuwatna.

Dr. V. Korošec has already reported on the activities of the Institute at the conference 28th Rencontre Assyriologique Internationale in Vienna, July 7, 1981.

The Institute of Musicology

In 1981 the Musicological Institute of the Slovene Academy of Arts and Sciences proceeded with its research programme *Fundamental Researches into the Slovene Musical Past*. Thus, further musical sources have been recorded at home and abroad. Transcriptions and scores of Daniel Bacher's motets and Amandus Ivančič's orchestral compositions have been critically examined, so that the manuscripts are ready for print; monographs dealing with the life and work of the composers in question are being written. Material for a treatise on mediaeval musical manuscripts in Slovenia has also been systematically gathered.

The Institute of Slovene Language

The editing of the fourth volume of the *Dictionary of the Slovene Literary Language* (Preo-Š) was continued; more than one half of this book has been completed. Of the literary works currently produced, ninety-nine have been examined. Up to 108,000 new card-indexes were prepared. Finally, the alphabet for the fifth volume of the Dictionary was prepared.

The editing of the second volume of the *Etymological Dictionary of the Slovene Language*, which is being prepared by Dr. F. Bezljaj, is practically completed; it will include the keywords for K-O. A part of the manuscript has already been sent out for print. To a certain extent the gathering of common plant names and onomastics was continued.

Intensive gathering of material for the historical dictionaries of the Slovene language, particularly for the dictionary of the language of the sixteenth century, was also in progress. 260,000 new card-indexes were prepared. On the basis of lexicon material from the old literary Prekmurje language, Dr. V. Novak has attempted to edit a dictionary of this language. Stabej's preparation of the manuscript of the Kastelec-Vorenc dictionary from the beginning of the 17th century has been supplemented.

Three dialectological atlases have been prepared. The gathering of field material for the Slavic Linguistic Atlas is being concluded; along with this, the editing and supplementing of card-indexes has been continued. Preparation for the *General Slavic Linguistic Atlas* is in the stage of interpretation, cartography and commentary on the collected material on the Slovene dialectological language. Phonological descriptions of all Yugoslav, articles for the General Slavic Linguistic Atlas are in print. For the *European Linguistic Atlas* the preliminary work for field registration has been completed.

The Institute of Slovene Literature and Literary Sciences

The program of the Institute, *Investigations in the History and theory Literature*, is part of the integral SASA research program and was carried out in its three departments. It has also included the participation of a great number of external collaborators.

Department of Slovene Literary History.

Research on the National Liberation War theme in Slovene fiction is approaching its final synthesis. Various studies have been completed dealing with such problems as: the attempts to produce a major narrative text with the NLW theme; the concept of the hero in the contemporary Slovene war novel; and the fiction of V. Kavčič. Within the Slovene literature editorial program the second volume of the *Letters of Fran Govekar* were prepared for print.

Department of Literary Theory.

Preparatory and editorial work for the *Literary Lexicon* has been continued, along with the preparation of card-indexes of Slovene literary theory terms, and the card-indexes for non-Slovene authors in the Slovene periodical press from 1775 to 1970; these have been arranged according to national literatures and are now available to those interested. Five volumes (no. 11—15) of the *Literary Lexicon* were published. The following four volumes have been completed and are ready for print: Anton Ocvirk, *The Poetic Image*; Dušan Ludvik, *Alliteration and the Alliterative Meter*; Dimitrij Rupel, *Literary Sociology*; Vlasta Pacheiner-Klander, *Sanskrit Poetics*.

Department of Biography, Bibliography and Documentation.

The preparation and publication of the *Slovene Biographical Lexicon* was continued. A greater portion of the material for the 13th volume (Trubar-Vižintin) was edited and prepared for print. Research of materials in libraries and archives was continually carried out and the collection of biographical and bibliographical documentation was supplemented.

The Cabinet of Josip Vidmar

The Cabinet of Josip Vidmar concerned itself with the literary, scholarly, cultural and political work of Josip Vidmar. It also edited the collection of *Famous Slovenes*, in which the monographs on *Jože Plečnik* (by M. Mušič, engineer), *Fran Levstik* (by Dr. M. Kmecl) and *Alojze Gradnik* (Dr. F. Zadavec) were published. The Cabinet participated in the organization of the 150th Anniversary of Levstik's birth.

The Institute of Slovene Ethnography

Department of Folk Culture.

The archive of Slovene folk narratives was supplemented with translations of narrative texts from the *manuscripts left by E. Korytko*, and with notes from the four postwar periods. M. Stanonik prepared two articles on the theory and history of the *Slovene folklore tradition*. With respect to the publication of the narrative material from the manuscripts of G. Križnik, M. Matičetov was forced to anticipate publication for 1982; it is complete with commentary on the contents and a comparative analysis. In part, comparative studies have been made with regard to the differences in form in Križnik's material found in Strekelj's legacy and that which we receive from the the Yugoslav Academy of Sciences and Arts from Zagreb. A visit to the »Evening of Domestic Story Tellers in Tinjah« (Tainach) made it possible to view the state of the folk narrative tradition among the Carinthian Slovenes in Austria.

Department of Folk Customs and Games.

We supplemented our archive with rich material on wedding customs, and with sources from periodicals, museum archives and manuscripts. From the material from Dolenjska, which has been divided into three major periods, H. Podlogar tried to determine the changes in the traditional customs, the intermingling or disappearance of certain elements, the appearance of new ones, and the influences which have affected the present conditions (i. e., migration of population). The editing of Göth's ethnographical topography for Slovene Styria is progressing successfully. N. Kuret has finished work on more than half the towns. Interest in our archive has been so great that it is necessary to hasten the continuation of our work, and to prepare a printed list of the Archive contents.

Department of Ethnomusicology.

Among its most important projects, the department continued with its work on the publication of *Slovene Folk Songs*. This year the second volume with the first work on legendary songs was published; the third volume is already prepared for print. The preparation of the monograph on the song, music and dance culture of Režija continued with the transcriptions of the latest recordings of instrumental music. For the future study of the contribution of Slovenia to the so-called Sonnleitner Collection of Songs (from 1819 (only Slovene songs from 1822 are still in Vienna) 39 songs with lyrics and melodies were copied; for now, in the original Bohor dialect.

The musical-dance culture research of a mining colony in Trbovlje (»Terezija«) continued with field work on the last of May, with visits to 42 families or 67 family members in the colony. Based on previous experience, the research was adapted to the working conditions in a broader framework, including facts also about other areas of life not related to music or dance.

Research in Southern Carinthia in Austria has been very limited in the past few years, due to the lack of foreign currency. In 1981 work was carried out in the area north of the Danube to Diex, in the environs of Völkermarkt. Along with this, work was continued in three areas still undeveloped: the environs of Slovenska Bistrica in Styria, Bizeljjska and the environs of Buzet.

Some one-day filming trips were successfully carried out, by invitation or on suggestion, and much new material was collected. For documentation and cataloging of newly-gathered materials we now have a specialist for ethnochorology.

For the scheduled monograph, *An Ethnological Sketch of the Pastoral, Alpine, Wood-Cutter and Charcoal Burning Buildings in Slovenia*, T. Cevc prepared (textually and visually) two chapters: Settlement and the Construction Design of Temporary Buildings. *Mountains in Slovenia* is the second project, which this year began with field research in the Kamnik and Karnisch Alps, in which external collaborators also participated. The main objectives of the research are to produce monographs on mountain dairy farming in Slovenia. For the project, *Dress in the First Half of the 19th Century A*, Baš collected written sources. He copied material from archives in Ljubljana and Maribor; an important source was also the maps from Göth's collection. Baš wrote some essays also, which were based on the testimonies of Stanek Vraz and Fran Levstik.

Institute of Karst Research SASA, Postojna

Within the SASA program no. 10 *Basic Karst Investigations* speleogeological, speleohydrological, geomorphological, speleogenetical and geographical conditions of some parts of Notranjsko, Primorje and Alpine karst were partly studied. The further work was done by completing the cadastre of karst phenomena and by data into computer.

Research workers of the institute had communications on five congresses and symposia at home and abroad, they have published 41 studies and have prepared 8 treatises for the 10th number of *Acta carsologica* and for other publications. They have done several special professional tasks connected to organisations of associated labour and they have worked at Institute's Karst Museum Collection, where 14 exhibitions of karst, historical and other content were organized. They have taken part in international research programs with Chinese, Austrian, French and Italian institutions.

The Anton Melik Institute of Geography

The research program of the Anton Melik Institute of Geography is part of the SASA program, *The Natural and Cultural Heritage of the Slovene Nation*, and has for its project *The Study of the Geographic Environment in Slovenia*, which was adopted from the Research Council of Slovenia. The project is divided into six studies, five of which are long-term. Most external collaborators and researchers at the Institute studied the flood areas, which were analyzed according to an adapted methodology: the Ljubljana Marsh, Brežice Polje with Lower Sotla, Bloke, Pivka, Cerknica Polje, the valley of Ščavnica. According to the same methodology, we added to the planned studies of the complex conditions on the mountain farms in Slovenia also the new study regions of the Polhograd mountain areas, the southern tip of the Celje Valley and a part of the Pohorje Mountains. In 1981 we also analyzed the late-summer conditions on the Triglav Glacier and on the glacier under Skuta. We prepared a regionalization scheme, according to which the regional-geographical monographs of Slovene regions will be prepared in future years. Preparations for the publishing of the first geomorphological map (with a scale of 1:100,000) for a Celje journal have been almost completed with the preparation of manuscript maps (with a scale of 1:25,000) in the Spodnja Savinjska Valley and its borders. The two-year research of the Ponikve mountain area was completed.

The Institute's publication *Geografski zbornik*, which publishes results of research work, was in 1981 published in two volumes. Volumes XX (207 pp.) and XXI (188 pp.) contain treatises on the studies of flood areas (Planina Polje, Grosuplje Valley, Lower Krka, Kočevje Polje), of mountain farms in the Kokra basin and the Kravac foothills, of the development of relief areas in the Litia Valley, documented with a complex geomorphological map (on a scale of 1:100,000), and of the catastrophic effects of the storm in Northwestern Slovenia in August, 1980.

The personnel at the AMIG remained the same, although the corresponding SASA member Dr. Ivan Gams took over the work of the administrator of the Institute, academic professor Dr. S. Ilešič, on June 1st. The latter continues to direct the Scientific Council and the editing of the »Geografski zbornik.«

The Institute of Paleontology

Our program for 1981 included: the presentation of Pleistocene *Kammalia* for examination; the editing of paleontological treatises for print; confirming the biographies of geologists for the Slovene Biographical Lexicon; reviewing technical geological works; the arranging of libraries and collections of fossils; administrative and graphic works; collaborating with other geological institutions in determining problematic fossils; collecting material for Radiolaria; and a detailed study of Foraminifera and Cnidaria.

Foraminifera: in the Senonian we determined 4 foraminifera in the profiles of Pivka jama, Kreplje and Vremški Britof. For the *Keramosphaerina Tergestina* type the A form was determined. The suspicion of the existence of A and B forms of the *Rhapydionina* family was also confirmed. From paleogene strata the profiles Bela peč and Funtek were sampled. A preliminary study has determined 36 species of foraminifera which indicate an Oligocene epoch.

Research of recent foraminifera on the Kornat Islands and in the Northern Adriatic revealed that individual species are affected by temperature, sedimentation and various hydrographical factors. These results were useful also to geologists in interpreting paleogeography and paleobatimetry.

Cnidaria: we collected Upper Triassic corals and hydrozoans in Celje, Perbja, Rdeči rob and Podbrd. We determined 22 species which confirm a Carnian and Norian-Rhaetian strata. We prepared a list of all Triassic Cnidaria in Slovenia, which includes 45 species from 16 locations.

Within the inter-academy program we examined corals from two areas in the U. S., which are of the Albian and Cenomanian epochs.

All of the mentioned foraminifera and Cnidarian fauna from Slovenia are from areas, where they were hitherto unknown. All these results are new contributions to paleontology and have thus aided in solving stratigraphic and paleontologic problems both in Slovenia and in the wider Mediterranean area. The results are published in Slovene.

The Jovan Hadži Institute of Biology

In 1981 twenty regular employees and three external scientific collaborators worked at the Institute. Research was divided into eight areas of study. The studies of polymorphism and endemism in the flora of Yugoslavia concerned the taxonomical and horological problems of some species and families in Serbia, Hercegovina, Montenegro and Dalmatia. Phytocenological research included the study of pine, fir-beech, beech and thermophile forests, forests of white beech, dry moist and wet grasslands, and segetal, ruderal and halphytic vegetation in all phytogeographical areas of Slovenia. The geobotanical group mapped-out 861 new surfaces of Slovenia for the *Vegetation Map of Yugoslavia*. Palenological studies contributed to the understanding of development tendencies in various segments of the quaternary and pliocene periods. These studies were made predominantly in connection with the findings of lake and marsh sediments in Slovenia and Yugoslavia. Studies of the history of biology in Slovenia have illuminated the activities of the natural scientist P. A. Mattioli in Primorje (Coastland) and especially in Idrija. Fauna studies have included investigations of the taxonomical, ecological and zoogeographical problems of episodic fauna on sea organisms; studies have been made also of the groups of *Temnocephala*, *Mollusca*, *Acarina*, *Araneae*, *Plecoptera*, *Siphonaptera*, *Coleoptera*, *Lepidoptera* and *Aves* in Slovenia, and to some extent also in other republics. Concurrently, studies have been in progress of animal associations on selected experimental slabs. The study of marine Benton Algae included investigations of the effects of water pollution on the algae, of the renewed settling of algae on denuded rocky surfaces, of the effects of metals on algae, and of the resistance and chemism of algae in the Northern Adriatic and Atlantic.

The Inter-Academy Flora and Fauna Committee of Yugoslavia

Our group of botany taxonomists continued to prepare the catalogues of the flora of Yugoslavia. At the end of the year a group of five botanists met in Ljubljana and agreed on preparations for a catalogue on *Polycarpicae*. In 1981 the following catalogues on the fauna of Yugoslavia were published: I. Sivec, *Plecoptera*; F. Nikolić, *Araneae*; and M. Kerovec and N. Mršić, *Oligochaeta*.

The Terminological Commission

The Legal Department continued excerpting legal sources. At its sessions it prepared the keywords for the letters S and Š. The department also cooperated in the editing of the Dictionary of the Slovene Literary Language.

The Technical Department completed the final preparations for the printing of the second volume of the General Technical Dictionary (P—/). The dictionary was printed in November, 1981 in 4,000 copies. Translations of 224 Yugoslav standards were reviewed and approved. The department also cooperated with the SASA Institute of Slovene Language on explanations of technical terms for the Dictionary of the Slovene Literary Language.

The Medical Department continued excerpting medical terms. At its weekly sessions it discussed terminological questions in connection with the compilation of a dictionary for medical terminology, which the keywords for the letter A have already been prepared. The department also cooperated with the SASA Institute of Slovene Language in the editing of explanations of medical terms.

The Veterinary Department completed the final editing of terms beginning with A and B and prepared the text for print. It once again reviewed all of the definitions for veterinary terms beginning with K and prepared definitions up to the letter P. It continued excerpting terms from veterinary literature. Also, it cooperated with the Institute of Slovene Language in verifying the definitions for veterinary terms.

The Natural Science Department continued its preparation of the draft for a dictionary of chemical terminology; it supplemented the card-index for general biology and botany; and it began supplementing the card-index with terms of modern physics.

The Art Department continued excerpting terms from relevant literature and prepared material for the editing commissions. Activities in the areas of the plastic arts, music and theatre progressed. The sub-departments of plastic arts and music are planning to print some sample issues in about a hundred copies, which would be open to discussion.

The Inter-Academy Committee for the Study of Infection of People and Animals with Streptococcus Agalactiae

The Inter-Academy Committee for the project, »The Study of Infection of People and Animals with Streptococcus Agalactiae«, was established on the 27th of March, 1981 at the Slovene Academy of Sciences and Arts. Studies within this project are aimed at the determination of the frequency of the infection, the study of its characteristics, the research of its origins and, on the basis of the results of these studies, the determination of whether or not these infections are connected to zoonosis.

The research is carried out by medical researchers and the medical departments of the following Academies: JEZU, SANU, ANU, BIH, MANU and SAZU, along with external collaborators of these Academies. The Inter-Academy Committee for the project is composed of members of the Academies and external collaborators.

The results of the work on this project have been presented by researchers from Ljubljana and Belgrade at the VIIIth international symposium on streptococcus diseases in Lund, Sweden in June 1981. In September 1981 the medical staff of SASA organized the fourth scientific meeting of the medical departments of the Yugoslav Academies, in Brd near Kranj. The program of the meeting included also papers treating the problem of infection with streptococcus agalactiae.

The Library

The activities of the Library in 1981 continued with the same intensity as in former years. The library also continues to confront the same problems, viz.: the lack of space for storage and the shortage of personnel. In spite of these problems, its work program was realized. This is due to the efficiency of the library management and the highly professional capabilities and pain-staking efforts of the library staff.

The exchange of academic publications and duplicate stock represents the most significant and most active sphere of the Library. This exchange is now regularly established with 1,458 institutions throughout the world. Owing to this, in 1981 our literary collection was raised by 5,856 volumes. Taking into account donations (1,599), purchases (1,673) and obligatory editions (733), the entire increase of the library collection was 9,861 units.

At the end of the year the library collection comprised approximately 303,500 units. This collection is recorded in various catalogues, both alphabetically, according to authors, and systematically. The Library prepares monthly bulletins to inform those interested about its new acquisitions; it also provides brochures outlining Library activities. The Library collection is accessible to all, either in its reading-room or for home-use. In the reading-rooms various encyclopedic books and periodicals are available. In total, the Library has lent out 31,776 works to 2,070 readers, who have visited the Library 7,918 times. The Library continues to be responsible for the dispatching of all Academy publications. At the end of the year the Library staff consisted of nineteen employees, fifteen of whom belong to the Library profession.

VSEBINA

I. Organizacija	5
Skupščina SAZU	7
Predsedstvo SAZU	9
Organizacija akademije	10
Uprava inštitutov, komisij in študijskih centrov	12
Preglednica organizacije SAZU	18
Statut SAZU	19
II. Člani	41
Častni člani	43
Redni in dopisni člani	43
Razred za zgodovinske in družbene vede	43
Razred za filološke in literarne vede	52
Razred za matematične, fizikalne in tehnične vede	59
Razred za naravoslovne vede	66
Razred za umetnosti	70
Razred za medicinske vede	74
Novi člani	79
Umrli člani	163
Miroslav Krleža	176
III. Poročilo o delu akademije v letu 1981	179
Razred za zgodovinske in družbene vede	181
Razred za filološke in literarne vede	184
Razred za matematične, fizikalne in tehnične vede	184
Razred za naravoslovne vede	185
Razred za umetnosti	187
Razred za medicinske vede	187

Splošno, enote, jubileji, nagrade, odlikovanja, priznanja, izvolitve	190
Pomembnejši dogodki v zvezi z življenjem in delom SAZU	192
Razstave	198
Tiskovne konference in predavanja na SAZU	199
Stiki s tujino	200
Zaključni račun	202
Svet akademij znanosti in umetnosti SFRJ	203
Izmenjava raziskovalcev prek sveta akademij znanosti in umetnosti SFRJ	204
Svet delovne skupnosti SAZU	207
Osnovna organizacija sindikata SAZU	208
Inštitut za marksistične študije SAZU	209
Zgodovinski inštitut Milka Kosa	212
Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta	217
Inštitut za arheologijo	219
Inštitut za prava starega orienta	226
Muzikološki inštitut	226
Inštitut za slovenski jezik	228
Inštitut za slovensko literaturo in literarne vede	235
Kabinet Josipa Vidmarja	240
Inštitut za slovensko narodopisje	241
Inštitut za raziskovanje krasa	252
Geografski inštitut Antona Melika s kartografskim oddelkom	260
Inštitut za paleontologijo	266
Biološki inštitut Jovana Hadžija	269
Medakademijski odbor za floro in favno Jugoslavije	276
Medakademijski odbor za proučevanje nekaterih specifičnih problemov mešanih gospodinjstev (kmeta-delavca)	276
Medakademijski odbor za proučevanje infekcij s str. agalactiae pri ljudeh in živalih	277
Koordinacijski odbor za molekularne vede	278
Inštitut za medicinske vede	278
Terminološka komisija	278
Oddelek za načrtovanje in usklajevanje raziskovalnega dela	280
Fotolaboratorij SAZU	281
Bibliografija nekaterih članov akademije v letu 1981	283
Biblioteka SAZU	299

IV. Publikacije SAZU v letu 1981

307

Summary

315

LETOPIS
SLOVENSKE AKADEMIJE ZNANOSTI IN UMETNOSTI

32. KNJIGA
1981

izdala
SLOVENSKA AKADEMIJA ZNANOSTI IN UMETNOSTI
V LJUBLJANI

tisk
TK Gorenjski tisk Kranj

naklada
2200 izvodov

LJUBLJANA
1982

